

Mixtec, San Miguel
el Grande

New Testament in Mixtec, San Miguel el Grande
(MX:mig:Mixtec, San Miguel el Grande)

Mixtec, San Miguel el Grande

New Testament in Mixtec, San Miguel el Grande

(MX:mig:Mixtec, San Miguel el Grande)

copyright © 1951 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, San Miguel el Grande

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Contributor: Bible League International

Mixteco, San Miguel el Grande [mig], Mexico

Copyright Information

© 1951, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, San Miguel el Grande

© 1951 Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files dated 14 May 2025
a7b2e4b3-7fe3-5b8e-b04c-0245065924f9

Contents

Mateo	1
Marcos	54
Lucas	88
Juan	144
Hechos	185
Romanos	238
1 Corintios	261
2 Corintios	282
Gálatas	296
Efesios	304
Filipenses	312
Colosenses	318
1 Tesalonicenses	324
2 Tesalonicenses	329
1 Timoteo	332
2 Timoteo	339
Tito	344
Filemón	347
Hebreos	349
Santiago	366
1 Pedro	372
2 Pedro	378
1 Juan	382
2 Juan	388
3 Juan	389
Judas	390
Apocalipsis	392

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MATEO TU'UN VA'A NI CHAA SAN MATEO

Lista ndasa vai tata Jesucristo

1 Ya'á kúu lista ndasa vai tata Jesucristo, se'e David, se'e Abraham.

2 Abraham n̄i sá'a-de Isaac. Te Isaac n̄i sá'a-de Jacob. Te Jacob n̄i sá'a-de Judá jíin ñaní-i.

3 Te Judá n̄i sá'a-de Fares jíin Zara n̄i kaku ch̄i Tamar. Te Fares n̄i sá'a-de Esrom. Te Esrom n̄i sá'a-de Aram.

4 Te Aram n̄i sá'a-de Aminadab. Te Aminadab n̄i sá'a-de Naasón. Te Naasón n̄i sá'a-de Salmón.

5 Te Salmón n̄i sá'a-de Booz n̄i kaku ch̄i Rahab. Te Booz n̄i sá'a-de Obed n̄i kaku ch̄i Rut. Te Obed n̄i sá'a-de Isaí.

6 Te Isaí n̄i sá'a-de rey David. Te rey David n̄i sá'a-de Salomón n̄i kaku ch̄i ña'an ní kuu ñásí'í Urías.

7 Te Salomón n̄i sá'a-de Roboam. Te Roboam n̄i sá'a-de Abías. Te Abías n̄i sá'a-de Asa.

8 Te Asa n̄i sá'a-de Josafat. Te Josafat n̄i sá'a-de Joram. Te Joram n̄i sá'a-de Uzías.

9 Te Uzías n̄i sá'a-de Jotam. Te Jotam n̄i sá'a-de Acáz. Te Acáz n̄i sá'a-de Ezequías.

10 Te Ezequías n̄i sá'a-de Manasés. Te Manasés n̄i sá'a-de Amón. Te Amón n̄i sá'a-de Josías.

11 Te Josías n̄i sá'a-de Jeconías jíin ñaní-i, ná kuangoyo fuerza-i ñuu Babilonia.

12 Te n̄i kuu kivi já kuangoyo fuerza-i ñuu Babilonia, te Jeconías n̄i sá'a-de Salatiel. Te Salatiel n̄i sá'a-de Zorobabel.

13 Te Zorobabel n̄i sá'a-de Abiud. Te Abiud n̄i sá'a-de Eliaquim. Te Eliaquim n̄i sá'a-de Azor.

14 Te Azor n̄i sá'a-de Sadoc. Te Sadoc n̄i sá'a-de Aquim. Te Aquim n̄i sá'a-de Eliud.

15 Te Eliud n̄i sá'a-de Eleazar. Te Eleazar n̄i sá'a-de Matán. Te Matán n̄i sá'a-de Jacob.

16 Te Jacob n̄i sá'a-de José, yii María, ña'an-ún n̄i skáku-ña Jesús, I'á nání Cristo.

17 Súan vai taká tata. Ondé Abraham te ondé David ío ux̄i kuun tata. Te ondé David te ondé kuangoyo fuerza-i ñuu Babilonia ío ux̄i kuun tata. Te ondé kuangoyo fuerza-i ñuu Babilonia te ondé n̄i kaku Cristo, suni ío ux̄i kuun tata.

Kivi ní kaku Jesucristo

18 Te kivi ní kaku Jesucristo súan n̄i jo. Náa-ya, María, ja á n̄i kundaá tu'un ja tánda'a-ñá jíin José, te ondé ná té ketá'an-ga-ña jíin-de, te n̄i juku'un se'e-ña ní sá'a Espiritu Santo.

19 Te José, yii-ñá-ún, ñin cháa va'a kúu-de. Te tú ní kuní-de sándiva'a-de jíin-ña, ch̄i sua kuní-de xndóo sá'í-de-ña.

20 Te nini súan nákaní in̄i-de, te n̄i cháa-ni ñin ndajá'a máá Tatá nuu-dé n̄i ka'an-ya jíin-de jíin jáni: José, se'e David, ma yú'ú-ro kuaka-ró ñásí'í-ro María, ch̄i ja ñú'un ch̄i-ña jíin, ondé nuu máá Espiritu Santo vai.

21 Te skáku-ña ñin se'e yíi. Te skúnání-ró-i Jesús. Chì máá-i, nama-i taká ñayivi ká'jo kuachi, áchí-ya.

22 Súan nì kuu taká ya'á, nává'a ná skíkuu tu'un nì ka'an máá Tatá jíin cháa nì jani tu'un-ya:

23 Koo ñin ña'an jáá. Te juku'un se'e-ña. Te skáku-ña ñin se'e yíi. Te kunání-i Emmanuel (ja kuní ka'an: Jíin máá-yó ndújíin Dios). Achí.

24 Te nì nata'u núu José. Te nì nduko-de. Te nì sá'a-de ná tu'un nì tá'ú tíñu ndajá'a máá Tatá nuu-dé. Te nì jaka-de ñasí'i-de.

25 Te tú ní kixí-de jíin-ña, onde nì kaku se'e yíi núu-ña. Te nì skúnání-de-i Jesús.

2

Chaa ndíchí jíin tíñuú xíní

1 Te nì kaku Jesús inì ñuu Belén ndañúu Judea. Te kivi-ún tá'ú tíñu rey Herodes. Yúan-na te yaku chaa ndíchí, nì kikoyo-de ichi nú kána ndikandii. Te nì jakoyo-de ñuu Jerusalén.

2 Te nì kaka'an-de: Ndénu kándeey rey ñayivi judío ja ní kaku. Chi nì kajini-ri tíñuú xíní-i ja ní kenda ichi núu kána ndikandii. Te vai koyo-ri ja chíñ'ún-rí-i, áchí-de.

3 Te rey Herodes, nì jini tu'un-de tu'un-ún. Te nì yu'ú-de, onde jíin taká ñayivi núu Jerusalén.

4 Te nì nastútú-de taká sutu ñá'nu jíin taká chaa káchaa tutu inì ñuu. Te ni jiká tu'ún-de chaa-ún nú ndénu káku Cristo.

5 Te máá cháa-ún, nì kakachi-de nuu rey: Inì ñuu Belén ndañúu Judea, chì nuu tutú ja ní chíso cháa nì jani tu'un-ya, yóso súan:

6 Te róo ñuu Belén ndañúu Judá, na tú lúlí-ga-ro núu cháa kákuñá'nu ñuu Judá, chì inì-ro kéndá ñin I'a tá'ú tíñu nuu-yo. Te koto-ya ñayivi núu-ri Israel, áchí tutu.

7 Yúan-na te Herodes, nì kana sa'í-de xinì cháa ndíchí-ún. Te nì ni'in vá'a-de tu'un ndé kivi ní kenda tíñuú xíní-ún.

8 Te nì táji-de chaa-ún kája'an-de ñuu Belén. Te nì ka'an rey: Kuángoyo-ní yúan, te kaka tu'ún vá'a-ní sikí súchí lúlí-ún. Te ní nì kajini-ní nuu-í, te kastu'ún-ní nuu-ná nává'a suni ná kichiñ'ún-ná-i, áchí rey.

9 Te súan nì kajini so'o-de tu'un nì ka'an rey. Te kája'an-de. Te máá tíñuú xíní já ní kajini-de ichi núu kána ndikandii, yoxnúu-tí nuu-dé onde nì jaa-ti núu kátúu súchí lúlí-ún. Te yúan nì jukuñi-ti.

10 Te nuu ní kajini-de tíñuú xíní-ún, te nì kakusii xáan iní-de.

11 Te nì kivi koyo-de inì ve'e. Te nì kajini-de nuu súchí lúlí-ún jíin náa-i María. Te nì kajukuñi jíi-de nuu-í. Te nì kachiñ'ún-de-i. Te nì kajuña-de janu-dé. Te nì kasoko-dé oro, jíin súsia kutú, jíin súsia uq nuu-í.

12 Te nì kaskóto jani-de. Te nì jinì-de ja tú no'on-de nuu Herodes. Yúan ingá ichi káno'on-de ñuu-de.

13 Te kája'an-de. Yúan-na te ñin ndajá'a máá Tatá, nì skóto-ya José nuu kixí-de. Te nì ka'an-ya jíin-de: Nduko, te ki'in-ró súchí lúlí jíin náa-i, te ki'in-ro onde ñuu Egipto. Te kunchaa-ro yúan onde kastu'ún-rí nuu-ro. Chì a yani nandúkú Herodes súchí lúlí jíin já ká'ni-dé-i. Achí.

14 Te José, nì nata'u núu-dé. Te nì nduko-de. Te nì ki'in-de súchí lúlí jíin náa-i kája'an núu-de onde ñuu Egipto.

15 Te ni kandee-de yúan onde ni ji'i Herodes. Te ni skíkuu tu'un ni ka'an máá Tatá jíin cháa ni jani tu'un-ya: Onde ñuu Egipto ni kana-ri Se'e-ri vai-i, áchí.

Ja ní kaja'ni-dé suchí yí lúlí

16 Yúan-na te Herodes ja ní jini-de ja súan ni kasákátá cháa ndíchí núu-dé, te ni kití xaan iní-de. Te ni táji-de soldado kája'an. Te ni kaja'ni táka suchí yí lúlí úu kua jíin já lúlí-ga ká'io-i iní ñuu Belén jíin táka ndañúu, nátu'un ni ni'in vá'a-de tu'un kivi ní ka'an cháa ndíchí-ún jíin-de.

17 Yuán ní skíkuu tu'un ni ka'an Jeremías cháa ni jani tu'un Dios, chi ni ka'an-de:

18 Iní ñuu Ramá ni jini so'o-ri ja kánda'i te kánde'e kó'ó. Raquel, ndé'e-ña já sé'e-ña. Te tú kuni-ña ndúsi iní-ña, chi ni ndí'i-i, ni kanaa. Achí.

19 Te vasa ní ji'i rey Herodes. Te in ndajá'a máá Tatá, ni skóto jani-ya José onde nuu kánde-de ñuu Egipto.

20 Te ni ka'an-ya jíin-de: Nduko, te ki'in-ró suchí lúlí jíin náa-i, te no'on-ro ñuu Israel kunchaa-ro, chi a ni kaji'i ja kákuu ni suchí jíin núu. Achí.

21 Yúan-na te ni nduko-de. Te ni ki'in-de suchí lúlí-ún jíin náa-i. Te kuanonon-dé ñuu Israel.

22 Te ni ni'in-dé tu'un ja Arquelao tá'u tínu iní ñuu Judea, ni jukuiñi-de nuu táa-de Herodes. Te ni yu'u José ki'in-de yúan. Te Dios, ni skóto jani-ya José. Yuán kuá'an-de in ndañúu Galilea.

23 Te ni jaa-de in ñuu nani Nazaret. Te yúan ni kanchaa-de. Te ni skíkuu tu'un ni kaka'an cháa ni kajani tu'un Dios: Chaa ñuu Nazaret kunáni-yá, áchí.

3

Juan, chaa skuánducha

1 Te jka kivi ní chaa Juan cháa skuánducha kándij-de nuu ñú'un té'é ndañúu Judea. Te ni jani-de tu'un.

2 Te ni ka'an-de: Nakani iní jíná'an-ró, chi a yani koo ñuu nátu'un andívi, áchí-de.

3 Chi siki cháa yá'a ni ka'an Isaías, cháa ni jani tu'un Dios onde sáa: in ndajá'a, kana jaa-de onde nuu ñú'un té'é: Sátu'a-ró íchi máá Jító'o-yo, te sándóo-ró íchi-yá. Achí.

4 Te sa'ma ní ñu'un Juan, ni kuu xii camello. Te ni nu'nj in sanchij ñii chí-de. Te ndeyu ní yee-dé ni kuu ndikuá'yú jíin ndúxi yoko.

5 Yúan-na te ñayivi ñuu Jerusalén jíin táka ñayivi ñuu Judea jíin táka ñayivi yúñuu Jordán, ni kenda koyo-i nuu-dé.

6 Te ni skuánducha-dé-i iní yucha Jordán. Te kánakani ndaa-i kuachi-i yúan.

7 Te ni jini-de ja vái koyo kua'a cháa fariseo jíin cháa saduceo nuu skuánducha-dé-ún. Te ni ka'an-de jíin: Se'e ko kákuu-ró. Ndéja ní kastá'an nuu-ro já kúnu-ró kóto-ró juicio ja cháa.

8 Núsáa te sá'a-ró tínu ja á ni nakani iní-ro-ún.

9 Te ma kani iní-ro ká'an-ro: Abraham kuu táa-yo. Chi ká'an-ri jíin-ró já kúu-ni sá'a Dios ja táka yuu yá'a nduu se'e Abraham.

10 Te vina a kátuu tú'a hacha ja xiti yúnu onde yo'o. Te taká yunu já tú kúun nde'e vá'a, xiti te kivi nuu ñú'un.

11 Ko I'a vai ichi yata-rí, ñá'nu-ga kuu-ya vasa rúu. Te tú kuñá'nu-ri kundiso-ri ndijan-yá. Máa-yá skuánducha-yá róo jíin Espíritu Santo jíin ñú'un.

¹² Te t̄in-ya pala chíxí'ú trigo. Te xndéché-yá te nastútú-yá trigo nd̄ivi in̄i yaka-ya. Te ka'mu-ya paja-ún nuu ñú'un ja má ndá'va kuti-gá, áchí Juan.

Ja ní janducha Jesús ni sá'a Juan

¹³ Yúan-na te ni kenda Jesús in̄i ñuu Galilea. Te ni chaa-ya yúcha Jordán nuu Juan náva'a skuánducha-dé-ya.

¹⁴ Ko Juan, tú ní kuní-de, chí ni ka'an-de jíin-yá: Sua kánúú já skuánducha máá-ní náá, naja vái-ní nuu-ná núsáá, áchí-de.

¹⁵ Ko ni ka'an Jesús jíin-de: Vina te sá'a-ró, chí súan kánúú skíkuu-yó táká tiñu va'a, áchí-ya. Yúan-na te vásá ní skuánducha-dé-ya.

¹⁶ Te nuu ní kuu ni janducha Jesús, te ni nana-ni-ya iní nducha. Te ni nuña andívi. Te ni jini-ya Espiritu Dios júngava vai nátu'un paloma. Te ni jinú sikí-ya.

¹⁷ Te ni kenda ñin tu'un ichi ándívi ní ka'an: Ya'á kúu Se'e-rj ja kúndá'ú in̄i-rj-i, te kúsiñ in̄i-rj jíin-i, áchí.

4

Sikí ja ní jito nchaá tá'an kui'na jíin-yá

¹ Yúan-na te ni jaá Jesús onde nuu ñú'un té'é ní sá'a Espiritu, náva'a koto nchaá tá'an kui'na jíin-yá.

² Te uu xiko ndúú, uu xiko ñúú, ni jo ndichá in̄i-ya. Yúan-na te vásá ní ji'i-ya sóko.

³ Te ni jaá kui'na ní jito nchaá tá'an jíin-yá. Te ni ka'an jíin-yá: Te nú Se'e Dios kúu-ró, te ka'an jíin yúu yá'a ná ndúu staá, áchí.

⁴ Te ni ka'an-ya jíin: Yóso núu tutú: Nasu máni máá stáá kée cháa te kuchaku-de, chí suni kánúú tú'un ká'an Dios, áchí-ya.

⁵ Yúan-na te kui'na-ún, kua'an jíin-yá máá ñúu ñi. Te yúan ni kaa jíin-yá xin̄i torre ve'e ñi.

⁶ Te ni ka'an jíin-yá: Nú Se'e Dios kúu-ró, te sún-gava-ró máá-ró onde nuu ñú'un, chí yóso núu tutú: Táji-ya ndajá'a-ya kii sikí-ro, te kunu nchaá-ya róó náva'a tú stují-ro já'a-ro núu yúu, áchí.

⁷ Te ni ka'an tuku Jesús jíin kui'na-ún: Suni yóso-gá nuu tutú: Ma kóto nchaá-ro máá Tatá-ro Dios, áchí-ya.

⁸ Te inga jinu ni jaka kui'na-ún-ya kuá'an jíin-yá xin̄i ñin yuku súkún xáan. Te ni stá'an taká ñuu luu ñi ñúyivi núu-yá.

⁹ Te ni kach̄i jíin-yá: Taká ñuu yá'a kua'a-rj nuu-ro nú jukuiñi jítí-ró te chiñú'ún-ró rúu, áchí.

¹⁰ Yúan-na te ni kach̄i Jesús jíin kui'na-ún: Satanás, kuxio kuá'an, chí yóso núu tutú: Chiñú'ún-ró máá Tatá Dios máá-ró, te nuu máá ñin-ni-ya kuátifñu-ró, áchí-ya.

¹¹ Yúan-na te ni kuxio kui'na-ún kua'an. Te ni chakoyo ndajá'a ándívi ní kajatíñu nuu-yá.

¹² Te nuu ní jini tu'un Jesús ja kánde Juan vekaa, te kuano'on-yá ñuu Galilea.

¹³ Te ni xndóo-ya ñúu Nazaret. Te ni jaá-ya ñúu Capernaum. Te ñuu-ún ncháá yani yu'u mar ma'ñú ñúu Zabulón jíin ñúu Neftalí. Te ni kanchaa-ya yúan,

¹⁴ Náva'a ná skíkuu tu'un ni ka'an Isaías chaa ni jani tu'un Dios:

15 Ñuu Zabulón jín ñuu Neftalí ichi núu mar inga lado yucha Jordán, kuu ñuu Galilea ñayivi sñn nación.

16 Te ñayivi-ún kaxiyukú-i ñuñáa, te ni kajini-i ñn luz ká'nu. Te ni kundijin nuu ñayivi kákuni naa, áchí-de.

Ndasá ni kejá'á Jesús jáni-ya tú'un

17 Ondé sáá ní kejá'á Jesús jáni-ya tú'un: Nakani ini jíná'an-ró, chí a yani koo ñuu nátu'un andívi, áchí-ya.

18 Te jika Jesús yu'u mar Galilea kua'an-ya. Te ni jini-ya núu úu tá'an ñani, ñn Simón ja nání-de Pedro, te inga Andrés ñani-de. Te káskuíta ka'nu-de ñunu-dé ini mar. Chí cháa kátiin tiyáká kákuu-de.

19 Te ni ka'an-ya jín-de: Kundikin ruu kikoyo-ró, te ná násá'a-ri róó cháa tiin ñayivi, áchí-ya.

20 Yúan-na te ni kaxndóo-ni-de ñunu-dé. Te ni kandikin-de-ya.

21 Te ni ja'a-ya yúan kua'an-ya. Te ni jini-ya núu úu-ga tá'an ñani, Jacobo se'e Zebedeo, jín ñani-de Juan. Te ká'in-de ini barco jín táa-de Zebedeo, kánaku'ni-de ñunu-dé. Te ni kana-ya xini-dé.

22 Te cháa-ún, ni kaxndóo-ni-de barco jín táa-de. Te ni kandikin-de-ya.

23 Te ni jika kuu Jesús ní ñuu Galilea, ni stá'an-ya tú'un ini ve'e sinagoga máa-de. Te jáni-ya tú'un ja koo ñuu Dios. Te násáva'a-ya táká ñayivi káku'u jín táká nuu ú'u-i.

24 Te ni jicha tu'un-ya kuá'an ní ñuu Siria. Te nuu-yá ni kákinchaka-i taká ñayivi káku'u. Ñayivi káta'an tini nuu kué'e, jín táká ñayivi káyaji ní'ni, jín ja tá'an tachí kini, jín ja jí'í yí'í, jín ja ndúyúnú, nd'i-i, ni nasáva'a-ya-í.

25 Te kua'a ñayivi ñuu Galilea, jín ñuu Decápolis jín ñayivi ñuu Jerusalén, jín ñuu Judea, jín ñuu inga lado yucha Jordán, ni kandikin-i-ya.

5

Tu'un ni stá'an-ya ondé nuu yúku

1 Te ni jini-ya núu ñayivi kuá'a. Te ni kaa-ya kuá'an-ya yúku. Te ni jungoo-ya. Te cháa káskuá'a jín-ya, ni jakoyo-de nuu-yá yúan.

2 Te ni stá'an-ya tú'un yá'a nuu-dé:

Tu'un xáán ndatu

3 Xáán ndatu ñayivi káta'an ndá'ú ini añú-i, chí kuu kivi-i ini ñuu Dios nátu'un andívi.

4 Xáán ndatu ñayivi kánde'e, chí ndusi iní-i sá'a-ya.

5 Xáán ndatu ñayivi vítá ini, chí ní'in-í ní ñuyivi kuu ta'u-í.

6 Xáán ndatu ñayivi kákuu xaán iní-i skíkuu-i taká tiñu ndaa, chí kuu ja kákuni-i.

7 Xáán ndatu ñayivi kákundá'ú ini tá'an, chí suni ní'in-í tu'un kundá'ú ini.

8 Xáán ndatu ñayivi ndóo ini añú-i, chí kuni-i nuu Dios.

9 Xáán ndatu ñayivi kánasámani tá'an, chí kunáni-í se'e Dios.

10 Xáán ndatu ñayivi kájika jínu siki já kásá'a-i tiñu ndaa, chí kuu kivi-i ini ñuu Dios nátu'un andívi.

11 Xáán ndatu máa-ró jíná'an-ró nú káka'an ndiva'a-i jín-ró te káchindikini-ró te kákaji-i róó siki rúu vasa tú kuachi-ró.

12 Si xáán koo ini-ro, chí ká'nu xaán tá'u-ro ío onde andívi. Chí súan ni káchindikini-i cháa ni kajani tu'un Dios ni kikoyo xna'an-ga vasa róó.

Chqa nátu'un ñii, jín luz

¹³ Máá-ró kákuu nátu'un ñii ñuyívi. Ko nú ñii-ún ná náa xikó u'a, ndasa ndu'u'a inga jínu. Tuká tiñu kuti, chj sua kacha-ro kí'in te kuañu-i sikí.

¹⁴ Máá-ró kákuu nátu'un luz ñuyívi. ñin ñuu kándeé xinj yúku, ma kúu kundee sa'i.

¹⁵ Ni tú skuikín-ro ñin yiti te chindee-ró kayú chj nundóo, chj sua kundij nuu candelero te stúun nuu já káxiukú iní ve'e.

¹⁶ Súan stá'an-ro luz máá-ró núu táká ñayívi, náva'a ná kuní-i tiñu va'a kásá'a-ró, te ná nákana jaa-i máá Táa-ro já kánchaa-ya onde andívi.

Sikí tú'un ley aná'an jín tú'un Jesús

¹⁷ Ma káni iní-ro jíná'an-ró já vái-ri xnáa-rí ley jín cháa nī kajani tu'un Dios. Na tú vai-ri xnáa-rí chj sua skikuu-ri.

¹⁸ Chi jandáa ká'an-ri jín-ró: Onda kivi náa andívi jín ñuyívi, ni ñin jota te ni ñin punto ma náa kúti núu tutú ley onde nú tú skikuu taká tu'un ká'an ley.

¹⁹ Te nú ñin chaa tú jándatu-de nuu ñin tu'un tá'u tiñu yá'a, vasa tu'un lúli kúu, te nú stá'an-de nuu sáva-ga ñayívi sá'a-i súan, chaa-ún kuu-de nátu'un ñin mozo lúli iní ñuu Dios nátu'un andívi. Ko nú sua jándatu-de te stá'an-de, yúan-na te kuu-de ñin chaa kúñá'nu onde iní ñuu Dios nátu'un andívi.

²⁰ Chj a ká'an-ri jín-ró: Nú tú va'a-ga koo tiñu ndaa kásá'a máá-ró vásá tiñu kásá'a chaa káchaa tutu jín cháa fariseo, te ma kivi kuti-ro iní ñuu Dios nátu'un andívi.

Sikí tú'un isíki ncháa tá'an

²¹ A nī kajini tu'un-ró já ní ka'an-ya jín cháa aná'an: Ma ká'ni-ro ndíyi, te nani chaa nú ka'ni-de ndíyi, te kí'in-de nuu justicia.

²² Ko ruu, ká'an-ri jín-ró: Nú ñin chaa kití iní-de nuu ñani-de, ná kí'in-de nuu justicia. Te nú ñin chaa ka'an ndíva'a-de nuu ñani-de, ná kí'in-de nuu junta. Te nú ñin chaa ka'an-de: Róo tasi, achj-de, ná kí'in-de juicio infierno.

²³ Ko nú kándá'a-ró já sokó-ro ní chaa-ro jín núu altar, te nú yúan nī nuku'un iní-ro já jito u'u ñani-ro róo,

²⁴ Te skéndo-ro já sokó-ro-ún nuu altar yúan, te kí'in-ro te ndumaní-ro jín ñani-ro xna'an-ga. Yúan-na te vásá cháa-ro te soko-ro.

²⁵ Yachj ndatu'ún vá'a-ró jín cháa jito u'u róo nini ká'jin-ró jín-de ichi. Chj nú túu, te kuá'a-de róo nuu juez. Te juez kuá'a-de róo nuu policía, te kundee-ró vékaa.

²⁶ Te jandáa ká'an-ri jín-ró já má kenda kuti-ro yúan, onde nú tú chunáa-ro taká centavo.

²⁷ Nī kajini tu'un-ró já ní ka'an-ya sáa: Ma kúsíki ncháa tá'an-ró.

²⁸ Ko ruu, ká'an-ri jín-ró, nú ndé'é ñin chaa nuu ñin ña'an já kusú-de jín-ña kuní-de, yúan-na te a nī isíki ncháa tá'an-de jín ña'an-ún iní añú-de.

²⁹ Te nú nduchi-ro lado vá'a-ró kuní skívi róo nuu ío kuachi, tava te skána-ró ná kí'in. Chj va'a-ga ja náa ñin nduchi-ro, nasu já koo ndí'i yiki kúñu-ró kí'in nuu infierno.

³⁰ Te nú nda'a vá'a-ró kuní skívi róo nuu ío kuachi, xiti te skána-ró ná kí'in. Chj va'a-ga ná náa ñin nda'a-ro nasu já koo ndí'i yiki kúñu-ró kí'in nuu infierno.

³¹ Te suni onde sáa ní ka'an: nú ndéja kuní xndóo ñasí'í, te ná kuá'a tutu ndúñin nuu-ña.

³² Ko ruu, ká'an-ri jíin-ró: nú xndóo ñn cháa ñasi'i-de, ko nasu já tini iní-ña, yúan-na te sá'a-de ja ísíki ncháa-ña-dé. Te nú ñn cháa, natanda'a-dé jíin ná'an-ún, te ísíki ncháa-de tá'an-de.

Siki tú'un kaka'an téyí

³³ Te suni ni jini so'o-ró tú'un ni ka'an-ya jíin cháa aná'an: ma ká'an ni'in-ró chi skikuu-ró táka tú'un ni kee yu'u-ro núu Dios.

³⁴ Ko ruu, ká'an-ri jíin-ró: Ma ká'an téyí kúti-ro, ni siki ándívi, chi silla Dios kúu.

³⁵ Ni siki ñúyivi, chi teyu nuu káxndí ja'a-ya kúu. Ni siki ñúu Jerusalén, chi ñuu máa Rey ná'nu kúu.

³⁶ Te suni ma ká'an ni'in-ró siki xini-ro, chi ma kúu sá'a kuti-ro já ndúu kuijín xí ndúu túun ñn ixi-ro.

³⁷ Ko ka'an-ro: Vee táa, túu táa, achi-ro, chi nú skaa-ga-ro ká'an-ro, tu'un káñáa kúu.

³⁸ Ni kajini tu'un-ró já ní ka'an-ya jíin cháa aná'an: Nduchi jíin ndúchi, te nu'un jíin nú'un ñakunáa, áchí.

³⁹ Ko ruu, ká'an-ri jíin-ró: Ma kasú-ro núu cháa ñáá. Chi nú ndé cháa kuní-de stují-dé yiki núu-ro lado vá'a, te suni kuá'a-ró ingá lado ná stují-dé.

⁴⁰ Te nú ndé cháa kuní kanaá jíin-ró, te kuancháa-de sa'ma-ro, te suni kuu kuá'a-ró tikachí-ró núu-dé.

⁴¹ Te nú ndé cháa skáka-de róo ñn kilómetro, te kaka-ró úu jíin-de.

⁴² Cháa jikán nuu-ro, nuu-dé kuá'a-ró. Te cháa kuní ki'in núu-de nuu-ro, ma sásá'an-ró kuá'a-ró núu-dé.

Ndasa kánúu kumaní-yo jíin cháa kájito u'u yóo

⁴³ Ni kajini tu'un-ró já ní ka'an sáa: Kundá'ú iní-ro tá'an-ró, te koto u'u-ro cháa jito u'u róo, áchí.

⁴⁴ Ko ruu, ká'an-ri jíin-ró: Kundá'ú iní-ro cháa kájito u'u róo. Te ka'an va'a-ró jíin cháa kaka'an siki-ro. Te sá'a va'a-ró jíin cháa kákiti iní nuu-ro. Te kakan ta'u-ro já'a cháa ká'an ndiva'a jíin-ró te káchindikín róo.

⁴⁵ Náva'a ná kúu-ró sé'e máa Táa-ro já káncháa-ya ándívi, chi máa-ya já'a-ya ndíkandii siki ñáyivi ñáa jíin siki ñáyivi vá'a. Te skúun-ya saú siki ñáyivi kásá'a tiñu va'a jíin siki ñáyivi kásá'a tiñu ñáa.

⁴⁶ Chi nú maní-ro jíin cháa maní jíin-ró, ñaún ni'in-ro. Á tú suni súan kásá'a cháa xíní.

⁴⁷ Te nú máni ñani-ro ká'an luu-ró jíin, te ñaún sá'a-ga-ro núsáa. Á tú suni súan kásá'a cháa siin nación.

⁴⁸ Núsáa te ná síyíja va'a-ró máa-ró jíná'an-ró, natu'un ío va'a máa Táa-ro káncháa-ya ándívi.

6

Cuenta caridad

¹ Koto va'a-ró máa-ró. Ma sá'a ndijin-ro táka tiñu va'a-ró náva'a nde'e ñáyivi núu-ro, chi nú súan te ña ta'u-ro kuá'a máa Táa-ro já káncháa-ya ándívi.

² Te nú sá'a-ró caridad, ma tiví-ro corneta natu'un cháa uu xini káxiukú-de iní ve'e sinagoga jíin nuyá'u. Chi súan kásá'a-de náva'a nakana jaa-i-de. Ko jandáa ká'an-ri jíin-ró já á ni kani'in-dé ta'u-dé.

³ Ko nú sá'a-ró caridad, ma kuní nda'a vésé-ró ñaún sá'a nda'a vá'a-ró,

4 Náv'a a sá'a sa'í-ro caridad-ún. Chì máá Táa-ro, jiní-ya já ní sá'a sa'í-ro. Yúan-na te ma'ñú táká ñayivi te ku'a-ya tá'u kúu-ró.

Ja jikán ta'u-yo jín Padre Nuestro

5 Te nú jikán ta'u-ro, te ma' sá'a-ró nátu'un chaá uú xiní. Chì máá-de, kákusí iní-de kakan ta'u-dé iní ve'e sinagoga jín jiki yá'ya náva'a ná kuní ñayivi núu-dé. Ko jandáa ká'an-rí jín-ró ja á nì kani'in-dé ya'u-de.

6 Ko róo nú jikán ta'u-ro, ndivi iní ve'e-ró te kasu-ro yúxé'é-ró. Te kakan ta'u-ro núu máá Táa-ro já kánchaá sa'í-ya. Chì máá Táa-ro, jiní-ya já súan sá'a sa'í-ro. Yúan-na te ma'ñú táká ñayivi te ku'a-ya tá'u kúu-ró.

7 Te nú jikán ta'u-ro, ma' kée xió kuiñi-ro ká'an-ro nátu'un kás'a chaá sín naciún, chì kájani iní-de ja súan ná'an ká'an-de, te vasa' jini so'o-ya.

8 Núsáa te ma' sá'a-ró nátu'un kás'a máá-de. Chì Táa-ro, a jiní-ya naún ndatíñu kánandí'i-ró ondé té cha'an-ga kakan-ro núu-yá.

9 Núsáa te sua kakan ta'u máá-ró: Táa máá-ná ja kánchaá-ní onde andívi, ná nákana jaa-ná ní jín sí'ví-ní.

10 Te ná kóo ñuu nuu tá'u-ní tiñu. Te ná kóo taká tiñu játa'an iní máá-ní, nátu'un ío iní andívi suni súan ná kóo iní ñuyívi yá'a.

11 Staa káyee-ná taká kivi, ku'a-ní nuu-ná vina.

12 Te nátu'un kás'a-ná tuká'nu iní-ná nuu ñayivi kás'a falta nuu-ná, suni súan sá'a-ní tuká'nu iní-ní nuu-ná ja sá'a-ná falta nuu-ní.

13 Te ma' skívi-ní náa koto nchaá-i náa, chì sua nama-ní náa nuu kini nuu ku'í'a. Chì máá-ní kúu I'a tá'u tiñu, te tñn-ní fuerza, chì kúñá'nu-ní ní káni. Súan ná kóo. Amén. Achí-ro.

14 Chì nú sá'a-ró tuká'nu iní nuu ñayivi kás'a falta jín-ró, te suni súan máá Táa-ro ondé andívi sá'a-ya tuká'nu iní nuu falta máá-ró.

15 Ko nú tú sá'a-ró tuká'nu iní nuu ñayivi kás'a falta jín-ró, te suni súan máá Táa-ro ondé andívi ma' sá'a-ya tuká'nu iní nuu falta-ro.

Tu'un kondicha ini-yo

16 Ko nú ká'io ndichá ini-ro, te ma' sá'a-ró nátu'un kás'a chaá uú xiní já kájito xí-de. Chì máá-de kástují-dé nuu-dé náv'a stá'an-de máá-de nuu ñayivi ja ndichá iní-de. Chì jandáa ká'an-rí jín-ró ja á nì kani'in-dé ya'u-de.

17 Ko máá-ró, nú ndichá ini-ro, te chí'i-ró aceite xiní-ro te nakiti nuu-ro,

18 Náv'a tú stá'an-ro máá-ró núu táká chaá ja ndichá ini-ro, chì nuu máá Táa-ro já kánchaá sa'í-ya stá'an-ro máá-ró. Te máá Táa-ro já ndé'é sá'í-ya, ku'a-ya yá'u-ró kuní taká ñayivi.

Ndasa kaya yaji

19 Ma' kayá-ro yají-ro iní ñuyívi yá'a, chì chaá tìkixin te kana sí'in yóo, te tiví. Te suni kuu kivi ñakuí'ná te sakuí'ná kí'in jín.

20 Ko kayá-ro yají-ro ondé andívi, chì yúan ma' kúu chaá tìkixin te ni ma' kúu kana sí'in yóo já stívi. Te yúan ni ma' kúu kivi ñakuí'ná já sakuí'ná kí'in jín.

21 Chì nuu kándeé yaji-ro, yúan kúu nuu kuitú ini-ro jín.

22 Lámpara yiki kúñu kúu nduchi. Te nú nduchi-ro ío va'a, ní-ni yiki kúñu-ró ndíi ncháa.

23 Ko nú nduchi-ro káñáa, te ní-ni yiki kúñu-ró kándeé ñuñáa. Súan ío te nú luz náv'a-ró kúu ñu'un tuún, ñasaa-ga ñuñáa kóo núsáa.

24 Ni ñn mozo ma kúu kuaññu-de nuu úu jito'õ. Chi kitij inij-de nuu ñin te kumanij-dé jín ingá, xí kuándatu-de nuu ñin te sanij'in inij-de nuu ingá. Ma kúu kuaññu-ró núu Dios jín núu tú'un kúká.

Ma nákanij inij-yo sikij já kúchaku-yo

25 Núsáá te ká'an-rj jín-ró: Ma nákanij inij-ro sikij já kúchaku-ro, nú ndasa kee-ro, xí nú ndasa ko'o-ró, ni sikij yíki kúñu-ró, nú ndasa kundij kunamá-ro. A tú kánúu-gá vida-ro vásá já kée-ro, te yiki kúñu-ró vásá sá'ma-ro náún.

26 Nde'é-ró tisaá andívi tú jítu-tj, ni tú nástútú-tí, ni tú náchiva'a-tj iní yaka-tj. Chi máá Táa-ro andívi skée-yá-tj. Á tú kánúu-ga-ro vásá kiti-ún.

27 Ko ndé róó ja súan nákanij inij-ro te á kuu chíso-ga-ro máá-ró ñin yíki náún.

28 Naja kánakani inij-ro sikij sá'ma. Nde'é ndasa kája'nu ita yuku. Tú sátiñu, ni tú táu.

29 Ko ká'an-rj jín-ró, ja rey Salomón kivi ní kuñá'nu xañ-dé, ni tú ní kúu ku'un-de ñin sa'ma súan nátu'un ita-ún.

30 Te Dios, nú súan skúnamá-ya ita yuku-ún ja ío vina te yuchañ kayu nuu ñu'un, naga ñi kuu ja má skúnamá-ya róó te naja tú káandija va'a-ró.

31 Núsáá, te ma nándi'ij inij-ro, ndasa kee-yo, xí ndasa ku'un-yó, achi-ro.

32 Chi ñayivi sñn nacióon kándúkú táká ndatiñu jiañ. Ko máá Táa-ro ondé andívi, a jiní-ya já kánandi'ij-ró táká ndatiñu ya'a.

33 Ko kánúu-gá ja ndúkú ndéé-ró kivi-ró iní ñuu nuu tá'u Dios tiñu. Te sá'a-ró tiñu ndaa nátu'un sá'a máá-yá. Yúan-na te kua'a-ga-ya táká ndatiñu-ún nuu-ro.

34 Núsáá te ma nákanij inij-ro já kúu yuchañ, chi yuchañ te nakani inij-ro jín túndó'o-ún. Chi vina kúu vina te yuchañ kúu yuchañ.

7

Ma nákuñndíi sikij tá'an

1 Ma nákuñndíi-ró sikij ñayivi, nává'a ma nákuñndíi-i sikij máá-ró.

2 Chi nátu'un nákuñndíi-ró sikij ñayivi-ún, suni súan nakúñndíi-i sikij máá-ró. Chi jín kú'a ja káchikua'a-ro, suni nakúkuua'a-ro.

3 Te naja ndé'é-ró já kándeé mji'n ndúchi ñaní-ro. A tú nákanij inij-ro já ñin vitu kándeé nduchi máá-ró.

4 Naja ká'an-ro jín ñaní-ro: Kundatu, ná táva-rí mji'n kándeé nduchi-ro, te tú nákanij inij-ro já kándeé ñin vitu ndúchi-ro náún.

5 Chaá uu xinj, xna'an-ga tava-ro vitu kándeé nduchi máá-ró. Yúan-na te kuu nde'é vá'a-ró te tava-ro mji'n kándeé nduchi ñaní-ro.

6 Ma kuá'a-ró ndatiñu ij núu tí'ina jíná'an-tj, ni ma skána-ró perla-ro núu kini jíná'an-tj. Chi nú súan te kuañu-tj sikij, te naxió káva-tj íchi núu-ro te chuxiní-tí róó.

Kakan-yo núu-yá te ni'in-yo

7 Kakan, te kua'a-ya núu-ro. Ndúkú, te ni'in-ro. Ka'an, te ná núña ve'e kivi-ró.

8 Chi chaá jikán, te kii nuu-dé. Te chaá ndúkú, ní'in-dé. Te chaá ká'an, te núña ve'e kivi-de.

9 Ndé ñn róó, nú se'e-ró jikán-i ñn staa núu-ro, te kua'a-ró ñn yuu núu-í náún.

10 Xí nú jikán-i ñn tija'ká te kua'a-ró ñn koõ núu-í náún.

11 Te nú róó, vasa chaa ñáá kákuu-ró, te kájiní-ro kuá'a-ró ndátíñu va'a nuu sé'e-ró, naga máá Táa-ro já kánchaa-ya ándíví, ja má kuá'a-ya ndátíñu va'a nuu cháa jikán nuu-yá núsáá.

12 Núsáá te taká tíñu ja kuní-ro já sá'a ñayivi jín-ró, suni súan sá'a máá-ró jín-i, chí súan ká'an tutu ley jín cháa nì kajani tu'un Dios.

Sikí úu ichi

13 Kívi koyo-ró íchi yúxé'é túu, chí jichá yuxé'é te ká'nu ichi já kuá'an nuu náa ñayivi. Te kua'a-í kivi koyo-i kua'an-i ichi-ún.

14 Chí tuu yuxé'é te lúli-ni ichi já kuá'an nuu ní'in tá'u-í kuchaku-i. Te yaku-ni-i káni'in-í ichi-ún.

Nde'e yúnu vá'a jín yúnu ñáá

15 Te koto-ró máá-ró núu cháa kájaní tu'un tú'ún já vái-de nátu'un ri jito-de, ko ichi iní-de kándeé yi'í kiti xáan.

16 Jín tíñu kásá'a-de te kuní-ro-dé. Á kuu táxín-ró uva xiní nú íñú, xí kúu táxín-ró mérkexe xiní íñu kímí.

17 Súan kúu, ja taká yunu vá'a kúun nde'e vá'a xiní, ko yunu ñáá kúun nde'e ñáá xiní.

18 In yunu vá'a ma kúu kuun nde'e káñáá xiní. Te ni in yunu káñáá, ma kúu kuun nde'e vá'a xiní.

19 Taká yunu tú kúun nde'e vá'a xiní, ná xití, te ná kí'in nuu ñú'un kayu.

20 Núsáá te súan jín nde'e kúun xiní, te kuní-ro nāun yunu kúu.

21 Nasu ndí'i ñayivi ká'an Táta, Táta, jín-rí, kívi iní ñuu nátu'un andíví. Chí máni ñayivi skíkuu tíñu kuní máá Táa-rí, I'a kánchaa ándíví.

22 Kívi-ún, te ka'an kua'a ñayivi jín-rí: Táta, Táta, nasu ní kajani-ná tu'un jín sí'ví-ní, te nì kákiñí'in-ná tachí káni kája'an ja ní kasá'a-ná kua'a tíñu ñá'nu jín sí'ví máá-ní náun. Achí-i.

23 Yúan-na te ka'an nì'in-rí jín ñayivi-ún: Tú ní jiní kuti-rí róó. Kuxio kí'in-ro, chí chaa kásá'a tíñu chá'an kákuu-ró.

Sikí úu ve'e ja sìn sìn ín ja'a

24 Te taká chaa jini so'o tu'un ká'an-rí yá'a te skíkuu-de, te kuu-de nátu'un in chaa ndíchí. Te chaa-ún, nì jani-de in ve'e sikí in kava.

25 Te nì kuun sau, te nì jinü nducha ñú'ún, te nì kee tachí xáan, te nì kakaja vé'e-ún. Te tú ní nduá, chí kándijí sikí káva.

26 Te taká chaa jini so'o tu'un ká'an-rí yá'a, te tú skíkuu-de, te kuu-de nátu'un in chaa xíní ñáá. Te chaa-ún, nì jani-de in ve'e nuu ñítí.

27 Te nì kuun sau, te nì jinü nducha ñú'ún, te nì kee tachí xáan, te nì kakaja vé'e-ún. Te nì nduá-ni, te nì naa íj, áchí-ya jín-i.

28 Te nuu ní jinü nì ka'an Jesús taká tu'un yá'a, te taká ñayivi kuá'a-ún, nì kánaa iní-i kájiní so'o-i tu'un nì stá'an-ya.

29 Chí nì stá'an-ya núu-í nátu'un chaa ndíso tíñu, nasu nátu'un chaa káchaa tutu.

8

Ja ní nasáva'a-ya in chaa té'yu ndí'yi

1 Te nì nuu Jesús vai-ya yúku-ún. Te nì kandikin kua'a ñayivi-yá.

² Te ñin cháa té'yu ndí'yi, ñi cháa-de nuu-yá. Te ñi chiñú'ún-de-ya, te ñi ka'an-de jíin-yá: Táta, nú kuní-ní, te kuu nasándoo-ní náá, áchí-de.

³ Te ñi skáa Jesús nda'a-yá. Te ñi ké'é-yá-de. Te ñi ka'an-ya: Kuní-ri, ná ndúndoo-ró, áchí-ya. Te ndí'yi té'yu-de-ún ñi ndundoo-ni.

⁴ Yúan-na te ñi kachí Jesús jíin-de: Mā kachí kuti-ro núu ní ñn-i. Ko kuá'án, te stá'an-ró máá-ró núu sutú. Te soko-ro núu-dé nátu'un ñi tá'ú Moisés tíñu, náva'a kuní-de ja ní ndundoo-ró, áchí-ya.

Ja ní nasáva'a-ya mozo ñin cháa kúu capitán

⁵ Te ñi kivi Jesús ñuu Capernaum. Te ñi jaá ñin cháa kúu capitán nuu-yá ká'an ndá'ú-de jíin-yá:

⁶ Táta, mozo-ná kátúu-í ve'e-ná ñi kuyúnú-i te ndó'o xaan-í, áchí-de.

⁷ Te ñi kachí Jesús jíin-de: Kí'in máá-rí te nasáva'a-ri-í, áchí-ya.

⁸ Te ñi ka'an capitán jíin-yá: Táta, nasu cháa va'a kúu-ná ja kivi-ní ñi ve'e-ná, chí ná ká'an-ni-ní, te ná ndúva'a mozo-ná.

⁹ Chí máá-ná, suni cháa ndiso tíñu kúu-ná. Te náva'a-ná soldado-ná. Te ká'an-ná jíin ñn-de: Kuá'án, te já'an-de. Te jíin ingá-de: Ña'an, te cháa-de. Te jíin mozo-ná: Sá'a ya'á, te sá'a-í. Achí-de.

¹⁰ Te ñi jini so'o Jesús tu'un yá'a. Te ñi naa iní-ya ndé'é-yá. Te ñi kachí-ya jíin ñáyivi káindikín-ya-ún: Jandáa ká'an-ri jíin-ró, ja ní ñi ñuu Israel tú ní jini-ri ní ñin cháa kándija súan.

¹¹ Te ká'an-ri jíin-ró, ja kíkoyo kua'a ñáyivi íchi núu kána ndikandii jíin íchi núu kée ndikandii. Te jungoo-í jíin Abraham, jíin Isaac, jíin Jacob onde ñi ñuu nátu'un andívi.

¹² Ko ñáyivi kákuu máá sé'e ñuu nuu tá'ú-yá tíñu, kiñi'in-ya-í ki'in-i yatá ké'e nuu náa. Te yúan nde'e-i te nakaji-í ñii yú'u-í, áchí-ya.

¹³ Yúan-na te ñi kachí Jesús jíin cháa kúu capitán: Kuá'án. Nátu'un ñi kandija-ró, te kuní-ro já súan ío, áchí-ya. Te mozo-ún ñi nduva'a-ni-i hora-ún.

Ja ní nasáva'a-ya náchisó Pedro

¹⁴ Te ñi jaá Jesús ve'e Pedro. Te ñi jini-ya náchisó-de kátúu-ña yí'i kiji-ña.

¹⁵ Te ñi tiin-ya ndá'a-ña. Te ñi kee kiji-ún-ña. Te ñi nduko-ña. Te ñi jatíñu-ña núu-yá jíná'an-ya.

¹⁶ Te nuu ní ñi, te nuu-yá ñi chákooyo ja kándiso ñáyivi káta'an tachí kini. Te jíin tú'un-ní ká'an-ya, te ñi kiñi'in-ya tachí-ún kája'an. Te ñi nasáva'a-ya táka ñáyivi káku'u.

¹⁷ Náva'a ná skíkuu tu'un ñi ka'an Isaías cháa ñi jani tu'un Dios onde sáa: Máá-yá, ñi naki'in-ya kué'e-yo, te ñi janchaa-ya já ndó'o-yó, áchí.

Uu cháa ndúkú-de kundikín-de-ya

¹⁸ Te ñi jini Jesús ja ní jíkó ndúu kua'a ñáyivi ká'in-i xiin-yá. Te ñi tá'ú-yá tíñu ja ná já'a-í ki'in-í ingá lado.

¹⁹ Te nuu-yá ñi jaá ñin cháa cháa tutu. Te ñi ka'an-de: Maestro, kundikín-ná níi vasa ndé onde ki'in-ní, áchí-de.

²⁰ Te Jesús ñi kachí-ya jíin-de: Taká ñukuui, ká'jo yau kava káyí'i-ti, jíin tísaa andívi, ká'jo taka-ti. Ko máá Sé'e cháa, túu nuu kusú-ya, áchí-ya.

²¹ Te ingá cháa sku'a jíin-yá, ñi ka'an-de jíin-yá: Táta, kuá'a-ní tu'un ná kichinduji-ná táa-ná xna'an-ga, áchí-de.

²² Te ñi kachí Jesús jíin-de: Kundikín ruu ná kí'on. Skéndoo taká ndíyi-ún ná chinduji tá'an ndíyi jíná'an. Achí-ya.

Jā ní jukuiñi tachī xáan ní sá'a-ya

²³ Te nī kivi-ya iní ñin barco. Te cháa káskuá'a jín-yá, nī kandikín-de-ya kája'an-de jín-yá.

²⁴ Te nuu mar nī ndonda ñin tachī xáan, te su'ma ndúcha-ún, nī jasū siki barco. Ko máa-yá kixi-ni-ya.

²⁵ Te cháa káskuá'a jín-yá, nī jakoyo-de nuu-yá. Te nī kaḡndúkoo-de-ya. Te káka'an-de: Táta, nama-ni yóo, chí naa-yo, áchí-de.

²⁶ Te nī kachi-ya jín-de: Naja káyu'ú-ro. Tú kákandíja va'a-ró náún, áchí-ya. Yúan-na te nī ndukoo-ya. Te nī ka'an-ya núu tachī xáan-ún jín núu ndúcha mar. Te ná'in yúu-ni nī kuu.

²⁷ Te nī kayu'ú taká-de. Te káka'an-de: Ndé cháa kúu cháa yá'a, ja ondé tachī jín mar kájanatū nuu-dé, áchí-de.

Chaa káta'an tachī káni onde ndañú Gadara

²⁸ Te nī ja-ya ingá lado mar ndañú Gadara. Te onde ve'e añu nī kenda uu cháa káta'an tachī káni. Te nī chaḡkoyo-de nuu-yá. Te ja xáan-dé, te tú ni ñin ñayivi jka-i ichi-ún.

²⁹ Te nī kakana jaa-de: Náún kuní-ní jín-ná Jesús, Se'e Dios. Nī cha-ya yá'a ja xndó'o-ní náa vasa té jaa-ga kivi náún, áchí-de.

³⁰ Te onde jíká jín máa-de ío ñin tikunī kinī kájitū-ti.

³¹ Te tachī káni-ún, nī kaka'an nda'ú jín-yá: Nú kiñi'in-ní náa, te táji-ní náa ná kivi koyo-ná inī tikunī kinī ká'in yúan, áchí.

³² Te nī kachi-ya jini jín'an: Kuangoyo núsáa, áchí-ya. Te nī kenda kája'an, te kuangoyo nuu tikunī kinī-ún. Te tikunī kinī-ún nī kajungoyo-ti ñin yukáva onde inī mar. Te nuu mar nī kaji'ti-ti.

³³ Te cháa kándito-ti yúan, nī kajinu-de. Te nī jakoyo-de onde ñuu. Te nī kajani-de taká tu'un jín ja ní kuu cháa nī kata'an tachī káni-ún.

³⁴ Yúan-na te ndivii ñayivi ñúu-ún, nī kenda koyo-i kuata'an-i Jesús. Te nī kajini-i nuu-yá. Te nī kaka'an nda'ú-i jín-yá ja ná kúxio-ya kí'in-ya ñúu-i.

9

Jā ní nduvá'a cháa nī kuyúnú

¹ Yúan-na te nī kivi-ya iní ñin barco. Te nī naja'a-ya kuá'an-ya ingá lado mar. Te nī najaa-ya ñúu-ya.

² Te nuu-yá yúan nī kakinchaka-i ñin cháa nī kuyúnú kátúu-dé nuu ñin jito. Te nī jini Jesús ja kákandíja-de. Te nī ka'an-ya jín cháa nī kuyúnú-ún: 'Ijo, sándéé iní-ro. A ío tuká'nu inī nuu taká kuachi-ró, áchí-ya.

³ Te yakū cháa káchaa tutu, nī kajani iní-de: Chaa yá'a ká'an ndiva'a-de.

⁴ Te nī jini Jesús ja súan kájani iní-de. Te nī ka'an-ya jín-de: Naja kájani ñáa iní-ro.

⁵ Te ja uu tu'un yá'a, ndéja yí-ga káa. Á ka'an-ri: A ío tuká'nu inī nuu taká kuachi-ró. Xí ká'an-ri: Ndukoo, te kaka-ró.

⁶ Ko náva'a ná kuní-ro ja máa Sé'e cháa ndiso-ya tíñu nuu ñáyivi yá'a ja sá'a-ya tuká'nu inī nuu kuáchi, te ná ká'an-ri inga tu'un jín cháa nī kuyúnú yá'a núsáa: Ndukoo, te naki'in-ró jito yuu-ro, te no'on-ro vé'e-ró, áchí-ya jín-de.

⁷ Yúan-na te máa cháa-ún, nī ndukoo-ni-de. Te kuano'on-dé ve'e-de.

⁸ Te kua'a ñáyivi ká'in-ún, nī kajini-i ja súan nī sá'a-ya. Te nī kayu'ú-i. Te nī kanakana jaa-i Dios ja súan nī ja'a-ya fuerza nuu ñáyivi.

Jā ní kana-ya xini Mateo

⁹ Te Jesús, nī jā'a-ya kuá'an-ya yúan. Te nī jinī-ya núu ñn cháa nání Mateo kánchaa-de nuu kútútú xú'un ñúu. Te nī ka'an-ya jín-de: Kundikin-ro rúu. Te nī ndukuiñi-de, te nī ndikin-de-ya.

¹⁰ Yúan-na te nī yee-ya staa iní ve'e-de. Te suni kua'a cháa xini jín cháa ká'io kuachi, nī ñakoyo-de. Te nī kayee-dé staa jín Jesús jín cháa káskuá'a jín-ya.

¹¹ Te nī kajinī cháa fariseo. Te nī kaka'an-de jín cháa káskuá'a jín-ya: Naja yé Maestro máa-ró jín cháa xini jín cháa ká'io kuachi, áchí.

¹² Yúan-na te nī jini so'o Jesús. Te nī ka'an-ya: Chaa ká'io ndáján, tú kánand'i-de cháa táná, chí cháa kaku'u kúu jā kájinu ñú'un yúan.

¹³ Kuá'an jíná'an-ró núsáa. Te skuá'a-ró ñaún tu'un kúu: Ná kúndá'u iní tá'an-i kuní-ri. Nasu já sokó-í nuu-ri, áchí onde sáa. Chí tú vai-ri kana-ri xini cháa ndaa, chí cháa ká'io kuachi kána-ri xini já ná nákaní iní-de. Achí-ya.

Siki já kondichā inī

¹⁴ Yúan-na te nuu-ya nī ñakoyo cháa káskuá'a jín Juan. Te nī kaka'an-de: Náa jín cháa fariseo, ká'io ndichā iní-ná. Te cháa káskuá'a jín-ní, naja tú ká'io ndichā iní-de, áchí-de.

¹⁵ Te nī ka'an Jesús jín-de: Á kuu kondichā inī ñayivi ká'jin viko tánda'a, te nú nini kánchaa yii jín-i. Ko chaa ñn kivi já kúxio yii-ún nuu-í. Yúan-na te kuu koo ndichā iní-i.

¹⁶ Tú ní ñn nachu'un sa'ma jáa núu sú'nyu tu'ú. Chí jā ní nuku'un jáa-ún ka'nchā ga jā tu'ú-ún. Te jā te'ndé-ún, ví'í-gá te'nde.

¹⁷ Te tú káchu'un ñayivi vino jáa iní ñii tú'ú. Chí nú súan, te ndatā ñii-ún, te katí vino, te naa ñii-ún. Ko káchu'un-i vino jáa iní ñii jáa. Yúan-na te kendoo va'a ndendúu. Achí-ya.

Jā ní nachakū sesí'í Jairo

¹⁸ Te nini ká'an-ya tú'un yá'a jín-de, te ñn cháa kúñá'nu ní jaa-de nuu-ya. Te nī chíñú'ún-de-ya. Te nī ka'an-de: Sesí'í-ná, sáa ní jí'i-i. Ko kí'on te xndée-ní nda'a-ní siki-í, te ná náchaku-i. Achí-de.

¹⁹ Te nī ndukuiñi Jesús. Te nī ndikin-ya-dé, jín cháa káskuá'a jín-ya ká'a'an-de jín-ya.

Jā ní nasávq'a-ya ñn ña'an kú'u kue'e niñi

²⁰ Te yúan nī kenda ñn ña'an kú'u-ña já ní kuu uxí uu kuia játi niñi-ñá. Nī jaa-ña íchi yatá-ya. Te nī ké'é-ña yúsá'ma-ya.

²¹ Chí nī ka'an máa-ña: Nú ná ké'é-ri vasté sá'ma-ya, te kaku-ri, áchí-ña.

²² Te nī xío káva Jesús. Te nī jinī-ya núu-ñá. Te nī ka'an-ya: Sándéé iní-ro, 'ija. Nī kandíja-ró te yuán ní kaku-ró. Achí-ya. Te máa ñá'an-ún, nī nduva'a-ni-ña hora-ún.

²³ Te nī jaa Jesús ve'e cháa kúñá'nu-ún. Te nī jinī-ya núu cháa kátivi xkuili jín ñayivi kuá'a kakuvaq-i.

²⁴ Te nī kachi-ya jín-i: Kuxio jíná'an-ró, chí suchi sí'í yá'a tú ní jí'i-i, chí kixi-ni-i, áchí-ya. Te nī kasákátá-i nuu-ya.

²⁵ Te nī kiñi'in-ya ñayivi kuá'a-ún kua'an-i. Te nī kivi-ya iní ve'e. Te nī tñn-ya ndá'a suchi sí'í-ún. Te nī ndukoo-ni-i.

²⁶ Te nī jichā tu'un-ún kua'an ní ñúu yúan.

Uu cháa kuáa

²⁷ Te ni ja'a Jesús yúan, kua'an-ya. Te uu tá'an chaa kuáá, ni kandikin-de-ya, kákana kó'ó-de xiní-yá: Se'e David, kundá'ú iní-ní náá vii, áchí-de.

²⁸ Te ni najaa-ya vé'e. Te ni chakoyo chaa kuáá-ún nuu-yá. Te ni ka'an Jesús jíin-de: Á kákandija-ró já kúu sá'a-rí, áchí-ya. Kuu Táta, áchí-de.

²⁹ Yúan-na te ni xndée-ya ndá'a-yá siki ndúchi-dé. Te ni ka'an-ya: Nátu'un ni kakandija-ró, súan ná kúu núsáá, áchí-ya.

³⁰ Te nduchi-dé, ni kananuña-ni. Te Jesús, ni ka'an ni'in-ya jíin-de: Nde'é vá'a-ró já tú ni ñn kuni tu'un, áchí-ya.

³¹ Ko máa-de, ni kakenda-de kája'an-de. Te ni kajacha xaan-dé tu'un-ya ní ñúu yúan.

Ïn chaa ñí'ín

³² Te nuu ní kenda-de kája'an-de, te ni chakoyo ñayivi jíin ñn chaa ñí'ín tá'an-de tachí kíni.

³³ Te ni kiñi'in-ya tachí kíni-ún kua'an. Te chaa ñí'ín-ún, ni naka'an-de. Te ñayivi kuá'a-ún, ni kakee nuu-í kándé'é-i. Te ni kaka'an-i: Ni tú kájiní kuti-yo súan iní ñuu Israel, áchí-i.

³⁴ Ko chaa fariseo, ni kaka'an-de: Jíin tachí kíni ñá'nu kiñi'in-de tachí kíni kája'an, áchí-de.

Cuenta chaa ka'nu trigo-ya

³⁵ Te ni jika kuu Jesús taká ñuu jíin taká rancho. Te suni iní ve'e sinagoga ni stá'an-ya tú'un nuu-í. Te ni jani-ya tú'un va'a ndasa koo ñuu nuu tá'ú Dios tiñu. Te ni nasáva'a-ya ñayivi kaku'u ñani kue'e.

³⁶ Te ni jiní-ya núu ñayivi-ún. Te ni kundá'ú iní-ya-í. Chi ni kajicha nuu-i, te kákuxí iní-i nátu'un rí, kiti tú jito'o-tí.

³⁷ Yúan-na te ni ka'an-ya jíin cháa káskuá'a jíin-yá: Trigo ta'nu, jandáa kúu ja kuá'a ío, ko chaa ka'nu, yaku-ni-de ío.

³⁸ Kakan ta'u-ro núu máa Tatá, I'a xíin trigo núsáá, náva'a ná tájí-ya chaa ka'nu kikoyo-de nuu trigo-ya. Achí Jesús.

10

Ja ní kaji-ya uxí uu chaa skuá'a jíin-yá

¹ Yúan-na te ni kana-ya xiní ndí'uxí uu chaa káskuá'a jíin-yá. Te ni ja'a-ya fuerza iní-de ja kúndéé-de jíin tachí kíni, náva'a kiñi'in-de kí'in fuera, te nasáva'a-de ñayivi kaku'u taká nuu kué'e.

² Te ndí'uxí uu chaa apóstol súan kájinaní-de: Chaa ñn kúu Simón (chaa-ún, suni nání-de Pedro) jíin ñaní-de Andrés, te sava-ga-de: Jacobo, se'e Zebedeo, jíin ñaní-de Juan,

³ Felipe, jíin Bartolomé; Tomás jíin Mateo, chaa xiní; Jacobo se'e Alfeo, jíin Lebeo, chaa ja súni nání-de Tadeo;

⁴ Te suni Simón ñuu Caná, jíin Judas Iscariote, chaa ni nastúu-ya.

Ja ní tájí-ya-de kája'an-de

⁵ Te ni tájí Jesús uxí uu chaa yá'a kája'an-de. Te ni tá'ú-ya tiñu nuu-dé: Ma kíngoyo-ró íchi ñayivi sñn nación, ni ma kivi koyo-ró iní ñuu Samaria.

⁶ Xna'an-ga kí'in-ro iní ve'e Israel, nuu rí, kiti ní kánaa.

⁷ Te nú kua'an-ro te kani-ró tú'un: A yani koo ñuu nátu'un andívi, achí-ro.

8 Te nasáva'a-ró ñáyivi káku'u. Te sándoo-ró já káte'yü. Naschakú-ro ndíyi. Kiñi'in-ró tachí káni ki'in. Chi ñi ni'in sáni-ró, te suni súan kuá'a sáni-ró.

9 Ma kundiso-ró xú'ún iní bolsa-ro, ni oro, ni plata, ni xu'ún kuáchi.

10 Ni ñunu já kúu ichi, ni uü su'nu já kú'un-ró, ni ndijan-ro, ni vara. Chi cháa sátíñu, yúan ni'in-dé kee-dé.

11 Te ñani ñuu xi rancho nú ñi kivi koyo-ró, te yúan ndúkú-ró ñin cháa va'a iní-de iní ñuu-ún. Te kendo-ro yúan onde kenda-ró kí'in-ro.

12 Te nuu kivi-ró vé'e-ún, te ka'an-ro ná sándéé iní ñáyivi-ún.

13 Te nú va'a iní ñáyivi-ún, te tu'un ndéé ní ka'an-ro-ún ná jáa siki-í. Ko nú tú va'a iní-i, te tu'un ndéé-ún ná nájaa nuu-ro.

14 Te nú ío ñáyivi tú jata'ú róó, ni tú jini ná'in tú'un ka'an-ro, ná kenda koyo-ró vé'e-ún xi ñuu-ún, te skoyo-ró tikacha iní ja'a-ro.

15 Jandaa ka'an-ri jín-ró, ja vítá-ga koo kuáchi siki ñuu Sodoma jín ñuu Gomorra kivi kii juicio, vásá siki ñuu-ún.

Tundó'o jito cháa jáni tu'un

16 Kuni so'o chi táji-rí róó kí'in-ro natu'un riñ ma'ñú yí'i. Núsáa te koo ndíchi-ró natu'un koo, te koo vítá iní-ro natu'un paloma.

17 Te koto va'a-ró máa-ró nú ñáyivi chi nastúu-i róó nuu junta. Te iní ve'e sinagoga-i xndó'o-i róó.

18 Te onde nuu gobernador jín núu rey kinchaka-i róó ja siki rúu, nává'a kani ndaa-ro tú'un nuu-dé jín núu cháa sñin nación.

19 Ko nú ñi nastúu-i róó, ma nákaní xaán iní-ro ndasa ka'an-ro. Chi suni máa hora-ún te kuá'a-ya tú'un nuu-ro ndasa ka'an-ro.

20 Chi nasu máa-ró kákuu ja ka'an, chi Espiritu máa Táa-ro kúu ja ka'an jín yú'u-ro.

21 Te ñani jín ñani nastúu tá'an ja kúu, te táa nastúu se'e. Te se'e-ún ndonda siki táa, te ka'ni tá'an.

22 Te ndivii-í, koto u'u-i róó ja siki rúu. Ko cháa kundij ñi'in onde kivi jínu, cháa-ún kaku-de.

23 Ko nú káchindikín-i róó iní ñuu yá'a, te kunu-ró kí'in-ro ingá ñuu. Chi jandaa ka'an-ri jín-ró, ja má kúyachi-ro káka kuu-ró taká ñuu Israel, onde jaa máa Sé'e cháa.

24 Ñin cháa skuá'a, nasu ñá'nu-ga kúu-de vása maestro-de. Ni cháa jatiñu, nasu ñá'nu-ga kúu-de vása jito'o-de.

25 Cháa skuá'a, súan-ni koo-de, natu'un maestro-de, te cháa sátíñu, natu'un jito'o-de. Chi nú máa cháa kúu táa-ún ñi kaskúnáni-i-de Beelzebú, naga ñi kuu ja má skúnáni-i se'e ja ío iní ve'e-de núsáa.

Ja ní ka'an-ya tú'un ndéé iní jín-de

26 Núsáa te ma yú'ú-ro-í, chi tú ni ñin naún yindi'u, ja má kenda ndijín, ni tú ni ñin ja yisa'í, ja má kuní-ro núu.

27 Ja ní ka'an-ri jín-ró núñáa, kani ndijín-ro tú'un. Te ja ní jini tu'un-ró, onde xiní vé'e kundij-ro te kani-ró tú'un.

28 Te ma yú'ú-ro koto-ró ñáyivi já'ni yiki kúñu-yó, chi ma kúu ka'ni-í añu-yo. Ko sua yú'ú-ro koto-ró já kúu xnáa ndúu añu-yo jín yiki kúñu-yó núu infierno.

29 Tú kúya'u uü tisaaj ja ñin xu'ún náún. Te ni ñin-ti tú júngava-ti núu ñú'un, nú tú jini máa Táa-ro.

30 Chi a ñi ka'u-ya onde taká ixi xini-ro.

31 Núsáá te ma yú'ú-ro jíná'an-ró, chí kánúú-ga-ro vása kuá'a tísaa.

32 Ko nú ndé chaa jáni ndaa-de tu'un-ri nuu ñáyivi, suni súan nakani ndaa-ri tu'un-de nuu máá Táa-ri kánchaa-ya ándíví.

33 Te nú ndé chaa ské'ichí-de ruu nuu ñáyivi, te suni súan ské'ichí-ri-de nuu máá Táa-ri kánchaa-ya ándíví.

34 Ma káni iní-ro jíná'an-ró já vai-ri ja koo ná'ín-ni iní ñuyivi yá'a. Tú vai-ri ja koo súan, chí sua yuchí koo.

35 Chi vai-ri ja skuátá'an-ri taká chaa jín táa-de, te ses'í jín náa-i, te sejanú jín náchisó-ña.

36 Te ja koto u'u chaa kúu ja koo iní ve'e-de.

37 Nú ñin chaa maní-gá-de jín táa-de xí jín náa-de vása jín-ri, tú va'a chaa kúu-de ja kúndikín-de ruu. Te nú ñin chaa maní-gá-de jín sé'e yí-de, xí jín sé'sí-de, tú va'a chaa kúu-de ja kúndikín-de ruu.

38 Te chaa tú kánda-de jín túndó'o kii sikí-dé, te kundikín-de ruu kii-de, tú va'a chaa kúu-de ja kúndikín-de ruu.

39 Te chaa jítú iní-de kaku-de chí túndó'o kii sikí-dé, te naa-dé. Ko nú kuu ñin chaa ja sikí rúu, te kuchaku-de.

40 Te ñáyivi kuátá'ú róo jíná'an-ró, ruu kuatá'ú-i. Te ñáyivi kuatá'ú rúu, kuatá'ú-i l'a ní tájí rúu vai-ri.

41 Nú ndé ñáyivi kuátá'ú ñin chaa jáni tu'un Dios, chí chaa jáni tu'un Dios kúu-de, te máá-i, ní'ín-í ya'u chaa jáni tu'un Dios. Te nú ndé ñáyivi kuátá'ú cháa ndaa, chí chaa ndaa kúu-de, te máá-i, ní'ín-í ya'u chaa ndaa.

42 Te nú ndé chaa kuá'a-de ñin yajin ndúcha víjin ko'o ñin suchi yá'a, chí suchi skuá'a kúu-i, jandáa ká'an-ri jín-ró ja má xnáa-dé ya'u-de.

11

1 Te súan ní jinu ní tá'ú Jesús tínu nuu uxí uu chaa káskuá'a jín-yá. Te ní kenda-ya yúan kua'an-ya já stá'an-ya, te kani-ya tú'un iní ñuu máá-de jíná'an-de.

Uu chaa ní tájí Juan nuu-yá

2 Te kánde Juan iní vekaa. Te ní jini tu'un-de káka'an-i taká tínu sá'a Jesús. Te ní tájí-de uu tá'an chaa káskuá'a jín-de ja kaká tu'un-de-ya:

3 Máá-ní kúu chaa kii-ún, xí kúndatu-yó ingá-de náún, áchí-de.

4 Te ní ka'an Jesús. Kuá'an te kastu'un-ró núu Juan taká tu'un kájini so'o-ró jín tínu kájini-ro.

5 Chaa kuáa, kándundijin nuu-dé. Te chaa rengo, kánakaka-de. Chaa té'yu ndí'yi, kándundo-de. Te chaa só'ó, kánakuni so'o-de. Te chaa ní j'i, kánachaku-de sá'a-ri. Te suni jáni-ri tu'un va'a Dios nuu ñáyivi ndá'ú.

6 Te xáan ndatu kúu chaa ja tú náyu'ú-de jito-de ruu, áchí-ya jín-de.

7 Te káno'on chaa-ún. Te ní kejá'a Jesús ká'an-ya tú'un Juan nuu ñáyivi-ún: Naja ní kenda-ró ní kaja'an-ro ondé nuu ñú'un té'é. Ja ndé'é-ró ichá ja kandá sá'a tachí náún.

8 Ko naja ní kenda-ró ní kaja'an-ro. Ja ndé'é-ró núu ñin chaa ñú'un sa'ma ndúcha náún. Nde'é, chaa káñu'un sa'ma ndúchá, máni iní ve'e rey káxiukú-de.

9 Ko náún ndé'é-ró ní kakenda-ró. ñin chaa jáni tu'un Dios náún. Suni ká'an-ri jín-ró, kúñá'nu-ga Juan vása ñin chaa jáni tu'un Dios.

10 Chaa yá'a kúu chaa yóso tú'un-de nuu tutú: Kuni so'o-ró chī táji-rí ndajá'a-rí kuxnúu-de ja-a-de. Te chaa-ún sátu'a-de ichi-ro vása jáa-ro. Achí.

11 Jandaa ká'an-ri jíin-ró, ja iní ñuyivi yá'a tú ío ni ñin chaa jáni tu'un Dios ja kuñá'nu-ga máa-de vása Juan chaa skuánducha. Ko chaa lúli-ga iní ñuu nátu'un andívi, chaa-ún kuñá'nu-ga-de vása Juan.

12 Ondé kivi ní kenda Juan chaa skuánducha, te onde vina, te chaa ñi'in nda'a, fuerza kákuni-de kivi-de iní ñuu nátu'un andívi, te tá'ú máa-de tiñu yáan kákuni-de.

13 Chī máa ley jíin táka chaa ñi kajani tu'un Dios, ñi kajani-de tu'un yá'a onde kivi ní chaa Juan.

14 Te nú kákuni-ro kuatá'ú-ró tú'un, máa-de kúu Elías chaa kii-ún.

15 Chaa ío so'o kuni ná'in, te ná kúni so'o-de.

16 Naun tu'un yátá skétá'an-ri jíin ñáyivi yá'a. Kákuu-i nátu'un suhí lúli káxiukú núyá'u ja súan kákana kó'ó-i xini tá'an-i.

17 Ní kaxndé'e-ri xkuili nuu-ro, te tú ní kájita já'a-ró. Ní kanda'i-ri nuu-ro te tú ní kánduku'a iní-ro, áchí-i.

18 Chī ñi kii Juan tú ní yé-de tú ní jí'i-de. Te káka'an-ro: Tá'an-de tachī kīni.

19 Ko máa Sé'e chaa yé-yá jí'i-ya. Te káka'an-ro: Yá'a ío ñin chaa yáji téyí te jí'i xaan-dé vino; chaa jiní tá'an jíin cháa xini jíin cháa ká'io kuachi kúu-de, áchí-ro. Ko ñin chaa ndíhí, máni tiñu ndíhí sá'a-de, te súan kuni-ro jandaa ndíhí-de. Achí-ya.

Ja ní kana jíin-yá nuu sáva ñuu

20 Yúan-na te ñi kejá'á-yá kána jíin-yá nuu táka ñuu nuu ní sá'a-ya kuá'a tiñu ñá'nu, chī tú ní nákan iní-i jíná'an-i. Te ñi ka'an-ya:

21 Naka ndá'ú kuu róo ñuu Corazín. Naka ndá'ú kuu róo ñuu Betsaida. Chī nú iní ñuu Tiro jíin iní ñuu Sidón ñi sá'a-ri tiñu ñá'nu ja ní sá'a-ri nuu máa-ró núu, inga kivi te a ñi kanakani iní ñáyivi-ún. Te ku'un-i sa'ma ndái te ku'u-i yaa núu-í núu.

22 Ko ká'an-ri jíin-ró, ja vítá-ga koo kuachi siki ñúu Tiro jíin ñúu Sidón kivi kii juicio vása siki róo jíná'an-ró.

23 Te róo ñuu Capernaum, a ñi kuñá'nu xaan-ro náún. Ko onde infierno najinu-ro, chī nú iní ñuu Sodoma ní sá'a-ri tiñu ñá'nu ja ní sá'a-ri nuu-ro yá'a núu, te a ñi kendgo ñuu yáan onde vina núu.

24 Ko ká'an-ri jíin-ró, ja vítá-ga koo kuachi siki ñáyivi ñúu Sodoma kivi kii juicio vása siki-ro.

25 Te suni kivi-ún ñi ka'an Jesús: Táa, Jito'o andívi jíin ñuyivi kúu máa-ní. Te ná kúta'u-ná nuu-ní ja ní jasu-ní taká tu'un yá'a nuu cháa ndíhí jíin núu cháa kájuku'un iní, te ñi stá'an ndijin-ní nuu cháa súhí iní jíná'an-de.

26 Chī súan ñi jata'an iní-ní, Táa, áchí-ya.

27 Taká ndatiñu ñi ja'a Táa-ri nuu-rí. Te tú ni ñin-i jiní-i nuu máa Sé'e, chī máni máa Táa jiní-ya. Ni tú jiní ni ñin-i nuu máa Táa, chī máa Sé'e jiní-ya, jíin núu cháa ja kuni máa Sé'e te stá'an ndijin-ya núu-dé.

28 Taká róo ja kásatiñu-ró te kándiso-ró já vée, ña'an nuu-rí jíná'an-ró te xndéatú-ri róo.

29 Kundiso-ró yugo-ri jíná'an-ró, te skuá'a-ró tú'un ká'an-ri jíin-ró, chī I'a ndá'ú jíin I'a vítá iní añú kúu-ri. Te ñi'in-ro núu ndéatú añú-ro jíná'an-ró.

30 Chī ñama-ni yugo-ri te tú vee carga-ri ja kúndiso-ró, áchí-ya.

12

Ja ní kākachi-de yoko trigo kivi ndétatú

¹ Te ñin kivi ndétatú ni ja'a Jesús kua'an-ya ñin nuu káa trigo. Te cháa káskuá'a jín-yá, káji'i-de soko. Te ni kakejá'á-de kākachi-de yoko káye-de.

² Te ni kajini cháa fariseo. Te ni kaka'an-de jín-yá: Naún kúu jian, chi cháa káskuá'a jín-ró kásá'a-de súan kivi ndétatú, te tú ío ley, áchi-de.

³ Te máá-yá, ni ka'an-ya jín-de: Tú ní káka'u-ró tutú ndasa ni sá'a David naún. Chi máá-de jín cháa ni kaxiukú jín-de, ni kaji'i-de soko ñin kivi.

⁴ Te ni kivi-de ini ve'e Dios. Te ni yee-de státilá kaxiukú ndijín, ja tú ío ley kee-de, ni cháa kájin jín-de, chi máá-ni sutu káye núú.

⁵ Xí té ka'u-ga-ro núú tutú ley ndasa kásá'a sutu ini ve'e i kivi ndétatú, chi tú káskíkuu máá-de ley-ún.

⁶ Chi a ká'an-ri jín-ró ja ñá'nu-ga kúu ñin cháa kándij yá'a vása ja kúu máá vé'e i.

⁷ Ko nú a ni kajuku'un ini-ro tú'un yá'a: Kuní-ga-ri ja ná kúndá'ú ini tá'an-ró, nasu ja sokó-ro kiti núu-ri, áchi, yúan-na te ma ndóna-ró sikí cháa tú ká'io kuachi núú.

⁸ Núsáa te máá Sé'e cháa, suni Jito'o kivi ndétatú kúu-ya, áchi-ya.

Ñin cháa ni ichi nda'a-dé

⁹ Te ni kenda-ya yúan. Te ni ja-ya ini ve'e sinagoga-de jín'an-de.

¹⁰ Te yúan ni io ñin cháa ni ichi kájan ñin nda'a-dé. Te ni kajika tu'un-de Jesús ja ndúkú-de kuachi sikí-yá kákuñi-de, te ni kaka'an-de: Á kuu sá'a-yó taná kivi ndétatú, xí túú, áchi-de.

¹¹ Te máá-yá, ni ka'an-ya jín-de: Ndé róó ñáva'a-ró ñin ri, te nú kiti-ún jungava-ti ini ñin tunchi kivi ndétatú, te tú tin-ró-ti te natava-ro-ti naún.

¹² Te xa-an-gá ya'u ncháa ñin cháa vása ñin ri. Núsáa te ío va'a ja vá'a sá'a-yó kivi ndétatú, áchi-ya.

¹³ Yúan-na te ni ka'an-ya jín cháa-ún: Skáa nda'a-ro, áchi-ya. Te ni skáa-de nda'a-dé. Te ni nduva'a i-ni nátu'un káa inga.

¹⁴ Ko cháa fariseo, ni kenda-de kája'an-de. Te ni kanda tu'un-de ndasa ka'ni-dé-ya.

Tu'un máá-yá ni ka'an Isaías onde sáa

¹⁵ Ko ni jini Jesús ja súan kájani ini-de. Te ni kuxio-ya yúan kua'an-ya. Te kua'a ñáyivi ni kandikin-i-ya. Te ni nasáva'a-ya ndivii-i.

¹⁶ Te máá-yá, ni ka'an xa-an-yá jín ñáyivi-ún ja ná tú stá'an ndijin-i-ya.

¹⁷ Náva'a ná skíkuu tu'un ni ka'an Isaías, cháa ni jani tu'un Dios:

¹⁸ Yá'a ío mozo-ri ja ní nakaji-ri, áchi Dios, áchi Isaías, te maní-ri jín-i. Te kúsí ini-ri jín-i. Te kua'a-ri Espiritu-ri sikí-í. Te kastu'un-i nuu ñáyivi sún nación ja kí juicio sikí máá jín'an.

¹⁹ Ma kútixín sé'e-ri, ni ma nákatá-i. Te ni ñin ma kúni tu'un ja kána jín-i ini ichi.

²⁰ Ma ká'nu-i ñin nukúá ní taxin, ni ma ndá'va-i ñin mecha kayú ñú'má, chi onde ná kúni'in tu'un ndaa sá'a-i.

²¹ Te kuñukuu ini ñáyivi sún nación tiñu sá'a Se'e-ri. Achí.

Ñin cháa kuáá ñi'in tá'an tachí kñi

22 Yúan-na te nuu-yá nî kákinchaka-i ñn cháa tá'an tachî kîni, ja kuáá-de te ñí'in-de. Te nî nasáva'a-ya-dé. Te cháa kuáá ñí'in-ún, nî naka'an-de te nî nakunî-de.

23 Te nî kánaa iní taká ñayivi-ún kándé'é-i. Te nî kaka'an-i: Á se'e David kúu cháa yá'a náún, áchí-i.

24 Ko cháa fariseo, nî kajini so'o-de ja súan nî kaka'an-i. Te nî kaka'an-de: Cháa yá'a, nú tú ndújín-de jíin Beelzebú, te ma kúu kiñi'in-de tachî kîni ki'in núú, chí ja kúñá'nu nuu tachî kúu-ún, áchí-de.

25 Ko Jesús, nî jinî-ya ja súan kájani inî-de. Te nî ka'an-ya jíin-de: Taká nación ja sásin máa te kánakuatá'an máa, naa. Te taká ñuu xí ve'e ja sásin máa, te kánakuatá'an máa, ma kúnî'in.

26 Te nú Satanás sásin máa, te kiñi'in máa ja'an, ndasa kunî'in ñuu nuu tá'ú tiñu máa núsáa.

27 Te nú ndújín Beelzebub jíin-rí ja kiñi'in-rí tachî kîni. Núsáa te se'e-ró, ndé jíin kákiñi'in máa-i tachî-ún. Ja yúan, máa-i, ná náku-xndí-i sikî-ro.

28 Ko nú jíin Espíritu Dios kiñi'in-rí tachî kîni kája'an, jandáa kúu ja núu-ro ní cháa ñuu nuu tá'ú Dios tiñu núsáa.

29 Chí ndasa kuu kivi ñn ñayivi iní ve'e cháa kándáján, te saku'ná-i ndatíñu-de, te nú tú xna'an-ga ku'ni-i-de. Yúan-na te kuu saku'ná-i ndatíñu-de.

30 Nú ndé cháa tú ndújín-de jíin-rí, te jito u'u-de ruu. Te cháa tú nastútú jíin-rí, máni jachá-de.

Tu'un ndiva'a sikî Espíritu Santo

31 Súan ká'an-rí jíin-ró: Sikî taká kuachi jíin taká tu'un ndiva'a, sá'a-ya tüká'nu inî. Ko tu'un ká'an ndiva'a sikî Espíritu Santo, ma sá'a kuti-yá tüká'nu inî.

32 Te nú ndé ñn cháa ka'an-de sikî máa Sé'e cháa, sá'a-ya tüká'nu inî nuu-dé. Ko nú ndé ñn cháa ka'an-de sikî Espíritu Santo, ma sá'a kuti-yá tüká'nu inî nuu-dé, ni kuia yá'a, ni kuia cháa.

33 Kuu-ró yúnu vá'a ja vá'a nde'e, xí kúu-ró yúnu káñáa, ja ñáa nde'e. Chí jíin nde'e te jinî-yo naún yunu kúu.

34 Se'e ko kákuu-ró. Ndasá kuu ka'an-ro tú'un va'a, te nú ñayivi ñáa kákuu-ró. Chí tu'un ñú'un inî añú cháa, máni tu'un-ún ká'an-de.

35 Cháa va'a, sá'a-de tiñu va'a, chí ío va'a inî-de. Te cháa ñáa, sá'a-de tiñu ñáa, chí káñáa inî-de.

36 Ko ruu, ká'an-rí jíin-ró, ja taká tu'un sáni káka'an cháa, naku'a-de cuenta tu'un-ún kivi cháa juicio.

37 Chí sikî tú'un ká'an-ro, te kendoo va'a-ró. Te suni sikî tú'un ká'an-ro, te ta'nu ndatu-ro, áchí-ya.

Ja ní kajikan-i ñn tuni

38 Yúan-na te yaku cháa káchaa tutu jíin cháa fariseo, nî kaka'an-de jíin-yá: Maestro, kákuu-ná ja sá'a-ní ñn tuni nde'é-ná, áchí-de.

39 Te nî ka'an-ya jíin-de: Ñayivi ñáa ja káisi ká ncháa-i Dios, kájukan-i tuni. Ko ma kuá'a-rí nuu-í, chí tuni Jonás, cháa nî jani tu'un Dios, kúu ja kuá'a-rí nuu-í.

40 Chí nátu'un nî kandee Jonás chíi tiyáká ká'nu unî ndúú unî ñúú, suni súan kúnde Se'e cháa chíi ñu'un unî ndúú unî ñúú.

41 Taká cháa ñuu Nínive, nachaku-de jíin ñayivi yá'a kivi kúu juicio. Te nakú-xndí-de sikî-í. Chí máa-de, nî kánakani inî-de kivi ní jani Jonás tu'un nuu-dé. Te vina ví'i-gá kúñá'nu I'a kándijí yá'a vásá Jonás.

⁴² Te reina onde ichi sur, nachaku-ña jín ñáyivi yá'a kivi kú juicio. Te nakuxndí-ña siki-í. Chí onde jíká xáan ní kii-ña ní jini so'o-ña tú'un ndíchi ní ka'an Salomón. Te vina ví'i-gá kúñá'nu l'a kándij yá'a vásá Salomón.

⁴³ Nú nĭ kenda tachĭ kĭni inĭ ĩn cháa. Te jĭka kuu nuu ñú'un té'é ndúkú núu júngoo. Te tú ní'in.

⁴⁴ Yúan-na te ká'an tachĭ-ún: Ná nó'on-rĭ ve'e nuu ní kenda-rĭ, áchĭ. Te nú nĭ najaa, te jinĭ ja ĩn ve'e sáni kúu. Te nĭ nduluu ve'e-ún ja ní nastáa inĭ.

⁴⁵ Yúan-na te kĭ'in tachĭ-ún, te kuaka tá'an jĭn usiá-ga tachĭ ñáa-ga vása máa. Te kĭvi koyo te káxiukú yúan. Núsáa te ví'i-gá tá'an cháa yúan onde sandĭ'í-na vása já xnáñúú núu. Te suni súan ta'an ñayivi ñáa yá'a. Achĭ-ya.

Náa-ya jĭn ñani-ya

⁴⁶ Te nini súan ká'an-ya jĭn ñáyivi-ún, te nĭ jaa náa-ya jĭn ñani-ya ká'in-ña ichi yatá vé'e, kákuni-ña ká'an-ña jĭn-yá.

⁴⁷ Te nĭ kachĭ ĩn cháa jĭn-yá: Yúan nde'é-nĭ, nĭ cháa náa-nĭ jĭn ñani-nĭ ká'in-ña yatá vé'e, te kákuni-ña ká'an-ña jĭn-nĭ, áchĭ-de.

⁴⁸ Te nĭ ka'an-ya jĭn cháa nĭ ka'an súan jĭn-yá: Ndéja kúu náa-rĭ, te ndéja kákuu ñani-rĭ. Achĭ-ya.

⁴⁹ Te nĭ skáa-ya ndá'a-yá onde nuu káxiukú cháa káskuá'a jĭn-yá. Te nĭ ka'an-ya: Yá'a nde'é-ró núu náa-rĭ jĭn núu ñani-rĭ.

⁵⁰ Chĭ ñáyivi skíkuu tiñu kuni máa Táa-rĭ káncháa-ya onde andĭví, jĭn kúu kuá'a-rĭ kúu náa-rĭ. Achĭ-ya.

13

Tu'un yatá siki cháa sáka trigo

¹ Te kivi-ún nĭ kenda Jesús ve'e-ún te kua'an-ya. Te nĭ jaa-ya ní jungoo-ya yú'u mar.

² Te nĭ kataká kua'a xáan ñáyivi núu-yá. Te nĭ kivi-ya inĭ ĩn barco. Te nĭ jungoo-ya. Te taká ñáyivi-ún nĭ kakendoo-i yu'u mar.

³ Te nĭ ka'an-ya kuá'a tú'un yatá jĭn-i: Kuni so'o te kuni-ro. ĩn cháa sáka trigo, nĭ kenda-de sáka-dé.

⁴ Te sáka-dé kua'an-de. Te ĩn nunĭ-ún, nĭ jungava yu'ichi. Te nĭ cháa tisaq te nĭ kakókó-tí.

⁵ Te inga nĭ jungava nuu ñú'un yúu núu tú ío kua'a ñú'un. Te nĭ kana yachĭ-ni chĭ tú ío kókon ñu'un.

⁶ Te nuu ní kana ndikandĭi, te nĭ kasun-nĭ. Te nĭ ichĭ, chĭ tú yo'o ní ío.

⁷ Te inga nĭ jungava ma'ñú ĩñu. Te nĭ ja'nu ĩñu-ún. Te nĭ jasú nuu.

⁸ Te sava nĭ kajungava nuu ñú'un vá'a. Te nĭ kuun nunĭ, ĩn ja ĩn ciento, inga ja unĭ xiko, te inga ja okó uxi.

⁹ Cháa ío so'o kuni ná'in, te ná kúni so'o-de. Achĭ-ya.

¹⁰ Yúan-na te nĭ chakoyo cháa káskuá'a jĭn-yá. Te nĭ kaka'an-de jĭn-yá: Naja ká'an-nĭ tu'un yatá jĭn ñáyivi yá'a, áchĭ-de.

¹¹ Te nĭ ka'an-ya jĭn-de: Róo, chĭ a kuajuku'un inĭ-ro tú'un yísá'í yá'a sá'a Dios, ndasa koo ñuu nátu'un andĭví. Ko máa ñáyivi yá'a, ma júku'un inĭ-i.

¹² Chĭ cháa ja á ñáva'a, te kii-ga nuu-dé sá'a-ya. Te kuñava'a-de kua'a xáan-gá. Ko cháa ja ná tú ñáva'a, vasa ja á ñáva'a-de-ún, te kuxio kĭ'in.

¹³ Ja yúan ká'an-rĭ tu'un yatá jĭn-i. Chĭ vasa kánde'é-i, ko tú kájinĭ-i. Te vasa kájinĭ so'o-i, ko tú kájinĭ ná'in-i ní tú kájuku'un inĭ-i.

14 Ñayivi yá'a káskíkuu-i tu'un ni ka'an Isaías: Vasa kájini ná'in vá'a-ró, ko ma júku'un iní-ro. Te vasa kándé'é ndí'i-ró, ko ma kuní-ro.

15 Chi xaan ní kakuní'in iní ñayivi yá'a. Te xaan ú'u kájini so'o-i. Te kájasu-i nduchi-í náva'a ma kuní-i jín nduchi-í, te ma kúni ná'in-i jín so'o-i, te ma júku'un iní-i, te ma nájió káva iní-i, te ma násáva'a-ri-i. Achí.

16 Ko xaán ndatu máá-ró jíná'an-ró, chí kándé'é-ró jín nduchi-ro, te kájini ná'in-ró jín so'o-ró.

17 Chi jandáa ka'an-ri jín-ró já tiní cháa kájani tu'un Dios jín tiní cháa va'a, ni kakuní-de ndé'é-de nuu já kándé'é máá-ró, ko tú ní kajiní-de. Te suni ni kakuní-de kuni so'o-de ja kájini so'o máá-ró, ko tú ní kájini so'o-de. Achí-ya.

18 Kuni ná'in jíná'an-ró tú'un yátá cháa sáka núsáa.

19 Nú ñin cháa jini so'o-de tu'un ñuu Dios, te nú tú júku'un iní-de, yúan-na te cháa kui'na te kuancháa-ni tu'un ni saká iní añú-de-ún. Cháa yúan kúu nuní ní jungava yu'íchi.

20 Te nuní ní saká núu ñú'un yúu, yúan kúu cháa jini so'o-de tu'un, te kúsi-í-ní iní-de jín.

21 Ko tú nuu káka yo'o iní-de, te yakú-ni kivi kánda. Te nú ni ndonda tundó'o sikí-dé, xí nú ni sándiva'a-i jín-de sikí tú'un-ún, te náyu'ú-ni-de.

22 Te nuní ní saká má'ñú ñú, yúan kúu cháa jini so'o-de tu'un. Ko kútéñu-de jín ndátíñu-de. Te kuní-de kuu kúká-de. Te xndá'ú-de máá-de jín. Ndí'i ya'á jasú nuu tú'un-ún, te tú kúun nuní.

23 Ko nuní ní saká núu ñú'un vá'a, yúan kúu cháa jini so'o-de tu'un te júku'un iní-de. Te bueno já'a-de nuní, ñin-de ciento, inga-de uní xiko, te inga-de oko uxí, súan kája'a-de nuní. Achí-ya.

Tu'un ndikin lazo

24 Ió inga tu'un yátá ní ka'an-ya jín-de; Ñuu nátu'un andívi kúu nátu'un ñin cháa ni chí'i itu va'a nuu ñú'un-dé.

25 Ko nini kixi-de, te ni ja cháa jito u'u tá'an jín-de. Te ni chí'i tuku ndikin lazo nuu trigo-de, te kua'an.

26 Ko nuu ní kana yuku itu-ún, te kúun nuní, yúan-na te suni ni kana lazo.

27 Te ni jakoyo mozo máá táa, cháa xín. Te ni kaka'an-i jín-de: Táta, á tú ní chí'i-ní nuní vá'a nuu ñú'un-ní yá'a. Te ndénu ní ni'ín-ní lazo yá'a núsáa. Achí-i.

28 Te ni ka'an-de jín mozo-de: ñin cháa jito u'u ruu ni sá'a ya'á, áchí-de. Te ni kaka'an mozo-ún jín-de: Núsáa te kuní-ní ja ná kítu'un-ná náún, áchí-i.

29 Te máá-de ni ka'an-de: Túu, chí náni tú'un-ró lazo-ún te sanaa te tu'un-ró trigo jín.

30 Ná kuá'nu máá jíná'an onde kivi tá'nu. Te kivi-ún te tá'ú-rí tiñu nuu cháa ka'nu: Stútú xna'an-ga lazo jañ, te sá'a-ró nú'ni náva'a ka'mu-yó. Ko trigo yá'a, nastútú-ró ná kivi iní yaka-ri. Achí-de, áchí-ya.

Tu'un ndikin yuá mostaza

31 Ió inga tu'un yátá ní ka'an-ya jín-de: Ñuu nátu'un andívi kúu nátu'un ndikin yuá mostaza, ja ní ki'ín ñin cháa te ni cháa-de nuu ñú'un-dé.

32 Te jandáa ñin ndikin lúli-ga kúu vásá taká-ga tata. Ko nú ni ja'nu, te kúu ká'nu-ga vásá taká-ga yuá. Te kuu ñin yunu ká'nu. Te cháa tisaá andívi, te vatu-ní sá'a-tí taká-tí chíi nda'a-ún. Achí-ya.

Tu'un yujan ía

³³ Ió inga tu'un yátá ní ka'an-ya jíin-de: N̄uu nátu'un andíví kúu nátu'un yujan íá já ní kí'in ñin ña'an. Te n̄i chisa'í-ña chíi un̄i tuyii yúchi onde n̄i ndí'i n̄i kuu íá ní sá'a. Achí-ya.

³⁴ Taká tu'un yá'a n̄i ka'an Jesús jíin ñáyivi kuá'a-ún. Te nú túu tu'un yátá te tú ka'an-ya jíin-i,

³⁵ Nává'a ná skíkuu tu'un n̄i ka'an cháa n̄i jani tu'un Dios: Ka'an-ri tu'un yátá, te kachí-ri tu'un yísa'í onde kiví ní jungoo ñuyívi, áchí.

Ja ní ka'an kájí-yá tu'un ndikin lazo

³⁶ Yúan-na te n̄i nakuatá'ú Jesús nuu ñáyivi-ún. Te n̄i ndívi-ya iní ve'e. Te n̄i jakoyo cháa káskuá'a-ún nuu-yá. Te n̄i kaka'an-de jíin-yá: Kani kájí-ní tu'un yátá lazo nuu-ná, áchí-de.

³⁷ Te n̄i ka'an-ya jíin-de: Ja sáka tatá va'a-ún kúu máá Sé'e cháa.

³⁸ Te ñu'un-ún kúu ñuyívi. Te tata va'a-ún kákuu se'e Dios. Te lazo-ún kákuu se'e kui'na.

³⁹ Te cháa u'u ja ní chí'i lazo-ún kúu kui'na. Te kiví tá'nu-ún kúu kiví jínu ñuyívi. Te cháa ka'nu-ún kákuu ndajá'a Dios.

⁴⁰ Te nátu'un kutútú lazo, te kayu nuu ñú'un, súan kuu kiví jínu ñuyívi.

⁴¹ Te máá Sé'e cháa, tájí-yá ndajá'a-yá kí'in. Te nastútú-yá taká ñáyivi kásá'a kuachi jíin ñáyivi kásá'a tiñu ñáá.

⁴² Te taan-yá-i kayu-i nuu ñú'un. Te yúan nde'e-i te nakaji-í ñii yú'u-í jíná'an-i.

⁴³ Yúan-na te ñáyivi vá'a-ún, ndii ncháa-i nátu'un ndikandii, kuxiukú-i jíin máá Táa-i in̄i ñuu nuu tá'ú-yá tiñu. Cháa ío so'o kuni ná'in, ná kúni so'o-de.

Tu'un janu xú'un, jíin tú'un perla, jíin tú'un ñunu

⁴⁴ N̄uu nátu'un andíví kúu nátu'un ñin janu xú'un já yísa'í chíi ñin ñu'un, te n̄i ndenda n̄i sá'a ñin cháa, te jasú tuku-de siki, te kúsi iní-de jíin, te kua'an-de, te xikó ndí'i-de ñaún ñává'a-de, te jáan-de ñu'un-ún.

⁴⁵ Suni ñuu nátu'un andíví kúu nátu'un ñin cháa jáan-de te xikó-de ja ndúkú-de perla luu.

⁴⁶ Te n̄i jiní-de ñin perla ja xáan yá'u. Te n̄i kee-de kua'an-de. Te n̄i xikó ndí'i-de taká ndatíñu-de. Te n̄i jaan-de perla-ún.

⁴⁷ Suni ñuu nátu'un andíví kúu nátu'un ñin ñunu já júkuita ka'nu in̄i mar. Te t̄in tin̄i nuu t̄iyáká.

⁴⁸ Te nuu ní chítú ñunu-ún, te n̄i kanatava-dé yundúcha. Te n̄i kajungoo-de. Te n̄i kakaji-de kiti vá'a-ún kivi-ti iní j̄ika. Te n̄i kaskána-de kiti ñáá-ún kua'an.

⁴⁹ Suni súan koo kiví jínu ñuyívi. Chí kenda koyo ndajá'a-yá. Te kaji-ya ñáyivi ñáá ma'ñú ñáyivi vá'a.

⁵⁰ Te taan-yá-i kayu-i nuu ñú'un. Te yúan nde'e-i te nakaji-í ñii yú'u-í. Achí-ya.

⁵¹ Te n̄i kachí Jesús jíin-de: N̄i kajuku'un in̄i-ro taká tu'un yá'a náun, áchí-ya. Te n̄i kaka'an-de jíin-yá: Jaan Táta, áchí-de.

⁵² Te n̄i kachí-ya jíin-de: Ja yúan ío cháa káchaa tutu jiní-de sa'an ñuu nátu'un andívi, te máá-de kuu nátu'un ñin cháa xín vé'e, te onde in̄i yaka-de táva-dé ndatíñu jáá jíin ndátíñu aná'an, áchí-ya.

⁵³ Te súan n̄i jínu n̄i ka'an Jesús tu'un yátá yá'a. Te n̄i kenda-ya yúan kua'an-ya.

Já ní kaské'ichí-i-ya iní ñuu Nazaret

⁵⁴ Te ñi najaa-ya ñuu-ya. Te ñi stá'an-ya núu-dé iní ve'e sinagoga máa-de jíná'an-de. Te ñi kanaa iní-de ñi kandé'é-de nuu-yá. Te ñi kaka'an-de: Ndénu ní ni'in cháa yá'a tu'un ndíchí yá'a jíin tíñu ñá'nu sá'a-de yá'a.

⁵⁵ Nasu sé'e cháa carpintero kúu ya'á náún. Á nasu María nání náa-de. Te taká ñani-de káinání Jacobo, José, Simón, jíin Judas.

⁵⁶ Te tú ká'jin kua'a-de jíin-yó yá'a náún. Te ndénu ní ni'in-dé taká tu'un yá'a núsáa. Achí-de.

⁵⁷ Te súan ñi kakujá'a iní-i jíin-yá. Te Jesús, ñi ka'an-ya jíin-i: Chaa jáni tu'un Dios, máni ñuu-de jíin iní ve'e-de kúu ja tú kaka'an tu'un jíin'ún jíin-de, áchí-ya.

⁵⁸ Te tú ní sá'a-ya kuá'a tíñu ñá'nu yúan, chí tú ní kákandíja-i.

14

Já ní jì'i Juan, cháa skuánducha

¹ Te suu kivi-ún te Herodes cháa tá'ú tíñu, ñi jini tu'un-de tu'un Jesús.

² Te ñi kachí-de jíin mozo-de: Chaa yá'a kúu Juan ja skuánducha. Ñi nachaku-de ja ní jì'i-de, te ja yúan sá'a-de tíñu ñá'nu yá'a. Achí-de.

³ Chí Herodes, ñi ñin-de Juan. Te ñi ju'ñi-de. Te ñi chindee-de cháa vekaa ja kuáchi Herodías ñasí'í Felipe ñani máa Herodes.

⁴ Te Juan, a ñi kana jíin-de nuu Herodes: Tú ío ley kuaka-ró-ña, áchí-de.

⁵ Te Herodes, ñi kuní-de ka'ni-dé Juan. Ko ñi yu'ú-de ñi jito-de ñayivi, chí kájani ndaa iní-i ja ñin cháa jáni tu'un Dios kúu Juan.

⁶ Te ñin kivi ní sá'a Herodes ñin viko kivi ní kaku-de. Te sesí'í Herodías ñi jita já'á-i nuu ñayivi. Te ñi kusii iní Herodes jíin-i.

⁷ Te ñi jatú'un téyí-de ja kuá'a-de taká naún kakán-i nuu-dé.

⁸ Te náa-i, a ñi jani íchí-ña-í, te ñi ka'an-i: Kuá'a-ní xiní Juan, cháa skuánducha-ún nuu-ná kundee nuu ñin ko'o, áchí-i.

⁹ Yúan-na te máa rey-ún, ñi kuxii iní-de. Ko sikí já ní jatú'un téyí-de jíin sikí já ní kajini so'o cháa káyee staa jíin-de-ún, te ñi tá'ú-de tíñu ná kuá'a soldado nuu-í.

¹⁰ Te ñi tájì-de soldado ñi ja'an. Te ñi xiti xiní Juan iní vekaa.

¹¹ Te ñi cháa xiní-dé kánde nuu ñin ko'o. Te ñi ja'a soldado nuu súchí sí'í-ún. Te máa-i, ñi janchaka-i nuu náa-i.

¹² Yúan-na te ñi jakoyo cháa káskuá'a jíin-de. Te ñi kandaña-de yiki kúñu Juan. Te ñi kachinduji-de. Te ñi kee-de kája'an-de. Te ñi kakastu'ún-de nuu Jesús.

Já ní ské-ya u'un mil ñayivi

¹³ Te ñi jini tu'un Jesús. Te ñi kuxio-ya kuá'an-ya yúan iní ñin barco onde nuu ñu'ún té'é kánde sún-ya. Te ñi kajini tu'un ñayivi jíná'an-i. Te onde taká ñuu ñi kandikin-i-ya kájika já'á-i jíin-yá.

¹⁴ Te ñi kenda Jesús kua'an-ya. Te ñi jini-ya núu ñayivi kuá'a xáan. Te ñi nduku'á iní-ya jíin-i. Te ñi sá'a-ya taná taká ñayivi káku'u.

¹⁵ Te nuu ní iní te ñi chakoyo cháa káskuá'a jíin-yá nuu-yá. Te ñi kaka'an-de: Yá'a chí máa ñu'ún té'é kúu, te a ñi kee ndikandii. Táji-ní-i ná kíngoyo-i taká ñuu. Te ná kuáan máa-i staa kée-í, áchí-de jíin-yá.

16 Te nĭ kachĭ Jesús jĭn-de: Tú nĭni kí'in-i jĭná'an-i: Kuá'a máá-ró já ná kée-í, áchĭ-ya.

17 Te máá-de, nĭ kaka'an-de jĭn-ya: Tú naŭn kañava'a-ná chĭ u'un-ni statilá jĭn úu-ni tĭyáká, áchĭ-de.

18 Te máá-ya, nĭ kachĭ-ya jĭn-de: Kuá'a ná kí nuu-rí yá'a, áchĭ-ya.

19 Te nĭ tá'ú-ya tiñu nuu ñáyivi-ún nĭ kajungoo taká-i nuu íchá. Te nĭ kí'in-ya ndí'ún statilá jĭn úu tĭyáká-ún. Te nĭ ndakoto-ya íchi ándívi. Te nĭ jikan ta'u-ya ja'a státilá. Te nĭ sákuáchĭ-ya. Te nĭ ja'a-ya núu cháa káskuá'a jĭn-ya. Te cháa-ún, nĭ kajani-de nuu ñáyivi-ún.

20 Te ndivii-í nĭ kayee. Te nĭ kanda'a chĭi-i. Te nĭ kanastútú-de uxĭ uu jĭka staa kuachĭ-ún ja ní ndendoso.

21 Te jĭnu u'un mil cháa nĭ kayee-ún, te síin-ga kúu ñasí'í jĭn súchĭ lúli.

Ja ní jĭka já'á-ya nuu mar

22 Yúan-na te nĭ skandá-ni Jesús cháa káskuá'a jĭn-ya, nĭ kĭvi koyo-de inĭ ĩn barco. Te ná kúxnúu-de kĭngoyo-de ingá lado yu'u mar sá'a-ya, chĭ kuéé jachá-ya ñáyivi kuá'a-ún.

23 Te nĭ jacha-ya ñáyivi-ún kája'an-i. Te nĭ kaa síin-ya kuá'an-ya yúku, kuákakan ta'u-ya. Te nĭ ini, te kándeé máá ĩn-ni-ya yúan.

24 Te barko-ún, a kándeé ma'ñú mar. Te ká'ú xaan ní ndonda su'ma ndúcha sikí-dé, chĭ sua nĭ nana nuu tachĭ.

25 Te tĭkuáan-na kúu. Te nĭ jaá Jesús nuu-dé, jĭka já'á-ya nuu mar.

26 Te cháa káskuá'a-ún, ja ní kajinĭ-de-ya, já jĭka-ya núu mar. Te nĭ kayu'ú-de. Te káka'an-de: Añú kúu, áchĭ-de. Te kákana kó'ó-de ja káyú'ú-de.

27 Yúan-na te Jesús, nĭ ka'an-ni-ya jĭn-de: Sándéé inĭ-ro. Máá-rí kúu. Ma yú'ú-ro, áchĭ-ya.

28 Yúan-na te nĭ ka'an Pedro jĭn-ya: Tátá, te nú máá-ní kúu, te tá'ú-ní tiñu ná káka-ná nuu mar yá'a jaá-ná nuu-ní, áchĭ-de.

29 Te nĭ ka'an-ya: Ña'an, áchĭ-ya. Te nĭ nuu Pedro inĭ barco. Te nĭ jĭka-de nuu ndúcha-ún kua'an-de nuu Jesús.

30 Ko nuu ní jinĭ-de ja xaán kée tachĭ, te nĭ yu'ú-de. Te nĭ kejá'á-de sá'u-de chĭi nducha. Te nĭ kana kó'ó-de: Tátá, nama-ní náá, áchĭ-de.

31 Te nĭ skáa-ni Jesús nda'a-ya. Te nĭ tiin-ya-dé. Te nĭ kachĭ-ya jĭn-de: Cháa tú kándĭja va'a kúu-ró. Naja jáni sikí inĭ-ro. Achĭ-ya.

32 Te nĭ ndívi-ya inĭ barko-ún jĭn-de. Te nĭ kuná'in-ni tachĭ xaán-ún.

33 Yúan-na te cháa ká'in inĭ barko-ún, nĭ chakoyo-de nuu-ya. Te nĭ kachĭnú'ún-de-ya. Te káka'an-de: Jandáa ndĭja máá-ní kúu Se'e Dios, áchĭ-de.

Ñáyivi káku'u inĭ nuu Genesaret

34 Te nĭ kaja'a-ya kuá'an-ya ingá lado. Te nĭ chakoyo-ya ĩnú un íchĭ ĩnú Genesaret.

35 Te cháa ĩnuu-ún, nĭ kanakunĭ-de-ya. Te nĭ katájĭ-de tu'un ní ĩnú-ún. Te nĭ kákinchaka-de ñáyivi káku'u nuu-ya.

36 Te nĭ kaka'an nda'ú-i jĭn-ya ja ná ké'é-i vasté yúsá'ma-ya. Te taká ñáyivi ní káké'é sá'ma-ya-ún, nĭ kanduva'a-i.

1 Yúan-na te yakú cháa fariseo jíin cháa káchaa tutu iní ñuu Jerusalem, ni jakoyo-de nuu-yá. Te ni kaka'an-de jíin-yá:

2 Cháa káskuá'a jíin-ró, naja káské'ichi-de taninu cháa aná'an. Chi tú kánandá'á-de te káyee-dé staa. Achí-de.

3 Te máá-yá, ni ka'an-ya jíin-de: Te máá-ró, suni naja káské'ichi-ro tíñu ni tá'u Dios nuu-ro núsáa, chi ja síkí táninu máá-ró.

4 Chi ni ka'an Dios: Kuandatu nuu táa-ro núu náa-ro, te ndéja ká'an ndiva'a nuu táa nuu náa, ná kúu nú kuu, áchí.

5 Ko máá-ró káka'an-ro: Nú íó ndatíñu ja xín in cháa, te a kuu ni'in tíñu ja kuni táa-de xí náa-de, te nú xna'an-ga ka'an-de: A ni soko-rí ndatíñu-ún nuu Dios, achí-de.

6 Yúan-na te tuká kánúu skíkuu-de kuá'a-de nuu táa-de nuu náa-de, áchí-ro. Te súan kástíví-ró tú'un Dios jíin táninu ni kajakin-ro.

7 Cháa uu xiní kákuu-ró. Bueno ni jani Isaías tu'un síki-ro súan:

8 Ñayivi yá'a, jíin yú'u-í káchiñú'ún-i ruu, ko jíin añú-i chi jíká-ni kúu iní-i jíto-i ruu.

9 Te káchiñú'ún sání-i ruu, chi kástá'an-i tu'un jáni iní in cháa, áchí Isaías. Achí-ya.

10 Te ni kana-ya xiní ñayivi-ún. Te ni ka'an-ya jíin-i: Kuni so'o jíná'an-ró, Te chu'un iní-ro tú'un ká'an-ri:

11 Nasu já kivi iní yu'u cháa kuchá'an-de sá'a, chi ja kenda iní yu'u-dé, yuán kúu ja kúchú'an-de sá'a, áchí-ya.

12 Yúan-na te cháa káskuá'a jíin-yá, ni chakoyo-de nuu-yá. Te ni kaka'an-de: Á jiní-ní ja ní kakiti iní cháa fariseo ja ní kajini so'o-de tu'un yá'a, xí túu, áchí-de.

13 Ko máá-yá, ni ka'an-ya: Taká yunu já tú ní náchu'un máá Táa-ri andívi, te tu'un-ri kí'in.

14 Siá jíná'an-ró ná kí'in-de. Cháa kuáá kástá'an ichi núu sáva-ga cháa kuáá kákuu-de. Chi nú in cháa kuáá stá'an-de ichi núu ingá cháa kuáá, te ndendúu-de jungoyo-de iní xa'va. Achí-ya.

15 Te ni ka'an Pedro jíin-yá: Kastu'ún káji-ní tu'un yátá yá'a nuu-ná jíná'an-ná, áchí-de.

16 Te ni kachí Jesús: Te suni onde róo tú kájuku'un iní-ro náún.

17 Á tú kájuku'un iní-ro já táka ja kée-í kivi kua'an chii-i, te ndénda-ni kua'an.

18 Ko ja kenda yu'u-í, chi onde iní añú-i vai, te yuán kúu ja kúchá'an-i sá'a.

19 Chi onde ichi iní añú-i kenda ja jáni ñáa iní, ja já'ni ndíyi, ja ísíki ncháa tá'an, ja kuáxán iní, ja sákuí'ná, ja ká'án tu'un tú'ún, ja ká'án ndiva'a.

20 Taká tu'un yá'a kúu ja kúchá'an-i sá'a. Ko nú tú nándá'á-i te kee-í staa, tú kúchá'an-i sá'a. Achí-ya.

Tu'un sesí'i ña'an ñuu Caná

21 Te ni kenda Jesús yuán kua'an-ya ichi ndáñúu Tiro jíin Sidón.

22 Te in ña'an ñuu Caná, ni kenda-ña ndáñúu yuán. Te ni kana kó'ó-ña: Táta, Se'e David, kundá'ú iní-ní náa, chi sesí'i-ná ká'ú xaan tá'an-i in tachí káni, áchí-ña jíin-yá.

23 Ko máá-yá, tú ní ká'an kuti-yá jíin-ña. Yúan-na te ni jakoyo cháa káskuá'a jíin-yá. Te ni kaka'an nda'ú-de jíin-yá: Ka'an-ní jíin-ña ná kí'in-ña, chi kána kó'ó-ña vai-ña ichi yatá-yo, áchí-de.

24 Te n̄i ka'an-ya: Mání nuu r̄i, kiti ní k̄anaa, ká'jin se'e Israel, n̄i táji-yá ruu vai-r̄i, áchí-ya.

25 Yúan-na te n̄i chaq̄-ña núu-yá. Te n̄i chiñú'ún-ña-yá. Te n̄i ka'an-ña: Táta, chindéé chítuu-ní náá, áchí-ña.

26 Te n̄i ka'an máá-yá: Tú ío va'a ja kuánchaq̄-yo stáa sé'e-yó te skána-yó núu lúsu, áchí-ya.

27 Te n̄i ka'an-ña: Jandáa ká'an-ní, Táta, ko lúsu-ún, ichi chí mesa náchii-tí staa kuachí kóyo yu'u jito'o-ti yáji-tí, áchí-ña jín-yá.

28 Yúan-na te n̄i ka'an Jesús: Nána, xaan vá'a n̄i kandíja-ní, ná sá'a-ná jín-ní nátu'un kuní-ní, áchí-ya. Te máá hora jian ní nduva'a-ni sesí-i-ña.

Ja ní nasáva'a-ya kuá'a ñáyivi kú'u

29 Te n̄i ja'a Jesús kua'an-ya yúan. Te n̄i jaa-ya yú'u mar ñuu Galilea. Te n̄i kaa-ya kuá'an-ya yúku-ún. Te yúan n̄i jungoo-ya.

30 Te n̄i jakoyo kua'a ñáyivi núu-yá jín ñáyivi rengo, ja kuáa, ja ñí'in, ja t̄ikú'lu, jín sáva-ga-i ja kaku'u. Te n̄i kajakin-i-ún núu já'a Jesús. Te n̄i nasáva'a-ya-i jíná'an-i.

31 Te n̄i kakee nuu ñáyivi-ún kánde'é-i ja súan n̄i kajini-i náka'an ñáyivi ñí'in, ndúva'a ñáyivi t̄ikú'lu, nákaa ñáyivi rengo, ndúndijin nuu ñáyivi kuáa. Te n̄i kanakana jaa-i Dios ñáyivi Israel.

Ja ní skée-yá kuun mil ñáyivi

32 Te n̄i kana Jesús xin̄i cháa káskuá'a jín-yá. Te n̄i ka'an-ya jín-de: Kúnda'ú in̄i-r̄i ñáyivi yá'a, chí a n̄i kuu un̄i kivi káxiukú-i jín-rí, te tú naún káji-í. Te tú kuní-r̄i natáji-rí-i no'on ndicha-i, chí nú súan te sava ichi te kujtá i-i. Achí-ya.

33 Yúan-na te chaq̄ káskuá'a jín-yá n̄i kaka'an-de jín-yá: Te ndényú ní'on stáa kuá'a kée ndá'a chí ñáyivi kuá'a yá'a, chí máni ñu'un té'é kúu yá'a, áchí-de.

34 Te n̄i ka'an Jesús jín-de: Nasaa staa kándiso-ró, áchí-ya. Te n̄i kaka'an-de: Usia-ni, te yaku t̄iyáká lúli, áchí-de.

35 Yúan-na te n̄i tá'ú-yá tiñu nuu ñáyivi-ún n̄i kajungoo-i nuu ñú'un.

36 Te n̄i ki'in-ya ndí'usiá staa jín cháká-ún, te n̄i jikan ta'u-yá, te n̄i sakuachí-yá, te n̄i ja'a-ya núu cháa káskuá'a jín-yá, te n̄i kajani-de nuu-í.

37 Te n̄i kayee táká-i. Te n̄i kanda'a chí-i. Te n̄i kanastútú-de ja ní kendo kuachí-ún, usia ndo'o chítú ndíi.

38 Te ñáyivi ní kayee-ún, jínu onde kuun mil chaq̄, te sín-ga kúu ñasí'í jín táká suchí lúli.

39 Yúan-na te n̄i jacha-ya ñáyivi-ún kuangoyo-i. Te n̄i ndivi-ya iní barco. Te n̄i jaa-ya ndáñú Magdala.

16

Ja kájikān-i tuni nuu-yá

1 Te n̄i jakoyo chaq̄ fariseo jín cháa saduceo nuu-yá, chí koto nchaq̄-de-ya kákuñi-de. Te n̄i kájikān-de tuni ichi ándiví núu-yá te kuñi-de.

2 Ko máá-yá n̄i ka'an-ya jín-de: Nú n̄i ini, te káka'an-ro: nandii ndáxín, chí ío viko kuá'a ándiví, áchí-ro.

3 Te jañá'an káka'an-ro: Vina te kuun saq̄, chí ín ñáá viko kuá'a ándiví, áchí-ro. Chaq̄ uq̄ xin̄i kákuu-ró. A kájin-ro naún kuní ka'an viko ándiví, ko tú kájuku'un in̄i-ro tuni kivi yá'a.

4 Ñayivi ñáá yá'a ja káisiiki ncháa-i Dios, kájikan-i tuni nuu-ri. Ko ma kuá'a-ri ni in nuu-i, chi máni tuni Jonás, chaá ni jani tu'un Dios, kúu ja kuá'a-ri. Achí-ya. Te ni skéndo-ya-dé jíná'an-de. Te kua'an-ya.

Cuenta yujan ía cháa fariseo

5 Te ni jakoyo chaá káskuá'a-ún inga lado mar. Te ni kánaa ini-de kundiso-de staa.

6 Te ni kachí Jesús jín-de: Koto va'a-ró máá-ró núu yújan ía cháa fariseo jín cháa saduceo, achí-ya.

7 Te kándatu'ún máá-de: Sikí ja tú kándiso-yó staa ká'an-ya núsáá, achí-de.

8 Te ni jini Jesús ja súan kándatu'ún-de. Te ni ka'an-ya: Chaá kákandija yakú-ni kákuu-ró. Naún kándatu'ún-ró. Ja tú ní kándiso-ró staa náún.

9 Onde vina tú kájuku'un ini-ro náún. Á tú kánuku'un ini-ro ja ní kuu jín u'un staa jín u'un mil chaá, te nasaa jika ní kanastútú-ró-sa.

10 Ni ja ní kuu jín usiá staa-ún jín kúun mil chaá, te nasaa ndo'o ní kanastútú-ró.

11 Te naja tú kájuku'un ini-ro, chi tú ní ká'an-ri tu'un statilá jín-ró, chi sua ja kóto va'a-ró máá-ró núu yújan ía cháa fariseo jín cháa saduceo. Achí-ya jín-de.

12 Yúan-na te ni kajuku'un ini-de ja tú ní ká'an-ya jín-de ja kóto-de máá-de nuu yújan ía statilá, chi sua ja má kándija-de sa'an kástá'an chaá fariseo jín cháa saduceo.

Tu'un ni ka'an ndaa Pedro

13 Te ni ja Jesús ichi ndañú Cesarea de Filipino. Te ni jika tu'un-yá chaá káskuá'a jín-yá: Naún chaá kúu máá Sé'e chaá káka'an ñayivi jíná'an-i, achí-ya.

14 Te máá-de ni kaka'an-de: Juan, chaá skuánducha, káka'an sava-i. Te sava-ga-i, Elías, te sava-ga-i, Jeremías, xí in chaá ni jani tu'un Dios onde saá, achí-i. Achí-de.

15 Te máá-yá ni ka'an-ya jín-de: Te róó, na chaá kúu-ri káka'an-ro, achí-ya.

16 Te ni ka'an Simón Pedro: Máá-ni kúu Cristo, Se'e Dios, I'a chakú, achí-de.

17 Yúan-na te ni kachí Jesús: Xáan ndatu-ro, Simón se'e Jonás, chi nasu in chaá ní kástu'ún tu'un yá'a nuu-ro, chi sua máá Táa-ri I'a kánchaa andívi ní stá'an-ya núu-ro.

18 Ko ruu, suni ká'an-ri jín-ró ja máá-ró kúu Pedro, te sikí káva yá'a kundij tiku'ni kándija-i nuu-ri sá'a-ri. Te ja kánde in fierno ma kúndéé jín-i.

19 Te nuu-ro kuá'a-ri ndakáa máá núu natu'un andívi. Te taká ja kú'ni-ro ini ñuyivi yá'a, kunu'ni ini andívi. Te taká ja ndáji-ró ini ñuyivi yá'a, ndaji ini andívi. Achí-ya.

20 Yúan-na te ni ka'an xa'an-yá jín cháa káskuá'a jín-yá, ja tú ni in nuu kachí-de ja máá-yá kúu Jesucristo.

Jín kivi ní ka'an-ya ja kúu-ya

21 Te máá hora jian ní kejá'a Jesús ni kastu'ún ndaa-ya núu cháa káskuá'a jín-yá ja jínu ñú'ún kí'in-ya ñúu Jerusalem te ndo'o xa'an-yá. Te chaá ni kayii jín táka sutu ñá'nu jín cháa káchaa tutu, ma kuátú'ún-de-ya te ka'ni-dé-ya. Te nuu uní kivi te nachaku-ya. Achí-ya.

22 Yúan-na te Pedro, ni kiñ'in sún-de-ya. Te ni kejá'a-de ká'an xa'an-dé jín-yá: Ma kúu Táa, tú kuti na modo ja tá'an-ni tundó'o yá'a, achí-de.

²³ Yúan-na te nì jíó káva Jesús nuu Pedro. Te nì kachì-ya jíin-de: Satanás, kuxio ki'in-ro, chí chaa sáká núu kúu-ró núu-rí. Chì tú ká'an-ro tú'un Dios, chí sa tu'un chaa ká'an-ro. Achí-ya.

Tu'un ndó'o chaa kákandíja

²⁴ Yúan-na te nì ka'an Jesús jíin cháa káskuá'a jíin-ya: Nani chaa nú kuni-de kii-de yata-rí, ma kúndá'ú iní-de máá-de, te ná kuándéé iní-de jíin túndó'o kii siki-dé, te ná kúndikin-de ruu kii-de.

²⁵ Chí chaa jíitú iní-de kaku-de chíi túndó'o kii siki-dé, naa-dé. Te vasa ná kúu in chaa ja siki rúu, ko kuchaku-de. Achí-ya.

²⁶ Chí naún ní'in cháa vasa ná kúndéé-de ní'in-dé níí nūyivi, te nú xnáa-dé añú-de. Xí na jíin chúnáa cháa añú-de.

²⁷ Chí máá Sé'e chaa, ndii-ya jíin táka ndajá'a-ya. Te nduñá'nu-ya sá'a Táa-ya. Yúan-na te cha'u-ya in in ñayivi nú ndasa káa tiñu nì kasá'a máá-i.

²⁸ Jandáa ká'an-ri jíin-ró: Ió sava chaa ká'in yá'a ja má kúu kuti-dé onde nú tú kuni-de nuu máá Sé'e chaa ndii-ya nūu-ya.

17

Siki já túku nì nduu-ya

¹ Yúan-na te nuu iñú kivi te nì jaka-ya Pedro jíin Jacobo jíin ñani-de Juan, kua'an sñin-ya jíin-de in yuku súkún.

² Te yúan, tuku nì nduu-ya núu-dé. Te nì nandii ncháa nuu-ya nátu'un ndikandii. Te sa'ma-ya ní kandukiyi nátu'un ndua luz ja nandii ndáxín.

³ Te yúan nì kandenda Moisés jíin Elías, kádatu'un-de jíin-ya, nì kajini-de.

⁴ Te nì ka'an Pedro: Táta, va'a-ga ná kéndoo-yó yá'a. Nú kuni-ní te sa'a-ná unj ve'e kuii. In kuu máá-ní, inga kuu Moisés, te inga kuu Elías, áchí-de jíin Jesús.

⁵ Te nini ká'an-de, te nì chaa in viko nu'ún. Te nì jasú níí núu-dé. Te nì kenda luz chíi. Te nì kenda in tu'un ja ní ka'an: Yá'a kúu Se'e-ri, ja kúndá'ú in-ri-i. Te kúsi in-ri jíin-i. Ná kúni ná'in-ró tú'un ká'an-i núsáa. Achí Dios.

⁶ Te tu'un yá'a nì kajini so'o chaa káskuá'a-ún. Te nì kanda ndee-ni-de, chí nì kayu'ú xaan-dé.

⁷ Yúan-na te nì ja Jesús. Te nì skandá-ya-dé. Te nì ka'an-ya: Nduko, ma yú'u-ro jíin'an-ró, áchí-ya.

⁸ Te nì kanda koto-de. Te tuká ní in naún ní kajini-de, chí máá in-na Jesús.

⁹ Te kánuu-de yuku-ún. Te Jesús nì ka'an xaan-ya jíin-de: Ma kachí-ro núu ní in ja súan nì kajini-ro, chí onde ná náchaku máá Sé'e chaa ma'ñú ndíyi, áchí-ya.

¹⁰ Yúan-na te chaa káskuá'a jíin-ya, nì kajika tu'un-de-ya: Te chaa káchaa tutu, naja káka'an-de ja kánúú ndíi Elías xna'an-ga, áchí-de.

¹¹ Te nì ka'an Jesús jíin-de: Jandáa kúu ja ndíi Elías xna'an-ga, te nasajáa-de taká ndatíñu.

¹² Ko ká'an-ri jíin-ró, ja á nì ndii Elías, te tú ní kánakuni-i-de. Te nì kasá'a-i taká ja ní kakuu iní-i jíin-de. Te suni súan xndó'o-i máá Sé'e chaa. Achí-ya.

¹³ Yúan-na te chaa káskuá'a-ún, nì kaju'ku'un iní-de ja tú'un Juan, chaa nì skuánducha, kúu ja ní ka'an-ya jíin-de.

14 Te *nj* najakoyo-ya núu ñáyivi kuá'a-ún. Te *nj* chaq ñin chaq nuu Jesús. Te *nj* jukuñi jítí-de nuu-yá.

15 Te *nj* ka'an-de: Táta, kundá'ú ñi-ní se'e-ná, *chj* jí'í yí'í-i, te ndó'o xaan-í. Te *tinj* jínu nduá-i nuu ñú'un, te *tinj* jínu nduá-i nuu ndúcha.

16 Te *nj* kinchaka-ná-i nuu cháa káskuá'a jíin-ní, te tú kákuu sá'a-de taná-i, áchí-de.

17 Te *nj* ka'an Jesús: Ñáyivi xáan ní'in ñi kákuu-ró ja tú kákandja-ró. Nasaa-ga *kiví* kunchaa-ri jíin-ró. Te nasaa-ga *kiví* ndó'o-ri jíin-ró. Kuá'a-i ná kí-i, áchí-ya.

18 Te Jesús, *nj* ka'an xaan-yá nuu tachí káni-ún, te *nj* kenda kua'an ñi *suchí*-ún. Te *nj* nduva'a-ni-i máa hora-ún.

19 Yúan-na te *nj* jakoyo sñin chaq káskuá'a-ún nuu Jesús, te *nj* kaka'an-de: Naja tú ní kákuu kiñi'in-ná kí'in, áchí-de.

20 Te *nj* kachj Jesús jíin-de: Sikj ja tú kákandja va'a-ró ní kuu yuán. Chj ká'an ndaa-ri jíin-ró, ja nú kákandja-ró, vasté ñin tí'li nátu'un ñin ndikin yuá mostaza, te kachj-ro kúni yuku yá'a: Kuxio yá'a te kuá'an onde yúan, achj-ro, te kí'in. Te kuu sá'a-ró táká tiñu súan.

21 Ko ñin tá'an yuán ni ma kenda kuti kí'in, te nú tú kakan ta'u-yo te kondicha ñi-yo. Achí-ya.

Jíin kiví ní ka'an-ya ja kúu-ya

22 Te nini ká'jin-ya ñi nuu Galilea, te *nj* kachj Jesús jíin-de: Máa Sé'e chaq natuu-ya núu ndá'a sáva-ga chaq.

23 Te ka'ni-dé-ya. Ko nuu uní *kiví* te nachaku-ya, áchí-ya. Te máa-de, *nj* kanduku'á xaan ñi-de.

Sikj xú'un poniná

24 Te *nj* jakoyo-ya ñúu Capernaum. Te chaq kájikán poniná, *nj* chakoyo-de nuu Pedro. Te *nj* kaka'an-de: Te Maestro máa-ró, tú kuá'a-de poniná náun, áchí-de.

25 Te Pedro: Kuu, áchí-de. Te *nj* ndívi-de ñi ve'e. Te *nj* ka'an Jesús xna'an-ga jíin-de: Naún kachj-ro. Taká chaq rey ñi ñuyívi yá'a, ndénu kájikán-de poniná. Á nuu sé'e-de xí núu cháa sñin ve'e, áchí-ya.

26 Te *nj* kachj Pedro jíin-yá: Nuú cháa sñin ve'e kájikán-de, áchí-de. Te *nj* kachj Jesús jíin-de: Te se'e-de ká'io libre-i núsáa.

27 Ko náva'a tú skitj ñi-yo-dé, te kuá'an onde yu'u mar, te skívi-ró gancho, te katiin-ró tiyáká kenda xna'an-ga. Te ndika-ro yú'u-tí. Te yúan ñi'in-ro ñin peso. Te kuá'a-ró núu-dé ja kúu ruu jíin róo. Achí-ya.

18

Ndéja kúñá'nu-ga ñi ñuu nátu'un andívi

1 Te suni *kiví*-ún *nj* chakoyo chaq káskuá'a-ún nuu Jesús. Te *nj* kaka'an-de jíin-yá: Ndé chaq kúñá'nu-ga ñi ñuu nátu'un andívi, áchí-de.

2 Te *nj* kana Jesús xinj ñin *suchí* lúlí. Te *nj* jani-ya-í ma ñú-de.

3 Te *nj* kachj-ya: Jandaa ká'an-ri jíin-ró, ja nú tú naxíó káva ñi-ro te nduu-ró nátu'un ñin *suchí* lúlí, ma *kiví* kuti-ro ñi ñuu nátu'un andívi.

4 Chj nú ndé chaq sásúchí-de máa-de nátu'un *suchí* lúlí yá'a, chaq-ún kúñá'nu-ga ñi ñuu nátu'un andívi.

⁵ Te chaa ja jíin sí'ví-rí játá'ú-de ñin suchi lúli nátu'un suchi yá'a, te ruu játá'ú-de.

⁶ Te nú ñin suchi lúli yá'a kándija-i ruu, te kivi-i kuachi sá'a ñin chaa, te va'a-ga nú ní nú'ñi ñin yosó ká'nu sukun cháa-ún, te kee-de ki'in-de xuu ndúcha mar nú.

⁷ Naka ndá'ú ñayivi ini ñuyivi, chi kájito nchaa-de-i kásá'a-i kuachi, te jínu ñú'ún ja koo kivi-ún. Ko naka ndá'ú chaa ja skívi-de-i inj kuachi.

⁸ Núsáa te nú nda'a-ro xí ja'a-ro kuní skívi róo nuu ío kuachi, xiti te skána-ró ná kí'in. Va'a-ga ja koo rengo-ro xí koo tikú'lu-ró kúchaku-ro ní káni, nasu ja koo ndendúu nda'a-ro xí ndendúu ja'a-ro kí'in-ro núu ñú'ún ní káni.

⁹ Te nú nduchi-ro kuní skívi róo nuu ío kuachi, tava te skána-ró ná kí'in. Va'a-ga ja kúchaku-ro jíin ñin-ni nduchi-ro, nasu ja koo ndendúu nduchi-ro kí'in-ro núu ñú'ún infierno.

¹⁰ Koto-ró máa-ró jíin'an-ró. Ma sája'a ini-ro núu ñin suchi lúli yá'a. Chi a ká'an-ri jíin-ró ja ndájá'a-i ká'io andívi, nene kájiní-ya núu máa Táa-ri ja kánchaa-ya onde andívi.

Siki ríi kiti ní sana

¹¹ Chi máa Sé'e chaa, ni kii-ya ja náma-ya táka ñayivi ja á ni naa.

¹² Ndasa kájani ini-ro. Nú ñin chaa ñáva'a-de ñin ciento rii, te skuíta-de ñin-ti. Á tú xndóo-de kuun xiko xia'un kuun-gá-ti, te ki'in-de onde yuku kíandúkú-de kiti ní sana-ún.

¹³ Te nú ni nani'in-dé-ti, jandáa ká'an-ri jíin-ró ja kúsi-gá ini-de jíin kiti-ún vásá jíin kúun xiko xia'un kuun-gá kiti tú ni kásana-ún.

¹⁴ Te súan máa Táa-ro I'a kánchaa onde andívi, tú jata'an ini-ya ja náa ní ñin tá'an suchi lúli yá'a.

Ndasa kuu ñani sá'a kuachi

¹⁵ Núsáa te nú ñani-ro ní sá'a-de kuachi siki-ro, te kuá'an, te kastu'un sá'i-ro núu-dé ñaún kuachi ní sá'a-de. Te nú ni chu'un ini-de tu'un ká'an-ro jíin-de, yúan-na te a ni ndumaní-dé jíin-ró sá'a-ró.

¹⁶ Ko nú tú ní chú'un ini-de tu'un ká'an-ro, te kuaka uu xí uní-ga ñayivi kí'in jíin-ró, nává'a jíin tú'un ká'an uu xí uní testigo te kundaa taká tu'un.

¹⁷ Te nú tú ní chú'un ini-de tu'un ká'an chaa-ún, te kastu'un-ró núu tíku'ni kándija. Te nú suni tú ní chú'un ini-de tu'un ká'an tíku'ni-ún, te sía-ro-dé ná kúu-de nátu'un ñin chaa sñin nación xí ñin chaa xini.

¹⁸ Jandáa ká'an-ri jíin-ró, taká ja kú'ni-ro ini ñuyivi yá'a, kunu'ni ini andívi. Te taká ja ndáji-ró ini ñuyivi yá'a, ndaji ini andívi.

¹⁹ ñga tu'un ká'an-ri jíin-ró, ja nú uu tá'an-ro ini ñuyivi yá'a, koo conforme-ro siki ñin tu'un ja kájikan ta'u-ro, te máa Táa-ri onde andívi skíkuu-ya tú'un-ún jíin-ró.

²⁰ Chi nú ni kanataká uu xí uní ñayivi káchiñú'un-i ruu jíin sí'ví-rí, te yúan kánchaa-ri ma'ñú-i, áchí-ya.

Siki tú'un sá'a tuká'nu ini

²¹ Yúan-na te ni ja Pedro nuu-ya. Te ni ka'an-de jíin-ya: Táta, nasaa jínu sá'a-ná tuká'nu ini nuu ñani-ná ja sá'a-de kuachi nuu-ná. Onde usia jínu náún, áchí-de.

22 Te nĭ kachĭ Jesús: Tú ká'an-rĭ jíin-ró já ondĕ usiá jínu, chĭ ondĕ kuun ciento kuun xĭko uxĭ jínu.

23 Já yúan máá ñúu nátu'un andívĭ kúu nátu'un ĩn cháa kúu rey, já ní kunĭ-de sánda-a-de cuenta jíin mozo-de.

24 Te nĭ kejá'a-de násá'a-de cuenta. Te yúan nĭ jaá ĩn cháa taú ĩn millón peso nuu-dé.

25 Te tú ní kúu chunáa cháa yúan. Te nĭ tá'ú tíñu jito'o-de já ná kúya'u-de jíin sé'e-de jíin ñásí'í-de jíin taká ndatíñu ñáva'a-de te nakunáa xú'ún taú-de.

26 Yúan-na te nĭ jukuiñĭ jíitĭ mozo-ún. Te nĭ ka'an nda'ú-de jíin rey-ún: Táta, kundatu-nĭ, te vásá ná chúnáa ndí'i-ná xu'ún-nĭ, áchĭ-de.

27 Te máá jíto'o-ún, nĭ kundá'ú ĩnĭ-de mozo-de. Te nĭ sí-a-de kua'an. Te nĭ sá'a-de tuká'nu ĩnĭ já taú mozo-de-ún.

28 Ko mozo-ún nuu ní kenda-de kua'an-de, te nĭ ketá'an-de jíin ĩn tá'an mozo-de já taú uxĭ peso nuu-dé. Te nĭ katiin cháa-ún. Te nĭ kitĭ-dé sukun cháa-ún. Te nĭ ka'an-de: Chunáa ndí'i já taú-ro núu-rĭ, áchĭ-de.

29 Yúan-na te tá'an mozo-de-ún, nĭ jukuiñĭ jíitĭ núu-dé. Te nĭ ka'an nda'ú jíin-de: Kundatu te vásá ná chúnáa ndí'i-rĭ xu'ún-ró, áchĭ mozo-ún.

30 Ko máa-de, tú ní kunĭ-de, chĭ nĭ chindee-de cháa-ún vekaa ondĕ kivi ní nakunáa já taú cháa-ún nuu-dé.

31 Te nĭ kajinĭ tá'an mozo-de-ún já ní ta'an-de. Te nĭ kakuxíí xáan ĩnĭ-de. Te nĭ chakoyo-de. Te nĭ kanakani ndí'i-de tu'un nuu jíto'o-de já ní ta'an cháa-ún.

32 Yúan-na te jíto'o-ún, nĭ kana-de xini mozo ñáa-ún nĭ jaá. Te nĭ ka'an-de: Mozo ndiva'a kúu-ró, chĭ taká já taú-ro-ún nĭ sá'a-rĭ tuká'nu ĩnĭ nuu-ro, chĭ nĭ ka'an nda'ú-ro jíin-rĭ.

33 Te nátu'un nĭ kundá'ú ĩnĭ-rĭ róo, suni súan ní kundá'ú ĩnĭ-ro tá'an mozo-ro núu, áchĭ-de.

34 Yúan-na te nĭ kitĭ ĩnĭ jíto'o-ún nuu-dé. Te nĭ chí'i-de cháa nda'a justicia, ondĕ nĭ nachunáa-dé taká já taú-de.

35 Suni súan sá'a máa Táa-rĭ andívĭ jíin-ró te nú tú sá'a-ró tuká'nu ĩnĭ-ro núu taká ñani-ro, ondĕ jíin ĩnĭ jíin añú-ro nú ñaún kuachi sá'a-de jíin-ró, áchĭ-ya jíin-de.

19

Já ní kandikĭn kua'a-í-ya

1 Te nĭ ndí'i nĭ ka'an Jesús taká tu'un yá'a. Te nĭ kenda-ya ĩnĭ ñuu Galilea kua'an-ya. Te nĭ jaá-ya yúñuu Judea, ingá lado yucha Jordán.

2 Te kua'a ñayivi, nĭ kandikĭn-i-ya kuá'an-í jíin-yá. Te yúan nĭ nasáva'a-ya-í jíin'an-í.

Sikĭ tú'un tú xndóo tá'an

3 Yúan-na te nĭ jakoyo yakú cháa fariseo nuu-yá, já kóto ncha-de-ya kákuñĭ-de. Te nĭ kaka'an-de: Vatu-nĭ kuu xndóo ĩn cháa ñásí'í-de já sikĭ ñani kuachi kúu, xĭ túu, áchĭ-de.

4 Ko máa-yá, nĭ ka'an-ya: Á tú ní káka'u-ró tutú ndasa nĭ sá'a Dios cháa ondĕ xnáñúú, chĭ já yí jíin já sí'í ní sá'a-ya. Achĭ.

5 Yúan-na te nĭ ka'an Dios: Já yúan xndóo cháa táa-de náa-de, te kétá'an-de jíin ñásí'í-de. Te ĩn-na ñayivi kúu ndendúú-de. Achĭ Dios.

6 Súan kúu ja ná tuká kúu uu, chi ñn-na kúu. Núsáá te ma sásñn ñn chaa ja á ni skétá'an Dios, áchí-ya.

7 Te ni kakachi-de jíin-yá: Te Moisés, naja ní tá'ú-de tiñu ja kúva'a akta ndusñn, te ndoo-ña núsáá, áchí-de.

8 Te ni ka'an-ga-ya jíin-de: Siki já ní'in ini añú-ro jíná'an-ró, yúan ní jatú'un Moisés ja xndóo-ró ñásí'í-ro. Ko onde xnáñúú, tú súan ní kúu.

9 Ko ruu, ká'an-rj jíin-ró, nú ndé chaa xndóo-de ñásí'í-de, nasu já tiní ini-ña, te tanda'a-dé jíin ingá-ña, ísiki ncháa-de ñásí'í-de. Te chaa tanda'a jíin ñá'an ní ndoo, suni ísiki ncháa-de-ña, áchí-ya.

10 Te ni kaka'an chaa káskuá'a jíin-yá: Nú súan ío tiñu taká chaa jíin ñásí'í-de, va'a-ga ma tanda'a-dé núsáá, áchí-de.

11 Yúan-na te ni ka'an-ya jíin-de: Nasu táka chaa juku'un ini-de tu'un yá'a, chi chaa ni ja'a-rj tu'un nuu-dé, chaa yúan kájuku'un ini-de.

12 Ío chaa kákuu eunuco onde kivi ní kaku-de chi náa-de, te ío chaa kákuu eunuco ni kasá'a máa-de ja siki ñuu nátu'un andívi. Chaa ja kúu juku'un ini-de, ná júku'un ini-de núsáá. Achí-ya.

Jesús jíin súchí lúli

13 Yúan-na te ni chakoyo ñayivi jíin súchí lúli-i, ja ná chaa-ya ndá'a-yá xiní-í, te ná kakán ta'u-yá ja'a-í. Te chaa káskuá'a jíin-yá, ni kaka'an xaan-dé jíin ñáyivi-ún.

14 Te ni ka'an Jesús: Sía ná kíkoyo súchí lúli núu-rí, te ma kasú-ro íchi-í, chi nátu'un súchí yá'a kákuu ja kúu kivi ini ñuu nátu'un andívi, áchí-ya.

15 Te ni chaa-ya ndá'a-yá xiní-í jíná'an-i. Te ni kuxio-ni-ya yúan kua'an-ya.

Chaa kúka

16 Te yúan ni jaa ñn chaa súchí núu-yá, ni ka'an-de jíin-yá: Chaa va'a kúu-ni Maestro. Naún tiñu sá'a-ná te ní'in tá'u-ná kuchaku-ná ní káni. Achí-de.

17 Te ni kachi-ya jíin-de: Naja ká'an-ro chaa va'a jíin-rí. Tú ni ñn chaa va'a ío, chi máa ñn-ni Dios. Nú kuni-ro kúchaku-ro, te skíkuu-ró tiñu ni tá'ú-yá. Achí-ya.

18 Te ni kachi-de jíin-yá: Ndéja kúu núsáá, áchí-de. Te Jesús, ni ka'an-ya: Ma ká'ni-ro ndíyi, ma kúsiki ncháa tá'an-ro, ma sakuí'ná-ró, ma ká'an-ro tú'un tú'ún,

19 Kuandatú nuu táa-ro nuu náa-ro, te kundá'ú ini-ro tá'an-ró nátu'un kundá'ú ini-ro máa-ró, áchí-ya.

20 Te ni kachi chaa súchí jíin-yá: Taká tiñu yá'a, a ni skíkuu-ná onde ná lúli-ná. Naún sá'a-ga-ná núsáá. Achí-de.

21 Te ni kachi Jesús jíin-de: Nú kuni-ro kéndoo va'a-ró, kuá'an, te xikó-ró já ñáva'a-ró, te kuá'a-ró núu ñáyivi ndá'ú. Te onde andívi koo yaji-ro. Yúan-na te kii-ro kundikín-ro rúu k'ón, áchí-ya.

22 Te chaa súchí-ún ja ní jini so'o-de tu'un yá'a, te kua'an-de kuxí ini-de, chi kua'a xaán ndátíñu ñáva'a-de.

23 Yúan-na te ni kachi Jesús jíin chaa káskuá'a jíin-yá: Jandaa ká'an-rj jíin-ró, ja xaán ú'u kivi ñn chaa kúka ini ñuu nátu'un andívi.

24 Ko ruu ká'an-rj jíin-ró, ja yachí-ga ja'a ñn camello yau yiki tíkuí, vasa ñn chaa kúka kivi-de ini ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, áchí-ya.

25 Ko cháa káskuá'a jíin-yá, súan n̄i kajini so'o-de tu'un yá'a, te n̄i kayu'ú xaan-dé. Te n̄i kaka'an-de: Ndé cháa kaku núsáá, áchí-de.

26 Te n̄i ndakoto Jesús nuu-dé. Te n̄i ka'an-ya jíin-de: Jíin cháa ma kúu kuti, ko taká-ni tíñu ndí'i-ni kúu sá'a Dios, áchí-ya.

27 Yúan-na te n̄i ka'an Pedro jíin-yá: Náá, n̄i kaskéndo-o-ná taká ndatíñu-ná, te káindikín-ná níi vai-yó. Naún ní'in-ná núsáá, áchí-de.

28 Te n̄i ka'an Jesús jíin-de: Jandáa ká'an máá Sé'e cháa jíin-ró jíná'an-ró, ja kivi kúnchaa-ri mesa-ri te nduñá'nu-ri in̄i ñuyivi jáá, kivi-ún te kunchaa-ro núu uxí uu silla. Te sánda-a-ro tíñu ndí'uxi uu tata cháa Israel, chí kándikín-ro rúu.

29 Te cháa skéndo ve'e-de, xí ñaní-de, xí kuá'a-de, xí táa-de, xí náa-de, xí sé'e-de, xí ñú'un-dé ja síkí rúu, te nani'in-dé ñin ciento vuelta. Te suni ní'in tá'u-dé kuchaku-de ní káni.

30 Te kua'a cháa kúnúú, nduu-de sandí'i-na. Te cháa sandí'i-na, ndunúú-de.

20

Chaa kásatíñu nuu itú

1 Chí ñuu nátu'un andívi kúu nátu'un ñin cháa kúu jito'o ve'e, ja ní kenda-de ñin jañá'an, ndúkú-de cháa sátiñu nuu itú-de.

2 Te n̄i sánda-a-de jíin cháa kásatíñu-ún ja chá'u-de ñin peso ja kivi. Te n̄i tájī-de cháa-ún kuangoyo-de nuu itú-de.

3 Te suni n̄i kenda-de nátu'un ka'ñin. Te n̄i jinī-de nuu sava-ga cháa ká'jin sáni-de nuyá'u.

4 Te n̄i kachī-de jíin cháa-ún: Kuangoyo nuu itú-ri, chí chá'u va'a-ri róó, áchí-de. Te máá cháa-ún kuangoyo-de.

5 Te n̄i kenda tuku-de nátu'un ka'uxi uu jíin ká'unj. Te suni súan n̄i sá'a-de.

6 Te a yani ka'u'un n̄i kenda tuku-de. Te n̄i ketá'an-de jíin yakú-ga cháa ká'jin sáni. Te n̄i kachī-de jíin cháa-ún: Naja ká'jin kúxí-ró yá'a ní nchaka ncháa, áchí-de.

7 Te n̄i kakachī cháa-ún jíin-de: Kuachi ja tú naún ká'an jíin-ná ja sátiñu-ná. Te n̄i kachī-de jíin máá cháa-ún: Kuangoyo nuu itú-ri, chí chá'u va'a-ri róó, áchí-de.

8 Te nuu ní ini kivi-ún, te n̄i kachī jito'o itú-ún jíin mandador: Kana xinj cháa ká'jin nuu tíñu te chá'u-ró-de, onde cháa n̄i cháa sandí'i-na te onde cháa n̄i cháa núú, áchí-de.

9 Te n̄i cháa cháa n̄i jakoyo onde ka'u'un aini-ún. Te n̄i káki'in-de peso peso ya'u-de ja ñin ñin-de.

10 Te n̄i cháa cháa n̄i jakoyo núu yúan. Te káani inī-de ja ví'í-gá ki'in ya'u-de. Ko suni ñin peso n̄i káki'in ñin ñin-de jíná'an-de.

11 Te n̄i káki'in-de ya'u-de-ún. Te n̄i kánda-a-va-a-de káka'an-de síkí jito'o ve'e-ún.

12 Chaa sandí'i-na yá'a ñin hora-ni n̄i kásatíñu-de, te ñin núú-ni n̄i chá'u-ní-de jíin-ná ja xáan ní'ni te n̄i'in n̄i kásatíñu-ná nchaka ncháa, áchí-de.

13 Te máá jito'o n̄i kachī-de jíin ñin-de: Amigo, tú sá'a ndiva'a-ri jíin-ró. Nasu ní sánda-a-yo já ñin peso ki'in-ró náún.

14 Ki'in ya'u-ró te no'on-ro, chí ruu kuní-ri chá'u-ri cháa sandí'i-na yá'a nátu'un n̄i chá'u-ri róó.

15 Tú kuu sá'a-ri ja kuní-ri jíin já xíin máá-rí náún, xí kúkuásún iní-ro já vá'a nĭ chá'u-ri-de.

16 Súan kúu ja táká cháa núú, nduu-de sandí'í-na. Te cháa sandí'í-na-ún, nduu núú-de. Chĭ kána-ya xiní kuá'a ñáyivi, ko yakū-ni-i káji-ya. Achí-ya.

Jíin kivi ní ka'an Jesús ja kúu-ya

17 Te nĭ kaa Jesús kua'an-ya ichi ñúu Jerusalén. Te nĭ jaka sĭin-ya ndí'uxi uu cháa káskuá'a jíin-yá. Te nini kája'an-ya te nĭ ka'an-ya jíin-de:

18 Ná kuní-ro, chĭ kaa-yó kí'in-yo ñúu Jerusalén. Te yúan natuu máá Sé'e cháa nuu táká sutu ñá'nu jíin núu cháa káchaa tutu, te ka'ni-dé-ya.

19 Te nachí'i-de-ya ndá'a ñáyivi sĭin nación, náva'a sákátá-i nuu-yá. Te kuá'a-i ta'u-yá. Te ka'ni-i-ya jiká cruz. Ko nuu uní kivi te nachakū-ya. Achí-ya.

Favor jikán ĩn náa ja'a sé'e-ña

20 Yúan-na te nĭ jaá náa se'e Zebedeo nuu-yá jíin sé'e-ña. Te ni chĭnú'ún-ña-yá, jikán-ña ĩn favor nuu-yá.

21 Te máá-yá, nĭ ka'an-ya jíin-ña: Naún kuní-ro, áchí-ya. Te ni kachĭ-ña jíin-yá: Kuá'a-ni xiin-ni kuxiukú ndéndúu se'e-ná yá'a jíin-ní, ĩn-i ichi ndává'a-ní, te inga-i ichi ndávésé-ní, kivi tá'ú-ní tiñu inĭ ñuu-ní, áchí-ña.

22 Yúan-na te nĭ ka'an Jesús: Tú kájinĭ-ro naún kúu ja kájikān-ro. Á kuu ndo'o ta'an-ro jíin-rí jíin túndó'o kii sikĭ-rí, xí kúu kuanducha-ro núu ni janducha-rí. Achí-ya. Te máá-de nĭ kaka'an-de: Kuu sá'a-ná, áchí-de.

23 Te nĭ ka'an-ya jíin-de: Jandáa ja ndó'o ta'an-ro jíin-rí jíin túndó'o kii sikĭ-rí, te nuu ní janducha-rí, kuanducha-ro. Ko ja kúxiukú-ró ichi ndává'a-ri jíin ichi ndávésé-rí, nasu máá-rí tá'ú tiñu ja kuá'a-ri nuu-ro, chĭ máá Táa-ri jini ndé cháa ni'in, chĭ a nĭ sátu'a-ya já kúxiukú cháa-ún. Achí-ya.

24 Te uxĭ-ga cháa-ún, nĭ kajini so'o-de tu'un yá'a. Te nĭ kakitĭ inĭ-de nuu úu ñani-ún.

25 Yúan-na te Jesús, nĭ kana-ya xiní-dé. Te nĭ kachĭ-ya jíin-de: Kájinĭ-ro ja cháa kákuñá'nu nuu ñáyivi sĭin nación, tá'ú téyí-de tiñu nuu-í. Te ja kákuñá'nu sikĭ máá-de, suni kátĭin ni'in so'o-de.

26 Ko sikĭ róo jíná'an-ró, na tú súan koo. Chĭ nú ndé róo kuní kuñá'nu nuu tá'an-ró, te róo kúu ja kuátíñu nuu tá'an-ró.

27 Te nú ndé róo kuní kunúu, yúan ndúu mozo nuu táká-ro.

28 Natu'un máá Sé'e cháa, chĭ tú vai-ya já kuátíñu ñáyivi núu-yá, chĭ sua jatíñu-ya núu ñáyivi, te kataña-ya máá-yá kuu-ya já nákuuan-ya kuá'a ñáyivi, áchí-ya.

Sikĭ úu cháa kuáa

29 Yúan-na te nĭ kenda koyo-ya iní ñuu Jericó. Te kua'a xaán ñáyivi, nĭ kandikĭn-i Jesús.

30 Te yúan káxiukú úu cháa kuáa yú'ichi-ún. Te nĭ kajini so'o-de ja ní ja'a Jesús kua'an-ya, te nĭ kākana kó'ó-de: Táta Se'e David, kundá'u inĭ-ní náá, áchí-de.

31 Te ñáyivi-ún, nĭ kaka'an xaán-í jíin-de ja ná kasú-de yu'u-dé. Ko máá-de, ví'í-gá nĭ kākana jaa-de: Táta Se'e David, kundá'u inĭ-ní náá, áchí-de.

32 Te nĭ jukuiñĭ Jesús. Te nĭ kana-ya xiní-dé. Te ká'an-ya jíin-de: Naún sá'a-ri jíin-ró kākuni-ro, áchí-ya.

³³ Te n_i kaka'an-de jíin-yá: Táta, ja ná ndúndijin nduchi-ná kákun_i-ná, ách_i-de.

³⁴ Yúan-na te Jesús n_i kundá'ú in_i-ya-dé. Te n_i ké'é-yá nduchi-dé. Te n_i kandundijin-ni nduchi-dé. Te n_i kandik_in-de-ya kuá'an-de jíin-yá.

21

Ja ní k_iv_i Jesús ñuu Jerusalén

¹ Te nuu ní kakuyani-ya ñúu Jerusalén, n_i jakoyo-ya ñúu Betfagé ch_i yuku Olivos. Yúan-na te n_i tájí Jesús uu cháa káskuá'a jíin-yá kua'an-de.

² Te ká'an-ya jíin-de: Kua'an onde ñuu kánchaa nuu-ro jíin, te n_in-ro ñin burro nú'n_i-t_i jíin ñin burro yíkin jíin-t_i. Te ndájí-ró-t_i, te kunchaka-ró-t_i k_i-ró jíin-t_i nuu-rí yá'a.

³ Te nú ndé cháa ka'an jíin-ró, te kach_i-ro kúni-de: máá Jito'o-yo jínu ñú'ún-yá-t_i, ach_i-ro. Yúan-na te síá-ni-de-t_i, ách_i-ya.

⁴ Te súan ni kuu taká yuán náv_a'a sk_ikuu tu'un n_i ka'an cháa n_i jani tu'un Dios:

⁵ Kach_i nuu sésí'í ñuu Sion: Yá'a nde'é-ró ch_i Rey máá-ró vai-ya núu-ro. V_itá in_i-ya. Te yóso-yá ñin burro yíkin se'e kit_i ndíso, ách_i.

⁶ Te cháa káskuá'a-ún kája'an-de. Te n_i kasá'a-de nátu'un n_i tá'ú Jesús tíñu nuu-dé.

⁷ Te káinchaka-de burro jíin burro yíkin-ún n_i naja-de nuu-yá. Te n_i kachúkú-de tikach_i-de sik_i-t_i. Te n_i jukoso-yá-t_i.

⁸ Te ñayivi kuá'a-ún, n_i kajakin-i tikach_i-i in_i ichi. Te sava-ga-i n_i kaja'nu-i nda'a yúnu. Te n_i kajakin-i in_i ichi-ún.

⁹ Te ñayivi kája'an ichi núu-yá jíin ñayivi kándik_in ichi yatá-yá, n_i kaka'an jaa-i: Xáán va'a Se'e David. Ná nákana jaa-yó-yá, ch_i ndíso-ya tíñu máá Tatá. Xáán va'a I'á kúu-ya onde andívi. Ach_i-i.

¹⁰ Te n_i k_iv_i-ya in_i ñuu Jerusalem. Te n_i kuvaq taká ñayivi ñúu-ún. Ndé cháa kúu cháa yá'a, ách_i-i.

¹¹ Te n_i kaka'an ñayivi-ún: Cháa yá'a kúu Jesús cháa jáni tu'un Dios. Te onde ñuu Nazaret ndañúu Galilea vai-de. Ach_i-i.

Ja ní sándoo-ya vé'e ñi

¹² Te n_i k_iv_i Jesús in_i ve'e ñi Dios. Te n_i kiñi'in-ya ñayivi kájaan, káxikó, ñin in_i ve'e ñi-ún, kája'an. Te n_i skuíó káni-ya mesa cháa káxdáji xu'ún, jíin silla cháa káxikó paloma.

¹³ Te n_i ka'an-ya jíin-i: A yóso núu tutú: Ve'e-ri, ch_i ve'e nuu kájik_in ta'u-í nání, ách_i tutu. Ko máá-ró, a n_i kanasá'a-ró yaú kava ñákuí'ná. Ach_i-ya.

¹⁴ Yúan-na te ñayivi kuáá jíin ñayivi rengo, n_i jakoyo-i nuu-yá in_i ve'e ñi. Te n_i nasáv_a'a-ya-í.

¹⁵ Ko sutu ñá'nu jíin cháa káchaa tutu, n_i kajin_i-de taká tíñu ñá'nu sá'a-ya, jíin núu súch_i lúli kákana jaa-i in_i ve'e ñi-ún: Xáán va'a Se'e David, ách_i-i. Te n_i kakit_i in_i-de.

¹⁶ Te n_i kaka'an-de jíin-yá. Á tú jíni so'o-ró já káka'an súch_i yá'a, ách_i-de. Te n_i ka'an Jesús jíin-de: Á té ka'u-ga-ro tutú ndasa ká'an: Súch_i lúli jíin súch_i kájaxin, va'a kánakana jaa-i níí, sá'a-ní, ách_i.

¹⁷ Te n_i xndóo-ya-dé. Te n_i kenda-ya ñúu kua'an-ya onde ñuu Betania. Te yúan n_i kendoo-ya ákuáa-ún.

Tu'un mérxexē

18 Te jañá'an kivi xían-ún kuano'on-yá onde ñuu, te jí'i-ya sóko.

19 Te ñi jini-ya núu ñin mérxexē kándij yu'ichi-ún. Te ñi jaa-ya núu mérxexē-ún. Te tú kuti naún ní ñin-ya, chí máá núma-ní ío. Te ñi ka'an-ya jíin: Mā kúun kuti-gá nde'e xiní-ro, áchí-ya. Te ñi ichi káján-ni mérxexē-ún.

20 Te cháa kaskuá'a jíin-ya, ñi kanaa iní-de ja ní kajini-de tiñu yá'a. Te ñi kaka'an-de: Ndasa ñi sá'a-ya já ní ichi káján-ni mérxexē-ún, áchí-de.

21 Te ñi ka'an Jesús: Jandáa ká'an-ri jíin-ró, nú kákandija-ró te tú jáni siki iní-ro, nasu máá ñin tiñu mérxexē yá'a kuu sá'a-ró, chí suni kuu nú ka'an-ro jíin yúku yá'a: Kuxio te jungo-ro ondé nuu mar kundee-ró, te kuu súan.

22 Te taká ja kakán ta'u-ro, te nú kákandija-ró, te ñi'in-ro. Achí-ya.

Siki tiñu ndíso Jesús

23 Te ñi najaa-ya iní ve'e ij. Te nini stá'an-ya tú'un, te sutu ñá'nu jíin cháa ñi kayi iní ñuu, ñi jakoyo-de nuu-ya. Te ñi kajika tu'un-de-ya: Na jíin tú'un sá'a-ró tiñu yá'a. Te ndéja ní ka'an jíin-ró sá'a-ró súan. Achí-de.

24 Te ñi ka'an Jesús: Suni ná kaká tu'un-rí róo ñin tu'un. Te nú kuu xndió káni-ró, yúan-na te kachj-ri nuu-ro ña jíin tú'un sá'a-ri tiñu yá'a.

25 Ja ní skuánducha Juan sáa, ndé onde ñi kii tu'un-ún. Onde andívi xí ondé cháa, áchí-ya jíin-de. Yúan-na te ñi kanda'tu'ún máa-de: Nú ka'an-yo já ondé andívi, te kachj-de kuni-yó: Naja tú ní kákandija-ró núu-dé núsáa.

26 Te nú ka'an-yo já ondé cháa, te káyu'ú-yo ñáyivi, chí ndivii-í kajani iní-i ja cháa ñi jani tu'un Dios ñi kuu Juan. Achí-de jíin tá'an-de.

27 Te ñi kaka'an-de: Tú kajini-ri, áchí-de jíin Jesús. Te suni ñi ka'an-ya jíin-de: Ni ruu, tú kachj-ri nuu-ro ña jíin tú'un sá'a-ri taká tiñu yá'a.

Siki úu se'e yíi

28 Ko ndasa kajani iní-ro. ñin cháa ñi jo uu se'e yíi-de, te ñi jaa-de nuu ñin-i. Te ñi kachj-de jíin-i: Hijo, kuá'an te sátiñu-ró núu itú vina, áchí-de.

29 Te ñi ka'an-i: Mā kí'in-ná, áchí-i. Ko ñi kunúu, te ñi nakani iní-i te kua'an-i.

30 Te táa-ún, ñi jaa-de nuu ingá-i. Te suni súan ñi ka'an-de jíin-i. Te ñi ka'an-i: Bueno, ná kí'in-ná táta, áchí-i. Ko tú ní já'an-i.

31 Ja ndéndúu-i, ndé ñin-i ñi skikuu tiñu kuni táa-i, áchí-ya. Te ñi kaka'an-de: Suchi ñin, áchí-de. Te ñi ka'an Jesús jíin-de: Jandáa ká'an-ri jíin-ró ja cháa xini jíin ñá'an téné, xna'an-ga-ún kivi iní ñuu nuu tá'u Dios tiñu vása róo jíná'an-ró.

32 Chi ñi kii Juan, ñi stá'an-de ichi ndáa nuu-ro, te tú ní kákandija-ró tú'un ká'an-de. Ko cháa xini jíin ñá'an téné, ñi kákandija-ún tú'un ñi ka'an-de. Te máa-ró, vasa nde'é-ró tiñu yá'a, te tú ní kánakani kuti iní-ro náv'a kandija-ró núu-dé.

Siki cháa kásatiñu nuu itú uva

33 Kuni so'o ingá tu'un yátá jíná'an-ró. Ñi jo ñin cháa, táa iní ve'e kúu-de. Te ñi nachu'un-de ñin itú uva. Te ñi jasú-de jakú, te ñi jacha-de ñin yaú nuu kaxín-de. Te ñi ndukani-de ñin torre, te ñi xndóo-de nuu cháa kásatiñu jíin. Te ñi kee-de kua'an jiká-de.

34 Te ñi cháa kivi ndútutú nde'e uva. Te jito'o itú uva, ñi táji-de mozo-de kaja'an nuu cháa kásatiñu ja náki'in nde'e uva.

35 Ko cháa kásatiñu, ñi kakatiñ-ún mozo-de. ñin-de ñi kastují, ingá-de ñi kaja'ni, te ingá-de ñi kaja'a yuu xiní-dé.

³⁶ Te máá jító'ò, ñi natájí tuku-de yakū-ga mozo-de kája'an, kua'a-gá vása já xnáñúú. Te suni súan ñi kásá'a-ún jíin mozo-de.

³⁷ Te onde sandí'í-ña, te ñi táji-de se'e yí-de kua'an. Ná kóo ja jíñú'ún núu sé'e-ri, áchí-de.

³⁸ Ko ja kásatiñu-ún, ja ní kajini nuu sé'e máá jító'ò, te ñi kaka'an: Chaa yá'a xín tá'ù. Ná chó'ò, te ná ká'ni-yo-dé. Te ná ndóo ta'ù-dé kuu-yó, áchí.

³⁹ Te ñi kakatíin-ún máá sé'e. Te ñi kakiñi'in-ún-de yata' itú uva. Te ñi kaja'ni-ún-de.

⁴⁰ Te nú ñi chaa jito'ò itú uva. Te ndasa sá'a-de jíin cháa kásatiñu-ún, áchí-ya jíin-de.

⁴¹ Te ñi kaka'an-de jíin-yá: Xnáa íi-dé chaa ñáá-ún. Te kua'a-de itú uva-de-ún nuu ingá chaa kásatiñu. Te kivi kúun nde'e, te nakua'a mozo-de nde'e-ún nuu-dé. Achí-de.

⁴² Te ñi ka'an Jesús jíin-de: Té ka'u-ga-ro tutú íi yá'a náún. Yuu já ní kaské'ichí chaa káchutá'an, yuán kúu máá yúu ndíso fuerza jikí. Máá Tatá Dios ñi sá'a-ya súan. Te kánaa iní-yo ndé'é-yó tiñu yá'a.

⁴³ Núsáá te ká'an-ri jíin-ró, ñuu nuu tá'ú Dios tiñu kuxio nuu-ro jíná'an-ró. Te kua'a-ya tá'ù-ún nuu ingá ñayivi, nává'a kua'a-i nde'e vá'a.

⁴⁴ Chaa ndua siki yúu-ún, ta'nu-de. Te nú ndé siki júngava máá yúu-ún, te kukuáchí sá'a. Achí-ya.

⁴⁵ Te sutu ñá'nu jíin cháa fariseo ñi kajini so'o-de tu'un yátá ní ka'an-ya-ún. Te ñi kajuku'un iní-de ja siki máá-de ñi ka'an-ya.

⁴⁶ Te ñi kandúkú-de modo tiin-de-ya. Ko ñi kayu'ú-de ñi kajito-de ñayivi, chí kájani iní-i ja ñin chaa jáni tu'un Dios kúu-ya.

22

Tu'un viko tánda'a

¹ Te ñi ka'an Jesús inga tu'un yátá jíin-de jíná'an-de:

² Ñuu nátu'un andívi kúu nátu'un ñin rey ja ní sá'a-de ñin viko tánda'a já kúu se'e-de.

³ Te ñi táji-de mozo-de kuakana xiní táká ñayivi ní kastu'ún-de nuu, ná kii-i. Ko ñayivi-ún, tú ní kákuni-i kii-i.

⁴ Te ñi táji tuku-de yakū-ga mozo-de kája'an. Te ñi ka'an-de: Kachí nuu ñayivi ní kana-ri xiní-ún: A ñi sátu'a-ri ja kúxíni-yó. Ñi ja'ni-rí xndiki-rí jíin kiti xá'an, te ndí'i a ío tu'a. Ña'an viko tánda'a jíná'an-ró. Achí-ro.

⁵ Ko ñayivi-ún, tú ní kájítú iní-i. Te kája'an-i tiñu máá-i, ñin-i ichi rancho-i, te inga-i nuu ndátíñu-i.

⁶ Te sava-ga-i, ñi kakatíin-i mozo-de, te ñi kaja'a-i tuká nuu-dé, te ñi kaja'ni-í-de.

⁷ Te ñi jini tu'un rey. Te ñi kití iní-de. Te ñi táji-de soldado-de kája'an. Te ñi xnáa-dé ñayivi ní kaja'ni ndíyí-ún. Te ñi ja'mu-de ñuu-i.

⁸ Yúan-na te ñi ka'an rey jíin mozo-de: Jándáa, ja viko tánda'a, a ío tu'a. Ko ñayivi ní kana-ri xiní-ún, tú va'a ñayivi kákuu-i.

⁹ Núsáá te kuá'an jíná'an-ró onde nuu náketá'an ichi yatá ñúu. Te kana-ró xiní nāsaa ñayivi ní'in-ro, ná kii-i nuu viko tánda'a yá'a. Achí-de.

¹⁰ Te ñi kenda koyo mozo-de kája'an taká-ni ichi. Te ñi stútú-de nāsaa ñayivi ní kani'in-dé: ñin jínu-ni ñayivi vá'a jíin ñayivi ú'ù. Te viko tánda'a-ún ñi chítú ndí jíin ñayivi.

11 Te n_i k_iv_i rey in_i v_e'e ja ndé'é-de nuu ñáyiv_i ní katak_a. Te n_i jin_i-de nuu ñin ch_aa ja tú ñú'un-de sa'ma víko tánda'a.

12 Te n_i kach_i-de jíin cháa-ún: Amigo, ndasa n_i k_iv_i-ró yá'a ja ná tú ñú'un-ró sá'ma víko tánda'a, áchí-de. Te máá cháa-ún, tú ní ká'an kuti-dé.

13 Yúan-na te n_i ka'an rey jíin cháa kájatíñu-ún: Tíin-ró te ku'n_i-ro ndá'a-dé ja'a-dé, te k_iñi'in-ró-de ná kí'in-de nuu ñáa yata ké'e. Yúan nde'e-de te nakaji-dé ñii yú'u-dé.

14 Chi n_i kana-r_i xin_i kuá'a-í, ko yak_u-ni-i n_i kaji-r_i, áchí-ya.

Sik_i xú'un yóo

15 Yúan-na te kája'an ch_aa fariseo. Te n_i kanda_tu'un máá-de nú ndasa tíin yátá-de-ya jíin tú'un ká'an-ya.

16 Te n_i k_atáji-de ch_aa káskuá'a jíin máá-de jíin cháa herodiano kája'an nuu-ya. Te n_i kaka'an-de jíin-ya: Maestro, kájin_i-ná ja ká'an ndaa-ní te stá'an ndaa-ní ichi Dios. Te tú yú'u-ní jíto-ní ni ñin ch_aa, ch_i tú ndé'é-ní ndasa jíto taká ch_aa.

17 Núsáá te kach_i-ní nuu-ná jíin'an-ná: Ndasá kach_i-ní, á kuu kuá'a-yó xú'un yóo nuu César xí túu, áchí-de.

18 Ko Jesús, n_i juku'un in_i-ya já xndá'ú-de-ya kákuni-de. Te n_i ka'an-ya jíin-de: Ch_aa uu xin_i kákuu-ró. Naja kájito nch_aa-ro rúu.

19 Stá'an xú'un yóo jíin ná ndé'é-rí. Achí-ya jíin-de. Te n_i kastá'an-de ñin peso máá-de nuu-ya.

20 Yúan-na te n_i kach_i-ya jíin-de: Ndé ch_aa kúu ch_aa ncháá nuu yá'a, jíin tú'un yóso yá'a, áchí-ya.

21 Te n_i kaka'an-de jíin-ya: César kúu, áchí-de. Yúan-na te n_i ka'an-ya jíin-de: Kuá'a ja xín César nuu César, te ja xín Dios nuu Dios núsáá, áchí-ya.

22 Te nuu ní kájin_i so'o-de tu'un yá'a, te n_i kanaa iní-de, te n_i kaxndóo-de-ya, te kája'an-de.

Sik_i já náchaku ndíyi

23 Te suni k_iv_i-ún n_i jakoyo ch_aa saduceo nuu-ya. Ch_aa-ún káka'an-de ja tú nachaku kuti ndíyi. Te n_i kajik_a tu'un-de-ya:

24 Maestro, Moisés n_i ka'an-de: Nú ñin ch_aa kuu-de, te nú tú se'e-de ní ío. Te ñani-de, ná nátanda'a jíin ñásí'í-de, te ndukani-de tata ñani-de.

25 Te jíin-ná n_i ka'io usi_a ñani. Te ch_aa núu n_i tanda'a-dé. Te n_i jíi'-de. Te tú se'e-de ní ío. Te n_i xndóo-de ñásí'í-de nuu ñani-de.

26 Te suni súan n_i ta'an ch_aa uu, te suni súan ch_aa un_i, onde ndí'usiá-de.

27 Te nuu ní kaji'í ndí'usiá-de, te suni n_i jíi'í máá ñá'an-ún.

28 Núsáá te k_iv_i náchaku taká ndíyi, te ja ndí'usiá-de ndé ñin-de kuu-ña ñásí'í-de. Ch_i ndí'i-de n_i kanchaka-de-ña, áchí-de jíin-ya.

29 Yúan-na te n_i ka'an Jesús: Máni kástív_i-ró tú'un, ch_i tú kájuk_u'un in_i-ro jíin tutú íi, ní jíin fuerza Dios.

30 Ch_i k_iv_i náchaku-de ma'ñú ndíyi, ni ch_aa tú tanda'a-dé jíin ñásí'í, ni ña'an tú koo yíi-ña. Ch_i nduu-de nátu'un ndaja'a Dios andíví.

31 Te sik_i ndíyi ja náchaku, á tú ní káka'u-ró tutú ja ní ka'an Dios jíin-ró:

32 Máá-rí kúu Dios Abraham, Dios Isaac, Dios Jacob, áchí-ya. Ko nas_u Dios ch_aa n_i kaji'í kúu-ya, ch_i sua Dios ch_aa káichaku kúu-ya, áchí Jesús jíin-de.

33 Te ñáyiv_i-ún, n_i kanaa iní-i n_i kájin_i so'o-i tu'un stá'an-ya.

Tu'un tá'ú tíñu kánúú xáan-gá

³⁴ Yúan-na te cháa fariseo, ni kajini so'o-de ja ní kundée-yá jín cháa saduceo, te ni kandututú-de.

³⁵ Te in máa-de, ja kúu-de maestro ley, ni jiká tu'un-de-ya náva'a koto nchaa-de-ya kuní-de:

³⁶ Maestro, ndéja kúu tu'un tá'ú tíñu kánúú xáan-gá nuu tutú ley, áchí-de.

³⁷ Te ni kachí Jesús jín-de: Kumanj-ro jín máa Tatá-ro Dios onde jín iní jín añú-ro, jín ní núu jiní tuní-ro, áchí.

³⁸ Ya'a kúu tu'un tá'ú tíñu kánúú xáan-gá.

³⁹ Te tu'un uu kúu suni nátu'un inga-ún: Kundá'ú iní-ro tá'an-ró nátu'un kundá'ú iní-ro máa-ró, áchí.

⁴⁰ Te chí ndendúu tu'un yá'a kándeé taká tutú ley, jín taká tutú cháa ni kajani tu'un Dios, áchí-ya.

Sikí Sé'e David

⁴¹ Te nini ká'jin tutú cháa fariseo yúan, te Jesús ni jiká tu'un-yá-de:

⁴² Ndasa kájani iní-ro ja kúu Cristo. Ndé Sé'e kúu-ya, áchí-ya. Te ni kakachí-de jín-yá: Sé'e David kúu-ya, áchí-de.

⁴³ Te ni ka'an-ya jín-de: Te naja ní sá'a Espíritu ja David skúnání-de-ya Jito'o-de núsáa. Chi ni ka'an-de:

⁴⁴ Máa Tatá Dios, ni ka'an-ya jín Jito'o-ri: Nungoo-ró íchi ndává'a-ri nini ná chúkú-ri cháa kájito u'u róó kuu-de teyu kuxndí ja'a-ro, áchí.

⁴⁵ Te ní Jito'o ni ka'an David jín-yá, te ndasa kúu máa-yá se'e-de núsáa, áchí-ya.

⁴⁶ Te ni in-de tú ní kúu xndió káni kuti-dé tu'un nuu-yá. Te ni tuká ní chundée iní ni in-de kaka tu'un-de-ya ondé kivi-ún.

23

Sikí ja ní kana jín-yá nuu-í

¹ Yúan-na te ni ka'an Jesús jín ñayivi jín cháa káskuá'a jín-yá:

² Chaa káchaa tutú jín cháa fariseo, ni kajungoo-de nuu silla Moisés.

³ Núsáa te taká naún tá'ú-de tíñu nuu-ro, yuán kuándatu-ro te sá'a-ró. Ko ma sá'a-ró nátu'un kásá'a máa-de. Chi ká'an-de, ko tú káskíkuu-de.

⁴ Chi káju'ni-de carga veé ja yí kúndiso-i, te káchaa-de sikí-í. Ko máa-de jíná'an-de, tú kákuyí-de ké'é-de carga-ún ni jín in nda'a lúli-de.

⁵ Chi kásá'a-de taká tíñu-de náva'a kuní ñayivi núu-dé. Chi kánaskáa-de nuu yóso tú'un tutu-de, te suni súan jín yú'a nuu tikachi-de.

⁶ Te xaan kákusí iní-de jín silla jínú'ún ondé xiní mesa nuu ío xíni, jín silla onde xiní mesa iní ve'e sinagoga.

⁷ Suni ja ká'an sa'an-yo jín-de nuyá'u, te ja ká'an ñayivi: Maestro, Maestro, jín-de, kákusí iní-de jín.

⁸ Ko máa-ró jíná'an-ró, ma kúnání-ró Maestro, chi in máa tú'un-ni kúu Maestro máa-ró, kúu Cristo. Te taká róó, ñani kákuu-ró.

⁹ Te ma ká'an-ro ja ní in cháa iní ñuyivi yá'a kúu Táa-ro. Chi ío in Táa-ro jíná'an-ró, te kánchaa-ya ondé andívi.

¹⁰ Ni ma kúnání-ró Jito'o. Chi ío in Jito'o-ro jíná'an-ró, te Cristo kúu-ya.

¹¹ Te cháa kúná'nu-ga nuu-ro, ná ndúu-de mozo nuu-ro jíná'an-ró.

¹² Chi cháa sáñá'nu máa-de, ndusúchí-de. Te cháa sásúchí máa-de, nduñá'nu-de.

13 Naká ndá'ú kuu róo cháa káchaa tutu jíin cháa fariseo. Chaa uu xinj kákuu-ró, chí kájasu-ro ñúu nátu'un andívi núu ñáyivi. Chí tú kivi koyo máa-ró, ní tú kája'a-ró tú'un ja kivi koyo ñáyivi kándúku kivi.

14 Naká ndá'ú kuu róo, cháa káchaa tutu jíin cháa fariseo. Chaa uu xinj kákuu-ró, chí kákókó-ró vé'e ña'an kákendoo ndá'ú. Te kásá'a-ró já túu kuachi-ró, yuán kájikan ta'u ná'an-ró. Ja yuán ví'i-gá ta'nu ndatu-ro.

15 Naká ndá'ú kuu róo cháa káchaa tutu jíin cháa fariseo. Chaa uu xinj kákuu-ró, chí káxndékava-ró mar jíin ñú'un íchi ja skándija-ró in cháa. Te nú a ñi kándija-de, te ví'i-gá uu jínu nduu-de in se'e infierno kásá'a-ró vása máa-ró.

16 Naká ndá'ú kuu róo cháa kuáa ja káyoxnúú-ró núu ñáyivi. Chí káka'an-ro: Nú ndé cháa játu'un téyí-de sikí vé'e ij, te tú ní'in tínu, ko nú in cháa játu'un téyí-de sikí oro iní vé'e ij-ún, yuán te fuerza ná skíkuu-de, áchí-ro.

17 Chaa ñáa jíin cháa kuáa kákuu-ró. Ndéja ñá'nu-ga kúu, oro xí máa vé'e ij ja sándoo oro-ún.

18 Te: Nú ndé cháa játu'un téyí-de sikí altar, tú ní'in tínu. Ko nú in cháa játu'un téyí-de sikí ndatínu ñi kachúkú-i nuu altar, yuán te fuerza ná skíkuu-de. Achí-ro.

19 Chaa xinj ñáa jíin cháa kuáa kákuu-ró. Ndéja ñá'nu-ga kúu, ndatínu ñi soko-í, xí máa altar ja sándoo ndatínu-ún.

20 Núsáa te cháa játu'un téyí sikí altar, sikí máa altar játu'un téyí-de jíin sikí táka ndatínu káxiukú núu-ún.

21 Te cháa játu'un téyí sikí vé'e ij, sikí máa vé'e ij-ún játu'un teyí-de jíin sikí I'a ncháa iní-ún.

22 Te cháa játu'un teyí sikí ándívi, játu'un teyí-de sikí silla nuu tá'ú Dios tínu jíin sikí I'a kánchaa nuu-ún.

23 Naká ndá'ú kuu róo cháa káchaa tutu jíin cháa fariseo, cháa uu xinj kákuu-ró. Chí kája'a-ró in sikí uxí décimo ita mjinú jíin itá xjin jíin comino nuu Dios, te káxndóo-ró tú'un kánúu xáan-ga nuu ley, ndasa kii juicio, jíin ndasa kundá'ú iní-ya yóo, jíin ndasa kándija-yó. Taká ya'á kánúu sá'a-ró núu, te suni ma xndóo-ró ingá-ún núu.

24 Chaa kuáa kákuu-ró já káyoxnúú-ró núu ñáyivi. Chí máni kátava-ro tíyúkún te kákókón-ró camello.

25 Naká ndá'ú kuu róo cháa káchaa tutu jíin cháa fariseo. Chaa uu xinj kákuu-ró. Chí kánakacha-ró íchi yatá vaso jíin íchi yatá kó'o. Ko ichi iní ñú'un chítú tú'un kuí'ná jíin tú'un káñáa.

26 Chaa kuáa kákuu-ró, fariseo. Nakacha xna'an-ga ichi iní vaso jíin ichi iní ko'o, náva'a suni súan ná ndúndoo ichi yatá-ún.

27 Naká ndá'ú kuu róo cháa káchaa tutu jíin cháa fariseo. Chaa uu xinj kákuu-ró, chí nátu'un vé'e añú ja kándayaa kándaa-ró. Te jandáa ja lúu kaa ichi yatá, ko ichi iní ñú'un chítú yíki añú jíin táka ja te'yú.

28 Suni súan máa-ró jíná'an-ró, chí ichi fuera, jandáa kásá'a-ró já cháa ndaa kákuu-ró núu ñáyivi. Ko ichi iní-ro ñú'un chítú-ró tú'un yóso yú'u jíin tú'un káñáa.

29 Naká ndá'ú kuu róo cháa káchaa tutu jíin cháa fariseo. Chaa uu xinj kákuu-ró, chí káskuá'nu-ró vé'e añú cháa ñi kajani tu'un Dios. Te kásá'a luu-ró vé'e añú taká cháa ndaa.

³⁰ Te káka'an-ro: Nú ní ká'io-yó kivi ní ka'io ndiyi táa-yo, te ma kivi nduu-yo jíin-de ja ká'ni-yo cháa ni kajani tu'un Dios núu, áchí-ro.

³¹ Te súan kájani ndaa-ro tú'un siki máá-ró, chi táa-ro ni kaja'ni-dé chaá ni kajani tu'un-ya. Te máá-ró kákuu ndija se'e-de.

³² Núsáá te ná náskútú-ró kú'a ndiyi táa-ro.

³³ Koo jíin sé'e koo kákuu-ró. Ndasá kaku-ró ja tá'nu ndatu-ro núu infierno núsáá.

³⁴ Ja yúan tájí-rí chaá kani tu'un Dios nuu-ro jíin cháa ndichí jíin cháa chaá tutu. Te sava-de, ka'ni-ro-dé, te kata kaa-ró-de jika cruz. Te sava-ga-de, kua'a-ró yúnu xii-de ini ve'e sinagoga máá-ró, te chindikín-ro-dé ndita'an nuu.

³⁵ Náv'a koo kuachi siki máá-ró ja ní jati niñi ñáyivi ndaa nuu ñú'un yá'a, onde niñi cháa ndaa Abel, te onde niñi Zacarías, se'e Berequías, chi ni kaja'ni-ro-dé sava ma'ñú altar jíin vé'e ij.

³⁶ Jandaa ká'an-ri jíin-ró: Taká tundó'o yá'a kii siki ñáyivi yá'a.

³⁷ Jerusalén, Jerusalén, ni kaja'ni-ro cháa kájani tu'un Dios. Te ni kaja'a-ro yúu cháa ni tájí-yá vai nuu-ro. Ió kua'a vuelta ni kuni-ri nastútú-rí se'e-ro nátu'un chuki ja nastútú-ti tirij-ti chí ndijin-tí, ko tú ní kákuu-ro.

³⁸ Vina te ni kendoó víchí vé'e-ró núsáá.

³⁹ Chi ká'an-ri jíin-ró ja má kuni kuti-gá-ro núu-rí jíná'an-ró, onde jaa ñin kivi ká'an-ro: Ná nákana jaa-yó-yá, chi ndiso-ya tiñu máá Tatá, achí-ro. Achí-ya.

24

Tuni nuu kuyani nchaq Jesús

¹ Te ni kenda Jesús ini ve'e ij kua'an-ya. Te chaá káskuá'a jíin-yá-ún, ni jakoyo-de nuu-yá ja stá'an-de taká ve'e ja ncháá tá'an jíin vé'e ij-ún nuu-yá.

² Te ni ka'an-ya: Á kándé'é-ró núu vé'e yá'a. Jandaa ká'an-ri jíin-ró ja má kútá'an-ga ni ñin yuu. Chi ñin kivi te ndi'i stunchaa-i. Achí-ya jíin-de.

³ Te ni jungoo-ya onde yuku Olivos. Te ni jakoyo chaá káskuá'a-ún nuu-yá. Te ni kajika tu'un siin-de-ya: Kastu'un-ni nuu-ná. Ndé kivi koo taká tundó'o yá'a. Te naun tunj koo nuu kuyani nchaq-ni jíin kivi jinu ñuyivi, áchí-de.

⁴ Te ni ka'an Jesús: Koto-ró máá-ró jíná'an-ró, náv'a a tú xndá'ú ni ñin-de roó.

⁵ Chi kikoyo kua'a cháa ki'in núu sí'ví-rí. Te ka'an-de: Máá-rí kúu Cristo, achí-de, te xndá'ú-de kua'a xaan ñáyivi.

⁶ Te kuni tu'un-ró káka'an ja ío guerra, jíin ja koo guerra. Ko ma yú'ú-ro, chi níni koo súan. Ko té jinu-ga kivi.

⁷ Chi ndonda nación siki nación, te ñuu siki ñuu. Te koo kue'e xaan jíin tamá. Te yá'a yúan taan.

⁸ Te taká yúan kákuu tundó'o kéjá'a núu.

Tu'un ndasa ndo'o ñayivi káandíja

⁹ Yúan-na te nastúu-de roó jíná'an-ró, ja kóto-ró túndó'o. Te ka'ni-dé roó. Te taká ñáyivi, koto u'u-i roó ja siki rúu.

¹⁰ Yúan-na te nayú'ú kua'a-í, te nastúu tá'an-í, te koto u'u tá'an-í.

¹¹ Te jukuiñi kua'a cháa kani tu'un tú'ún. Te xndá'ú-de kua'a ñáyivi.

¹² Te ndea tiñu ñáá, te yúan kuá'a-í ma koo manj-gá-í.

¹³ Ko chaá kúndij ni'in onde kivi jinu, chaá-ún kaku.

14 Te tu'un va'a ya'a cuenta ñuu nuu tá'ú-yá tiñu, kuicha iní ñí ñúyivi náva'a kuní ndaa taká ñayivi, yúan-na te jinu.

15 Núsáá te nú nī kajini-ro já káchá'an te nī tucha taká ndatiñu iní lugar ij nátu'un nī ka'an Daniel, chaá nī jani tu'un Dios onde sáa, (chaá ká'u, ná juku'un iní-de),

16 Yúan-na te ñayivi káxiukú iní ñuu Judea, kunu-i kingoyo-i onde yuku.

17 Te chaá kándeé xini vé'e, ma núu-de kiñi'in-de ndatiñu iní vé'e-de.

18 Te chaá kándeé onde rancho, ma náxió káva yátá-de naki'in-de tikachí-de.

19 Ko kivi-ún naka ndá'ú kuu ña'an káñu'un se'e, jín ña'an káskáxin.

20 Núsáá, te kakan ta'u-ro náva'a tú kunu-ró víko víjin nī kivi ndetátú ki'in-ro.

21 Chī kivi-ún koo tundó'o xaán, ja ná té koo-ga onde kivi ní jungoo ñuyivi, te onde vina, te ni ma koo-ga.

22 Te nú tú ní ndúkúti kivi-ún núu, te ni ñin ñayivi má kaku kuti-í núu. Ko ja siki ñayivi ní nakaji-ya-ún, yúan ndúkúti kivi-ún sá'a-ya.

Tunī máá kivi sándi'í-na

23 Núsáá te nú ndé chaá ká'an jín-ró: Yá'a nde'é-ró kánchaá Cristo, xí yúan nde'é-ró kánchaá-ya, ma kándija-ró já ká'an-de.

24 Chī kenda Cristo xndá'ú jín cháa kani tu'un tú'ún. Te sá'a-de tunī jín tiñu ñá'nu, náva'a xndá'ú-de onde ñayivi ní nakaji-ya nú ná kuu sá'a-de.

25 Vina a nī kastu'ún-rí nuu-ro onde jín kivi.

26 Núsáá te nú ka'an ñayivi jín-ró: Yúan nde'é-ró, onde nuu ñú'un té'é kánchaá-ya, achi-i, te ma kéndá-ró. Xí: Jān nde'é-ró, ichi iní vé'e kánchaá-ya, achi-i, te ma kándija-ró jíná'an-ró.

27 Chī nátu'un ndí ncháa ja nándeyu ichi núu kána ndikandii te jaá onde ichi núu kée ndikandii, suni súan kii máá Sé'e chaá.

28 Chī nú ndényu kútúu ndíyi, yúan taká tijí.

29 Yúan-na te nú nī ndí'i taká tundó'o kivi-ún, te kutúún-ni ndikandii, te tuká nandii yóo. Te jungoyo tiñuú xini ichi ándivi. Te taká fuerza ándivi ndí'i ka'ya.

30 Yúan-na te ichi ándivi kéndá tunī máá Sé'e chaá. Te nde'e taká ñayivi ío iní ñuyivi yá'a. Te kuní-i nuu máá Sé'e chaá kii-ya jín víko ío ándivi, jín kuá'a fuerza ja ndúñá'nu-ya.

31 Te táji-yá ndajá'a-yá kingoyo. Te nde'e jaa clarín. Te nastútú-yá ñayivi ní nakaji-ya ndíku'un lado ñuyivi, onde ñin lado ándivi te onde inga lado.

32 Vina te skuá'a-ró ndasa sá'a mérxexé. Nú a nī nduyúcha núma, te nī najaa nda'a, te a kájiní-ro já á nī kuyani víko sáú.

33 Suni súan róó, nú a nī kajini-ro taká tiñu yá'a, te kuní-ro já á yani jaá kivi-ún.

34 Jandáa ká'an-ri jín-ró, ja má náa ñayivi yá'a, onde ná skíkuu taká tiñu yá'a.

35 Ándivi jín ñuyivi chī naa, ko tu'un ká'an-ri chi ma náa.

36 Ko kivi koo-ún, jín hora, tú ni ñin chaá jiní, ni ndajá'a ká'io ándivi, tú ni ñin naún jiní, ni máá Sé'e-ya. Chī máá ñin-ni máá Táa-ri jiní-ya.

37 Chī nátu'un nī io kivi ní kii Noé, suni súan koo kivi kii máá Sé'e chaá.

38 Chī kivi-ún ja ná té chá'an-ga kuun sau xaán, káyee-í, káji'i-í, kátanda'a cháa, te kátanda'a ñá'an. Te nī jaá kivi já ní kivi Noé iní barco ká'nu.

39 Te tú ní kájiní kuti-í onde nī chaá sau xaán, te nī xnáa ndí-i-cha-í. Te suni súan kii máá Sé'e chaá.

⁴⁰ Kiví-ún te kuiñi uṽ chaa onde rancho. Te ñin-de naki'in-ya, te inga-de ndoṽ.

⁴¹ Te uṽ ñasí'í ndiko-ña ñin-ni yosó. Te ñin-ña náki'in-ya, te inga-ña ndóo.

Sikí já kúndito-yó

⁴² Núsáá te kundito-ró, chí tú kájiní-ro ña kiví ncháa Jito'o-ro.

⁴³ Ko ná júku'un iní-ro tú'un yá'a. Táa iní ve'e, nú ní jiní-de ña hora kuu ja kí ñakuí'ná, te kundito-de núú. Te ma kuá'a-de tu'un ja sakuí'ná vé'e-de núú.

⁴⁴ Núsáá te suni koo tu'a máá-ró chí máá kiví já tú ñaún kájani iní-ro, te nchaa-ni máá Sé'e chaa.

⁴⁵ Ndéja kúu ñin mozo ndichí já játíñu va'a. Chí máá jito'o, kani-de mozo-ún ná koto-i se'e-de, náva'a skée-i suchi-ún hora ja ío va'a.

⁴⁶ Xáán ndatu kuu mozo-ún. Te nú ni nchaa jito'o-i, te nani'in-dé mozo-ún sá'a-i súan.

⁴⁷ Jandáa ká'an-ri jíin-ró, ja káni-de mozo-ún ja koto-i taká ndatíñu-de.

⁴⁸ Ko nú mozo káñáá kúu-i te jáni iní-i: Kúkuéé-ga te nchaa jito'o-ri, achí-i.

⁴⁹ Te nú kejá'a-i stují-i tá'an mozo-i. Te kee-í ko'o-i jíin cháa kánajini.

⁵⁰ Yúan-na te nchaa jito'o mozo-ún kiví já tú ndatu-i jíin hora ja tú jiní-i.

⁵¹ Te xiti sáva-de-i. Te skétá'an-de-i jíin cháa uṽ xiní jiná'an. Te yúan kundee-i nde'e-i te nakaji-í ñii yú'u-í.

25

Sikí uxí ña'an jáá

¹ Yúan-na te ñuu nátu'un andívi kúu nátu'un uxí ña'an jáá, ja ní káki'in-ña linterna káindá'a-ña. Te ni kenda koyo-ña kuáta'an-ña ñin yii víko tánda'a.

² Te u'un-ña ká'jo ndito xiní-ña, te u'un-ña káñáá xiní-ña.

³ Te ña'an káñáá xiní-ún, káindá'a-ña linterna-ña. Ko tú káindá'a-ña petróleo ku'un iní.

⁴ Ko ña'an ndito xiní-ún, káindá'a-ña botella ñu'un petróleo ñin ká'nu-ni jíin taká linterna-ña.

⁵ Te nini ni kukuéé yii-ún ja cháa-de, te ni kakixi-ni-ña.

⁶ Te nuṽ ní kuu sava ñúú, te ni kajini so'o-ña ñin tu'un kána jaa: Yá'a nde'é-ró, a vai yii. Kenda koyo kita'an-ro-dé, achí.

⁷ Yúan-na te taká ña'an jáá-ún, ni kandukoo-ña. Te ni kasátu'a-ña linterna-ña.

⁸ Te ña'an káñáá xiní-ún, ni kaka'an-ña jíin ña'an ká'jo ndito xiní-ún: Kuá'a ñin tá'u petróleo nu-ri, chi kuanda'va linterna-ri, achí-ña.

⁹ Ko ña'an ká'jo ndito xiní-ún, ni kaka'an-ña: Ma kúu, chí sanaa te ma kánda ja kúu-ri jíin já kúu-ró. Va'a-ga kí'in-ro núu cháa xíko te kuaan-ró já kúu máá-ró. Achí-ña.

¹⁰ Te nini kája'an-ña kájakuáan-ña, te ni chaa-ni yii-ún. Te ña'an ká'jo tu'a-ún, ni kiví koyo-ña jíin-de iní ve'e viko tánda'a. Te ni nakasu-de yuxé'é.

¹¹ Yúan-na te ni kunúu. Te ni chakoyo tuku sava-ga ña'an jáá-ún. Te ni kaka'an-ña: Táta, Táta, kuña-ní ve'e, ná kiví koyo-ná, achí-ña.

¹² Ko máa-de ni ka'an-de: Jandáa, ká'an-ri jíin-ró, tú jiní-ri róo, achí-de.

¹³ Kundito núsáá, chí tú kájiní-ro ña kiví, ni ña hora nchaa máá Sé'e chaa.

Chaa ni teta'an ndatíñu

14 Chi ñuu nátu'un andívi kúu nátu'un ñin cháa ja kenda jíká-de inga ñuu ki'in-de. Te ni kana-de xiní mozo-de. Te ni teta'an-de ndatíñu-de nuu mozo-de-ún jíná'an.

15 Te nuu ñin-i, ni ja'a-de u'un mil peso. Te nuu ingá-i, uu mil peso. Te nuu ingá-i, ñin-ni mil peso. Súan ni teta'an-de nuu ñin ñin mozo-de ndasa xiní máá-i jíná'an-i. Te ni kee-ni-de kua'an jíká-de.

16 Te mozo ni ki'in u'un mil peso-ún, ni kee-i kua'an-i jín. Te ni sátiñu-i jín. Te ni ni'in-i u'un-ga mil peso siki.

17 Suni súan ni sá'a mozo ja ní ki'in uu mil peso-ún. Te ni ni'in túku-i uu-ga mil peso siki.

18 Ko mozo ja ní ki'in ñin mil peso, ni kee-i kua'an-i. Te ni jacha-i chii ñu'un. Te ni chisa'í-i xu'un jito'o-i.

19 Te ni kuu kua'a kivi. Te ni nchaa jito'o mozo-ún. Te ni nasánda-de cuenta jín-i.

20 Te ni ja mozo ja ní ki'in u'un mil peso-ún, ni jastá'an-i u'un-ga mil peso. Te ni ka'an-i: Táta, ni ja'a-ní u'un mil peso nuu-ná. Te yá'a nde'é-ní, u'un-ga mil peso ni ni'in-ná siki. Achí-i.

21 Te jito'o-i, ni ka'an-de jín-i: Ió va'a. Mozo skíkuu va'a kúu-ró. Ni skíkuu va'a-ró jín yakú-ni ndatíñu. Ná cháa-ri kua'a tíñu siki-ro. Ná júngo-yó, chi kúsi iní jito'o-ro jín-ró. Achí-de.

22 Te ni ja tuku mozo ja ni ki'in uu mil peso-ún. Te ni ka'an-i: Táta, ni ja'a-ní uu mil peso nuu-ná. Te yá'a nde'é-ní, uu-ga mil peso ni ni'in-ná siki. Achí-i.

23 Te jito'o-i, ni ka'an-de jín-i: Ió va'a. Mozo skíkuu va'a kúu-ró. Ni skíkuu va'a-ró jín yakú-ni ndatíñu. Ná cháa-ri kua'a tíñu siki-ro. Ná júngo-yó, chi kúsi iní jito'o-ro jín-ró. Achí-de.

24 Yúan-na te ni ja mozo ja ní ki'in ñin mil peso-ún, te ni ka'an-i: Táta, a jiní-ná ní ja cháa xaan iní kúu-ní. Te ja'ny-ní nuu tú jachá-ní, te nástútú-ní nuu tú sáka-ní.

25 Te ni yu'ú-ná. Te ni ja'an-ná. Ni chisa'í-ná xu'un-ní chii ñu'un. Te vina ná náku'a-a-ná xu'un-ní nuu-ní. Achí-i.

26 Te jito'o-i, ni ka'an-de jín-i: Mozo ñáá, mozo kúxí kúu-ró. Ni jini-ro ja ja'ny-ri nuu tú jachá-ri, te nástútú-rí nuu tú sáka-rí.

27 Ní ja'a-ró xu'un-rí nuu banco núu. Te nuu ncháa-ri, te naki'in-ri xu'un-rí onde jín sé'e xu'un núu. Achí-de jín-i.

28 Yúan-na te ni kachi-de jín ingá mozo-de: Núsáa te kuancháa-ro mil peso jian núu-í. Te ku'a-a-ró núu mozo ja ñáva'a uxí mil peso-ún.

29 Chi ñayivi ja á ñáva'a, te kii-ga nuu-í, te ví'í-gá kuñava'a-i. Ko ñayivi ja ná tú ñáva'a, vaša ja á ñáva'a-i-ún, te kuxio ki'in.

30 Te mozo ja tú jatiñu va'a-ún, kiñi'in-i ná kúndee-i ñuñáa yatá vé'e. Te yúan nde'e-i, te nakaji-í ñii yú'u-í. Achí-de.

Siki ja koo juicio taká naci6n

31 Te kivi kii máá Sé'e cháa ja ndúñá'nu-ya, te kikoyo ndi'i ndajá'a ndóo-ya jín-ya. Yúan-na te jungoo-ya ñin nuu silla tá'ú tíñu, chi ñá'nu kuu-ya kúncháa-ya.

32 Te ndutútú táká ñayivi núu-ya. Te sásin-ya-í ná ñin ná ñin-i jíná'an-i, nátu'un ndusin ri jín ndixí'ú sá'a cháa ndito-ti.

33 Te kani-ya ri-ún ichi ndáva'a-ya, te ndixí'ú-ún ichi ndávésé-ya.

³⁴ Yúan-na te máá Rey, kachì-ya kúni ñayivi ká'jin ichi ndáv'a-ya: Ichi yá'a kikoyo-ró, chì kúsi iní Táa-ri jín-ró. Kivi koyo-ró ñúu nuu tá'ú-ró tíñu, chì a nì sátu'a-ya onde kivi ní jungoo ñuyivi.

³⁵ Chì nì jì'i-ri soko, te nì kaja'a-ró já ní yee-rí. Nì jichì-ri nducha, te nì kaja'a-ró já ní jì'i-ri. Nì jika tatú-ri, te nì kaja'a-ró vé'e-ró ní kanchaa núu-ri.

³⁶ Víchí líi-rí, te nì kanachisúkun-ro rúu. Nì ku'u-ri, te nì kajandé'é-ró rúu. Nì kajandee-ri vekaa, te nì jakoyo-ró núu-rí. Achì-ya.

³⁷ Yúan-na te ka'an ñayivi vá'a-ún jín-yá: Táta, ndé kivi ní kajini-ná ní ja ní jì'i-ní soko, te nì kaja'a-ná ja ní yee-ní, xí já ní jichì-ní, te nì kaja'a-ná ja ní jì'i-ní vii.

³⁸ Te ndé kivi ní kajini-ná ní ja ní jika tatú-ní, te nì kaja'a núu-ná ve'e-ná nuu-ní, xí já víchí líi-ní, te nì kanachisúkun-ná ní.

³⁹ Te ndé kivi ní kajini-ná ní ja ní ku'u-ní, xí já ní kandee-ní vekaa, te nì kajandé'é-ná ní, achì-i.

⁴⁰ Yúan-na te kachì máá Rey-ún kuni-i: Jandáa ká'an-ri jín-ró ja ná nì kasá'a-ró súan jín ñaní lúli-rí yá'a, te nuu rúu nì kasá'a-ró.

⁴¹ Yúan-na te suni kachì-ya kúni ñayivi ká'jin ichi ndávésé-yá-ún: Ñayivi tá'nu ndatu kákuu-ró. Kuxio kinyoyo-ró núu kayú-ro ní káni, nuu ío tu'a ja kúndee ku'na jín táka ndajá'a máá.

⁴² Chì nì jì'i-ri soko te tú ní kaja'a-ró já kée-rí. Nì jichì-ri nducha te tú ní kaja'a-ró já kó'o-ri.

⁴³ Nì jika tatú-ri te tú ní kaja'a-ró vé'e-ró kunchaa núu-ri. Víchí líi-rí, te tú ní kanachisúkun-ro rúu. Nì ku'u-ri, nì kajandee-ri vekaa, te tú ní kajandé'é-ró rúu. Achì-ya.

⁴⁴ Yúan-na te máá ñayivi-ún, suni ka'an-i jín-yá: Táta, ndé kivi ní kajini-ná ní ja ní jì'i-ní soko, xí já ní jichì-ní nducha, xí já ní jika tatú-ní, xí já víchí líi-ní, xí já ní ku'u-ní, xí já ní kandee-ní vekaa, te tú ní kajatñu-ná nuu-ní vii. Achì-i.

⁴⁵ Yúan-na te kachì máá Rey jín-i: Jandáa ká'an-ri jín-ró, ja tú ní kasá'a-ró súan jín ñaní lúli-rí yá'a, te ni nuu rúu tú ní kasá'a-ró, achì-ya.

⁴⁶ Te kinyoyo ñayivi yá'a nuu ndó'o-i ní káni. Ko ñayivi ndáa-ún, kivi koyo-i nuu kúchaku-i ní káni, achì-de. Achì Jesús.

26

Ja ní kanatin tu'un tá'an siki Jesús

¹ Te nuu ní ndí'i nì ka'an Jesús taká tu'un yá'a, yúan-na te nì ka'an-ya jín cháa káskuá'a jín-yá:

² A kajini-ro já úu-na kivi te koo viko Pascua, te máá Sé'e cháa natuu-ya já kúu-ya jiká cruz, áchì-ya.

³ Yúan-na te sutu ñá'nu jín cháa káchaa tutu jín cháa nì kayii iní ñuu, nì kandututú-de yu'u palacio máá sutú ñá'nu-ga ja nání Caifás.

⁴ Te nì kandatu'ún-de ndasa xndá'ú-de Jesús, te katñin-de-ya, te ka'ni-dé-ya.

⁵ Te nì kaka'an-de: Ma kúu sá'a-yó máá kivi víko, chì nú súan te ndonda vaa ñayivi, áchì-de.

Jesús jín ñá'an ndiso perfume iní ñuu Betania

⁶ Te kándee Jesús ñuu Betania kánchaa-ya iní ve'e Simón cháa té'yu ndí'yi.

7 Te n̄i chaꝯ ñ̄n ñ̄a'an n̄ú-yá kándá'á-ñ̄a ñ̄n tiya'ꝯ ñ̄ú'un perfume ja yá'u xaꝯn ncháá. Te n̄i chí'i-ñ̄a xiní-yá nini yé-e-yá staa.

8 Te chaꝯ káskuá'a jíin-yá, n̄i kajini-de yuán. Te n̄i kakiti in̄i-de. Te n̄i kaka'an-de: Naja náa sáni perfume jian.

9 Ch̄i jian kúu kuya'u ya'u xaꝯn, te kuꝯ'a-yó n̄ú ñ̄áyivi ndá'ú n̄ú. Achí-de.

10 Te n̄i jini-ni Jesús ja súan ío. Te n̄i ka'an-ya jíin-de: Naja kástá'an-ro ñ̄a'an yá'a. ñ̄n tiñu va'a sá'a-ñ̄a jíin-rí.

11 Ch̄i nene káxiukú ñ̄áyivi ndá'ú jíin-ró, ko ruu, na tú nene kánchaa-rí jíin-ró.

12 Chi n̄i chí'i-ñ̄a perfume yá'a yiki kúñu-rí, náva'a sátu'a-ñ̄a rúu ja yúji-rí.

13 Jandáa ká'an-rí jíin-ró, ja ñ̄i ñ̄úyivi nú ná kuichá tu'un va'a yá'a, te tiñu n̄i sá'a-ñ̄a vína, suni koo tu'un náva'a ná n̄úku'un in̄i-i-ñ̄a, achí-ya.

14 Yúan-na te ñ̄n tá'an ja uxí uu-de, nání-de Judas Iscariote, n̄i ja'an-de nuu sutú ñ̄a'nu jíná'an.

15 Te n̄i ka'an-de jíin: Naún kuꝯ'a-ní nuu-ná, te ná nastúu-ná-de nuu-ní, achí-de. Te n̄i kaja'a oko uxí peso nuu-dé.

16 Yúan-na te onde kivi-ún, n̄i kejá'á-de ndúkú-de modo ndasa nastúu-de-ya núu sutú-ún.

Viko lélú Pascua

17 Te máa kivi kejá'á viko koo statilá tú yí'i yujan ía jíin, n̄i jakoyo chaꝯ káskuá'a-ún nuu Jesús. Te n̄i kaka'an-de jíin-yá: Ndenu kuní-ní ná kísátu'a-ná nuu kée-ní lélú Pascua, achí-de.

18 Te n̄i ka'an-ya: Kuá'an onde ñ̄uu, nuu ñ̄n chaꝯ yúan. Te kach̄i-ro kúni-de: Achí máa Maestro, a n̄i kuyani kivi-rí. Vína te kee-rí lélú Pascua in̄i ve'e-ró jíin cháa káskuá'a jíin-rí. Achí-ya. Achí-ro.

19 Te chaꝯ káskuá'a jíin-yá, n̄i skíkuu-de tiñu n̄i tá'ú Jesús nuu-dé. Te n̄i kasátu'a-de viko Pascua.

20 Te nuu ní in̄i, te káyee-yá staa jíin uxí uu chaꝯ káskuá'a jíin-yá.

21 Te nini káyee-yá staa jíin-de te n̄i ka'an-ya: Jandáa ká'an-rí jíin-ró, ja ñ̄n róo nastúu ruu vina, achí-ya.

22 Te n̄i kakukul'a xaꝯn in̄i-de. Te ná ñ̄n ná ñ̄n-de n̄i kaka'an-de jíin-yá: Táta, náa kúu náún, achí-de.

23 Yúan-na te n̄i ka'an-ya: Chaꝯ ja chíxí'ú n̄ú kó'o jíin-rí, chaꝯ-ún nastúu-de ruu.

24 Chi jandáa máa Sé'e chaꝯ ki'in-ya nátu'un yóso tú'un-ya n̄ú tutú. Ko naka ndá'ú kuu chaꝯ nastúu máa Sé'e chaꝯ. Va'a-ga nú tú ní kaku chaꝯ-ún n̄ú, achí-ya.

25 Yúan-na te n̄i ka'an Judas ja ní nastúu-ya-ún: Maestro, náa kúu náún, achí-de. Te n̄i ka'an-ya jíin-de: Ká'an ndaa-ro, achí-ya.

26 Te nini káyee-dé, te n̄i ki'in Jesús staa, te n̄i jikan ta'u-yá. Te n̄i ja'ncha sava-ya. Te n̄i ja'a-ya n̄ú cháa káskuá'a jíin-yá. Te n̄i ka'an-ya: Ki'in te kee-ro, chi ya'á kúu yiki kúñu-rí, achí-ya.

27 Te suni n̄i ki'in-ya ñ̄n taza. Te n̄i jikan ta'u-yá. Te n̄i ja'a-ya n̄ú-dé jíná'an-de. Te n̄i ka'an-ya: Ko'o taká-ro jíná'an-ró.

28 Chi ya'á kúu niñi-rí ja sá'a contrato jáá. Te játi ja sikí kúa'a ñ̄áyivi náva'a koo tuká'nu in̄i nuu taká kuachi-i.

29 Te ká'an-rí jíin-ró, ja onde vina ma kó'o-ga-rí nducha ndé'e uva yá'a onde kivi náko'o-rí ja jáá jíin-ró in̄i ñ̄uu nuu tá'ú Taa-rí tiñu. Achí-ya.

30 Te n̄i kajita-ya ñin yaā īi. Te n̄i kenda-ya kája'an-ya ondē yuku Olivos.

31 Yúan-na te n̄i ka'an Jesús jín-de: Ndivii-ro náyu'ú-ro já sikí rúu akuáa v̄ina. Ch̄i a yóso núu tutú: Stují-rí cháa ndító r̄ii, te tiku'n̄i r̄ii-ún, kuicha-t̄i, áchí.

32 Ko nuu náchaku-ri, te xna'an-ga ruu ki'in-ri ñuu Galilea vásá róo, áchí-ya.

33 Te n̄i ka'an Pedro: Vasa ndi'i-de ná náyu'ú-de, ko náá, ch̄i ma náyu'ú kuti-ná, áchí-de jín-ya.

34 Te n̄i ka'an Jesús jín-de: Jandáa ká'an-ri jín-ró, ja ákuáa v̄ina, ondē ná te kana-ga lí'li, te ma kuátu'un-ró rúu un̄i j̄inu, áchí-ya.

35 Te n̄i ka'an Pedro jín-ya: Vasa ná kúu-ná jín-ní, ko ma kasú-ná yu'u-ná ja kúu ní, áchí-de. Te suni súan n̄i kaka'an sava-ga cháa káskuá'a jín-ya.

Jesús in̄i Jardín Getsemaní

36 Yúan-na te n̄i jā Jesús jín-de ndañúu nání Getsemaní. Te n̄i ka'an-ya jín cháa káskuá'a-ún: Yá'a-ni jungoo-ró nini ná kí'in-ri ondē yúan kakan ta'u-rí, áchí-ya.

37 Te n̄i jaka-ya Pedro jín ndéndúú se'e Zebedeo kua'an-de jín-ya. Te n̄i keja'á-ya kúxii in̄i-ya, te ndúku'á xaan in̄i-ya.

38 Yúan-na te n̄i ka'an Jesús jín-de: Xaan ndúku'á in̄i-ri, ch̄i nátu'un a jí'i-ri, yá'a kundatu-ró te kundito-ró jín-rí.

39 Te n̄i kanduu-ya ñin tí'lí-na. Te n̄i jukuini jí'ti-ya. Te n̄i jikan ta'u-ya: Táa máá-ná, nú kuu te chaxio-ní tundó'o-ná yá'a ná kí'in, ko nasu já kuní máá-ná kúu, ch̄i ja kuní máá-ní, áchí-ya.

40 Te n̄i nchā-ya núu cháa káskuá'a jín-ya. Te n̄i jin̄i-ya já kákixi-de. Te n̄i ka'an-ya jín Pedro: Tú kánda-ró kundito-ró jín-rí vasté ñin hora náun.

41 Kundito, te kakan ta'u-ro, náv'a ma kóto nchā-ún róo. Ch̄i kuní ndija añu-ro, ko yiki kúñu-ró ch̄i túu, áchí-ya.

42 Te n̄i ja'an tuku-ya vuelta uu, te n̄i jikan ta'u-ya: Táa máá-ná, te nú ma kúu kuxio tundó'o-ná yá'a, ja má kúndéé-ná jín, te ná kúu ja kuní máá-ní núsáá, áchí-ya.

43 Te n̄i nchā-ya ingá j̄inu. Te n̄i jin̄i-ya já kákixi tuku-de, ch̄i xaan káji'i-de numá'ná.

44 Te n̄i xndóo-ya-dé jíná'an-de. Te n̄i kee tuku-ya kuá'an-ya. Te n̄i jikan ta'u-ya ja vuelta un̄i. Te suni ñin-ni tu'un n̄i ka'an-ya.

45 Yúan-na te n̄i nchā tuku-ya núu cháa káskuá'a jín-ya. Te n̄i ka'an-ya jín-de: Kusu te ndetatú-ro-ná. Vina te n̄i jā hora ja máá Sé'e cháa natuu-ya núu ndá'a cháa ká'jo kuachi.

46 Ndukoo ná chó'o, ch̄i cháa nástuu ruu, a n̄i kuyani-de vai-de, áchí-ya.

Ja ní kakat̄in-de Jesús

47 Te nini sá súan ká'an-ya, te n̄i chā Judas, ñin tá'an ja uxí uu-ún. Te jín-de n̄i jakoyo kua'a xaan ñáyivi jín machete jín yúnu. Ch̄i sutu ñá'nu jín cháa n̄i kayii in̄i ñuu-ún, n̄i katáji ñáyivi-ún.

48 Te cháa n̄i nastuu-ya-ún, n̄i ja'a-de ñin tun̄i. Te n̄i ka'an-de: Chaa tiyú'ú-rí-ún, yúan kúu. Katiin jíná'an-ró. Achí-de.

49 Te n̄i chā-ni-de nuu Jesús. Te n̄i ka'an-de jín-ya: Tarsíoo, Maestro, áchí-de. Te n̄i tiyú'ú-de-ya.

50 Te n̄i ka'an Jesús jín-de: Amigo, na sikí vai-ró, áchí-ya. Yúan-na te n̄i jakoyo ñáyivi-ún. Te n̄i kakat̄in-ni-i Jesús, kája'an-i jín-ya.

51 Te ñin cháa kándij yúan jíin Jesús, ñi skáa-de nda'a-dé. Te ñi tava-dé machete-de. Te ñi stuji-dé ñin mozo sutu ñá'nu-ún, ñi kachi-ni-de so'o.

52 Yúan-na te ñi ka'an Jesús jíin-de: Nachindee machete-ro, chi taká ja stáa machete, jíin machete kuu.

53 Xí jáni iní-ro já má kúu kakan ta'u-rí nuu Táa-rí vina, te máá-yá táji-yá ví'i-gá uxí uu mil ndajá'a ándívi kíkoyo nuu-rí náún.

54 Ko nú súan, te ndasa skíkuu tu'un ká'an tutu ij já kánúú kóo súan, áchí-ya.

55 Te suni hora-ún ñi ka'an Jesús jíin ñáyivi kuá'a-ún: Nátu'un sikí ñin cháa kuí'ná vái koyo-ró jíin machete jíin yúnu kátin-ró rúu náún. Ndita'an kiví ní kanchaa-rí jíin-ró ní stá'an-rí tu'un nuu-ro iní ve'e ij, te tú ní kákatin-ró rúu.

56 Te súan kás'a-ró náv'a'a skíkuu tutu ij cháa ñi kajani tu'un Dios, áchí-ya. Yúan-na te taká cháa káskuá'a jíin-yá, ñi kaxndóo-de-ya. Te ñi kajinu-de kaja'an-de.

Ja ní kandij Jesús nuu sutu ñá'nu-ga

57 Te cháa ñi kakatin Jesús, ñi jaka-de-ya kuá'an-de jíin-yá onde ve'e Caifás, cháa kúu sutu ñá'nu. Te yúan ká'jin tutu cháa káchaa tutu jíin taká cháa ñi kayii.

58 Ko Pedro, jiká-ni ndikín-de-ya ondé ñi jaa-de yux'éé sutu ñá'nu-ún. Te ñi kivi-de ichi iní ñi jungoo-de jíin cháa kájatíñu yúan, náv'a'a kuní-de ndasa koo.

59 Te taká sutu ñá'nu jíin taká cháa ñi kayii jíin taká cháa junta, ñi kandúkú-de tu'un tú'ún sikí Jesús náv'a'a ka'ni-dé-ya.

60 Ko tú ní káni'in-dé modo, vasa ñi chakoyo kua'a testigo falso. Ko onde sandí'i-na ñi chakoyo uu-ga,

61 Te ñi kaka'an: Chaa yá'a ñi ka'an-de: Kuu stunchaa-rí ve'e ij Dios, te nuu uní-ni kiví te nachutá'an-rí, áchí.

62 Te ñi ndukuiñi máá sutu ñá'nu. Te ñi jiká tu'un-de-ya: Tú ka'an kuti-ro náún. Ndasa kaka'an cháa yá'a sikí-ro. Achí.

63 Ko tú ní ká'an kuti Jesús. Te ñi ka'an máá sutu ñá'nu: Onde jíin Dios I'a chakú, ká'an ñi'in-rí jíin-ró. Kastu'ún te nú máá-ró kúu Cristo, Se'e Dios xí túu, áchí jíin-yá.

64 Te ñi ka'an Jesús jíin-de: Ká'an ndaa-ro. Te ná kastu'ún-rí nuu-ro, ja ingá kiví te kuní-ro núu máá Sé'e cháa kunchaa-ya ichi ndáv'a I'a ndíso fuerza. Te ndii-ya jíin vikó andívi. Achí-ya.

65 Yúan-na te máá sutu ñá'nu-ga, ñi ndátá-de sa'ma-dé. Te ñi ka'an-de: Aaj, ká'an ndivá'a-de. Naún níni kúni so'o-yó ká'an inga testigo núsáa. Vina a ñi kajini so'o-ró já ká'an ndivá'a-de.

66 Ndasa kájani iní-ro, áchí-de. Te ñi kaka'an sava-ga: Ió va'a ja kúu-de, áchí.

67 Yúan-na te ñi kativi sí'ví-de nuu-yá. Te ñi kaja'a-de jiki núu-yá. Te sava-de, ñi kakatu-dé yiki núu-yá.

68 Te ñi kaka'an-de: Róo Cristo, kastu'ún ndé cháa ñi stuji róo, áchí-de.

Ja tú ní játu'un Pedro

69 Te kanchaa Pedro yata vé'e-ún. Te ñin ña'an játiñu, ñi jaa-ña núu-dé. Te ñi ka'an-ña: Te róo, jíin Jesús ñuu Galilea jíka-ró vii, áchí-ña.

70 Ko máá-de, tú ní játu'un-de jito nuu taká ñáyivi: Tú jiní-ná naún tu'un ká'an-ní, áchí-de.

⁷¹ Te ni kenda-de yuxé'é-ún kua'an-de. Te ni jini inga-ña núu-dé. Te ni ka'an-ña jín ñáyivi ká'in yúan: Chaa yá'a suni jika kuu-de jín Jesús ñuu Nazaret, áchí-ña.

⁷² Te inga jínu tú ní jatú'un-de. Sa máa-de ni nduni'in yu'u-dé: Tú jini-ri chaa jian, áchí-de.

⁷³ Te ni kunúu. Te ñáyivi ká'in yúan ni jakoyo-i nuu-dé. Te ni kaka'an-i jín Pedro: Jandaa ja súni tá'an-de kúu-ró, chí tu'un ká'an-ro nástuu róó, áchí-i.

⁷⁴ Yúan-na te ni keja'a ní'in ká'an ndiva'a-de: Tú jini-ri chaa jian, áchí-de. Te ni kana-ni lí'li.

⁷⁵ Te ni nukú'un in Pedro tu'un Jesús, ja ní ka'an-ya jín-de: Ondé ná té kana-ga lí'li, te ma kuátu'un-ró rúu uní jínu. Te ni kenda-de kua'an-de. Te ni nde'e xaan-dé.

27

Ja kuá'an Jesús nuu Pilato

¹ Yúan-na te ni kundijin. Te taká sutu ñá'nu jín chaa ni kayii, ni kaskétá'an-de tu'un ja ká'ni-dé Jesús.

² Te ni kaju'ni-de-ya. Te kua'an-de jín-ya nuu Poncio Pilato, chaa kuu gobernador.

³ Yúan-na te Judas, chaa ni nastúu-ya-ún, ni jini-de ja ni kuni'in siki-yá. Te ni nakani in-de. Te náku'a-de oko uxí peso-ún nuu sutú ñá'nu jín núu chaa ni kayii-ún núu.

⁴ Te ni ka'an-de: Ni sá'a-ná kuachi. Ni nastúu-ná ñin chaa ja tú ío ni ñin kuachi siki-dé, áchí-de. Ko máa sutú-ún ni kaka'an-de: Naún jítu iní-ri. Siki máa-ró kúu. Achí-de.

⁵ Te ni súnogoyo Judas oko uxí peso-ún iní ve'e i. Te ni kee-de kua'an-de. Te ni skuá'ña-de máa-de.

⁶ Te sutu ñá'nu-ún, ni kanastútú-de xu'ún-ún. Te ni kaka'an-de: Ma kuu chú'un-yó xú'ún yá'a iní janu núu kásoko-í, chí xu'ún yá'u niñi kúu, áchí-de.

⁷ Ko ni kanda'tu'ún-de. Te ni kajaan-de ñin ndu'a ñu'un kixin jín xú'ún-ún, náva'a yúan yuji taká ñáyivi jíká.

⁸ Ja yúan nání ñú'un-ún onde vina: Ñu'un niñí.

⁹ Yúan-na te ni skikuu tu'un ni ka'an Jeremías chaa ni jani tu'un Dios: Ni ká'ni-in-i ndí'okó uxí peso-ún, ya'u l'a ni kunda'ya u-ya, chí yakú chaa Israel, ni kasánda-de ja kúya u-ya,

¹⁰ Te ni kaja'a-i xu'ún-ún ja siki ñin ndu'a ñu'un kixin, natu'un ni tá'ú máa Tatá Dios tiñu nuu-ri, áchí.

¹¹ Te Jesús, kándichi-ya núu gobernador. Te gobernador-ún ni jika tu'ún-de-ya: Máa-ró kuu rey chaa judío náún, áchí-de. Te ni ka'an Jesús jín-de: Ká'an ndaa-ro, áchí-ya.

¹² Te taká sutu ñá'nu, ni kajikan-de kuachi siki-yá. Ko tú ní xndío káni-ya ní ñin tu'un.

¹³ Yúan-na te ni ka'an Pilato jín-ya: Te tú jini so'o-ró nasaa kuachi kajikan chaa yá'a siki-ro náún, áchí-de.

¹⁴ Te tú ní ká'an kuti-ya ní ñin tu'un jín-de. Te ni naa iní gobernador nde'é-de nuu-ya.

¹⁵ Te ío costumbre gobernador ja kivi víko yúan sía-de ñin preso, nú ndéja kájata'an iní máa ñáyivi ñúu-ún sía-de.

16 Te suu kivi-ún ío ìn cháa kándeé preso nání-de Barrabás, te ñi jichá tu'un-de.

17 Te ñi kándutútu ñáyivi te ñi ka'an Pilato jíin-i: Ndé cháa kákuni-ro já sía-ri vina, á Barrabás xí Jesús, cháa ja nání Cristo, áchí-de.

18 Chí a ñi juku'un iní-de ja ní kákukuásún iní sutu ñá'nu, te yuán ní kanastúu-de Jesús.

19 Te nini kánchaa Pilato iní ve'e tínu, te ñi táji ñásí'í-de tu'un nuu-dé: Ma sá'a-ró cuenta ja kúu sikí cháa va'a jian, chí kuni, xaan ní siyú'ú jani ruu ja sikí-dé, áchí-ña.

20 Ko sutu ñá'nu jíin cháa ñi kayii-ún, ñi kaská'an-de ñáyivi já ná kakán-i Barrabás kaku-de, te Jesús ná kúu-ya.

21 Te gobernador, ñi jiká tu'un-de-i: Ja úu tá'an-de, te ndé ìn-de kuni-ro sía-ri, áchí-de. Te ñi kaka'an-i: Sía-ní Barrabás, áchí-i.

22 Te ñi ka'an Pilato jíin-de: Núsáa te ndasa sá'a-ri jíin Jesús, cháa nání Cristo, áchí-de. Te ñi kaka'an ndí'i-i: Ná kúu-de jiká cruz, áchí-i.

23 Te gobernador, ñi ka'an-de jíin-i: Naún kuachi ñi sá'a-de núsáa, áchí-de. Ko máa ñáyivi-ún, ví'í-gá ñi kaka'an jaa-i: Ná kúu-de jiká cruz, áchí-i.

24 Te ñi jini Pilato ja tú kúndéé-de jíin ñáyivi, chí sasua kándonda vaá-ga-i. Te ñi kí'in-de nducha. Te ñi nandá'a-de jito nuu ñáyivi kuá'a-ún. Te ñi ka'an-de: Tú ña kuachi máa-rí ío ja kúnchaa ñiñi cháa va'a yá'a sikí-rí. Sikí máa-ró ná kúu. Achí-de.

25 Te ñi kaka'an taká ñáyivi: Ma yú'ú-ní, chí sikí máa-ná jíin sikí sé'e-ná ná kúnchaa kuachi ñiñi-dé, áchí-i.

26 Yúan-na te ñi sía-de Barrabás kua'an. Te ñi xndó'o-de Jesús. Te ñi nakua'a-de-ya já kúu-ya jiká cruz.

Ja ní kasákátá soldado nuu-yá

27 Te soldado gobernador, ñi kajaka-de Jesús kua'an-de jíin-yá iní ve'e palacio. Te ñi kákana-de xiní tá'an-de ñi kándutútu-de.

28 Te ñi kasávichí-de-ya. Te ñi kachu'un-de-ya ìn sa'ma kuá'a tíndí'í.

29 Te ñi ka'in-de ìn corona ìnu. Te ñi kachu'un-de xiní-yá. Te ñi kachi'i-de yunu ndáv'a-ya. Te ñi kajukuñi jíití-de nuu-yá, ñi kasákátá-de nuu-yá: Rey judío, taá ndii, áchí-de.

30 Te ñi kativi sí'ví-de nuu-yá. Te ñi kakiñi'in-de yunu-ún nda'a-ya. Te ñi kastuji-dé xiní-yá jíin.

31 Te nuu ní ndí'i ñi kasákátá-de nuu-yá, te ñi kanakuanchaa-de sa'ma ñú'un-ya-ún. Te ñi kanachu'un-de-ya sá'ma máa-yá. Te ñi kakeñi'in-de-ya kuíta kaa-ya jiká cruz.

Ja ní kajata kaa-de-ya

32 Te nuu ní kákenda-de, te ñi kaketá'an-de jíin ìn cháa ñuu Cirene nání-de Simón. Te ñi katetiñu-de cháa-ún kí'in-de jíin-yá, kundiso-de cruz-ya.

33 Te ñi jakoyo-de ìn tinduu nání Gólgota, ja kuni ka'an: Yiki xiní.

34 Te ñi kaja'a-de vino jíin súsia ua ja kó'o-ya. Ko nuu ní jito nchaa-ya, te tú ní kuni-ya kó'o-ya.

35 Te nuu ní ndí'i ñi kajata kaa-de-ya jiká cruz, te ñi kasaka-dé sa'ma-yá nuu tá'an-de, te ñi kasá'a-de ìn apuesto sikí. Te ñi skíkuu tu'un ká'an cháa ñi jani tu'un Dios: Ñi kándátá-i sa'ma-rí, te sikí sú'nu-rí ñi kasá'a-i ìn apuesto, áchí.

36 Yúan-na te ñi kajungoo-de yúan, ñi kandé'e-de nuu-yá.

37 Te n̄i kaḥaa-de ñin tu'un xin̄i cruz-ya já kúu kuḥchi-ya: Ya'á kúu Jesús Rey ñayivi judío, áchí.

38 Te n̄i kajata kaa-de uu ñakuí'ná jíin-yá. ñin ichi ndává'a-ya, te inga ichi ndávésé-yá.

39 Te ñayivi kája'a yúan, n̄i káskuíko-i xin̄i-í. Te n̄i kaka'an ndiva'a-i jíin-yá.

40 Róo ká'an-ró já stuncháa-ro vé'e ij̄ te nuu uní kiv̄i te ndukani-ró núu, nú Se'e Dios kúu-ró, núsáa te nama-ró máa-ró, te nuu-ró jiká cruz vii, áchí-i.

41 Te sutu ñá'nu jíin cháa káchaa tutu jíin cháa fariseo jíin cháa n̄i kayii, suni súan n̄i kasákátá-de nuu-yá. Te n̄i kaka'an-de:

42 Sava ñayivi, n̄i nama-de-i, ko ma kúu nama-de máa-de. Nú rey ñayivi Israel kúu-de, te ná núu-de jiká cruz vina. Yúan-na te ná kándija-yó-de.

43 Kándija-de nuu Dios, te ná náma máa-yá-de vina te nú kuni máa-yá, chi n̄i ka'an-de: Máa-ri kúu Se'e Dios, áchí-de. Achí.

44 Te ñakuí'ná kándita kaa jíin-yá jiká cruz, suni ñin-ni tu'un n̄i kaka'an ndiva'a jíin-yá.

45 Te nuu ní kuu ka'uxi uu te n̄i kuxki'vi níi núu ñú'un onde ka'un̄i.

46 Te a yaní ka'un̄i aini, n̄i ka'an jaa Jesús: Elí, Elí, lama sabactani, áchí-ya. Ya'á kuni ka'an: Dios máa-ná, Dios máa-ná, najá ní xndóo-ní náa.

47 Te sava ñayivi ká'jin yúan, n̄i kajini so'o-i tu'un-ún. Te n̄i kaka'an-i: Kána chaá yá'a xin̄i Elías, áchí-i.

48 Te jínu ñin chaá n̄i jaa-de. Te n̄i ki'in-de kachi, n̄i chindaji-de nuu vinagre. Te n̄i chaá-de xin̄i ñin yunu. Te n̄i ja'a-de nuu-yá ja kó'o-ya.

49 Te n̄i kaka'an sava-ga-i: Síá, nándéó nú chaá Elías nama-de chaá xí túu, áchí-i.

50 Ko máa Jesús, n̄i ka'an jaa-ya ingá jínu. Te n̄i ji'i-ni-ya.

51 Yúan-na te sa'ma ndíta kaa onde in̄i ve'e ij̄, n̄i te'nde uu onde nuu xin̄i, te onde nuu já'a. Te n̄i taan ñuyivi. Te toto, n̄i kandata.

52 Te suni n̄i kananuña ve'e añú. Te kua'a ndíyi chaá ndoo, ja á n̄i kaji'i-de, n̄i kanachaku-de.

53 Te nuu á n̄i nachaku-ya, te n̄i kandenda koyo-de in̄i ve'e añú. Te n̄i ndivi koyo-de in̄i ñuu ij̄. Te n̄i kandenda ndijin-de nuu kuá'a ñáyivi.

54 Te chaá capitán, jíin cháa kándito Jesús jíin-de, n̄i kajini-de ja ní taan, jíin táká tiñu n̄i kuu. Te n̄i kayu'ú téyíi-de. Te n̄i kaka'an-de: Jándáa ja Sé'e Dios kúu chaá yá'a núu, áchí-de.

55 Te ká'jin kua'a ñásíí yúan kándé'é jiká-ni-ña. Te suu ña'an-ún, n̄i kandikin-ña Jesús onde ñuu Galilea vai-ña kájatíñu-ña núu-yá.

56 Te jíin ñá'an yúan ká'jin María ñuu Magdala, jíin María náa Jacobo jíin José, jíin náa se'e Zebedeo.

Ja ní kachiyuji-de-ya

57 Te n̄i ini kiv̄i-ún. Te n̄i jaa ñin chaá kúká ñúu Arimatea, nání-de José, chi suni ñin chaá n̄i skuá'a jíin Jesús kúu-de.

58 Chaá yá'a, n̄i jaa-de nuu Pilato. Te n̄i jikan-de yiki kúñu Jesús. Te n̄i tá'ú tíñu Pilato ja ná kuá'a-i yiki kúñu Jesús nuu-dé.

59 Te n̄i ki'in José ndyi-ún. Te n̄i chisúkun-dé-ya jíin ñin sa'ma kuítá ndóo.

60 Te n̄i chinde-de-ya in̄i ve'e añú jáá ñáva'a-de, ja ní jacha jiká ñin kava. Te n̄i stúu-dé ñin yuu ká'nu, n̄i jasú-de yuxé'é añú-ún. Te kua'an-de.

61 Te María ñuu Magdala jíin ingá María, káxiukú-ña yúan ichi núu vé'e añú-ún.

⁶² Te n̄i kuu kiv̄i x̄ián. Te iku-ún n̄i kuu kiv̄i ní kasátu'a-i máá-i. Te taká sutu n̄á'nu jíin cháa fariseo, n̄i k̄andutútú-de nuu Pilato.

⁶³ Te n̄i kaka'an-de: Tátá, kánuku'un in̄i-ná ja cháa xndá'ú n̄á'an-ún, onde ná chakú-ga-de núú, te n̄i ka'an-de: Nuu un̄i kiv̄i te nachaku-r̄i,

⁶⁴ Núsáá, te tá'ú tíñu-ní ná kúkútu yúyaú-ún onde jíinu nuu un̄i kiv̄i. Chi nú túu te sanaa k̄i cháa n̄i kasakuá'a jíin-de-ún akuáa, te nasákuí'ná-de nd̄iyi-ún k̄i'in-de jíin. Yúan-na te kach̄i-de kuni n̄i ayivi: N̄i nachaku-ya já ní jíi-ya, ach̄i-de. Te ká'ú-ga kuu tu'un xndá'ú yúan vása já xn̄añúú, ach̄i-de.

⁶⁵ Te n̄i ka'an Pilato jíin-de: Yá'a ká'io soldado. Kuá'an jíin-de, te sákútu máá-ró yúyaú-ún nú ndasa kájin̄i-ro. Ach̄i-de.

⁶⁶ Te kája'an-de. Te n̄i kasákútu-dé ve'e añú. Te jíin sello n̄i kajasu va'a-de sik̄i yúú já nd̄i'u yuyaú-ún. Te ká'jin soldado jíin-de.

28

Ja ní nachaku Jesús

¹ Te n̄i ja'a kiv̄i nd̄etátú-ún. Te n̄i kundijin kiv̄i iin semana. Te María ñuu Magdala jíin ingá María-ún, n̄i kajande'é-ña vé'e añú-ya.

² Te iin ndajá'a máá Tatá Dios, n̄i kuun-ya íchi ándiv̄i ní cháa-ya. Chi n̄i taan xaan ní sá'a-ya. Te n̄i stúu-yá yuu-ún kua'an. Te n̄i jungoo-ya sik̄i.

³ Te nd̄ii ncháa núu-yá. Te su'nu n̄i un-ya káa nátu'un yu'a volcán.

⁴ Te soldado kándito yúan, n̄i kayu'ú-de, te kákisi-i-de n̄i sá'a-ya. Te n̄i kakund̄iyi-de.

⁵ Te n̄i ka'an ndajá'a jíin n̄á'an-ún: M̄a yú'ú-ro, ch̄i a jin̄i-r̄i ja kánandúkú-ró Jesús, I'a n̄i jíi'jika cruz.

⁶ Túu-ya yá'a, ch̄i a n̄i nachaku-ya nátu'un n̄i ka'an-ya. Ña'an te nd̄e'é-ró núu ní katúu máá Jító'o-ro.

⁷ Kuángoyo yach̄i te kach̄i-ro núu cháa n̄i kasakuá'a jíin-yá, ja á n̄i nachaku-ya má'ñú nd̄iyi. Te jandáa xna'an-ga k̄i'in-ya ñúu Galilea vása k̄i'in-ro. Te yúan kun̄i-ro núu-yá. Ach̄i-ro kúni-de. Kástu'ún nd̄ija-r̄i nuu-ro, ach̄i-ya.

⁸ Te máá-ña káyu'ú-ña te kákusi in̄i-ña. Te n̄i k̄andenda-ña in̄i vé'e añú-ún. Te n̄i kajinu-ña kuákastu'ún-ña núu cháa káskuá'a jíin-yá. Te nini kája'an-ña núu-dé,

⁹ Te n̄i kenda-ni Jesús n̄i ketá'an-ya jíin-ña. Te n̄i ka'an-ya jíin-ña: Taá ndii, ach̄i-ya. Te n̄i kanuu-ña sukún já'a-yá, te n̄i kach̄iñú'ún-ña-yá.

¹⁰ Yúan-na te n̄i ka'an Jesús jíin-ña: M̄a yú'ú-ro jíná'an-ró. Kuá'an te kastu'ún-ró núu ñani-r̄i ja ná k̄ingoyo-de onde ñuu Galilea. Te yúan kun̄i-de nuu-r̄i. Ach̄i-ya.

¹¹ Te nini kája'an-ña, te sava soldado kándito ve'e añú-ún, káno'on-de onde ñuu. Te n̄i kakastu'ún-de nuu sutú n̄á'nu taká tíñu ja súan n̄i io.

¹² Te n̄i ndutútú-de jíin cháa n̄i kayi. Te n̄i kandatú'ún-de. Te n̄i kaja'a-de kua'a xú'ún núu soldado jíná'an.

¹³ Te n̄i kaka'an-de: Súan ka'an-ro jíná'an-ró: Cháa káskuá'a jíin máá-de, n̄i kikoyo akuáa, te n̄i kanasákuí'ná nd̄iyi-ún nini kákixi-ná, ach̄i-ro.

¹⁴ Te nú tu'un yá'a ná kúni so'o gobernador, te máá-rí, kiská'an-r̄i-de, náv'a'a m̄a kóo kuachi sik̄i máá-ró. Ach̄i-de.

¹⁵ Te soldado, n̄i káki'in-de xu'ún. Te n̄i kasá'a-de nátu'un n̄i ta'u tíñu nuu-dé. Te tu'un yá'a n̄i jich̄a kua'an n̄i ñúu ñayivi judío onde vina.

Já ní nastá'an-ya máa-yá nuu-í

¹⁶ Te ndí'uxí ñin cháa káskuá'a-ún, nì kee-de kája'an-de onde ñuu Galilea, onde yuku núu ní tá'ú tíñu Jesús nuu-dé ja kí'in-de.

¹⁷ Te nì kajinì-de nuu-ya, te nì kachiñú'ún-de-ya. Ko sava-de tú ní kákandíja-de.

¹⁸ Te nì cháa Jesús, nì ka'an-ya jíin-de: Sikì-rí, a nì cháa Dios taká fuerza ja ío inì andí'í jíin inì ñuyívi.

¹⁹ Núsáá te kuá'an jíiná'an-ró. Te stá'an-ro tú'un nuu taká ñayívi, ná chú'un inì-i. Te skuánducha-ro-í onde jíin sí'ví máa Táa-yo jíin sí'ví máa Sé'e, jíin sí'ví máa Espíritu Santo.

²⁰ Te stá'an-ro núu-í ná kuándatù-i taká tíñu nì tá'ú-rí nuu-ro. Te máa-rí kaka ndija-rì jíin-ró ní káni onde kivì ndí'í ñuyívi. Achí-ya. Amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MARCOS TU'UN VA'A NI CHAA SAN MARCOS

Juan, chaa skuánducha

¹ Yá'a kéjá'á tú'un va'a máá Jesucristo, Se'e Dios.

² Te súan ni chaa Isaías tutu, chi chaa jáni tu'un Dios ni kuu-de sáa: Kuni so'o-ró, chí táji-rí ndajá'a-rí kuxnúú-de jaa-de sátu'a-de ichi-ro.

³ Te ndajá'a-ún, kana jaa-de onde nuu nú'un té'é: Sátu'a-ró ichi máá Jító'o-yo te sándóo-ró ichi-yá, achi-de, áchí Isaías.

⁴ Te Juan, ni skuánducha-dé onde nuu nú'un té'é. Te ni jani-de tu'un jánducha jíin tú'un nakani ini, náva'a sá'a Dios tuká'nu ini nuu kuáchi.

⁵ Te ni chakoyo taká ñayivi ndáñú Judea, jíin taká ñayivi núu Jerusalén. Te ni skuánducha-dé-i ini yucha Jordán. Te kánakani ndaa-i kuáchi-i yúan.

⁶ Te sa'ma ní ñu'un Juan ni kuu ixi camello, jíin ñin sánchijí ñii nú'ni chíi-de. Te ni yee-dé ndikuá'yú jíin ndúxi yoko yuku.

⁷ Te ni jani-de tu'un: Ichi yatá-rí vai ñin I'a kuñá'nu-ga vása ruu, ja tú kuñá'nu-rí jukuíta ndee-rí te ndáji-rí ñii yí'i ndijan-yá, áchí-de.

⁸ Te ruu, chí jíin ndúcha skuánducha-rí róo jíná'an-ró, ko I'a-ún, chí jíin Espíritu Santo skuánducha-yá róo, áchí Juan.

Ja ní janducha Jesús ni sá'a Juan

⁹ Te ni kuu kivi. Te Jesús, ni kenda-ya núu Nazaret ndañú Galilea. Te ni janducha-yá ni sá'a Juan ini yucha Jordán.

¹⁰ Te ni nana-ni-ya ini nducha-ún. Te ni jini-ya já ní nuña andívi. Te Espíritu ni jungava siki-yá nátu'un paloma.

¹¹ Te ichi andívi ní kenda ñin tu'un ni ka'an: Máá-ró kuu Se'e-rí, te kúndá'ú ini-rí róo. Te kúsi ini-rí jíin-ró. Achí.

Siki já ní jito nchaq tá'an Satanás jíin-yá

¹² Yúan-na te máá Espíritu, ni chundá'á-ni-ya kuá'an-ya onde ñu'un té'é.

¹³ Te ni kanchaa-ya núu nú'un té'é yúan uu xiko kivi, te vása ní jito nchaq tá'an Satanás jíin-yá. Te ni kandee-ya jíin kiti xáan. Te máni ndajá'a andívi ní kajatíñu nuu-yá.

Ndasa ni kejá'á Jesús jáni-ya tú'un

¹⁴ Yúan-na te onde ni kivi Juan vekaa, te ni jaa Jesús ndañú Galilea, jáni-ya tú'un va'a Dios.

¹⁵ Te ni kachi-ya: A ni jinu kivi, te a yani koo nuu nuu tá'ú Dios tiñu. Nakani ini jíná'an-ró, te kandíja-ró tú'un va'a-ya.

Ja ní kana-ya xini kúun tá'an chaa

¹⁶ Te ni ja'a-ya xiin mar Galilea kua'an-ya. Te ni jini-ya núu Simón jíin ñani-de Andrés, káskuíta ka'nu-de ñunu-dé ini mar, chí chaa káñin tiyáka kákuu-de.

¹⁷ Te ni ka'an Jesús jíin-de: Kundikin ruu kikoyo-ró, te ná násá'a-rí róo chaa tiñ ñayivi. Achí-ya.

¹⁸ Yúan-na te ni kaxndóo-ni-de ñunu-dé. Te ni kandikin-de-ya.

¹⁹ Te ni jika-ya ñin tí'li-ga. Te ni jini-ya núu Jacobo jíin ñani-de Juan. Se'e Zebedeo kákuu chaa-ún. Suni ká'jin chaa-ún ini barco, kánaku'ni-de ñunu-dé.

²⁰ Te *nĭ* kana-ni-ya xini-dé. Te *nĭ* kaškéndoo-de táa-de Zebedeo inĭ barco-ún jĭin mozo-de, te kuangoyo-de yata-yá.

Jā ní keñi'in-ya tachí kĭni

²¹ Te *nĭ* kivi koyo-de inĭ ñuu Capernaum. Te taká kivi ndétatú *nĭ* kivi-ni Jesús inĭ ve'e sinagoga, te *nĭ* stá'an-ya tú'un.

²² Te *nĭ* kanaa ini-i kájinĭ so'o-i tu'un stá'an-ya, chi *nĭ* stá'an-ya natu'un chaá ndiso tiñu, nasu natu'un chaá káchaa tutu.

²³ Te inĭ ve'e sinagoga-ún kándeé ñn chaá tá'an tachĭ kĭni. Te chaá-ún, *nĭ* kana kó'ó-de:

²⁴ Naún kunĭ-nĭ jĭin-ná jĭiná'an-ná, Jesús ñuu Nazaret. Vai-nĭ xnáa-nĭ náa náún. A jĭin-ná na ní kúu, chaá ío ndoo nuu Dios, áchĭ.

²⁵ Te Jesús, *nĭ* ka'an xaan-yá jĭin: Kasu yu'u-ro, te kenda-ró-de, áchĭ-ya.

²⁶ Te máa tachĭ kĭni-ún, xaan ní ja'ni yí'í cháa-ún. Te *nĭ* kana jikó'ó. Te *nĭ* kenda kua'an inĭ-de.

²⁷ Te ndivii-í *nĭ* kanaa ini-i kánde'é-i. Te kándaťu'ún máa-i: Naún kúu ya'á. Tu'un jáa kúu náún, chĭ tá'ú ní'in-de tiñu nuu tachĭ kĭni, te kájanđatĭ nuu-dé, áchĭ-i.

²⁸ Te *nĭ* jicha nuu-nĭ tu'un-ya kuá'an ní taká ndañúu ja ní jíkó ndúu yuñúu Galilea.

²⁹ Te *nĭ* kándaenda-ni-ya inĭ ve'e sinagoga. Te *nĭ* chaakoyo-ya jĭin Jacobo jĭin Juan onđe ve'e Simón jĭin Andrés.

³⁰ Te náchĭso Simón, kátúu-ñá yí'í kĭji-ña. Te *nĭ* kaka'an-ni-de jĭin-yá ndasa kuu máa-ña.

³¹ Yúan-na te *nĭ* jaá-ya. Te *nĭ* tiin-ya ndá'a-ñá. Te *nĭ* ndukani-ya-ñá. Te *nĭ* kee-nĭ kĭji-ún-ña. Te *nĭ* jatíñu-ña núu-yá jĭiná'an-ya.

Jā ní nasáva'a-ya kuá'a ñáyivi káku'u

³² Te nuu ní ini, *nĭ* kee ndikandĭi, te *nĭ* chaakoyo chaá kándašo ñáyivi káku'u, jĭin ñáyivi tá'an tachĭ kĭni.

³³ Te taká ñáyivi ñúu-ún, *nĭ* kakutútú-i yuxé'é yúan.

³⁴ Te *nĭ* nasáva'a-ya kuá'a ñáyivi káku'u tinĭ nuu kué'e. Te *nĭ* kiñi'in-ya kuá'a tachĭ kĭni kája'an. Te tú ní já'a-ya tú'un ka'an tachĭ kĭni-ún, chĭ a kájinĭ-ún-yá.

Jā ní jikan ta'u-yá nuu ñú'un té'é

³⁵ Te ña'an xaan ní ndukoo-ya, onđe ná ñña-gá. Te *nĭ* kenda-ya te kua'an-ya ñn lugar ñu'un té'é. Te yúan *nĭ* jikan ta'u-yá.

³⁶ Te Simón jĭin cháa káxiukú jĭin-de, *nĭ* kandikĭn-de-ya.

³⁷ Te *nĭ* kanani'in-dé-ya. Te káka'an-de jĭin-yá: Taká ñáyivi, kánandúkú-i níi, áchĭ-de.

³⁸ Te *nĭ* kachi-ya jĭin-de: Ná kí'on sáva-ga ñuu káxiukú yáni, náva'a kani-rĭ tu'un yúan, chĭ ja yúan ní chaá-rĭ. Achĭ-ya.

³⁹ Te kua'an-ya. Te *nĭ* jani-ya tú'un inĭ taká ve'e sinagoga ní ndañúu Galilea. Te *nĭ* kiñi'in-ya tachĭ kĭni kája'an.

Jā ní nasáva'a-ya ñn chaá té'yu ndĭ'yi

⁴⁰ Te ñn chaá té'yu ndĭ'yi, *nĭ* chaá-de nuu-yá. Te *nĭ* jukuñi jĭí-de nuu-yá, ká'an ndá'ú-de jĭin-yá: Nú kunĭ-nĭ, te kuu nasándoo-nĭ náa, áchĭ-de.

⁴¹ Te Jesús, *nĭ* kundá'ú inĭ-ya-dé. Te *nĭ* skáa-ya ndá'a-yá. Te *nĭ* ké'é-yá-de. Te *nĭ* ka'an-ya jĭin-de: Kunĭ-rĭ. Ná ndúndoo-ró. Achĭ-ya.

42 Te máá súan-ni n̄i ka'an-ya, te nd̄i'yi té'yu cháa-ún, kua'an-ni. Te n̄i ndundoo-ni-de.

43 Yúan-na te n̄i ka'an xa'an-ya jíin-de. Te tájí-ni-ya-dé ki'in-de.

44 Te ká'an-ya jíin-de: Koto-ró, ma ká'an kuti-ro jíin ní ñin-i, chí kuá'an, te stá'an-ro máa-ró núu sutú. Te kundá'a-ró ndátíñu stá'an-ro núu-dé, náva'a kun̄i-de ja ní ndundoo-ró, nátu'un n̄i tá'u Moisés tíñu sáá, áchí-ya.

45 Ko máa-de, n̄i kenda-de kua'an-de. Te n̄i kejá'a-de n̄i jacha xa'an-dé tu'un. Te n̄i kachi-de ná n̄i ta'an-de. Te tuká-ni ní kúu kivi ndijin Jesús onde in̄i ñuu, ko n̄i kanchaa s̄iin-ya ñin lugar ñu'un té'é. Te yúan n̄i kikoyo ñayivi táká lado nuu-ya.

2

Chaa n̄i kuyúnú

1 Te n̄i kuu yakú kivi. Te n̄i kivi tuku-ya ñúu Capernaum. Te n̄i kenda tu'un ja vé'e kanchaa-ya.

2 Te n̄i kakutútú kuá'a xa'an ñayivi núu-ya. Te tuká ní kánda kuti yúx'é kuíñi-i. Te n̄i jani-ya tú'un nuu-í.

3 Yúan-na te n̄i chaa yakú cháa nuu-ya jíin ñin cháa n̄i kuyúnú, ja kúun tá'an-de kándiso-de cháa-ún.

4 Te ja kuá'a ñayivi-ún, te tú ní kúu kivi-de nuu-ya jíin cháa-ún. Te n̄i kajuña-de xin̄i vé'e nuu kánde-ya-ún. Te nuu ní kakaan-de ya-ún, n̄i kaskúun-de jito yuu núu kátúu cháa n̄i kuyúnú-ún.

5 Te n̄i jin̄i Jesús ja kákandíja máa-de. Te n̄i ka'an-ya jíin cháa n̄i kuyúnú-ún: Hijo, a ío tuká'nu in̄i nuu táká kuachi-ró, áchí-ya.

6 Te yúan kaxiukú yakú cháa káchaa tutú. Te yúan, n̄i kajani in̄i:

7 Naja ká'an cháa yá'a súan. Núsáa te tu'un ndiva'a ká'an-de. Ndéja kúu sá'a tuká'nu in̄i nuu kuáchi, chí ñin-ni máa Dios, áchí.

8 Te n̄i juku'un-ni in̄i Jesús ja súan kájani in̄i. Te n̄i ka'an-ya jíin: Naja kájani in̄i-ro súan.

9 Te ja úu tu'un yá'a, ndéja yí-ga káa. Á ka'an-ri jíin cháa n̄i kuyúnú yá'a: A ío tuká'nu in̄i nuu táká kuachi-ró; xí ká'an-ri jíin-de: Ndukoo, te naki'in-ró jito yuu-ro, te ki'in-ro jíin, achi-ri náún.

10 Ko náva'a ná kun̄i-ro ja máa Sé'e cháa, ndiso-ya tíñu in̄i ñuyivi yá'a ja sá'a-ya tuká'nu in̄i nuu kuáchi, te ná ká'an-ri inga tu'un jíin cháa n̄i kuyúnú yá'a núsáa:

11 Jíin-ró ká'an-ri: Ndukoo, te naki'in-ró jito yuu-ro, te no'on-ro vé'e-ró, áchí-ya jíin-de.

12 Te máa cháa-ún, n̄i ndukoo-ni-de. Te n̄i naki'in-de jito yuu-dé. Te n̄i ndenda-de kua'an-de nuu ñayivi kuá'a-ún. Te ndivii-í, n̄i kakee nuu-í kánde-é-i. Te n̄i kanakana jaa-i Dios: Na tú kájin̄i kuti-yo súan nátu'un ya'a, áchí-í.

Ja ní kana-ya xin̄i Leví

13 Te n̄i kenda tuku Jesús kua'an-ya onde yu'u mar. Te táká ñayivi, n̄i jakoyo-i nuu-ya. Te n̄i stá'an-ya tú'un nuu-í.

14 Te n̄i ja-ya kuá'an-ya. Te n̄i jin̄i-ya núu Leví, se'e Alfeo, kanchaa-de nuu kútútú xú'ún ñúu. Te n̄i ka'an-ya jíin-de: Kundik̄in-ro rúu, áchí-ya. Te n̄i ndukuiñi-de. Te n̄i ndik̄in-de-ya.

15 Te Jesús, n̄i yee-yá staa iní ve'e-de. Te suni kua'a cháa xíní jín cháa ká'io kuachi, káyee-dé staa jín Jesús jín cháa káskuá'a jín-yá, ch̄i ío kua'a-dé kándik̄in-de-ya.

16 Te cháa káchaa tutu, jín cháa fariseo, kándé'e-de ja yée-yá staa jín cháa xíní jín cháa ká'io kuachi. Te n̄i kaka'an-de jín cháa káskuá'a jín-yá: Naja yée-yá jí'i-ya jín cháa xíní jín cháa ká'io kuachi, áchí-de.

17 Yúan-na te n̄i jini so'o Jesús. Te n̄i ka'an-ya jín-de: Chaa ká'io ndáján, tú kánandi'i-de cháa táná, chi cháa káku'u kúu ja kájinu ñú'ún. Na tú vai-r̄i kana-r̄i xin̄i cháa ndaa, chi cháa ká'io kuachi kána-r̄i xin̄i, áchí-ya.

Sik̄i já kóndicha in̄i

18 Te cháa káskuá'a jín Juan, jín já káskuá'a jín cháa fariseo, ká'io ndicha in̄i-de. Te n̄i chakoyo cháa-ún. Te n̄i kaka'an-de jín-yá: Chaa káskuá'a jín Juan jín já káskuá'a jín cháa fariseo, naja ká'io ndicha in̄i-de, te cháa káskuá'a jín-ní, tú ká'io ndicha in̄i-de, áchí-de.

19 Te Jesús, n̄i ka'an-ya jín-de: Á kuu kondicha in̄i ñayiv̄i ká'in̄i viko tánda'a, te nú kánchaa yii jín-i. Ch̄i nú nini kánchaa yii jín-i, ma kúu kondicha in̄i-i.

20 Ko chaa in̄i kivi já yí-ún, kuxio-de nuu-í. Te kivi-ún, kuu kondicha in̄i-i.

21 Tú ni in̄i nachu'un sa'ma jáá núu sú'nu tu'ú. Ch̄i nú súan, te suni máá já ní nuku'un jáá-ún ka'ncha-ga ja tu'ú-ún, te ja te'ndé-ún ví'í-gá te'ndé.

22 Te tú ni in̄i chu'un vino jáá in̄i ñii tú'ú. Ch̄i nú súan, te máá vino jáá-ún ndátá ñii-ún, te kati vino-ún, te ñii-ún naa-ní. Ko ñii jáá jín vino jáá, kúu ja kúu ku'un, áchí-ya.

Ja ní kakachi-de yoko trigo kivi ndétatú

23 Te in̄i kivi ndétatú n̄i ja'a Jesús kua'an-ya in̄i nuu kaa trigo. Te cháa káskuá'a jín-yá, kájika-de kua'an-de. Te kakachi-de yoko.

24 Yúan-na te cháa fariseo, n̄i kaka'an-de jín-yá: Naún kúu jian. Naja kásá'a-de súan kivi ndétatú, ch̄i tú ío ley. Achí-de.

25 Te máá-yá, n̄i ka'an-ya jín-de: Á tú ní káka'u kuti-ro tutú naún ní sá'a David, kivi ní kii tundó'o nuu-dé. Te n̄i jí'i-de soko, onde jín cháa n̄i kaxiukú jín-de.

26 Te n̄i kivi-de in̄i ve'e Dios. Te Abiatar n̄i kuu máá sutú ñá'nu-ga. Te n̄i yee-dé statilá in̄i kaxiukú ndijín, ja tú ío ley kee ní in̄i cháa, ch̄i máni sutu káyee núu. Te suni n̄i ja'a-de nuu cháa kaxiukú jín-de, áchí-ya.

27 Te suni n̄i ka'an-ya jín-de: Kivi ndétatú n̄i jungoo ja sik̄i cháa; nasu cháa ja sik̄i kivi ndétatú.

28 Núsáa te máá Sé'e cháa, suni Jito'o kivi ndétatú kúu-ya, áchí-ya.

3

In cháa n̄i ichi nda'a

1 Te inga jinu n̄i ndiv̄i Jesús in̄i ve'e sinagoga. Te yúan n̄i io in̄i cháa n̄i ichi káján in̄i nda'a-dé.

2 Te kándé'e-de nú nasáva'a-ya-dé kivi ndétatú, náva'a kakan-de kuachi sik̄i-yá.

3 Yúan-na te n̄i ka'an-ya jín cháa kátí'ichi nda'a-ún: Ichi má'ñú yá'a jukuñi-ro, áchí-ya.

4 Te n̄i ka'an-ya j̄in-de j̄iná'an-de: Ndé ley ío siki kivi ndétatú. Á sá'a va'a-yó, xí sá'a ñáá-yo. Á nama-yó ñin cháa a yani kuú, xí ká'ni-yo ñin nd̄iyi, áchí-ya. Te máá-de, tú ní káka'an kuti-dé.

5 Te ndé'é-ya nuu-dé ja ká'jin-de xiin-yá. Te n̄i kit̄i ini-ya. Te n̄i kuku'a ini-ya já ndáva iní añu-de j̄iná'an-de. Te n̄i ka'an-ya j̄in cháa-ún: Skáa nda'a-ro, áchí-ya. Te n̄i skáa-de nda'a-dé. Te nda'a-dé-ún, n̄i nduva'a ij-ní.

6 Yúan-na te n̄i kenda koyo cháa fariseo. Te n̄i kandaṭu'ún-ni-de j̄in cháa herodiano siki-yá, ndasa ka'ni-dé-ya.

Kua'a ñáyivi ní kandik̄in-i-ya

7 Te Jesús, n̄i kus̄in-ni-ya kuá'an-ya ondé yu'u mar j̄in cháa káskuá'a j̄in-yá. Te ñáyivi kuá'a xáan ndáñú Galilea j̄in ndáñú Judea, n̄i kandik̄in-i-ya.

8 Te suni ondé ñuu Jerusalén j̄in Idumea, j̄in ingá lado yucha Jordán, j̄in ndáñú Tiro j̄in Sidón. Kua'a xáan ñáyivi, n̄i kajini tu'un-i ná ñá'nu tiñu n̄i sá'a-ya. Te n̄i cháko-yo-i nuu-yá.

9 Te n̄i ka'an-ya j̄in cháa káskuá'a j̄in-yá ja ná kót̄u'a ñn barco lúli kivi-ya, nává'a tú kax̄in-i-ya. Ch̄i kua'a xáan ñáyivi-ún ío.

10 Ch̄i n̄i nasáva'a-ya ñáyivi kuá'a. Te taká ñáyivi káku'u kue'e, n̄i k̄akandita-i nuu-yá, ja ké'é-i-ya kákuñ-i.

11 Te tach̄i k̄ini nú n̄i kajin̄i nuu-yá, te kájukuñi j̄iti núu-yá. Te kákana kó'ó: Máá-ní kúu S̄e'e Dios, áchí j̄iná'an.

12 Ko máá-yá, n̄i ka'an xaan-yá j̄in já ná tú stá'an ndij̄in-ún-yá.

Ja ní kaji-ya uxí uu cháa skuá'a j̄in-yá

13 Te n̄i kaa-ya kuá'an-ya ondé yuku. Te n̄i kana-ya xiní ndé cháa játa'an ini máá-yá. Te n̄i jakoyo-de nuu-yá.

14 Te n̄i jani-ya uxí uu tá'an cháa, kuiñi-de j̄in-yá. Te táji-yá-de k̄ingoyo-de kani-de tu'un.

15 Te kundiso-de tiñu ja násáva'a-de ñáyivi kú'u. Te kiñi'in-de tach̄i k̄ini k̄ingoyo.

16 Te Simón, n̄i naskúnání-yá-de Pedro.

17 Te Jacobo, s̄e'e Zebedeo, j̄in Juan ñani Jacobo, n̄i naskúnání-yá ndendúu-de Boanerges, ja kuní ka'an: Cháa nátu'un taja.

18 Te sava-ga-de nání-de Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo se'e Alfeo, Tadeo, Simón ñuu Caná,

19 ondé j̄in Judas Iscariote, ja ní nastúu-de-ya. Yúan-na te n̄i kivi koyo-de ñin ve'e j̄in-yá.

20 Te n̄i ndutútú tuku kua'a ñáyivi. Te ni tuká ní kúu kee-yá staá j̄in-de.

21 Te n̄i kajini tu'un tá'an-ya. Te n̄i k̄akenda-de vaí-de ja t̄in-de-ya. Ch̄i n̄i kaka'an-de: Káku'u-de, áchí-de.

Tu'un ndiva'a siki Esp̄ritu Santo

22 Te ja káchaa tutu, n̄i kikoyo ondé ñuu Jerusalén, n̄i kaka'an: Yí'i-de Beelzebú. Te j̄in tach̄i k̄ini ñá'nu kiñi'in-de tach̄i k̄ini kája'an, áchí.

23 Te n̄i kana-ya xiní j̄iná'an. Te n̄i ka'an-ya tú'un yátá j̄in: Ndasá kuu kiñi'in Satanás-ún Satanás k̄i'in, áchí-ya.

24 Te nú ñin ñuu sás̄in máá te kánakuatá'an máá, te ñuu yúan ma kúñi'in.

25 Te nú ñin ve'e sás̄in máá te kánakuatá'an máá, te ve'e yúan ma kúñi'in.

26 Te nú Satanás kánakuatá'an máá te sás̄in máá, ma kúñi'in, ch̄i sasua naa, áchí-ya.

²⁷ Tú ní ñin cháa kuu kivi-de inji v'e cháa kándáján te saku'ná-de ndatíñu, te nú tú xna'an-ga ku'ni-de cháa ndáján-ún. Yúan-na te kuu saku'ná-de ndatíñu cháa-ún.

²⁸ Jandáa ká'an-ri jíin-ró já koo tuká'nu inji nuu táka kuachi kásá'a cháa, te suni nuu tú'un ndiva'a nú ñani ka'an-de jíin'an-de.

²⁹ Ko nú ñin cháa ká'an-de tu'un ndiva'a sikí Espiritu Santo, ma koo kuti tuká'nu inji-ya núu-dé, chi sua kundiso-de kuachi ní káni, áchi-ya.

³⁰ Chi ní kaka'an-de: Tá'an-de tachi káni, áchi-de.

Náa-ya jíin ñani-ya

³¹ Te ní cháa náa-ya jíin ñani-ya, te ká'iin-ña yatá ké'e. Te ní katáji-ña tú'un kua'an kákana-ña xini-ya.

³² Te ñayivi kuá'a káxiukú ní núu-ya-ún, ni kaka'an-i jíin-ya: Kuánde'é-ní, chi ní cháa náa-ní jíin ñani-ní ká'iin-ña yatá ké'e kánandúkú-ña ní, áchi-i.

³³ Te máa-ya, ni ka'an-ya: Ndéja kuu náa-ri te ndéja kákuu ñani-ri, áchi-ya.

³⁴ Te ndé'é-ya nuu ñayivi káxiukú ní núu-ya-ún, te ni ka'an-ya jíin-i: Kuni so'o-ró, chi ya'á kuu náa-ri jíin ñani-ri.

³⁵ Chi ñayivi skíkuu tiñu kuni Dios, jian kuu ñani-ri, kuu kua'a-ri, kuu náa-ri, áchi-ya.

4

Tu'un yatá sikí cháa sáka trigo

¹ Te yu'u mar ni kejá'a tuku-ya ní stá'an-ya tú'un. Te ni kandutútú kuá'a xaán ñayivi núu-ya. Te ja yúan ní kivi-ya ní jungoo-ya ini ñin barco nuu mar. Te taká ñayivi-ún, ni kakendoo-i káxiukú-i nuu ñú'un.

² Te ni stá'an-ya kuá'a tú'un yatá núu-í. Te ni ka'an-ya jíin-i:

³ Kuni so'o te kuni-ro: ñin cháa sáka trigo, ni kenda-de sáka-dé.

⁴ Te ni kuu ja ní kenda-de sáka-dé, te ñin nuní-ún, ni jungava yu'ichi. Te ni cháa tisaá. Te ni kakókó-tí.

⁵ Te inga, ni jungava nuu ñú'un yúu, nuu tú ío kua'a ñú'un. Te ni kana yachi-ni, chi tú ío kókon ñu'un.

⁶ Te nuu ní kana ndikandii, te ni kasun-ni. Te ni ichi, chi tú yo'o ní ío.

⁷ Te inga, ni jungava ma'ñú ínu. Te ni ja'nu iñu-ún. Te ni jasú nuu. Te tú ní kúun nuní.

⁸ Te sava, ni kajungava nuu ñú'un vá'a. Te ni kaja'nu. Te ni nakoko. Te ni kuun nuní. ñin ja okó uxí, inga ja uní xiko, te inga ja ñin ciento, áchi-ya.

⁹ Yúan-na te ni ka'an-ya jíin-de: Cháa ío so'o kuni ná'in, te ná kúni so'o-de.

¹⁰ Te nuu ní ndoo máa-na-ya, te cháa ká'jin yani nuu-ya jíin ndí'uxí uu cháa káskuá'a jíin-ya, ni kajika tu'ún-de-ya sikí tú'un yatá-ún.

¹¹ Te ni ka'an-ya jíin-de: A kuajuku'un inji-ro tú'un yisá'í yá'a, ndasa koo ñuu nuu tá'ú Dios tiñu. Ko jíin já sñin sikí ká'jin, chi máni jíin tú'un yatá ká'an-ri taká tu'un.

¹² Náva'a vasa kánde'é, ná ndé'é ko ma chú'un inji. Te vasa kájiní so'o, ná kúni so'o ko ma júku'un inji. Náva'a ma ná jíó káva inji, te koo tuká'nu inji nuu táka kuachi, áchi-ya.

¹³ Te ni ka'an-ya jíin-de: Tú kájuku'un inji-ro tú'un yatá yá'a náún. Ndasá juku'un inji-ro sáva-ga tu'un yatá núsáa.

¹⁴ Cháa sáka trigo kuu cháa sáka tú'un.

15 Te nunj ní kajungava yu'íchi kákuu cháa nj saká tú'un inj-de. Ko nú nj kajini so'o-de, te cháa-ni Satanás te jánchaa-ni tu'un nj saká ini añú-de-ún kua'an-ni jín.

16 Te nunj ní saká núu ñú'un yúu, kákuu cháa kajini so'o tu'un, te kúsih ini-de jín.

17 Ko túu nuu káka yo'o ini-de. Te yaku-ni kivi kánda. Te nú nj ndonda tundó'o siki-dé, xí nú nj sándiva'a-i jín-de siki tú'un-ún, te kánayu'ú-ni-de.

18 Te nunj ní saká má'ñú iñu kákuu cháa kajini so'o tu'un.

19 Ko kákutéñu-de jín ndátíñu-de. Te kákuni-de kukúká-de, te káxndá'ú-de máa-de jín. Te kákutóo ini-de siki sáva-ga ndatíñu. Ndi'ya'á sátéñu-de te jasú nuu tú'un-ún, te tú kúun nunj.

20 Te nunj ní saká núu ñú'un vá'a kákuu cháa kajini so'o tu'un. Te kájatá'ú-de te kája'a-de nunj. ñin-de oko uxí, inga-de unj xiko, te inga-de ñin ciento, áhí-ya.

Tu'un yiti

21 Te suni nj ka'an-ya jín-de: Á júkuiñi yiti já kúndij sa'í chij nundóo, xí chí jito. Á tú kundij nuu candelero.

22 Chij tú ío ni ñin tiñu yisa'í sáni, chí taká-ni stá'an ndijin-ya. Ni tú ío ni ñin tu'un yisa'í sáni, chí taká-ni vai ndijin sá'a-ya.

23 Chaa ío so'o kuni ná'in, te ná kúni so'o-de, áhí-ya.

24 Te suni nj ka'an-ya jín-de: Ná kúni so'o va'a-ró. Chij jín kú'a ja káchikua'á-ro, suni nakukua'á-ro. Te ndaa-ga siki máa-ró já kajini so'o-ró.

25 Chij chaa ja á ñáva'a, te ki-ga nuu-dé. Te cháa ja ná tú ñáva'a, vasa ja á ñáva'a-de-ún te kuxio ki'in, áhí-ya.

Tu'un tata nj ja'nu

26 Te nj ka'an-ga-ya: Ñuu nuu tá'ú Dios tiñu kúu nátu'un ñin cháa nj chí'i-de tata nuu ñú'un.

27 Te kixí-de núú te ndúkoo-de ndúú. Te tata-ún a kána te já'nu. Te máa-de, tú jini-de ndasa sá'a.

28 Chij máa ñú'un kúu ja já'a nunj. Xna'an-ga vju, te vásá kána yoko. Yúan-na te nunj ndóo chí yoko-ún.

29 Te nú nj kuaan nuní-ún, te skívi-ni-de jóso, chí a nj jaá kivi tá'nu, áhí-ya.

Tu'un ndikin yuá mostaza

30 Te nj ka'an-ya: Na jín ka'an-yo já ndása kuni koo ñuu nuu tá'ú Dios tiñu. Xí na tu'un yátá skétá'an-yó jín.

31 Kúu nátu'un ndikin yuá mostaza ja nú nj jichá nuu ñú'un, te yuán kúu ñin tata lúli-ga vásá táká tata ío nuu ñú'un-ún yá'a.

32 Ko nú a nj jichá. Te kana, te já'nu xaan-gá vásá táká-ga yua. Te kúná'nu nda'a. Te tisaá ío andívi vatu-ni sá'a-tí taká-tí chí kati-ún, áhí-ya.

33 Te kua'a tú'un yátá súan nj ka'an-ya jín ñáyivi, ndasa nj kákanda máa-i kuni so'o-i.

34 Te nú tú tu'un yátá te tú ká'an-ya jín-i. Chij máni máa-ni nuu cháa káskuá'a jín-yá nj kachij kají-yá taká tu'un.

Ja ní jukuiñi tachí xáan ní sá'a-ya

35 Te nj ini kivi-ún. Te nj ka'an-ya jín-de: Ná kija'a-yó íchi lado-ún, áhí-ya.

36 Te nj kaxndóo-de ñáyivi kuá'a-ún. Te súan-ni nj kajaka-de-ya ini ñin barco. Te suni kua'an yaku-ga barco lúli jín-yá.

³⁷ Te *n̄i* ndonda *ɛ̄n* tach̄i xáan. Te suni *n̄i* ndonda su'ma mar, *n̄i* *k̄iv̄i* ini barco-ún. Te barco-ún kuní chítú ndúcha ini núú.

³⁸ Te máa-yá, kándeeyá ondé yata barco-ún, kixí-yá sikí *í̄n* sa'ma yí'i xin̄i. Te *n̄i* kaxndúko-de-yá. Te káka'an-de jíin-yá: Maestro, á tú nákani in̄i-ní ja náa-yo, áchí-de.

³⁹ Te *n̄i* nduko-yá. Te *n̄i* ka'an xaan-yá nuu tach̄i-ún. Te *n̄i* ka'an-yá jíin mar-ún: Ná'ín-ni koo-ró, jukuiñ̄i, áchí-yá. Te *n̄i* jukuiñ̄i tach̄i-ún, te ná'ín yúú *í̄i*-ní *n̄i* kuu.

⁴⁰ Te *n̄i* ka'an-yá jíin-de: Naja káyu'ú-ro. Naja tú kákandíja-ró, áchí-yá.

⁴¹ Te *n̄i* kayu'ú xaan-dé. Te *n̄i* kaka'an-de: Ndé cháa kúu cháa yá'a núsáá, ja ondé tach̄i jíin mar kájangatu nuu-dé, áchí-de.

5

Chaa tá'an tach̄i k̄ini ndañúu Gadara

¹ Te *n̄i* jakoyo-yá ingá lado mar ndañúu Gadara.

² Te *n̄i* kenda-yá iní barco-ún. Te onde ve'e añú *n̄i* kenda *ɛ̄n* cháa tá'an tach̄i k̄ini, te *n̄i* ketá'an-ni-de jíin-yá.

³ Te ncháá-de ma'ñú vé'e añú. Te tú ni *ɛ̄n* kúndéé kú'n̄i-de jíin cadena.

⁴ Ch̄i kua'a xáan jínu *n̄i* nu'n̄i-de jíin manea jíin cadena. Ko cadena-ún, nd̄i'i-ni *n̄i* ja'nu sava-de. Te manea-ún, nd̄i'i-ni *n̄i* kukuáchí ní sá'a-de. Te tú ni *ɛ̄n* kúndéé jíin-de ka'nu-de.

⁵ Te taká *k̄iv̄i* ndúú ñúú-ni j̄ika-de yuku jíin má'ñú vé'e añú. Te kána jíin-de, te stují-dé máa-de jíin yúu.

⁶ Te *n̄i* jin̄i-de ja á j̄iká-ga vai Jesús. Te *n̄i* chaa-de corre kua'an-de nuu-yá. Te *n̄i* jukuiñ̄i jíit̄i-de nuu-yá.

⁷ Te *n̄i* kana kó'ó-de: Naún sá'a-ní jíin-ná Jesús, Se'e Dios, I'a kúná'nu xaan. Ká'an nda'ú-ná jíin-ní onde jíin Dios, ma xndó'o-ní náá, áchí-de.

⁸ Chi *n̄i* ka'an-yá: Tach̄i k̄ini, kenda ki'in-ro iní cháa yá'a, áchí-yá.

⁹ Te *n̄i* j̄iká tu'ún-yá-de: Naún nání-ró. Te máa-de, *n̄i* ka'an-de: Chaa kua'a xáan nání-ná, ch̄i kua'a-ná íó, áchí-de.

¹⁰ Te *n̄i* ka'an nda'ú-de jíin-yá ja má kíñ'i-in-yá-dé ñuu-ún ki'in-de.

¹¹ Te yani yuku yúan íó *ɛ̄n* tiku'n̄i ká'nu kin̄i kájitu-ti.

¹² Te tach̄i k̄ini-ún, *n̄i* kaka'an nda'ú jíin-yá: Táj̄i-ní náá ná k̄ingoyo-ná *k̄iv̄i*-ná in̄i kin̄i yúan, áchí.

¹³ Te Jesús, *n̄i* ja'a-yá tú'un. Te *n̄i* kenda tach̄i k̄ini-ún kája'an. Te *n̄i* *k̄iv̄i* koyo in̄i kin̄i. Te tiku'n̄i kin̄i-ún, *n̄i* kajungoyo-ti *ɛ̄n* yukáva onde in̄i mar. Te kin̄i-ún íó nát̄u'un uu mil-ti. Te nuu mar *n̄i* kaji'í-ti.

¹⁴ Te cháa kándito-ti yúan, *n̄i* kajinu-de. Te *n̄i* kakastu'ún-de nuu ñúu jíin núu rancho. Te *n̄i* chakoyo ñayivi-ún kánde'é-i naún ní kuu.

¹⁵ Te *n̄i* chakoyo-i nuu Jesús. Te *n̄i* kajini-i nuu cháa *n̄i* ndo'o jíin tach̄i k̄ini-ún. Te kánchaa-de, ñú'un-de sa'ma, te a *n̄i* nduva'a xin̄i-dé. Te *n̄i* kayu'ú-i.

¹⁶ Te cháa *n̄i* kajini-ún, *n̄i* kakastu'ún-de nuu ñayivi vai koyo ndasa *n̄i* ta'an cháa *n̄i* yí'i tach̄i k̄ini-ún, te ndasa *n̄i* kuu jíin kin̄i-ún.

¹⁷ Te *n̄i* kakejá'a-de *n̄i* kaka'an-de jíin-yá ja ná kenda-yá ñúu-de ki'in-yá.

¹⁸ Te *n̄i* *k̄iv̄i*-yá iní barco. Te cháa *n̄i* ta'an tach̄i k̄ini-ún ká'an nda'ú-de jíin-yá, ja kúndee-de jíin-yá kuní-de.

19 Ko Jesús, tú ní já'a-ya tú'un, chi n̄i ka'an-ya jíin-de: Kuáno'on vé'e-ró núu tá'an-ró. Te kani-ró tú'un ná ñá'nu xaṇ tíñu n̄i sá'a máá Jító'o-ro jíin-ró, te ndasa n̄i kundá'ú in̄i-ya róó, áchí-ya.

20 Te n̄i kee-de kua'an-de. Te n̄i kejá'a-de n̄i jacha-de tu'un in̄i ñuu Decápolis ná ñá'nu xaṇ tíñu n̄i sá'a Jesús jíin-de. Te ndivii ñáyivi yúan, n̄i kánaa in̄i-kájini tu'un-i.

Tu'un sesí'í Jairo

21 Te n̄i ja'a tuku Jesús kua'an-ya jíin barco inga lado. Te n̄i kandutútú kuá'a xaṇ ñáyivi núu-ya. Te máá-ya, kándii-ya yú'u mar.

22 Te n̄i chaṇ in̄i chaṇ nání-de Jairo kúñá'nu-de in̄i ve'e sinagoga. Te n̄i jini-de nuu-ya. Te n̄i jukuiñi jíití-de nuu-ya.

23 Te n̄i ka'an ndá'ú téyíí-de jíin-ya: Sesí'í-ná a yani kuu-i. Ki'in-yo te xndée-ní nda'a-ní sikí-i náva'a ná kaku-i, te nachaku-i, áchí-de.

24 Te n̄i kee-ya kuá'an-ya jíin-de. Te n̄i kandik̄in kua'a ñáyivi kája'an-i jíin-ya. Te n̄i kajax̄in-i-ya.

Ja ní nasáva'a-ya in̄i ña'an kú'u kue'e ñiñi

25 Te yúan ió in̄i ña'an ní kuu ux̄i uūi kuia ndó'o-ña kué'e játi niñi-ña.

26 Te xaṇ ní ndo'o-ña jíin ñátaná. Te n̄i janu-ña táka ja náva'a-ña jíin. Te tú kuti ní kúu tana, chí sasua ví'í-gá n̄i sá'a.

27 Te n̄i jini tu'un-ña tú'un Jesús. Te n̄i jaṇ-ña íchi yatá-ya ma'ñú ñáyivi kuá'a-ún. Te n̄i ké'é-ña sá'ma-ya.

28 Chi n̄i ka'an-ña: Nú ná ké'é-rí vasté sá'ma-ya, te kaku-ri. Achí-ña.

29 Te ondé nuu kána niñi-ña-ún, n̄i ichi-ni. Te n̄i jini-ña já ondé in̄i yiki kúñu-ña ní nduva'a tundó'o tá'an-ña-ún.

30 Te Jesús, n̄i jini-ni in̄i máá-ya ja ní kenda fuerza-ya kuá'an. Te n̄i jíó káva-ya núu ñáyivi kuá'a. Te n̄i ka'an-ya: Ndéja ní ké'é sá'ma-ri, áchí-ya.

31 Te chaṇ káskuá'a jíin-ya, n̄i kaka'an-de: Ndé'é-ní ja ñáyivi kuá'a yá'a kájax̄in-i ní, te áchí-ní: Ndéja ní ké'é rúu, áchí-de.

32 Te máá-ya, yá'a yúan ndé'é-ya náva'a kun̄i-ya ndéja ní sá'a.

33 Yúan-na te ña'an-ún, yú'ú-ña te kisi-i-ña, chí a jini-ña ndasa ni ta'an-ña. Te n̄i chaṇ-ña. Te n̄i jukuiñi jíití-ña núu-ya. Te n̄i kach̄i ndaa-ña táka tu'un.

34 Te máá-ya, n̄i ka'an-ya jíin-ña: Hija, n̄i kandíja-ró te yúan ní kaku-ró. Ma yú'ú-ro, chí n̄i nduva'a-ró tundó'o tá'an-ro, áchí-ya.

Ja ní nachaku sesí'í Jairo

35 Te sá súan ká'an-ya, te n̄i chaṇkoyo ñáyivi ká'in ve'e chaṇ kúñá'nu in̄i ve'e sinagoga, te n̄i kaka'an-i jíin-de: A n̄i jíi sesí'í-ní. Naja stá'an-ga-ní Maestro, áchí-i.

36 Te Jesús, n̄i jini so'o-ya tú'un yá'a ja súan n̄i kaka'an-i jíin cháa kúñá'nu in̄i ve'e sinagoga. Te n̄i ka'an-ya jíin-de: Ma yú'ú-ro. Kandíja te n̄i kuu-ni, áchí-ya.

37 Te tú ní já'a-ya tú'un kundik̄in ni in̄i yata-ya, chí máá-ni Pedro jíin Jacobo jíin ñaní-de Juan.

38 Te n̄i chaṇkoyo-ya vé'e chaṇ kúñá'nu in̄i ve'e sinagoga. Te n̄i jini-ya já kúvaṇ, kánde'e, kákana jíkó'ó xaṇ kakuu.

39 Te n̄i kivi-ya. Te n̄i ka'an-ya: Naja kakuvaṇ-ro kánde'e-ro. Te suchí sí'í yá'a, tú ní jí'i-i, chí kixí-ni-i, áchí-ya.

⁴⁰ Te ni k̄asákátá ñáyivi-ún nuu-yá. Ko máá-yá, ni kiñi'in ndi'i-ya-í kája'an-i yata ké'e. Te ni ki'in-ya máá-ni táa náa s̄uchí sí'í-ún, jín cháa ká'jin jín-yá, te ni k̄ivi-ya núu kátúu s̄uchí sí'í-ún kua'an-ya.

⁴¹ Te ni tiin-ya ndá'a s̄uchí sí'í-ún. Te ni ka'an-ya jín-i: Talita cumi, ja kuni ka'an: Súchi, jín-ró ká'an-rj, ndukoo, áchí-ya.

⁴² Te ni ndukoo-ni s̄uchí sí'í-ún. Te ni jika-i, chi a ío-i uxj uu kuia. Te ni k̄anaa iní-de kándé'é-de, te xaan káyu'ú-de.

⁴³ Te Jesús, ni ka'an xaan-yá jín-de ja tú ni in kuni tu'un. Te ni ka'an-ya jín-de ja ná kuá'a-de ja kée-í.

6

Ja ní kaské'ichj-i-ya ñúu Nazaret

¹ Te ni kenda-ya yúan. Te ni najaa-ya ñúu-ya. Te cha kákuá'a jín-yá, ni kandik̄in-de-ya kája'an-de.

² Te máá kivi ndétaťú ni stá'an-ya tú'un inj ve'e sinagoga. Te kua'a ñáyivi, ni k̄anaa iní-i kájini ná'in-í. Te káka'an-i: Ndé ni ni'in cháa yá'a tu'un yá'a. Te naún kuni ka'an tu'un ndíchi ní ni'in-dé-ún. Te naún sik̄i kúu tiñu ñá'nu ja sá'a-de jín ndá'a-dé-ún.

³ Nasu yá'a kúu cha tují yúnu. Te nasu sé'e María, ñani Jacobo jín José jín Judas jín Simón kúu-de náún. Á tú ká'jin kua'a-de jín-yó yá'a, áchí-i. Te súan ni kakujá'a inj-i jín-yá.

⁴ Te Jesús, ni ka'an-ya jín-i: Cha jani tu'un Dios, máni ñuu-de jín tá'an-de jín inj ve'e-de kúu ja tú káka'an tu'un jín'ún jín-de, áchí-ya.

⁵ Te tú ní kúu sá'a-ya ní in tiñu ñá'nu yúan. Chj yak̄u-ni ñáyivi káku'u ni nasáva-a-ya, ja ní xndée-ya ndá'a-yá sik̄i-í.

⁶ Te náa iní-ya ndé'é-ya tú kákandja máa-i. Te ni jíkó núu-ya ñí ñúu yani. Te ni stá'an-ya tú'un.

Ja ní táji-yá ndí'uxj uu-de kája'an-de

⁷ Te ni kana-ya xiní uxj uu cha kákuá'a jín-yá. Te táji-yá ndí'úu ndí'úu-de k̄ingoyo-de. Te ni ja'a-ya fuerza inj-de ja kúndéé-de jín tachí k̄ini.

⁸ Te ni tá'ú-yá tiñu nuu-dé ja tú kuti naún kúndiso-de kuu-de ichi. Ni ñunu, ni statilá, ni x̄u'ún kúnu'nj s̄anchji-de. Chj máa vara-ni kundá'a-de.

⁹ Ko k̄ivi-de ndijan. Te tú ku'un-de uu su'nu, áchí-ya.

¹⁰ Te suni ni ka'an-ya jín-de: Nani ve'e kúu nú ni k̄ivi-ró, te kendoo-ró inj ve'e-ún onde nú ni kenda-ró yúan kua'an-ro.

¹¹ Te taká ñuu tú kájatá'ú róo yúan, ni tú káchu'un inj tu'un ká'an-ro, onde nú ni kenda-ró yúan te skóyo-ró tikacha inj ja'a-ro, te súan kani ndaa-ro tú'un nuu-í. Jandáa ká'an-rj jín-ró ja vítá-ga koo kuachi sik̄i ñúu Sodoma jín ñúu Gomorra kivi k̄i juicio, vásá sik̄i ñúu-ún, áchí-ya.

¹² Te ni kenda koyo-de. Te ni kajani-de tu'un ja taká ñáyivi ná nákani inj-i.

¹³ Te suni kua'a tachí k̄ini ni kákiñi'in-de kája'an. Te jín aceite ni kachi'i-de ñáyivi káku'u, te ni k̄anasáva-a-de-í.

Ja ní ji'i Juan, cha skuánducha

¹⁴ Te rey Herodes, ni jini tu'un-de tu'un Jesús, chj sí'ví-yá ni jicha nuu ndijin kua'an. Te ni ka'an-de: Jan jaan, Juan ja ní skuánducha-ún, ni nachaku ma'ñú ndíyí. Ja yúan sátiñu tiñu ñá'nu xaan inj núsáá, áchí-de.

15 Ko sava-i ni kaka'an-i: Elías kúu-de. Te sava-ga-i ni kaka'an tuku-i: ñin chaá jáni tu'un Dios kúu-de, nátu'un chaá ni kajani tu'un-ya onde sáá, áchí-i.

16 Te ni jini tu'un Herodes. Te ni ka'an-de: Yuán kúu Juan ja ní janchaa-ri xini, te ni nachaky núsáá, áchí-de.

17 Chi suni máá Herodes, a ni táji-de chaá ni jatíin Juan. Te ni ju'ni-de chaá. Te ni chindee-de chaá vekaa ja kuáchi Herodías, ñasíí Felipe ñani máá Herodes. Chi ni janchaa-de-ña kúu tuku-ña ñasíí-de.

18 Te Juan, a ni kana jíin-de nuu Herodes: Tú ío ley kuaka-ró ñasíí ñani-ro, áchí-de.

19 Ko ña'an, Herodías-ún, ni jito yu'u-ña Juan, chi ka'ni-ña-de kuní-ña núu. Ko tú ní kúu sá'a-ña.

20 Chi Herodes, ni yu'ú-de ni jito-de Juan, chi jini Herodes ja cháa ndaa chaá ndoo kúu Juan. Te ni ndito va'a-de chaá. Te jini ná'in-de ja ká'an Juan, te náa iní-de ndé'é-de. Te ni io iní ni io añú-de ni jini ná'in-de tu'un ká'an Juan.

21 Te ñin kivi ní kusí iní Herodes. Te ni sá'a-de ñin viko kivi ní kaku-de. Te ni sá'a-de ñin ja kúxini chaá kakuñá'nu jíin-de, jíin cháa kakuu general, jíin cháa kakuñá'nu ñuu Galilea.

22 Te ni kivi sesíí máá Herodías jita já'a-i. Te Herodes jíin táka chaá káyee stáa jíin-de, ni kakusí iní-de ni sá'a-i. Te rey-ún, ni ka'an-de jíin súchí síí-ún: Kakan naún kuní-ro núu-rí te ná kuá'a-ri nuu-ro, áchí-de.

23 Te ni jatú'un téyí-de: Taká naún kuní-ro kakán-ro núu-rí te ná kuá'a-ri nuu-ro, vasa onde sava ñuu ja tñin-ri, áchí-de.

24 Te ni kenda-i kua'an-i. Te ni ka'an-i jíin náa-i: Naún kakán-ná nuu-dé, áchí-i. Te ni ka'an-ña jíin-i: Xini Juan ja skuánducha-ún kakan-ro, áchí-ña.

25 Yúan-na te máa-i, ni ndivi-ni-i nuu rey. Te ni jikan-i: Vina ncha te kuní-ná kuá'a-ní xini Juan ja skuánducha-ún nuu-ná kundee nuu ñin ko'o, áchí-i jíin-de.

26 Te rey-ún, ni kuxí xaán iní-de. Ko siki já ní jatú'un téyí-de, jíin siki já ní kajini so'o chaá káyee stáa jíin-de, te tú ní kuní-de sásá'an-de kuá'a-de nuu-i.

27 Te rey-ún, ni táji-ni-de ñin soldado ndito yuxé'é-ún kua'an kuaki'in xini Juan.

28 Te soldado-ún, ni ja'an. Te ni janchaa xini Juan iní vekaa. Te ni chaá jíin xini-ún kánde nuu ñin ko'o. Te ni ja'a nuu súchí síí-ún. Te súchí-ún, ni ja'a-i nuu náa-i.

29 Te ni kajini tu'un chaá kaskuá'a jíin Juan. Te ni jakoyo-de, ni kandaña-de yiki kúñu-ún. Te ni kachindee-de iní ve'e añú.

Ja ní kandutútu cháa apóstol nuu-ya

30 Te chaá apóstol, ni kandutútu-de nuu Jesús. Te ni kakanani-de tu'un taká tiñu ni kasá'a-de, jíin tú'un ni kastá'an-de.

31 Te máa-ya, ni ka'an-ya jíin-de: Ña'an sñin ñin lugar ñu'un té'é, te ndetatú-ro ñin tí'lí, áchí-ya. Chi kua'an vai kua'a ñáyivi kakuu-i. Te ni tú ní kánuña-ya já kée-ya staa.

32 Te kaja'an-ya iní ñin barco onde nuu ío sñin ñu'un té'é.

33 Te ni kajini ñáyivi já kaja'an-ya. Te ni kakanuni-i-ya. Te onde taká ñuu ni kajinu-i ni kakutútu-i yúan. Te ni jakoyo-i xna'an-ga vása máa-ya. Te ni kakutútu-i nuu-ya.

34 Te n̄i kenda Jesús. Te n̄i jin̄i-ya ñáyivi kuá'a xáan-ún. Te n̄i kundá'ú in̄i-ya-í, ch̄i nátu'un r̄i tú jito'ó súan ká'jin-i. Te n̄i stá'an-ya kuá'a tú'un nuu-í.

J̄a ní skée-yá u'un mil ñayivi

35 Te sáa ch̄i a kua'ini, te chāa káskuá'a j̄in-ya, n̄i jaa-de nuu-yá. Te n̄i kaka'an-de: Yá'a ch̄i máa ñú'un té'é kúu, te a kua'ini.

36 Núsáa te táji-n̄i-ná ná k̄ingoyo-i taká rancho j̄in taká ñuu yani yá'a, te ná kuáan máa-i staa kée-í, ch̄i tú naún kée-í, áchí-de.

37 Te máa-yá, n̄i ka'an-ya: Kuá'a máa-ró já kée-í, áchí-ya j̄in-de. Te n̄i kaka'an-de j̄in-ya: K̄ingoyo-ná te kuaan-ná uu ciento peso staa te kua'a-ná kee-í náún, áchí-de.

38 Te n̄i ka'an-ya j̄in-de: Nasaa staa kándiso-ró. Kuándé'é, áchí-ya. Te nuu ní kajin̄i-de, te n̄i kaka'an-de: U'un statilá te uu t̄iyáká íó, áchí-de.

39 Yúan-na te n̄i tá'ú-yá t̄iñu nuu ñáyivi-ún ja ná j̄ungoo s̄in ñn nuu ñn nuu-í sik̄i ichá kuíi.

40 Te n̄i kajungoo yukun-i, ñn ciento, ñn ciento-i, j̄in úu xiko ux̄i, uu xiko ux̄i-i.

41 Te n̄i ki'in-ya ndí'ú'un statilá-ún j̄in úu t̄iyáká-ún. Te n̄i ndakoto-ya íchi ándí'ví. Te n̄i jik̄an ta'ú-yá ja'a statilá. Te n̄i sákuáchí-yá statilá-ún. Te n̄i ja'a-ya núu cháa káskuá'a j̄in-ya n̄i kajani-de nuu-í. Te n̄i saka-yá ndí'úu t̄iyáká-ún nuu taká-i.

42 Te ndivii ñáyivi-ún, n̄i kayee-í. Te n̄i kanda'a ch̄i-i.

43 Te n̄i kanastútú-de ja ní kendoo kuáchí, ond̄e ux̄i uu j̄ika chítú nd̄i kúu, ond̄e j̄in t̄iyáká.

44 Te chāa n̄i kayee-ún j̄inu ond̄e u'un mil-de.

J̄a ní j̄ika já'á-yá nuu mar

45 Yúan-na te n̄i skandá-ni Jesús chāa káskuá'a j̄in-ya, n̄i k̄ivi koyo-de in̄i barco. Te ná kúxnúu-de nuu-yá k̄ingoyo-de ingá lado yu'u mar nuu ñúu Betsaida. Ch̄i kuéé jachá-ya ñáyivi kuá'a-ún.

46 Te n̄i nakuatá'ú-yá nuu ñáyivi-ún kuangoyo-i. Te n̄i kee-ya kuá'an-ya ond̄e yuku kuákakan ta'ú-yá.

47 Te n̄i ini, te barco-ún a kándeé ond̄e ma'ñú mar. Te máa ñn-na-ya ní ndoo-ya núu ñú'íchí.

48 Te n̄i jin̄i-ya já ní kakuítá-de káskáka-de barco-ún, ch̄i sua n̄i nana nuu tach̄i. Te t̄ikuáan-na kúu, te n̄i chāa-ya núu-dé j̄ika já'á-yá nuu mar. Te a ja'a-ya núu-dé ki'in-ya núu.

49 Te n̄i kajin̄i-de-ya já j̄ika-ya núu mar. Te n̄i kajani in̄i-de ja añú kúu. Te n̄i kákana kó'ó-de.

50 Ch̄i ndí'i-de, n̄i kajin̄i-de nuu-yá. Te n̄i kayu'ú-de. Yúan-na te n̄i ka'an-ni-ya j̄in-de: Ndéé sá'a-ró iní-ro. Máa-rí kúu. Ma yú'ú-ro, áchí-ya.

51 Te n̄i kaa-ya ní k̄ivi-ya j̄in-de in̄i barco-ún. Te n̄i jukuñ̄i tach̄i. Te máa-de, n̄i kanaa xáan iní-de kánde'é-de nuu-yá.

52 Ch̄i ní tú ní kájuku'un in̄i-de ja ní kuu j̄in statilá-ún, ch̄i ndava iní añú-de.

Ñayivi káku'ú ñuu Genesaret

53 Te n̄i kaja'a-ya vái-ya ingá lado. Te n̄i chākoyo-ya ñú'íchí ñúu Genesaret. Te yundúcha-ún n̄i kajukuñ̄i-ya.

54 Te nuu ní kenda koyo-ya iní barco, te ñáyivi yúan, n̄i kanakun̄i-ni-i Jesús.

55 Te n̄i kajich̄a nuu-i taká ndañúu yúan. Te n̄i kakejá'á-i n̄i kaskuúndiso-i ñayivi káku'u jíin jito yuu, onde nuu ní kajini tu'un-i kándeeyá.

56 Te ndéni n̄i kuu nú n̄i kivi-yá, á ñuu lúli, á ñuu ká'nu, á rancho, te kájani-i ñayivi káku'u-ún in̄i ichi. Te káka'an nda'ú-i jíin-yá vasté yúsá'ma-yá ná ké'é-i. Te taká ñayivi ní kaké'é sá'ma-yá-ún, n̄i kanduvá'a-i.

7

Sik̄i ndása kuchá'an ñáyivi

1 Te cháa fariseo jíin yakú cháa káchaa tutu, n̄i kikoyo-de ichi ñúu Jerusalén. Te n̄i kakutútú-de nuu Jesús.

2 Te cháa-ún, n̄i kajini-de ja sáva cháa káskuá'a jíin-yá káyee-dé staa jíin ndá'a chá'an-de, kuach̄i ja tú ní kanandá'a-de. Te n̄i kandonda sik̄i-dé.

3 (Chi cháa fariseo jíin taká cháa judío, nú tú nandá'a ná'an-de, tú káyee-dé staa. Ch̄i káñavá'a-de tan̄inu aná'an.)

4 Te nú n̄i kanajió káva-de ja ní kaja'an-de nuyá'u, te nú tú nasándoo-de máa-de, tú káyee-dé. Te ío kua'a-gá tan̄inu káñavá'a-de te káchiñú'ún-de, nátu'un ndúndoo vaso, tindo'o, ko'o káa, jíin jito.)

5 Te cháa fariseo jíin cháa káchaa tutu, n̄i kajika tu'un-de-yá. Te cháa káskuá'a jíin-ró, naja tú káchiñú'ún-de tan̄inu cháa aná'an. Naja káyee-dé staa jíin ndá'a chá'an-de, ách̄i-de.

6 Te n̄i ka'an-yá jíin-de: Chaa uu xin̄i kákuu-ró. Bueno n̄i jani Isaías tu'un sik̄i-ro, ch̄i súan n̄i cháa máa-de tu'un sáa: Ñayivi yá'a jíin yú'u-i káchiñú'ún-i ruu, ko jíin añú-i ch̄i jík̄a-ni kákuu in̄i-i jito-i ruu.

7 Te káchiñú'ún sáni-i ruu, ch̄i kástá'an-i tu'un jáni in̄i in̄i cháa, ách̄i Isaías.

8 Chi n̄i kasía-ro tíñu n̄i tá'ú Dios nuu-ro, te káchiñú'ún-ró tán̄inu n̄i kajakin cháa, ja ndúndoo tindo'o jíin vaso. Te káñavá'a-ró kuá'a-gá tan̄inu súan, ách̄i-yá.

9 Te suni n̄i ka'an-yá: Bueno-ni kástív̄i-ró tú'un tá'ú tíñu Dios nává'a ch̄iñú'ún-ró tán̄inu n̄i kajakin máa-ró.

10 Ch̄i Moisés, n̄i ka'an-de: Kuandat̄u-ro núu táa-ro núu náa-ro. Ch̄i nú ndéja ká'an ndivá'a jíin táa jíin náa, ná kúu nú kuu. Ach̄i-de.

11 Ko máa-ró káka'an-ro: Nú ío ndatíñu ja x̄in in̄i cháa. Te a kuu ni'in tíñu ja kun̄i táa-de xí náa-de, ko nú xna'an-ga ka'an-de ja Corbán kúu (ja kun̄i ka'an, a n̄i soko-rí nuu Dios).

12 yúan-na te tuká jínu ñú'ún kúti sá'a-de ja kun̄i táa-de xí já kun̄i náa-de, ách̄i-ro.

13 Te súan kástív̄i-ró tú'un Dios jíin tán̄inu n̄i kajakin-ro. Te kua'a-gá tíñu súan kásá'a-ró, ách̄i-yá.

14 Te n̄i kana tuku-yá xin̄i ñáyivi kuá'a-ún. Te n̄i ka'an-yá jíin-i: Ndi'i-ró ná kúni so'o-ró tú'un ká'an-ri, te chu'un in̄i-ro.

15 Taká ndatíñu ío ich̄i fuera cháa, nú n̄i kivi in̄i yu'u-dé, ma kúchá'an-de sá'a. Ch̄i ja kenda in̄i yu'u-dé, yúan kúu ja kúchá'an-de sá'a.

16 Chaa ío so'o kuni ná'in, te ná kúni so'o-de, ách̄i-yá.

17 Te nuu ní kusin̄i-yá núu ñáyivi kuá'a-ún, te n̄i ndivi-yá in̄i ve'e. Te cháa káskuá'a jíin-yá, n̄i kajika tu'un-de-yá sik̄i tú'un yátá-ún.

18 Te n̄i ka'an-yá jíin-de: Suni tú kájuku'un in̄i máa-ró náún. Á tú kájin̄i-ro já taká ja kivi in̄i cháa, ma kúu kuchá'an-de sá'a,

19 *chĩ* tú *kívi* *inĩ* añú-de, *chĩ* toko-dé *kívi*, te ndénda-ni kua'an, áchí-ya. Súan *nĩ* stá'an-ya já ío ndoo taká ndeyu.

20 Te *nĩ* ka'an-ga-ya: Já kéndá ichi iní ñáyivi, yuán kúu já kúchá'an-i sá'a.

21 *Chĩ* ondé ichi iní añú kéndá já jáni ñáá *inĩ*, já ísíki ncháa tá'an, já kuáxán iní, já já'ni ndíyi,

22 já sakuí'ná, já too iní, já ñáá, já xndá'ú ñá'an, já tuká kúka nuu, já ndákoto xaan, já ká'an siki tá'an, já sáxixi máá, já xini ñáá.

23 Taká tu'un ñáá yá'a, máni ichi iní añú kéndá te kúchá'an-i sá'a, áchí-ya.

24 Te *nĩ* ndukuiñi-ya yúan. Te kua'an-ya ondé raya ñuu Tiro jíin ñúu Sidón. Te *nĩ* *kívi*-ya ñin ve'e. Te kuni-ya já tú ni ñin kuni tu'un. Ko tú ní kúu kundee sá'i-ya yúan.

Ña'an sirofenicia

25 *Chĩ* ñin ña'an ío ñin sesí'i-ña tá'an-i tachí kíni. Te *nĩ* jini tu'un-ña tú'un-ya. Te *nĩ* chaa-ni-ña. Te *nĩ* jukuiñi jíti-ña núu-yá.

26 Te ña'an-ún, ña'an griega kúu-ña. Te ondé ñuu Sirofenicia vai tata-ña. Te *nĩ* ka'an ndá'ú-ña jíin-ya já ná kíñi'in-ya tachí kíni tá'an sesí'i-ña-ún kí'in.

27 Te Jesús, *nĩ* ka'an-ya jíin-ña: Sía, ná ndá'a xna'an-ga *chĩ* taká suchí yá'a, *chĩ* tú ío va'a já kuánchaa-yo stáa-i te skána-yo núu lúsu, áchí-ya.

28 Te *nĩ* ka'an-ña: Jandáa ká'an-ní Táta, ko lúsu-ún ichi chíi mesa náchii-tí staa kuachí kóyo yu'u-í yáji-tí, áchí-ña.

29 Yúan-na te *nĩ* ka'an-ya jíin-ña: Kuá'an núsáá, *chi* tu'un va'a kúu já *nĩ* ka'an-ro yá'a. Te tachí kíni-ún, a *nĩ* kenda kua'an *inĩ* sesí'i-ro, áchí-ya.

30 Te *nĩ* kee-ña kuáno'on-ña ve'e-ña. Te *nĩ* jiní-ña já kátuu sesí'i-ña núu jíto. Te a *nĩ* kenda tachí kíni-ún kua'an.

Chaa só'ó kásteté

31 Te *nĩ* kenda tuku-ya ondé raya ñuu Tiro, *nĩ* kii-ya íchi Sidón. Te *nĩ* jaa-ya mar Galilea. Te *nĩ* ja'ncha sava-ya raya ñuu Decápolis vai-ya.

32 Te *nĩ* kákinchaka-i ñin chaa só'ó kásteté núu-yá. Te *nĩ* kaka'an ndá'ú-i jíin-ya já ná xndée-ya ndá'a-yá siki-dé.

33 Te *nĩ* kíñi'in sín-ya-dé nuu ñáyivi kuá'a-ún. Te *nĩ* chindee-ya ndá'a-yá so'o-de. Te *nĩ* tiví sí'ví-yá. Te *nĩ* ké'é-yá yáa-dé.

34 Te *nĩ* ndakoto-ya íchi ándívi. Te *nĩ* jaka nuu *inĩ*-ya. Te *nĩ* ka'an-ya jíin-de: Efata, áchí-ya. Já kuni ka'an: Nanuña.

35 Te *nĩ* nanuña so'o-de. Te *nĩ* nduvítá yáa-dé. Te *nĩ* kuu-ni *nĩ* naka'an káji-de.

36 Te *nĩ* ka'an xaan-yá jíin ñáyivi-ún já tú ni ñin nuu kachí-i. Te vasa *nĩ*'in *nĩ* ka'an xaan-yá jíin-i, ko ví'i-gá *nĩ* kajacha-i tu'un-ya.

37 Te *nĩ* kanaa xaan iní-i kánde'é-i. Te *nĩ* kaka'an-i: Bueno sá'a-ya taká tiñu; *chi* chaa só'ó nákuni so'o-de, te chaa ñí'in náka'an-de sá'a-ya, áchí-i.

8

Já ní skée-ya kuun mil ñáyivi

1 Te *kívi*-ún, *nĩ* ío kua'a xaan ñáyivi, te tú naún káji-i. Te *nĩ* kana Jesús xini cháa káskuá'a jíin-ya. Te *nĩ* ka'an-ya jíin-de:

2 Kúndá'ú *inĩ*-rí ñáyivi kuá'a yá'a, *chĩ* a *nĩ* kuu uní *kívi* káxiukú-i jíin-rí, te tú naún káji-i.

3 Te nú natájí-rí-i no'ón ndicha-i ve'e-i, te sava ichi te kujítá ñí-í, chí íó sava-i jíká vái koyo-í, áchí-ya.

4 Te cháa káskuá'a jíín-yá, ñí kaka'an-de jíín-yá: Te ndéchi kíí staa kée ndá'a chíí ñáyivi yá'a, chí máni ñu'un té'é kúu yá'a. Achí-de.

5 Te ñí jíká tu'ún-yá-de: Násaa staa kándiso-ró. Achí-ya. Te ñí kaka'an-de: Usia-ni státilá, áchí-de.

6 Yúan-na te ñí tá'ú-yá tíñu nuu ñáyivi kuá'a-ún ja ná júngo-i nuu ñu'un. Te ñí kí'in-ya ndí'usiá státilá-ún. Te ñí jíkán ta'u-yá. Te ñí sakuáchi-yá. Te ñí ja'a-ya núu cháa káskuá'a jíín-yá, ja ná káni-de nuu ñáyivi kuá'a-ún. Te ñí kajani-de nuu-í.

7 Te suni kándiso-de yaku tíyáká lúli. Te ñí jíkán ta'u-yá ja'a-tí. Te ñí tá'ú-yá tíñu ja súni ná káni-de nuu-í.

8 Te ñí kayee-í. Te ñí kanda'a chíí-i. Te ñí kendo-ga. Te ñí kanastútú-de usia ndo'o já ní kendo kuáchi.

9 Te ñáyivi ní kayee-ún ío nátu'un kuun mil-i. Te ñí jacha-ya-í kua'an-i.

10 Yúan-na te ñí kivi-ni-ya iní barco jíín cháa káskuá'a jíín-yá. Te ñí cha-ya ndáñú Dalmanuta.

Tu'un yujan ía cháa fariseo

11 Te yúan ñí chakoyo cháa fariseo. Te ñí kakejá'á-de káxndichí-de-ya kájikán-de tuni ichi ándívi núu-yá chí koto ncha-de-ya kákuni-de.

12 Te ñí jáká nuu iní-ya. Te ñí ka'an-ya: Naja kájikán ñáyivi yá'a tuni nuu-rí. Jandáa ká'an-rí jíín-ró ma kuá'a-rí ni ñn tuni nuu ñáyivi yá'a.

13 Te ñí skendo-ya-dé jíná'an-de. Te ñí ndívi tuku-ya iní barco, te kua'an-ya ingá lado.

14 Te cháa káskuá'a jíín-yá, ñí kanaa iní-de kundiso-de staa. Chí ñn-ni státilá kándiso-de iní barco.

15 Te ñí ka'an xaan-yá jíín-de: Koto va'a-ró máa-ró núu yujan ía cháa fariseo jíín núu yujan ía Herodes, áchí-ya.

16 Te kándatu'ún máa-de: Siki já tú kándiso-yó staa núsáa, áchí-de.

17 Te ñí jini Jesús. Te ñí ka'an-ya jíín-de: Naja kándatu'ún-ró. Já tú kándiso-ró staa náún. Á tú kájiní-ro. Á cha'an-ga juku'un iní-ro. Sáni ndava iní añú-ro náún.

18 Ká'io so'o-ró, te á tú kájiní so'o-ró. Ká'io nduchi-ro, te á tú kánde'é-ró, te á tú kánuku'un iní-ro.

19 Te násaa jíká chítú ndíí státilá ñí kendo kuáchi ní kanastútú-ró kivi ní sakuáchi-rí u'un státilá ñí kayee u'un mil cháa, áchí-ya. Te ñí kaka'an-de: Uxi uu-ni, áchí-de.

20 Te ñí ka'an tuku-ya: Te násaa ndo'o chítú ndíí státilá ñí kendo kuáchi ní kanastútú-ró kivi ní sakuáchi-rí usia státilá ñí kayee kúun mil ñáyivi, áchí-ya. Te ñí kaka'an-de: Usia-ni, áchí-de.

21 Yúan-na te ñí ka'an-ya jíín-de: Te onde vina tú káju'u'un iní-ro náún, áchí-ya.

Ja ní nasáva'a-ya cháa kuáá ñúu Betsaida

22 Te ñí ja-ya ñúu Betsaida. Te ñí kákinchaka-i ñn cháa kuáá núu-yá. Te ñí kaka'an ndá'ú-i jíín-yá ja ná ké'é-yá-de.

²³ Yúan-na te n̄i t̄in-ya ndá'a cháa kuáá-ún. Te n̄i kiñi'in-ya-dé ñuu-ún. Te n̄i tiv̄i si'v̄i-yá nduchi-dé. Te n̄i xndée-ya ndá'a-yá siki-dé. Te n̄i jik̄a tu'ún-yá-de: Á jini-ro yakú, áchí-ya.

²⁴ Te máa-de, n̄i ndakoto-de. Te n̄i ka'an-de: Jini-ná tak̄a cháa. Ko nátu'un yunu jini-ná-de kájika-de, áchí-de.

²⁵ Yúan-na te n̄i chaa tuku-ya ndá'a-yá siki ndúchi-dé. Te n̄i ndakoto va'a-de. Te n̄i nduva'a īj-dé. Te onde jik̄a te n̄i jini káji-de ndivii.

²⁶ Te n̄i natáji-yá-de kuano'on-dé ve'e-de. Te n̄i ka'an-ya: Ma kivi-ró iní ñuu. Te ni ñin nuu cháa ñuu-ún ma kachí-ro, áchí-ya.

Tu'un n̄i ka'an ndaq Pedro

²⁷ Te n̄i kenda Jesús jín cháa káskuá'a jín-ya kua'an-ya jín-de ichi táká ñuu ndañuu Cesarea de Filipino. Te ichi-ún n̄i jik̄a tu'ún-yá-de: Te ruu, na cháa kúu-ri káka'an ñayivi, áchí-ya jín cháa káskuá'a jín-ya.

²⁸ Te n̄i kakastu'ún-de nuu-yá: Juan ja skuánducha, káka'an-i. Te sava-i: Elías. Te sava-ga-i: ñn cháa n̄i jani tu'un Dios onde sáa, áchí-de.

²⁹ Yúan-na te n̄i ka'an-ya jín-de: Te róo, na cháa kúu-ri káka'an máa-ró, áchí-ya. Te n̄i ka'an Pedro: Máa-ní kúu Cristo, áchí-de jín-ya.

³⁰ Te n̄i ka'an xa'an-yá jín-de jíná'an-de ja tú ni ñin nuu kachí-de tu'un-ya.

Jín kivi ní ka'an-ya já kúu-ya

³¹ Te n̄i kejá'a-yá n̄i stá'an-ya núu-dé ja jínu ñú'ún ndó'o xa'an máa Sé'e cháa. Te cháa n̄i kayii jín táká sutu ñá'nu jín cháa káchaa tutu ma kuátú'ún-de-ya, chí ka'ni-dé-ya. Te nuu uní kivi te nachaku-ya, áchí-ya.

³² Te káji ní ka'an-ya tú'un yá'a. Yúan-na te Pedro, n̄i t̄in-de-ya. Te n̄i kejá'a-de ká'an xa'an-dé nuu-yá.

³³ Te máa-yá, n̄i jó káva-ya. Te n̄i ndakoto-ya núu cháa káskuá'a jín-ya. Te n̄i ka'an xa'an-yá nuu Pedro: Satanás, kuxio ki'jn-ro, chí tú júku'un in̄i-ro tú'un Dios, chí sa tu'un cháa júku'un in̄i-ro, áchí-ya.

³⁴ Te n̄i kana-ya xini ñáyivi kuá'a-ún jín cháa káskuá'a jín-ya. Te n̄i ka'an-ya jín-de: Nani cháa nú kuní-de kii-de yata-rí, te ma chíñú'ún-de máa-de, te ná kuándéé iní-de jín túndó'o kii siki-dé, te ná kúndikin-de ruu kii-de.

³⁵ Chí cháa jítú iní-de kaku-de chíi tundó'o kii siki-dé, naa-dé. Te vasa ná kúu ñn cháa ja siki rúu jín siki tú'un va'a-ri, ko kaku-de.

³⁶ Chí naún ní'in cháa vasa ná kúndéé-de ni'jn-dé ñí ñúyivi, te nú xnáa-dé añú-de.

³⁷ Xí naún chúnáa cháa añú-de.

³⁸ Chí nú ndé cháa kúka nuu iní-de nuu-ri jín núu tú'un ká'an-ri ma'nu ñáyivi yá'a ja kájsiki ncháa-i Dios jín má'ñú cháa kásá'a kuachi, te suni súan kuka nuu iní máa Sé'e cháa nuu-dé, kivi ndii-ya jín táká ndajá'a ndóo-ya. Te kivi-ún ndúñá'nu-ya sá'a Táa-ya, áchí-ya.

9

¹ Te suni n̄i ka'an-ya jín-de jíná'an-de: Jandáa ká'an-ri jín-ró: Ió sava cháa ká'jin yá'a ja má kúu kuti-dé onde nú tú kun̄i-de ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, ndasa kii jín fuerza, áchí-ya.

Siki já túku n̄i nduu-ya

² Yúan-na te nuu iñú kiví te nì jaka Jesús Pedro jíin Jacobo jíin Juan, te máni máá-ni-de nì kiñi'in sñn-ya-dé kua'an-ya jíin-de ñn yuku súkún. Te yúan, tuku nì nduu-ya núu-dé.

³ Te sa'ma-yá nì kanandii ncháa, kiyí xaán, nátu'un yu'a volcán. Te tú ío ni ñn ja súan kuu nakacha kiyí iní ñuyívi yá'a.

⁴ Te nì kandenda Elías jíin Moisés nì kajini-de. Te nì kandaṭu'ún cháa-ún jíin Jesús.

⁵ Yúan-na te nì ka'an Pedro: Maestro, va'a-ga ná kéndoo-yó yá'a, te sá'a-ná uní ve'e kuu. ñn kuu máá-ní, inga kuu Moisés, te inga kuu Elías, áchí-de jíin Jesús.

⁶ Chì tú ní jiní-de ndasa ka'an-de, chì káyu'ú xaán-dé.

⁷ Te nì cháa ñn vikó nu'ún. Te nì jasu níí núu-dé. Te nuu vikó nu'ún-ún nì kenda ñn tu'un ja ní ka'an: Ya'á kuu Se'e-rí ja kúnda'ú iní-rí, te kuni ná'in-ró tú'un ká'an-ya. Achí.

⁸ Te nì kanda-koto-ni-de. Te tuká ni ñn naún ní kájiní-de, chì máá ñn-na Jesús.

⁹ Te kánuu-de yuku-ún, te nì ka'an xaán-ya jíin-de ja tú ni ñn nuu kachí-de ja súan nì kajini-de-ún, chì onde ná náchaku máá Sé'e cháa ma'ñú ndíyi. Achí-ya.

¹⁰ Te nì kañu'un iní máá-de tu'un-ún. Te kájiká tu'ún tá'an-de naún tu'un kúu: Ja náchaku ma'ñú ndíyi.

¹¹ Te nì kájiká tu'ún-de-ya: Te cháa káchaa tutu naja káka'an-de ja kánúu ndíi Elías xna'an-ga, áchí-de.

¹² Te nì ka'an-ya jíin-de: Jandáa kúu ja ndíi Elías xna'an-ga, te nasajáa-de taká ndatíñu. Te suni yóso tú'un nuu tutú ja ndó'o xaán máá Sé'e cháa te sájá'a iní-i nuu-yá.

¹³ A ká'an-rí jíin-ró ja Elías, a nì kii-de. Te nì kasá'a-i taká ja ní kakuu iní-i jíin-de, nátu'un yóso tú'un-de nuu tutú, áchí-ya.

Suchi ñí'ín

¹⁴ Te nì ncháa-ya núu sáva-ga cháa kásku'a a jíin-yá. Te nì jiní-ya ñayívi kuá'a xaán, nì kájikó ndúu-i níí núu-dé. Te cháa káchaa tutu kástátá'an jíin-de.

¹⁵ Yúan-na te taká ñayívi-ún, nì kajini-ni-i nuu-yá. Te nì kánaa iní-i kánde'é-i nuu-yá. Te nì katau-i kua'an-i nuu-yá. Te nì kaka'an-i jíin-yá.

¹⁶ Te nì jiká tu'ún-yá-i: Na síkí kástátá'an-ró jíin-de jíná'an-de, áchí-ya.

¹⁷ Yúan-na te nì ka'an ñn cháa ma'ñú ñayívi kuá'a-ún: Maestro, vaj nchaka-ná se'e-ná nuu-ní, chì tá'an-i ñn tachí ñí'ín.

¹⁸ Te tachí-ún, ndéni kúu te nú nì tñn-ni-i, te já'ni yí'í-ni-i. Te sjáa-ni ti'ñu yu'u-í. Te skí'ñi nu'un-í. Te kuajichí-i sá'a. Te nì ka'an-ná jíin cháa kásku'a jíin-ní ja ná kíñi'in-de kí'in. Te tú ní kakuu sá'a-de, áchí-de.

¹⁹ Te nì ka'an-ya jíin-i: Ñayívi xaán ní'in iní kakuu-ró. Nasaa-ga kivi kúnchaa-rí jíin-ró. Te nasaa-ga kivi ndó'o-rí jíin-ró. Kuá'a-i ná kí-i nuu-rí núsáa, áchí-ya.

²⁰ Te nì kaja'a-de-i nuu-yá. Te nì jiní-i-ya. Te tachí-ún, nì ja'ni yí'í xaán-ní-i. Te nì ndua-i nuu ñú'un. Te nì tuu-í. Te nì jaa ti'ñu yu'u-í.

²¹ Te Jesús, nì jiká tu'ún-ya táa-i: Nasaa kivi ní kuu tá'an-i tachí yá'a, áchí-ya. Te nì ka'an-de: Onde lúli-i.

²² Te tondó tñi jínu nì kuu chindee-i nuu ñú'un jíin núu ndúcha, ja ká'ni-í kuní. Ko nú kuu sá'a-ní, kundá'ú iní-ní náá. Te chindéé chítuu-ní náá, áchí-de.

²³ Te *n̄i* ka'an Jesús jíin-de: Te nú kándija-ró, chi cháa kándija te kuu taká ja kuní-de, áchí-ya.

²⁴ Yúan-na te máá táa suchí-ún, *n̄i* ka'an jaa-ni-de: Kándija-ná, ko chindéé chítuu-ní náá *ch̄i* tú kándija va'a va'a-ná, áchí-de.

²⁵ Te *n̄i* jin̄i Jesús ja ní katau ñayivi kuá'a-ún kua'an-i nuu-yá. Te *n̄i* ka'an xaan-yá jíin tachi kini-ún: Tachi ñí'in só'ó, ruu tá'ú-rí tiñu nuu-ro. Kenda-ró iní-i, te ma ndávi-ga-ro iní-i, áchí-ya jíin.

²⁶ Yúan-na te tachi-ún, *n̄i* kana kó'ó. Te tin̄i jinu *n̄i* ja'ni yí'í xáan-gá-i. Te *n̄i* kenda kua'an. Te máá súchí-ún, *n̄i* kundiyi-ní-i. Te *n̄i* kaka'an tin̄i ñayivi: A *n̄i* j'i-i, áchí.

²⁷ Te Jesús, *n̄i* tiin-ya ndá'a-í, te *n̄i* ndukani-ya-í. Te *n̄i* ndukuiñi-i.

²⁸ Te nuu ní *k̄ivi* Jesús in̄i ve'e, te cháa káskuá'a jíin-yá, *n̄i* kajika tu'ún siin-de-ya: Naja tú ní kákuu kiñi'in-ná tachi-ún ki'jn, áchí-de.

²⁹ Te *n̄i* ka'an-ya jíin-de: ñin tá'an yuán, ni ma kenda kuti kí'in, te nú tú kakan ta'u-yo te kondicha in̄i-yo, áchí-ya.

Ja ní ka'an tuku-ya já kúu-ya

³⁰ Te *n̄i* kakenda-ya yúan. Te *n̄i* kaja'a-ya kuá'an-ya íchi ndáñuu Galilea. Te tú ní kuní-ya já kúni tu'un ní ñn.

³¹ Te *n̄i* stá'an-ya núu cháa káskuá'a jíin-yá: Ñayivi yá'a nastúu-i máá Sé'e cháa nuu ndá'a sáva-ga cháa. Te cháa-ún, ka'ni-dé-ya. Ko nú *n̄i* j'i-ya, te nuu uní *k̄ivi* te nachaku-ya, áchí-ya jíin-de.

³² Te máá-de, tú ní kájuku'un in̄i-de tu'un yá'a. Te *n̄i* kayu'ú-de kaka tu'ún-de-ya.

Ja ní kastátá'an-de ndé cháa kúñá'nu-ga

³³ Te *n̄i* ja-ya ñuu Capernaum. Te nuu ní *k̄ivi*-ya iní ve'e, te *n̄i* jika tu'ún-yá-de: Naún tu'un *n̄i* kandatú'ún-ró ichi-ún, áchí-ya.

³⁴ Te máá-de, tú ní káka'an kuti-dé. *Ch̄i* ichi-ún *n̄i* kastátá'an-de ndé cháa kuu ñá'nu-ga.

³⁵ Yúan-na te *n̄i* jungoo-ya. Te *n̄i* kana-ya xiní ndí'uxí uu-de. Te *n̄i* ka'an-ya jíin-de: Nú ndé cháa kuní-de kunúú-de, te nduu-de sandí'í-na nuu táka tá'an-de. Te kuatíñu-de nuu tá'an-de.

³⁶ Te *n̄i* tiin-ya ñn suchí lúli. Te *n̄i* jani-ya-í ma'ñú-de. Te *n̄i* junu ncha-ya-í. Te *n̄i* ka'an-ya jíin-de:

³⁷ Cháa ja jíin sí'ví-rí kuatá'ú-de ñn suchí lúli nátu'un suchí yá'a, te ruu kuatá'ú-de. Te cháa kuatá'ú rúu, nasu rúu, *ch̄i* l'a *n̄i* táji rúu vai-rí kuatá'ú-de, áchí-ya.

³⁸ Te *n̄i* ka'an Juan jíin-yá: Maestro, *n̄i* kajini-ná ñn cháa ja jíin sí'ví-ní *n̄i* kiñi'in-de tachi kini kaja'an. Te tú ndikín-de yóó. Te *n̄i* kajasu-ná nuu-dé. *Ch̄i* tú ndikín-de yóó, áchí-de.

³⁹ Te Jesús, *n̄i* ka'an-ya jíin-de: Ma kasú-ro núu-dé, *ch̄i* ñn cháa ja jíin sí'ví-rí sá'a-de tiñu ñá'nu, ma kuu naka'an-de sikí-rí.

⁴⁰ *Ch̄i* cháa tú ká'an sikí-yo, ndújín-de jíin-yo.

⁴¹ Te nú ndé cháa kuá'a-de ñn yajin ndúcha kó'o-ró jíin sí'ví-rí, te nú súan ná sá'a-de *ch̄i* kándujín-ró jíin Cristo, jandáa ká'an-rj jíin-ró ja má xnáa-dé ya'u-de.

Sikí já skívi yóó nuu kuáchi

42 Te nú ñn sũchĩ lúli yá'a kándija-i ruu te kivi-i kuachi sá'a ñn chaã, te va'a-ga nú ní nú'ni ñn yosó ká'nu sukun-dé, te kenda-de kí'in-de nuu ndúcha mar núú.

43 Te nú nda'a-ro kunĩ skívi róo nuu ío kuachi, xiti ná kí'in. Va'a-ga ja kúchaku tĩkú'lu-ró, nasu já kóo ndendúú nda'a-ro kí'in-ro núú infierno, nuu kayú ñu'un ja má ndá'va kuti.

44 Te yúan, ni ñndákú-de ma kúu-ti. Te ni ñu'un-ún ma ndá'va kuti.

45 Te nú ja'a-ro kunĩ skívi róo nuu ío kuachi, xiti ná kí'in. Va'a-ga ja kúchaku tĩkú'lu-ró, nasu já kóo ndendúú ja'a-ro kí'in-ro núú infierno, nuu kayú ñu'un ja má ndá'va kuti.

46 Te yúan, ni ñndákú-de ma kúu-ti. Te ni ñu'un-ún ma ndá'va kuti.

47 Te nú nduchi-ro kunĩ skívi róo nuu ío kuachi, tava ná kí'in. Va'a-ga kivi-ró ñúu nuu tá'ú Dios tiñu jín ñn-ni nduchi-ro, nasu já kóo ndendúú nduchi-ro kí'in-ro núú infierno.

48 Te yúan, ni ñndákú-de ma kúu-ti. Te ni ñu'un-ún ma ndá'va kuti.

49 Chi taká chaã kuu u'a-de sá'a ñu'un. Te taká kuñu ni soko, kuu u'a sá'a ñij. 50 Va'a ío ñij. Ko nú ñij-ún ná náa xikó u'a, ndasa ndu'u'a sá'a-ró núsáa. Ná kúñava'a-ró ñij ini máa-ró. Te ma kánaa-ro jín tá'an-ró, áchi-ya jín-de.

10

Sikĩ tú'un tú xndóo tá'an

1 Te ni kenda-ya yúan, te ni chaã-ya ondé raya ñuu Judea jín ingá lado yata yúcha Jordán. Te ni kututú tuku ñayivi kuá'a núu-yá. Te ni stá'an tuku-ya tú'un nuu-í, nátu'un sá'a-ya.

2 Te ni jakoyo chaã fariseo nuu-yá ja kóto nchaã-de-ya. Te ni kajika tú'un-de-ya: Á ío ley ja skéndo ñn chaã ñasí'i-de, xí túu, áchi-de.

3 Te máa-yá, ni ka'an-ya jín-de: Naún tiñu ni tá'ú Moisés nuu-ro, áchi-ya.

4 Yúan-na te ni kaka'an-de: Moisés, ni jatú'un-de ja kúva'a acta ndusñn, te ndoo-ña, áchi-de.

5 Te Jesús, ni ka'an-ya jín-de: Sikĩ já ní'in ini añú-ro jíná'an-ró, yuán súan ni tá'ú-de tiñu yá'a nuu-ro.

6 Ko onde xnáñúú kivi ní jungoo ñuyivi, chi ja yí jín já sí'i ní sá'a Dios.

7 Ja yúan kúu ja skéndo chaã táa-de náa-de, te ketá'an-de jín ñasí'i-de.

8 Te ja ní kuu uu tá'an, ñn-na kúu. Na tuká kúu uu, chí ñn-na kúu.

9 Núsáa te ja á ni skétá'an Dios, ma ndusñn kuti sá'a ñn ñayivi, áchi-ya.

10 Te onde ve'e te chaã káskuá'a jín-yá, ni kajika tú'un tuku-de-ya sikĩ tú'un-ún.

11 Te ni ka'an-ya jín-de: Nú ndé chaã skéndo-de ñasí'i-de te tanda'a-dé jín ingá ña'an, te ísiki ncháa-de ñasí'i-de nú súan.

12 Te nú máa ñasí'i-ún xndóo-ña yí-ñá te tanda'a-ñá jín ingá-de, te tú'un ísiki ncháa sá'a-ña. Achí-ya.

Jesús jín sũchĩ lúli

13 Te ni chaãkoyo sava ñayivi núu-yá jín sũchĩ lúli ja ké'e-yá-i. Te chaã káskuá'a jín-yá, ni kaka'an xaan-dé nuu ñayivi vái koyo jín-i.

14 Te ni jini Jesús. Te ni kiti ini-ya. Te ni ka'an-ya jín-de: Síã, ná kíkoyo sũchĩ lúli núu-rí, te ma kasú-ro íchi-í, chí tá'an súan kákuu ja xín ñúu nuu tá'ú Dios tiñu.

15 Jandáa ká'an-ri jíin-ró: Nú ñin cháa tú játú'un-de ñuu nuu tá'ú Dios tiñu nátu'un játú'un ñin suchi lúli, ma kivi kuti-dé yúan, áchí-ya.

16 Te ni junu nchaq-ya-í. Te ni xndée-ya ndá'a-yá xiní-í jíná'an-i. Te ni jikan ta'u-yá ja'a-í.

Chaa kúka

17 Yúan-na te ni ki'in-ya ichi kuá'an-ya. Te jínu ñin cháa súchi ni cháa-de. Te ni jukuiñi jítí-de nuu-ya. Te ni jiká tu'un-de-ya: Chaa va'a kúu-ni Maestro. Ndasá sá'a-ná te ni'in tá'u-ná kuchaku-ná ní káni, áchí-de.

18 Te Jesús, ni ka'an-ya jíin-de: Naja ká'an-ro cháa va'a jíin-rí. Tú ni ñin cháa va'a ío chi máá ñin-ni Dios.

19 A jini-ro tú'un ni tá'ú tiñu-ya núu-ro: Ma kúsiki ncháa tá'an-ró, ma ká'ni-ro ndáyi, ma sakuí'ná-ró, ma ká'an-ro tú'un tú'un, ma kuánchaa-ro ndátíñu tá'an-ró; kuandatu nuu táa-ro núu náa-ro, áchí-ya.

20 Te máa-de, ni ka'an-de jíin-yá: Taká tiñu yá'a a ni skíkuu-ná onde ná lúli-ná, Maestro, áchí-de.

21 Yúan-na te ni ndakoto Jesús nuu-dé. Te ni kumaní-ya jíin-de. Te ni ka'an-ya jíin-de: ñin-na tiñu kumaní sá'a-ró núsáa. Kuá'an, te xikó ndí'i-ró ja ñáva'a-ró, te kuá'a-ró núu ñáyivi ndá'ú. Te onde andívi koo yaji-ro. Yúan-na te kii-ró, kundikin-ro rúu ki'on, te kuandéé iní-ro jíin túndó'o kii sikí-ro, áchí-ya.

22 Te máa cháa súchí-ún, ni kuxí iní-de ja súan ni ka'an-ya. Te ni kee-de kua'an-de. Te ndúkuí'a iní-de. Chi kua'a xaán ndátíñu ñáva'a-de.

23 Yúan-na te Jesús, ni ndakoto-ya ní xiin-yá. Te ni ka'an-ya jíin cháa káskuá'a jíin-yá: Xaan ú'u kivi ñin cháa kúka iní ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, áchí-ya.

24 Yúan-na te cháa káskuá'a jíin-yá, kánaa iní-de kájni so'o-de tu'un ni ka'an-ya-ún. Ko ni ka'an tuku Jesús jíin-de: Hijo, cháa ja xaán káchiñú'un-de xu'ún, xaan ú'u kivi-de ñuu nuu tá'ú Dios tiñu.

25 Yachi-ga ja'a ñin camello yau yiki tikúí, vásá ñin cháa kúka kivi-de ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, áchí-ya.

26 Te máa-de, ví'i-gá kánaa iní-de, kájni iní-de: Ndé cháa kaku núsáa.

27 Yúan-na te Jesús, ni ndakoto-ya núu-dé. Te ni ka'an-ya: Jíin cháa ma kúu kuti, ko tú súan kúu jíin Dios. Chi taká-ni tiñu ndí'i-ni kúu sá'a Dios, áchí-ya.

28 Yúan-na te Pedro, ni ka'an-de jíin-yá: Náa, ni kaskéndo-ná taká ndatíñu-ná. Te ni kandikin-ná ní vai-yó, áchí-de.

29 Te ni ka'an Jesús: Jandáa ká'an-ri jíin-ró: Nú ñin cháa ni skéndo-de ve'e-de, xí ñani-de, xí kuá'a-de, xí táa-de, xí náa-de, xí ñási'í-de, xí sé'e-de, xí tá'u-dé, ja sikí rúu jíin sikí tú'un va'a ká'an-ri,

30 te nani'in-dé ñin ciento vuelta vina kúu ve'e, kúu ñani, kúu kua'a, kúu náa, kúu se'e, kúu ta'u. Ko chindikín-i-de. Ko onde inga vida chaa, yúan-na te kuchaku-de ní káni.

31 Te kua'a cháa kúnúú, nduu-de sandí'í-na. Te cháa sandí'í-na, ndunúú-de, áchí-ya.

Ja ní ka'an tuku-ya já kúu-ya

32 Te ká'jin-de ichi ní kákaa-de kája'an-de ñuu Jerusalén. Te Jesús, yóxnúú-ya nuu-dé. Te ni kánaa iní-de kájni so'o-de. Te ñáyivi káindikín-ya-ún káyu'ú-i. Yúan-na te ni kana sñn tuku-ya xiní ndí'uxí uu cháa-ún. Te ni kastu'ún-ya nuu-dé taká tu'un kii sikí-yá:

³³ Ná kuní-ro: Kaa-yó kí'in-yo ñúu Jerusalén. Te yúan natuu máá Sé'e chaa nuu táká sutu ñá'nu, jíin núu cháa káchaa tutu. Te ndonda-de siki-yá ku-yá. Te nachí'i-de-yá ndá'a cháa síin nación.

³⁴ Te chaa-ún, sákátá-de nuu-yá. Te kua'a-de ta'u-yá. Te tiví si'ví-de nuu-yá. Te ka'ni-dé-yá. Ko nuu uní kiví te nachaku-yá, áchí-yá.

Favor jikán Jacobo jíin Juan nuu-yá

³⁵ Yúan-na te Jacobo jíin Juan, se'e Zebedeo, ñi jakoyo-de nuu-yá. Te ñi kaka'an-de jíin-yá: Maestro, kákuni-ná ja sá'a-ní ñin ja kakán-ná nuu-ní, áchí-de.

³⁶ Te máá-yá, ñi ka'an-yá jíin-de: Ndasa kákuni-ro já sá'a-ri jíin-ró, áchí-yá.

³⁷ Te ñi kaka'an-de jíin-yá: Kua'a-ní xiin-ní kuxiukú-ná jíin-ní, ñin-ná ichi ndává'a-ní, te inga-ná ichi ndávésé-ní, kiví ndúñá'nu-ní, áchí-de.

³⁸ Yúan-na te Jesús, ñi ka'an-yá jíin-de: Tú kájiní-ro ñaún kúu ja kájikán-ro. Á kuu ndo'o ta'an-ro jíin-ri jíin túndó'o kii siki-ri, xí kúu kuanducha-ro núu ní janducha-ri, áchí-yá.

³⁹ Te máá-de, ñi kaka'an-de: Kuu sá'a-ná, áchí-de. Te Jesús, ñi ka'an-yá jíin-de: Jandáa, ja ndó'o ta'an-ro jíin-ri jíin túndó'o kii siki-ri, te nuu ní janducha-ri, kuanducha-ro,

⁴⁰ ko ja kúxiukú-ró ichi ndává'a-ri jíin ichi ndávésé-ri, nasu máá-ri tá'ú tíñu ja kuá'a-ri nuu-ro, chí ío tu'a ja kúu ñin chaa, te chaa-ún ñi'in, áchí-yá.

⁴¹ Te uxí-ga chaa-ún, ñi kajini so'o-de tu'un yá'a. Te ñi kakití iní-de nuu Jacobo jíin núu Juan.

⁴² Te Jesús, ñi kana-yá xiní-dé. Te ñi ka'an-yá jíin-de: Kájiní-ro já táká chaa kábito-de nátu'un chaa kákuñá'nu nuu ñáyivi, te kátá'ú téyí-de tíñu nuu-í. Te ja kákuñá'nu siki máá-de, suni kátíin ñi'in so'o-de.

⁴³ Ko siki róo jíná'an-ró, ña tú súan koo: Chí nú ndé róo kuní kuñá'nu nuu tá'an-ró, te róo kúu ja kuátíñu nuu tá'an-ró.

⁴⁴ Te nú ndé róo kuní kunúu, yúan ndúu mozo nuu táká-ro.

⁴⁵ Chí máá Sé'e chaa ña tú vai-yá já kuátíñu ñáyivi núu-yá, chí sua játíñu-yá núu ñáyivi te kua'a-yá máá-yá ku-yá já nákuuan-yá kuá'a ñáyivi, áchí-yá.

Bartimeo, chaa kuáá

⁴⁶ Yúan-na te ñi jakoyo-yá ñúu Jericó. Te yúan ñi ndenda-yá jíin cháa káskuá'a jíin-yá jíin ñáyivi kuá'a xa'an. Te Bartimeo chaa kuáá, se'e Timeo, kánchaa-de yu'íchi, jikán-de caridad.

⁴⁷ Te ñi jini tu'un-de ja Jesús ñuu Nazaret kúu-yá. Te ñi kejá'a-de kána kó'o-de: Jesús, Se'e David, kundá'ú iní-ní náá, áchí-de.

⁴⁸ Te kua'a-í, ñi kaka'an xa'an-í nuu-dé, ja ná kasú-de yu'u-dé. Ko máá-de, ví'í-gá ñi kana kó'o-de: Táta Se'e David, kundá'ú iní-ní náá víi, áchí-de.

⁴⁹ Yúan-na te Jesús, ñi jukuiñi-yá. Te ñi ka'an-yá: Kana xiní-dé ná kí-de, áchí-yá. Te ñi kákana-i chaa kuáá-ún: Ma ndúku'a iní-ro. Ndukuiñi ná chó'o, chí kána-yá róo, áchí-i jíin cháa-ún.

⁵⁰ Yúan-na te máá cháa-ún, ñi skána-de tikachí-de. Te ñi ndukuiñi-de. Te ñi jaa-de nuu Jesús.

⁵¹ Te Jesús, ñi ka'an-yá jíin-de: Ñaún sá'a-ri jíin-ró kuní-ro, áchí-yá. Te chaa kuáá-ún, ñi ka'an-de jíin-yá: Maestro, ja ná ndúndijin nduchi-ná kuní-ná, áchí-de.

⁵² Te Jesús, ni ka'an-ya jín-de: Kuá'an núsáá. Ja kándija-ró ní nama róó, áchí-ya. Te ni ndundijin-ni nduchi-dé. Te ni ndikin-de Jesús kua'an-de ichi-ún jín-ya.

11

Ja ní kivi Jesús ñuu Jerusalén

¹ Te ni kakuyani-ya ñuu Jerusalén, ñuu Betfagé, jín ñuu Betania, chii yuku Olivos. Te ni táji-ya uü chaá káskuá'a jín-ya kua'an-de.

² Te ka'an-ya jín-de: Kuá'an ñuu kánchaa nuu-ro jián. Te nuu kivi-ni-ró yúan, te ni'in-ro ñin burro nú'ni-ti, ja ní ñin chaá té koso-gá-de-ti. Te ndáji-ró-tí, te kii-ró jín-tí.

³ Te nú ndé chaá ka'an jín-ró: Naja sá'a-ró súan, achí-de. Te kachí-ro kúni-de: Máá Jító'o-yo jínu nú'ún-ya-ti, achí-ro. Yúan-na te táji-ni-de-ti kii-ró jín-tí, áchí-ya jín-de.

⁴ Te ni kaja'an-de. Te ni kani'in-dé burro-ún nú'ni-ti yúxé'é ichi yatá ké'e, nuu náketá'an uü ichi. Te ni kándáji-de-ti.

⁵ Te sava ja ká'in yúan, ni kaka'an jín-de: Naún kásá'a-ró sá burro jian kándáji-ró, áchí.

⁶ Yúan-na te máá-de, ni kaka'an-de jín-ún, nátu'un ni tá'ú Jesús tiñu nuu-dé. Te vása ní kasía-ún-de vai-de.

⁷ Te ni chaá-de jín burro-ún nuu Jesús. Te ni kaxndée-de tikachí-de siki-ti. Te ni jukoso-ya-ti.

⁸ Te kua'a-dé, ni kajakin-de tikachí-de ini ichi, te sava-ga-de, ni kaja'nu-de numa yúnu. Te ni kajakin-de ini ichi-ún.

⁹ Te ñayivi kája'an ichi núu-ya, jín ñayivi kándikin ichi yatá-ya, kaka'an jaa-i: Xáan va'a l'a kúu-ya. Ná nákana jaa-yó-ya, chii ndiso-ya tiñu máá Tatá Dios.

¹⁰ Te kákusi ini-yo, chii táa-yo David, a yani tá'ú-de tiñu nuu-yo. Xáan va'a l'a kúu-ya onde andívi, áchí-i.

¹¹ Te ni kivi Jesús ini ñuu Jerusalén, jín ini ve'e ii. Te ni ndakoto-ya núu táka ndatíñu ñin ní yúan. Te nuu ní ini, te ni kenda-ya kuá'an-ya ñuu Betania jín máá uxí uü-de.

Tu'un mérkexe

¹² Te kivi xián-ún, ni kakenda-ya kuá'an-ya ini ñuu Betania. Te ni chaá soko chii-ya.

¹³ Te onde jiká ní jini-ya ñin mérkexe ja ío numa ndá'a. Te ni kandita-ya kuá'an-ya, jáni ini-ya já ní'in-ya ja kée-ya núu. Te nuu ní ja-ya núu mérkexe-ún, tú kuti naún ní ní'in-ya, chii máá núma-ní ío. Chii nasu kivi kúun nde'e kúu.

¹⁴ Yúan-na te Jesús, ni ka'an-ya: Ni ñin tuká naún kée kúti ndé'e xiní-ro ní káni, áchí-ya jín mérkexe-ún. Te chaá káskuá'a jín-ya, ni kajini so'o-de ja súan ni ka'an-ya.

Ja ní sándoo-ya vé'e ii

¹⁵ Te ni jakoyo-ya ñuu Jerusalén. Te ni kivi Jesús ini ve'e ii. Te ni kiñi'in-ya ñayivi kájaan káxikó ñin-i ini ve'e ii-ún kája'an-i. Te ni skuío káni-ya mesa chaá káxdái xu'ún, jín silla chaá káxikó paloma.

¹⁶ Te tú ní ja'a-ya tu'un ja'a ni ñin-i jín kivi ini ve'e ii-ún.

17 Te *n̄* stá'an-ya tú'un nuu-í: Á tú yóso núu tutú ja vé'e-ri, ve'e nuu kájikān ta'u táká ñayivi nání. Ko máá-ró, a *n̄* kanasá'a-ró yaú kava ñáku'i'ná, áchí-ya.

18 Te cháa káchaa tutu jín sutú ñá'nu, *n̄* kajini so'o-de tu'un-ún. Te kándúkú-de modo ndasa ka'ni-dé-ya. Ko káyu'ú-de-ya, chi taká ñayivi kánaa iní-i kájini so'o-i tu'un stá'an-ya.

19 Te nuu kuá'ini, te *n̄* kenda Jesús iní ñuu-ún, kua'an-ya.

Ja ní ichi mérkexe

20 Te jañá'an inga kivi, *n̄* kanaja'a-ya kuá'an-ya. Te *n̄* kajini-ya mérkexe-ún ja á *n̄* ichi onde yo'o.

21 Yúan-na te *n̄* nuku'un iní Pedro. Te *n̄* ka'an-de jín-ya: Maestro, nde'é-ní mérkexe-ún ja ní ka'an ndiva'a-ní jín. Te vina a *n̄* ichi ij, áchí-de.

22 Te Jesús, *n̄* ka'an-ya jín-de: Kandija nuu Dios,

23 chi jandáa ká'an-ri jín-ró: Nú ndé cháa ka'an-de jín yúku yá'a: Kuxio, te jungoo-ró onde nuu mar, te nú tú kani siki iní-de, chi sua kándija-de ja súan kuu ja ní ka'an-de-ún, te ja ní jikan-de-ún, ni'in-dé.

24 Ja yúan ká'an-ri jín-ró: Taká ja jikán-ro, te kakan ta'u-ro jín, te ná kándija-ró ja ni'in-ro, te ni'in-ro.

25 Te nú kájikān ta'u-ro, te kuña ká'nu iní-ro núu ndé in cháa jito u'u róo, náva'a máá Táa-ro kánchaa-ya onde andívi, suni kuña ká'nu iní-ya núu kuáchi-ró.

26 Chi nú tú kuña ká'nu iní-ro, suni súan máá Táa-ro kánchaa-ya onde andívi, ma kuña ká'nu iní-ya núu kuáchi-ró, áchí-ya.

Siki tiñu ndiso Jesús

27 Te *n̄* najakoyo tuku-ya ñúu Jerusalén. Te jika kuu-ya iní ve'e ij. Te sutu ñá'nu, jín cháa káchaa tutu, jín cháa *n̄* kayii, *n̄* chakoyo-de nuu-ya.

28 Te *n̄* kaka'an-de jín-ya: Na jín tú'un sá'a-ró tiñu yá'a. Te ndéja ní ka'an jín-ró sá'a-ró tiñu yá'a, áchí-de.

29 Te Jesús, *n̄* ka'an-ya jín-de: Ná kaká tu'un-rí róo in tu'un, te kachi-ro núu-rí. Yúan-na te ná kachi-ri nuu-ro na jín tú'un sá'a-ri tiñu yá'a.

30 Ja ní skuánducha Juan sáa, á onde andívi ní kii tu'un, xí cháa *n̄* tá'ú tiñu. Kastu'ún, áchí-ya.

31 Yúan-na te *n̄* kanda tu'ún máa-de: Nú ka'an-yo: Ja onde andívi. Te kachi-de kuni-yó: Naja tú ní kákandija-ró núu-dé núsáa.

32 Te nú ka'an-yo já cháa *n̄* tá'ú tiñu. Te káyu'ú-yo ñayivi, chi ndivii-í kájani ndaa iní-i ja cháa *n̄* jani tu'un Dios *n̄* kuu Juan, áchí-de jín tá'an-de.

33 Ja yúan ní kaka'an-de: Tú kájini-ri, áchí-de jín Jesús. Yúan-na te *n̄* ka'an Jesús: Suni ruu, tú kachi-ri nuu-ro na jín tú'un sá'a-ri tiñu yá'a núsáa, áchí-ya jín-de.

12

Chaa kásatiñu nuu itú uva

1 Te *n̄* keja'á-ya *n̄* ka'an-ya tú'un yátá jín-de jíná'an-de: In cháa, *n̄* nachu'un-de in itú uva. Te *n̄* jasu-de jakú. Te *n̄* jacha-de in yaú nuu kaxin-de. Te *n̄* ndukani-de in torre. Te *n̄* xndóo-de nuu cháa kásatiñu jín. Te *n̄* kee-de kua'an jíká-de.

2 Te in kivi te *n̄* táji-de in mozo-de vai nuu já kásatiñu jín uva-ún, ja vái naki'in-de nde'e itú uva nuu já ní kásatiñu-ún.

³ Ko máá-ún, n̄i k̄akat̄in-ún mozo-de. Te n̄i k̄astují-dé. Te n̄i k̄akiñi'in-ún-de. kuano'on s̄ani-ni-de.

⁴ Te máá jito'o, n̄i nat̄ájí tuku-de inga mozo-de vai nuu já k̄asátĩnu-ún. Te n̄i k̄astují-ún xiní mozo-de. Te n̄i k̄asákátá nuu-dé. Te n̄i k̄akiñi'in-ún-de kuano'on-dé.

⁵ Te máá jito'o uva, n̄i nat̄ájí tuku-de inga chaa vai. Te n̄i kaja'ni-ún-de jíin kuá'a-gá-de. Te sava-de n̄i k̄astují. Te sava-de n̄i kaja'ni.

⁶ Ko máá jito'o, ío ñn se'e-de ja kúndá'ú in̄i-de. Te onde sandi'í-na n̄i tájí-de se'e-de vai nuu chaa k̄asátĩnu. Te n̄i ka'an-de: Ná koo jíñ'ú'ún yúan nuu sé'e-r̄i, áchí-de.

⁷ Ko máá já k̄asátĩnu-ún, n̄i kandat̄u'ún: Chaa yá'a x̄iin tá'u. Ná ch'ó'o, ná ká'ni-yo-dé, te ná ndoo ta'u-dé kuu-yó, áchí.

⁸ Te n̄i k̄akat̄in-ún sé'e-de. Te n̄i kaja'ni-ún-i. Te n̄i k̄askána nd̄iyi-ún yatá itú uva.

⁹ Ndasa sá'a jito'o itú uva-ún núsáá. Chaa-de, te xnáa-dé ja ní k̄asátĩnu-ún. Te kuá'a-de itú uva-ún nuu sáva-ga chaa, áchí-ya.

¹⁰ Ni tutu ij yá'a té ka'u-ga-ro náún. Yuu já ní kaské'ich̄i chaa káchutá'an, ya'á kúu máá yúu ndíso fuerza jik̄i.

¹¹ Máá Tatá Dios, n̄i sá'a-ya súan. Te kánaa iní-yo ndé'é-yó tíñu yá'a, áchí-ya jíin-de.

¹² Te kándúkú-de modo t̄in-de-ya. Ch̄i n̄i kajuku'un in̄i-de ja sik̄i máá-de kúu tu'un yatá ní ka'an-ya-ún. Ko n̄i kayu'ú-de n̄i kajito-de ñayivi. Te n̄i k̄axndóo-de-ya, te kája'an-de.

Sik̄i xú'ún yóo

¹³ Te n̄i kat̄ájí-de sava chaa fariseo jíin chaa herodiano kája'an-de nuu-yá, náva'a t̄in yatá-de-ya jíin yakú tu'un.

¹⁴ Te n̄i chakoyo-de. Te n̄i kaka'an-de jíin-yá: Maestro, kájiní-ná ja ká'an ndaa-ní. Te tú yú'ú-ní jito-ní ni ñn chaa, ch̄i tú ndé'é-ní ndasa jito taká chaa, ch̄i sua stá'an ndaa-ní ichi Dios. Á kuu kuá'a-yó xú'ún yóo nuu César, x̄i túu. Á kuá'a-yó, x̄i ma kuá'a-yó, áchí-de jíin-yá.

¹⁵ Yúan-na te máá-yá, a n̄i juku'un in̄i-ya já xndá'ú-de-ya kákuni-de. Te n̄i ka'an-ya jíin-de: Naja kájito nchaa-ro rúu. Kuá'a xú'ún jíin ná kí ndé'é-r̄i, áchí-ya.

¹⁶ Te máá-de, n̄i kaja'a-de xú'ún-ún nuu-yá. Te n̄i ka'an-ya jíin-de: Ndé chaa kúu chaa ncháa nuu yá'a, jíin tú'un yóso yá'a, áchí-ya. Te n̄i kaka'an-de jíin-yá: César kúu, áchí-de.

¹⁷ Te Jesús, n̄i ka'an-ya jíin-de: Kuá'a ja x̄iin César nuu César, te ja x̄iin Dios nuu Dios, áchí-ya. Te n̄i kánaa x̄aan iní-de n̄i kájiní so'o-de tu'un n̄i ka'an-ya.

Sik̄i já náchaku nd̄iyi

¹⁸ Yúan-na te n̄i chakoyo chaa saduceo nuu-yá. Te chaa-ún, káka'an-de ja tú nachaku kuti nd̄iyi. Te n̄i kajika tu'ún-de-ya:

¹⁹ Maestro. Moisés, n̄i chaa-de tutu n̄i ndoo jíin-yó, nú ñani ñn chaa kuu-de, te ndoo ñasí'í-de, te nú tú se'e-de ní ío, te ñani-de naki'in ñasí'í-de, te nandak̄in-de tat̄a ñani-de, áchí tutu-ún.

²⁰ Te n̄i ka'io usiá ñani. Te chaa núu, n̄i tanda'a-dé. Yúan-na te n̄i jí'í-de. Te tú ní xndóo-de tat̄a-de.

²¹ Te chaa uu, n̄i naki'in-de-ña. Te n̄i jí'í-de. Te ni chaa-ún, tú ní xndóo-de tat̄a-de. Te chaa un̄i, suni súan.

22 Te ndí'usiá-de, n̄i kanchaka-de-ña. Te tú ni ñin-de ní xndóo-de tata. Te onde sandí'í-ña te n̄i j̄i'í máá ñá'an-ún.

23 Núsáá te kiv̄i náchaku taká ndiyi, ja náchaku máá ñani j̄iná'an-de, te ndé ñin-de kuu-ña ñásí'í-de, ch̄i ndí'usiá-de, n̄i kanchaka-de-ña, áchí-de j̄ín-yá.

24 Yúan-na te Jesús, n̄i ka'an-ya j̄ín-de: Tú káju'ún in̄i-ro j̄ín tutú ñi, ni j̄ín fuerza Dios. Yúan ní kastí'í-ró tú'un.

25 Ch̄i kiv̄i náchaku-de ma'ñú ndiyi, ni tuká t̄anda'a kúti-dé, ni ma n̄at̄anda'a máá-ña. Ch̄i nduu-de nátu'un ndajá'a ká'io andí'í.

26 Te sik̄i ndiyi ja náchaku, á té ka'u-ga-ro tutú Moisés, ndasa n̄i ka'an Dios j̄ín-de ma'ñú yukú: Máá-rí kúu Dios Abraham, Dios Isaac, Dios Jacob, áchí-ya j̄ín Moisés.

27 Ko nasu Dios chāa n̄i kaj̄i'í kúu-ya, ch̄i sua Dios chāa káichaku kúu-ya. Xāa kastí'í-ró tú'un núsáá, áchí-ya j̄ín-de.

Tu'un tá'ú tiñu kánúu xáan-gá

28 Te ñin chāa cháa tutu n̄i j̄ini so'o-de kástatá'an-de, n̄i jāa-de. Te n̄i j̄ini-de ja vá'a n̄i nachísó-yá tu'un nuu-dé. Te n̄i j̄ika tu'un-de-ya: Ndé tu'un kánúu xáan-gá nuu taká tu'un n̄i tá'ú-yá tiñu saá, áchí-de.

29 Te n̄i ka'an Jesús j̄ín-de: Ya'á kúu tu'un kánúu xáan-gá nuu taká-ga: Kuni so'o Israel, máá Tatá-yo Dios, máá ñin-ni-ya ío.

30 Núsáá te kuman̄i-ro j̄ín máá Tatá-ro Dios onde j̄ín in̄i j̄ín añú-ro, j̄ín ñí n̄úu j̄ini tuni-ro, j̄ín ñí fuerza-ro. Ya'á kúu tu'un tá'ú tiñu kánúu xáan-gá.

31 Te tu'un uu kúu suni nátu'un inga-ún: Kundá'ú in̄i-ro tá'an-ró nátu'un kúndá'ú in̄i-ro máá-ró. Tuká inga tu'un tá'ú tiñu kánúu-ga ío, ch̄i ya'á-ña, áchí-ya j̄ín-de.

32 Yúan-na te chāa cháa tutu, n̄i ka'an-de j̄ín-yá: J̄andáa Maestro, va'a ká'an-ní, ch̄i Dios ñin-ni-ya ío, te tuká inga Dios ío.

33 Te kuman̄i-yo j̄ín-yá onde j̄ín in̄i j̄ín añú-yo, j̄ín ñí n̄úu j̄ini tuni-yo, j̄ín ñí fuerza-yo, te kundá'ú in̄i-yo tá'an-yó nátu'un kúndá'ú in̄i-yo máá-yó, kánúu xáan-gá ya'á vása já ká'mu-yó kiti j̄ín taká kiti ká'ni-yo n̄úu-yá, áchí-de j̄ín-yá.

34 Yúan-na te n̄i j̄ini Jesús ja vá'a xāa ní xndíó káni-de tu'un. Te n̄i ka'an-ya j̄ín-de: A yani kuu kiv̄i-ró ñúu nuu tá'ú Dios tiñu, áchí-ya. Te ni ñin-de, tuká ní chúndéé in̄i-de kaka tu'un-de-ya:

Sik̄i Sé'e David

35 Te n̄i stá'an Jesús in̄i ve'e ñi. Te n̄i ka'an-ya: Naja káka'an chāa káchaa tutu ja Cristo kúu Se'e David.

36 Ch̄i suni máá David, n̄i ka'an-de n̄i sá'a Espiritu Santo j̄ín-de: Máá Tatá Dios n̄i ka'an-ya j̄ín J̄ito'o-r̄i: Nungo-o-ró íchi ndáv'a-r̄i, te ná chúkú-rí chāa kájito u'u róo, kuu-de teyu kuxndí ja'a-ro, áchí Dios. Achí David.

37 Ch̄i suni máá David, J̄ito'o, n̄i ka'an-de j̄ín-yá. Te ndasa kuu máá-yá se'e-de núsáá, áchí-ya. Te taká ñayivi ndá'ú, n̄i ka'io in̄i n̄i ka'io añú-i n̄i kaj̄ini ná'ín-i ja ká'an-ya.

Sik̄i já ní kana j̄ín-yá nuu-í

38 Te n̄i stá'an-ya tú'un. Te n̄i ka'an-ya j̄ín-i: Koto-ró máá-ró n̄úu cháa káchaa tutu. Ch̄i kákuni-de kaka-de j̄ín sú'nu káni. Te kákuni-de ja ká'an sa'an-yo j̄ín-de nuyá'u.

³⁹ Te silla onde xiní mesa iní ve'e sinagoga, jíin silla xiní mesa nuu ío xíni kákuní-de.

⁴⁰ Te cháa yá'a kákókó-de ve'e ña'an kéndoo ndá'ú, te kásá'a-de ja túu kuachi-de, yuán kájikān ta'u ná'an-de. Cháa yá'a ví'i-gá ta'nu ndatu-de, áchí-ya.

Ja ní soko ñá'an viuda xu'ún

⁴¹ Te kánchaa Jesús ichi núu janú nuu kásoko-í xu'ún. Te ndé'é-yá ndasa káchu'un kua'a ñáyivi xú'ún iní janu-ún. Te kua'a cháa kúká, nī káchu'un tēyí-de.

⁴² Te nī cháa ñin ña'an ní kéndoo ndá'ú. Te nī chindee-ña úu xu'ún yíkí náa, ja kúu ñin centavo.

⁴³ Yúan-na te nī kana-ya xini cháa kákuá'a jíin-yá. Te nī ka'an-ya jíin-de: Jandáa ká'an-ri jíin-ró, ja ñá'an ní kéndoo ndá'ú yá'a, nī chu'un-ga-ña vása táká ñáyivi ní káchu'un iní janu-ún.

⁴⁴ Chī táká-i, nī káchu'un-i ja ní ndendoso sikí-í. Ko ña'an yá'a, vasa kúndá'ú-ña, ko nī chu'un ndi'i-ña já ñáva'a-ña, onde jíin táká ja kúchaky-ña, áchí-ya jíin-de.

13

Tunī nuu kúyani nchaa Jesús

¹ Te nī ndenda-ya iní ve'e ñi. Te ñin cháa skuá'a jíin-yá, nī ka'an-de jíin-yá: Maestro, ndé'é-ní ná xaan lúu yuu te luu ve'e ío, áchí-de.

² Te Jesús, nī ka'an-ya jíin-de: Á ndé'é-ró núu táká ve'e ná'nu yá'a. Ma kútá'an-ga ñi ñin yuu, chī ñin kivi te ndi'i ndua, áchí-ya.

³ Te nī jungoo-ya ondé yuku Olivos, ichi núu vé'e ñi. Te Pedro, Jacobo, Juan, jíin Andrés, nī kajikā tu'ún sīn-de-ya:

⁴ Kastu'ún-ní nuu-ná. Ndé kivi kóo táká tiñu yá'a. Te ñaún tunī koo nuu kúyani cháa táká tiñu yá'a, áchí-de.

⁵ Te Jesús, nī kejá'a-yá ká'an-ya jíin-de: Koto-ró máá-ró jíná'an-ró, náva'a tu xndá'ú ñi ñin-de róo.

⁶ Chī kikoyo kua'a cháa ki'in núu-de sí'ví-rí, te ka'an-de: Máá-rí kúu Cristo, achí-de. Te xndá'ú-de kua'a xaan ñáyivi.

⁷ Te nú nī kajini tu'un-ró káka'an ja ío guerra xí já kóo guerra, te ma yú'ú-ro. Chī kánúú kóo súan. Ko té jinu-ga kivi.

⁸ Chī ndonda nación sikí nación, te ñuu sikí ñúu. Te yá'a yúan taan, te ñi'in, te koo tama, te ñi'in ñáyivi. Yá'a kákuu tundó'o kejá'a núu.

Tu'un ndasa ndo'o ñáyivi kákandíja

⁹ Te koto-ró máá-ró, chī nastúu-de róo nuu junta. Te iní ve'e sinagoga xndó'o-de róo. Te onde nuu gobernador jíin núu rey kana-de xiní-ro já sikí rúu. Te kani ndaa-ro tú'un nuu-dé.

¹⁰ Te jínu ñú'ún já xná'an-ga kuicha tu'un va'a-ri nuu táká ñáyivi.

¹¹ Te nú kinchaka-de róo, ja nastúu-de róo, ma nákaní tu'a iní-ro ndasa ka'an-ro jíin-de. Chī ja kuá'a-ya núu-ro hora jian, yuán ká'an-ro. Chī nasu máá-ró ká'an, chī Espiritu Santo ka'an, áchí-ya.

¹² Te ñani jíin ñani nastúu tá'an ja ná kúu. Te táa jíin sé'e, te se'e-ún ndonda sikí táa, te ka'ni tá'an.

13 Te taká ñayivi, koto u'u-i róo ja sikí rúu. Ko chaa kundii ni'in onde kivi jinu, chaa-ún kaku, áchí-ya.

14 Ko nú ni kajini-ro ja káchá'an te ni tucha taká ndatiñu nuu má kúu kuti koo súan núu, nátu'un ni ka'an Daniel chaa ni jani tu'un Dios (chaa ká'u, ná júku'un ini-de), yúan-na te ñayivi káxiukú ini ñuu Judea, ná kúnu-i kingoyo-i onde yuku.

15 Te chaa kándeé xini vé'e, ma núu-de ndivi-de ini ve'e ki'in-de ndatiñu-de.

16 Te chaa kándeé onde rancho, ma náxió káva yátá-de náki'in-de tikachí-de ichi yatá-dé.

17 Ko kivi-ún naka ndá'ú kuu ja káñu'un se'e, jín ja káskáxin-í.

18 Ná kakán ta'u-ro núsáa, nává'a tú kunu-ró máa víko vjin ki'in-ro.

19 Chí kivi-ún koo tundó'o, ja té tuká koo onde kivi ní sá'a Dios ñuyivi, te onde vina, te ni ma koo-ga.

20 Te nú máa Tatá Dios, tú ní náxndíyi-ya kivi-ún núu, ni ñin chaa ma kaku kuti-dé núu. Ko ja sikí cháa ni nakaji-ya, yúan ní náxndíyi-ya kivi-ún.

Tuni máa kivi sándi'-na

21 Núsáa te nú ndé chaa ká'an jín-ró: Yá'a ndé'é-ró kánchaa Cristo, xí: Yúan ndé'é-ró kánchaa-ya, ma kándija-ró ja ká'an-de.

22 Chí kenda Cristo xndá'ú, jín cháa kani tu'un tú'un. Te sá'a-de tuni tiñu ñá'nu xaañ, nává'a xndá'ú-de onde chaa ni nakaji-ya, te nú ná kúu sá'a-de.

23 Koto-ró máa-ró, chí a ni kachí ndi'-ri nuu-ro, áchí-ya.

24 Te kivi ndi'í koo tundó'o-ún, kutúun ndikandii, te yoo ma ndi'-ga.

25 Te tiñuú xini, jungoyo-ti ichi ándivi kii-ti. Te taká fuerza ándivi, ndi'í ka'ya.

26 Yúan-na te kuni ñayivi núu máa Sé'e chaa kii-ya ichi ándivi núu víko nu'ún jín kuá'a fuerza ja ndúñá'nu-ya.

27 Yúan-na te táji-ya ndajá'a-yá kingoyo. Te nastútú-yá ñayivi ní nakaji-ya ndikúun lado ñuyivi, onde nuu ndi'í ñu'un, te onde nuu ndi'í ándivi.

28 Vina te skuá'a-ró ndasa sá'a yunu mérxexe. Nú a ni nduyúcha núma, te ni najaa nda'a, te a kájiní-ro ja á ni kuyani viko sáú.

29 Suni súan róo, nú a ni kajini-ro kuákuu taká tiñu yá'a, te kuni-ro ja á yani jaá kivi-ún.

30 Jandáa ká'an-ri jín-ró ja má náa ñayivi yá'a, onde ná skikuu taká tiñu yá'a.

31 Ándivi jín ñuyivi chí naa, ko tu'un ká'an-ri chi ma náa.

Sikí ja kúndito-i

32 Ko kivi koo-ún, jín hora, tú ni ñin chaa jini, ni ndajá'a ká'io ándivi, ni máa Sé'e-ya, chí máa ñin-ni máa Táa-yo Dios jini-ya.

33 Koto-ró máa-ró, te kundito-ró, te kakan ta'u-ro. Chí tú kájiní-ro na kivi koo.

34 Chí nátu'un ñin chaa kua'an jík-de. Te ni xndóo-de ve'e-de. Te ni ja'a-de tu'un nuu mozo-de, ná tiñu sá'a ñin ñin-de. Te chaa ndito yuxé'é, ni ta'u tiñu nuu-dé, ná kúndito-de.

35 Núsáa te kundito-ró, chí tú kájiní-ro na hora nchaa jito'o ve'e-ún, á aini, á ñúú, á kána lí'li, á jañá'an.

36 Chí sánaa ini-ro te nchaa-ni-ya. Te ni'in-yá róo káxixi-ro.

37 Te taká tu'un ká'an-ri jín-ró yá'a, suni ká'an-ri jín ndivii-í jíná'an-i. Kundito jíná'an-ró, áchí-ya.

14

Jā ní k̄anatin̄ tu'un tá'an siki Jesús

1 Te uṽ-ga kivi te vása ní kuu Pascua jín víko kóo statilá tú yí'i yujan íá. Te sutu ñá'nu jín cháa káchaa kutu, n̄i k̄andúkú-de modo ndasa xndá'ú-de-ya te t̄in-de-ya. Te ka'ni-dé-ya kákun̄i-de.

2 Te n̄i kaka'an-de: M̄a kúu sá'a-yó máá kivi víko, ch̄i nú súan te ndonda vaḡ ñayivi, áchí-de.

Jesús jín ñá'an ndiso perfume

3 Te kánde-ya ñúu Betania, kánchaa-ya núu mesa ve'e Simón cháa té'yu ndi'yi. Te n̄i cháa ñin ña'an, kándá'á-ña ñin tiya'a ñú'un perfume máá nían ita nardo kúu. Te ncháa ya'u téyí. Te n̄i tá'ú-ña tiya'a-ún. Te n̄i chu'un-ña xiní-ya.

4 Te sava, n̄i kakit̄i in̄i. Te n̄i kaka'an: Naja náa perfume j̄an.

5 Ch̄i kuu kuya'u vi'í-gá un̄i ciento peso, te kua'a-yó núu ñayivi ndá'ú núu, áchí. Te n̄i kaka'an vaḡ siki-ña.

6 Ko Jesús, n̄i ka'an-ya: Síá-ña. Naja kástá'an-ro-ña. Tiñu va'a sá'a-ña jín-rí, áchí-ya.

7 Ch̄i nene káxiukú ñayivi ndá'ú jín-ró. Te nú kákun̄i-ro te kuu sá'a va'a-ro jín-i. Ko ruu, n̄a tú nene kánchaa-r̄i jín-ró.

8 Ya'á-ni n̄i kuu n̄i sá'a-ña. Ch̄i a n̄i chí'i tu'a-ña perfume yiki kúñu-r̄i kivi yúji-r̄i.

9 Jandáa ká'an-r̄i jín-ró, ja ní ñúyivi nú ná kuicha tu'un va'a ya'a, te tiñu n̄i sá'a-ña yá'a, suni koo tu'un nává'a ná núku'un in̄i-i-ña, áchí-ya.

10 Yúan-na te Judas Iscariote, ñin ja uxí uṽ yúan, kua'an-de nuu sutu ñá'nu ja nástúu-de-ya.

11 Te súan n̄i kajini so'o sutu-ún. Te n̄i k̄akusij in̄i. Te n̄i k̄akeyu'u já kuá'a xu'ún núu-dé. Te ná ndúkú-de modo ndasa nastúu-de-ya.

Viko lélú Pascua

12 Te máá kivi kéjá'á víko kóo statilá tú yí'i yujan íá, suni máá kivi kásoko-dé lélú Pascua, te cháa káskuá'a-ún, n̄i kaka'an-de jín-ya: Ndenu kuni-ní ná kísátu'a-ná nuu kée-ní lélú Pascua, áchí-de.

13 Te n̄i táji-ya uṽ cháa káskuá'a jín-ya kua'an-de. Te n̄i ka'an-ya jín-de: Kuá'an onde ñuu. Te yúan ketá'an-ró jín ñin cháa ndiso ñin kiyi nducha. Te kundik̄in-ro-dé ki'in-ro jín-de.

14 Te nuu ndivi-de, yúan ka'an-ro jín máá jito'o ve'e-ún: Achí máá Maestro: Ndenu ío ñin ve'e kua'a núu-ní nuu kée-ná lélú Pascua jín cháa káskuá'a jín-ná, achí-ro.

15 Te máá-de, ná stá'an-de ñin cuarto ká'nu onde xin̄i vé'e nuu-ro, yúan a ío tu'a. Te yúan sátu'a-ró ndasa kuu-yó, áchí-ya jín-de.

16 Te kája'an cháa káskuá'a jín-ya. Te n̄i jakoyo-de ñuu-ún. Te n̄i kani'in-dé natu'un n̄i ka'an-ya jín-de. Te n̄i k̄asátu'a-de ndasa kuxini-de lélú Pascua.

17 Te n̄i in̄i. Te kua'an-ya jín máá uxí uṽ cháa-ún.

18 Te káxiukú-de nuu mesa káye-de staa. Te n̄i ka'an Jesús: Jandáa ká'an-r̄i jín-ró, ja ñin róo, ja yée jín-rí, nastúu-ró ruu, áchí-ya.

19 Yúan-na te n̄i k̄akuxí in̄i-de. Te n̄i kajik̄a tu'ún ná ñin ná ñin-de-ya: J̄a náá náún, ja náá náún, ká'an ñin-de, ká'an inga-de.

20 Te n̄i ka'an-ya jín-de: ñin ja uxí uṽ ja chíxí'ú núu kó'o jín-rí kúu, áchí-ya.

21 Chi jandáa máá Sé'e cháa ki'in-ya nátu'un yóso tú'un-ya núu tutú. Ko naka ndá'ú kúu cháa nastúu máá Sé'e cháa. Vá'a-ga nú tú ní káku cháa-ún núu, áchí-ya.

22 Te káyee-dé. Te ni ki'in Jesús staa. Te ni jikan ta'u-ya. Te ni sakuáchi-ya. Te ni ja'a-ya núu-dé. Te ni ka'an-ya: Kee jíná'an-ró. Yá'a kúu yiki kúñu-ri, áchí-ya.

23 Te ni ki'in-ya ñin taza. Te ni jikan ta'u-ya. Te ni ja'a-ya núu-dé. Te ndi'i-de, ni kají'i-de.

24 Te ni ka'an-ya jín-de: Yá'a kúu niñi-ri ja sá'a contrato jáá. Te ja síkí ñáyivi kuá'a te ni jati.

25 Te jandáa ká'an-ri jín-ró: Ma kó'o-ga-ri nducha ndé'e uva, onde kivi náko'o-ri ja jáá ini ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, áchí-ya.

26 Te ni kajita-ya ñin yaa ij. Te ni kenda-ya kája'an-ya onde yuku Olivos.

27 Yúan-na te Jesús, ni ka'an-ya jín-de: Ndivii-ro, nayu'ú-ro ja síkí rúu akuáa vína. Chi a yóso núu tutú: Stují-ri cháa ndito ri, te máá ri-ún, kuicha-ti, áchí.

28 Ko nuu náchaku-ri, te xna'an-ga ruu ki'in-ri ñuu Galilea vásá róó, áchí-ya.

29 Ko Pedro, ni ka'an-de jín-ya: Vasa ndivii-dé ná náyú'ú-de, ko náá chi túu, áchí-de.

30 Te Jesús, ni ka'an-ya jín-de: Jandáa ká'an-ri jín-ró, chi róó, akuáa vína, onde ná té kana-ga lí'li uu jínu, te ma kuátu'un-ró rúu uní jínu, áchí-ya.

31 Ko máá-de, téyíí ní ka'an-de: Vasa ná kúu-ná jín-ní, ko ma kasú-ná yu'u-ná ja kúu ní, áchí-de. Te suni súan ni kaka'an ndi'i-de.

Jesús ini Jardín Getsemaní

32 Te ni jakoyo-ya ñin nuu nání Getsemaní. Te ni ka'an-ya jín cháa káskuá'a jín-ya: Yá'a-ni jungoo-ró nini ná kakán ta'u-ri, áchí-ya.

33 Te ni jaka-ya Pedro jín Jacobo jín Juan kája'an-de jín-ya. Te ni keja'á-ya yú'ú-ya, te ndúkuí'a ini-ya.

34 Te ni ka'an-ya jín-de: Xaan ndúkuí'a ini-ri, chi a yani kuu-ri. Yá'a kundatu-ró, te kundito-ró, áchí-ya.

35 Te ni kanduu-ya ñin tí'li. Te ni jukuiñi jítí-ya nuu ñú'un. Te ni jikan ta'u-ya, te nú kuu kaku-ya hora-ún.

36 Te ni ka'an-ya: Abba, Táa. Taká tiñu kúu sá'a máá-ní. Chaxio-ni tundó'o-ná yá'a ná kí'in. Ko nasu ja kuní máá-ná, chi ja kuní máá-ní ná kúu, áchí-ya.

37 Te ni ncha-ya. Te ni jini-ya já kákixi-de. Te ni ka'an-ya jín Pedro: Simón, kixi-ro náún. Á tú kánda-ró kúndito-ró vasté ñin hora.

38 Kundito, te kakan ta'u-ro, náva'a ma koto ncha-ún róó. Chi kuní ndija añu-ro, ko yiki kúñu-ró chi túu, áchí-ya.

39 Te kua'an tuku-ya. Te ni jikan ta'u-ya. Suni ñin-ni tu'un ni ka'an-ya.

40 Te ni ncha-ya. Te ni jini tuku-ya-dé kákixi-de, chi xaan káji'i-de numá'ná. Te tú kútuñi ndasa xndió káni-de tu'un nuu-ya.

41 Te ni ncha-ya vuelta uní. Te ni ka'an-ya jín-de: Kusú te ndetatu-ro-ná. A ni kuu. Vina te ni ja hora ja máá Sé'e cháa natuu-ya núu ndá'a cháa ká'io kuachi.

42 Ndukoo, ná chó'o. Chi ja nastúu ruu, a ni kuyani vai, áchí-ya.

Ja ní kakatñin-de Jesús

43 Te súan ká'an-ya, te n̄i chaq-ni Judas, ñin ja uxí uu-ún. Te ñin nuu já káchindéé tá'an jíin-de, jíin machete jíin yúnu vái koyo jíin-de. Ch̄i sutú ñá'nu jíin cháa káchaa tutu jíin cháa n̄i kayii, n̄i katáji cháa-ún.

44 Te chaq n̄i nastúu-ya-ún, n̄i ja'a-de ñin tuni, te n̄i ka'an-de: Chaq tiyú'ú-rí-ún, yuán kúu. Kat̄in jíná'an-ró, te kunchaka-ró kí'in-ro jíin, áchí-de.

45 Yúan-na te n̄i chaq-de. Te n̄i kandita-ni-de nuu-yá. Te n̄i ka'an-de jíin-yá: Maestro, Maestro, áchí-de. Te n̄i tiyú'ú-de-ya.

46 Te chaq vai koyo jíin Judas-ún, n̄i k̄akat̄in-de-ya.

47 Te ñin chaq kándii yúan, n̄i stáa-de machete-de. Te n̄i kachi-de so'o mozo máa sutú ñá'nu-ga.

48 Te n̄i ka'an Jesús jíin-de jíná'an-de: Nátu'un siki ñin chaq kuí'ná vái koyo-ró jíin machete jíin yúnu k̄at̄in-ró rúu náún.

49 Ndita'an kivi ní k̄andee-ri jíin-ró iní ve'e ii, n̄i stá'an-ri tu'un, te tú ní k̄akat̄in-ró rúu. Ko súan kásá'a-ró nává'a ná sk̄ikuu tutu ii, áchí-ya.

50 Yúan-na te chaq káskuá'a jíin-yá, n̄i k̄askéndoo-de-ya. Te n̄i kajinu ndi'i-de ká'a'an-de.

51 Te ñin suchí, ndikín-i-ya kuá'an-i jíin-yá. Te ndi-i ñin sa'ma kuítá, ch̄i víchí líi-í. Te n̄i k̄akat̄in-de-i.

52 Ko máa-i, n̄i xndóo-i sa'ma kuítá-ún. Te n̄i jinu víchí líi-í kua'an-i.

Ja ní kandi Jesús nuu sutú ñá'nu-ga

53 Te n̄i k̄akinchaka-de Jesús nuu máa sutú ñá'nu-ga. Te taká sutú ñá'nu jíin cháa ñi kayii jíin cháa káchaa tutu, n̄i k̄andutútú-de.

54 Te Pedro, jíká ndikín-de-ya ondé in̄i yuxé'é máa sutú ñá'nu-ga-ún. Te n̄i jungoo-de jíin cháa k̄ajatíñu-ún, ndúvixi-de ñu'un.

55 Te taká sutú ñá'nu jíin taká chaq junta, n̄i k̄andúkú-de ñin tu'un siki Jesús, ja ká'ni-dé-ya k̄akuni-de. Ko tú ní káni'in-dé.

56 Ch̄i kua'a-dé, n̄i k̄asátú'ún-de siki-yá. Ko tu'un n̄i kaka'an-de-ún, tú ní k̄etá'an.

57 Yúan-na te n̄i k̄andukuiñi sava-de, n̄i k̄asátú'ún-de siki-yá:

58 Máa-ná, n̄i kajini-ná ká'an-de: Ruu, stúuncháa-ri ve'e ii yá'a ja ní k̄asáva'a nda'a. Te nuu uní kivi te ndukani-ri inga ja tú ñini jíin ndá'a, áchí-de, áchí jíin á'an.

59 Ko ni súan tú ní k̄etá'an tu'un n̄i kaka'an.

60 Yúan-na te máa sutú ñá'nu-ga-ún, n̄i ndukuiñi-de k̄andii-de ma'ñú. Te n̄i jiká tu'un-de Jesús: Tú ka'an kuti-ro náún. Ndasa káka'an chaq yá'a siki-ro, áchí-de jíin-yá.

61 Te máa-yá, tú ní ká'an kuti-yá. Te máa sutú ñá'nu-ga-ún, n̄i jiká tu'un tuku de-ya: Máa-ró kúu Cristo, Se'e máa I'a ii náún, áchí-de jíin-yá.

62 Te Jesús, n̄i ka'an-ya jíin-de: Máa-rí kúu. Te kuni-ro máa Sé'e chaq kunchaa-ya íchi ndává'a Dios nuu ío fuerza-ya. Te ndii-ya íchi ándiví jíin vikó nu'ún, áchí-ya.

63 Yúan-na te máa sutú ñá'nu-ga-ún, n̄i ndátá-ni-de sa'ma-dé. Te n̄i ka'an-de: Naún ñini kúni so'o-yó ká'an inga-de núsáa.

64 N̄i kajini-ro ná ndivá'a ká'an-de. Ndasa k̄ajani in̄i-ro. Achí sutu ñá'nu-ga-ún. Te taká chaq-ún, n̄i k̄anakuxndi-de-ya ná kúu-ya.

65 Te sava-de, n̄i kativ̄i s̄i'v̄i-de nuu-yá. Te n̄i kajasu-de nuu-yá. Te n̄i kaja'a-de j̄ikí núu-yá. Te káka'an-de j̄ín-yá: Kani tu'un, áchí-de. Te cháa kájatĩnu-ún, n̄i kastují-dé-ya j̄ín j̄ikí.

J̄a tú ní j̄átu'un Pedro

66 Te ichi chíi yuxé'é yúan kándij̄ Pedro. Te ñn ña'an j̄atĩnu nuu máá sutú ñá'nu-ga-ún, n̄i cháa-ña.

67 Te n̄i jin̄i-ña núu Pedro kándij̄-de ndúvixi-de. Te n̄i ndakoto-ña núu-dé. Te n̄i ka'an-ña: Te róo, j̄ín Jesús ñuu Nazaret j̄ika-ró vii, áchí-ña.

68 Ko máá-de, tú ní j̄átu'un-de. Tú jin̄i-ná, ní tú júku'un in̄i-ná naún ká'an-ní, áchí-de j̄ín-ña. Te n̄i kenda-de yuxé'é yatá vé'e-ún. Te n̄i kana-ni lí'li.

69 Te ña'an j̄atĩnu-ún, n̄i jin̄i-ña núu-dé inga j̄ínu. Te n̄i ka'an-ña j̄ín cháa ká'jin yúan. Cháa yá'a suni tá'an-de, áchí-ña.

70 Ko máá-de, tú ní j̄átu'un tuku-de. Te n̄i kunúu tuku. Te cháa ká'jin-ún, n̄i kaka'an tuku-de j̄ín Pedro: J̄andáa ja s̄uni tá'an-de kúu-ró, chi cháa galileo kúu-ró. Te tu'un ká'an-ro s̄úan kuní koo, áchí-de.

71 Ko máá-de, n̄i'ín n̄i ka'an ndiva'a-de: Tú jin̄i-r̄i cháa yá'a ja káka'an-ro tú'un-de, áchí-de.

72 Yúan-na te n̄i kana-ni lí'li vuelta uu. Te Pedro, n̄i nuku'un in̄i-de taká tu'un n̄i ka'an Jesús j̄ín-de núu: Ondé ná té kana-ga lí'li uu j̄ínu, te ma kuátu'un-ró rúu un̄i j̄ínu, áchí-ya sáá. Te n̄i nakani in̄i-de sik̄i tú'un-ún. Te n̄i nde'e-de.

15

J̄a kuá'an Jesús nuu Pilato

1 Te jañá'an-ún, te taká sutu ñá'nu, j̄ín cháa n̄i kayii, j̄ín cháa káchaa tutu, j̄ín ndívii cháa junta, n̄i kaskétá'an-ni-de tu'un. Te n̄i kaju'n̄i-de Jesús kua'an-de j̄ín-yá. Te n̄i kaja'a-de-ya núu Pilato.

2 Te Pilato, n̄i j̄ika tu'un-de-ya: Máá-ró kúu Rey cháa judío náún, áchí-de. Te n̄i ka'an-ya: Ká'an ndaa-ro, áchí-ya j̄ín-de.

3 Te sutu ñá'nu-ún, n̄i'ín n̄i kajik̄an-de kuachi sik̄i-yá.

4 Te Pilato, n̄i j̄ika tu'un tuku-de-ya: Tú ka'an kuti-ro náún. Nde'é, ná kua'a kuáchi kájik̄an-de sik̄i-ro, áchí-de j̄ín-yá.

5 Ko Jesús, tuká ní ká'an kuti-yá. Te n̄i naa in̄i Pilato ndé'é-de nuu-yá.

6 Te ío costumbre Pilato ja k̄iv̄i víko-ún sía-de ñn cháa yí'i vekaa, nani cháa kákuu in̄i ñayiv̄i.

7 Te n̄i jo ñn cháa nání-de Barrabás, kánde-de vekaa j̄ín tá'an-de ja ní kãndonda-de, n̄i kaja'ni-dé ndiyi.

8 Te n̄i chakoyo kua'a ñayiv̄i. Te n̄i kaka'an-i j̄ín Pilato ná sá'a-de natu'un ío costumbre-de.

9 Te n̄i ka'an Pilato j̄ín-i: Kákun̄i-ro ja sía-r̄i Rey cháa judío náún, áchí-de.

10 Ch̄i a n̄i jin̄i-de ja ní k̄akukuásún in̄i sutu ñá'nu-ún, te yuán ní kaja'a-ún-yá nuu-dé.

11 Ch̄i sutu ñá'nu-ún, n̄i kaská'an-de ñayiv̄i kuá'a-ún ja Pilato va'a-ga ná sía-de Barrabás k̄i'ín.

12 Te n̄i ka'an tuku Pilato: Ndasa kákun̄i-ro ja sá'a-r̄i j̄ín cháa káskúnání-ró Rey judío núsáá, áchí-de j̄ín-i.

13 Te máá-i, n̄i k̄akana jaa tuku-i: Kata kaa-ní cháa j̄ian j̄iká cruz, áchí-i.

14 Ko Pilato, n̄i ka'an-de j̄ín-i: Naún kuachi n̄i sá'a-de, áchí-de. Te máá-i, ví'í-gá n̄i k̄akana jaa-i: Kata kaa-ní-de ná kúu-de, áchí-i.

15 Te Pilato, kuní-de ja ná kúsijí iní ñayivi-ún. Te nī síá-de Barrabás kua'an. Yúan-na te nī xndó'o-de-ya. Te nī ja'a-de-ya kuíta kaa-ya já ná kúu-ya.

Ja ní kasákátá soldado nuu-ya

16 Yúan-na te soldado, nī kākí'in-de-ya kuá'an-de jíin-ya iní ve'e palacio. Te nī kākana xiní tá'an-de nī kándutútú-de.

17 Te nī kachu'un-de-ya in sa'ma kuá'á tándí'í. Te nī kat'in-de in corona iñu. Te nī kachu'un-de xiní-ya.

18 Yúan-na te nī kaka'an-de jíin-ya: Rey judío, taá ndii, áchí-de.

19 Te nī kakuun-de yunu xiní-ya. Te nī kativi'sí'ví-de nuu-ya. Te nī kajukuiñi jíití-de nuu-ya, te nī kachiñú'un-de-ya.

20 Te nuu ní ndí'í nī kasákátá-de nuu-ya, te nī katava-dé sa'ma kuá'á tándí'í ñú'un-ya-ún. Te nī kanachu'un-de-ya sá'ma máá-ya, te nī kakeni'in-de-ya káta kaa-de-ya.

21 Te in cháa nání-de Simón ñuu Cirene (táa Alejandro jíin Rufo kúu-de), nī ja'a-de vai-de ichi rancho. Te nī katetiñu-de cháa-ún ki'in-de jíin-de kundiso-de cruz-ya.

22 Te kája'an-de jíin-ya onde nuu nání Gólgota, ja kuní ka'an: yiki xiní.

23 Te nī kasáká núu-de vino jíin súsia ua. Te nī kaja'a-de nuu-ya ko'o-ya. Ko máá-ya, tú ní játá'ú-ya ko'o-ya.

Ja ní kajata kaa-de-ya

24 Te nī kajata kaa-de-ya jiká cruz. Te nī kasaka-dé sa'ma-ya nuu tá'an-de. Te nī kasá'a-de apuesto siki, ndasa ni'in, in in-de.

25 Te ka'in nī kajata kaa-de-ya.

26 Te nuu tutú kuachi siki-ya yóso: Ya'á kúu Rey cháa judío, áchí.

27 Te nī kajata kaa-de uu ñaku'i'ná jíin-ya, in ichi ndáv'a-ya, te inga ichi ndávésé-ya.

28 Te nī skikuu tu'un ká'an tutu i: Onde jíin cháa kándañáá ní kaskétá'an-de-ya, áchí.

29 Te ñayivi kája'a yúan, nī kaskuíkó-i xiní-í. Te nī kaka'an ndiva'a-i jíin-ya: Jan jaan. Róo, ká'an-ro já stúnycháa-ro vé'e i Dios, te nuu uní kivi te ndukani-ró núu.

30 Vina te nama-ró máá-ró, te nuu-ró jiká cruz núsáa vii, áchí-i.

31 Te suni súan nī kasákátá sutú ñá'nu-ún nuu-ya. Te kádatu'ún jíin cháa káchaa tutu: Sava ñayivi á nī kuu nī nama-de, ko ma kúu nama-de máá-de.

32 Cristo, Rey cháa Israel, ná núu-de jiká cruz vina, te ná kuní-yo, te ná kándíja-yó, áchí. Te cháa kándita kaa jíin-ya-ún, suni súan nī kaka'an ndiva'a-de jíin-ya.

33 Te nuu ní kuu kaxiuu, te nī kuxkí'ví' ní núu ñú'un onde ka'uní.

34 Te nuu ní kuu ka'uní, te nī ka'an jaa Jesús: Eloí, Eloí, lama sabactani, achí-ya. Ja kuní ka'an: Dios máá-ná, Dios máá-ná, naja ní xndóo-ní náá.

35 Te sava cháa ká'jin yúan, nī kajini so'o-de. Te nī kaka'an-de: Nde'é, chi kána-de xiní Elías, áchí-de.

36 Te jinu in cháa nī ja-de, te nī chindáji-de kachí núu vinagre. Te nī cháa-de xiní in yunu. Te nī ja'a-de nuu-ya ja kó'o-ya. Te nī ka'an-de: Ná ndé'ó nú cháa Elías xnúu-de cháa, áchí-de.

37 Ko máá Jesús, nī ka'an jaa-ya. Te nī jíi-ya.

38 Yúan-na te sa'ma ndíta kaa iní ve'e i, nī te'nde uu onde nuu xiní te onde nuu já'a.

39 Te ñn cháa capitán kándij-de nuu-yá. Te ñi jiní-de ja ní kana jaa-ya ní jii-ya. Te ñi ka'an-de: Jandáa ja Sé'e Dios kúu cháa yá'a núú, áchí-de.

40 Te suni ká'jin sava ñasíí kánde'é jiká-ña. Te yúan ká'jin María ñuu Magdala, jín Salomé, jín María náa José jín Jacobo súchí.

41 Chí onde ná kánde-ya ñúu Galilea, te ña'an-ún, ñi kandikin-ña-yá. Te ñi kajatiñu-ña núu-yá. Te suni ío kua'a-gá-ña, ñi kaja'an-ña jín-yá ñuu Jerusalén.

42 Te ñi ini kivi-ún. Te kásatu'a-de, chí yuchaan kúu kivi ndétatú.

43 Te José ñuu Arimatea, cháa kúñá'nu nuu junta kúu-de, te suni ñúkuu ini-de ja kúu ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, ñi cháa-de. Te ñi chundéé ini-de ñi kivi-de nuu Pilato. Te ñi jikan-de yiki kúñu Jesús.

44 Te Pilato, tú kándija-de ja á ñi jii-ya. Te ñi kana-de xiní capitán. Te ñi jika tu'ún-de cháa-ún nú a ñi jii-ya.

45 Yúan-na te ñi kunda iní-de ja ní ka'an capitán-ún jín-de. Te ñi ja'a-de yiki kúñu-ya núu José.

46 Te José, ñi jaan-de ñn sa'ma kuitá. Te ñi xnúu-de-ya. Te ñi chisukun-dé-ya sá'ma-ún. Te ñi chindee-de-ya iní ve'e añú ja ní jacha chí ñn kava. Te ñi stúu-dé ñn yuu ní jasu-de yuv'e añú-ún.

47 Te María ñuu Magdala, jín María náa José, ñi kajini-ña núu ní jakin-de-ya.

16

Ja ní nachaku Jesús

1 Te ñi ini kivi ndétatú-ún. Te María ñuu Magdala, jín María náa Jacobo, jín Salomé, ñi kajaan-ña jí'o vixi kichí'i-ña-yá.

2 Te jañá'an kivi ñn semana, ja á ñi kana ndikandii, ñi jakoyo-ña núu vé'e añú.

3 Te káka'an máa-ña: Ndénu ní'in-yo ñn cháa chaxio yuu yuv'e añú, áchí-ña.

4 Te ñi kandakanoto-ña. Te ñi kajini-ña ja á ñi kuxio yuu-ún kua'an. Te ká'nu xaan.

5 Te ñi kivi koyo-ña iní ve'e añú-ún. Te ñi kajini-ña ñn cháa súchí, ñú'un káni-dé ñn sa'ma kuíjin, kánchaa-de ichi ndává'a. Te ñi kayu'ú-ña.

6 Te cháa-ún, ñi ka'an-de jín-ña: Ma yú'ú-ro. Kánandúkú-ró Jesús ñuu Nazaret I'a ñi jii jika cruz. Túu-ya yá'a, chí a ñi nachaku-ya. Yá'a nde'é-ró nú ní kakajin-de-ya.

7 Kuángoyo núsáá, te kachi-ro núu cháa káskuá'a jín-yá, jín núu Pedro, ja xná'an-ga-ya kí'in ñuu Galilea vasa kí'in-ro. Yúan kuni-ro núu-yá, nátu'un ñi ka'an-ya jín-ró sáá, áchí-de jín-ña.

8 Te máa-ña, kájinu-ña ní ndenda-ña vé'e añú. Chí káyú'ú-ña, te kákisi-i-ña. Te tú ñi ñn nuu ní kákachi-ña, chí káyú'ú-ña.

9 Te Jesús, a ñi nachaku-ya máa jañá'an kivi ñn semana. Te xnáñúú-gá ñi ndenda ndijin-ya núu María ñuu Magdala. Ña'an-ún, ñi yi'í usia tachí káni-ña. Te ñi kiñi'in-ya kuá'an.

10 Te ñi kee-ña kuá'an-ña. Te ñi kachi-ña núu cháa ñi kajika jín-yá, chí kándukuí'a iní-de te kánde'e-de.

11 Te súan ñi kajini tu'un-de ja chakú-ya ní jiní ña'an-ún nuu-yá. Ko tú ní káandija-de tu'un ká'an-ña.

12 Te ñi kuee-ga. Te inga modo ñi nastá'an ndijin-ya máa-yá nuu úu-de kájika-de kua'an-de ichi rancho-de.

13 Te cháa-ún, n̄i kaja'án-de. Te n̄i kastu'ún-de nuu sáva-ga. Ko ni tú ní kákandíja ja káka'án-de.

Ja kuáno'on-yá andívi

14 Yúan-na te vásá ní nastá'an ndijin-ya máa-yá nuu máa uxí ñn-de, káxiukú-de káyee-dé staa. Te n̄i kana jíin-yá nuu-dé, chí ndava iní añú-de, te tú ní kákandíja-de tu'un n̄i kaka'án ja ní kajin̄i nuu-yá ja ní nachaku-ya.

15 Te n̄i ka'an-ya jíin-de: Kuá'an jíiná'an-ró ní ñúyívi, te kani-ró tú'un va'a-ri nuu táká ñayívi.

16 Chaa kándíja te kuanducha-dé, kaku-de. Ko cháa tú kándíja, ta'nu ndatu-de.

17 Te cháa kákandíja, sá'a-de tuni yá'a: Jíin sí'ví-rí kiñi'in-de tachi káni k̄ingoyo. Te ka'an-de inga yu'u jáá.

18 Kuanchaa-de koq, te nú n̄i ji'i-de veneno, te ma sá'a daño jíin-de. Te xndé-de nda'a-dé siki ñayívi kú'u, te nduva'a-i, áchí-ya jíin-de.

19 Yúan-na te nuu ní ndi'i n̄i ka'an máa Jító'o-yo jíin-de jíiná'an-de, te n̄i ndaa-ya kuáno'on-yá andívi. Te n̄i nungoo-ya íchi ndáv'a Dios.

20 Te máa-de, kája'án-de. Te n̄i kajani-de tu'un-ya táká lado. Te máa Jító'o-yo, n̄i chindéé ní chituu-ya-dé. Te jíin tuni n̄i kasá'a-de-ún n̄i stá'an-ya já ío ndaa táká tu'un yá'a. Amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN LUCAS TU'UN VA'A NI CHAA SAN LUCAS

Sikí tú'un ni chaa San Lucas

¹ Kua'a cháa ni kachaa-de tu'un ná taká tíñu ni sá'a Jesús ni kajini-yo.

² Te chaa ni kajini nuu-yá ná onde kiví ní kejá'á-yá, ni kajani-de tu'un-ya. Te ni kakastu'ún-de nuu-yo.

³ Te náá, a ni nandúku víi-ná taká tu'un-ya, ná onde kiví ní kejá'á. Te jáni ini-ná ja súni ío va'a chaa káji-ná tu'un yá'a nuu-ní, Teófilo máni,

⁴ náva'a ná kuni-ní ja ío ndaa taká tu'un ni skuá'a-ní.

Ja ní ka'an ndajá'a Dios jín Zacarías

⁵ Te kiví ní kuu Herodes rey ñuu Judea, ni jo ñn sutu nání-de Zacarías ja ní chindéé tá'an-de jín Abías. Te ñasí'í-de nání-ña Elisabet. Te onde chii Aaron vai tata-ña.

⁶ Te chaa ndaa ni kakuu ndendúú-de nuu Dios. Te ñúkuún ní kaskíkuu-de taká tu'un jín tíñu tá'ú-yá nuu-yo.

⁷ Te tú se'e-de ní ío, chi Elisabet, ña'an numá kúu-ña, te vina, a ni kayii-de.

⁸ Yúan-na te ni jaá kiví ní kateta'an-i nuu Zacarías jiku-de jín tíñu ja kúu-de sutu nuu Dios,

⁹ nátu'un ni kasá'a máá sutú. Te ja yúan ni kiví-de ini ve'e ii máá Jito'o-yo. Te ní ja'mu-de susia kutú.

¹⁰ Te nini já'mu-de susia kutú, te ichi yatá ve'e ii, kájikán ta'u ñáyivi kuá'a.

¹¹ Te ni kenda ñn ndajá'a máá Jito'o-yo núu-dé, kándii-ya íchi ndává'a altar nuu já'mu-de susia kutú.

¹² Te ni jini Zacarías nuu-yá, te ni yu'ú-de, te ni kisi-i-de.

¹³ Ko máá ndájá'a-ún, ni ka'an-ya jín-de: Zacarías, ma yú'ú-ro, chi ja ní jikan ta'u-ro a ni jini so'o Dios. Te ñasí'í-ro Elisabet, skáku-ña ñn se'e yíi, te skúnání-ró-i Juan.

¹⁴ Te kusii xáan ini-ro. Te kusii ini kua'a ñáyivi jín-i kiví káku-i.

¹⁵ Te kuu-i ñn chaa kúñá'nu nuu Dios. Te ma kó'o-i vino, ni ndixi. Te kukutú Espiritu Santo ini-i, vasa ñú'un-ga-i chii náa-i.

¹⁶ Te kua'a cháa Israel ndió káva ini-de nuu Dios sá'a-i.

¹⁷ Te kuxnúú-i jín modo jín fuerza Elías nuu I'a kii. Te taká táa, ndundá'ú ini-de se'e-de, te chaa ni'in ini, nakuandatú-de tu'un ndichí ká'an chaa ndaa, sá'a-i. Te sátu'a-i ñáyivi kóo tu'a ja cháa máá Jito'o-yo. Achí-ya jín-de.

¹⁸ Te ni ka'an Zacarías jín ndájá'a-ún: Ndasá kuni-ná te nú jandáa kúu, chi chaa ni yii kúu-ná, te ñasí'í-ná, suni a ni yii-ña, áchí-de.

¹⁹ Te ni ka'an ndajá'a-yá: Máa-rí kúu Gabriel, ja kándii-rí nuu Dios. Te ni táji-yá ruu, vai ka'an-rí jín-ró, te kachí-rí tu'un va'a yá'a nuu-ro.

²⁰ Vina te kuñí'ín-ro, te ma kúu ka'an-ro onde kiví skíkuu tu'un yá'a, chi tú ní kándija-ró tu'un ni ka'an-rí, te tu'un skíkuu ná'ín kúu, ná jaá kiví, áchí-ya jín-de.

²¹ Te ñáyivi-ún, káindatu-i Zacarías. Te kájni ini-i naún tá'an-de ja ní kuná'an kánde-de ini ve'e ii.

²² Yúan-na te ni ndenda-de, te tuká ní kúu ka'an-de jín-i. Te ni kajuku'un ini-i ja ini ve'e ii-ún ni jini-de ñn ja Dios ni skóto-ya-dé. Te máá seña-na ni sá'a-de nuu-i, chi a ni kuñí'ín-de.

23 Te nuu ní jinu tiñu ndíso-de, te kuano'on-dé ve'e-de.

24 Yúan-na te ni kuu yakú kiví. Te ñasí'i-de Elisabet, ni ni'in sé'e-ña. Te ni chisá'i-ña máa-ña ú'un yoo. Te ni ka'an-ña:

25 Súan ni sá'a máá Jito'o-yo jíin-rí ja ní jini-ya núu-rí. Te vina tuká kúka nuu-rí nuu táká ñayivi. Achí-ña.

Ja ní ka'an Gabriel jíin María

26 Te nuu iñu yoo, te ni tájí Dios ndajá'a Gabriel, ni ja'an-ya ñin ñuu nání Nazaret, ndañú Galilea.

27 Ni ja'an-ya núu ñin ña'an jáá, ja á yani tãnda'a-ña jíin ñin chaá nání José. Te onde chii David vai tata-de. Te ña'an jáá-ún nání-ña María.

28 Te ni jaá ndajá'a-yá nuu kãnchaa-ña yúan. Te ni ka'an-ya jíin-ña: Taá ndii, ta'u-ro kúu, chi máá Jito'o-yo jíka-ya jíin-ró. Te xáan ndatu kendo-ro vásá táká ña'an. Achí-ya.

29 Te máa-ña, ni jini-ña núu-yá. Te ni kuñáá ini-ña ja súan ni ka'an-ya. Te jáni ini-ña ñaun tu'un kúu ja ní ka'an-ya-ún.

30 Yúan-na te ni ka'an ndajá'a-yá jíin-ña: María, ma yú'ú-ro, chi ni kusii ini Dios jíin-ró.

31 Vina te juku'un se'e-ro, te skáku-ro ñin se'e yíi. Te skúnání-ro-i Jesús.

32 Kuñá'nu suchí-ún. Te kunání-i Se'e I'a kuñá'nu xaan. Te máá Tatá Dios kuá'a-ya mesa táa-i David nuu-í.

33 Te tá'ú-i tiñu ini ve'e Jacob ñii káni. Te kiví tá'ú-i tiñu-ún, ma ndí'i kuti. Achí-ya.

34 Yúan-na te ni ka'an María jíin ndajá'a-yá: Ndasa koo Táta, chi tú yii-ná ío, achí-ña.

35 Te ni kachi ndajá'a-yá jíin-ña: Máá Espíritu Santo kii sikí-ro, te fuerza máá I'a kuñá'nu xaan sá'a kati sikí-ro. Yuán máá súchí íi kaku-ún, kunání-i Se'e Dios.

36 Te kástu'ún-rí nuu-ro, ja tá'an-ró Elisabet, suni a ni ni'in sé'e-ña vina vasa a ni yii-ña. Te vina ío iñu yoo ja tuká nání-ña ña'an numá.

37 Chi taká ja kuni Dios, te kuu sá'a-ya, achí ndajá'a-yá

38 yúan-na te ni ka'an María: Kuu, chi jatiñu-ná nuu máá Tatá Dios, te súan ná koo nátu'un ni ka'an-ní núsáá, achí-ña. Te máá ndajá'a-ún, kua'an-ya.

Ja ní jaq María nuu Elisabet

39 Te ni kuu kiví. Te ni ndukuñi María, ni kaa-ña ñin yuku kuá'an-ña, ni jaq-ña ñin ñuu nání Judá.

40 Te ni kiví-ña ini ve'e Zacarías. Te ni ka'an-ña jíin Elisabet.

41 Te nuu ní jini so'o Elisabet tu'un ni ka'an María jíin-ña, te suchí lúli-ún ni tuñu-ni-i chii-ña. Te ni chítu ndii Elisabet jíin Espíritu Santo.

42 Te ni ka'an jaa-ña: Xáan ndatu kúu-ró núu táká ña'an. Te suni xáan ndatu kúu suchí ñu'un chii-ró.

43 Te ñaun ña'an kúu ruu ja ní chaá náá máá Jito'o-rí nuu-rí.

44 Chi ja ní jini so'o-rí tu'un ni ka'an-ro jíin-rí, te suchí ñu'un chii-rí yá'a, ni tuñu-ni-i ja kúsií ini-i.

45 Xáan ndatu kúu ña'an ní kandíja-ún, chi taká tu'un ni keyu'u máá Tatá Dios, skíkuu ná'in jíin-ña, achí Elisabet.

46 Yúan-na te ni ka'an María: Kúu ini-rí ja ná ndúñá'nu máá Tatá Dios.

47 Te kúsií ini-rí jíin Dios ja náma-ya rúu.

48 Chi ni jini-ya ja kuka nuu ini ña'an jatíñu nuu-ya núu. Ko onde vina te ka'an taká ñayivi jín-rí ja xaán ndatu-ri.

49 Chi l'a tñin ndi' fuerza, ni sa'a-ya tíñu ñá'nu jín-rí, te sí'ví íi ñáva'a-ya.

50 Te ní káni kundá'ú ini-ya taká ñayivi kájandatu nuu-ya.

51 Ni sa'a-ya tíñu ñá'nu jín ndá'a-yá. Te ni skúnu-ya cháa vixi kája'an-de, onde jín taká ja kájani sáni ini-de.

52 Te ni chaxio-ya cháa kakuñá'nu nuu mesa-de. Ko chaa kákundá'ú, ni nasáñá'nu-ya-dé.

53 Te nuu cháa káji'i soko, ni ja'a-ya ja kée vá'a-de. Ko chaa kúká, ni kiñi'in sáni-ya-dé kája'an-de.

54 Te ni chindéé ní chituu-ya mozo-ya ñáyivi Israel, chi núku'un ini-ya ja ní kundá'ú ini-ya-í.

55 Chi ni ka'an-ya jín ndíyi táa-yo jíná'an-de, ja ní káni kundá'ú ini-ya Abraham jín taká tata-de, áchi María.

56 Te ni canchaa María jín-ña nátu'un uni yoo. Yúan-na te kuano'on-ña ve'e-ña.

Kivi ni kaku Juan, cha skuánducha

57 Te Elisabet ni jaa kivi skáku-ña sé'e-ña. Te ni skáku-ña íin se'e yíi.

58 Te ni kajini tu'un tá'an-ña jín ñáyivi káxiukú yáni, ja Dios xaan ní kundá'ú ini-ya-ña. Te kákusií ini-i jín-ña.

59 Yúan-na te nuu uná kivi, te ni chakoyo-de ja xití ndúu suchí yíkin-ún. Te skúnáni-de-i sí'ví táa-i Zacarías núu.

60 Ko ni ka'an náa-i: Ma kuu, chi Juan kunáni-i, áchi-ña.

61 Te ni kaka'an-de jín-ña: Naja. Te tú ni ñn tá'an-ró nání súan, áchi-de.

62 Yúan-na te jín seña kájiká tu'un-de táa-i ndasa kuní-de kunáni-i.

63 Te ni jikan máa-de ñn tutu. Te yúan ni chaa-de: Juan kunáni-i, áchi. Te taká ñayivi-ún ni kanaa ini kánde'é-i.

64 Te ni nanuña-ni yu'u-dé. Te ni nduvitá-ni yaa-dé. Te ni naka'an-ni-de ni nakana jaa-de Dios.

65 Te taká ñayivi kákuu tá'an-de, ni kayu'ú-i. Te ni jicha taká tu'un yá'a kua'an ní yuku ndáñú Judea.

66 Te taká ja ní kajini so'o tu'un-ún, ni kañu'un-ni ini máa. Te káka'an: Ndasá koo suchí yá'a núsáa, chi máa Tatá Dios ndíto-ya-í, áchi.

67 Yúan-na te táa-i Zacarías, ni chítu ndí-dé jín Espiritu Santo. Te ni jani-de tu'un:

68 Ná nákana jaa-yo máa Tatá Dios ñayivi Israel, chi ni kinde'é-yá ñayivi-yá. Te ni nama-ya-í.

69 Te onde ini ve'e mozo-ya David, ni jani-ya ñn cha kúñá'nu nama yoo.

70 Nátu'un ni kaka'an cha ndoo ni kajani tu'un-ya ní kikoyo-de onde xnáñúu,

71 ja náma-ya yoo ini nda'a cháa kájito u'u yoo jín núu ja kákiti ini kájito yoo.

72 Chi kundá'ú ini-ya táa-yo. Te núku'un ini-ya tú'un íi ní keyu-u-ya.

73 Tu'un-ún ni chíso tú'un téyíí-yá nuu Abraham, ja kuá'a-ya núu-yo.

74 Ja náma-ya yoo nuu cháa kájito u'u yoo. Te ma yú'ú-ga-yo, kuatíñu-yo núu-yá.

75 Jín tíñu ndoo jín tíñu ndaa taká kivi kúchaku-yo.

76 Te róo suchí lúli, kunáni-ró cháa jani tu'un l'a kúñá'nu xaan, chi kuxnúu-ró kí'in-ro íchi núu máa Jito'o-yo náva'a sátu'a-ró íchi-yá.

77 Te kastu'ún-ró núú ñáyivi máa-yá ja náma-ya-í, jíin já kóo tuká'nu iní nuu táka kuachi-i.

78 Chí xaan kúndá'ú iní Dios yóo. Ja yúan kúndijin nuu-yo sá'a I'a ñá'nu.

79 Nává'a kundijin nuu já ká'jin ñuñáa jíin núu já kákuní naa. Yúan-na te kuu kaka-yó ichi vá'a, jíin ichi túu tundó'o, sá'a-ya, áchí-de.

80 Te suchí lúli-ún, nì ja'nu ndéé-i, te nì yija iní-i. Te nì kanchaa-i onde nuu ñú'un té'é ondé kiví ní stá'an ndijin-i máa-i nuu ñáyivi Israel.

2

Kiví ní kaku Jesucristo

1 Te nì kuu yakú kiví. Te Augusto César, nì jacha-de tu'un ja táka ñáyivi ndútúú xiní-í jíná'an-i.

2 Ya'á kúu ja ní ndútúú núú xiní-í. Te Cirenio nì kuu-de gobernador ñuu Siria.

3 Te taká ñáyivi-ún, kája'an-i ndita'an ñuu-i ja náku'a-a-i xiní-í.

4 Te ja yúan ní kenda José iní ñuu Nazaret, ndañú Galilea. Te nì kaa-de kua'an-de ñuu Judea. Te nì kiví-de ñuu David ja nání Belén. Chí tá'an iní ve'e David kúu-de.

5 Nává'a naku'a-a-de xiní-dé jíin ñásí-í-de María, chí a yani tanda'a-ña jíin-de, te ñú'un se'e-ña.

6 Te niní ká'jin-de yúan, te nì jinu kiví skáku-ña-í.

7 Te ní skáku-ña se'e yíi núú-ña. Te nì chisúkun-ña-i, te nì jakín-ña-í iní nundóó kíti, chí tuká núña mesón.

8 Te suni ñuu yúan ío chaa kándito ñúú-de rií-de.

9 Te yúan nì kii ñn ndajá'a máa Tatá Dios nuu-dé. Te káyu'ú xaan-dé.

10 Te nì ka'an máa ndajá'a-yá jíin-de: Ma yú'ú-ro jíná'an-ró, chí vai-ri kástu'ún-rí ñn tu'un va'a nuu-ro, te kusí iní taká ñáyivi sá'a.

11 Chí vina onde iní ñuu David nì kaku ñn I'a nama róo. Cristo máa Jito'o-yo kúu-ya.

12 Te kunj-ro já súan ío, chí nani'in-ro súchí yíkin-ún yísúkun-í sa'ma te kátúu-í iní ñn nundóó kíti. Achí-ya.

13 Te sanaa-ní te nì kenda ñn tiku'ní andíví, ká'jin kua'a-yá jíin ndajá'a-yá-ún, kánakana jaa-ya Dios, te káka'an-ya:

14 Ná nákana jaa-yó Dios onde andíví. Te ná ndúndéé iní taká ñáyivi iní ñuyívi yá'a, sá'a Dios ja kúsí iní-ya jíin-i, áchí.

15 Yúan-na te ndajá'a-yá-ún, nì xndóo-ya-dé te káno'on-ya andíví. Te máa cháa ndító-ti, káka'an-de: Ná kí'on ondé Belén te kunj-yo ñún ní kuu. Chí súan nì kastu'ún máa Tatá Dios nuu-yo. Achí-de.

16 Te yachí kája'an-de. Te nì kajiní-de nuu María jíin José, jíin núu súchí yíkin-ún kátúu-í iní nundóó kíti.

17 Te súan nì kajiní-de nuu-í. Te nì kajacha-de tu'un ndasa nì kajiní-de sikí súchí yíkin-ún.

18 Te nì kanaa iní taká ñáyivi ní kajini so'o-i tu'un káka'an chaa kándito rií.

19 Ko María nì chiva'a-ña táka tu'un yá'a. Te náxndáa-ña tú'un-ún iní añú-ña.

20 Te nì kanaxíó káva chaa kándito rií, káno'on-de, kánakana jaa-de Dios. Chí nì kajiní-de ja ío ndaa taká tu'un nì kajini so'o-de, nátu'un nì ka'an ndajá'a-yá jíin-de.

Jā ní stá'an-de-i nuu máá Dios iní ve'e i

²¹ Te nī kuu una kivī. Te nī xitī ndúu suchí yíkín-ún. Te nī kaskúnání-de-i Jesús, chī sí'ví-ún nī ka'an ndajá'a-yá ná té júku'un-ga-i núú.

²² Yúan-na te nī jīnu kivī ndúndoo-ña, nátu'un ká'an ley Moisés. Te nī kajanchaka-de-i nuu Jerusalén nává'a stá'an-de-i nuu máá Tatá Dios.

²³ Chī yóso núu tutú máá Tatá Dios: Taká suchí yíí káku núú, suchí-ún, ná kúña i-i nuu máá Tatá Dios, áchí.

²⁴ Te suni soko-dé uú lí'vi, xí úu paloma, nátu'un ká'an ley máá Tatá Dios.

²⁵ Te yúan ío in chaa nuu Jerusalén, nání-de Simeón. Te chaa ndaa, chaa ndoo kúu-de, te nūkuu iní-de chaa I'a ka'an tu'un ndéé jín ñáyivi Israel. Te Espíritu Santo jīka-ya jín-de.

²⁶ Chī a nī kastu'ún Espíritu Santo nuu-dé jā má kúu kuti-dé te nú tú kuní-de nuu Cristo máá Tatá Dios xna'an-ga.

²⁷ Te nī chaa-de iní ve'e i, nī sá'a Espíritu Santo. Yúan-na te táa suchí lúli Jesús, nī kaskívī-de-i iní ve'e i, jā sá'a-de jín-i nátu'un ká'an ley.

²⁸ Te Simeón, nī junu nchaa-de-i. Te nī nakana jaa-de Dios. Te nī ka'an-de:

²⁹ Aí Tátá, sí-a-ní mozo-ní ná kí'in-de, nátu'un nī ka'an-ní, chī nī kuvá'a iní-ná vina.

³⁰ Chi nī jini jín núu-ná jā náma-ní yóó.

³¹ Chi yuán ní sátu'a-ní jito nuu taká ñáyivi,

³² nává'a ná kúndijin nuu ñáyivi sīn nación, te nduñá'nu ñáyivi máá-ní Israel, sá'a-ní. Achí-de.

³³ Te José jín ná-a, kánaa iní-de kájini so'o-de tu'un-i ndasa ká'an chaa-ún.

³⁴ Te nī jikan ta'u Simeón ja'a-dé jíná'an-de. Te nī ka'an-de jín ná-a-i María: Suchí yá'a vai-i jā nduá te ndonda kua'a ñáyivi Israel sá'a-i. Te státá'an ñáyivi já síkí-i.

³⁵ Nává'a ná kenda ndijin ndasa kájani iní kua'a ñáyivi. Te in yuchi kuiso iní añú-ro. Achí-de.

³⁶ Te suni kánde Ana yúan, ña'an jáni tu'un Dios kúu-ña, se'e Fanuel tata Aser kúu-ña. Te a nī yii-ña chī onde ná jáá-ña te nī kanchaa-ña jín yí-ñá usiá kuia.

³⁷ Te nī kendo ndá'ú-ña onde nī jīnu-ña kúun xíko kuun kuiá-ña. Te tú kúxio-ña iní ve'e i, chī sua játiñu-ña ndúú nūú. Te ndichā iní-ña. Te jikán ta'u-ñá.

³⁸ Te suni hora-ún nī chaa-ña, nī nakana jaa-ña Dios. Te nī ka'an-ña tú'un suchí yíkín-ún nuu taká ñáyivi káñukuu iní-i kenda in chaa nama-de nuu Jerusalén.

³⁹ Te nī kuu nī skíkuu-de taká tiñu ká'an ley máá Tatá Dios. Te káno'on-de nuu-de Nazaret ndañúu Galilea.

⁴⁰ Te suchí lúli-ún, nī ja'nu ndéé-i, te nī yija-i, te nī kundichí xáan-í, te nī kusí iní Dios jín-i.

Jā ní kivī ndúu Suchí Jesús iní nuu Jerusalén

⁴¹ Te ndita'an kuia ká'a'an tá-a-i nuu Jerusalén, jā ndé'é-de viko Pascua yúan.

⁴² Te nuu ní kuu uxí uú kuia-i, te nī kakaá tá-a-i ká'a'an-de nuu Jerusalén, nátu'un kásá'a máa-de kiví viko-ún.

⁴³ Te nī jīnu kiví viko-ún, te káno'on-de. Te suchí lúli Jesús nī kendo-i iní nuu Jerusalén, ni tú ní kájini tá-a-i ná-a-i.

44 Te kájani iní-de ja ndé kándee nduu-i ma'ñú ñáyivi káno'on ichi-ún. Te nì kajika-de ìn kivì ncháka, te vása ní kanandúkú-de-i ma'ñú táká tá'an-de.

45 Ko tú ní kánani'in-dé-i, te nì kanaxió káva-de káno'on-de ñuu Jerusalén, kuandúkú-de-i.

46 Te onde nuu uní kivì te vása ní kanani'in-dé-i iní ve'e ij, kánchaa-i ma'ñú cháa kákuu maestro, jíni ná'in-i, te xndichí-i-de.

47 Te taká ja kájini so'o tu'un ká'an-i-ún, nì kanaa iní kándé'é núu-í ja bueno ndito xini-í, te va'a xndió káni-i tu'un.

48 Te nuu ní kajini-de nuu-í, te nì kanaa iní-de kándé'é-de. Te nì ka'an náa-i jíin-i: Hijo, naja sá'a-ró súan jíin-rí, chí táa-ro jíin rúy, kánandúkú xáan-rí róo te kándukuí'a iní-rí, áchí-ña.

49 Yúan-na te nì kachí-i jíin-ña: Naún ní kuu, náa. Naja kánandúkú-ní náa. Tú kájini-ní ja jínu ñú'ún kúkuu-ná jíin tínu Táa-ná náún. Achí-i.

50 Ko máa-ña, tú ní kájuku'un iní-ña tú'un nì ka'an-i jíin-ña.

51 Te nì nuu-i kuano'on-í jíin-de jíná'an-de. Te nì najaa-i ñuu Nazaret, jándatu-i nuu-dé. Te náa-i nì chiva'a va'a-ña táká tu'un yá'a iní añú-ña.

52 Te Jesús, nì ja'nu-ga-i, te nì kundichí-ga-i. Te Dios jíin táká ñáyivi, nì kakusi-gá iní jíin-i.

3

Juan, cha skuánducha

1 Te nuu xiá'un kuia ja tá'ú tínu cháa Tiberio César, te Poncio Pilato kúu-de gobernador ñuu Judea. Te Herodes tá'ú-de tínu ñuu Galilea. Te ñani-de Felipe tá'ú tínu ñuu Iturea ndaúnú Traconite. Te Lisaniás tá'ú tínu-de ñuu Abilinia.

2 Te sutu' ñá'nu kákuu Anás jíin Caifás, te nì chaá tu'un máa Tatá Dios nuu Juan, se'e Zacarías kánchaa-de nuu ñú'un té'é.

3 Te nì kii-de nì jíkó núu-de ñí ñúu Jordán. Te jáni-de tu'un jánducha, jíin tú'un nakani iní náva'a sá'a Dios tuká'nu iní nuu kuáchi.

4 Te súan nì chaá Isaiás tutu, chí chaá jáni tu'un Dios nì kuu-de sáa: Ìn ndajá'a, kana jaa-de onde nuu ñú'un té'é: Sátu'a-ró ichi máa Jito'o-yo, te sándóo-ró ichi-yo.

5 Taká yí'ndí nachítú. Te nuu taká yuku jíin tínduu. Te ndundóo ichi yákuá. Te ichi ndái ndulii.

6 Te taká ñáyivi, kuni-i ja Dios nama-ya-í. Achí.

7 Te nì kenda koyo kua'a ñáyivi núu-dé ja skuánducha-dé-i. Te nì ka'an-de jíin-i: Se'e koó kákuu-ró. Ndéja ní kastu'ún núu-ro já kúnu-ró kóto-ró juicio chaá.

8 Núsáa te sá'a-ró tínu siki já á nì nakani iní-ro-ún. Te ma kéjá'a-ró káni iní-ro: Abraham kúu táa-rí, achí-ro. Chí ká'an-rí jíin-ró ja kúu-ní sá'a Dios ja táká yuu yá'a nduu se'e Abraham.

9 Te vina a kátúu tú'a hacha ja xíti yúnu onde yo'o. Te taká yunu já tú kúun nde'e vá'a xini, xiti te kivì nuu ñú'un. Achí-de.

10 Te ñáyivi kuá'a-ún, nì kajika tu'ún-i-de: Te ndasa sá'a-ná núsáa, achí-i.

11 Te nì ka'an-de: Ja ñáva'a uu su'ny, ná kuá'a nuu já tú ñáva'a kuti. Te ja ñáva'a ja kéé, suni súan ná sá'a, achí-de jíin-i.

12 Te suni nì chaakoyo yaku chaá xini já kuánducha-dé. Te nì kaka'an-de jíin Juan: Maestro, te náa, naún sá'a-ná, achí-de.

13 Te nì ka'an-de jíin: Ma skáa-ró kakán-ro ndasa nì ta'u tínu nuu-ro, achí-de.

14 Te suni yakū soldado, n̄ kajika t̄u'ún yúan-de: Te náá, ndasa sá'a-ná jíná'an-ná, áchí. Te n̄ ka'an-de jíin: Ma kuánchaa-ro ndátíñu tá'an-ró, ni ma sátú'ún-ró, te koo siñ-ní in̄i-ro jíin yá'u-ró.

15 Te kájani in̄i taká chaa sik̄i Juan ja sánaa te kúu-de Cristo xí túu, chi ñayivi-ún, káindatu-i chaa-ya.

16 Te n̄ ka'an Juan: Ruu, ch̄i jíin ndúcha skuánducha ndíja-r̄i róó. Ko vai in̄i I'a kuñá'nu-ga vása rúu, ja tú kuñá'nu-r̄i ndájí-r̄i ñii yí'i ndiján-ya. Máá-ya, ch̄i jíin Espiritu Santo skuánducha-ya róó jíin ñú'un.

17 Te t̄in-ya pala chíxí'ú trigo. Te nasándoo va'a-ya era-ya. Te nastútú-ya trigo nd̄ivi in̄i yaka-ya. Te ka'mu-ya paja nuu ñú'un ja má ndá'va kuti-gá.

18 Te kua'a-gá t̄u'un n̄i ka'an xa'an-dé nuu ñayivi-ún. Ch̄i súan n̄i jani-de t̄u'un va'a-ya núu-í.

19 Te suni n̄i ka'an xa'an-dé nuu Herodes, chaa tá'ú tíñu-ún. Chi chaa-ún, n̄i jaka-de Herodías, ñasí'í ñani-de Felipe. Te kua'a-gá tíñu ñáá súan n̄i sá'a Herodes.

20 Te ja ví'í-gá n̄i sá'a-de kúu ja ní chindee-de Juan vekaa.

Ja ní janducha Jesús n̄i sá'a Juan

21 Te nuu ní nd̄i'í n̄i kajanducha ñayivi, te suni n̄i janducha Jesús. Te nini jikán ta'u-ya, te n̄i nuña-ni and̄iví.

22 Te nátu'un forma paloma n̄i jungava Espiritu Santo sik̄i-ya. Te ichi and̄iví ní kenda in̄i t̄u'un n̄i ka'an: Máá-ró kúu Se'e-r̄i te kúndá'ú in̄i-r̄i róó. Te kús̄i in̄i-r̄i jíin-ró. Achí.

Lista ndasa vai tata Jesucristo

23 Te ná n̄i kejá'á Jesús stá'an-ya tú'un, ío-ya okó ux̄i kuia. Te kájani in̄i ñayivi ja sé'e José kúu-ya. Te táa José n̄i kuu Elí,

24 ja kúu se'e Matat, se'e Leví, se'e Melqui, se'e Jana, se'e José,

25 ja kúu se'e Matatías, se'e Amós, se'e Nahum, se'e Esli, se'e Nagai,

26 ja kúu se'e Maat, se'e Matatías, se'e Semei, se'e José, se'e Judá,

27 ja kúu se'e Joana, se'e Resa, se'e Zorobabel, se'e Salatiel, se'e Neri,

28 ja kúu se'e Melqui, se'e Adi, se'e Cosam, se'e Elmodam, se'e Er,

29 ja kúu se'e Josué, se'e Eliezer, se'e Jorim, se'e Matat,

30 ja kúu se'e Leví, se'e Simeón, se'e Judá, se'e José, se'e Jonán, se'e Eliaquim,

31 ja kúu se'e Melea, se'e Mainán, se'e Matata, se'e Natán,

32 ja kúu se'e David, se'e Isái, se'e Obed, se'e Booz, se'e Salmón, se'e Naasón,

33 ja kúu se'e Aminadab, se'e Aram, se'e Esrom, se'e Fares, se'e Judá,

34 ja kúu se'e Jacob, se'e Isaac, se'e Abraham, se'e Taré, se'e Nacor,

35 ja kúu se'e Serug, se'e Ragau, se'e Peleg, se'e Heber, se'e Sala,

36 ja kúu se'e Cainán, se'e Arfaxad, se'e Sem, se'e Noé, se'e Lamec,

37 ja kúu se'e Musalén, se'e Enoc, se'e Jared, se'e Mahalaleel, se'e Cainán,

38 ja kúu se'e Enós, se'e Set, se'e Adán, se'e Dios.

4

Sik̄i ja ní jito nchaa tá'an kui'na jíin-ya

1 Te Jesús, n̄i chítu nd̄i-ya jíin Espiritu Santo. Te n̄i ndenda-ya yúcha Jordán kua'an-ya. Te n̄i ja'a-ya ondé nuu ñú'un té'é ní sá'a Espiritu Santo.

2 Te yúan n̄i kanchaa-ya úu xiko kivi. Te n̄i jito nchaa tá'an kui'na jíin-ya. Te taká kivi-ún, tú ní yéa kúti-ya, ch̄i ondé n̄i ja'a kivi, te vása n̄i jíi-ya sóko.

³ Yúan-na te n̄i kach̄i kui'na-ún jín-yá: Nú S̄e'e Dios kúu-ró, ka'an jín yúu yá'a ná ndúu staa, áchí.

⁴ Te Jesús n̄i ka'an-ya jín: Yóso núu tutú: Nasu máni máá staa kée cháa te kuchaku-de, ch̄i sua jín tú'un Dios, áchí-ya.

⁵ Te n̄i jaka kui'na-ún-ya kuá'an jín-yá xin̄i ñin yuku súkún. Te ñin núnúu-ni te n̄i stá'an-ni taká ñuu ní ñúyivi núu-yá.

⁶ Te n̄i kach̄i kui'na-ún jín-yá: Kuá'a-ri taká ñuu luu yá'a nuu-ri te tá'ú tiñu-ró núu. Ch̄i máá-rí t̄in ndi'i, te ndé nuu kuní-ri, te kuu kuá'a-ri.

⁷ Núsáa te nú chiñú'ún-ró rúu, te kuá'a-ri taká ñuu yá'a nuu-ro. Achí.

⁸ Te n̄i ka'an Jesús: Satanás, kuxio kuá'an, ch̄i yóso núu tutú: Chiñú'ún-ró máá Tatá Dios máá-ró, te nuu máá ñin-ni-ya kuátíñu-ró, áchí. Achí-ya.

⁹ Te kua'an tuku jín-yá ñuu Jerusalén. Te yúan n̄i kaa jín-yá xin̄i torre ve'e ij. Te n̄i ka'an jín-yá: Te nú S̄e'e Dios kúu-ró, te s̄ungava-ró máá-ró yá'a te onde nuu ñú'un,

¹⁰ ch̄i yóso núu tutú: Tájí-yá ndajá'a-yá kii te koto-ya róo.

¹¹ Kunu nchaq-ya róo náv'a'a tú tují-ro já'a-ro núu yúu, áchí. Achí kui'na.

¹² Te n̄i ka'an Jesús: A yóso núu tutú: Ma koto nchaq-ro máá Tatá-ro Dios, áchí-ya jín kui'na-ún.

¹³ Te n̄i ndi'i n̄i jito nchaq kui'na-ún-ya. Te n̄i kuxio núu-ni kua'an.

Ja ní kaské'ich̄i-i-ya iní ñuu Nazaret

¹⁴ Te jín fuerza Espíritu kuano'on Jesús ñuu Galilea. Te n̄i jich̄a tu'un-ya ní ndáñúu yani yúan.

¹⁵ Te n̄i stá'an-ya tú'un in̄i ve'e sinagoga ñayivi yúan. Te n̄i kanakana jaa ndi'i-i-ya.

¹⁶ Te n̄i jaa-ya ñúu Nazaret, nuu ní ja'nu-ya. Te n̄i kivi-ya iní ve'e sinagoga nátu'un sá'a-ya taká kivi ndétatú. Te n̄i ndukuiñi-ya ní ka'u-ya ñin tutu.

¹⁷ Te yúan ío tutu Isaiás chaq n̄i jani tu'un Dios onde sáa. Te n̄i kaja'a-de nuu Jesús. Te n̄i janu-ya tutú-ún. Te n̄i jin̄i-ya ñin nuu yóso, te n̄i ka'u-ya:

¹⁸ Espíritu máá Tatá Dios jka-ya jín-rí, ch̄i n̄i teta'an-ya rúu náv'a'a kani-ri tu'un va'a nuu ñayivi ndá'ú. Te n̄i tájí-yá ruu vai-ri náv'a'a sá'a-ri tan̄a ñayivi kákuku'a in̄i, te kastu'ún-rí nuu ñayivi káindasu koo libre-i. Te taká ñayivi kuáa, ndundijin nuu-i, te nama-ri ñayivi ní katuji.

¹⁹ Te náv'a'a kani-ri tu'un siki kuía játa'an in̄i máá Tatá Dios, áchí-ya.

²⁰ Te n̄i natuu-yá tutu-ún. Te n̄i nakuá'a-ya núu cháa játiñu. Te n̄i nungoo-ya. Te taká chaq ká'jin in̄i ve'e sinagoga, kánde'é vá'a-de nuu-yá.

²¹ Yúan-na te n̄i ka'an-ya jín-de: Vina a n̄i kajini so'o-ró já ní skikuu tu'un ká'an tutu ij yá'a, áchí-ya.

²² Te ndivii-dé n̄i kaka'an va'a-de tu'un-ya. Te kánaa iní-de kánde'é-de nuu-yá ja lúu ká'an-ya. Te n̄i kaka'an-de: Á nasu sé'e José kúu chaq yá'a. Achí-de.

²³ Te n̄i ka'an-ya jín-de: Jáni in̄i-ri ja sánaa te ka'an-ro tú'un yátá yá'a jín-rí: Chaq táná, sá'a tan̄a máá-ró, te taká tiñu n̄i kajini tu'un-ri n̄i sá'a-ró ñuu Capernaum, suni súan ná sá'a-ró ñúu-ro yá'a vij, ach̄i-ro.

²⁴ Te n̄i ka'an-ga-ya: Jandaa ká'an-ri jín-ró, ja ñayivi máá ñuu chaq jáni tu'un Dios, máá-i kúu ja tú kájatá'ú-i-de.

25 Jandáa ká'an-ri jíin-ró, ja ní jo kua'a ñá'an ní kendoo ndá'ú ñuu Israel kivi ní chaku Elías, te kivi-ún ni ndasu andívi uní kua' ñuu yoo. Te ni jo ñin tama xaan ní-ñi ñuu-ún.

26 Ko tú ní táji-yá Elías ki'in-de nuu ní ñin ña'an-ún, chi máá-ni onde ñuu Sarepta ndañúu Sidón ni ja'an-de nuu ñin ña'an ní kendoo ndá'ú.

27 Te iní ñuu Israel, suni ni jo kua'a cháa ni kate'yu ndí'yi, kivi ní chaku Eliseo, cháa ni jani tu'un Dios. Ko tú ni ñin cháa-ún ní ndúndoo, chi máá-ni Naamán, cháa ñuu Siria. Achí-ya.

28 Yúan-na te taká cháa ká'in iní ve'e sinagoga, ni kakiti iní-de ja ní kajini so'o-de tu'un ká'an-ya.

29 Te ni kandonda-de siki-yá ni kakiñi'in-de-ya yatá ñuu-ún, te kua'an-de jíin-yá xini yúku núu kándii ñuu-de. Te yúan súngava-de-ya kákuni-de.

30 Ko máá-yá, ni ja'a-ya má'ñú-de, te kua'an-ya.

Ja ní kiñi'in-ya tachi kini

31 Te ni najinu-ya ñuu Capernaum, ndañúu Galilea. Te ni stá'an-ya tú'un nuu-dé jíiná'an-de ndita'an kivi ndétatú.

32 Te ni kanaa iní-de kajini so'o-de tu'un stá'an-ya, chi ni stá'an-ya natu'un ñin cháa ndíso tíñu.

33 Te iní ve'e sinagoga kánde ñin cháa tá'an tachi kini. Te cháa-ún, ni kana kó'ó-de:

34 Kuxio-ní Tátá, chi tú káyitá'an-ná jíin-ní, Jesús ñuu Nazaret. Vai-ní xnáa-ní náá náún. A jini-ná na ní kúu, cháa ndoo nuu Dios. Achí.

35 Te Jesús, ni ka'an xaan-yá jíin: Kasu yu'u-ro te kenda-ró-de, achí-ya. Yúan-na te ni ndua-ni cháa-ún ma'ñú ñáyivi, ni sá'a tachi kini-ún. Te ni kenda kua'an iní-de. Te tú ñún ní sá'a jíin-de.

36 Te ndivii-í, ni kayu'ú-i. Te kádatu'ún-i: Naún tu'un kúu ya'á. Chi ndíso tíñu-de ja tá'ú ní'in-de tíñu nuu tachi kini te kenda koyo, káka'an-i.

37 Te tu'un-ya ní jicha nuu kua'an taká lado ndañúu yúan.

Ja ní nasáva'a-ya náchisó Pedro jíin sáva-ga-i

38 Yuán-na te ni ndukuiñi Jesús, ni kenda-ya iní ve'e sinagoga. Te ni kivi-ya vé'e Simón. Te náchisó Simón, yi'í xaan kiji-ña. Te ni kaka'an ndá'ú-de jíin-yá ndasa kuu-ña.

39 Te ni kandita-ya núu-ñá, te ni ka'an xaan-yá nuu kiji-ún. Te ni kee-ni kiji-ún-ña. Te ni ndukoo-ni-ña. Te ni jatíñu-ña núu-yá jíiná'an-ya.

40 Te kuakee ndikandii, te taká ja káñava'a ñáyivi kaku'u tini nuu ku'e, ni kákinchaka-i nuu-yá. Te ni xndée-ya ndá'a-yá siki ñin ñin-i te ni nasáva'a-ya-í.

41 Te suni iní kua'a ñáyivi ní káenda tachi kini. Te ni kákana kó'ó: Máá-ní kúu Se'e Dios, achí. Ko ni ka'an xaan-yá jíin. Te tú ní ja'a-ya tú'un ka'an. Chi a kajini ja máá-yá kúu Cristo.

42 Te ni kundijin. Te ni kenda-ya kuá'an-ya ñin nuu ñú'un té'é. Te ñáyivi kánandúkú-i-ya, ni jakoyo-i nuu-yá. Te kásténdatu-i-ya náva'a tú kuxio-ya núu-í núu.

43 Ko máá-yá ni ka'an-ya jíin-i: Jínu ñú'ún ja súni nuu sáva-ga ñuu kani-ri tu'un va'a ñuu nuu tá'ú Dios tíñu. Chi yúan ní táji-yá ruu vai-ri. Achí-ya.

44 Te jáni-ya tú'un iní ve'e sinagoga ñuu Galilea.

5

Jā ní kana-ya xini cháa t̄in t̄iyáká

¹ Te n̄i kuu jā kándeē Jesús yu'u mar Genesaret. Te ñáyivi, n̄i kajaxin-i-ya jā ndúkú-i kuni so'ò-i tu'un Dios.

² Te n̄i jin̄i-ya úu barco ká'jin yani yu'u mar. Te cháa kát̄in t̄iyáká, a n̄i kakenda-de in̄i barco. Te kánakacha-de ñunu-dé.

³ Te n̄i k̄ivi-ya in̄i barco Simón. Te n̄i ka'an-ya j̄ín-de jā ná skáka-de ñn t̄i'li kuxio nuu ñú'un. Te n̄i jungoo-ya. Te onde in̄i barco n̄i stá'an-ya tú'un nuu ñáyivi.

⁴ Te nuu ní jin̄u n̄i ka'an-ya, te n̄i kachi-ya j̄ín Simón: Ná chó'ò núu kúnú ndúcha, te skuíta ka'nu-ró ñunu-ro, te t̄in-ró t̄iyáká, áchí-ya.

⁵ Te n̄i ka'an Simón: Maestro, níi niñú n̄i kasát̄iñu-ná, ko tú ni ñn ní kát̄iñ kuti-ná. Ko jā ká'an máa-ní kúu, te ná skuíta ka'nu-ná ñunu-ná, áchí-de.

⁶ Te n̄i sá'a-de súan. Te n̄i jas̄u-de t̄iyáká kuá'á xaan in̄i ñunu-dé. Te ñunu-dé ndúkú té'nde núu.

⁷ Te n̄i kasá'a-de seña nuu tá'an-de, ká'jin in̄i inga barco, ná k̄i chindéé tá'an j̄ín-de. Te n̄i chakoyo-de. Te n̄i kaschítú nd̄i-dé-t̄i in̄i ndendúú barco jā kun̄i kee barco-ún ch̄i nducha núu.

⁸ Te Simón Pedro, n̄i jin̄i-de jā súan n̄i kuu. Te n̄i jukuiñi j̄it̄i-de nuu Jesús, te n̄i ka'an-de: Kuxio-ní T̄ata, chí cháa ío kuachi kúu-ná, áchí-de.

⁹ Ch̄i máa-de j̄ín táká jā ní k̄achindéé tá'an j̄ín-de-ún, n̄i k̄anaa in̄i-de kánde'é-de jā ní k̄at̄iñ-de t̄iyáká-ún,

¹⁰ te suni súan Jacobo j̄ín Juan, ndendúú se'e Zebedeo, chí cháa k̄achindéé tá'an j̄ín Simón kákuu-de. Te n̄i kachi Jesús j̄ín Simón: M̄a yú'ú-ro. Onde vina te t̄in-ró cháa. Achí-ya.

¹¹ Yúan-na te nuu ní kándeē barco nuu ñú'un íchí, te n̄i k̄axndóo nd̄i-i-de ndat̄iñu-de. Te n̄i kandik̄in-de-ya.

Jā ní nasáva'a-ya ñn cháa té'yu nd̄i'yi

¹² Te Jesús, kándeē-ya ñn ñuu. Te n̄i jāa ñn cháa nuu-yá, té'yu nd̄i'yi-de. Te cháa-ún, n̄i jin̄i-de nuu Jesús. Te n̄i jukuiñi j̄it̄i-de. Te n̄i ka'an nd̄a'ú-de j̄ín-yá: T̄ata, nú kun̄i-ní te kuu nasándoo-ní náá, áchí-de.

¹³ Yúan-na te n̄i skáa-ya nd̄a'a-yá. Te n̄i ké'é-yá-de. Te n̄i ka'an-ya: Kun̄i-ri, ná ndúndoo-ró, áchí-ya. Te nd̄i'yi té'yu-ún, n̄i kuxio-ni kua'an.

¹⁴ Te n̄i ka'an xaan-yá j̄ín-de: M̄a kachi kuti-ro núu ní ñn. Ch̄i kuá'an, te stá'an-ro máa-ró núu sutú. Te kundá'a-ró ndat̄iñu stá'an-ro núu-dé, náv̄a'a kun̄i-de jā ní ndundoo-ró, nát̄u'un n̄i tá'ú Moisés t̄iñu s̄áá. Achí-ya.

¹⁵ Ko tu'un-ya-ún, n̄i jicha-ga kua'an. Te n̄i katak̄a kua'a xaan ñáyivi já kúni ná'ín-i, te nduva'a-i taká kue'e k̄ata'an-i kákuñi-i.

¹⁶ Te máa-yá, n̄i kus̄iñ-ya kuá'an-ya onde ñu'un té'é. Te yúan n̄i jik̄an ta'u-yá.

Chaa n̄i kuyúnú

¹⁷ Te ñn kivi kándeē Jesús stá'an-ya tú'un. Te cháa fariseo j̄ín maestro ley, k̄axiukú-de yúan. Te cháa-ún, n̄i kikoyo-de ichi táká ñuu Galilea ndat̄iñu Judea j̄ín ñúu Jerusalén. Te fuerza máa Tatá Dios kándeē j̄ín-yá náv̄a'a nasáva'a-ya ñáyivi kú'u.

¹⁸ Te n̄i cháa yak̄u cháa, te nuu ñn j̄ito yuu kándiso-de ñn cháa n̄i kuyúnú. Te kándúkú-de sk̄ivi-de cháa-ún nuu kándeē-ya, te kani-de cháa-ún nuu-yá.

19 Te ja kuá'a ñáyivi, te tú ní káni'in-dé ndenu skívi-de cháa-ún. Yúan-na te nì kàkaa-de xinì vé'e. Te yúan nì kaxndón-da-de teja, te nì kaskúun-de cháa-ún nuu Jesús sava ma'ñú jíin jito yuu.

20 Te nì jinì-ya já kákandíja cháa-ún. Te nì ka'an-ya jíin cháa nì kuyúnú-ún: Súchi, a ío tuká'nu inì nuu táka kuachi-ró, áchí-ya.

21 Yúan-na te cháa káchaa tutu jíin cháa fariseo, nì kejá'á-de kájani inì-de: Ndé cháa kúu ya'á ja ká'an tu'un ndiva'a. Ndéja kúu sá'a tuká'nu inì nuu kuáchi, chí ñn-ni máa Dios, áchí-de.

22 Yúan-na te Jesús, a nì jinì-ya já súan kájani inì-de. Te nì ka'an-ya jíin-de: Ngún kájani inì-ro.

23 Ja úu tu'un yá'a ndéja yí-ga káa. Á ka'an-ri: A ío tuká'nu inì nuu táka kuachi-ró, xí ká'an-ri: Ndukoo, te kaka-ró.

24 Ko náva'a ná kuní-ro já máa Sé'e cháa ndíso-ya tíñu nuu ñáyivi yá'a ja sá'a-ya tuká'nu inì nuu kuáchi, te ná ká'an-ri inga tu'un jíin cháa nì kuyúnú yá'a núsáa: Jíin-ró ká'an-ri, ndukoo, te naki'in-ró jito yuu-ro, te no'on-ro vé'e-ró. Achí-ya.

25 Te nì ndukoo-ni cháa-ún jito nuu ñáyivi-ún. Te nì naki'in-de jito nuu ní katúu-dé-ún. Te kuano'on-dé ve'e-de, nákana jaa-de Dios.

26 Te taká ñáyivi-ún, nì kanaa iní-i kánde'é-i. Te nì kayu'ú xaan-í. Te nì kanakana jaa-i Dios: Vina te nì kajinì-yo tíñu ñá'nu xaan yá'a, áchí-i.

Ja ní kana-ya xinì Leví

27 Yuán-na, te nì kenda Jesús kua'an-ya. Te nì jinì-ya núu ñn cháa xíní, nání-de Leví, kánchaa-de nuu kútutú xú'ún ñúu. Te nì ka'an-ya jíin-de: Kundikìn-ro rúu, áchí-ya.

28 Te nì xndóo-de taká ndatíñu-de. Te nì ndukuiñi-de. Te nì ndikìn-de-ya.

29 Te nì sá'a Leví ñn gasto ká'nu inì vé'e-de, te nì jo kua'a tá'an-de, cháa xíní jíin sáva-ga-de. Te cháa-ún, káyee-dé staa jíin-yá.

30 Te cháa káchaa tutu jíin cháa fariseo, nì kaka'an-de sikì cháa káskuá'a jíin-ya: Naja káyee-ro káji'i-ró jíin cháa xíní jíin cháa ká'io kuáchi, áchí-de.

31 Te nì ka'an Jesús, cháa ká'io ndáján, tú kánandí'i-de cháa táná, chí cháa káku'u kúu ja kájinu ñú'ún.

32 Na tú vai-ri kana-ri xinì cháa ndaa. Chí cháa ká'io kuáchi, kána-ri xinì ná nákaní inì-de, áchí-ya jíin-de.

Sikì tú'un kondichá inì

33 Yúan-na te nì kaka'an-de jíin-yá: Cháa káskuá'a jíin Juan, tíni jínu ká'io ndichá inì-de te kájikán ta'u-dé. Te suni súan kásá'a cháa káskuá'a jíin cháa fariseo. Ko cháa káskuá'a jíin máa-ní, naja máni káyee-dé káji'i-de. Achí-de.

34 Te nì ka'an-ya jíin-de: Á kuu sá'a-ró já kondichá inì ñáyivi ká'jin viko tánda'a, te nú kánchaa yii jíin-i.

35 Ko cháa ñn kivi já kuxio yii núu-í. Te kivi-ún, kuu kondichá inì-i. Achí-ya.

36 Te nì ka'an-ya ñn tu'un yátá jíin-de: Tú ní ñn náchu'un sa'ma jáá núu sú'mu tu'ú. Te nú súan, suni máa já jáá-ún ka'nchaa-ga, chí nuu sú'mu tu'ú ma kúu nuku'un sa'ma jáá.

37 Te tú ní ñn chu'un vino jáá iní ñii tú'ú, chí nú súan, te máa vino jáá-ún ndátá ñii-ún, te vino-ún kati, te ñii-ún naa.

38 Ko vino jáá jíin ñii jáá, kúu ja kúu ku'un inì. Te kendo va'a ndendúu.

39 Te tú ní ñn-í ío, ja á nì ji'i-í ja tu'ú, te kuní tuku-i ko'o-i ja jáá, chí: Ja nì kutú'ú kúu ja vá'a-ga, áchí-i. Achí-ya.

6

Ja ní kākachi-de yoko trigo kivi ndétatú

¹ Te kivi ndétatú nuu semana uní, te nì ja'a Jesús kua'an-ya ìn nuu káa trigo. Te cháa káskuá'a jíin-yá nì kākachi-de yoko trigo, nì kākāin-dé iní nda'a-dé, te káyee-dé.

² Te sava cháa fariseo nì kaka'an-de jíin-yá: Naja kásá'a-ró jián, chí tú ío ley sá'a-ró súan kivi ndétatú, áchí-de.

³ Te nì ka'an Jesús: Á tú ní káka'u kuti-ro tutú naún ní sá'a David. Chí máá-de jíin cháa nì kaxiukú jíin-de, nì kaji'i-de soko ìn kivi.

⁴ Te nì kivi-de iní ve'e Dios, te nì ki'in-de statilá kaxiukú ndijín, nì yee-dé. Te suni nì ja'a-de nuu cháa kaxiukú jíin-de-ún nì kayee. Te tú ío ley kee ní ìn cháa statilá-ún, chí máni sutu káyee núu. Achí-ya jíin-de.

⁵ Te nì ka'an-ga-ya jíin-de: Máá Sé'e cháa, suni Jito'o kivi ndétatú kúu-ya, áchí-ya.

Ìn cháa nì ichi nda'a vá'a

⁶ Te ingá kivi ndétatú, suni nì kivi-ya iní ve'e sinagoga, te nì stá'an-ya tú'un. Te yúan kándeé ìn cháa nì ichi káján ndá'a vá'a-de.

⁷ Te cháa fariseo jíin cháa káchaa tutu, kájito yu'u-dé Jesús nú sá'a-ya taná kivi ndétatú, náva'a kakan-de kuachi siki-yá kuní-de.

⁸ Ko máá-yá, a nì jini-ya tú'un kájani iní-de. Te nì ka'an-ya jíin cháa kát'ichi nda'a-ún: Ndukuiñi, te ichi má'ñú yá'a kundij-ro, áchí-ya. Te máá cháa-ún, nì ndukuiñi-de, te nì jukuñi-de.

⁹ Yúan-na te nì ka'an Jesús jíin-de jíná'an-de: Ná kaká tu'un-rí róo ìn tu'un. Ndé ley ío siki kivi ndétatú. Á sá'a va'a-yó, xí sá'a ñáá-yó. Á nama-yó ìn cháa ndúkú kúu, xí ká'ni-yo ìn ndiyi. Achí-ya.

¹⁰ Te ndé'é-yá nuu táka ja kaxiukú xíin-yá-ún. Te nì ka'an-ya jíin cháa kú'u: Skáa nda'a-ro, áchí-ya. Te nì sá'a-de súan. Te nda'a-dé-ún, nì nduva'a ñi-ní.

¹¹ Te máá-ún, nì kakiti xaán iní, te kádatu'un ndasa sá'a jíin Jesús.

¹² Te nì kuu kivi. Te nì kenda Jesús kuakakan ta'u-yá onde yuku. Te ñí niñú nì jikan ta'u-yá nuu Dios.

Ja ní kaji-ya uxí uu cháa skuá'a jíin-yá

¹³ Te nuu ní kundijin, te nì kana-ya xiní cháa káskuá'a jíin-yá. Te nì nakaji-ya uxí uu tá'an-de. Te cháa-ún, nì skúnání-yá-de apóstol.

¹⁴ Te Simón, nì naskúnání-yá-de Pedro, jíin ñaní-de, Andrés, Jacobo, Juan, Felipe, Bartolomé.

¹⁵ Mateo jíin Tomás, Jacobo se'e Alfeo, jíin Simón cháa nání Zelote,

¹⁶ Judas ñani Jacobo, jíin Judas Iscariote ja ní nastúu-de Jesús.

Tu'un nì stá'an-ya núu-í

¹⁷ Te nì nuu-ya jíin-de jíná'an-de. Te nì jukuñi-ya ìn ndu'a. Te kua'a xaán cháa káskuá'a jíin-yá jíin kuá'a ñáyivi ñúu Judea jíin ñáyivi ñúu Jerusalén, jíin ñáyivi yú'u mar ñúu Tiro jíin ñúu Sidón, nì kikoyo-i ja kúni ná'ín-i tu'un ka'an-ya, te suni ja ná ndúva'a-i kue'e káta'an-i kuní-i.

¹⁸ Te taká ñáyivi kándo'o jíin tachí káni, nì kanduva'a ndi'i-i nì sá'a-ya.

¹⁹ Te ndivii ñáyivi kuá'a-ún, nì kandúkú ndéé-i ké'é-i-ya. Chí ío fuerza iní-ya. Te nì nasáva'a-ya taká-i.

20 Te n̄i ndakoto-ya núu cháa káskuá'a jíin-yá. Te n̄i ka'an-ya: Xáán ndatu róo, cháa káta'an ndá'ú, ch̄i kuu k̄ivi-ró ñúu nuu tá'ú Dios tiñu.

21 Xáán ndatu róo ja káji'i-ro sóko vina, ch̄i nda'a ch̄i-ro. Xáán ndatu róo ja kánde'e-ro vina, ch̄i kuaku-ro.

22 Xáán ndatu róo jíin'an-ró nú kákiti in̄i cháa kájito-de róo, jíin nú kákuxio-de nuu-ro kí'in-de, jíin nú káka'an tási-de siki-ro, jíin nú káské'ichi-de róo nátu'un cháa ñáa, ja siki máa Sé'e cháa.

23 S̄i ná kóo in̄i-ro kivi-ún, te kus̄i xáan in̄i-ro, ch̄i ká'nu xaan kóo ta'u-ro ondé andívi. Ch̄i súan n̄i kasá'a táa-de jíin cháa n̄i kajani tu'un Dios ondé sáa.

24 Ko naka ndá'ú kúu róo, cháa kúká, ch̄i vina-ni ká'io s̄i in̄i-ro.

25 Naka ndá'ú kúu róo ja ká'jin t̄i ch̄i-ro vina, ch̄i kuu-ro sóko. Naka ndá'ú kúu róo ja vina kájaku-ro, ch̄i nduku'á in̄i-ro te nde'e-ro.

26 Naka ndá'ú kúu róo nú vina ká'an jíin'ún táka cháa jíin-ró. Ch̄i súan n̄i kasá'a táa-de jíin cháa n̄i kajani tu'un xndá'ú ondé sáa.

27 Ko ká'an-ri jíin róo ja ká'jini so'o: Kundá'ú in̄i-ro cháa kájito u'u róo, te sá'a va'a-ró jíin cháa kákiti in̄i nuu-ro.

28 Te ka'an va'a-ró jíin cháa káka'an ndiva'a jíin-ró. Te kakan ta'u-ro já'a cháa kásá'a tu'un tú'ún siki-ro.

29 Te nú ndé cháa stuji ñn yiki núu-ro, suni kuá'a-ró tú'un ná stuji-dé inga. Te nú ndé cháa jánchaa-de tikachi-ró, ni su'nu-ro ma sásá'an-ró ná kí'in-de jíin.

30 Nani cháa jikán nuu-ro, te kuá'a-ró núu-dé. Te cháa kí'in ndatíñu-ró, ma nándakan-ro.

31 Te nátu'un kuni-ro sá'a ñayivi jíin-ró, suni súan sá'a máa-ró jíin-i.

32 Ch̄i nú man̄i-ro jíin cháa man̄i jíin máa-ró, ndé cháa nakuatá'ú núu-ro núsáa. Ch̄i cháa ká'io kuachi, suni man̄i-dé jíin cháa man̄i jíin máa-de.

33 Te nú sá'a va'a-ró jíin cháa kásá'a va'a jíin máa-ró, ndé cháa nakuatá'ú núu-ro, ch̄i cháa ká'io kuachi, suni súan kásá'a-de.

34 Ch̄i nú kuá'a núu-ró núu cháa ja ñúkuu in̄i-ro kuá'a-de nuu-ro, ndé cháa nakuatá'ú núu-ro, ch̄i cháa ká'io kuachi, suni já'a núu-de nuu sava-ga cháa ká'io kuachi, nává'a nani'in-gá-de.

35 Núsáa te kundá'ú in̄i-ro cháa kájito u'u róo, te sá'a va'a-ró jíin-de. Te kuá'a núu-ró núu-dé. Te ma kúñukuu in̄i-ro ñáun kuá'a-de nuu-ro. Te ká'nu koo ta'u-ro, te kuu-ró sé'e Dios andívi. Ch̄i máa-yá, va'a in̄i-ya jíin cháa já'a in̄i jíin cháa ndiva'a.

36 Núsáa te kundá'ú in̄i-ro ñayivi nátu'un máa Táa-ro já súni kundá'ú in̄i-ya-í.

37 Ma ndóna-ró siki ñayivi, nává'a ma ndóna-i siki máa-ró. Ma náku'ndí-ró siki-í, nává'a ma náku'ndí-i siki máa-ró. Sá'a tuká'nu in̄i-ro núu-í, nává'a ná sá'a-i tuká'nu in̄i-i nuu máa-ró.

38 Kuá'a nuu-í te suni súan kuá'a-i nuu-ro. Chikuá'a va'a-i, sání'in-i, kaja-í, te ondé jichá chu'un-i kuá'a-i nuu-ro. Ch̄i suni jíin kú'a n̄i chikuá'a-ro-ún, suni naku'kuá'a-ro. Achí-ya.

39 Te n̄i ka'an-ya ñn tu'un yátá jíin-i: Cháa kuáa á kuu stá'an-de ichi núu ingá cháa kuáa. Á tú jungava ndendúu-de in̄i xa'va.

40 ñn cháa skuá'a, nasu ñá'nu-ga kúu-de vása maestro-de. Ko taká cháa káskuá'a, nú a n̄i kutu'a va'a-de, te koo-de nátu'un maestro-de.

41 Naja ndé'é-ró já kándeé mǐ'ín ndúchi ñaní-ro, te tú nákaní inǐ-ro já ñn vitu kándeé nduchi máá-ró náún.

42 Naja ká'an-ro jíin ñaní-ro: Ñáni, kundatu ná táva-rí mǐ'ín kándeé nduchi-ro, te tú nákaní inǐ-ro já kándeé ñn vitu ndúchi-ro náún. Chaa uu xini, xna'an-ga tava-ro vitu kándeé nduchi máá-ró. Yúan-na te kuu ndé'é vá'a-ró já táva-ro mǐ'ín kándeé nduchi ñaní-ro.

43 Chǐ xini yúnu vá'a tú kúun nde'e káñáá. Te ni xini yúnu káñáá tú kúun nde'e vá'a.

44 Chǐ ndita'an yunu, jíin ndé'e te jini-yo naún yunu kúu, chǐ tú táxín-yó mérkexé xini nú íñú, ni tú táxín-yó uva xini zarza.

45 Chaa va'a, sá'a-de tiñu va'a, chǐ ío va'a inǐ-de. Te chaa ñáá, sá'a-de tiñu ñáá, chǐ káñáá inǐ-de. Chi tu'un ñú'un inǐ añú chaa, tu'un-ún ká'an-de.

46 Naja káka'an-ro jíin-rí: Táta, Táta, te tú káskíkuu-ró tiñu ká'an-rǐ jíin-ró núsáá.

47 Taká ñayivi vái nuu-rí, te jini so'o tu'un ká'an-rǐ, te skíkuu, ná stá'an-rǐ nuu-ro ña jíin kété'an.

48 Kúu nátu'un ñn chaa ja jáni-de ve'e-de, te ni jacha kúnú-de. Te ni jani-de ja'a sikí káva. Te nuu ní chaa ñn nducha ñú'un xáan, te yucha-ún ni kuni stúncháa ve'e-ún núú. Ko tú ní kandá kuti, chǐ sikí káva kandǐj.

49 Ko ñayivi jini so'o, te tú skíkuu, yuán kúu nátu'un ñn chaa ni jani-de ve'e-de nuu ñú'un, te tú yínduji ja'a. Te ñn nducha ñú'un ní kani ve'e-ún, te ni stúncháa-ni. Te ni naa íi-ní ve'e-ún. Achí-ya.

7

Ja ní nasáva'a-ya mozo capitán

1 Te ni jinu ni ka'an-ya ní kajini ná'ín ñayivi-ún. Yúan-na te ni kivi-ya kuá'an-ya ñúu Capernaum.

2 Te ñn chaa kúu capitán, ío ñn mozo-de ja maní-dé jíin. Te mozo-ún, kú'u-i te a yani kuu-i.

3 Te chaa capitán yúan, ni jini-de tu'un Jesús. Te ni táji-de yaku chaa judío ñá'nu, kua'an nuu-yá, ka'an nda'ú jíin-yá ja ná kii-ya te nama-ya mozo-de.

4 Te ni jakoyo chaa-ún nuu Jesús. Te ni kaka'an nda'ú-de jíin-yá: Kánúú sá'a-ní ja ká'an-de,

5 chǐ maní-dé jíin ñúu-ná. Te ni jani-de ñn ve'e sinagoga kuu-ná jíná'an-ná. Achí-de.

6 Te kua'an Jesús jíin-de. Te nuu ní kakuyani-ya vé'e-ún, te ni táji capitán yaku amigo-de, kua'an nuu-yá. Te ni ka'an-de jíin-yá: Táta, tú kuni-ná sátéñu-ná ní ja kivi-ní inǐ ve'e-ná.

7 Ja yúan tú ní kuni-ná kii-ná nuu-ní núú, ko máni ka'an-ní, te ná ndúva'a mozo-ná.

8 Chǐ máá-ná, suni chaa ndiso tiñu kúu-ná. Te tá'u-ná tiñu nuu soldado-ná. Te ká'an-ná jíin ñn-de: Kuá'an, te já'an-de. Te jíin ingá-de: Ñá'an, te cháa-de. Te jíin mozo-ná: Sá'a ya'á, te sá'a-i. Achí-de.

9 Tu'un yá'a ni jini so'o Jesús. Te ni naa iní-ya ní ndé'é-yá nuu-dé. Te ni xío káva-ya. Te ni ka'an-ya jíin ñayivi kuá'a kándikin yata-yá: Ndaa ká'an-rǐ jíin-ró, ja ní inǐ ñúu Israel tú súan ní jini-rǐ chaa kándija, achí-ya.

10 Te chaa ni táji-de nuu-yá núú, ni najakoyo-de ve'e. Te ni jini-de ja á ni nduva'a mozo-ún.

Ja ní nachaku se'e yíi ña'an viuda

11 Yúan-na te n̄i kuu kiv̄i. Te n̄i kiv̄i Jesús kua'an-ya ñúu Naín. Te kua'a cháa skuá'a jíin-yá, jíin ñáyivi kuá'a, kája'an-i jíin-yá.

12 Te n̄i kuyani-ya yúñúu-ún. Te kákiñ'in ñáyivi-ún ñn suchí yí ní ji'i-i, ja máá ñn-i nuu náa-i núu. Te ña'an viuda kúu-ña. Te suni kua'a ñáyivi ñúu-ún kájin jíin-ña.

13 Te n̄i jiní máá Jito'o-yo núu-ña. Te n̄i kundá'ú in̄i-ya-ña. Te n̄i kach̄i-ya jíin-ña: Ma ndé'e-ro, áchí-ya.

14 Te n̄i kandita-ya. Te n̄i ñin-ya camilla nd̄iyi-ún. Te n̄i kajukuiñ̄i cháa kándiso-ún. Te n̄i ka'an-ya: Súch̄i, jíin-ró ká'an-ri, ndukoo, áchí-ya.

15 Yúan-na te n̄i ndukoo suchí já á n̄i ji'i-ún. Te n̄i kejá'a-i náka'an-i. Te Jesús, n̄i naku'a-a-ya-í nuu náa-i.

16 Te ndiviñ̄i ñáyivi, n̄i kayu'ú-i. Te kánakana jaa-i Dios. Te sava-i káka'an-i: N̄i cháa ñn cháa jáni tu'un Dios nuu-yo, te kúñá'nu-de. Te sava-ga-i káka'an-i: Máá Dios, n̄i cháa-ya núu-yo. Achí-i.

17 Te tu'un-ya-ún n̄i jich̄a kua'an ñí ñúu Judea jíin ñí ñúu yani yúan.

Uu cháa n̄i táji Juan nuu-yá

18 Te cháa káskuá'a jíin Juan, n̄i kakastu'ún núu-dé ndasa ío taká tiñu. Yúan-na te n̄i kana Juan xin̄i úu cháa káskuá'a jíin-de.

19 Te n̄i táji-de kua'an nuu Jesús, náv̄a'a kaka tu'un-de-ya: Máá-ní kúu cháa kii-ún, xí kúndatu-yó ingá-de náún, ach̄i-de.

20 Te n̄i jakoyo cháa-ún nuu-yá. Te n̄i kaka'an-de jíin-yá: Juan, cháa skuánducha, n̄i táji-de náá vai koyo-ná nuu-ní vai kaka tu'un-ná ní: Á máá-ní kúu cháa kii-ún xí kúndatu-yó ingá-de náún, áchí-de.

21 Te suni máá hora-ún n̄i nasáva'a-ya kuá'a ñáyivi kaku'u, jíin já káte'yu, jíin já káta'an tach̄i k̄ini. Te suni kua'a cháa kuáá, n̄i ndundij̄in nuu-dé n̄i sá'a-ya.

22 Te n̄i ka'an Jesús: Kuá'an, te kastu'ún-ró núu Juan ñaún ní kajin̄i-ro, jíin tú'un n̄i kajini so'o-ró. Cháa kuáá, kándundij̄in nuu-dé. Te cháa rengó kánakaka-de. Te cháa té'yu nd̄iyi kándundoo-de. Te cháa só'ó kánakuni so'o-de. Te cháa n̄i ji'i kánachaku-de sá'a-ri. Te suni jáni-ri tu'un va'a Dios nuu ñáyivi ndá'ú.

23 Te xáán ndatu koo cháa ja má náyu'ú-de koto-de ruu. Ach̄i-ro.

24 Te cháa n̄i táji Juan n̄i kenda-de káno'on-de. Te Jesús, n̄i kejá'a-yá ká'an-ya tú'un Juan jíin ñáyivi: Naja ní kenda-ró kája'an-ro ondé ñu'un té'é. Ja ndé'é-ró ñn ich̄a ja kandá sá'a tach̄i náún.

25 Ko naja ní kenda-ró kája'an-ro. Ja ndé'é-ró núu ñn cháa ñu'un sa'ma ndúchá náún. Ko ná kastu'ún-rí, cháa káñu'un sa'ma lúu te ncháá va'a-de ja kákusiñ̄i in̄i-de, máni in̄i ve'e rey káxiukú-de.

26 Ko naja ní kenda-ró kája'an-ro. Ja ndé'é-ró núu ñn cháa jáni tu'un Dios náún. Te suni ká'an-ri jíin-ró: Kúñá'nu xaan-gá-de vása ñn cháa jáni tu'un Dios.

27 Cháa yá'a kúu cháa yóso tú'un-de nuu tutú: Kuni so'o-ró ch̄i táji-rí ndajá'a-ri kuxnúu-de jaq-de, te cháa-ún sátu'a-de ichi-ro vása jáa-ro, áchí.

28 Ch̄i a ká'an-ri jíin-ró ja in̄i ñuyivi yá'a tú ío ní ñn cháa jáni tu'un Dios ja kúñá'nu-ga máá-de vása Juan cháa skuánducha. Ko máá cháa lúli-ga in̄i ñuu ñátu'un and̄iví, cháa-ún kúñá'nu-ga-de vása Juan. Achí-ya.

29 Te cháa xini jíin táka ñáyivi-ún, kájin̄i so'o tu'un ká'an-ya, te n̄i kajatá'ú-i tu'un Dios. Te n̄i kajanducha-í nuu Juan.

³⁰ Ko cháa fariseo jíin cháa maestro ley, n̄i kaské'ichi-de tu'un kuní Dios ja sá'a-de, kuächi ja tú ní káanducha-dé nuu Juan.

³¹ Te n̄i kachi máá Jito'o-yo: Naún tu'un yátá skétá'an-r̄i jíin ñáyivi yá'a núsáa, te naún ní kandaku-i.

³² Kákuu-i nátu'un suchi lúli káxiukú núyá'u, ja kákana kó'ó-i xin̄i tá'an-i: N̄i kaxndé'e-r̄i xkuili nuu-ro, te tú ní kájita já'á-ró: N̄i kanda'i-r̄i nuu-ro, te tú ní kánde'e-ro, áchí-i.

³³ Chi n̄i kii Juan cháa skuánducha. Tú ní yé-de staa, tú ní jí'i-de vino, te káka'an-ro: Tá'an-de tach̄i k̄ini.

³⁴ Ko máá Sé'e cháa yé-yá, jí'i-ya. Te káka'an-ro: Yá'a ío ñn cháa yáji téyíi, te jí'i xaan-dé vino, cháa jiní tá'an jíin cháa xini jíin cháa ká'io kuächi kúu-de. Achí-ro.

³⁵ Ko ñn cháa ndíchí, máni tiñu ndíchí sá'a-de. Te súan kun̄i-ro jándáa ndíchí-de. Achí-ya.

Jesús jíin ñá'an ndíso perfume

³⁶ Te ñn cháa fariseo, n̄i ka'an ndá'ú-de jíin Jesús kee-yá staa jíin-de. Te n̄i k̄ivi-ya iní ve'e-de, te n̄i jungoo-ya já kée-yá.

³⁷ Te ñn ñá'an ío kuächi, kánchaa-ña ñúu yúan. Te n̄i jin̄i-ña já kánchaa Jesús ve'e ñn cháa fariseo. Te n̄i chaa-ña jíin ñn tiya'a perfume.

³⁸ Te kánchaa-ña núu já'a-yá ichi yatá-yá. Te ndé'e-ña, te n̄i xndáji-ña já'a-yá jíin ndúcha núu-ña. Te n̄i nasí'ichí-ña já'a-yá jíin íxi xin̄i-ña. Te n̄i tiyú'ú-ña já'a-yá, te n̄i jí'i-ña perfume ja'a-yá.

³⁹ Te fariseo, cháa n̄i kana xin̄i-yá-ún, súan n̄i jin̄i-de, te n̄i jani in̄i máa-de: Nú cháa jani tu'un Dios kúu cháa yá'a, te kun̄i-de ndé ñá'an kúu ñá'an yá'a núu. Chi ñá'an yá'a, ja ké'é-ña-dé, ñá'an ío kuächi kúu-ña, áchí-de.

⁴⁰ Yúan-na te n̄i ka'an Jesús: Simón, ka'an-r̄i ñn tu'un jíin-ró kun̄i-r̄i, áchí-ya jíin-de. Te máa-de, n̄i ka'an-de: Ka'an-ní, Maestro, áchí-de.

⁴¹ Te n̄i ka'an Jesús: ñn cháa já'a núu xu'ún, n̄i jo uu cháa taú nuu-dé. ñn cháa, n̄i taú u'un ciento peso. Te inga cháa n̄i taú uu xiko ux̄i peso nuu-dé.

⁴² Te tú na jíin káñava'a cháa-ún ja nákuáa. Te n̄i sá'a-de tuká'nu in̄i nuu ndéndúu cháa-ún. Ka'an, ndé ñn cháa-ún kúmani-gá jíin-de núsáa. Achí-ya.

⁴³ Te n̄i ka'an Simón: Jáni in̄i-ná ja cháa n̄i sá'a-ga-de tuká'nu in̄i nuu-ún, áchí-de. Te n̄i ka'an-ya jíin-de: Jándáa ká'an-ro, áchí-ya.

⁴⁴ Te n̄i xío koto-ya íchi núu ñá'an-ún. Te n̄i ka'an-ya jíin Simón: Jin̄i-ro ñá'an yá'a náun. N̄i k̄ivi-r̄i in̄i ve'e-ró, te tú ní já'a-ró ndúcha já ndúndo ja'a-rí. Ko ñá'an yá'a, n̄i xndáji-ña já'a-rí jíin ndúcha núu-ña. Te n̄i nasí'ichí-ña jíin íxi xin̄i-ña.

⁴⁵ Tú ní tiyú'ú-ró rúu. Ko ñá'an yá'a, onde n̄i k̄ivi-r̄i in̄i ve'e-ró, tú júkuifi-ña já tiyú'ú-ña já'a-rí.

⁴⁶ Tú ní jí'i-ro aceite xin̄i-rí. Ko ñá'an yá'a n̄i jí'i-ña perfume ja'a-rí.

⁴⁷ Núsáa te ká'an-r̄i jíin-ró, ja á n̄i sá'a-r̄i tuká'nu in̄i nuu táka kuächi-ña vasa ío kua'a, chi n̄i kuman̄i xaan-ña jíin-rí. Ko nú sá'a-r̄i tuká'nu in̄i nuu ñn cháa ío yakú-ni kuächi-de, te yakú-ni kuman̄i-dé jíin-rí, áchí-ya.

⁴⁸ Te n̄i ka'an-ya jíin-ña: A n̄i sá'a-r̄i tuká'nu in̄i nuu táka kuächi-ró, áchí-ya.

⁴⁹ Te cháa kayee staa jíin-yá, n̄i kakejá'á-de káani in̄i máa-de: Ndé cháa kúu cháa yá'a, ja sá'a-de tuká'nu in̄i nuu kuächi, áchí-de.

⁵⁰ Te n̄i ka'an-ya jíin ñá'an-ún: N̄i kandíja-ró, te yúan ní nama-r̄i róo. Kuá'an, te ma yú'ú-ga-ro, áchí-ya.

8

Tu'un ña'an ní kajatíñu nuu-yá

1 Yúan-na te kúkuéé-ga, te nì jìka kuu-yá táka ñuu jín rancho. Te jáni-ya tú'un va'a te kástu'ún-ya ndasa koo máá ñuu nuu tá'ú Dios tiñu. Te máá uxí uu apóstol, kája'an-de jín-ya.

2 Te suni ío yaku ña'an já á nì kata'an-ña tachí kíni jín kué'e, ja á nì nasáva'a-ya-ña. Te ña'an-ún, suni kája'an-ña jín-ya. Te ñin-ña kúu María ñuu Magdala. Te inì ña'an yúan nì kiñi'in-ya usiá tachí kíni kája'an onde sáá.

3 Te sava-ga-ña káinání-ña Juana, ñasi'í chaa nání Chuza, chaa ndíso tiñu Herodes, jín Susana, jín kuá'a-gá ña'an. Te kajatíñu-ña nuu-yá jíná-an-ya.

Tu'un yátá sikí cháa sáka trigo

4 Te nì kakututú kuá'a xáan ñáyivi. Te ñáyivi káxiukú táka ñuu-ún, nì jakoyo-i nuu-yá. Te nì ka'an-ya ñin tu'un yátá jín-i:

5 ñin chaa sáka trigo, nì kenda-de sáka-dé trigo-de. Te jachá-de, te ñin nunì ní jungava yu'íchi te nì jañu-i sikí. Te tisaá andívi ní kakókó-tí.

6 Te inga nì jungava sikí yúu. Te nì kana. Ko nì ichi, chi tú kajin.

7 Te inga nì jungava ma'ñú íñu. Te ñin núu-nì nì kakana íñu jín. Te nì kajasu nuu.

8 Te sava nì kajungava nuu ñú'un vá'a. Te nuu ní kakana, te ja ñin, te nì ja'a ciento nunì. Achí-ya. Yúan-na te ká'an jaa-ya: Chaa ío so'o, kuni ná'in-de, te ná kuni so'o-de, achí-ya.

9 Te chaa káskuá'a jín-ya, nì kajika tu'un-de-ya ñaún kuní ka'an tu'un yátá-ún.

10 Te nì ka'an-ya: Róó, chi a kuajuku'un inì-ro tú'un yísa'í yá'a sá'a Dios, ndasa koo ñuu nuu tá'ú Dios tiñu. Ko ká'an-ri tu'un yátá jín sáva-ga-i náva'a vasa ndé'é-i, ko ma kuní-i, te vasa jini so'o-i, ko ma júku'un inì-i.

11 Tu'un yátá yá'a kuní ka'an: Tata-ún kúu tu'un Dios.

12 Tata nì kajungava yu'íchi-ún kákuu chaa káini so'o tu'un. Te cháa-ni kui'ña te jánchaa tu'un-ún inì añu-de náva'a tú kandíja-de te kaku-de.

13 Te ja ní kajungava sikí yúu-ún kákuu chaa káini so'o-de tu'un. Te kúsij iní-de jín. Ko túu nuu káka yo'o iní-de. Te yaku-ni kivi kákandíja-de. Te nú ndóna tundó'o sikí-dé te kánayu'ú-de.

14 Te ja ní kajungava ma'ñú íñu kákuu chaa káini so'o-de. Ko nú kua'an-de, te kakutéñu-de jín ndátíñu-de, chi kákuu-de kukúká-de náva'a koo sij iní-de. Yuán náa tú'un inì-de. Te tú yíja va'a nunì-dé.

15 Ko ja ní kajungava nuu ñú'un vá'a kákuu chaa kándeé añu va'a añu ndaa inì-de. Te tu'un nì káini so'o-de-ún, ñú'un nì'in inì-de. Te kája'a-de nunì táka kivi.

Tu'un yiti

16 Tú ni ñin ñáyivi chí'i-i ñu'un xinì yíti te jasú-i kisi sikí, ni tú jáni-i chíi jito. Chi sua kundij nuu ñin candelero, náva'a tuun ndua ñú'un nuu ñáyivi kivi koyo.

17 Chi tú ío ni ñin tiñu yísa'í sáni, chi stá'an ndijin-ya táka-ni. Ni tú ío ni ñin tu'un yísa'í sáni, chi vai ndijin taká-ni sá'a-ya, te kunì-yo núu.

18 Núsáa te ná kuni so'o va'a-ró, chi chaa ñáva'a, te kii-ga nuu-dé, te chaa tú ñáva'a, vasa jáni inì-de ja á ñáva'a-de te kuxio kí'in, achí-ya.

Náa-ya jíin ñani-ya

19 Yúan-na te ñi jaa náa-ya jíin ñani-ya núu-yá. Te tú ní kúu kivi koyo-ña núu-yá siki já kuá'a ñáyivi.

20 Te ñi kakastu'un ñáyivi-ún nuu-yá: Náa-ni jíin ñani-ni ká'jin-ña yatá vé'e, te ka'an-ña jíin-ni kákuñi-ña, áchi-i.

21 Yúan-na te ñi ka'an-ya: Náa-ri jíin ñani-ri kákuu ñáyivi kájiní so'o tu'un Dios, te káskíkuu-i, áchi-ya jíin-i.

Ja ní jukuñi tachi xa'an ní sá'a-ya

22 Te ñin kivi, ñi kivi-ya iní ñin barco jíin cháa káskuá'a jíin-yá. Te ñi ka'an-ya jíin-de: Ná kija'a-yó ingá lado mar. Te ñi kaskáka-ya barco kaja'an-ya.

23 Ko nini káskáka-de barco, te ñi kixi-ya. Te ñi ndonda ñin tachi xa'an núu mar. Te ndúkú chítu ndúcha iní barco, te a yani koo tundó'o núu.

24 Te ñi jakoyo-de nuu-yá. Te ñi kaxndúko-de-ya. Maestro, Maestro, vina te naa-yo, áchi-de. Te ñi nata'u núu-yá. Te ñi ka'an xa'an-yá nuu tachi-ún jíin núu mar. Te ñi kuná'in-ni. Te ná'in yúu ñi-ni ñi kuu.

25 Te ñi ka'an-ya jíin-de: Naja tú káandija-ró. Te káyu'ú-de, te kánaa iní-de kánde'é-de. Te káka'an jíin tá'an máa-de: Ndé cháa kúu cháa yá'a, ja onde nuu tachi jíin núu ndúcha tá'ú-de tiñu te kájanatú nuu-dé, áchi-de.

Chaa tá'an tachi kini onde ndañú Gadara

26 Te ñi jakoyo-de ñuu Gadara, ja kánchaa ichi núu ñuu Galilea.

27 Te nuu ní jaa-ya núu ñu'un íchi, te ñin chaa ñuu-ún ñi kita'an-de-ya. Te tá'an-de kua'a tachi kini. Te ñi kuu kua'a kuiá ja tú ñu'un kuti-dé sa'ma, ni tú ncháa-de ñin ve'e, chi ma'ñú vé'e añú ncháa-de.

28 Te chaa-ún, ñi jini-de nuu Jesús. Te ñi jukuñi jiti-de nuu-yá. Te ñi kana jaa-de: Naún sá'a-ni jíin-ná Jesús, Se'e Dios, I'a kúñá'nu xa'an. Ká'an nda'ú-ná jíin-ni ma' xndó'o-ni náa, áchi-de.

29 Te ñi tá'ú-yá tiñu nuu tachi kini-ún ná kenda ki'in iní chaa-ún, chi ñi kuu kua'a kuiá xndó'o chaa-ún. Te ñi kaju'ni-i chaa-ún jíin cadena jíin manea kaa. Ko ndi'i ñi kukuáchi sá'a-de. Te kenda-de já'an-ni-de onde ñu'un té'é sá'a tachi kini-ún.

30 Te Jesús, ñi jika tu'un-yá-de: Naún nání-ró, áchi-ya. Te ñi ka'an-de jíin-yá: Ja kuá'a xa'an nání-ná, áchi, chi yí'i kua'a xa'an tachi kini iní-de.

31 Te ñi kaka'an nda'ú tachi-ún jíin-yá ja ná tú táji-yá ki'in iní tunchi kúnú.

32 Te yuku yúan ío ñin tiku'ni kini kájitú-ti. Te yúan ñi kaka'an nda'ú jíin-yá ja ná kuá'a-ya tú'un kivi koyo iní-ti. Te ñi ja'a-ya tú'un kaja'an.

33 Te ñi kenda tachi kini-ún iní chaa-ún kaja'an. Te ñi kivi koyo iní kini. Te tiku'ni kini-ún ñi kajungoyo-ti yúkava-ún onde iní mar. Te nuu mar ñi kaji'i-ti.

34 Te chaa kándito-ti, ñi kajini-de ja súan ñi kuu. Te ñi kajinu-de kaja'an-de. Te ñi kakastu'un-de nuu ñáyivi ñuu-ún jíin táka rancho.

35 Te ñi kenda koyo ñáyivi-ún ja ndé'é-i naún ní kuu. Te ñi jakoyo-i nuu Jesús. Te ñi kajini-i nuu cháa ñi kenda tachi kini-ún, kánchaa-de nuu já'a Jesús, ñu'un-de sa'ma, te a ñi nduva'a xini-dé. Te ñi kayu'ú-i.

36 Te chaa ñi kajini, ñi kajani-de tu'un nuu ñáyivi-ún, ndasa ñi nduva'a chaa ñi tá'an tachi kini.

37 Yúan-na te taká ñáyivi ñuu Gadara, ñi kaka'an nda'ú-i jíin-yá ja ná kúxio-ya ki'in-ya, chi xa'an káyu'ú-i. Te máa-yá, ñi ndivi-ya iní barco. Te ñi na'xio káva-ya kuá'an-ya.

38 Te chaa n̄i kakenda tach̄i-ún, n̄i ka'an nda'ú-de ja kuéni ki'in-de jíin-yá. Ko Jesús, n̄i táji-yá-de kua'an-de:

39 Kuáno'on vé'e-ró, te kani-ró tú'un ná ñá'nu xaan tíñu n̄i sá'a Dios jíin-ró, ách̄i-ya jíin-de. Te máá cháa-ún n̄i kee-de kua'an-de. Te n̄i jani-de tu'un n̄i ñúu yúan ná ñá'nu xaan tíñu n̄i sá'a Jesús jíin-de.

40 Yúan-na te n̄i najaa-ya. Te ñayivi-ún n̄i kaka'an va'a-i jíin-yá, ch̄i ndivii-í káinda-tu-i-ya.

Tu'un sesí'í Jairo

41 Te ñn chaa kúñá'nu in̄i ve'e sinagoga nán̄i-de Jairo, n̄i chaa-de. Te n̄i jukuiñ̄i jíit̄i-de nuu já'a Jesús. Te n̄i ka'an nda'ú-de jíin-yá ja ná kivi-ya in̄i ve'e-de.

42 Ch̄i ío ñn sesí'í-de ja máá ñn-i nuu-dé, nátu'un ux̄i uu kuia-i. Te suchi-ún ndúkú-i kuu-i. Te n̄i kee Jesús kua'an-ya. Te kua'a ñayivi ní kajax̄in-i-ya.

Ja ní nasáva'a-ya ñn ña'an kú'u kue'e niñi

43 Te ñn ñasí'í n̄i kuu ux̄i uu kuia játi niñi-ñá. Te ña'an-ún n̄i janu-ña táká ndatíñu-ña ní kuu chaa táná. Te tú ní ndúva'a-ña sá'a ní ñn-de.

44 Te n̄i jaa-ña íchi yatá-yá. Te n̄i ké'é-ña yú'u sá'ma-yá. Te n̄i ich̄i-ni nuu játi niñi-ñá-ún.

45 Yúan-na te n̄i ka'an Jesús: Ndéja ní ké'é rúu, ách̄i-ya. Te ndivii-dé tú ní kaja'a-de tu'un. Te Pedro jíin cháa ká'in jíin-de yúan, n̄i kaka'an-de: Maestro, ñayivi kuá'a ya'a kájax̄in-i ní, te a ká'an-ni: Ndéja ní ké'é rúu, ách̄i-de.

46 Ko n̄i ka'an Jesús: Ndaa ja ñn ñayivi ní ké'é rúu, ch̄i n̄i jini-ri ja ní kenda fuerza in̄i-ri, ách̄i-ya.

47 Yúan-na te ña'an-ún, n̄i jini-ña já tú ní kúu chisa'í-ña máá-ña, te n̄i chaa-ña kisi-i-ña. Te n̄i jukuiñ̄i jíit̄i-ña núu Jesús, te jíto nuu táká ñayivi, n̄i jani ndaa-ña tú'un naja ní ké'é-ña-yá, te ndasa n̄i nduva'a-ni-ña ní sá'a-ya.

48 Te máá-yá n̄i ka'an-ya jíin-ña: N̄i kandíja-ró, te yúan ní kaku-ró. Kuá'an, te ma yú'ú-ro. Ach̄i-ya.

Ja ní nachaku sesí'í Jairo

49 Te nini ká'an-ya súan, te n̄i chaa ñn mozo chaa kúñá'nu in̄i ve'e sinagoga-ún, n̄i kach̄i nuu-dé: A n̄i jí'í sesí'í-ro. Ma sátéñu-ga-ro Maestro, ách̄i.

50 Te n̄i jini so'o Jesús ja ní ka'an mozo-ún. Te n̄i kach̄i-ya jíin cháa-ún: Ma yú'ú-ro: Kandíja-ni, te ná kaku sesí'í-ro.

51 Te n̄i kivi-ya in̄i ve'e. Te tú ní já'a-ya tú'un kivi ni ñn jíin-yá, ch̄i máá-ni Pedro jíin Jacobo, jíin Juan, jíin táa náa suchi sí'í-ún.

52 Te kánde'e ndivii ñayivi te kánduku'a in̄i-i. Te n̄i kach̄i-ya: Ma ndé'e-ro jíin'an-ró. Tú ní jí'i-i, ch̄i kixi-ni-i, ách̄i-ya.

53 Te n̄i kasákátá-i nuu-yá, ch̄i n̄i kajini-i ja á n̄i jí'í suchi-ún.

54 Ko máá-yá, n̄i t̄in-ya ndá'a-í. Te n̄i ka'an jaa-ya: Súchi, ndukoo, ách̄i-ya.

55 Yúan-na te n̄i nachaku-i. Te n̄i ndukoo-ni-i. Te n̄i tá'ú-yá tíñu ja ná kuá'a-de staá kée-í.

56 Te táa-i náa-i, n̄i kakee nuu-dé kánde'é-de. Ko n̄i tá'ú-yá tíñu nuu-dé ja tú ni ñn nuu kach̄i-de ja súan n̄i kuu.

9

Ja ní táji Jesús ux̄i uu-de kaja'an-de

1 Te ni nastútú-yá ndí'uxí uú cháa-ún. Te ni ja'a-ya fuerza iní-de ja kúndé-de jíin táká tachí kíni jíin já kuánchaa-de taká kue'e.

2 Te ni tájí-yá-de kája'an-de ja ná káni-de tu'un ndasa koo ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, te ná násáva'a-de ñayivi káku'u.

3 Te ni ka'an-ya jíin-de: Ma kúndiso kuti-ro já kúu ichi, ni vara, ni ñunu, ni staa, ni xu'ún, ni ma kúndiso-ró úu su'nu.

4 Te ñani ve'e kúu nú ni kivi-ró, te kendo-ró yúan. Te yúan kenda-ró kí'in-ro.

5 Te nú ndé nuu tú kákuni-i kuatá'ú-i róo, te nú ni kenda-ró ñuu yúan, te skóyo-ró tikachá iní ja'a-ro. Te súan kani ndaa-ro tu'un nuu-í jíná'an-í, áchí-ya.

6 Te ni kenda-de kája'an-de, ni kajíko ndúu-de taká ñuu, ni kajani-de tu'un. Te taká lado ni kanásáva'a-de ñayivi káku'u.

Ja ní kuñáa iní Herodes

7 Te Herodes, cháa tá'ú tiñu, ni jini tu'un-de taká tiñu ni sá'a-ya, te kúñáa iní-de, chí káka'an sava-i: Juan, cháa ni jí'i, ni nachaku-de.

8 Te sava tuku-i: Ni ndenda Elías. Te sava-ga tuku-i: ñin cháa ni jani tu'un Dios onde sáa a ni nachaku-de. Achí-i.

9 Te ni kachí Herodes: Ni janchaa-ri xiní Juan. Te ndé cháa kúu cháa yá'a núsáa, chí jini tu'un-ri ja sá'a-de tiñu yá'a, áchí-de. Te ni kuni-de nde'é-de nuu Jesús.

Ja ní skée-yá u'un mil ñayivi

10 Te ni nchaa cháa káskuá'a-ún. Te ni kanakani-de tu'un nuu-yá taká tiñu ni kasá'a-de. Te ni kí'in-ya-dé, te kua'an sáin-ya jíin-de ñin nuu ñu'un té'é, ñuu nání Betsaida.

11 Te ni kajini ñayivi-ún. Te ni kandikin-i-ya, kája'an-i jíin-yá. Te ni jatá'ú-yá-í, te ni jani-ya tu'un ndasa koo ñuu nuu tá'ú Dios tiñu. Te ni násáva'a-ya taká ñayivi káku'u.

12 Te a ku'ini. Te ni nchakoyo ndí'uxí uú-de nuu-yá. Te ni kaka'an-de jíin-yá: Tájí-ni ñayivi kuá'a yá'a ná kóngoyo-i taká ñuu jíin táká rancho yani yá'a, te ndúkú-í ndénu ndo-i te ni'in-í staa kée-í, chí yá'a nuu ñu'un té'é ká'in-yó, áchí-de.

13 Te ni kachí-ya jíin-de: Kua'a máa-ró já ná kée-í, áchí-ya. Te ni kaka'an-de: Tú ñaún káñava'a-ná, chí u'un-ni statilá jíin úu-ni tiyáká. Te nú túu kikuáan-ná staa kée taká ñayivi yá'a, te ma kánda, áchí-de.

14 Chí ío nátu'un u'un mil cháa. Yúan-na te ni ka'an-ya jíin cháa káskuá'a-ún: Ka'an jíin ñayivi ná júngoo ñin nuu ñin nuu-í nátu'un uú xiko uxí, uú xiko uxí ja ñin ñin, áchí-ya.

15 Te súan ni kasá'a-de, ni kasúngoo ndi'i-de-i.

16 Te ni kí'in-ya ndí'ú'un statilá jíin úu tiyáká-ún. Te ni ndakoto-ya íchi ándiví te ni jikan ta'u-yá ja'a statilá. Te ni sakuáchi-yá statilá-ún. Te ni ja'a-ya núu cháa káskuá'a jíin-yá ni kajani-de nuu-í.

17 Te ndivii-í ni kayee-í. Te ni kanda'a chí-i. Te ni kanastútú-de uxí uú jika staa kuáchi já ní ndendoso.

Tu'un ni ka'an ndaa Pedro

18 Te ñin kivi jikan ta'u máa ñin-ni Jesús, chí máa-ni cháa káskuá'a-ún ká'in-de jíin-yá. Te ni jika tu'un-yá-de: Te ruu, na cháa kúu-ri, káka'an ñayivi, áchí-ya.

19 Te n_i kaka'an-de: Juan, chaꝥ skuánducha, káka'an-i. Te sava-i: Elías. Te sava-ga-i: ñn chaꝥ n_i jani tu'un Dios onde aná'án, n_i nachaku-de, áchí-de.

20 Te n_i ka'an-ya jíin-de: Te róó, na chaꝥ kúu-ri káka'an máá-ró, áchí-ya. Yúan-na te Simón Pedro, n_i ka'an-de: Máá-ní kúu Cristo Se'e Dios, áchí-de.

21 Yúan-na te n_i ka'an xaꝥn-yá jíin-de, te n_i tá'ú-yá tiñu nuu-dé ja tú ni ñn nuu kachi-de tu'un yá'a.

Jíin kivi ní ka'an Jesús ja kúu-ya

22 Te n_i ka'an-ya: Jínu ñú'ún ndó'o xaꝥn máá Sé'e chaꝥ, te chaꝥ n_i kayii jíin táká sutu ñá'nu jíin cháa káchaa tutu, ma kuátú'ún-de-ya, ch_i ka'ni-dé-ya. Te nuu uní kivi te nachaku-ya. Achí-ya.

23 Te n_i ka'an-ya jíin ndí'i-de: Nani chaꝥ nú kuni-de kii-de yata-rí, te ma chíñú'ún-de máá-de te ná kuándéé iní-de jíin túndó'o kii siki-dé taká kivi, te ná kúndikín-de ruu kii-de.

24 Chi chaꝥ jíitú iní-de kaku-de ch_i túndó'o kii siki-dé, naa-dé. Te vasa ná kúu ñn chaꝥ ja siki rúu, ko kaku-de.

25 Chi naún ní'in cháa, vasa ná kúndéé-de ní'in-dé ní' ñúyivi, te nú xnáa-dé máá-de, xí síjita-de añu-de.

26 Ch_i nú ndé chaꝥ kúka nuu iní-de nuu-rí jíin núu tú'un ká'an-ri, suni súan kuka nuu iní máá Sé'e chaꝥ nuu cháa-ún kivi ndí-ya. Te kivi-ún ñá'nu koto luu-ya jíin Táa-ya, te suni jíin táká ndajá'a ndóo-ya.

27 Te jandáa ká'an-ri jíin-ró, ja ío sava chaꝥ ká'in yá'a ja má kúu kuti-dé onde nú tú kuni-de ñuu nuu tá'ú Dios tiñu. Achí-ya.

Siki já túku n_i nduu-ya

28 Yúan-na te nátu'un nuu uná kivi já ní ka'an-ya tú'un yá'a, te n_i jaka-ya Pedro, jíin Juan, jíin Jacobo, n_i kaa-ya kuá'an-ya jíin-de ñn yuku, kuákakꝥn ta'u-yá.

29 Te nini jikán ta'u-yá, te nuu-yá, tuku n_i nduu. Te sa'ma-yá ní nduu kiyi xaꝥn. Te n_i kanandii ncháa.

30 Te yúan n_i kandatú'ún úu chaꝥ jíin-yá. Te chaꝥ-ún kákuu Moisés jíin Elías.

31 Te kándii ncháa chaꝥ-ún. Te n_i kaka'an-de tu'un ja á yani skíkuu-ya tiñu-ya te kuu-ya ñúu Jerusalén.

32 Te Pedro jíin cháa ká'in jíin-de-ún káji'i xaꝥn-dé numá'ná te kákixi-de. Te nuu ní kanata'u núu-dé, te n_i kajini-de ja ndíi ncháa Jesús, jíin úu chaꝥ ká'in jíin-yá-ún.

33 Te nuu ní kakuxio chaꝥ-ún nuu Jesús, te n_i ka'an Pedro jíin-yá: Maestro, va'a-ga ná kéndoo-yó yá'a. Te ná sá'a-ná uní ve'e kuui, ñn kuu máá-ní, inga kuu Moisés, te inga kuu Elías, áchí-de. Te tú jini-de naún tu'un n_i ka'an-de.

34 Te nini ká'an-de, Te n_i chaꝥ ñn viko nu'ún ní jasú ní' núu-dé jíná'an-de. Te n_i kayú'ú xaꝥn-dé ja ní kivi koyo-de ch_i viko nu'ún-ún.

35 Te ch_i viko nu'ún yúan, n_i kenda ñn tu'un ja ní ka'an: Ya'a kúu Se'e-ri, ja kúndá'ú iní-ri-i, te kuni ná'in-ró tú'un ká'an-ya, áchí.

36 Yúan-na te n_i jukuiñi tu'un-ún. Te máá ñn-na Jesús kándii-ya núu-dé. Te máá-de tú ní káka'an kuti-dé. Te ní-ni kivi-ún tú ni ñn nuu ní kákachi-de ja súan n_i kajini-de.

Siki súchí tá'an tachi kini

37 Te inga kivi xían-ún, n_i kanuu-ya yúku-ún. Te ñn ñayivi kuá'a, n_i kenda-ni kajata'an-i Jesús.

38 Te nuu ñáyivi kuá'a-ún n̄i kenda ñin chaa n̄i kana jaa-de: Maestro, jikán ta'u-ná nuu-ní ja ndé'é-ní se'e-ná, ch̄i máá ñin-i ñáv̄a'a-ná.

39 Ch̄i ñin tach̄i k̄ini t̄in-ni-i. Te sanaa-ní te kána kó'ó-i sá'a, te já'ni yí'i-ni-i. Te sjáa-ni ti'ñ̄u yu'u-í. Te xaan stují-í. Te xaan ú'u kenda.

40 Te n̄i ka'an ndá'ú-ná j̄in cháa káskuá'a j̄in-ní yá'a ja ná kíñi'in-de ki'in. Te tú ní kákuu sá'a-de, ách̄i-de j̄in Jesús.

41 Te n̄i ka'an Jesús: Ñáyivi xaan ní'in in̄i kákuu-ró já tú kákandija-ró. Nasaa-ga kivi kunchaa-ri j̄in-ró te ndo'o-ri j̄in-ró. Kuá'a se'e-ró ná k̄i-i, ách̄i-ya.

42 Te nini n̄i kandita-i nuu-yá, te tach̄i k̄ini n̄i stuncháa-ni-i. Te n̄i ja'ni yí'í xaan-ni-i. Ko máá Jesús n̄i ka'an xaan-yá nuu tach̄i k̄ini-ún. Te n̄i nasáv̄a'a-ya súch̄i-ún. Te n̄i nakuá'a-ya-í nuu táa-i.

J̄in kivi ní ka'an-ya já kúu-ya

43 Te ndivii ñáyivi ní kánaa iní-i kándé'é-i ndasa ñá'nu káa Dios. Te n̄i kakee nuu-í kándé'é-i taká tiñ̄u n̄i sá'a Jesús. Te n̄i ka'an Jesús j̄in cháa káskuá'a j̄in-yá:

44 Chu'un tu'un yá'a in̄i-ro j̄iná'an-ró. Ch̄i máá Sé'e chaa natuu-ya iní nda'á cháa ká'io kuachi, ách̄i-ya.

45 Ko máá-de, tú ní kájuku'un in̄i-de tu'un yá'a. Chi n̄i ka'an sa'í-ya tú'un yá'a náva'a ma júku'un in̄i-de. Te n̄i kayu'ú-de kaka tu'un-de-ya sikí tú'un-ún.

Ja ní kastátá'an-de ndé chaa kúñá'nu-ga

46 Yúan-na te n̄i kastátá'an-de nú ndé chaa kúñá'nu-ga.

47 Ko Jesús, n̄i jin̄i-ya já súan kájani in̄i-de. Te n̄i ki'in-ya ñin súch̄i lúlí. Te n̄i jani-ya-í xiin-yá.

48 Te n̄i ka'an-ya j̄in-de: Chaa ja j̄in sí'v̄i-rí játá'ú-de súch̄i yá'a, te ruu játá'ú-de. Te chaa játá'ú rúu, játá'ú-de j̄i'a n̄i táji rúu vai-ri. Te chaa súch̄i-ga ma'ñú róo j̄iná'an-ró, chaa-ún kúñá'nu-de, ách̄i-ya.

49 Yúan-na te n̄i ka'an Juan: Maestro, n̄i kajin̄i-ná ñin chaa ja j̄in sí'v̄i-ní kíñi'in-de tach̄i k̄ini kája'an, te n̄i kajasu-ná nuu-dé, ch̄i tú ndikin-de yóo, ách̄i-de.

50 Ko n̄i ka'an Jesús j̄in-de: Ma kasú-ro núu-dé j̄iná'an-ró, chi chaa tú jito u'u yóo, j̄in yóo ndúj̄in-de.

Ñáyivi ñúu Samaria n̄i kaské'ichi-i-ya

51 Te n̄i kuyani jaa kivi nó'on máa-yá onde andív̄i. Te n̄i chaa téyí iní-ya já ki'in-ya ñúu Jerusalén.

52 Te n̄i táji-yá chaa kua'an j̄in tú'un káyoxnúu-de nuu-yá. Te chaa-ún kája'an-de. Te n̄i kivi-de ñin ñuu Samaria náva'a sátu'a-de te vásá jáa-ya.

53 Ko ñáyivi yúan tú ní kájatá'ú-i-ya, chi n̄i kajin̄i-i ja ichi ñúu Jerusalén ki'in-ya núu.

54 Te Jacobo j̄in Juan, chaa káskuá'a j̄in-yá, n̄i kajin̄i-de yúan. Te n̄i kaka'an-de: Táta, á tú kuní-ní ná tá'ú tiñ̄u-yó kí ñu'un ichi ándív̄i te ná xndí'i ñáyivi yá'a, natu'un n̄i sá'a Elías. Ach̄i-de.

55 Yúan-na te n̄i j̄io káva Jesús nuu-dé. Te n̄i ka'an xaan-yá j̄in-de: Tú kájin̄i-ro ndasa káa in̄i-ro,

56 ch̄i máá Sé'e chaa, tú vai-ya já xnáa-yá añú ñáyivi, ch̄i sua nama-ya-í, ách̄i-ya. Te kája'an-ya ingá ñuu.

Uy chaa ndúkú-de kundikín-de-ya

57 Te kájika-ya kuá'an-ya. Te ñin chaa ñi ka'an-de jíin-yá ichi-ún: Táta, kundikín-ná níi vaša ndé onde ki'in-ní, áchí-de.

58 Te ñi kachí Jesús jíin-de: Taká ñukuui, ká'io yaú kava káyí'i-ti, te suni tisaa andívi ká'io taka-ti. Ko máa Sé'e chaa, tú nuu kusú-ya, áchí-ya.

59 Te ñi ka'an-ya jíin ingá-de: Kundikín ruu ná kí'on, áchí-ya. Te máa cháa-ún ñi kachí-de: Táta, kua'a-ní tu'un ná kíchinduji-ná táa-ná xna'an-ga, áchí-de.

60 Te ñi ka'an Jesús jíin-de: Skéndo taká ndiyi-ún ná chínduji tá'an ndiyi jíiná'an. Te róo kuá'an te kani-ró tú'un taká lado, ndasa koo ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, áchí-ya.

61 Yúan-na te suni ñi ka'an ingá-de: Táta, kundikín-ná níi, ko kua'a-ní tu'un ná kika'an-ná xna'an-ga jíin já ká'io ve'e-ná, áchí-de.

62 Te Jesús, ñi ka'an-ya jíin-de: ñin chaa nú jítu-de jíin latú-de, te ndé'é-de ichi yatá-dé, tú va'a chaa kúu-de ja kivi-de ñi ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, áchí-ya.

10

Ja ní táji-yá uní xiko uxí-de kua'an-de

1 Yúan-na te onde ñi kuu taká tiñu yá'a, te máa Jító'o-yo ní jani-ya uní xiko uxí-ga-de. Te cháa-ún, ñi táji-yá uu-ye káyoxnúú-de nuu-yá kua'an-de taká ñuu jíin lugar nuu á jáni ñi máa-yá ja kí'in-ya.

2 Te ñi ka'an-ya jíin-de: Trigo ta'nu, jandaa kúu ja kuá'a, ko chaa ka'nu yaku-ni-de ío. Núsaa, te kakan ta'u-ro nú máa Tatá xín trigo, ná táji-yá chaa ka'nu kikoyo-de nuu trigo-ya.

3 Kuá'an jíiná'an-ró. Ná kástu'ún-rí nuu-ro, chí táji-rí róo kí'in-ro nátu'un lélu má'ñu yí'i.

4 Te ma kúndiso-ró bolsa, ni ñunu, ni ndijan-ro. Te nú ndéja ní ketá'an-ró jíin ichi, te ma ndátu'ún-ró jíin.

5 Te ñani ve'e nú kivi-ró, te xna'an-ga ka'an-ro: Ná sándéé iní ve'e yá'a, achí-ro.

6 Te nú ñi ve'e yúan ío ñin chaa va'a ñi, te tu'un ndéé ní ka'an-ro-ún ná jaá sikí-dé. Te nú tú kánchaa ñin chaa va'a ñi, te tu'un ndéé-ún najaa-ni nuu-ro.

7 Te suni ve'e yúan kendo-ró, te kee-ro, ko'o-ró ñaún kája'a-i nuu-ro. Chi chaa sátíñu, ni'in-dé kee-dé. Ma káka-ró ndíta'an ve'e.

8 Te ñani ñuu nú ñi kivi koyo-ró, te nú kuatá'ú-i róo, yúan te kaji-ro jíiná'an-ró ñaún kájani-i nuu-ro.

9 Te nasáva'a-ró ñáyivi kaku'u káxiukú-i ñuu yúan. Te kachí-ro kúni-i: Nu-u-ro jíiná'an-ró, a yani koo ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, achí-ro.

10 Ko ñani ñuu nú ñi kivi koyo-ró, te nú tú ní kájata'ú-i róo, te kenda koyo-ró iní ichi-í yúan, te ka'an-ro:

11 Onde tikacha ñu'un ío ñuu-ro yá'a ñi ñin ñi ja'a-rí jíiná'an-ri, ná náskóyo-ri ja kúu sikí máa-ró. Te kuni-ro, ja á yani koo ñuu nuu tá'ú Dios tiñu.

12 Te ká'an-ri jíin-ró, kivi-ún te koo-ga tuká'nu ñi ya nú ñáyivi ñuu Sodoma, vásá núu ñuu-ún.

13 Naka ndá'ú kuu róo ñuu Corazín, te naka ndá'ú kuu róo ñuu Betsaida. Chí nú ñi ñuu Tiro jíin iní ñuu Sidón ní sa'a-ri tiñu ñá'nu ja ní sa'a-ri nuu máa-ró yá'a núu, te ingá kivi te a ñi kanakani ñi ñáyivi-ún núu, te ku'un-i sa'ma ndái te ku'u-í yaá núu-í núu.

14 Núsáá te kiví kí juicio te koo-ga tũká'nu iní-ya núu ñúu Tiro jín núu ñúu Sidón vása núu máá-ró.

15 Te róó, ñuu Capernaum, a nĩ kuñá'nu xaan-ro jiní-ro náún, ko onde inferno najinũ-ro.

16 Chaa jini so'o tu'un ká'an máá-ró, nuu-rí jini so'o-de. Te chaa sájá'a iní nuu-ro, nuu-rí sájá'a iní-de. Te chaa sájá'a iní nuu-rí, sájá'a iní-de nuu I'a nĩ tájí rúu vai-ri. Achí-ya.

17 Te nĩ najakoyo unĩ xiko uxĩ chaa-ún kákusi iní-de, te káka'an-de: Táta, onde tachĩ kini kájandatu nuu-ná ja jín sí'ví-ní vidáa, áchí-de.

18 Te Jesús, nĩ ka'an-ya jín-de: Nĩ jiní-ri nuu Satanás nĩ jungava ichi ándíví, nátu'un ñin taja.

19 Vina te kua'a-ri fuerza nuu-ro náva'a kuañu-ro sikí kóo jín sikí kúrsiuku, jín sikí táká fuerza máá ja jito u'u yóo. Te tú ñaún sá'a kuti jín-ró.

20 Ko ma kúsi iní-ro jín tiñu yá'a ja kájandatu tachĩ núu-ro, chĩ sua ná kúsi iní-ro ja á káyooso sí'ví-ró onde ándíví. Achí-ya.

21 Te suni hora-ún nĩ kusii iní Jesús, onde jín Espiritu Santo, te nĩ ka'an-ya: Ná kúta'u-ná nuu-ní Táa, jito'o ándíví jín ñuyivi kúu máá-ní, ja ní jasũ-ní taká tu'un yá'a nuu cháa ndichí jín núu cháa kájuku'un iní. Te nĩ stá'an ndijin-ní nuu cháa súchí iní jíná'an-de. Chĩ súan nĩ jata'an iní-ní Táa.

22 Taká ndatiñu nĩ ja'a Táa-ri iní nda'a-rí. Te tú nĩ ñin jini nuu máá Sé'e, chĩ máni máá Táa jini-ya. Ni tú jini ní ñin nuu máá Táa, chĩ máá Sé'e jini, jín ñani chaa ja kuní máá Sé'e te stá'an ndijin-ya núu-dé. Achí-ya.

23 Te sñin nĩ jío káva máá Jesús nuu cháa káskuá'a jín-yá. Te nĩ ka'an-ya: Xáan ndatu chaa kuni tiñu ja ní kajini máá-ró.

24 Chĩ ká'an-ri jín-ró ja kuá'a cháa kájani tu'un Dios jín cháa kákuu rey, nĩ kakuni-de nde'é-de nuu ja kánde'é máá-ró, ko tú ní kajini-de, te kuni so'o-de ja ní kajini so'o-ró kuní-de núu, ko tú ní kajini so'o-de, áchí-ya.

Chaa va'a ñuu Samaria

25 Te yúan kánchaa ñin maestro ley, te nĩ ndukuiñi-de chĩ koto nchaa-de-ya kuní-de: Maestro, ñaún sá'a-ná náva'a ni'in tá'u-ná kuchaku-ná ñí káni, áchí-de.

26 Te nĩ ka'an máá Jesús jín-de: Ndasa yóso núu tutú ley. Ndasa ká'an ká'u-ró. Achí-ya.

27 Te máá cháa-ún nĩ ka'an-de: Kumaní-ro jín máá Tatá-ro Dios onde jín iní jín añú-ro jín ñí fuerza-ro jín ñí núu jini tuni-ro, te kundá'ú iní-ro tá'an-ró nátu'un kundá'ú iní-ro máá-ró, áchí-de.

28 Te nĩ kachĩ Jesús jín-de: Va'a nĩ ka'an-ro. Sá'a súan, te ni'in tá'u-ro kuchaku-ro núsáa, áchí-ya.

29 Ko máá cháa-ún, kuní-de ja kée ndaa-de jín tu'un ká'an-de, te nĩ jika tu'un-de Jesús: Te ndeja kúu tá'an-ná, áchí-de.

30 Te máá Jesús nĩ ka'an-ya: Ñin chaa nĩ kenda-de ñuu Jerusalén. Te nĩ kuun-de kua'an-de ñuu Jericó. Te ichi-ún nĩ kenda ñakuí'ná núu-dé, te nĩ kajanchaa ndatiñu-de, te nĩ kastují-dé. Te nĩ kee kája'an, nĩ ndoo chaa-ún kátúu-dé. Te a yani kuu-de núu.

31 Te nĩ kuu ja íchi-ún nĩ kuun ñin sutu vai-de. Te nĩ jini-de nuu cháa-ún. Te nĩ sío-ni-de kua'an-de.

32 Suni súan ñin chaa levita, nĩ kuyani-de lugar yúan. Te nĩ jini-de nuu cháa-ún. Te nĩ sío-ni-de kua'an-de.

³³ Ko ñin cháa ñuu Samaria, jika-de kua'an-de ichi-ún, ñi kuyani-de nuu kátuu cháa-ún. Te ñi jiní-de. Te ñi kundá'ú iní-de cháa-ún.

³⁴ Te ñi jaa-de. Te ñi chu'un-de aceite jín alcohol nuu ní tuji cháa-ún. Te ñi ju'ni-de nuu. Te ñi skáa-de cháa-ún siki caballo-de. Te kua'an-de jín-de onde mesón. Te ñi jito-de cháa.

³⁵ Te inga kivi xian-ún ñi kenda-de kua'an-de. Te ñi tava-dé uu peso ñi ja'a-de nuu cháa xín mesón. Te ñi ka'an-de: Koto-ní-de. Jín táka-ga ja kanú-ní jín-de, te nuu ncháa-ná, te nachunáa-ná nuu-ní, áchí-de.

³⁶ Núsáa te ja uní tá'an cháa-ún, te ndé ñin-de ñi kuu tá'an cháa ñi kenda ñákuj'ná nuu-ún, jáni iní-ro, áchí-ya jín-de.

³⁷ Te ñi ka'an máa cháa-ún: Cháa ñi kundá'ú iní-de-ún, áchí-de. Yúan-na te ñi ka'an Jesús jín-de: Kuá'an núsáa, te suni súan sá'a máa-ró, áchí-ya.

Ja ní jaa-ya núu María jín Marta

³⁸ Te jika-ya kuá'an-ya íchi. Te ñi kivi-ya ñin ñuu. Te ñin ñasí'í, nání-ña Marta, ñi kana-ña xini-yá ñi kivi-ya iní ve'e-ña.

³⁹ Te ña'an ya'a, ío ñin ku'u-ña nání María. Te María-ún, ñi jungoo-ña núu já'a Jesús, jini ná'in-ña tú'un ká'an-ya.

⁴⁰ Ko Marta kutéñu-ña já tini tiñu sá'a-ña. Te ñi jaa-ña núu-yá, te ñi kachi-ña: Tátá, tú ndé'é-ní ja kú'u-ná ñi xndóo-i náa játiñu máa ñin-ná. Núsáa te ka'an-ní jín-i ná chindéé tá'an-i jín-ná. Achí-ña.

⁴¹ Ko ñi ka'an Jesús: Marta, Marta, xa'an jítu iní-ro sátiñu-ró, te ja kuá'a tiñu sá'a-ró, te ñi nduku'a iní-ro jín.

⁴² Ko ío ñin-ni tiñu kánúu xa'an. Te María, ñi nakaji-i tiñu kánúu-ún. Te ñi ñin, ma kuu kuancháa nuu-í. Achí-ya.

11

Ja jikán ta'u-yo jín Padre Nuestro

¹ Te ñi kuu ja jikán ta'u-yá káncháa-ya ñin lugar. Te nuu ní ndí'í ñi ka'an-ya, te ñin cháa káskuá'a jín-yá, ñi ka'an-de jín-yá: Tátá, stá'an-ní nuu-ná ndasa kakan ta'u-ná jíná'an-ná, nátu'un ñi stá'an Juan nuu cháa káskuá'a jín-de, áchí-de.

² Te ñi kachi-ya jín-de: Nú kájikán ta'u-ro, te sua ka'an-ro: Taa máa-ná ja káncháa-ní onde andíví, ná nákana jaa-ná ní jín sí'ví-ní. Te ná koo ñuu nuu tá'ú-ní tiñu. Te ná koo taká tiñu játa'an iní máa-ní, nátu'un ío iní andíví suni súan ná koo iní ñuyí'í yá'a.

³ Staa káyee-ná taká kivi kuá'a-ní nuu-ná vina.

⁴ Te sá'a-ní tuká'nu iní-ní nuu taká kuachi-ná, chi suni máa-ná kásá'a-ná tuká'nu iní-ná nuu ñáyivi kásá'a-i falta nuu-ná. Te ma skivi-ní náa koto ncháa-i náa chi sua nama-ní náa nuu kini nuu ku'a. Achí-ya.

⁵ Te ñi ka'an-ga-ya jín-de: Ndé róo ío ñin amigo-ro te nú ki'in-ro núu-dé sava ñúú te kachi-ro kúni-de: Amigo, ku'a núu uní staa núu-rí,

⁶ chi ñin amigo-rí ñi cháa-de ve'e-rí ja jika-de viaje. Te tú ñaún kuá'a-rí nuu-dé kee-dé. Achí-ro.

⁷ Te cháa kándeé ichi iní ve'e ka'an-de: Ma stá'an-ro rúu, chi a ndasú yuxé'é-rí, te se'e-rí kákixi-i jín-rí. Te ma kuu ndukoo-rí te ku'a-rí nuu-ro. Achí-de.

⁸ Ká'an-rí jín-ró, vasa ma ndúko-de ku'a-a-de nuu-ro já kuu-de amigo-ro, ko ja xa'an stá'an-ro-dé te yúan ndúko-de te ku'a-a-de taká ja jinu ñú'ún-ró.

⁹ Te ká'an-ri jíin-ro jíiná'an-ró: Kakan, te kuá'a-ya núu-ro. Ndúkú, te ní'in-ro. Ka'an, te ná núña ve'e kivi-ró.

¹⁰ Chi cháa jikán, te kíi nuu-dé. Te cháa ndúkú, te ní'in-dé. Te cháa ká'an, te núña ve'e kivi-de.

¹¹ Te ndé íin róo ñn táa iní ve'e kúu-ró. Te nú se'e-ró jikán-i staa núu-ro, te kuá'a-ró ñn nuu núu-í náún. Xí nú jikán-i ñn tiyáká, te lugar ja kuá'a-ró tiyáká, te kuá'a-ró ñn koo nuu-í náún.

¹² Xí nú jikán-i ñn ndivi núu-ro, te kuá'a-ró ñn kúrsiuku nuu-í náún.

¹³ Te nú róo vasa cháa ñáa kakuu-ró, te kájiní-ro kuá'a-ró ndátíñu va'a nuu sé'e-ró, naga nì kuu máa Táa-ro I'a kánchaa andívi já má kuá'a-ya Espiritu Santo nuu cháa jikán núsáa. Achí-ya.

Sikí tú'un Beelzebú káka'an-i jíin-ya

¹⁴ Te kíñi'in-ya ñn tachí ñí'in. Te nuu ní kenda tachí-ún kua'an, te cháa ñí'in-ún nì naka'an-de. Te taká ñayivi ká'jin yúan nì kakee nuu-í kándé'é-i.

¹⁵ Ko sava ñayivi-ún nì kaka'an-i: Jíin Beelzebú, cháa kúñá'nu nuu táka tachí, kíñi'in-de tachí kája'an, áchí-i.

¹⁶ Te sava-ga-i kájito nchaa-i-ya. Te nì kajikan-i ñn tunj ichi ándívi núu-yá.

¹⁷ Ko máa Jesús nì jini-ya já súan kájani iní-i. Te nì ka'an-ya jíin-i: Te nú ñn ñuu sásñn máa, te kánakuatá'an máa, te ñuu yúan ma kúñi'in. Te nú ñn ve'e sásñn máa te kánakuatá'an máa, te ve'e yúan ma kúñi'in.

¹⁸ Te nú Satanás suni sásñn máa, ndasa kuni'in ñuu nuu tá'ú tíñu máa núsáa. Chí káka'an máa-ró ja jíin Beelzebú kíñi'in-ri tachí-ún kája'an.

¹⁹ Te nú ndújíin Beelzebú jíin-ri ja kíñi'in-ri tachí kíni. Núsáa te se'e-ró, ndé jíin kákiñi'in máa-i tachí-ún. Ja yúan máa-i, ná nákuñdi-i sikí-ro.

²⁰ Ko nú jíin xini ndá'a Dios kíñi'in-ri tachí kíni kája'an, jandaa kúu ja núu-ro ní chaa ñuu nuu tá'ú Dios tíñu núsáa.

²¹ Nú ñn cháa kándáján, te jíin machete ndíto-de yujé'é-de, yúan-na te ká'jin va'a taká ndatíñu-de.

²² Ko nú jaa inga cháa nì'in-ga vása máa-de, yúan-na te kundée cháa-ún jíin-de, te kuanchaa ndí-i-ni machete-de nuu-dé ja ndíto-de jíin. Te kíñi'in ndí-i ndatíñu-de.

²³ Nú ndé cháa tú ndújíin-de jíin-ri, núsáa te jito u'u-de ruu. Te cháa tú nástútú jíin-ri, jachá-de.

²⁴ Nú nì kenda ñn tachí kíni iní ñn cháa te jka kuu nuu ñú'un té'é, ndúkú núu júngo te tú ní'in, yúan-na te ka'an: Ná nó'on-ri ve'e nuu ní kenda-ri, achí.

²⁵ Te nú nì nchaa te jiní ja vé'e luu kúu, chí nì ndundoo,

²⁶ yúan-na te kí'in tachí-ún, te kuaka tá'an jíin usiá-ga tachí ñáa-ga kaa vása máa. Te kivi koyo, te kuxiukú yúan. Núsáa te ví'i-gá tá'an cháa yúan onde sandí'i-na vása já xnáñúú núu, áchí-ya.

²⁷ Te nì kuu ja ká'an-ya tú'un yá'a. Te ñn ña'an kándeé ma'ñú ñayivi kuá'a-ún, nì kana jaa-ña xini-yá: Xáán ndatu ña'an ní skáku níi, te nì skáxin-ña níi, áchí-ña.

²⁸ Te nì ka'an-ya: Sua ndatu-ga kúu ñayivi kájini so'o tu'un Dios, te káchu'un iní-i, áchí-ya.

Ja kájukan-i ñn tunj

²⁹ Te nì kataka ñayivi núu-yá, te nì ka'an-ya: Ñayivi ñáa yá'a, kájukan-i tunj, ko ma kuá'a-ri nuu-í, chí tunj Jonás kúu ja kíi nuu-í.

30 Chì nátu'un Jonás, nì kuu-de ìn tunj nuu cháa ñuu Nínive, suni súan máá Sé'e cháa kuu-ya ìn tunj nuu ñáyivi yá'a jíná'an-í.

31 Te reina onde ichi sur, nachaku-ña jín ñáyivi yá'a kivì kí juicio. Te nakuxndíi-ña sikí-í. Chì onde jíká xáan ní kii-ña ní jini so'o-ña tú'un ndíchi ní ka'an Salomón. Te vîna ví'í-gá kúñá'nu I'a kándij yá'a vásá Salomón.

32 Taká cháa ñuu Nínive nachaku-de jín ñáyivi yá'a kivì kí juicio, te nakuxndíi-de sikí-í. Chì máá-de nì kanakani inì-de kivì ní jani Jonás tu'un nuu-dé. Te vîna ví'í-gá kúñá'nu I'a kándij yá'a vásá Jonás.

Tu'un yiti

33 Tú ni ìn cháa, nú nì chi'i-de ñu'un xinì yíti, te chisa'í-de yiti-ún chij nundóo. Chì sua kani-de nuu candelero, nává'a ná kuní ñáyivi kivì koyo inì ve'e, nuu máá luz.

34 Lámpara yiki kúñu kúu nduchi-yo. Te nú nduchi-ro ío va'a, ní-ni yiki kúñu-ró ndíi ncháa. Ko nú nduchi-ro káñáá, te ní-ni yiki kúñu-ró kánde ñuñáa.

35 Koto ñúkúún-ró máá-ró núsáa, chì luz kánde inì-ro sanaa te ñu'un tuún kúu.

36 Nú ní yiki kúñu-ró ndíi ncháa, ni tú ío ìn tí'lì nuu tuún, ní nándii ncháa núsáa, nátu'un ìn lámpara ja xú'ún kayú. Achí-ya.

Ja ní kana jín-ya nuu cháa fariseo

37 Te nini ka'an-ya, te nì ka'an ndá'ú-ni ìn cháa fariseo jín-ya ja kée-ya staa jín-de. Te nì kivì Jesús inì ve'e cháa-ún. Te nì jungoo-ya kée-ya staa jín-de.

38 Te cháa-ún, nì jini-de nuu-ya. Te nì naa iní-de ndé'é-de ja tú ní nándá'á-ya te yée-ya staa.

39 Te máá Jito'o-yo ní ka'an-ya jín-de: Jandáa kúu, chì róo, cháa fariseo, kánakacha-ró ichi yatá tindo'o jín ichi yatá kó'o. Ko ichi iní-ro, chi nì kachítu ndíi-ro jín tú'un kuí'ná jín tú'un ñáa.

40 Cháa káñáa jíná'an-ró. I'a nì sá'a ichi yatá, á tú suni ní sá'a-ya ichi iní.

41 Ko taká ja kéndoo sobra nuu-ro, te kája'a-ró kúu caridad, te kájani inì-ro ja táka tíñu kásá'a-ró ío ndoo ja súan.

42 Naka ndá'ú kuu róo cháa fariseo, chì kája'a-ró ìn sikì uxí ita mînú jín ruda jín táka yua, nuu Dios, te tú kásá'a kuti-ro tíñu ndaa, ni tú manì-ro jín-ya. Ní kásá'a-ró ndéndúú tíñu yá'a te ma xndóo-ró ingá tíñu-ún núu.

43 Naka ndá'ú kuu róo cháa fariseo, chì xaan kákuni-ro silla onde xinì mesa inì ve'e sinagoga. Te ka'an sa'an ñáyivi jín-ró núyá'u kákuni-ro.

44 Naka ndá'ú kuu róo cháa káchaa tutu jín cháa fariseo, chì cháa uu xinì kákuu-ró. Nátu'un ve'e añú ja tú ndijin kánde, súan ká'io-ró, te cháa kájika kuu, tú jini-de ja jañú-de sikì, áchí-ya jín-de.

45 Te ìn cháa kúu maestro ley, nì ka'an-de: Maestro, nuu ní ka'an-ní tu'un yá'a, suni nì ka'an-ní sikì máá-ná jíná'an-ná, áchí-de jín-ya.

46 Te nì ka'an-ya: Naka ndá'ú kuu róo cháa maestro ley jíná'an-ró, chì káchaa-ró carga ve'e sikì táka cháa ja tú kákuu kundiso-de. Ko máá-ró, ni tú káké'é-ró carga-ún vasté jín ìn nda'a lúli-ró.

47 Naka ndá'ú kuu róo jíná'an-ró. Chì kásá'a-ró vé'e añú cháa nì kajani tu'un Dios. Te nì kaja'ni táa-ro dé jíná'an-de.

48 Súan kúu ja káka'an ndaa-ro ja kájata'an inì-ro tíñu nì kasá'a táa-ro. Chì jandáa kúu ja ní kaja'ni-dé cháa-ún. Te máá-ró, nì kasá'a-ró vé'e añú ndiyi-ún.

⁴⁹ Ja yúán súni nì ka'an Dios ìn tu'un ndíchí: Tájí-rí chaa kani tu'un-ri jíin cháa apóstol ki'in nuu-í jíná'an-i. Te sava-de ka'ni-í te sava-ga-de chindik'in-i, áchí Dios,

⁵⁰ náva'a sikì ñáyivi yá'a ná kóo kuachi cuenta ja ní jati ñiñi táká chaa nì kajani tu'un-ri onde kivì ní jungoo ñuyivi,

⁵¹ onde ñiñi Abel, te onde ñiñi Zacarías, chaa nì jì'j sava ma'ñú altar jíin vé'e ij. Súan ka'an-ri jíin-ró, ja sikì ñáyivi yá'a kuu kuachi-ún.

⁵² Naká ndá'ú kuu róo maestro ley, chi nì kajanchaa-ro ndákáa kivi-i inji tu'un ndíchí núú, te nì kajasu-ro núú cháa kákunì skuá'a. Ko ni máa-ró suni tú ní kaskuá'a-ró, áchí-ya.

⁵³ Te nini ka'an-ya tú'un yá'a, te chaa káchaa tutu jíin cháa fariseo, nì katau xa'an-dé nuu-yá. Te nì kastátá'an-de jíin-yá ja ná ka'an-ga-ya kuá'a tú'un.

⁵⁴ Chì kájito yu'u-dé-ya, ja sánaa te ni'in-dé yaku tu'un ka'an-ya, náva'a kakan-de kuachi sikì-yá.

12

Cuenta yujan ía cháa fariseo

¹ Nini súan kúu, te nì kakututú kuá'a xa'an ñáyivi, ja kajañu tá'an-i. Te nì ka'an-ya jíin cháa kaskuá'a jíin-yá: Koto va'a-ró máa-ró núu yujan ía cháa fariseo, chi yuán kúu tu'un yóso yú'u.

² Chì tú ni ìn naún yindi'u ja má kenda ndijjin. Ni tú ni ìn ja yisa'í ja má kuni-yo núu.

³ Núsáá, taká tu'un nì ka'an-ro ñúñáa, onde nuu ío ndijjin ná kúni so'o-i. Te tu'un nì ka'an-yaá-ro ní kajini so'o-i ká'jin-i inji ve'e, te onde xinì vé'e ná kóo jaa tu'un.

Ndéja yú'ú-yo koto-yo

⁴ Ko amigo, ka'an-ri jíin-ró jíná'an-ró: Ma yú'ú-ro koto-ró ñáyivi já'ni yiki kúñu-yó, chì nú ni ndí'í nì kaja'ni-í, te tuká inga naún kúu sá'a-ga-i.

⁵ Ko ná stá'an-ri nuu-ro ndé ja yú'ú-ro koto-ró. Ío ìn ja nú a nì ja'ni-í róo te ío poder yuán chindee róo nuu infierno. Yuán yú'ú-ro koto-ró núsáá. Yuán kástu'ún-ri nuu-ro.

⁶ Tú kúya'u u'un tisaá ja úu xu'ún náún. Te tú ni ìn-tì náa inji Dios.

⁷ Chì a nì ka'u-ya onde taká ixi xiní-ro. Núsáá te ma yú'ú-ro jíná'an-ró, chì kánú-ga-ro vása kuá'a tisaá.

⁸ Te ka'an-ri jíin-ró: Nú ndé chaa kani ndaa-de tu'un-ri nuu ñáyivi, suni súan máá Sé'e chaa nakani ndaa-ya tú'un-de nuu ndajá'a Dios.

⁹ Ko nú ndé chaa ské'ichi-de ruu nuu ñáyivi, suni súan ské'ichi-ri-de nuu táká ndajá'a Dios.

¹⁰ Te nú ndé chaa ka'an ndiva'a-de sikì máá Sé'e chaa, koo tuká'nu inji-ya núu-dé. Ko nú ndé chaa ka'an ndiva'a-de sikì Espiritu Santo, ma kóo tuká'nu inji nuu-dé.

¹¹ Te nú nì kajanchaka-i róo inji ve'e sinagoga nuu cháa kakuñá'nu jíin núu cháa tá'ú tíñu, ma nákani xa'an inji-ro ndasa xndió káni-ró tú'un, xí ndasa ka'an-ro.

¹² Chì máá Espiritu Santo stá'an-ya núu-ro ndasa kanúú tú'un ka'an-ro hora-ún, áchí-ya.

Sikì já kútóo inji

13 Yúan-na te ñin cháa kánde-de nuu ñáyivi kuá'a-ún, ñi ka'an-de jíin-yá: Maestro, ka'an-ní jíin ñani-ná ná ká'nchá sava-de ta'u-ná jíin-ná, áchí-de.

14 Ko máa-yá ñi ka'an-ya jíin-de: Utale, ndéja ní jani ruu ja kúu-ri cháa sándaá xí cháa ka'nchá sava ta'u já kúu róo jíiná'an-ró. Achí-ya.

15 Te ñi ka'an-ya jíin-de: Koto va'a-ró máa-ró, te ma kútóo iní-ro, chi vasa kua'a xaán ndatíñu ñáva'a ñin cháa, ko nasu já jíin yúan te kuchaku jíñú'un-de, áchí-ya.

16 Yúan-na te ñi ka'an-ya ñin tu'un yátá jíin-i: Ni jo ñin cháa kúká. Te ñi ndea xaán nuni-dé.

17 Te cháa-ún, nákani iní-de: Ndasá sá'a-ri, chí tuká núña yaka-ri nataan-gá-ri ñiñi-rí, áchí-de.

18 Te ñi kachí-de: Sua ná sá'a-ri. Ná kanú-ri yaka-ri. Te nakani-ri ja ká'nu-ga. Te yúan nataan ndí'i-ri ñiñi-rí jíin táka-ga ndatíñu-ri.

19 Yúan-na te kachí-ri jíin iní jíin añú-ri: Vina te kua'a xaán ndatíñu ñáva'a-ró já kánda kua'a kuái. Ná ndétatú-ro te kaji-ro kó'o-ró, te ná kusii iní-ro núsáa, áchí-de jíin máa-de.

20 Ko ñi kachí Dios jíin-de: Cháa ñáa kúu-ró. Akuáa vina te kuu-ro. Te ndatíñu ñi sátu'a-ró-ún, ndé cháa kuu. Achí Dios.

21 Súan ío siki cháa ja sákúká-de máa-de, ko tú kúká-de nuu Dios.

Ma nákani iní-yo siki já kúchaku-yo

22 Te ñi ka'an-ya jíin cháa káskuá'a jíin-yá: Núsáa te ká'an-ri jíin-ró, ma nákani iní-ro siki já kúchaku-ro, nú ndasa kee-ro, ni siki yiki kúñu-ró, nú ndasa kundii kunamá-ro.

23 Á tú kánúú-gá vida-ro vasa já kée-ro, te yiki kúñu-ró vasa sá'ma-ro náún.

24 Nde'é-ró tikaká, tú jitu-ti, ni tú nástútú-ti, ni tú náchiva'a-ti iní yaka-ti, chí máa Dios skée-yá-ti. Á tú kánúú-ga-ro vasa kiti-ún.

25 Ko ndé róo ja súan nákani iní-ro te á kuu chíso-ga-ro máa-ró ñin yiki.

26 Te nú ma kúu sá'a-ró vasté ñin tiñu lúli-ga súan, te naja kánakani iní-ro jíin sáva-ga-ún núsáa.

27 Nde'é ndasa kája'nu ita yuku. Tú sátíñu, ni tú táu. Ko ká'an-ri jíin-ró ja rey Salomón kivi ní kuñá'nu xaán-dé ni tú ní kúu ku'un-de sa'ma súan natu'un ita-ún.

28 Te Dios, nú súan skúnamá-ya ita yuku-ún ja ío vina te yuchaán kayu nuu ñú'un, naga ñi kuu ja má skúnamá-ya róo. Te naja tú kákandíja va'a-ró.

29 Te ma kuítú iní-ro ndasa kee-ro, xí ndása ko'o-ró ni ma nákani xaán iní-ro núsáa.

30 Chi táka ndatíñu yá'a kájítú iní ñáyivi ñúyivi jíin. Ko máa Táa-ro a jini-ya ja kánandi'i-ró táka ndatíñu yá'a.

31 Ko kuítú iní-ro kivi-ró iní ñuu nuu tá'u Dios tiñu. Yúan-na te kua'a-ga-ya táka ndatíñu-ún nuu-ro.

32 Ma yú'u-ro jíiná'an-ró, chi vasa tiku'ni lúli kákuu-ró, ko máa Táa-ro ándívi, a ñi kusii iní-ya já núu-ro kuá'a-ya ñúu nuu tá'u-yá tiñu.

33 Xikó táka ndatíñu-ró, te sá'a-ró caridad. Ndúkú-ró bolsa ja má kútú'u kuatíñu-ró. Te suni taan-ro yaji-ro onde ándívi nuu tú naa. Chí yúan ma kúu kivi ñaku'í-ná, ni ma kúu cháa tikixin te stíví-ti.

34 Chi nuu kánde yaji-ro, yúan kúu nuu kuítú iní-ro jíin.

35 Ku'ni ñi'in chíi-ró jíiná'an-ró, te lámpara máa-ró, ná kóo tu'a-ni ñu'un iní.

Ja ní káindatu mozo jito'o-i

36 Te máá-ró jíná'an-ró ná kóo tɔ'a-ró nátɔ'un mozo káindatu-i jito'o-i ja ncháa-de kua'an-de viko tánda'a, náva'a nú nɔ ncháa-de te ka'an-de, te kuña-ni-i ve'e jíná'an-i.

37 Xáán ndatɔ kuu mozo-ún te nú nɔ ncháa jito'o-i nuu-í, te jiní-de ja kándito-i. Jándáa ká'an-rɔ jín-ró ja kú'ni-de chí-de, te nuu mesa sùngoo-de mozo-de te kani-de ko'o-í jíná'an-i.

38 Te vasa ná cháa-de ñúú, xí vasa ná ncháa-de ja'a ñuu, te nú suni súan kuní-de sá'a mozo-ún ja kándito-i, ndatɔ xaán kéndoo mozo-ún jíná'an-i.

39 Ko ná júku'un inɔ-rɔ tú'un yá'a. Táa inɔ ve'e, nú ní jiní-de na hora kúu ja kí ñakuí'ná te kundito-de núú, te ma kuá'a-de tɔ'un sákuí'ná vé'e-de núú.

40 Te róo suni súan koo tɔ'a-ró, chí máá kivi já tú naún kájani inɔ-rɔ, te ncháa-ni máá Sé'e cháa, áchí-ya jín-de.

41 Yúan-na te Pedro, nɔ jiká tɔ'un-de-ya: Táta, máá-ni nuu náá jíná'an-ná ká'an-ní tɔ'un yá'a náún, xí súni ká'an-ní nuu táká-ga cháa yá'a, áchí-de.

42 Te nɔ ka'an máá Jító'o-yo: Ndéja kúu in mozo ndito xinɔ já skíkuu va'a, chí máá jító'o, kani-de mozo-ún ná koto-i se'e-de náva'a ské-e-í sɔchí-ún máá hora ja xín tíñu.

43 Xáán ndatɔ kuu mozo-ún, te nú nɔ ncháa jito'o-i te nani'in-dé-i sá'a-i súan.

44 Jándáa ká'an-rɔ, ja káni-de mozo-ún ja koto-i taká ndatíñu-de.

45 Ko nú mozo-ún jáni inɔ-i: Kúkuéé-ga te ncháa jito'o-rɔ, achɔ máá-i. Te kejá'á-i stují-í mozo máá-i jín ñá'an kájatíñu nuu-í. Te kee-í te ko'o-i, te najini-i.

46 Te mozo-ún, nú nɔ ncháa jito'o-i kivi já tú ndatu-i jín hora ja tú jiní-i, te xndó'o-de-i, te kiñi'in-de-i onde jín cháa tú káskíkuu va'a.

47 Chí nú ndé mozo a jiní-i tíñu ndasa játa'an inɔ jito'o-i, te nú tú ní sátɔ'a-i, ní tú ní skíkuu-i tíñu kuní máá-de, ndo'o xaán-í yunu xí.

48 Ko nú ndé mozo tú jiní-i tíñu ndasa játa'an inɔ jito'o-i, te nú sá'a-i tíñu ñáá ja xndó'o-de-i núú, yúan-na te yakɔ-ni yunu xí ndo'o-i. Chí nú kuá'a-ya kuá'a ndatíñu nuu in cháa, te nandakan kua'a-yá nuu-dé. Te suni súan nú kua'a ndatíñu kátatɔ-i in cháa, ví'í-gá nandakan-i nuu-dé.

Sikɔ tú'un sásin máá jíná'an

49 Nɔ kii-rɔ ja chíndee-rɔ ñu'un inɔ ñuyívi yá'a. Te xaán kuní-rɔ ja ná kóo.

50 Te ío in tɔndó'o ja kuánducha-rɔ jín, ko xaán ndukuí'a inɔ-rɔ onde ná skíkuu-rɔ.

51 Kájani inɔ-rɔ já ní cháa-rɔ ja kóo ná'In-ni inɔ ñuyívi náún. Ká'an-rɔ jín-ró ja ná túu, chí sua ndonda sikɔ tá'an.

52 Chí in-ni ve'e koo u'un ñayívi, te sásin máá jíná'an. Unɔ ndonda sikɔ úu, te uu ndonda sikɔ uní.

53 Chí ndonda sikɔ tá'an, táa sikɔ sé'e-de, te se'e sikɔ táa-i. Náa sikɔ sé'sí-í-ña, te sesí'í sikɔ náa-i. Náchisó sikɔ séjanú-ña, te sejanú sikɔ náchisó-i. Achí-ya.

Sikɔ tuní skuá'a-yó

54 Te suni nɔ ka'an-ya jín ñayívi kuá'a-ún: Nú nɔ kajini-rɔ nána viko íchi nú kée ndikandii, te káka'an-rɔ: Kuun saɔ, áchí-rɔ, te kúu súan.

55 Te nú nɔ nana nuu tachɔ, te káka'an-rɔ: Nandii, áchí-rɔ, te súan kúu.

56 Cháa uu xinɔ kákuu-ró. A kájini-rɔ naún kuní ka'an tunɔ inɔ ñuyívi jín ándíví, te najá tú kánakunɔ-rɔ kivi yá'a núsáa.

⁵⁷ Te naja tú kátava máá-ró cuenta ndé ja kúu tiñu va'a núsáa.

⁵⁸ Ko nú kua'an-ro núu juez jíin cháa jito u'u róo, te yachi ná ndátu'ún vá'a-ró jíin-de nini ká'in-ró íchi jíin-de. Chi nú túu, te ku'a-de róo nuu juez, te juez ku'a-de róo nuu policía, te policía chindee-de róo vekaa.

⁵⁹ Te ká'an-ri jíin-ró, ja má kenda kuti-ro yúan onde nú tú chunáa-ro táka centavo, áchí-ya jíin-de.

13

Kánúú nákani iní-yo

¹ Te suni kivi-ún ká'in yaku cháa jíin-yá yúan. Te ni kajani-de tu'un nuu-yá ndasa ni kata'an cháa ñuu Galilea. Chi Pilato, ni sáká núu-de niñi cháa-ún jíin niñi kiti ja kásoko-í nuu Dios.

² Te ni ka'an Jesús: Chaa ñuu Galilea yúan, ja súan kándo'o-de tundó'o-ún, te á ni jo xa'an kuáchi-de vása táka-ga cháa ñuu Galilea, kájani iní-ro náún.

³ Ná kástu'ún-rí nuu-ro ja túu, chi suni súan naa-ro jíná'an-ró nú tú nakani iní-ro.

⁴ Te suni xia'un uní cháa ja sikí máá-de ni ndua torre ñuu Siloé te ni kaji'i-de, á ni kasá'a-de kuáchi xa'an-gá vása táka-ga cháa káxiukú ñuu Jerusalén, kájani iní-ro náún.

⁵ Ná kástu'ún-rí nuu-ro ja túu. Chi suni súan naa-ro jíná'an-ró nú tú nakani iní-ro. Achí-ya.

Tu'un mérkexé

⁶ Te ni ka'an-ya tú'un yáta yá'a: ñn cháa ñáva'a-de ñn mérkexé ja ní nachu'un-de ma'ñú itú uva-de. Te ni ja-de ndúkú-de nde'e xiní. Te tú ní ní'in kúti-dé.

⁷ Te ni kachi-de jíin mozo ndíto itú uva-ún: Vina te a ío uní kuia kindúkú-rí nde'e xiní mérkexé yá'a, te tú ní'in kúti-rí. Xiti ná kí'in. Naja kándij satéñu nuu ñú'un yá'a. Achí-de.

⁸ Yúan-na te ni ka'an máá mozo: Tátá, skéndo-ní, ná kúndij vasté ingá kuia yá'a, onde ná sáyúchí-ná ja'a te chu'un-ná ja'an te nándéó.

⁹ Te nú ni ja'a nde'e, te ío va'a. Te nú túu, te vása xiti-ní áchí-i. Achí-ya.

Tu'un ña'an jika tíí

¹⁰ Te ñn kivi ndétatú ni stá'an-ya tú'un iní ñn ve'e sinagoga.

¹¹ Te ni kenda ñn ña'an tá'an-ña ñn tachi kini ja ní kuu xia'un uní kuia kú'u-ña. Te ni kai-ña, jika tíí-ña, chi tú kúu kuti ndúko tuun-ña.

¹² Te ni jini Jesús nuu-ña. Te ni kana-ya xini-ña. Te ni kachi-ya jíin-ña: Nána, vina te a ni nduva'a-ní ja kú'u-ní, áchí-ya.

¹³ Te ni chaa-ya ndá'a-yá sikí-ña. Te ni ndúko tuun-ni-ña, te ni nakana jaa-ña Dios.

¹⁴ Te cháa kúñá'nu iní ve'e sinagoga, ni kití iní-de nuu Jesús ja ní nasáva'a-ya-ña kivi ndétatú. Te ni ka'an-de jíin ñáyivi kuá'a-ún: Iñu kivi ío sátiñu-ró, te kivi-ún chakoyo-ró kúu tana-ro. Ko kivi ndétatú yá'a, chi ma kúu, áchí-de.

¹⁵ Yúan-na te ni ka'an máá Jito'o-yo jíin-de; Chaa uu xini kákuu-ró. Ja kúu kivi ndétatú te tú kándají-ró xndiki-ro xí burro-ró núu káye-tí-ún, te tú káskó'o-ró-tí nducha náún.

16 Te seší'í Abraham yá'a, nú'ni-ña xiá'un unj kuaí nĵ sá'a kui'na. Te tú ío va'a ndájí-rí-ña kivi ndétatú náún, áchi-ya.

17 Te súan nĵ ka'an-ya tú'un yá'a. Te nĵ kakuka nuu taká cháa kájito u'u-ya-ún. Ko taká ñayivi, nĵ kakusĵ iní-i jíin taká tiñu ñá'nu nĵ sá'a-ya.

Tu'un ndikin yua mostaza

18 Te nĵ ka'an-ya: Ndasa kuni koo ñuu nuu tá'ú Dios tiñu. Te na jíin skétá'an-rĵ.

19 Kúu nátu'un ndikin yua mostaza ja ní ki'in ĩn cháa te nĵ chaa-de nuu itú-de. Te nĵ ja'nu. Te nĵ kuu ĩn yunu ká'nu. Te tisaq andívi nĵ kasá'a-tĵ taká-tĵ chíi nda'a-ún. Achí-ya.

Tu'un yata yujan ía

20 Te nĵ ka'an tuku-ya: Naún tu'un yata skétá'an-rĵ jíin ñuu nuu tá'ú Dios tiñu.

21 Kúu nátu'un yujan ía já ní ki'in ĩn ña'an. Te nĵ chisa'í-ña chíi unĵ tĵii yúchi onde nĵ ndí'í nĵ kuu ía ní sá'a. Achí-ya.

Sikĵ íchi yuxé'é túu

22 Te nini kua'an-ya íchi ñuu Jerusalén, te nĵ jika kuu-ya taká ñuu jíin taká rancho, nĵ stá'an-ya tú'un.

23 Te nĵ ka'an ĩn cháa jíin-ya: Táta, yaku-ni cháa kaku-de náún, áchĵ-de. Te nĵ kachĵ-ya jíin-de:

24 Ndúkú ndéé téyí-ró kivi koyo-ró íchi yuxé'é túu, chĵ ká'an-rĵ jíin-ró ja kuá'a ñayivi ndúkú ndéé-i kivi-i, ko ma kúu kivi koyo-i.

25 Chĵ táa inĵ ve'e, ndukuñĵ-de, te kasu-de yuxé'é. Te ichi yatá vé'e kuiñi-ró. Te skáján-ró vitú yuxé'é te ka'an-ro: Táta, táta, kuña-ní ve'e, ná kivi koyo-ná, achĵ-ro. Te kachĵ-de kuni-ró: Aa, tú jinĵ-rĵ ná ñuu vaikoyo-ró, achĵ-de.

26 Yúan-na te kejá'á-ró ká'an-ro jíin-de: Nĵ kayee-ná staa jíin-ní, te inĵ ya'ya ñuu-ná nĵ stá'an-ní tu'un nuu-ná, achĵ-ro.

27 Te máa-de kachĵ-de kuni-ró: Achĵ-rĵ jíin-ró ja tú jinĵ-rĵ róó ndé ñuu vaikoyo-ró. Kuxio jíná'an-ró chi ñayivi kásá'a tiñu ñáá kaku-ró. Achĵ-de.

28 Te yúan nde'e-ro, te nakaji-ro ñii yú'u-ro kuiñi-ró. Te kunĵ-ro núu Abraham jíin núu Isaac jíin núu Jacob jíin núu taká-ga cháa nĵ kajani tu'un Dios kuiñi-de inĵ ve'e Dios. Te róó kuxio-ró sásĩn-ya róó.

29 Te kikoyo-i ichi núu kána ndikandĵi jíin ichi núu kée ndikandĵi, ichi norte jíin íchi sur, te jungo-i inĵ ñuu nuu tá'ú Dios tiñu.

30 Kuni so'ó va'a-ró: Sava cháa sandĵí'í-na, ndunúú-de. Te sava cháa kúnúú, nduu-de sandĵí'í-na. Achí-ya.

Tu'un Herodes

31 Te kivi-ún nĵ jakoyo yaku tá'an cháa fariseo, te ká'an-de jíin-ya: Kuxio-ní yá'a te kenda-ní ki'ĵn-ní, chĵ cháa Herodes ka'ni-dé ní kuni-de, áchĵ-de.

32 Te nĵ kachĵ-ya jíin-de: Kuá'an, te kastu'ún-ró núu máa ñúkui ĵian: Vina chĵ kíñi'in-rĵ tachĵ kĵni kája'an. Te sá'a-rĵ tana vina jíin yúchaan. Te onde nuu unĵ kivi te sĵĵnu-rĵ tiñu-rĵ.

33 Ko kánúú xaán já vina jíin yúchaan jíin ísá te kaka-rĵ ki'ĵn-rĵ, chĵ ma kúu ja ĩn cháa jáni tu'un kenda-de yata ñuu Jerusalén, te kuu-de. Achĵ-ro.

Sikĵ já ní kuku'q inĵ-ya jíin ñuu Jerusalén

34 Jerusalén, Jerusalén, ni kaja'ni-ro cháa kájani tu'un Dios, te ni kaja'a-ró yúu xiní cháa ni táji-yá vai nuu-ro. Ió kua'a vuelta ni kuni-ri nastútú-ri se'e-ró, natu'un chuki ja nastútú-ti tirí-ti chí ndijin-ti, ko tú ní kákuu-ri.

35 Vina te kendoó víchí vé'e-ró núsáá. Ko ká'an-ri jín-ró já má kuni kuti-gá-ro núu-rí jíná'an-ró onde jaá in kivi ká'an-ro: Ná nákana jaa-yó-yá chi ndiso-yá tíñu máá Tatá Dios, achí-ro. Achí-ya.

14

Ja ní nasáva'a-ya in cháa kú'u kivi ndétatú

1 Te in kivi ndétatú ni kivi-ya iní ve'e in cháa kúñá'nu nuu cháa fariseo jíná'an-de ja kée-yá staa jín-de. Te kájito yu'u-dé-ya.

2 Te ni kenda in cháa kú'u-de kue'e kuiñi, kándij-de nuu-ya.

3 Te ni ka'an Jesús jín cháa kákuu maestro ley jín cháa fariseo: Á kuu sá'a-ri tana kivi ndétatú xí túu, achí-ya.

4 Ko máa-de, tú ní káka'an kuti-dé. Yúan-na te ni ki'in-ya cháa ñu'un kuiñi-ún. Te ni nasáva'a-ya-dé. Te ni natáji-yá-de kuano'on-dé.

5 Te ni ka'an-ya jín-ún: Te nú burro máa-ró xí xndiki-ro júngava-ti iní in sóko, te tú natava-ro-ti vasa kivi ndétatú kuu náún. Achí-ya.

6 Te tú ní kákuu xndió káni-de ni in tu'un nuu-yá ja súan ni ka'an-ya jín-de.

Siki ñáyivi sáñá'nu-i máa-i

7 Te ni jini-ya já kándúkú-de jungoo jínú'ún-de silla xiní mesa. Te ni ka'an-ya in tu'un yátá jín cháa ni kataka yúan.

8 Nú ni kana in cháa xiní-ro já kí'in-ro in viko tánda'a, te ma júngoo jínú'ún-ró silla xiní mesa. Chi nú súan, sanaa te a ni kana-de xiní in cháa kúñá'nu-ga vása róó.

9 Te chaá cháa ni kana xiní-ro-ún jín-de. Te ka'an-de jín-ró: Kuxio, ná kunchaa cháa yá'a jian. Yúan-na te kúka nuu-ro kí'in-ro ondé sandí'i-na kunchaa-ro.

10 Ko nú ni kana in cháa xiní-ro, ku'án te jungoo-ró ondé sandí'i-na. Chi nú jaá cháa ni kana róó yúan te kachi-de kuni-ró: Amigo, nuu silla jínú'ún yá'a jungoo-ró, achí-de. Yúan-na te nduñá'nu-ró jito nuu cháa káxiukú ká'nu jín-ró.

11 Chi taká cháa sáñá'nu-de máa-de, ndusúchí-de. Te taká cháa sásúchí-de máa-de, nduñá'nu-de. Achí-ya.

12 Te suni ni ka'an-ya jín cháa ni kana xiní-yá-ún: Nú sá'a-ró sámá xí xini, ma kána-ró xiní cháa kákuu amigo-ro, ni xiní ñani-ro, ni xiní tá'an-ró, ni xiní cháa kúka. Chi nú súan te suni máa-de nakana-de xiní-ro. Te ni kuu ja ní nani'in-ro tá'u-ro.

13 Ko nú sá'a-ró gasto, te kana-ró xiní cháa ndá'ú, cháa tikú'lu, cháa tá'nú, jín xiní cháa kuáá.

14 Te xáan ndatu kendoo-ró nú súan, chi tú naún náku'a-de nuu-ro. Ko ní'in-ro yá'u-ró kivi náchaku taká cháa ndaa, achí-ya.

In xini ká'nu

15 Te in cháa yée staa jín-yá, ni jini so'o-de tu'un yá'a. Te ni kachi-de jín-yá: Xáan ndatu kuu cháa ja kée-dé staa onde iní ñuu nuu tá'ú Dios tíñu. Achí-de.

16 Yúan-na te ni kachi-ya jín-de: In cháa ni sá'a-de in xini ká'nu, te ni kana-de xiní kuá'a ñáyivi.

17 Te nuu ní jaa hora ja kúxíni-de-ún, te nì tájí-de mozo-de kuakachì nuu já kée stáa xíni-ún: Ña'an-ní jíná'an-ní. Chì a nì ndí'i ío tu'a. Achí.

18 Te ìn-ni nì kasájá'a inì ndí'i-de. Te chaa ìn nì kachì-de jín mozo. Nì jaan-rì ìn ñu'un te kánúú kínde'é-rí. Te ná kúña ká'nu inì-de nuu-rí, chì ma jáa-rì. Achí-de.

19 Te nì ka'an inga-de: Nì jaan-rì u'un yunta xndikì te kikoto nchaa-rì-tì. Ná kúña ká'nu inì-de nuu-rí, chì ma jáa-rì. Achí-de.

20 Te nì ka'an tuku inga-de: Sáa ní tanda'a-rí. Te ja yúan má kúu jaa-rì. Achí-de.

21 Te kuano'on mozo-ún nì kastu'ún-de nuu jító'o-de. Yúan-na te máa táa inì ve'e-ún, nì kitì inì-de. Te nì kachì-de jín mozo-de: Kuá'an yachì ñí nuyá'u jín táka ya'ya, te kana-ró xíní cháa ndá'ú, chaa tíkú'lu, chaa tá'nú, jín cháa kuáa, ná kíkoyo-de. Achí-de.

22 Te nì kachì mozo-ún: Táta, a nì kuu nátu'un ká'an-ní ko núña-ga lugar. Achí-i.

23 Te jító'o-ún nì ka'an-de jín mozo-de: Kuá'an taká ichi jín táka rancho te stétuu-ró ñáyivi-ún ná kí-i yá'a, náva'a ná chítu inì ve'e-rì.

24 Chì ká'an-rì jín-ró já ní ìn chaa nì jakana-ró-ún, ma kúxíni kuti-dé ve'e-rì, achí-de. Achí-ya.

Sikì cháa kuní-de kundikìn-de-ya

25 Te kája'an kua'a xáan ñáyivi jín Jesús. Te nì ka'an-ya jín-i:

26 Nú ndé chaa kii-de nuu-rí, te nú chíñú'ún-de táa-de, náa-de, ñasí'i-de, se'e-de, ñani-de, kuá'a-de, xí onde jín máa-de, ma kúu kuu-de chaa skuá'a jín-rí.

27 Te chaa tú ndóyo-de jín túndó'o kii sikì-dé, te kundikìn-de ruu kii-de, ma kúu kuu-de chaa skuá'a jín-rí.

28 Chì nú ndé róo kuní-ro káni-ró ìn ve'e, á tú xna'an-ga jungoo-ró te tava-ro cuenta nasaa kuu gasto, te kunì-ro nú vatu-ni kanda-ró jínu xí túu.

29 Chì nú túu, te nú a nì jani-ró já'a, te ma kánda xu'ún-ró síjínu-ró. Yúan-na te taká ñáyivi kájinì nuu vé'e tíkú'lu-ró-ún, sákátá-i nuu-ro.

30 Te ka'an-i: Chaa yá'a, nì kejá'a-de jani-de ìn ve'e, te tú ní kánda-de síjínu-de, achí-i.

31 Xí nú ndé rey kuní-de ki'ín-de kuatá'an-de jín ingá rey, á tú xna'an-ga jungoo-de te nakani inì-de te nú vatu-ni kuu jín uxí mil soldado kuatá'an-de jín ingá rey ja vái sikì-dé jín okó mil soldado.

32 Chì nú túu, te nini jiká-ga vai inga rey, te tájí-de ìn chaa ki'ín ka'an nda'ú jín-de ja ná júkuíñi.

33 Te suni súan nú ndé róo tú síjíta-ró taká ndatíñu ñáva'a-ró, ma kúu kuu-ró cháa skuá'a jín-rí núsáa.

Tu'un yátá sikì ñíi

34 Va'a ío ñíi, ko nú onde ñíi-ún ná náa xikó, te ndasa ndu'u'a núsáa.

35 Ma kuatíñu kuti, ni ja kúu nuu ñú'un já ndúu ja'an, chì kacha-de ki'ín. Chaa ío so'o kuni ná'ín, ná kúni so'o-de. Achí-ya.

1 Te taká chaa xíní jín cháa ká'io kuachi, nī jakoyo-de nuu Jesús náva'a kuni so'ò-de tu'un ká'an-ya.

2 Te chaa fariseo jín cháa káchaa tutu, nī kaka'an-de: Chaa yá'a, játá'ú-de chaa ká'io kuachi te yé-de staa jín cháa-ún, áchí-de.

3 Te máa Jesús, nī ka'an-ya tu'un yátá yá'a jín-de:

4 Nde ñn róo nú ñáva'a-ró ñn ciento ríí, te skuíta-ró ñn-tí, á tú skéndo-ro kúun xíko xia'un kuun-gá-tí onde nuu ñu'un té'é, te kinándúkú-ró kiti ní naa-ún onde nani'in-ro-tí xí túu.

5 Te nú nī nani'in-ro-tí, kúsíí iní-ro xndée-ro-tí nuu chó'o-ro.

6 Te nú nī najaa-ro vé'e te nastútú-ró cháa kákuu amigo-ro jín tá'an-ró, te kachí-ro kúni chaa-ún: Ná kúsíí iní-yo chí nī nani'in-rí ríí-rí-rí kiti á nī naa núú. Achí-ro.

7 Ká'an-rí jín-ró, ja súan kusíí-gá iní-ya onde andíví jín ñn chaa ío kuachi nú nakani iní-de, vása jín kúun xíko xia'un kuun-gá chaa va'a ja tú kájinu ñu'un-de tu'un nakani iní.

Tu'un ña'an ní skuíta-ña ñn peso

8 Xí nú ñn ñasí'í ñáva'a-ña uxí peso, te skuíta-ña ñn peso, á tú chí'i-ña yíti te nastáa-ña vé'e, te nandúkú víi-ña onde nani'in-ña.

9 Te nú nī nani'in-ña, te kána-ña xíní tá'an-ña jín amiga-ña, te kachí-ña kúni-i: Ná kúsíí iní-yo, chí nī nani'in-rí peso-rí ja ní skuíta-rí-ún núú. Achí-ña.

10 Ká'an-rí jín-ró, ja súan kúsíí-gá iní taká ndajá'a Dios jín ñn chaa ío kuachi nú nakani iní-de.

Tu'un suchí ní naa, te nī ndenda-i

11 Te nī ka'an-ga-ya: ñn chaa nī io uu se'e yíi-de.

12 Te suchí suchí-ún nī ka'an-i jín táa-i: Táa, kuá'a-ní sava ñu'un núu-ná ja kúu ta'u-ná, áchí-i. Te nī teta'an-de ta'u-í nuu ndéndúú-i.

13 Te nī kuu yakú kivi, te suchí suchí-ún nī stútú ndí'i-i ndatíñu-i. Te nī kee-i kua'an jíká-i inga ñuu. Te yúan nī xnáa-í ta'u-í, chí nī janu ndíva'a-i.

14 Súan nī ndí'i nī janu sání-i, te vása ní chaa ñn tama xáan iní ñuu-ún, te nī kejá'á nándí'i-i.

15 Te nī kee-i kua'an-i, te nī jaá-i nuu ñn chaa ñuu-ún. Te chaa-ún nī tájí-de-i kua'an-i onde rancho-de ja yúan koto-i kiní-de.

16 Te kúni-i taan tíi-i chí-i jín tíxíko káyee kiní-ún. Chí tú kuti ní ñn naún ní já'a nuu-í.

17 Yúan-na te nī jiní máa-i. Te nī ka'an-i: Taká mozo ío iní ve'e táa-rí, ío kua'a stáa káyee-dé. Te ruu jí'i-rí soko yá'a.

18 Ná ndúkuiñí-rí te ná nó'on-rí nuu táa-rí. Te kachí-rí kuni-de: Táa, a nī sá'a-ná kuachi nuu Dios andíví jín núu máa-ní.

19 Tuká va'a chaa kúu-ná ja kúnání-ná se'e-ní. Ko kuá'a-ní tu'un kuu-ná nátu'un ñn mozo-ní. Achí-rí.

20 Te nī ndukuñí-i, te nī kee-i kuano'on-í nuu táa-i. Te nini jíká-gá vai-i, te nī jiní táa-i nuu-í. Te nī kundá'ú iní-de-i. Te jínu-de nī jaá-de. Te nī nuu-de sukun-í, te nī titú-de-i.

21 Yúan-na te nī ka'an-i jín-de: Táa, a nī sá'a-ná kuachi nuu Dios andíví jín núu máa-ní. Tuká va'a chaa kúu-ná ja kúnání-ná se'e-ní. Achí-i.

22 Ko máa táa-i, nī ka'an-de jín mozo-de: Kuákí'in ñn su'nu vá'a-ga te chu'un-ró-i. Te chu'un-ró ñn xe'e ndá'a-í. Te chí-i-ró ndíján já'a-í.

²³ Te suni kiki'in-ró chélu xá'án. Te ka'ni-ro-tí ná kée-yo. Chì sá'a-yó víko.

²⁴ Chì se'e yíí-rí yá'a a ñì jì'í-i núú, te ñì nachaku-i. A ñì naa-í núú, te ñì ndenda-i, áchí-de. Te ñì kakejá'á-de sá'a-de viko.

²⁵ Te se'e yíí ñá'nu-de, kánde-e-i onde rancho. Suchí-ún vai ndii-i. Te ñì nduyani-i yata vé'e. Te ñì jini so'o-i tiví música te káita já'á ñáyivi.

²⁶ Te ñì kana-i xinì ñin mozo. Te ñì jiká tu'ún-i mozo-ún nú ñaún viko ío.

²⁷ Te ñì kachì mozo-ún nuu-í: Ñì nchaa ñani-ro te táa-ro, ñì ja'ni-dé chelu xá'án, chì ñì ndenda va'a se'e yíí-de, áchí mozo.

²⁸ Yúan-na te ñì kitjì inì-i, te tú ní kuní-i ndívi-i, ko ñì kenda táa-i. Te ñì ka'an nda'ú-de jíin-i ná ndívi-i.

²⁹ Ko máa-i ñì ka'an-i: Ío kua'a kuia játiñu-ná nuu-ní, ní tú sání'in kuti iní-ná tiñu tá'ú-ní. Te tú ní já'a-ní vasté ñin lítu núu-ná kee síi-ná jíin amigo-na, áchí-i.

³⁰ Ko ñì nchaa se'e-ní yá'a. Te vasa ñì xnáa ndí-i-i ndatiñu-ní jíin ñá'an téné, te ñì ja'ni-ní chelu xá'án kée-í, áchí-i jíin táa-i.

³¹ Yúan-na te ñì kachì-de jíin-i: Hijo, róo chì nene ncháa-ro jíin-rí. Te taká ndatiñu máa-rí suni ndatiñu máa-ró kúu.

³² Ko jínu ñú'ún sá'a-yó víko te kusii iní-yo. Chì ñani-ro yá'a, a ñì jì'í-i núú, te ñì nachaku-i. A ñì naa-í núú, te ñì ndenda-i, áchí-de. Achí-ya.

16

Tu'un mandador xndá'ú

¹ Te suni ñì ka'an-ya jíin cháa káskuá'a jíin-yá: ñin cháa kúká, ñì ñava'a-de ñin mandador. Te cháa kúká-ún ñì jini tu'un-de ja stíví mandador ndatiñu-de.

² Te ñì kana-de xinì cháa-ún. Te ñì ka'an-de jíin-de: Naún tu'un kúu ja jíni tu'un-rí sikì-ro. Nakua'a cuenta tiñu ndíso-ró, chì ma kúu-ga-ro mandador nuu-rí. Achí-de.

³ Yúan-na te cháa mandador, ñì ka'an máa-de: Ndasá sá'a-rí. Chì jito'o-rí jánchaa-de tiñu mandador nuu-rí. Nú kacha-rí ñu'un, ma kánda-rí. Nú kakan-rí caridad, xaan kúka nuu-rí.

⁴ A jíni-rí ndasá sá'a-rí náva'a kivi kuánchaa-de tiñu ndíso-rí, te koo ñáyivi maní jíin-rí, te kuu kivi-rí inì ve'e-i.

⁵ Te ñì kana-de xinì ná ñin cháa káitau nuu jito'o-de. Te ñì kachì-de jíin cháa-ún: Nasaa taú-ro núu jito'o-rí, áchí-de.

⁶ Te máa cháa-ún, ñì kachì-de: Unì mil litro aceite, áchí-de. Te ñì kachì mandador jíin-de: Kí'in lista-ro. Te jungoo yachì-ro. Te cháa-ró úu mil-na. Achí-de.

⁷ Yúan-na te ñì ka'an-de jíin ingá cháa: Te róo, nasaa taú-ro, áchí-de. Te cháa-ún, ñì kachì-de: ñin ciento ve'e trigo, áchí-de. Te máa-de ñì kachì-de jíin cháa-ún: Kí'in lista-ro, te nachaa-ró kúun xíko-ni, áchí-de.

⁸ Te jito'o-ún, ñì ka'an-de jíin cháa mandador xndá'ú ja bueno ndíchí ní sá'a-de. Chì taká se'e kuia yá'a, ndíchí-ga máa-i nuu ñáyivi ío vina, vásá taká se'e luz.

⁹ Te máa-rí, ká'an-rí jíin-ró: Jíin xú'ún xndá'ú, ná sá'a-ró amigo-ro náva'a nú ñì ndí'í xu'ún-ró, te naki'in-i róo kunchaa-ro inì ve'e-i ní káni.

¹⁰ Chì cháa skíkuu va'a ñin tiñu vasa lúli-ni, suni skíkuu va'a-de jíin tiñu ándé. Te cháa ja xndá'ú-de jíin ñin tiñu vasa lúli-ni, suni xndá'ú-de jíin tiñu ándé.

¹¹ Chì nú sikì xú'ún xndá'ú tú ní káskíkuu va'a-ró, ndé cháa kuá'a tiñu ndaa nuu-ro núsáá.

12 Te nú tú ní káskíkuu vạ'a-ró jíin ndátíñu sava-gạ chạa, ndéjạ kuá'a ndatíñu máá-ró núu-ro núsáá.

13 Ní ìn mozo mạ kúu kuatíñu-de nuu úu jito'o. Chì kitì inì-de nuu ìn, te kumanì-dé jíin ingá, xí kuándatụ-de nuu ìn te sání'in inì-de nuu inga. Mạ kúu kuatíñu-ró núu Dios jíin núu xú'ún, áchí-ya.

14 Te chạa fariseo ká'jin-de yúan, chạa tóo iní kákuu-de. Te nị kajini so'o-de taká tu'un ká'an-ya. Te nị kasákátá-de nuu-yá.

15 Te nị ka'an-ya jíin-de: Máá-ró kákuni-ro já ná káni inì ñayivi já cháa ndaa kákuu-ró. Ko Dios, a jíin-ya ndasa káa ichi iní añú-ro. Chì tiñu kájani inì ñayivi já tíñu ñá'nu kúu-ún, te nuu Dios tíñu chá'an kúu.

16 Máá ley jíin cháa kájani tu'un Dios, nị kuu-gạ onde kivì ní kii Juan. Yúan-na te nị kejá'a tú'un vạ'a ñuu nuu tá'ú Dios tíñu. Te ñayivi, jíin fuerza kivi koyo-i yúan.

17 Ko yachì-gạ naa ándivì jíin ñuyivi, vása já náa ìn punto nuu tutú ley.

18 Nú ndé chạa skéndo-de ñasí'i-de te tанда'a-dé jíin ingá ña'an, yúan ísíki nchạa-de-ña. Te chạa tánda'a jíin ñá'an ní ndoo-ún, suni ísíki nchạa-de tá'an-de.

Chạa kúká jíin Lázaro

19 Ní ìo ìn chạa kúká, nị ñu'un-de sa'ma kuá'a tındí'í jíin sá'ma tĩndu'á vá'a. Te ndita'an kivì ní sá'a-de ndeyu ní kayee vá'a-de.

20 Te suni nị ìo ìn chạa ndá'ú nání-de Lázaro, nị jikàn-de caridad. Kátúu-dé yuxé'é cháa kúká-ún. Te ñí-de nị kana ndi'yi.

21 Te kuní-de kee ndá'a chii-de jíin yúxi stạ kóyo chii mesa chạa kúká-ún. Te jákoyo ti'ina te kána yuu-tì núu ndi'yi-de.

22 Te nị jíi chạa jikán caridad-ún. Te ndajá'a ándivì, nị jaka-ya-dé kuano'on-ya jíin-de nuu Abraham. Te suni nị jíi chạa kúká-ún, te nị yuji-de.

23 Te chạa kúká-ún, ndó'o xaan-dé kánde-de infierno. Te nị ndakoto-de. Te onde jíká ní jíin-de nuu Abraham, te kánchạa Lázaro jíin-de.

24 Yúan-na te máá cháa-ún, nị kana kó'o-de: Táta Abraham, kundá'ú inì-ní náá, te táji-ní Lázaro ná kichindaji-de xinì ndá'a-dé nuu ndúcha, te ná xndáji-de yáa-ná. Chì xaan jatú-ná kayú-ná nuu yáá ñu'un yá'a. Achí-de.

25 Te nị kachì Abraham jíin-de: Hijo, a núku'un inì-ro já ní ìo kúká-ró ná nị chakụ-ro, te Lázaro, sua ndá'ú nị ta'an-de, ko vina, a nị ndundéé inì-de yá'a, te róo ndó'o-ró jíin.

26 Te suni nị sá'a Dios ìn xa'vạ kúnú xáan, kánde mạ'ñú róo jíin rúu. Te chạa ká'jin yá'a, vasa kákuni-de ja'a-de ja-de jian, ko mạ kúu, ni mạ kúu ja'a máá-ró kí-ró yá'a. Achí Abraham.

27 Yúan-na te nị ka'an, chạa kúká-ún: Táa, jikán ta'u-ná nuu-ní, táji-ní-de kí'in-de ve'e táa-ná núsáá.

28 Chì ío u'un-gạ ñani-ná, te ná káni ndaa-de tu'un nuu-í, návạ'a mạ kíkoyo-i nuu ndó'o-ná yá'a, áchí-de.

29 Te nị kachì Abraham jíin-de: A káñava'a-i tutu nị chaa Moisés jíin tutú nị kachaa chạa nị jani tu'un Dios onde sáá. Yúan ná kúni so'o-i, áchí Abraham.

30 Yúan-na te máa-de nị kachì-de: Túu, táta Abraham, chì nú ìn chạa nị jíi kí'in nuu-í, yúan-na te nakani inì-i jín'an-í, áchí-de.

31 Ko nị kachì Abraham jíin-de: Nú tú chú'un inì-i tu'un nị jani Moisés jíin cháa nị kajani tu'un Dios, suni mạ kándija kuti-í nú nachakụ ìn ndiyi kí'in nuu-í, áchí-de.

17

Siki ñáyivi skívi tá'an nuu kuáchi

¹ Te nî kachî-ya jíin cháa káskuá'a jíin-yá: Tú modo te nú tú koto nchaá-í ñáyivi. Ko naka ndá'ú kuu cháa skívi ñáyivi-ún nuu kuáchi.

² Va'a-ga nú ní nî ñin yosó sukún-dé te kenda-de ki'ín-de nuu ndúcha mar, nasu já skívi-de ñin suchí lúlí yá'a nuu kuáchi.

Siki tú'un sá'a tuká'nu ini

³ Koto va'a-ró máá-ró: Nú ñani-ro sá'a-de kuáchi siki-ro, kana jíin núu-dé. Te nú nî nakani ini-de, te sá'a-ró tuká'nu ini-ro núu-dé.

⁴ Te nú usiá jínu ja ñin kivi ní sá'a-de kuáchi siki-ro, te nú usiá jínu nakani ini-de te ka'an-de jíin-ró: Sá'a tuká'nu ini-ro núu-rí, achi-de, yúan-na te ná sá'a-ró tuká'nu ini-ro núu-dé. Achi-ya.

⁵ Te nî kaka'an cháa kákuu apóstol jíin máá Jító'o-yo: Sá'a-ní ja vá'a-ga ná kándija-ná núsáá, áchí-de.

⁶ Te nî kachî máá Jító'o-yo jíin-de: Nú kákandija-ró vasté ñin tí'li nátu'un ñin ndikin yuá mostaza núú, te ka'an-ro jíin núyu'ndú yá'a: Tu'un máá-ró onde jíin yó'o-ro, te nachu'un-ró máá-ró ondé nuu mar, achi-ro. Te kuandatu nuu-ro.

Tu'un yátá mozo játíñu

⁷ Ndé ñin róó, ñáva'a-ró ñin mozo jítu-de jíin xndikí xí skáji-dé rií. Te najaá-de ve'e ja ní ja'an-de yuku. Te kachî-ni-ró kúni-de: Ña'an te nungo-ró.

⁸ Á tú xna'an-ga ka'an-ro jíin-de: Sá'a ndeyu ná kúxini-ri. Naku'ni va'a chii-ró, te kani-ró kó'o-rí. Te onde nú nî ndi'i nî yee-rí staa, yúan-na te vásá kée máá-ró kó'o-ró, achi-ro xí túu.

⁹ Te á nakuatá'ú-ró núu mozo-ún ja ní skikuu-i tíñu nî tá'ú-ró núu-í. Jáni ini-ri ja túu.

¹⁰ Suni súan máá-ró jíná'an-ró, nú nî kaskikuu-ró tíñu nî tá'ú-yá nuu-ro, te ka'an-ro: Tú va'a mozo kákuu-ná, chi máni tíñu ja taú-ná sá'a-ná, kúu ja á nî kasá'a-ná, achi-ro. Achi-ya.

Uxi cháa té'yu ndi'yi

¹¹ Te jíká Jesús kua'an-ya ñúu Jerusalén. Te ichi iní ñuu Samaria jíin iní ñuu Galilea nî ja'a-ya kuá'an-ya.

¹² Te nuu ní kivi-ya iní ñin ñuu yúan, te uxi cháa té'yu ndi'yi nî kaketá'an-de jíin-yá. Te cháa-ún onde jíká ní kajukuiñi-de.

¹³ Te nî kakana jaa-de: Maestro, Jesús, kundá'ú ini-ní náá víj, áchí-de.

¹⁴ Te nî jini Jesús nuu-dé, te nî kachî-ya jíin-de: Kuá'an jíná'an-ró te stá'an-ro máá-ró núu sutú, áchí-ya. Te nini kája'an-de, te nî kandundoo-ni-de.

¹⁵ Yúan-na te ñin-de, nî jini-de ja ní nduva'a-de. Te nî naxió káva-de kua'an-de. Te nákana jaa-de Dios.

¹⁶ Te nî jukuiñi jítí-de nuu já'a Jesús. Te nî nakuatá'ú-de nuu-yá. Te cháa-ún, cháa ñuu Samaria kúu-de.

¹⁷ Te nî ka'an Jesús jíin-de: Nasu uxi tá'an-ro ní kandundoo náún. Te ñin-ga-de, ndénu ká'iin-de núsáá.

¹⁸ Tú ío inga-de ja cháa-de te nakana jaa-de Dios, xí sá cháa sún ñuu yá'a náún. Achi-ya.

¹⁹ Te nî kachî tuku-ya jíin-de: Ndukuiñi, te no'on-ro vé'e-ró. Nî kándija-ró te yúan ní nduva'a-ró, áchí-ya.

Siki ñuu nuu tá'ú Dios tiñu

²⁰ Te cháa fariseo, ñi kajika tu'ún-de-ya: Ndé kivi cháa ñuu nuu tá'ú Dios tiñu. Achí-de. Te ñi kachí-ya jíin-de: Ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, ma cháa ndijin,

²¹ ni ma kuu ka'an-i: Nde'é yá'a, ñi cháa, xí ndé'é yúan, ñi jaá, chí ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, a ío ma'ñú máa-ró jíná'an-ró. Achí-ya.

²² Yúan-na te ñi ka'an-ya jíin cháa káskuá'a jíin-yá: Chaa tiempo ja kákuñi-ro ndé'é-ró ñin kivi kenda máa Sé'e cháa, ko ma kuni-ro jíná'an-ró.

²³ Te kachí-i kuni-ró: Nde'é yá'a kánchaa-ya, xí nde'é yúan kánchaa-ya, achí-i. Te ma kí'in-ro jíin-i, ni ma kúndikin-ro-í.

²⁴ Chí nátu'un ndíi ncháa ja nándeyu onde ñin lado andívi te jaá onde inga lado andívi, suni súan kuu kivi kíi máa Sé'e cháa.

²⁵ Ko jínu ñú'ún ja xná'an-ga ndo'o xaan-yá, te ñayivi yá'a ské'ichi-i-ya.

²⁶ Chí nátu'un ñi kuu kivi ní kii Noé, suni súan kuu kivi kíi máa Sé'e cháa.

²⁷ Káyee-í, káji-i-í, kátanda'a cháa, kátanda'a ñá'an, te ñi jaá kivi já ní kivi Noé ñi barco ká'nu-de. Te ñi cháa sau xáan. Te ñi xnáa ndí'i chá-í jíná'an-i.

²⁸ Suni súan ñi kuu kivi Lot. Káyee-í káji-i-i, kájaan-i káxikó-i, káchi-i-i itu, kájani-i ve'e,

²⁹ onde ñi jaá kivi ní kenda Lot ñi ñuu Sodoma kua'an-de. Te ñi kuun ñu'un jíin azufre ichi andívi. Te ñi naa ndí'i ñayivi-ún.

³⁰ Suni súan kuu kivi kíi máa Sé'e cháa kistá'an ndijin-ya máa-yá.

³¹ Te kivi-ún, te cháa kándeé xinjí vé'e-de, ma núu-de naki'in-de ndatíñu-de ja ní ndoó ñi vé'e. Te cháa kándeé onde rancho, ma náxíó káva-de no'on-de.

³² Ma náa íni-ro ndasa ñi ta'an ñasí'í Lot.

³³ Chí cháa jítu'ú de káku-de chíi tundó'o kii siki-dé, naa-dé. Ko cháa kuñi ja siki rúu, kaku-de.

³⁴ A ká'an-ri jíin-ró ja ákuáa-ún kundaa uu-i nuu jíto. Te ñin-i naki'in-ya, te ndoó inga-i.

³⁵ Uu ñasí'í ndiko ká'nu-ña. Te ñin-ña náki'in-ya, te ndoó inga-ña.

³⁶ Uu cháa kuiñi-de rancho. Te ñin-de naki'in-ya, te inga-de xndóo-ya.

³⁷ Te ñi kaka'an-de jíin-yá: Ndénu kuu Táta, achí-de. Te ñi kachí-ya jíin-de: Nuñ kútúu ndíyi, yúan taká tijji, achí-ya.

18

Tu'un yátá siki juez jíin ñá'an viuda

¹ Te ñi ka'an-ya ñin tu'un yátá jíin-de ja nené kakan ta'u-dé te ma kuitá-de jíin.

² Te ñi kachí-ya: Ñi ío ñin juez ñi ñin ñuu. Te ni tú ní yú'ú-de nuu Dios, ni tú ní jíto-de nuu ní ñin cháa.

³ Te suni ñi ío ñin ña'an ní kendoo ndá'ú-ña ñuu yúan. Te ña'an-ún, ñi ja'an ñi ja'an-ña núu-dé. Te ñi ka'an-ña jíin-de: Sá'a-ní justicia ja ní sá'a ñayivi jíin-ná jíto u'u-i náá. Achí-ña.

⁴ Ko máa juez-ún, kua'a kivi tú ní kuni-de sá'a-de. Yúan-na te ñi nakani ñi máa-de: Vasa tú yú'ú-ri jíto-ri Dios ni tú jíto-ri nuu ní ñin cháa,

⁵ ko ja ñá'an viuda yá'a, xaan stá'an-ña rúu. Te yúan ná sá'a-ri justicia jíin-ña. Chí nú tú, te kuníni íi íni-ri sá'a-ña.

⁶ Te ñi kachí máa Jíto'o-yo: Kuni ná'in-ró jíná'an-ró ndasa ñi ka'an juez káñáa-ún.

⁷ Te Dios tú sá'a-ya justicia jíin ñáyivi ní nakaji-ya náún, ja ndúú ñúú-ni káka'an ndá'ú-i jíin-ya, vasa kuéé sánda-ya já'a-í.

⁸ A ká'an-ri jíin-ró ja yachi nama-ya-í jiná'an-i. Ko kivi cháa máa Sé'e cháa, á ni'in-ya ñayivi kákandja nuu-ya ini ñuyivi yá'a xí túu, áchi-ya.

Tu'un yátá cháa fariseo jíin cháa xíní

⁹ Te suni ni ka'an-ya tu'un yátá yá'a jíin yakú cháa ká'in yúan, chi kájani ini-de ja cháa ndaa kákuu máa-de te kásájá'a ini-de nuu sáva-ga ñayivi.

¹⁰ Uu tá'an cháa ni kákaa-de kája'an-de ve'e i, ja kakán ta'ú-de. In-de kúu cháa fariseo, te inga-de kúu cháa xíní.

¹¹ Te cháa fariseo, ni kandij-de, te ni jikan ta'ú-de tu'un yá'a: Tátá Dios, ná kúta'ú-ná nuu-ní chi tú káa-ná natu'un káa sava-ga cháa, cháa kuí'ná, cháa ñáá, cháa ísíki ncháa tá'an kákuu-de, ni tú káa-ná natu'un káa cháa xíní yá'a.

¹² Uu jínu ja semana ío ndichá ini-ná. Te já'a-ná in ja uxí síki táká ndatínu ñáva'a-ná nuu-ní, áchi-de.

¹³ Ko cháa xíní-ún, ni kandij jíká-ni-de, ni tú ní kuní-de ndukani-de nuu-dé, chi ni kani-de jíkí jíká-dé ja kúkuí'a ini-de. Te ni ka'an-de: Tátá Dios, kundá'ú ini-ní náá, chi cháa ío kuachi kúu-ná, áchi-de.

¹⁴ Ká'an-ri jíin-ró já cháa ndá'ú yá'a, ni nuu-de kuano'on-dé ve'e-de, te ni janchar-ya kuachi-de, ko ingá cháa-ún, chi túu. Chi taká cháa sáña'nu-de máa-de ndusúchi-de. Te taká cháa sásúchi-de máa-de, nduña'nu-de. Áchi-ya.

Jesús jíin súchi lúli

¹⁵ Te ni chakoyo ñayivi jíin sé'e lúli-i nuu Jesús ja ná ké'é-yá-i. Te cháa káskuá'a jíin-ya, ni kajini-de ja súan ío, te ni kaka'an xaan-dé nuu ñayivi-ún.

¹⁶ Ko máa Jesús, ni kana-ya xini-dé. Te ni ka'an-ya: Síá ná kíkoyo súchi lúli núu-ri. Te ma kasú-ro íchi-í, chi natu'un súchi yá'a kákuu ja kúu kivi ini ñuu nuu tá'ú Dios tiñu.

¹⁷ Jandaa ká'an-ri jíin-ró: Nú in cháa tú játu'ún-de ñuu nuu tá'ú Dios tiñu natu'un játu'ún in súchi lúli, ma kivi kuti-dé yúan, áchi-ya.

Chaa kúká

¹⁸ Te in cháa kúñá'nu, ni jiká tu'ún-de-ya: Chaa va'a kúu-ní Maestro. Nún sá'a-ná te ni'in tá'ú-ná kuchaku-ná ní káni. Áchi-de.

¹⁹ Te ni ka'an Jesús jíin-de: Naja ká'an-ro cháa va'a jíin-ri. Tú ni in cháa va'a ío, chi máa in-ni Dios.

²⁰ A jini-ro tu'un ni tá'ú tiñu-ya núu-ro: Ma ká'ni-ro ndíyi, ma kúsíki ncháa tá'an-ró, ma sakuí'ná-ró, ma ká'an-ro tu'un tú'ún, kuandatu nuu táa-ro, nuu náa-ro, áchi-ya.

²¹ Te máa-de ni kachi-de: Taká tiñu yá'a a ni skíkuu-ná onde ná lúli-ná, áchi-de.

²² Te Jesús, ni jini so'o-ya tu'un yá'a. Te ni kachi-ya jíin-de: In-na tiñu kúmani sá'a-ró. Xíkó ndí'i ja ñáva'a-ró, te kuá'a-ró núu ñayivi ndá'ú. Te onde andívi kóo yaji-ro. Yúan-na te kii-ró kúndikjin-ro rúu kí'on. Áchi-ya.

²³ Yúan-na te máa cháa-ún, ni jini so'o-de ja súan ni ka'an-ya. Te ni kuxíi xáan ini-de, chi kúká xáan-dé.

²⁴ Te ndé'é Jesús ja súan ni kuxíi xáan ini-de, te ni kachi-ya: Xaan ú'ú kivi in cháa kúká ini ñuu nuu tá'ú Dios tiñu.

²⁵ Yachi-ga kivi in camello yau yiki tikuí vása in cháa kúká kivi-de ini ñuu nuu tá'ú Dios tiñu. Áchi-ya.

26 Te ñayivi, ni kajini so'o-i tu'un ni ka'an-ya-ún, ni kaka'an-i: Te ndé chaa kaku núsáá, áchí-i.

27 Te ni ka'an-ya jín-de: Ió tiñu ja má kúu sá'a ni ñin chaa. Ko Dios, chi kúu sá'a-ya taká-ni. Achí-ya.

28 Yúan-na te ni ka'an Pedro jín-ya: Náá, ni kaskéndo-ná taká ndatiñu-ná te káindikín-ná ní vai-yó. Achí-de.

29 Te máá-ya ni kachi-ya jín-de: Jandáa ká'an-ri jín-ró, nú ñin chaa ni skéndo-de ve'e-de, xí táa-de, xí ñaní-de, xí ñásí'i-de, xí sé'e-de ja sikí ñúu nuu tá'ú Dios tiñu,

30 te nani'in kuá'a-gá-de vina. Te onde inga vida chaa, te kuchaku-de ní káni. Achí-ya.

Jín kivi ní ka'an Jesús ja kúu-ya

31 Te Jesús, ni ki'in-ya ndí'uxí uu-de, te ni ka'an-ya jín-de: Vina chi kaa-yó kí'in-yo ñúu Jerusalén. Te yúan skíkuu taká tu'un ni chaa chaa ni kajani tu'un Dios onde sáá sikí máá Sé'e chaa.

32 Chi natuu-ya núu ñayivi sñin nación. Te sákátá-i nuu-ya. Te sá'a ndiva'a-i jín-ya. Te tiví si'ví-i nuu-ya.

33 Yúan-na te nú ni ndí'i ni kaxndó'o-i-ya, te ka'ni-i-ya. Ko nuu uní kivi te nachaku-ya. Achí-ya.

34 Ko máá-de, tú ní kájuku'un kuti iní-de tu'un yá'a. Te tu'un-ún ni ka'an sa'í-ya. Yuán tú ní kájuku'un iní-de ja ní ka'an-ya jín-de.

Ja ní ndundijin nduchi cháa kuáá

35 Te ni kuyani-ya kuá'an-ya ñúu Jericó. Te ñin chaa kuáá, kánchaa-de yu'ichi jikán-de caridad.

36 Te chaa kuáá-ún, ni jini so'o-de kája'a ñayivi kája'an-i. Te ni jika tu'un-de naún kúu yuán.

37 Te ni kakachi-i nuu-dé ja Jesús, ñuu Nazaret, ni ja'a-ya kuá'an-ya.

38 Yúan-na te ni kana kó'ó-de: Jesús, Se'e David, kundá'ú iní-ní náá, áchí-de.

39 Te ñayivi kája'an ichi nuu-ya, ni kaka'an-i jín-de ja ná kasú-de yu'u-dé. Ko máá-de ví'i-gá ni kana kó'ó-de: Se'e David, kundá'ú iní-ní náá víi, áchí-de.

40 Yúan-na te ni jukuñi Jesús. Te ni tá'ú-ya tiñu ná kí-de nuu-ya. Te ni jaa-de. Te ni jika tu'un-ya-de:

41 Naún sá'a-ri jín-ró kuní-ro, áchí-ya. Te chaa-ún ni ka'an-de: Táta, ja ná ndundijin nduchi-ná kuní-ná, áchí-de.

42 Te ni kachi Jesús jín-de: Kuá'an, chi ni kandíja-ró te yuán ní nduva'a-ró, áchí-ya.

43 Te ni ndundijin-ni nduchi-dé. Te ni ndikin-de-ya, nákana jaa-de Dios. Te taká ñayivi-ún, ni kajini-i nuu-dé. Te ni kanakana jaa-i Dios.

19

Tu'un Zaqueo

1 Te ni kivi Jesús iní ñuu Jericó, ni ja'a-ni-ya kuá'an-ya núu.

2 Te yúan ni kenda-ni ñin chaa kúká, nání-de Zaqueo. Te chaa-ún kúñá'nu-de nuu taká chaa xini.

3 Te ndúkú ndéé-de nde'é-de nuu Jesús nú ndé chaa kúu-ya. Ko tú ní kúu, chi kua'a ñayivi ní kajasu-i-ya, te vina liki-ni-de.

4 Te jínu-de n̄ jakuxnúú-de. Te n̄ kaa-de xin̄i ñ̄n nuyú'ndú náva'a kun̄i-de nuu-yá. Ch̄i yúan ja'a-ya kí'in-ya.

5 Te n̄ jaá Jesús yúan. Te n̄ ndakoto-ya núú-dé. Te n̄ ka'an-ya jíin-de: Zaqueo, yach̄i nuu-ró ch̄i vina jínu ñ̄ú'ún já kéndoo-ri ve'e-ró. Achí-ya.

6 Yúan-na te yach̄i n̄ nuu-de. Te kús̄i xáan in̄i-de n̄ jaka-de-ya.

7 Te ñ̄ayivi-ún, n̄ kajini-i ja súan n̄ kuu. Te n̄ kaka'an sóo-i: A kua'an-tu-ya kéndoo-ya jíin ñ̄n cháa ío kuachi, áchí-i.

8 Yúan-na te Zaqueo n̄ jukuñi-de. Te n̄ kachi-de jíin máa Jító'o-yo: Táta, sava ndatíñu-ná, ná kuá'a-ná nuu ñ̄ayivi ndá'ú. Te nú nuu ñ̄n cháa n̄ janchará ná ndatíñu-de, te ná nákuá'a-ná kuun já súan nuu-dé. Achí-de.

9 Te n̄ kachi Jesús jíin-de: Vina te in̄i ve'e yá'a n̄ kaku ñ̄n cháa núsáa, ch̄i máa, suni se'e Abraham kúu.

10 Ch̄i máa Sé'e cháa vaí nándúkú-yá te nama-ya já á n̄ naa. Achí-ya.

Tu'un yátá uxí mozo jíin xú'ún

11 Te n̄ kajini so'o ñ̄ayivi-ún taká tu'un yá'a. Te Jesús n̄ ka'an-ga-ya ñ̄n tu'un yátá, ch̄i a n̄ kuyani-ya ñ̄úu Jerusalén, te kájani in̄i-i ja vítan ñ̄ú'ni koo ndijin ñ̄úu nuu tá'ú Dios tiñu.

12 Ja yúan ní ka'an-ya: ñ̄n cháa kúñá'nu, n̄ kenda-de kua'an jíká-de inga ñ̄úu náva'a ni'in-dé fuerza ja t̄in-de ñ̄úu, te cháa-de.

13 Te n̄ kana-de xin̄i uxí tá'an mozo-de, te n̄ ja'a-de ciento ciento peso nuu ñ̄n ñ̄n-i. Te n̄ ka'an-de jíin-i: Satiñu jíná'an-ró nini kí'in-ri te nchara-ri, áchí-de.

14 Ko kájito u'u ñ̄ayivi ñ̄úu-ún-de, te n̄ katájí ñ̄n comisión kuakasú nuu-dé: Tú játa'an in̄i-yo já tá'ú cháa yúan tiñu nuu-yo. Achí.

15 Te n̄ kuu ja ní ni'in-dé fuerza ja t̄in-de ñ̄úu, te n̄ nchara-de. Te n̄ tá'ú-de tiñu ná kí mozo ja ní ja'a-de xu'ún núú-ún, náva'a ná kun̄i-de ndasa n̄ kasatiñu ñ̄n ñ̄n-i.

16 Te mozo ñ̄n n̄ jaá nuu-dé. Te n̄ ka'an-i: Táta, n̄ ja'a-ní ciento peso nuu-ná, te n̄ ni'in-ná mil peso siki, áchí-i.

17 Te máa-de n̄ kachi-de jíin mozo: Ío va'a ch̄i mozo va'a kúu-ró. N̄ skíkúu va'a-ró jíin yakú ndatíñu-ri. Vina te tá'ú-ró tiñu nuu uxí ñ̄úu t̄in-ri, áchí-de.

18 Te n̄ cháa inga mozo te n̄ ka'an: Táta, n̄ ja'a-ní ciento peso nuu-ná, te n̄ ni'in-ná u'un ciento peso siki, áchí-i.

19 Te suni n̄ ka'an-de jíin mozo-ún: Róo, suni tá'ú-ró tiñu nuu ú'un ñ̄úu t̄in-ri, áchí-de.

20 Te n̄ cháa inga mozo. Te n̄ ka'an: Táta, yá'a ío ciento peso-ní, ch̄i n̄ chiva'a-ná in̄i ñ̄n pañito.

21 Ch̄i n̄ yu'ú-ná n̄ jito-ná ní ja cháa xaan in̄i kúu-ní, te náki'in-ní ja tú jáitúu-ní, te já'nu-ní ja tú jachá-ní, áchí-i.

22 Yúan-na te n̄ kachi-de jíin-i: Mozo kañáa kúu-ró, te jíin tú'un n̄ kenda yu'u-ro jíin, nákuñdí-ri siki-ro. Ch̄i a jíin-ro já cháa xaan in̄i kúu-ri, ja náki'in-ri ja tú jáitúu-ri, te já'nu-ri ja tú jachá-ri.

23 Núsáa, naja tú ní já'a-ró xú'ún-ri no'on banco núú. Te nuu ncháa-ri te nandakan-ri xu'ún-ri onde jíin se'e xu'ún núú. Achí-de.

24 Yúan-na te n̄ kachi-de jíin sava-ga ñ̄ayivi ká'jin yani nuu-dé: Kuanchaa ciento peso jíin núú-í, te kuá'a-ró núú mozo ñ̄áva'a mil peso, áchí-de.

25 Te máa ñ̄ayivi, n̄ kaka'an jíin-de: Táta, a ñ̄áva'a-i mil peso xáan, áchí.

26 Te n̄i ka'an tuku máá cháa kuñá'nu: A ká'an-ri jín-ró, cháa ja á ñáva'a, te kii-ga nuu-dé, te cháa ja tú ñáva'a, vasa ja á ñáva'a-de-ún, te kuxio ki'in.

27 Te suni cháa kájito u'u ruu, ja tú ní kákuni-de ja tá'ú-ri tiñu nuu-dé, kuáki'in-de ná kíkoyo-de nuu-rí yá'a. Te ka'ni-ro-dé jíná'an-de. Achí-de.

Ja ní kivi Jesús in̄i ñuu Jerusalén

28 Te n̄i ndi'i n̄i ka'an-ya tú'un yá'a. Te n̄i jakuxnúú-yá kuakaa-ya núu Jerusalén.

29 Te nuu ní kuyani-ya ñuu Betfagé jín ñuu Betania, n̄i jaa-ya ñin yuku nání yúku Olivos. Te n̄i táji-yá uu cháa káskuá'a jín-yá kája'an-de:

30 Kuá'an rancho kándeé lado jian. Te nuu kivi-ni-ró yúan, te ni'in-ro ñin burro nú'ni-ti, ja ní ñin cháa té koso-gá-de-ti. Te ndáji-ró-ti. Te kii-ró jín-ti.

31 Te nú ndé cháa ká'an jín-ró, naja kándáji-ró-ti, achí-de, te ka'an-ro jín-de: Máá Jito'o-yo jinu ñú'ún-yá-ti, achí-ro, achí-ya.

32 Te kája'an cháa n̄i táji-yá-ún te n̄i kani'in-dé-ti nátu'un n̄i ka'an-ya jín-de.

33 Te nini kándáji-de burro-ún te n̄i kaka'an jito'o-ti jín-de: Naja kándáji-ró burro-ri, achí-de.

34 Te máá-de, n̄i kaka'an-de: Ch̄i máá Jito'o-yo jinu ñú'ún-yá-ti, achí-de.

35 Te n̄i chakoyo-de jín-ti nuu Jesús. Te n̄i kaxndée-de tikachí-de siki burro-ún. Te n̄i kaskáa-de Jesús siki-ti yóso-yá-ti.

36 Te nini jika-ya kuá'an-ya, te n̄i kajakin-de tikachí-de in̄i ichi.

37 Te nini kákuyani-ya ñuu Jerusalén ja kákuun-ya yúku Olivos, te taká cháa káskuá'a jín-yá, kánakana jaa-de Dios siki taká tiñu ñá'nu ja ní kajini-de n̄i sá'a-ya.

38 Te kaka'an-de: Ná nákana jaa-yó Rey yá'a ch̄i ndíso-ya tiñu máá Tatá Dios. Ch̄i vindaḡ vinené ío onde andívi, te suni luu ñá'nu káa yúan. Achí.

39 Yúan-na te sava cháa fariseo ká'in ma'ñú ñáyivi kuá'a-ún, n̄i kaka'an-de jín-yá: Maestro, kana jín-ni nuu cháa káskuá'a jín-ni, ná kasú-de yu'u-dé, achí-de.

40 Te máá Jesús n̄i ka'an-ya: A ká'an-ri jín-ró ja nú cháa yá'a ná kasú-de yu'u-dé, te súan kana kó'ó taká yuu, achí-ya.

41 Te n̄i kuyani-ya. Te n̄i jini-ya núu ñuu-ún. Te n̄i nde'e-ya siki ñuu-ún.

42 Te n̄i ka'an-ya: Aḡ, xáan va'a nú ní jini máá-ró ndasa vaḡ tu'un vindaḡ vinené núu. Ko vina ch̄i a yisa'í te ma kuní-ro núu.

43 Ch̄i jaa kivi, ja cháa kájito u'u róo kuikó nduu nini-dé róo. Te taká lado kasu-de róo. Te nataan ni'in-de róo.

44 Te stúncháa-de róo nuu ñú'un onde jín sé'e-ró ja káxiukú-i in̄i-ro. Te ma skéndoo-de yuu kóso tá'an siki yúu, ch̄i tú ní jini-ro ja ní kii-ya núu-ro. Achí-ya.

45 Te n̄i kivi Jesús in̄i ve'e i. Te n̄i keja'á-yá kiñi'in-ya ñáyivi kájaan káxiikó ñin-i in̄i ve'e i-ún kája'an-i.

46 Te n̄i ka'an-ya jín-i: Á tú yóso núu tutú: Ve'e-ri, ch̄i ve'e nuu kájikān ta'u kúu, ko máá-ró, a n̄i kanasá'a-ró yaú kava ñáku'i'ná, achí-ya.

47 Te ndita'an kivi stá'an-ya tú'un in̄i ve'e i. Ko sutu ñá'nu jín cháa káchaa tutu jín cháa kákuñá'nu in̄i ñuu-ún, n̄i kándúkú-de modo ndasa ka'ni-dé-ya.

48 Ko tú ní kákuu ndasa sá'a-de jín-yá, ch̄i ndivii ñáyivi, n̄i kakee nuu-i ká'in-i kájiní ná'in-i tu'un ká'an-ya.

20

Siki tĩnu ndiso Jesús

¹ Te ñin kivĩ jían stá'an-ya tú'un nuu ñáyivi iní ve'e ij, te jáni-ya tú'un va'a. Te sutu ñá'nu jíin cháa káchaa tutu jíin cháa ñi kayii, ñi jakoyo-de nuu-ya.

² Te ñi kajika tu'ún-de-ya: Kastu'ún, na jíin tú'un sá'a-ró tĩnu yá'a. Te ndéja ní ka'an jíin-ró sá'a-ró súan, áchí-de.

³ Yúan-na te ñi ka'an Jesús jíin-de: Suni ná kaká tu'ún-rí róo ñin tu'un: Kastu'ún,

⁴ ja ní skuánducha Juan sáa, á onde andíví ní kii tu'un, xí cháa ñi tá'ú tĩnu, áchí-ya.

⁵ Yúan-na te ñi kandatú'ún máa-de: Nú ka'an-yo já onde andíví, te kachí-de kuni-yó: Naja tú ní kákandíja-ró núu-dé núsáa.

⁶ Te nú ka'an-yo já cháa ñi tá'ú tĩnu, te ndivii ñáyivi kuá'a-i yuu xiní-yo. Chi kájani ndija iní-i ja cháa ñi jani tu'un Dios ñi kuu Juan, áchí-de jíin tá'an-de.

⁷ Te ñi kaka'an-de ja tú kájiní-de ndénu ní kii tu'un-ún.

⁸ Yúan-na te ñi ka'an Jesús jíin-de: Suni ruu tú kachí-ri nuu-ro na jíin tú'un sá'a-ri tĩnu yá'a, áchí-ya.

Chaa kásatiñu nuu itú uva

⁹ Te ñi kejá'a-yá ñi ka'an-ya tú'un yátá yá'a jíin ñáyivi-ún: ñin chaa ñi nachu'un-de ñin itú uva. Te ñi xndóo-de nuu cháa kásatiñu jíin. Te ñi kee-de kua'an jíká-de ja ná'an xáan.

¹⁰ Te ñin kivĩ ñi tájí-de ñin mozo-de kua'an nuu cháa kásatiñu jíin uva ja ná náku'a-de nde'e uva nuu mozo-ún núu. Ko chaa kásatiñu-ún, ñi kastují-dé mozo. Te ñi kákiñi'in-de-i kuano'on sáni-ni-i.

¹¹ Te jito'o-ún, ñi ñatájí tuku-de inga mozo-de. Ko máa cháa kásatiñu-ún, suni ñi kastují-dé mozo-ún, te ñi kasákátá-de jíin-i te ñi kákiñi'in-de-i kuano'on sáni-ni-i.

¹² Te jito'o uva-ún ñi ñatájí tuku-de mozo uní-de kua'an. Ko máa cháa kásatiñu-ún, suni ñi kastují-dé mozo-ún. Te ñi kaskúnu-de-í.

¹³ Yúan-na te ñi ka'an máa jito'o itú uva: Ndasa sá'a-ri. Ná tájí-rí se'e-ri ja kúndá'ú iní-ri-i. Sanaa te koo ja jíin'ún-de nuu sé'e-ri. Achí-de.

¹⁴ Ko máa cháa kásatiñu-ún, ñi kájiní-de nuu-í. Te ñi kandatú'ún máa-de: Suchí yá'a xíin tá'u. Ná chó'o, ná ká'ni-yo-í nává'a ná ndóo ta'u-í kuu-yó, áchí-de.

¹⁵ Te ñi kákiñi'in-de-i ichi yátá itú uva. Te ñi kaja'ni-dé-i. Te ndasa sá'a máa jito'o itú uva jíin-de núsáa.

¹⁶ Chaa-de, te xnáa-dé chaa kásatiñu-ún. Te ku'a-de itú uva nuu ingá chaa. Achí-ya. Te ñáyivi-ún ja ní kájiní so'o-i tu'un yá'a, te ñi kaka'an-i: Ma kúu kuti súan, Táta. Achí-i.

¹⁷ Ko máa-yá ñi nde'é-yá nuu-í te ñi ka'an-ya: Núsáa te ñaun kuni ka'an tu'un yóso yá'a: Yuu ní kaské'ichí chaa kácutá'an, ya'á kúu máa yúu ndiso fuerza jiki. Achí.

¹⁸ Taká-i ja nduá siki yúu-ún, te ta'nu. Ko nú ndé siki júngava máa yúu-ún, te kukuáchí-i sá'a. Achí-ya.

Siki xú'ún César

¹⁹ Yúan-na te sutu ñá'nu-ún jíin cháa káchaa tutu ñi kándúkú-de modo tñin-de-ya máa hora-ún. Chi ñi kajúku'un iní-de ja siki máa-de kúu tu'un yátá ní ka'an-ya-ún. Ko ñi kayu'ú-de ñi kajito-de ñáyivi.

20 Te ndé'é ndé'é-de ichi-yá. Te n̄ katáji-de sava cháa ja kóto yu'u-dé-ya. Te cháa-ún, káka'an-de ja cháa ndaa kákuu-de, náva'a tiin yátá-de-ya siki tú'un ká'an-ya, te nastúu-de-ya núu fuerza gobernador, cháa tá'ú tínu yúan, kákuni-de.

21 Te cháa-ún, n̄ kajika tu'ún-de-ya: Maestro, kájiní-ná ja ká'an va'a-ní te stá'an ndaa-ní tu'un. Te tú ndé'é-ní ndasa jito taká ñayivi, chí sua stá'an ndaa-ní ichi Dios.

22 Á kuu kuá'a-yó xú'ún yóo nuu César xí túu, áchí-de.

23 Ko máa-yá, n̄ jiní-ya já xndá'ú-de-ya kákuni-de. Te n̄ ka'an-ya jín-de: Naja kájito ncháa-ro rúu.

24 Stá'an xu'ún jián ná ndé'é-rí. Ndé cháa kúu cháa ncháa nuu yá'a, jín tú'un yóso yá'a. Achí-ya. Te n̄ kaka'an-de: César kúu, áchí-de.

25 Yúan-na te n̄ ka'an-ya jín-de: Kuá'a ja xín César nuu César, te ja xín Dios nuu Dios núsáa, áchí-ya.

26 Te tú ní kákuu tiin yátá-de-ya jín tú'un yá'a jito nuu ñayivi. Te n̄ kanaa iní-de n̄ kajini so'o-de tu'un n̄ ka'an-ya jín-de. Te tú ní káka'an kuti-gá-de.

Siki já náchaku ndíyi

27 Yúan-na te n̄ jakoyo yakú cháa saduceo. Te cháa-ún, káka'an-de ja tú nachaku kuti ndíyi. Te n̄ kajika tu'ún-de-ya:

28 Maestro, Moisés n̄ chaa-de tutú n̄ ndoo jín-yó: Nú ñani in chaa kuu-de, te ío ñasí'í-de, te nú tú se'e-de ní ío. Yúan-na te ñani-de ná náki'in ñasí'í-de, te nandakín-de tata ñani-de, áchí tutú-ún.

29 Bueno, n̄ ka'io usiá ñani. Te cháa núu, n̄ tanda'a-dé. Te n̄ ji'i-de. Te tú kuti sé'e-de ní ío.

30 Te cháa uu, n̄ naki'in-de-ña. Te n̄ ji'i-de. Te tú kuti sé'e-de ní ío.

31 Te cháa un̄i n̄ naki'in-de-ña. Te n̄ ji'i tuku-de. Te ndí'usiá-de suni súan. Te n̄ kaji'i-de. Te tú kuti ní in se'e ní káxndóo-de.

32 Te onde sandí'í-na te suni n̄ ji'i máa ñá'an-ún.

33 Te kivi náchaku taká ndíyi, ndé in-de kuu-ña ñasí'í-de núsáa. Chí ndí'usiá-de n̄ kanchaka-de-ña, áchí-de jín-yá.

34 Yúan-na te n̄ kachí Jesús jín-de: Se'e ñayivi yá'a, chí kátanda'a-í jíná'an-i.

35 Ko ío ñayivi já jáni in̄i Dios ja ñayivi vá'a kúu-i. Te ñayivi-ún nachaku-i ma'ñú ndíyi, te kivi-i inga vida. Te tú tanda'a kúti-í jíná'an-i yúan.

36 Ni ma kúu kuti-gá-i. Chí in̄i núu-ni kákuu-i jín ndájá'a ándívi, te suni se'e Dios kákuu-i, chí a n̄ nachaku-i.

37 Te siki ndíyi ja náchaku, suni in̄i-ni tu'un n̄ stá'an Moisés nuu yóso tú'un cuenta yukú. Chí n̄ skúnání-de-ya Dios Abraham, Dios Isaac, jín Dios Jacob.

38 Chí Dios, nasu Dios ñayivi ní kaji'i kúu-ya, chí sua Dios ñayivi káichaku kúu-ya. Chí nuu máa-yá káichaku taká ñayivi. Achí-ya.

39 Te yakú cháa káchaa tutú, n̄ kaka'an-de: Va'a-ni n̄ ka'an-ní Maestro, áchí-de.

40 Te tuká ní kátava iní-de ja kaká tu'ún-de-ya.

Siki Cristo, Se'e David

41 Te n̄ ka'an-ya jín-de: Naja káka'an-de ja Cristo kúu Se'e David.

42 Chí máa David n̄ ka'an-de nuu tutú Salmo: Máa Tatá Dios n̄ ka'an-ya jín Jító'o-rí: Nungoo-ró ichi ndává'a-rí,

43 te ná chúkú-rí ñayivi kájito u'u róo kuu-i teyu kuxndíi ja'a-ro, áchí.

44 Te máá David: Jito'o n̄i ka'an-de jíin-yá: Te ndasa kúu-ya sé'e-de núsáá, áchí-ya.

45 Te kánchaa-ya má'nú táká ñayivi. Te n̄i ka'an-ya jíin cháa káskuá'a jíin-yá:

46 Koto-ró máá-ró núu cháa káchaa tutu, chí kákuni-de kaka-de jíin sú'nu káni. Te kákuni-de ja ká'an sa'an-yo jíin-de nuyá'u. Te silla jíinú'un onde xin̄i mesa in̄i ve'e sinagoga, jíin silla xin̄i mesa nuu ío xini kákuni-de.

47 Te suni cháa yá'a kákókó-de ve'e ña'an kendo ndá'ú. Te kándúkú-de modo sáni, ja kájikan ta'u ná'an-de. Chaa yá'a, ví'i-gá ta'nu ndatu-de, áchí-ya.

21

Ja ní soko ñá'an viuda xu'un

1 Te n̄i ndakoto-ya, te n̄i jin̄i-ya núu ñayivi kúká káchu'un-i xu'un in̄i janu.

2 Te n̄i jin̄i-ya núu ñin ña'an viuda ja ní kendo ndá'ú íi-ñá, te n̄i chu'un-ña úu xu'un yíkin náa in̄i janu-ún.

3 Te n̄i ka'an-ya: Jandáa ká'an-ri jíin-ró, ja ñá'an ní kendo ndá'ú yá'a, n̄i chu'un-ga-ña vásá táká-ga-i.

4 Chí taká-i, n̄i káchu'un-i ja ní ndendoso sikí-í n̄i kasoko-í nuu Dios. Ko ña'an yá'a, vaša kúnda'ú-ña ko n̄i chu'un ndi'i-ña ja kúchaku-ña jíin, áchí-ya.

Náun tuni koo kivi jinu ñuyivi

5 Te sava-de káka'an-de tu'un ve'e íi, ndasa n̄i nduluu jíin yúu lúu jíin ofrenda. Te n̄i ka'an-ya:

6 Taká ndatíñu ja kánde'é-ró yá'a, chaa ñin kivi ja má kútá'an-ga ni ñin yuu, chí ndi'i ndua sá'a-i, áchí-ya.

7 Yúan-na te n̄i kajika tu'un-de-ya: Maestro, ndé kivi kóo taká tiñu yá'a. Te ñaun tuni koo nuu kuyani chaa taká tiñu yá'a, áchí-de.

8 Yúan-na te n̄i ka'an-ya jíin-de: Koto-ró máá-ró jíná'an-ró náva'a tú xnda'ú ni ñin-i róo. Chí kikoyo kua'a ñayivi kí'in núu sí'ví-rí, te ka'an-i: Máá-rí kúu ía-ún. A n̄i chaa kivi-ún, achí-i. Ko ma kí'in-ro jíin-i.

9 Te nú n̄i kajini tu'un-ró ja ío guerra te kájatá'an ñayivi, te ma yú'ú-ro, chí kánúu ja xná'an-ga koo taká tiñu yá'a. Ko ma ndi'i yachi.

10 Yúan-na te n̄i ka'an-ya jíin-de: Ndonda nación sikí nación te ñuu sikí ñúu.

11 Te taan xaan. Te yá'a yúan koo tama jíin kué'e xaan. Te koo tuni ñá'nu ichi ándívi, te yu'ú ñayivi jíná'an-i.

12 Ko onde té chá'an-ga koo taká tiñu yá'a, te chindikin-i róo te katin-i róo. Te nastúu-i róo in̄i ve'e sinagoga jíin in̄i vekaa, kinchaka-i róo nuu rey jíin núu gobernador ja sikí rúu.

13 Te koo súan náva'a kani ndaa-ro tú'un.

14 Núsáá te ná kúndaq in̄i-ro ja má nákani in̄i-ro ndasa xndió káni-ró tú'un nuu-í.

15 Chí ruu, kua'a-ri ñin yu'u jíin tú'un ndíchí núu-ro, náva'a chaa kájito u'u róo, ma kúu ka'an-de sikí-ro ni ma kúu kundéé-de jíin-ró.

16 Te suni táa-ro, ñani-ro, tá'an-ró, jíin ñayivi kájiní tá'an-ró jíin, nastúu-i róo. Te kuu sava-ró sá'a-i.

17 Te taká ñayivi, koto u'u-i róo ja sikí rúu.

18 Ko ni ñin ixi xini-ro ma náa kúti.

19 Te nú kuandéé in̄i-ro te kuchaku añu-ro.

20 Ko nú n̄ kajini-ro já ní kajikó ndúu soldado yata ñúu Jerusalén, yúan-na te juku'un in̄i-ro já á yani naa ñúu-ún.

21 Yúan-na te ñayivi káxiukú in̄i ñuu Judea, kunu-i kingoyo-i onde yuku. Te ñayivi kájin ma'ñú ñúu-ún, kuxio-i ki'in-i. Te ñayivi kájin onde rancho, ma ndívi-i in̄i ñuu.

22 Ch̄i kivi yúan kuu kivi nání'in tá'an Dios jín-i, náva'a náskíkuu taká tu'un yóso núu tutú.

23 Ko kivi-ún, naka ndá'ú kuu ña'an kañu'un se'e jín ñá'an káskáxin-í, ch̄i kii tundó'o xaan sikí ñúyivi. Te kit̄i in̄i Dios jín ñáyivi yá'a.

24 Te kuu-i jín machete. Te kingoyo-i preso onde taká nación. Te ñayivi s̄in nación, kuañu-i sikí ñúu Jerusalén onde jinu kivi ñáyivi s̄in nación.

25 Yúan-na te koo tuni nuu ndíkandii jín núu yóo jín núu tiñu xini. Te kii tundó'o sikí taká ñayivi ñúyivi yá'a. Te yu'ú ñayivi já ní'in mar jín sú'ma mar.

26 Te kuu xaan sáva chāa ja káyu'ú-de, ch̄i káindaŋtu-de chāa tundó'o yá'a sikí ní ñúyivi. Te taká fuerza andívi, ndí'i ka'ya.

27 Yúan-na te kuni-i nuu máa Sé'e chāa kii-ya núu ñin viko nu'ún, jín fuerza ja ndúñá'nu xaan-ya.

28 Te nú a n̄i kejá'a taká tiñu yá'a, yúan-na te ndukani-ró xini-ro te ndakoto-ró, ch̄i a yani nama-ya róo, áchí-ya jín-de.

29 Te suni n̄i ka'an-ya ñin tu'un yátá jín-de: Nde'é yúnu mérkexe, jín taká-ga yunu.

30 Nú n̄i kajini-ro já ní kejá'a nájaa numa yúnu-ún, yúan-na te káju'ku'un in̄i-ro já á yani nchāa viko sáú.

31 Suni súan máá-ró, nú n̄i kajini-ro kuákuu taká tiñu yá'a, yúan-na te kuni-ro já á yani koo ñuu nuu tá'ú Dios tiñu.

32 Jandáa ká'an-r̄i jín-ró ja má náa ñáyivi yá'a onde nú tú skíkuu taká tiñu.

33 Andívi jín ñúyivi ch̄i naa, ko tu'un ká'an-r̄i chi ma náa.

34 Koto-ró máá-ró náva'a ma kutéñu añu-ro jín já kée ndási-ró xí já kóo nájini-ró. Te ma kutéñu-ró jín ndátíñu kuchaku-ro, ch̄i sanaa te chāa-ni kivi-ún sikí-ro.

35 Ch̄i nátu'un ñin xeyu, súan jinu sikí taká ñayivi káxiukú ní ñúyivi yá'a.

36 Núsáa te kundito-ró taká kivi, te kakan ta'u-ro náva'a kuu kaku-ró núu taká tundó'o ja kí-ún, te kundii-ro núu máa Sé'e chāa. Achí-ya.

37 Te ndita'an kivi ní stá'an-ya tú'un in̄i ve'e ij. Te ndita'an akuáa ní kenda-ya kuá'an-ya onde yuku Olivos. Te yúan n̄i ndoqo-ya.

38 Te taká ñayivi, ña'an chákoyo-i nuu-ya in̄i ve'e ij, náva'a kuni so'o-i tu'un ká'an-ya.

22

Ja ní kanat̄in tu'un tá'an sikí Jesús

1 Yúan-na te n̄i kuyani viko kóo stañilá tú yí'i yujan ía, ja nání viko Pascua.

2 Te taká sutu ñá'nu jín taká chāa káchaa tutu, n̄i kandúkú sá'i-de modo ndasa ka'ni-dé-ya, chi n̄i kayu'ú-de n̄i kajito-de ñayivi.

3 Te n̄i kivi Satanás in̄i Judas, chāa nání Iscariote, ñin tá'an ja uxí uu-ún kúu-de.

4 Te chāa-ún, n̄i kee-de kua'an-de. Te n̄i ndatu'ún-de jín sutú ñá'nu jín cháa kákuu jefe nú ndasa nastúu-de Jesús.

5 Te máá cháa-ún n̄i k̄akus̄i iní-de. Te n̄i k̄akee yu'u-dé ja kuá'a-de xu'ún núy Judas.

6 Te n̄i jatu'un Judas. Te n̄i ndúkú-de modo ndasa nastúu-de-ya núy sutú jíná'an náva'a tú kuvaā ñayivi.

Viko lélú Pascua

7 Te n̄i jaā viko kóo st̄at̄ilá tú yí'i yujan íá. Te máá kiví-ún jínu ñú'ún ká'ni-í lélú Pascua.

8 Te n̄i tájī-yá Pedro jín Juan kua'an-de, te n̄i ka'an-ya jín-de: Kuá'an te sátu'a-ró núy kée-yo lélú Pascua, achí-ya.

9 Te n̄i kaka'an-de jín-yá: Ndénu kuni-ní sátu'a-ná, achí-de.

10 Te n̄i kachī-ya jín-de: Kuni s̄o'o, nú a n̄i jaā-ro iní ñuu-ún, te ketá'an-ró jín in cháa ndiso in̄ kiyi nducha. Kundik̄in-ro-dé ki'in-ro jín-de onde in̄i ve'e nuu ndívi-de.

11 Te ka'an-ro jín jito'o ve'e-ún: Achí máá Maestro jín-ní: Ndénu ío in̄ ve'e kuá'a núu-ní nuu kée-ná lélú Pascua jín cháa káskuá'a jín-ná, achí-ro.

12 Yúan-na te jito'o-ún st̄á'an-de in̄ cuarto ká'nu onde xin̄i ve'e nuu-ro, ja á núña. Te yúan sátu'a-ró. Achí-ya.

13 Te kája'an-de. Te n̄i kani'in-dé nátu'un n̄i ka'an-ya jín-de. Te n̄i kasátu'a-de ndasa kuxíni-de lélú Pascua.

14 Te n̄i jaā hora-ún, te n̄i jungoo-ya núy mesa. Te suni n̄i kajungoo apóstol-ya jín-yá.

15 Te n̄i kachī-ya jín-de: Xaan kúu in̄i-r̄i kee-rí lélú Pascua yá'a jín-ró jíná'an-ró ja té ndo'o-ga-r̄i.

16 Ch̄i kástu'ún-rí nuu-ro, ja má kée kúti-gá-r̄i Pascua yá'a, onde nú tú skíkúu máá iní ñuu nuu tá'ú Dios tiñu. Achí-ya.

17 Te n̄i ki'in-ya in̄i taza. Te n̄i jikan ta'u-yá, te n̄i ka'an-ya: Ki'in ya'á. Te saka-ro núy tá'an-ró.

18 Ch̄i ká'an-r̄i jín-ró ja onde vina ma kó'o kuti-gá-r̄i nducha ndé'e uva, onde nú tú koo ñuu nuu tá'ú Dios tiñu.

19 Te n̄i ki'in-ya st̄áa. Te n̄i jikan ta'u-yá. Te n̄i sákuáchí-yá. Te n̄i ja'a-ya núy-dé jíná'an-de. Te n̄i ka'an-ya: Ya'á kúu yiki kúñu-r̄i ja ní jataña-a-r̄i ja sikí róo jíná'an-ró. Ya'á sá'a-ró ja núku'un in̄i-ro rúu.

20 Suni súan n̄i sá'a-ya jín taza, nuu ní ndí'i n̄i kuxíni-ya. Te n̄i ka'an-ya: Taza yá'a kúu niñi-r̄i ja sá'a contrato jáá. Te n̄i jati ja sikí róo jíná'an-ró.

21 Ko ndé'é-ró ja cháa nastúu ruu, kánchaa-de jín-rí nuu mesa yá'a.

22 Ch̄i jandáa, máá Sé'e cháa ki'in-ya íchi ja ní sándaā Dios. Ko naka ndá'ú kuu cháa nastúu l'a-ún, achí-ya.

23 Yúan-na te cháa káskuá'a jín-yá, n̄i kakejá'á-de kájik̄a tu'ún tá'an máá-de, nú ndé in̄-de kúu cháa sá'a tiñu ya'a.

Ja ní kastátá'an-de ndé cháa kúñá'nu-ga

24 Te n̄i kakejá'á-de kastátá'an máá-de nú ndé in̄-de kúñá'nu-ga nuu tá'an-de.

25 Yúan-na te máá-yá n̄i ka'an-ya jín-de: Taká rey, ch̄i nuu taká ñayivi kátá'ú téyíi-de tiñu. Te cháa kákuñá'nu nuu máá-i, cháa kásá'a va'a káskúnáni-i-de.

26 Ko sikí róo jíná'an-ró na tú súan koo. Ndé róo ja kúñá'nu-ga, ná ndúu-ró nátu'un cháa súchí-ga. Te ndé róo ja kúñá'nu-ga-ro, ná ndúu-ró nátu'un cháa jatiñu nuu tá'an-ró.

27 Te ndéja kúná'nu-ga ío, á chaa yée stáa núu mesa, xí cháa játiñu. Nasu cháa ja yée stáa núu mesa náún. Te ruu, nátu'un chaa játiñu kúu-ri nuu-ro.

28 Ko máa-ró jíná'an-ró, n̄i ka'jin-ró jín-rí vasa kájito ncha-i ruu.

29 Te nátu'un n̄i ja'a Táa-ri ñin ñuu ja tá'ú-rí tiñu nuu, suni súan ku'a-ri nuu-ro.

30 Náv'a kee-ro kó'o-ró núu mesa jín-rí in̄i ñuu nuu tá'ú-rí tiñu. Te jungoo-ró núu silla. Te sánda-ro tiñu ndí'uxi uu tata Israel.

Tu'un Pedro jín lí'li

31 Te suni n̄i ka'an máa Jító'o-yo: Simón, Simón, kuni so'o-ró, chi n̄i jikan Satanás róo jíná'an-ró ja sijn-ún róo nátu'un trigo.

32 Ko n̄i jikan ta'u-rí ja kúu róo náv'a ma n̄ayú'ú-ro. Te máa-ró, nú a n̄i naxió káva in̄i-ro, te ná síyija-ró taká ñani-ro. Achí-ya.

33 Te n̄i ka'an-de jín-yá: Táta, a kándij tu'a-ná ja kí'in-ná jín-ní vasá vekaa te kuu-yo, achí-de.

34 Te n̄i ka'an-ya: Pedro, achí-ri jín-ró, ja onde ná té kana-ga lí'li vina te un̄i jinu ka'an-ro já tú jini kuti-ro ruu, achí-ya.

35 Yúan-na te n̄i jika tu'un-yá-de: Ná n̄i táji-rí róo n̄i kaja'an-ro já tú ní kándiso-ró ñunu, ni bolsa, ni tú ní káy'i-ró ndiján, á n̄i kuman̄i ñin ndatiñu nuu-ro náún, achí-ya. Te n̄i kaka'an-de: Tú ni ñin, achí-de.

36 Te n̄i ka'an-ya jín-de: Ko vina, chaa náv'a a ñunu, ná náki'in-de. Te suni súan jín bolsa. Te chaa ja tú naún náv'a-a-de, ná xikó-de tikachí-de te ná kuán-de ñin machete.

37 Chi ká'an-ri jín-ró, ja kánúu skíkuu-ri tu'un yá'a ja yóso núu tutú: Te onde jín cháa ñáa n̄i skétá'an-de-ya, achí. Chi taká tu'un-ri ja yóso ná skíkuu ná'in, achí-ya.

38 Yúan-na te n̄i kaka'an-de: Táta, yá'a ío uu machete, achí-de. Te n̄i ka'an-ya jín-de: Suu jian-ni, achí-ya.

Jesús in̄i Jardín Getsemani

39 Te n̄i kenda-ya. Te n̄i kee-ya kuá'an-ya onde yuku Olivos nátu'un sá'a sá'a-ya. Te chaa káskuá'a jín-yá, suni kaja'an-de jín-yá.

40 Te nuu ní ja-ya yúan, te n̄i kachí-ya jín-de: Kakan ta'u jíná'an-ró náv'a a tú koto ncha-i róo, achí-ya.

41 Te n̄i kuxio-ya núu-dé kua'an-ya nátu'un ñin nuu skánda yuu. Te n̄i jukuiñi jítí-ya. Te n̄i jikan ta'u-yá.

42 Táa, nú játa'an in̄i-ni te chaxio-ni tundó'o-ná yá'a ná kí'in, ko nasu já kuni máa-ná, chi ja kuni máa-ni ná kúu, achí-ya.

43 Te n̄i kenda ñin ndajá'a ándiví ní ja-ya nuu-yá. Te n̄i ka'an ñin tu'un ndéé in̄i jín-yá.

44 Te n̄i ndukuí'a xaan in̄i-ya. Te n̄i ndúkú ndéé téyí-ga-ya ní jikan ta'u-yá. Te n̄i kana tañi-ya ja ní tojo onde nuu ñú'un nátu'un yúyú ná'nu niñi.

45 Te nuu ní ndukuíñi-ya já ní ndí'i n̄i jikan ta'u-yá, te n̄i najaa-ya núu cháa káskuá'a jín-yá. Te n̄i jin̄i-ya já kákixi-de, chi kándukuí'a in̄i-de.

46 Te n̄i kachí-ya jín-de: Naja kákixi-ro. Nduko, te kakan ta'u-ro náv'a a tú koto ncha-i róo, achí-ya.

Ja ní kakatñin-de Jesús

47 Te nini sásúan ká'an-ya, te nī jakoyo kua'a ñáyivi. Te ñin cháa nání Judas, ñin tá'an ja uxí uu-ún, yóxnúú-de nuu ñáyivi-ún nī jaá-de. Te nī kandita-de nuu Jesús ja tiyú'ú-de-ya.

48 Yúan-na te nī ka'an Jesús jíin-de: Judas, tiyú'ú-ró rúu te súan nastúu-ró máa Sé'e cháa náún. Achí-ya.

49 Te cháa ká'jín jíin Jesús, nī kajinī-de ndasa kuakuu. Te nī kaka'an-de jíin-yá. Táta, stují-yo-dé jíin machete xí túu, áchí-de.

50 Te ñin máa cháa-ún, nī stují-ní-de ñin mozo máa sutú ñá'nu-ga. Te nī kachí-de so'o lado vá'a.

51 Yúan-na te nī ka'an Jesús: Sía, áchí-ya. Te nī ké'é-yá so'o mozo-ún, te nī nasáv'a-ya.

52 Te nī ka'an Jesús jíin sutú ñá'nu-ún jíin cháa kákuu jefe inī ve'e ij jíin cháa nī kayii, ja ní chakoyo-de sikí-yá: Nátu'un sikí ñin cháa ku'ná vái koyo-ró jíin machete jíin yúnu náún.

53 Nditá'an kiví ní kandee-rj jíin-ró iní ve'e ij te tú ní kákatiin-ró rúu. Ko ya'a kúu hora máa-ró jíin fuerza ñuñáa. Achí-ya.

Ja tú ní játu'un Pedro

54 Te nī kákatiiin-de-ya kuá'an-de jíin-yá. Te nī kaskívi-de-ya iní ve'e sutu ñá'nu-ga. Te Pedro, jiká-ni ndikín-de-ya.

55 Te sava ñáyivi, nī kanastá'an-i ñin ñu'un yata vé'e-ún. Te nī kanakuíko ndúu-i káxiukú-i. Te Pedro, suni nī jungoo-de jíin ñáyivi-ún.

56 Te ñin ña'an jatíñu inī ve'e-ún, nī jiní-ña núu-dé ja kánchaa-de yuñú'un yúan. Te nī nde'é vá'a-ña núu-dé. Te nī ka'an-ña: Te cháa yá'a, suni jika-de jíin cháa-ún vii, áchí-ña.

57 Yúan-na te máa-de, tú ní játu'un-de: Nána, na tú jiní-ná cháa-ún, áchí-de.

58 Te nī kunúu ñin tí'lí-ga. Te nī jiní tuku inga-de nuu Pedro te nī ka'an-de: Te róo, suni tá'an-de kúu-ró vii, áchí. Te nī ka'an Pedro: Hombre, nasuú kúu-rj, áchí-de.

59 Te nátu'un ñin hora-ga te nī kachí inga-de: Jandáa ja cháa yá'a, suni jika-de jíin cháa-ún, chí cháa ñuu Galilea kúu-de, áchí.

60 Te nī ka'an Pedro: Hombre, tú jiní kuti-rí naún tu'un ká'an-ro, áchí-de. Te nini súan ká'an-de, te nī kana-ni lí'li.

61 Yúan-na te nī xío kóto máa Jító'o-yo. Te nī nde'é-yá nuu Pedro. Te nī nuku'un inī-de tu'un nī ka'an máa Jító'o-yo jíin-de: Ondé ná té kana-ga lí'li, te mā kuátu'un-ró rúu unī jinú, áchí-ya.

62 Te nī kenda Pedro kua'an-de. Te nī nde'e xaan-dé.

Ja ní kasákátá-de nuu-ya

63 Te taká cháa kándito Jesús, nī kasákátá-de nuu-ya. Te nī kastují-dé-ya.

64 Te nī kajasu-de nuu-ya. Te nī kastují-dé nuu-ya. Te nī kajika tu'un-de-ya: Kastu'un, ndé cháa nī stují róo, áchí-de.

65 Te ío kua'a-gá tu'un nī kaka'an-de sikí-yá ja ní kasá'a ndíva'a-de jíin-yá.

Ja ní kajanchaka-de-ya núu junta

66 Te nuu ní kundijin, te nī kanataká cháa nī kayii, jíin sutú ñá'nu jíin cháa káchaa tutu, nī kajanchaka-de-ya núu junta máa-de.

67 Te nī kaka'an-de: Máa-ró kúu máa Cristo, náún. Kachí nuu-rí, áchí-de. Te nī kachí-ya jíin-de: Vasa ná kachí-rj nuu-ro, te ní mā kándija kuti-ro.

68 Te suni nú ruu xndichí-rj róo, te mā xndío káni-ró tú'un nuu-rí. Te ní mā sía-ro rúu.

⁶⁹ Ko onde vina te máá Sé'e cháa kunchaa-ya íchi ndává'a nuu ío fuerza Dios, áchí-ya.

⁷⁰ Te ndí'i-de, nì kajika tu'ún-de-ya: Núsáá te máá-ró kúu Se'e Dios náún, áchí-de. Te nì kachí-ya jíin-de: Máá-ró káka'an ja rúu kúu, áchí-ya.

⁷¹ Yúan-na te nì kaka'an-de: Náún níní kúni so'o-ga-yo ká'an inga cháa núsáá, chí jíin yú'u máá-de nì kajini so'o-yó vina, áchí-de.

23

Ja kuá'an Jesús nuu Pilato

¹ Yúan-na te nì kãndonda ndí'i-de nì kajanchaka-de-ya núu Pilato.

² Te nì kejá'a-de kásátú'ún-de sikí-yá: Cháa yá'a nì kani'in-ná-de ja sáká núu-de xiní ñáyivi ñúu-yo. Te tú já'a-de tu'un kuá'a-yó xú'ún yóo nuu César. Te ká'an-de ja máá-de kúu Cristo Rey, áchí.

³ Yúan-na te Pilato, nì jiká tu'ún-de-ya: Máá-ró kúu Rey ñáyivi judío náún, áchí-de. Te máá-yá nì ka'an-ya: Ká'an ndaa-ro, áchí-ya.

⁴ Te nì kachí Pilato jíin táká sutu ñá'nu jíin ñáyivi kuá'a-ún: Tú ni ñin kuáchi ní'in-rí sikí cháa yá'a, áchí-de.

⁵ Ko máá cháa-ún, ví'í-gá nì kaka'an-de: Xaan kúvaá ñáyivi sá'a-de jíin tú'un stá'an-de ní ñúu Judea, nì kejá'a-de onde ñuu Galilea te nì kenda-de onde yá'a, áchí-de.

Ja kãndij Jesús nuu Herodes

⁶ Yúan-na te Pilato, ja ní jini so'o-de ja Galilea káka'an, te nì jiká tu'ún-de nú cháa ñuu Galilea kúu-ya.

⁷ Te nuu ní juku'un ini-de ja ndá'a Herodes yí'í ñuu-ya, te nì tájí-de-ya kuá'an-ya núu Herodes chí kivi-ún suni kãndee Herodes ini ñuu Jerusalén.

⁸ Te nuu ní jini Herodes nuu Jesús, nì kusii xaan ini-de, chí ío kua'a kivi kuni-de nde'é-de nuu-yá, chí nì jini tu'un-de kua'a tú'un sikí-yá. Te ñúkuu ini-de ja sá'a-ya ñin tuni nuu-dé.

⁹ Te xaan ní xndichí-de-ya. Ko tú ni ñin tu'un ní xndió kani-ya núu-dé.

¹⁰ Te taká sutu ñá'nu jíin táká cháa káchaa tutu, ká'jin-de yúan, kásátú'ún téyí-ga-de sikí-yá.

¹¹ Yúan-na te Herodes jíin soldado-de, nì kasãndiva'a-de jíin-yá. Te nì kasákátá-de nuu-yá. Te nì chu'un-de-ya ñin sa'ma tĩndu'á. Te nì natáji tuku-de-ya kuáno'on-yá nuu Pilato.

¹² Te suni máá kivi-ún, nì kãnakuni maní tá'an Herodes jíin Pilato, chí aná'an chí kãjito u'u tá'an-de núu.

¹³ Yúan-na te nì kana Pilato xiní táká sutu ñá'nu, jíin táká cháa kãkuu jefe jíin táká ñáyivi. Te nì kãndutú-i.

¹⁴ Te nì ka'an-de jíin-i: Nì kãkinchaka-ró cháa yá'a nuu-rí, ja sáká núu-de xiní ñáyivi, áchí-ro. Te vina a nì xndichí-rí-de jito nuu máá-ró. Te tú ni ñin kuáchi ní ní'in-rí sikí-dé nátu'un kásátú'ún-ró,

¹⁵ te ni Herodes, chí nì tájí-rí-de nì ja'an-de yúan. Te tú ni ñin kuáchi ní sá'a-de ja kã'ni-yo-dé.

Ja kuá'an tuku-ya núu Pilato

¹⁶ Núsáá te ná xndó'o-rí-de te síá-rí-de ki'in-de. Achí-de.

¹⁷ Chí ndita'an viko-ún kãnúu já síá-de ñin preso.

18 Ko taká ñayivi kuá'a-ún, ñin núu-ni ni kākana jaa-i: Ka'ni-ní chaa yá'a. Te sía-ní Barrabás ná kí'in-de, áchí-i.

19 Te Barrabás, kánde-de vekaa kuachi ja ní xndóna-de-i ni kanakuatá'an máa-i, te ni ja'ni-dé ñin ndiyi.

20 Te ni ka'an tuku Pilato jín-i, chí sía-de Jesús kuní-de núu.

21 Ko máa-i ni kakana jaa tuku-i: Ka'ni-ní-de jika cruz, kata kaa-ní-de, áchí-i.

22 Te ni ka'an tuku-de jín-i vuelta uni: Te ñaún kuachi ni sá'a chaa yá'a vii. Tú ní'in kúti-rí ni ñin kuachi sikí-dé ja kúu-de. Núsáa te xndó'o-rí-de, te sía-rí-de kí'in-de. Achí Pilato.

Ja ní kajata kaa-de-ya

23 Ko ñin jínu-ni ni kākana jaa ñayivi-ún, ni kajikan-i ja ná kúu-ya jiká cruz. Te máa-i jín taká sutu ñá'nu, ni kākana jaa téyí-i. Te yúan ní kundéé-i jín Pilato.

24 Yúan-na te Pilato, ni sánda-de ja ná kúu ja ní kajikan-i.

25 Te ni sía Pilato chaa ni kánde vekaa sikí ja ní xndóna-de-i ni kanakuatá'an máa-i te ni ja'ni-dé ndiyi. Chí súan ni kajikan ñayivi-ún. Te ni naku'a-de Jesús nuu-í ja ná sá'a-i ndasa kákuu iní máa-i jín-ya.

26 Te ni kákiñ'i-in-ya. Te ni kakatiin-i ñin chaa nání Simón ñuu Cirene ja vái-de ichi rancho. Te ni kachaa-i cruz sikí-dé. Te ndiso-de kua'an-de yata Jesús.

27 Te kua'a ñayivi jín ñá'an, ni kandikín-i yata-ya. Te ña'an-ún, kánde'e-ña te kākana jikó'ó-ña já'a-ya.

28 Ko máa Jesús, ni xío koto-ya núu-ña. Te ni ka'an-ya jín-ña: Se'e ñuu Jerusalén, ma ndé'e-ro ja'a-rí. Nde'e ja'a máa-ró jín já'a sé'e-ro jíná'an-i.

29 Te kuni so'o-ró, chí chaa kivi já ká'an-i: Xáan ndatu ña'an numá, jín já tú ní skáku se'e, jín já tú ní skáxin-í, achí-i.

30 Yúan-na te ka'an ñayivi jín taká yuku: Nduu sikí-rí jíná'an-rí. Te suni jín taká tinduu: Kasu sikí-rí jíná'an-rí, achí-i.

31 Chí nú jín yúnu yí'í kásá'a-de tiñu yá'a, te ndasa sá'a-de jín yúnu íchí núsáa, áchí-ya.

32 Te suni ni jo uu chaa ká'io kuachi kája'an-de jín-ya ja kúu-de.

33 Te ni jakoyo-i jín-ya tinduu nání yíki xiní, te yúan ni kajata kaa-i-ya jiká cruz. Te suni ni kajata kaa-i ndendúu chaa ká'io kuachi-ún, ñin-de ichi ndává'a-ya, te inga-de ichi ndávésé-ya.

34 Te ni ka'an Jesús: Táa, sá'a-ní tuká'nu iní-ní nuu-í, chí tú kájiní-i ñaún kásá'a-i, áchí-ya. Te ni kándatá-i sa'ma-ya, ni kasá'a-i ñin apuesto sikí.

35 Te ñayivi ká'jin yúan kánde'e-i nuu-ya. Te chaa kákuñá'nu, suni ni kasákátá-de nuu-ya. Te ni kaka'an-de: Sava ñayivi á ni kuu ni nama-de. Ná náma-de máa-de, te nú Cristo I'a ni kaji Dios kúu-de, áchí-de.

36 Te soldado, suni ni kasákátá-de nuu-ya. Te ni kákindita-de nuu-ya. Te kája'a-de vinagre ko'o-ya.

37 Te ni kaka'an-de jín-ya: Nú máa-ró kúu rey ñayivi judío, te ná náma-ró máa-ró, áchí-de.

38 Te suni ni jo ñin tutu yoso sikí-ya jín yú'u griego, jín latín, jín hebreo: Yá'a kúu Rey ñayivi judío, áchí.

39 Te ñin máa cháa ío kuachi-ún ja ndíta kaa-de, ni ka'an ndiva'a-de jín-ya: Nú máa-ró kúu Cristo, te ná náma-ró máa-ró te suni nama-ró rúu jíná'an-rí núsáa, áchí-de.

40 Ko inga-de, ni ka'an xaan-dé nuu tá'an-de: Tú ío ja jíñú'un-ró núu Dios náún, chí ñn núu-ni tá'nu ndatu-ro jíin-yá.

41 Chí máa-yó, jandaa vaatu-ni ndó'o-yó yá'a, chí súan kúta'u-yo táká tiñu ni sá'a-yó, Ko I'a yá'a, tú ni ñn kuachi ní sá'a-ya, áchí-de.

42 Te ni ka'an-de jíin Jesús: Nuku'un iní-ni náá nú ni najaa-ni iní ñuu nuu tá'ú-ni tiñu, áchí-de.

43 Yúan-na te ni ka'an Jesús jíin-de: Jandaa ká'an-ri jíin-ró, ja vína te kunchaa-ro jíin-rí nuu jardín andávi, áchí-ya.

44 Te nuu ní kuu nátu'un kaxiuu, te ni kuxkí'vi ní ní núu ñú'un onde ka'uní.

45 Te ni kutúún ndikandii. Te sa'ma ndíta kaa iní ve'e ií, ni ndata sáva sava.

46 Yúan-na te ni ka'an jaa Jesús: Taa, iní nda'a-ni náku'a-ná añú-ná, áchí-ya. Te súan ni ka'an-ya, te ni jí'i-ni-ya.

47 Te chaa capitán, nuu ní jíin-de ja súan ni kuu, te ni nakana jaa-de Dios: Ndaa ndija ja cháa yá'a ñn chaa ndaa ni kuu-de, áchí-de.

48 Te ndivii ñáyivi ká'jin yúan, ni kajini-i ja súan ni kuu. Te ni kanaxió káva-i kákani-i jiki jiká-i ká'jan-i.

49 Ko taká chaa ká'jini tá'an jíin-yá, jíin táká ña'an kándikin-ña-yá onde ñuu Galilea, ká'jin jiká-ña kánde'é-ña táká tiñu yá'a.

Ja ní kachiyuji-de-ya

50 Te ni ío ñn chaa nání José, chaa vá'a chaa ndaa kúu-de. Te suni ñn chaa junta kúu-de.

51 Ko tú ní jata'an iní-de tu'un ni kandatú'un junta-ún ni tiñu ni kasánda-ún. Te ñuu Arimatea iní ñuu Judea ncháa-de. Te ñúkuu iní-de koo ñuu nuu tá'ú Dios tiñu.

52 Chaa yá'a, ni ja-de nuu Pilato. Te ni jikan-de yiki kúñu Jesús.

53 Te ni janchaa-de-ya. Te ni chisúkun-dé-ya jíin ñn sa'ma kuítá. Te ni chindee-de-ya iní ve'e añú ja ní jacha jiká ñn kava nuu tú kunduji-ga ni ñn ndiyi.

54 Te kivi xían-ún koo viko Pascua. Te a yani kundijin kivi ndéta'tú.

55 Te ña'an ní kikoyo jíin-yá onde ñuu Galilea, kándikin-ña José kua'an-ña jíin-de. Te ni kajini-ña yaú kava-ún nuu ní yuji yiki kúñu-ya.

56 Te ni kanaxió káva-ña káno'on-ña. Te ni kasátu'a-ña jí'o jíin perfume, te ni kandéta'tú-ña kivi ndéta'tú-ún, nátu'un ni tá'ú tiñu ley.

24

Ja ní nachaku Jesús

1 Te tíkuáán-na kivi ñn semana ni jakoyo-ña yaú kava-ún, káindá'a-ña táká jí'o ni kasátu'a-ña. Te suni ká'jan sava-ga ña'an jíin-ña.

2 Te ni kajini-ña já ní kuxio yuu ndí'u yu'u yaú kava-ún kua'an.

3 Te ni kivi koyo-ña. Te tú ní ká'jini-ña yiki kúñu máá Jíto'o-yo Jesús.

4 Te nini kákuñáá iní-ña já súan ni kajini-ña, te uu chaa káñu'un sa'ma ku'jin kándii ncháa, ni kajukuñi-ni-de xiin-ña.

5 Te ni kayu'ú-ña. Te ni kajaxin-ña núu-ñá nuu ñú'un. Te ni kaka'an chaa-ún jíin-ña: Naja sá ma'ñú ndiyi kánandúkú-ró I'a chakú.

6 Túu-ya yá'a, chí a ni nachaku-ya. Á tú ná'an-ró ndasa ni ka'an-ya jíin-ró ná ni kandee-ga-ya onde ñuu Galilea núu.

7 Chi n̄i ka'an-ya: J̄inu ñú'ún já máá Sé'e cháa nat̄u-ya núu ndá'a cháa ká'io kuachi, te ku-ya jiká cruz, te nachaku-ya kivi uní. Achí.

8 Yúan-na te n̄i kanuku'un in̄i-ña tú'un n̄i ka'an-ya j̄ín-ña.

9 Te n̄i kenda-ña yaú kava-ún káno'on-ña. Te n̄i kakastu'ún-ña tú'un yá'a nuu ndí'uxí ñin-de j̄ín táká nuu sáva-ga-de.

10 Te ña'an kákastu'ún tú'un yá'a nuu apóstol kákuu María ñuu Magdala, j̄ín Juana, j̄ín ingá María náa Jacobo, j̄ín sáva-ga-ña.

11 Ko máá apóstol, kájani in̄i-de ja tú'un tá'an tach̄i káka'an-ña. Te tú ní kákandja-de.

12 Te n̄i ndukuiñi-ni Pedro. Te n̄i jinu-de kua'an-de onde yaú kava-ún. Te n̄i jukuíta ndee-de. Te n̄i jini-de ja sá'ma kuitá-ún kánda-ná máá. Te n̄i kee-de kuano'on-dé ve'e-de jáni in̄i-de naún ní kuu.

Ja ní ketá'an-ya j̄ín úu-de

13 Te suu kivi-ún, te kája'an uu-de ichi ñin ñuu nání Emaús ja ncháá nat̄u'un uxí kilómetro yósáva j̄ín ñúu Jerusalén.

14 Te kándatu'ún máá-de taká tiñu yá'a ja ní kuu-ún.

15 Te nini kándatu'ún-de te kájika tu'ún tá'an máá-de. Te máá Jesús, n̄i ja-ya yatá-dé. Te kájika taí-ya kuá'an-ya j̄ín-de.

16 Ko nat̄u'un ndasú nduchi-dé náva'a ma nákun̄i-de-ya.

17 Te n̄i ka'an-ya j̄ín-de: Naún tu'un kándatu'ún-ró yá'a nini kájika-ró. Te naja kándukuí'a in̄i-ro, achí-ya.

18 Te ñin-de ja nání-de Cleofas, n̄i ka'an-de j̄ín-yá: Á sá ní cháa-ni in̄i ñuu Jerusalén, te máá ñin-ni ní tú jini-ni taká tiñu ja ní kuu in̄i ñuu-ún kivi yá'a náún, achí-de.

19 Te n̄i jiká tu'ún-yá-de: Te naún ní jo, achí-ya. Te máá-de n̄i kaka'an-de j̄ín-yá: Aa, ja ní tá'an Jesús ñuu Nazaret, cháa n̄i jani tu'ún Dios te n̄i sá'a-de tiñu ñá'nu. Te j̄ín fuerza n̄i jani-de tu'ún jito nuu Dios j̄ín núu táká ñayivi.

20 Te sutu ñá'nu j̄ín cháa kakuña'nu nuu-yo, n̄i kanastuu yúan-de. Te n̄i kanakuxndíi siki-dé ja ná kúu-de. Te n̄i kaja'ni-ún-de jiká cruz.

21 Ko máá-ná jíná'an-ná, n̄i kañukuu iní-ná ja máá-de kúu cháa ja náma ñuu Israel núu. Te n̄i ndí'i taká tiñu yá'a, te vina n̄i kuu un̄i kivi já ní kuu taká tiñu-ún.

22 Ko sava ñasi'í ío j̄ín-ná jíná'an-ná, suni n̄i kasíyú'ú-ña-ná, chi jañá'an xaan ní jangoyo-ña yaú kava-ún.

23 Te tú ní kánani'in-ña yiki kúñu-de. Te n̄i chakoyo-ña te achí-ña já ní kajini-ña já ní kenda koyo ndajá'a ándivi núu-ña. Te n̄i kaka'an ndajá'a-ún j̄ín-ña já chakú-de.

24 Te n̄i kaja'an sava tá'an-ná onde yaú kava-ún. Te n̄i kajini-de nat̄u'un n̄i kaka'an ña'an-ún. Ko tú ní kajini kuti-dé nuu máá cháa-ún. Achí-de.

25 Yúan-na te n̄i ka'an-ya j̄ín-de: Cháa xini ñáá kákuu-ró. Xaan ún in̄i añu-ro já kándja-ró táká tu'ún n̄i kaka'an cháa n̄i kajani tu'ún Dios.

26 Á tú kánúú já ndó'o Cristo tundó'o yá'a te vása ndivi-ya núu ndúña'nu-ya náún. Achí-ya.

27 Te n̄i keja'á-yá onde tu'ún Moisés j̄ín tú'un cháa n̄i kajani tu'ún Dios, te n̄i jani káji-yá taká tu'ún tutu ij̄i núu-dé ja ká'an tu'ún máá-yá.

28 Te n̄i kakuyani-de rancho nuu kaja'an-de-ún. Te máá-yá n̄i sá'a-ya nat̄u'un ki'in jiká-ga-ya.

29 Ko máá-de n̄i kastétuu-de-ya, n̄i kaka'an-de jíin-yá: Kendoo-ní jíin-ná, ch̄i a kuá'ini te kuakuxkí'vi, áchí-de. Yúan-na te n̄i kivi-ya já kéndoo-ya jíin-de.

30 Te nuu ní kajungoo-de ja kée-dé staa, te n̄i ki'in-ya staa-ún, te n̄i jikan ta'u-yá. Te n̄i ja'ncha sava-ya. Te n̄i ja'a-ya núu-dé jiná'an-de.

31 Yúan-na te nátu'un n̄i kanaanua nduchi-dé. Te n̄i kanakun̄i-de-ya. Ko ij̄-ní n̄i kuxio-ni-ya kuá'an-ya.

32 Yúan-na te n̄i kaka'an máá-de: Jandaa ja ní tá'u'u in̄i añú-yo ja níni jáni-ya tú'un nuu-yo íchi-ún nuu ní juña-ya tutú ij̄ núu-yo.

33 Te suni hora-ún n̄i kandukuiñi-de. Te kuano'on-dé ichi ñuu Jerusalén. Te yúan n̄i kanaketá'an-de jíin uxí in̄-ga chaá-ún ká'in tutú-de jíin sava-ga tá'an-de.

34 Te n̄i kaka'an-de: Jandaa jakúti a n̄i nachaku máá Jito'o-yo. Te a n̄i ndenda ndijin-ya núu Simón. Achí-de.

35 Yúan-na te ndendúu chaá-ún, n̄i kakastu'ún-de ndasa n̄i kaketa'an-de jíin-yá ichi-ún. Te ndasa n̄i kanakun̄i-de nuu-yá nuu ní ja'ncha sava-ya staa.

36 Te níni kándatu'ún-de tu'un yá'a, te n̄i jukuiñi-ni máá-yá sava ma'ñú-de. Te n̄i ka'an-ya jíin-de: Ma kúku'a in̄i-ro jiná'an-ró, áchí-ya.

37 Ko máá-de, n̄i kayu'ú-de. Te n̄i kandakoto jo-de. Te kájani in̄i-de ja in̄ añú kúu-ya.

38 Ko máá-yá n̄i kachi-ya jíin-de: Naja káyu'ú-ro. Naja súan kájani in̄i-ro.

39 Nde'é ndá'a-rí jíin já'a-rí, te kun̄i-ro já máá-rí kúu. Tin ruu te kun̄i-ro, ch̄i in̄ añú tú ñava'a kuñu ni yiki nátu'un kándé'é-ró já ñava'a máá-rí. Achí-ya.

40 Te n̄i kuu n̄i ka'an-ya tú'un yá'a. Te n̄i stá'an-ya ndá'a-yá ja'a-yá nuu-dé jiná'an-de.

41 Te vasa kákusi xáan in̄i-de, ko tú ní kákandija va'a-de. Te yúan ní ka'an-ya jíin-de: Ió ja kée-rí yá'a xí túu, áchí-ya.

42 Yúan-na te n̄i kaja'a-de in̄ tiyáká táu núu-yá, jíin in̄ yokó ja ñú'un nduxi.

43 Te n̄i ki'in-ya ní yee-yá nuu-dé jiná'an-de.

44 Te n̄i ka'an-ya jíin-de: Yá'a kúu taká tu'un n̄i ka'an-ri jíin-ró ná n̄i kanchaa-ri jíin-ró saá, ja kánúu skikuu taká tu'un-ri ja yóso núu tutú ley Moisés, jíin núu tutú chaá n̄i kajani tu'un Dios jíin núu tutú Salmo. Achí-ya.

45 Te n̄i juña-ya já jiní tuni-de jiná'an-de, nava'a kuu juku'un in̄i-de tu'un ká'an tutu ij̄.

46 Te n̄i kachi-ya jíin-de: Súan yóso núu tutú ja ndó'o Cristo, te nuu uní kivi te nachaku-ya má'ñú ndíyi.

47 Te jíin sí'vi-yá ná kuichá tu'un nuu taká ñayivi já ná nákani in̄i-i, nava'a koo tuká'nu in̄i-ya núu taká kuachi-i. Te kejá'a tú'un yá'a onde ñuu Jerusalén kí'in.

48 Máá-ró kákuu chaá kani ndaa tu'un yá'a.

49 Te vina táji-rí ja ní keyu'u Taa-ri. Te kii siki-ro jiná'an-ró. Ko kendoo-ró in̄i ñuu Jerusalén onde ná kú'un-ró fuerza ja kii onde andívi, áchí-ya.

Ja ní ndaa-ya kuá'an-ya andívi

50 Yúan-na te n̄i kiñi'in-ya-dé kua'an-ya jíin-de onde ñuu Betania. Te yúan n̄i kañaa-ya ndá'a-yá. Te n̄i jikan ta'u-yá ja'a-dé jiná'an-de.

51 Te níni jikán ta'u-yá ja'a-dé, te n̄i kuxio-ni-ya núu-dé, n̄i ndaa-ni-ya kuá'an-ya onde andívi.

52 Te máá-de, n̄i kachiñú'ún-de-ya. Yúan-na te n̄i kanaxió káva-de káno'on-de ñuu Jerusalén kákusi xáan in̄i-de.

⁵³ Te nene n̄i ka'jin-de in̄i ve'e ij kájikān ta'ū-dé te kánakana jaa-de Dios.
Amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN JUAN TU'UN VA'A NI CHAA SAN JUAN

Máa-yá kúu máá Tú'un

1 Ondé xnáñúú ní kuu Tú'un. Te Tú'un-ún, nì kanchaa-yá jíin Dios. Te máá Tú'un-ún nì kuu Dios.

2 Máa-yá nì kanchaa-yá ondé xnáñúú jíin Dios.

3 Te ondé jíin máa-yá nì sá'a Dios taká ndatíñu. Te nú tú ní sá'a máa-yá, te ma kúva'a ní ñin ndatíñu yá'a núú.

4 Te inì máa-yá ñú'un vida te yuán kúu ñin luz ja stúun nuu taká ñayívi.

5 Te máá luz, xndíi ncháa nuu ñúñáa. Te ñúñáa-ún, tú ní kúndéé ndá'va.

Juan, chaa skuánducha

6 Te nì tájí Dios ñin chaa nání Juan.

7 Chaa yá'a, nì kii-de ja káni ndaa-de tu'un máá luz, náva'a kándija taká ñayívi sá'a-de.

8 Nasu máa-de ní kúu luz. Ko nì kii-de náva'a kani ndaa-de tu'un máá luz.

9 Máa-yá kúu luz ndija ja stúun nuu taká ñayívi, te ondé sáá ní kii-ya inì ñuyívi.

10 Te nì nchaa-ya inì ñuyívi, ko vasa jíin máa-yá nì kuvá'a ñuyívi, te tú ní nákunì ñayívi núu-yá.

11 Nì kii-ya núu já xíin máa-yá, te ñayívi máa-yá-ún, tú ní kájatá'ú-i-ya.

12 Ko sava ñayívi, nì kakandija-i-ya jíin sí'ví-yá, te nì kajatá'ú-i-ya. Te nuu máa-i nì ja'a-ya tú'un ja ndúu-i se'e Dios.

13 Te máa-i, tú ní kákaku-i cuenta niñi, te ni yiki kúñu, ni chaa, tú ní kásá'a, chj sua máá Dios nì sá'a.

14 Te máá tú'un-ún, nì nduu-ya ñin yiki kúñu. Te nì nchaa-ya jíin-yó. Te ñú'un chítú-yá jíin tú'un luu, jíin tú'un ndaa Dios. Te nì kajinì-yo já lúu nì nduñá'nu-ya. Chj nátu'un luu kúñá'nu máá tú'un-ni Se'e Táa-yo Dios, suni súan-ni káa máa-yá.

15 Juan, nì jani ndaa-de tu'un-ya: I'a yá'a kúu ja ní ka'an-ri: I'a ja váji ichi yatá-ri ñá'nu-ga kúu-ya vása rúu, chj ondé ná té kaku-ga-ri, te a ío-ya, áchí-de.

16 Te ja ñú'un chítú máa-yá, ondé yuán nì kani'in taká-yo, chj bueno nì ja'a-ya tú'un luu inì-ya núu-yo.

17 Moisés, nì ja'a-de ley nuu-yo. Ko Jesucristo, nì ja'a-ya tú'un luu inì-ya jíin tú'un ndaa nuu-yo.

18 Tú ní jiní kuti ní ñin ñayívi núu Dios. Ió ñin máá tú'un-ni Se'e-ya já kánchaa jíin-ya, te máá Sé'e-ya-ún, nì jani-ya tú'un Dios nuu-yo.

19 Te judío, nì katáji-ún sutú jíin cháa levita nì kikoyo ichi ñúu Jerusalén. Te nì kajika tu'un-ún Juan: Te róo ndé chaa kúu-ró, áchí. Te ya'á kúu tu'un nì jani ndaa Juan,

20 te tú ní jasú-de yu'u-dé. Chi nì ka'an ndaa-de: Nasuú Cristo kúu-ri, áchí-de.

21 Te nì kajika tu'un-ún-de: Núsáa te Elías kúu-ró náún, áchí. Te nì ka'an Juan: Nasuú rúu kúu, áchí-de. Te nì kajika tu'un tuku-ún-de: Máa cháa jáni tu'un Dios kúu-ró núsáa, áchí. Túu, áchí Juan.

22 Te nì kaka'an tuku jíin-de: Te ndé chaa kúu-ró núsáá. Ka'an nává'a nakani-rì tų'un nuu cháa nì katájí rúu vai-rì. Ná ká'an máá-ró ndé chaa kúu-ró víi, áchí.

23 Te nì ka'an Juan: Máá-rí kúu ìin ndajá'a kána jaa onde nuu ñú'un té'é: Ná sándóó-ró ichi máá Jító'o-yo, nátų'un nì ka'an Isaiás, chaa nì jani tų'un Dios onde sáá.

24 Te ja ní kikoyo-ún, fariseo nì katájí-ún.

25 Te nì kajika tų'un Juan: Te naja skuánducha-ro te nú nasu Cristo ni Elías ni máá cháa jáni tų'un Dios kúu-ró núsáá, áchí.

26 Te nì ka'an Juan jíin: Ruu, chí jíin ndúcha skuánducha-rí. Ko ma'ñú máá-ró kánchaa ìin I'a ja tú kájini-ro.

27 I'a yá'a vai ichi yatá-rí. Te tú kúñá'nu-rì ndájí-rí ñii yí'i ndijan-yá, chí ñá'nu-ga kúu-yá vása rúu. Achí-de.

28 Súan nì jo inì ñuu Betábara, onde inga lado Jordán, nuu ní skuánducha Juan.

29 Te kivi xían-ún nì jinì Juan nuu Jesús ja vái-yá núu-dé. Te nì ka'an-de: Yúan vai Lélú Dios, I'a kuánchaa kuachi ñayivi ñúyivi.

30 I'a yá'a kúu ja ní ka'an-rì: Ichi yatá-rí vai ìin I'a ñá'nu-ga kúu vása rúu. Chí onde ná té kaku-ga-rì te ío-yá.

31 Te tú ní nákuñi-rì-yá. Ko nává'a kenda ndijin-yá núu ñáyivi Israel, yúan ní kii-rì skuánducha-rí jíin ndúcha. Achí-de.

32 Te nì jani ndaa Juan tų'un: Nì jinì-rì Espiritu ja ní kuun ichi ándívi nátų'un paloma. Te nì jungoo sikì-yá.

33 Te tú ní nákuñi-rì-yá, ko máá Dios, I'a nì tájí rúu vai-rì ja skuánducha-rí jíin ndúcha, máá-yá nì ka'an jíin-rí: Nú kuñi-ro já kúun Espiritu sikì ìin chaa te jungoo sikì-dé, te máá cháa-ún kuu I'a skuánducha jíin Espiritu Santo, áchí Dios.

34 Te a nì jinì-rì-yá. Te jáni ndaa-rì tų'un ja I'a yá'a kúu máá Sé'e Dios, áchí-de.

Uu chaa kándikìn-de Jesús

35 Te kivi xían-ún kánchaa tuku Juan jíin úu chaa skuá'a jíin-de.

36 Te nì jinì-de nuu Jesús ja jáka kuu-yá yúan. Te nì ka'an-de: Yúan ndé'é-ró máá Lélú Dios, áchí-de.

37 Te ndendúú chaa skuá'a-ún, nì kajini so'o-de tų'un nì ka'an Juan. Te nì kándikìn-de Jesús.

38 Te nì xío kóto Jesús. Te nì jinì-yá já kándikìn-de yata-yá. Te nì ka'an-yá jíin-de: Nàun kánandúkú-ró, áchí-yá. Te nì kaka'an-de jíin-yá: Rabí (ja kuní ka'an: Maestro), ndénu ncháá-ní, áchí-de.

39 Te nì ka'an-yá jíin-de: Ná'an te kuñi-ro, áchí-yá. Te nì jakoyo-de te nì kajini-de nuu ncháá-yá. Te nì kakendoo-de jíin-yá kivi-ún, chí a ío nátų'un kakuun áini.

40 Te ndendúú chaa-ún, nì kajini so'o-de tų'un nì ka'an Juan. Te nì kándikìn-de-yá. Te ìin-de kúu Andrés, ñani Simón Pedro kúu-de.

41 Chaa yá'a, nì nani'n-ní-de ñani-de Simón. Te nì ka'an-de jíin: Nì kaketá'an-rì jíin Mesías (ja kuní ka'an: Cristo), áchí-de.

42 Te ncháka-de chaa nì chaa-de jíin núu Jesús. Te nì ndé'é Jesús nuu-dé. Te nì ka'an-yá: Máá-ró kúu Simón, se'e Jonás. Vina te kunání-ró Cefas (ja kuní ka'an: ìin kava). Achí-yá.

Jā ní kana-ya xini Felipe jín Natanael

⁴³ Te inga kivi xian-ún kuní Jesús ki'in-ya ñúu Galilea. Te nì ni'in tá'an-ya jín Felipe. Te nì ka'an-ya jín-de: Kundikin-ro rúu ki'on, áchí-ya.

⁴⁴ Te Felipe kúu chaá ñuu Betsaida, ñuu Andrés jín Pedro.

⁴⁵ Te nì ni'in tá'an Felipe jín Natanael. Te nì ka'an-de jín: A nì kaketá'an-ri jín Jesús ñuu Nazaret. Se'e José kúu-ya. Te máa-ya kúu I'a yóso tú'un-ya núu tutú ley Moisés jín núu tutú nì kachaa chaá nì kajani tu'un Dios onde sáa, áchí-de.

⁴⁶ Te nì ka'an Natanael jín-de: Á ío ja vá'a onde ini ñuu Nazaret, áchí-de. Te nì ka'an Felipe jín-de: Ña'an te kunj-ro, áchí-de.

⁴⁷ Te nì jini Jesús ja vái Natanael. Te nì ka'an-ya tú'un-de: Yá'a vai in chaá Israel ndaa, chí tú xndá'ú kuti-dé, áchí-ya.

⁴⁸ Te nì ka'an Natanael jín-ya: Ndasa jini-ní náa, áchí-de. Te nì ka'an Jesús: Nì jini-ri róo onde ná té kana-ga Felipe xini-ro, ná nì kandee-ró chí yunu mékexé, áchí-ya jín-de.

⁴⁹ Te nì ka'an Natanael: Maestro, máa-ní kúu Se'e Dios, máa-ní kúu Rey nuu ñáyivi Israel, áchí-de jín-ya.

⁵⁰ Te nì ka'an Jesús: Nì ka'an-ri jín-ró já ní jini-ri róo chí yunu mékexé. Ja yúan kándja-ró náún. Tiñu ñá'nu-ga kunj-ro vásá yá'a, áchí-ya jín-de.

⁵¹ Te nì ka'an-ga-ya jín-de: Jandáa ká'an-ri jín-ró: Vina te kunj-ro já núña andívi, te ndajá'a Dios, kánda kánuu sikí máa Sé'e chaá, áchí-ya.

2

Viko tánda'a ñúu Caná

¹ Te kivi uní nì kuu in viko tánda'a iní ñuu Caná ndañúu Galilea. Te yúan kánchaa náa Jesús.

² Te suni nì kákana-i xini Jesús jín cháa káskuá'a jín-ya, nì kaja'an-ya víko-ún.

³ Te a nì ndi'i vino. Te náa Jesús nì ka'an-ña jín-ya: Tú kuti-gá vino kánava'a-i, áchí-ña.

⁴ Te nì ka'an Jesús jín-ña: Nána, naja stétuu-ní-ná, chí té ja-ga hora-ná, áchí-ya.

⁵ Te nì ka'an náa-ya jín súchí kájatíñu-ún: Sá'a ndéja ká'an-ya jín-ró. Achí-ña.

⁶ Te yúan ío iñu tinaja yuu. Te kuu ku'un uu xí uní kivi ja in in. Chí chaá judío, súan ndoo ini-de.

⁷ Te nì ka'an Jesús jín-i: Skútú-ró tinaja yá'a nducha. Te nì kaskútú-i onde yu'u.

⁸ Te nì ka'an-ya jín-i: Vina te tava-ro te kinchaka-ró núu mayordomo, áchí-ya. Te nì kanchaka-i nuu-dé.

⁹ Te mayordomo, nì jito ncha-de nducha já ní nduu vino, te tú ní jini-de ndénu ní kií. Ko mozo nì katava ndúcha-ún a kájin-i. Yúan-na te nì kana-de xini máa yí.

¹⁰ Te nì ka'an-de jín: Taká chaá kája'a-de vino va'a xna'an-ga te nú a nì kaji'i vatú máa-i, yúan-na te já'a-de ja tú ío va'a. Ko máa-ró nì chiva'a-ró vino va'a yá'a onde vina.

¹¹ Yá'a kúu tunj xnañúu ní sá'a Jesús ini ñuu Caná ndañúu Galilea. Te nì kajini-i ja lúu ñá'nu-ya. Te chaá káskuá'a jín-ya, nì káandja-de-ya.

12 Te n̄i kuu yuán. Te máá-yá jíin náá-ya jíin ñani-ya jíin cháa káskuá'a jíin-yá, n̄i kanuu-ya ñúu Capernaum. Te n̄i kaxiukú-yá yuán yaku-ni kivi.

Ja ní sándoo-ya vé'e ii

13 Te n̄i kuyani viko Pascua ñayivi judío. Te n̄i kaa Jesús kua'an-ya ñúu Jerusalén.

14 Te n̄i jin̄i-ya ñayivi káxikó xndik̄i jíin r̄i jíin paloma, jíin ñayivi káxndáji xu'ún, káxiukú-i in̄i ve'e ii.

15 Te n̄i sá'a-ya ñin cuarta ñii. Te n̄i skúnu-ya táká-i in̄i ve'e ii onde jíin r̄i jíin xndik̄i-i. Te n̄i jacha-ya xu'ún ñayivi káxndáji. Te n̄i skuíó káni-ya táká mesa-i.

16 Te n̄i ka'an-ya jíin ñayivi káxikó paloma: Chaxio kiti yá'a. Ve'e Táa-ri, ma násá'a-ró núyá'u. Achí-ya.

17 Yuán-na te cháa káskuá'a jíin-yá, n̄i kanuku'un in̄i-de tu'un yóso núu tutú: Ná kuítu xáan in̄i-ri ve'e-ró, onde kuítá-ri jíin, áchí.

18 Te n̄i kaka'an cháa judío: N̄a tun̄i stá'an-ro núu-rí ja ní sá'a-ró súan, áchí-de jíin-yá.

19 Te n̄i ka'an Jesús: Stúnycháa-ro vé'e ii yá'a, te nuu un̄i-ni kivi te ndukani-ri, áchí-ya.

20 Yuán-na te n̄i kaka'an cháa judío: Nuú úu xiko iñu kuia te n̄i jinu ve'e ii yá'a. Te róo nuu un̄i-ni kivi te ndukani-ró náún. Achí-de.

21 Ko máá-yá, chí kun̄i ka'an-ya já yíki kúñu-ya kúu nátu'un ve'e ii.

22 Ja yuán, nuu ní nachaku-ya já ní jii-ya, te cháa káskuá'a jíin-yá, n̄i kanuku'un in̄i-de ja ní ka'an-ya tú'un yá'a. Te n̄i kaxandíja-de tutu ii jíin tú'un n̄i ka'an Jesús.

23 Te máá kivi viko Pascua kánchaa-ya ñúu Jerusalén. Te kua'a ñayivi ní kaxandíja-i-ya, chí n̄i kajini-i taká tun̄i n̄i sá'a-ya.

24 Ko Jesús, tú ní játú'un-yá-i, chí a jini-ya táká-i.

25 Te tú ní jinu ñú'un-yá ja ká'an ni ñin cháa tu'un ñayivi jíin-yá, chí a jini-ya ndasa káa in̄i-i jíná'an-i.

3

Tu'un Nicodemo

1 Te n̄i jo ñin tá'an cháa fariseo nání-de Nicodemo. Te kuñá'nu-de nuu ñayivi judío.

2 Cháa yá'a n̄i chaá-de nuu Jesús ñin akuáa. Te n̄i ka'an-de jíin-yá: Maestro, a kajini-ná ja ñin maestro kúu-ni te vai-ni onde nuu Dios, chí nú tú chindéé chítuu Dios ñin cháa, te ma kúu sá'a-de taká tun̄i ja sá'a máá-ni núu, áchí-de.

3 Te n̄i ka'an Jesús: Jandáa ká'an-ri jíin-ró ja nú tú nakaku jáá ñin cháa, te ma kúu kun̄i-de ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, áchí-ya jíin-de.

4 Te n̄i ka'an Nicodemo jíin-yá: Ndasaa kuu nakaku ñin cháa nú a n̄i yii-de. Á kuu ndivi-de chíi náa-de te nakaku tuku-de, áchí-de.

5 Te n̄i ka'an tuku Jesús: Jandáa ká'an-ri jíin-ró, nú tú kaku ñin cháa jíin ndúcha jíin Espiritu, te ma kúu kivi-de in̄i ñuu nuu tá'ú Dios tiñu.

6 Ja ní kaku cuenta kuñu, kuñu kúu. Te ja ní kaku cuenta Espiritu, se'e Espiritu kúu.

7 Ma náanaa in̄i-ro tú'un ká'an-ri jíin-ró: Jínu ñú'un já náaku jáá-ró.

8 Kée tach̄i ndénu kun̄i máá, te jini so'o-ró já káyu, ko tú jini-ro ndénu vái ni ndénu kí'in. Súan kúu taká ñayivi já káku cuenta Espiritu, áchí-ya.

9 Te nĭ ka'an Nicodemo: Ndasaa kuu yuán núsáá, áchí-de jíin-yá.

10 Te nĭ ka'an Jesús: Máá-ró kúu ĩn maestro Israel te tú júku'un ĩnĭ-ro jíin tú'un yá'a náún.

11 Jandáa ká'an-rĭ jíin-ró: Ká'an-rĭ tu'un ja júku'un ĩnĭ-rĭ. Te jáni ndaa-rĭ tu'un tiñu nĭ ĩnĭ-rĭ. Ko tú játú'ún-ró tú'un ndaa ká'an-rĭ.

12 A nĭ ka'an-rĭ tu'un ñuyívi jíin-ró te tú kándĭja-ró. Ndasaa kándĭja-ró nú ka'an-rĭ tu'un andívi jíin-ró núsáá.

13 Máá Sé'e cháa kánchaa-ya andívi. Te nĭ kuun-ya íchi andívi. Te máá ĩn-ni-ya ní ndaa-ya andívi, tuká inga cháa ní sá'a.

14 Chĭ nátu'un ní jata kaa Moisés koó núu ñú'un té'é, jínu ñú'ún já súni súan kuita kaa máá Sé'e cháa.

15 Náva'a ma náa táka ñayivi kákandĭja-i-ya, chĭ sua kuchaku-i ní káni, áchí-ya jíin-de.

16 Chĭ Dios, xaḡn ní kundá'ú ĩnĭ-ya ñáyivi ñúyivi. Ja yuán ní tájí-yá Se'e-ya ní kii-i, vaša máá tú'ún-ni-i nĭ ĩo, náva'a ma náa táka ñayivi kákandĭja-i-ya, chĭ sua kuchaku-i ní káni.

17 Chĭ tú ní tájí Dios Se'e-ya núu ñúyivi já tá'nu ndatu ñayivi, chĭ sua ja ná kaku ñayivi sá'a-ya.

18 Nú kándĭja ĩn ñayivi núu-yá, te ma tá'nu ndatu-i. Ko ñayivi tú kándĭja, ta'nu ndatu ná'ín-i, kuachi ja tú kándĭja-i nuu máá ĩn-ni Se'e Dios.

19 A nĭ cháa máá luz ĩnĭ ñuyivi. Ko ñayivi-ún, nĭ kakumanĭ-gá-i jíin ñúñaá vásá jíin luz, chĭ tiñu kásá'a-i kákuu tiñu ñáá. Ja yuán te ta'nu ndatu ná'ín-i.

20 Chĭ taká ñayivi já sá'a tiñu ñáá, jíto u'u-i nuu ío luz. Te tú kii-i nuu ío luz, náva'a tú ndenda ndĭjĭn tiñu sá'a-i.

21 Ko ñayivi já sátíñu ndaa, vai-i nuu ío luz, náva'a kenda ndĭjĭn ja jíin Dios nĭ sá'a-i tiñu máá-i.

Tu'un ndaa nĭ ka'an Juan

22 Yoán-na te Jesús jíin cháa káskuá'a jíin-yá, kája'an-ya ñúu Judea. Te yuán nĭ kanchaa-ya jíin-de. Te nĭ skuánducha-yá.

23 Te suni nĭ skuánducha Juan ĩnĭ ñuu Enón yani ñuu Salim, chi nĭ ĩo kua'a ndúcha yuán. Te nĭ kikoyo ñayivi núu-dé, te nĭ skuánducha-dé-i.

24 Chĭ té kĭvi-ga Juan vekaa.

25 Te cháa káskuá'a jíin Juan, nĭ kastátá'an-de jíin cháa judío sikĭ modo ndoo ĩnĭ.

26 Te nĭ chaḡoyo-de nuu Juan. Te nĭ kaka'an-de: Maestro, cháa nĭ kanchaa jíin-ní inga lado yucha Jordán ja ní ka'an ndaa-ní tu'un-de, vina te skuánducha máá-de, te ndivĭi ñayivi kája'an-i nuu-dé, áchĭ.

27 Te nĭ ka'an Juan: Ni ĩn cháa ma ní'ín kúti-dé ni ĩn modo, te nú tú kii onde andívi.

28 Máá-ró nĭ kajinĭ ndaa-ro já ní ka'an-rĭ: Nasu rúu kúu Cristo, chĭ sua nĭ tájí-yá ruu yóxnúu-rĭ nuu-yá vai-rĭ.

29 Cháa ncháka ñasí'í kúu yĭi. Te amigo yĭi-ún ká'ĭin xiin-dé te kájinĭ so'o tu'un ká'an-de. Te kákusiĭ xáḡn ĩnĭ-i, nú a nĭ kajinĭ so'o-i ká'an yĭi-ún. Súan kúu ja kúsiĭ xáḡn ĩnĭ-rĭ vina.

30 Jĭnu ñú'ún já ndúña'nu-ga máá-yá te ndúsúchĭ-ga máá-rĭ, áchĭ Juan.

³¹ I'a vai onde nuu súkún, ñá'nu-ga kúu-ya vása táká-i. Te chaá ni kaku ini ñuyivi yá'a, se'e ñuyivi kúu-de. Te tu'un ñuyivi ká'an-de. I'a vai ichi ándiví, ñá'nu-ga kúu-ya vása táká chaá.

³² Te jáni ndaa-ya tú'un ja ní jini-ya jín já ní jini so'o-ya. Ko ni ñin ñayivi tú játá'ú-i tu'un ká'an-ya.

³³ Ko ñayivi játá'ú tú'un ndaa ká'an-ya, suni máá-i ká'an-ndaa-i ja ío ndaa tu'un ká'an Dios.

³⁴ Chì I'a ni tájí Dios vai, tu'un Dios ká'an-ya. Chì Dios, tú kuí'a-ni já'a-ya Espiritu-ya.

³⁵ Máá Táa, kúndá'ú ini-ya Sé'e-ya, te ni ja'a-ya táká ndatíñu nda'a Sé'e-ya.

³⁶ Ñayivi já kándija nuu máá Sé'e-ya, kuchaku-i ní káni. Te ñayivi já tú kándija nuu Sé'e-ya, ma kuchaku-i chì sua ví'í-gá kitì ini Dios nuu-í.

4

Jesús jín ñá'an ñúu Samaria

¹ Te chaá fariseo, ni kajini tu'un-de tu'un Jesús, ja ío kua'a-gá chaá káskúa'a jín máá-yá vása jín Juan jín já skuánducha-yá kua'a-gá ñayivi vása Juan. Te ni jini Jesús tu'un-ún.

² Ko tú ní skuánducha Jesús, chì sua chaá káskúa'a jín-yá, káskuánducha máá-de.

³ Te ni kenda-ya ñúu Judea. Te kua'an tuku-ya ñúu Galilea.

⁴ Te jínu ñú'ún já já'a-ya kí'in-ya ñúu Samaria.

⁵ Yúan-na te ni jaa-ya ñin ñuu nání Sicar ini ñuu Samaria, yani ndu'a Jacob ja ní ja'a-de nuu sé'e-de José.

⁶ Te yúan ío sóko Jacob. Te Jesús, ni jungoo-ya xiin sóko-ún, chi ni kujítá-ya ichi kuá'an-ya. Te nátu'un kaxiuu kúu.

⁷ Te ni chaá ñin ñá'an ñuu Samaria, vai tava-ña nducha. Te ni ka'an Jesús jín-ña: Kuá'a nducha ná kó'o-ná. Achí-ya.

⁸ Chi chaá káskúa'a jín-yá, a kája'an-de onde ñuu kuakuagan-de ja kée-dé.

⁹ Te ñá'an ñúu Samaria, ni ka'an-ña jín-yá: Naja jikán-ní nducha núu-ná ko'o-ní, chi chaá judío kúu-ní, te ñá'an ñúu Samaria kúu-ná, áchí-ña. Chi ñayivi judío, tú kivi nduu-i jín ñayivi ñúu Samaria.

¹⁰ Te ni ka'an Jesús: Nú ní jini-ní naun kúu ja kuá'a Dios nuu-ní, te jín I'a ja ká'an jín-ní: Kuá'a-ní nducha ná kó'o-ná, yúan-na te kakan-ní nuu-yá te kuá'a-ya ndúcha chakú ko'o-ní núu, áchí-ya.

¹¹ Te ni ka'an ñá'an-ún jín-yá: Táta, xaan kúnú sóko yá'a te tú na jín táva-ní nducha. Núsáa te ndénu ní'in-ní nducha chakú.

¹² Chì sóko yá'a ni ja'a táa-yo Jacob nuu-yo. Te yá'a ni jì'i máá-de nducha, jín sé'e-de, jín kiti-dé. Te ñá'nu-ga máá-ní vása máá-de náún. Achí-ña.

¹³ Te ni ka'an Jesús: Nú dé chaá ko'o nducha yá'a, kuchì tuku-de.

¹⁴ Ko chaá ko'o nducha já kuá'a-ná nuu-dé, ma kuchì kuti-gá-de, chì nducha já kuá'a-ná-ún, koo ñin sóko iní-de ja kána nducha kuchaku-de ní káni sá'a, áchí-ya jín-ña.

¹⁵ Te ni ka'an ñá'an-ún jín-yá: Táta, kuá'a-ní nducha-ún ko'o-ná, náv'a a tuká kuchì kuti-ná, ni tuká kitava-ná-cha yá'a, áchí-ña.

¹⁶ Te ni ka'an Jesús jín-ña: Kuákana-ní xiní yí-ní te chaá-ní, áchí-ya.

¹⁷ Te ni ka'an ñá'an-ún: Tú yii-ná ío, áchí-ña. Te ni ka'an Jesús jín-ña: Vá'a-ni ká'an-ní, tú yii-ná ío,

18 chi n̄i jo u'un yii-ní. Te cháa ncháka-ní vina, nasu yíi máá-ní kúu-de. Yá'a kúu ja ní ka'an ndaa-ní, áchí-ya.

19 Te n̄i ka'an ña'an-ún jín-yá: Táta, ñin cháa jáni tu'un Dios kúu-ní jáni in̄i-ná.

20 Nd̄iyi táa-yo, yuku yá'a n̄i kachiñú'ún-de Dios. Te máá-ní káka'an-ní ja ñúu Jerusalén kúu nuu kánúu chíñú'ún-yó, áchí-ña.

21 Te n̄i ka'an Jesús jín-ña: Nána, ná kándija-ní tu'un ká'an-ná chi cháa ñin kivi, ja ní yuku yá'a, ní ñuu Jerusalén, tú chíñú'ún-ní máá Táa-yo Dios súan.

22 Níi, tú kájiní-ní naún kúu ja kachiñú'ún-ní. Ko máá-ná, kájiní-ná I'a kachiñú'ún-ná. Ch̄i onde nuu ñayivi judío vai tu'un nama yóo.

23 Te cháa ñin kivi já ñayivi kachiñú'ún ndáa, chíñú'ún ndija-i Táa-yo Dios jín in̄i jín añú-i. Ch̄i Táa-yo, ndúkú-yá ñayivi já súan chíñú'ún-i-ya kuní-ya. Te a n̄i cháa kivi-ún.

24 Dios kúu Espiritu. Te ñayivi kuní chíñú'ún, kánúu já chíñú'ún ndija-i-ya jín in̄i jín añú-i, áchí-ya.

25 Te n̄i ka'an ña'an-ún jín-yá: Jini-ná ja kí Mesías, ja nání Cristo. Te nú n̄i cháa máá-yá, te stá'an-ya taká tu'un nuu-yo. Achí-ña.

26 Te n̄i ka'an Jesús jín-ña: Máá-ná kúu I'a-ún ja ká'an-ná jín-ní, áchí-ya.

27 Te n̄ini sá súan ká'an-ya, te n̄i chakoyo cháa káskuá'a jín-yá. Te n̄i kánaa in̄i-de kánde'é-de ja ndátú'ún-yá jín ñin ña'an. Ko tú ní ñin-de ní ka'an: Naún jiká tu'ún-ní-ña, xí: Naún tu'un ndátú'ún-ní jín-ña.

28 Yúan-na te ña'an-ún, n̄i skéndo-ña kíyi-ña te kua'an-ña onde ñuu. Te n̄i ka'an-ña jín ñayivi yúan:

29 Ña'an jín'an-ró te kuní-ro ñin cháa. Cháa-ún n̄i kachi-de nuu-rí taká naún tiñu n̄i sá'a-r̄i. Sáana te máá-de kúu Cristo, áchí-ña.

30 Yúan-na te n̄i kenda koyo-i ñuu-ún. Te n̄i chakoyo-i nuu-yá.

31 Te cháa káskuá'a jín-yá, n̄i kastétuu-de-ya: Maestro, kee-ní staa, áchí-de.

32 Te n̄i ka'an-ya jín-de: Ió ndeyu kée-rí ja tú kájiní-ro, áchí-ya.

33 Yúan-na te cháa káskuá'a jín-yá, n̄i kajiká tu'ún tá'an-de: ñin cháa n̄i kinchaka ja ní yee-yá náún, áchí-de.

34 Te n̄i ka'an Jesús jín-de: Ndeyu-rí kúu ja sá'a-r̄i tiñu kuní I'a n̄i táji rúv vai-r̄i jín já skíkuu-r̄i tiñu-ya-ún.

35 Á tú káka'an-ro: Ió kuun yóo onde kivi tá'nu trigo. Vina te ká'an-r̄i jín-ró: Ndukaní nuu-ro te nde'é-ró ñí ndú'a-ún, ch̄i a n̄i kuaan já tá'nu.

36 Te cháa já'nu, a kí'in-de ya'u-de te nastútú-de nun̄i já kúchaku ñí káni, náva'a cháa sáka jín cháa já'nu, ñin ká'nu-ni kus̄i in̄i-de.

37 Ch̄i súan kúu ja ká'an ndaa tu'un: ñin cháa sáka, te inga-de já'nu, áchí.

38 Te a n̄i táji-rí róo kika'nu-ro núu tú ní kásátiñu-ró. Sava-ga cháa n̄i kasátiñu, te máá-ró, a n̄i kivi koyo-ró núu tiñu-de. Achí-ya.

39 Te ñayivi ñúu Samaria in̄i ñuu yúan, n̄i kajini so'o-i tu'un n̄i ka'an ña'an-ún. Te kua'a-í, n̄i kakandija-i-ya. Ch̄i n̄i ka'an ndaa-ña: N̄i kachi-de nuu-rí taká naún tiñu n̄i sá'a-r̄i, áchí-ña.

40 Yúan-na te n̄i chakoyo ñayivi ñúu Samaria nuu-yá. Te n̄i kaka'an nda'ú-i jín-yá ja ná kéndo-ya yúan. Te n̄i kendo-ya yúan uu kivi.

41 Te kua'a-gá-i n̄i kakandija-i-ya sikí tú'un ká'an-ya.

42 Te n̄i kaka'an-i jín ñá'an-ún: Tuká n̄ini tú'un máá-ró te kandija-r̄i-ya, ch̄i a n̄i kajini so'o máá-rí tu'un ká'an-ya. Te kájiní-r̄i ja I'a yá'a kúu ndija I'a nama ñuyivi, ch̄i Cristo kúu-ya. Achí-i.

Jā ní nasávg'a-ya sé'e mozo rey

⁴³ Te nuu úu kivi-ún nī kenda-ya yúan te kua'an-ya ñúu Galilea.

⁴⁴ Chī máá Jesús, nī ka'an ndaa-ya já ñin cháa jáni tu'un Dios, tú ká'jo ja jíñú'ún ñáyivi ñúu máá-de jíñ-de.

⁴⁵ Te nī jaa-ya ñúu Galilea. Te ñáyivi Galilea, nī kajatá'ú-i-ya, chí nī kajini-i taká tíñu nī sá'a-ya onde ñuu Jerusalén kivi ní'jo viko yúan. Chī máá-i, suni nī kaja'an-i viko-ún.

⁴⁶ Yúan-na te nī kee tuku Jesús kua'an-ya ingá jínu onde ñuu Caná ndañúu Galilea nuu ní'jo nducha já ní nduu vino nī sá'a-ya. Te ini ñuu Capernaum nī jo ñin cháa já tíñu nuu rey te kú'u se'e-de.

⁴⁷ Cháa yúan, nī jini tu'un-de ja ní kenda Jesús ñuu Judea vai-ya ñúu Galilea. Te nī ja'an-de nuu-yá. Te nī ka'an ndá'ú-de jíñ-yá ja ná núu-ya kí'in-ya te nasávg'a-ya sé'e-de, chí a yani kuu-i.

⁴⁸ Te nī ka'an Jesús jíñ-de: Aa, te nú tú kuni-ro tuni jíñ tíñu ñá'nu, ma kándija kuti-ro, áchí-ya.

⁴⁹ Te cháa já tíñu nuu rey, nī ka'an-de jíñ-yá: Tátá, nuu-ní kí'on vína chí nú ná kúkuéé-ní te kuu-i, áchí-de.

⁵⁰ Te nī ka'an Jesús jíñ-de: Kuá'an, chí chakú se'e-ró, áchí-ya. Te cháa-ún, nī kandíja-de tu'un nī ka'an Jesús. Te nī kee-de kua'an-de.

⁵¹ Te nini núu-de kuano'on-dé, te nī kenda koyo mozo-de, nī kajanata'an-de, te nī kakastu'ún núu-dé: Nī nduva'a se'e-ní, áchí jíñ-de.

⁵² Te máá-de nī jiká tu'ún-de na hora nī kejá'a ndúva'a-i. Te nī kaka'an jíñ-de: Iku ká'ñin nī kee kiji-i, áchí.

⁵³ Te máá táa-i, nī juku'un ini-de ja hora-ún kúu hora nī ka'an Jesús jíñ-de: Chakú se'e-ró. Te nī kandíja-de jíñ níí vé'e-de.

⁵⁴ Yá'a kúu tuni uu ja ní sá'a Jesús ná nī ndii-ya ñúu Judea onde ñuu Galilea.

5

Jā ní nasávg'a-ya ñáyivi kú'u

¹ Yuán-na te nī jo viko ñáyivi judío. Te nī kaa Jesús kua'an-ya ñúu Jerusalén.

² Te ñuu Jerusalén ío ñin pila nducha máá yatá yúxé'é ríi. Te nuu yú'u hebreo nání Betesda. Te sókó-ún ñáv'a a'u'un portal.

³ Te ini portal yúan kándaa kuá'a ñáyivi kaku'u, ja kuáa, ja rengo, ja tí'ichi. Te káindatu-i kanda nducha-ún.

⁴ Chī jó kivi já núu ñin ndajá'a-ya ini pila-ún. Te skandá-ya ndúcha. Te cháa kivi xnáñúú ini pila, nú a nī skandá-ya ndúcha, te nduva'a-de nani kue'e tá'an-de.

⁵ Te yúan kátuu ñin cháa ja ní kuu oko xia'un unī kuia kú'u-de.

⁶ Te nī jini Jesús ja kátuu cháa yá'a. Te nī juku'un ini-ya já ní kuu kua'a kuia kú'u-de. Te nī ka'an-ya jíñ-de: Kuni-ro ndúva'a-ró náún, áchí-ya.

⁷ Te nī ka'an cháa kú'u-ún jíñ-yá: Tátá, tú ní'in-ná ni ñin cháa skivi náa ini pila, nú a nī kanda nducha. Chī nini vai-ná te kivi-ni inga-de te vásá cháa-ná. Achí-de.

⁸ Te nī ka'an Jesús jíñ-de: Ndukoo, te naki'in-ró jíto yuu-ro te kí'in-ro, áchí-ya.

⁹ Te cháa-ún nī nduva'a-ni-de. Te nī kí'in-de jíto yuu-dé te kua'an-de. Te máá kivi ndétatú kúu kivi-ún.

10 Yúan-na te n̄i kaka'an cháa judío jíin cháa n̄i nduva'a-ún: Kiv̄i ndétatú kúu. Tú ío ley ja kúndiso-ró jíto yuu-ro, áchí.

11 Te n̄i ka'an-de jíin cháa judío: Cháa n̄i nasáva'a ruu, máa-de n̄i ka'an-de jíin-rí: Ki'in jíto yuu-ro, te ki'in-ro, áchí-de.

12 Yúan-na te n̄i kajiká tu'ún-ún-de: Ndé cháa n̄i ka'an jíin-ró: Ki'in jíto yuu-ro te ki'in-ro, áchí.

13 Te cháa n̄i nduva'a-ún, tú ní jiní-de ndé cháa kúu. Ch̄i Jesús, a n̄i kuxio-ni-ya kuá'an-ya núu ñayivi ká'jin yúan.

14 Kúkuéé-ga, te n̄i ketá'an Jesús jíin-de in̄i ve'e ij̄. Te n̄i ka'an-ya jíin-de: Vina te n̄i nduva'a-ró. Ma sá'a-ga-ro kuáchi. Ch̄i nú túu, te kii ñn tundó'o xaan-gá sik̄i-ro. Achí-ya.

15 Te máa-de kua'an-de. Te n̄i kastu'ún-de nuu táká ñayivi judío ja Jesús kúu I'a n̄i nasáva'a-ya-dé.

16 Te n̄i sá'a Jesús tiñu yá'a kiv̄i ndétatú. Te cháa judío, ja yúan ní kachindikin-de-ya. Te kándúkú-de modo ndasa ka'ni-dé-ya.

17 Te n̄i ka'an Jesús jíin-de: Máa Táa-r̄i sátiñu-ni-ya vína te suni ruu sátiñu-r̄i, áchí-ya.

18 Ja yúan cháa judío, ví'í-gá n̄i kándúkú-de modo ka'ni-dé-ya. Ch̄i nasu máa ñn kiv̄i ndétatú ní stívi-yá, ch̄i suni n̄i ka'an-ya já Táa-ya kúu Dios. Te ñn núu-ni sá'a-ya máa-yá jíin Dios.

19 Te n̄i ka'an Jesús: Jandáa ká'an-r̄i jíin-ró jíná'an-ró: Máa Sé'e, ma kúu sá'a kuti-yá ja máa-yá, ch̄i máni ja ní jin̄i-ya sá'a Táa-ya. Ch̄i taká ja sá'a máa-yá, suni súan sá'a máa Sé'e-ya ñn núu-ni jíin-yá.

20 Ch̄i máa Táa, kúndá'ú in̄i-ya Sé'e-ya. Te stá'an-ya núu-í taká tiñu sá'a-ya. Te ñá'nu-ga tiñu stá'an-ya vása yá'á, nává'a naa in̄i-ro ndé'é-ró jíná'an-ró.

21 Ch̄i nátu'un máa Táa, ndúkani-ya ndíyi te náschakú-ya-í, suni súan máa Sé'e, náschakú-ya ndéja kuni máa-yá.

22 Ch̄i máa Táa, tú nákuwndí-ya sik̄i ní ñn ñayivi, ch̄i n̄i ja'a-ya tú'un ja nákuwndí máa Sé'e-ya sik̄i táká ñayivi.

23 Nává'a kuandatu ndivii ñayivi núu Sé'e nátu'un káandatu-i nuu máa Táa. Te ja tú jándatu nuu Sé'e, suni tú jándatu nuu máa Táa ja ní tájí-yá Sé'e-ya vái.

24 Jandáa ká'an-r̄i jíin-ró: Nú ñn ñayivi chu'un in̄i-i tu'un ká'an-r̄i, te kandíja-i nuu I'a n̄i tájí rúu vai-r̄i, ñayivi-ún kuchakú-i ní káni, te ma tá'nu ndatu-i ja kúu-i, ch̄i sua kuchakú-i ní káni.

25 Jandáa ká'an-r̄i jíin-ró: Chaa hora, te vina a kúu, ja taká ndíyi kuni so'o-i tu'un kana jaa máa Sé'e Dios. Te ja kúni so'o, nachakú jíná'an.

26 Ch̄i nátu'un máa Táa ñú'un vida in̄i máa-yá, suni súan n̄i ja'a-ya núu Sé'e-ya já ñú'un vida in̄i máa-i.

27 Te suni n̄i ja'a Dios tu'un ja nákuwndí Se'e sik̄i ñayivi, ch̄i suni Se'e cháa kúu-i.

Sik̄i já náchakú ndíyi

28 Ma náa in̄i-ro já ká'an-r̄i tu'un yá'a jíin-ró. Ch̄i cháa ñn kiv̄i já taká ndíyi ká'jin in̄i ve'e añú, kuni so'o-i tu'un kana jaa-ya.

29 Te taká ñayivi ní kasá'a tiñu vá'a, kenda-i te kuchakú-i ní káni. Te ñayivi ní kasá'a tiñu ñáá, suni nachakú-i ko ta'nu ndatu-i.

³⁰ Ma kúu kuti sá'a máá-rí ja máá-rí. Nátu'un jíni so'o-rí, súan sánda-a-rí. Te modo ndaa sánda-a-rí, chí tú sá'a-rí ja kuní máá-rí, chí ja kuní máá Táa-rí I'a ní tájí rúu vai-rí sá'a-rí.

³¹ Te nú ruu ká'an-rí tu'un máá-rí, te tú ío ndaa tu'un ká'an-rí.

³² Inga kúu ja jáni ndaa tu'un-rí. Te jiní-rí ja tú'un ndaa kúu ja ká'an-ya tú'un-rí.

Ja ní ka'an ndaa tu'un Jesús

³³ Máá-ró ní katáji-ró cháa ní kaja'an nuu Juan. Te máá-de ní jani ndaa-de máá tú'un ndaa.

³⁴ Vasa tú jata'ú-rí tu'un-rí ká'an ní in cháa, ko tu'un yá'a ká'an-rí náva'a kaku-ró jíná'an-ró.

³⁵ Máá-de ní kuu lámpara ja kayú te stúun. Te máá-ró, yaku-ni kivi ní kajata'an iní-ro núu luz máá-de.

³⁶ Ko ñá'nu-ga kúu ja jáni ndaa tu'un-rí vásá ja ní ka'an Juan. Chí Táa-rí, ní ja'a-ya tínu nuu-rí ja ná sá'a-rí. Te suu tínu sá'a-rí-ún kúu ja kájani ndaa tu'un ja Táa-rí, ní tájí-yá ruu vai-rí.

³⁷ Te máá Táa-rí ja ní tájí-yá ruu vai-rí, máá-yá ní ka'an ndaa-ya tú'un-rí. Te tú ní kájini so'o kuti-ro tú'un ká'an-ya, ní tú ní kájiní-ro ndasa káa-ya.

³⁸ Te ní tú ncháa ní'in tu'un-ya iní-ro. Chí tú kákandíja-ró I'a ní tájí-yá vai.

³⁹ Kánakaji va'a-ró tutú íi, chí kájani iní-ro já tú'un yóso yúan kúu ja kúchaku-ro ní káni sá'a, ko máá tutú-ún kúu ja ká'an ndaa tu'un máá-rí.

⁴⁰ Te tú kákuní-ro kíkoyo-ró núu máá-rí náva'a kuchaku-ro jíná'an-ró.

⁴¹ Tú jata'ú-rí ja sáña'nu ñayivi rúu.

⁴² Te a jiní-rí róo ja tú kúmani-ro jíin Dios onde jíin iní jíin añú-ro.

⁴³ Ruu vai-rí jíin sí'ví Táa-rí, te tú kájata'ú-ró rúu. Te nú inga cháa cháa-de jíin sí'ví máá-de, sa cháa-ún yachí kuatá'ú-ró-de.

⁴⁴ Ndasa kuu kandíja-ró, chí kásáña'nu-ró tá'an-ró, te tú kándúkú-ró já ndúña'nu-ró sá'a Dios, ja máá in-ni-ya ío.

⁴⁵ Ma nákani iní-ro já kakán-rí kuachi siki-ro núu Táa-rí. A káñukuu iní-ro núu Moisés. Te máá-de, jikán-de kuachi siki-ro jíná'an-ró.

⁴⁶ Chí nú ní kákandíja-ró núu Moisés, suni ní kándíja-ró rúu núu, chí tu'un máá-rí ní cháa-de.

⁴⁷ Te nú tú kákandíja-ró tutú ní cháa-de-ún, te ndasa kandíja-ró tú'un ká'an-rí núsáa. Achí-ya jíin-de.

6

Ja ní skée-yá u'un mil ñayivi

¹ Te ní kuu taká tínu yá'a. Te ní kee tuku Jesús kua'an-ya ingá lado mar Galilea, ja kúu mar Tiberias.

² Te kua'a xáan ñayivi ní kandikín-i-ya, chí ní kajiní-i taká tuní ní sá'a-ya jíin ñayivi kaku'u.

³ Te ní kaa Jesús in yuku. Te ní jungoo-ya yúan jíin cháa kásku'a jíin-yá.

⁴ Te a ní kuyani viko Pascua, viko ñayivi judío.

⁵ Te ní ndakoto Jesús. Te ní jiní-ya já vái koyo kua'a xáan ñayivi. Te ní ka'an-ya jíin Felipe: Ndénu kuáan-yó stáa kée ñayivi yá'a, achí-ya.

⁶ Ko súan ní ka'an-ya já jíto ncháa-ya-dé, chí a ní jiní-ya ndasa kúu ja sá'a-ya.

⁷ Te ní ka'an Felipe jíin-yá: Ma kánda uu ciento peso staq náva'a kee-í tí'li tí'li jíná'an-i, achí-de.

8 Te Andrés, ñani Simón Pedro, ñn cháa skuá'a jíin-yá, ñi ka'an-de:

9 Ío ñn suchí yá'a te ndiso-i u'un statilá cebada jíin úu tiyáká lúli. Ko ñasaa-ña kúu-ún, chí kua'a xáan ñáyivi, áchí-de.

10 Yúan-na te ñi ka'an Jesús: Súngoo-ró ñáyivi, áchí-ya. Te yúan ío kua'a ichá. Te natu'un u'un mil cháa ñi kajungoo-de.

11 Te ñi ki'in Jesús statilá-ún. Te ñi jikan ta'u-yá. Te ñi saka-yá nuu cháa káskuá'a jíin-yá. Te máa-de ñi ja'a-de nuu ñáyivi káxiukú-ún. Suni súan ñi kaja'a-de tiyáká-ún. Te ñi kayee-í ñasaa kákuu ñi máa-í.

12 Te nuu ní kanda'a chíi-í, te ñi ka'an-ya jíin cháa káskuá'a-ún: Nastútú-ró táka pedazo ja ní ndendoso, náva'a tú naa kúti, áchí-ya.

13 Te ja á ñi kayee ñáyivi-ún, te ñi kanastútú-de pedazo ja ní ndendoso siki ndí'ú-un statilá cebada-ún. Te ñi kútú-ni uxí uu jika.

14 Te ñáyivi-ún ñi kajini-í tuni ñi sá'a Jesús, te ñi kaka'an-í: Jandáa ndija ja cháa yá'a kúu l'a kani tu'un Dios ja kí ñi ñuyivi. Achí-í.

15 Te ñi jini Jesús ja vái koyo-í ja kátiin-í-ya, kuu-ya rey máa-í. Te ñi kuxio tuku máa ñn-ni-ya kuá'an-ya yuku-ún.

Ja ní jika já'a-yá nuu mar

16 Te nuu ní ñi, te cháa káskuá'a jíin-yá, ñi kanuu-de onde mar.

17 Te ñi kivi koyo-de ñi ñn barco. Te kaja'an-de inga lado mar onde ñuu Capernaum. Te ñi kuña. Te té nchaa-ga Jesús nuu-dé.

18 Te ñi kee ñn tachí xáan. Te ndóna nducha mar sá'a.

19 Te ñi kajika-de jíin barco natu'un u'un xí ñn kilómetro. Te ñi kajini-de Jesús ja jika-ya núu mar. Te ñi kuyani-ya núu barco-ún. Te ñi kayu'ú-de.

20 Te máa-yá ñi ka'an-ya jíin-de: Máa-rí kúu. Ma yu'ú-ro jina'an-ró, áchí-ya.

21 Te kákuu ñi ñi-de ja ná kivi-ya ñi barco. Yúan-na te ñi ja-ñi barco nuu ñu'un núu kuángoo-de-ún.

Máa Stáa chakú kúu Jesús

22 Te kivi xian-ún, te ká'lin taká ñáyivi inga lado mar. Te ñi kajini-í ja máa ñn-ni barco ío yúan. Te suni ñi kajini-í ja tú ní kivi Jesús ñi barco jíin cháa káskuá'a jíin-yá, chí sua máni máa-ñi cháa káskuá'a-ún, ñi kaja'an máa-ñi-de.

23 Ko sava-ga barco lúli, onde ñuu Tiberias ñi jakoyo yani lugar nuu ní kayee-í staa ja ní jikan ta'u máa Jító'o-yo núu.

24 Te ñi kajini ñáyivi já Jesús jíin cháa káskuá'a jíin-yá, tú káxiukú-yá yúan. Te ñi kivi koyo máa-í ñi barco lúli-ún, te kaja'an-í ñuu Capernaum kuanandúkú-í Jesús.

25 Te ñi kanani'in-í-ya onde inga lado mar. Te ñi kaka'an-í jíin-yá: Maestro, ña hora ñi cháa ní yá'a, áchí-í.

26 Te ñi ka'an Jesús: Jandáa ká'an-ri jíin-ró, ja kánandúkú-ró rúu, nasu ja ní kajini-ro táka tuni ñi sá'a-ri, chí sua ja ní kayee-ro staa te ñi kanda'a chíi-ró.

27 Ma sátiñu-ró ja ní'in-ro ndéyu já náa, chí sua ja ná kúchaku-ro ní káni sá'a. Máa Sé'e cháa kuá'a-ya ndéyu-ún nuu-ro, chí ñi jatú'un Táa-yo Dios ja sá'a-ya súan. Achí-ya jíin-í.

28 Te ñi kaka'an-í jíin-yá: Ndasa sá'a-ná náva'a sá'a-ná tiñu kuní Dios, áchí-í.

29 Te ñi ka'an Jesús: Tiñu kuní Dios kúu ja kándija-ró núu l'a ñi táji-yá vai, áchí-ya jíin-í.

30 Yúan-na te ñi kaka'an-í: Núsáa te ñaun tuni sá'a-ní náva'a kuní-ná te kandija-ná ní. Ñaun tiñu sá'a-ní.

³¹ Ndiyi táa-yo, ni kayee-dé staa ándíví ondé nuu ñú'un té'é nátu'un yóso núu tutú: Ondé andíví ní ja'a-ya staa ní kayee-dé, áhí-i jín-yá.

³² Te ni ka'an Jesús: Jandaa ká'an-ri jín-ró: Nasu Moisés ní ja'a staa ondé andíví núu-ro jíná'an-ró. Ko Taa-ri, chí onde andíví ja'a ndija-ya Staa núu-ro.

³³ Chí Staa Dios kúu I'a ni kuun ichi ándíví. Te ja'a-ya ja kúchaku ñayívi ñúyívi. Achí-ya jín-i.

³⁴ Te ni kaka'an-i jín-yá: Táta, nene kua'a-ní staa ján kée-ná, áhí-i.

³⁵ Te ni ka'an Jesús: Máa-ri kúu máa Staa ja kúchaku-ro sá'a. Ndéja kii nuu-ri, ma kúu kuti sóko. Te ndéja kándíja ruu, ma kuchí kuti ndúcha.

³⁶ Ko a ni ka'an-ri jín-ró, ja tú kákandíja-ró rúu, vaša ni kajini-ro núu-ri.

³⁷ Taká ja ja'a máa Taa-ri nuu-ri, chaa nuu-ri. Te ndéja chaa nuu-ri ma kíñi'in kuti-ri kí'jn.

³⁸ Ni kuun-ri ichi ándíví náv'a a sá'a-ri ja kuní I'a ni táji rúu vai-ri, nasu ja sá'a-ri ja kuní máa-ri.

³⁹ Te máa Taa-ri kúu I'a ni táji rúu vai-ri. Te tú kuní-ya ja náa ní ñn ñayívi ní ja'a-ya núu-ri, chí sua ja ná náschakú-ri-i kivi jínu ñuyívi.

⁴⁰ Te ya'a kúu ja kuní I'a ni táji rúu vai-ri. Taká ñayívi ja jini nuu Sé'e-ya te kándíja-i nuu-yá, kuchaku-i ní káni. Te máa-ri naschakú-ri-i kivi jínu ñuyívi. Achí-ya jín-i.

⁴¹ Yúan-na te ni kaka'an chaa judío siki-yá. Chi ni ka'an-ya: Máa-ri kúu Staa ní kuun ichi ándíví.

⁴² Te ni kaka'an-de: Á nasu chaa ya'a kúu Jesús, se'e José. Te a kájiní-yo táa-de jín náa-de. Te naja ká'an-de: Ichi ándíví ní kuun-ri, áhí-de.

⁴³ Te ni ka'an Jesús: Ma ká'an sóo-ró jíná'an-ró.

⁴⁴ Máa Taa-ri, ni táji-yá ruu vai-ri. Te ma kúu kii ni ñn ñayívi núu-ri nú tú kinchaka máa-yá-i. Yúan-na te naschakú-ri-i kivi jínu ñuyívi.

⁴⁵ Yóso núu tutú chaa ni kajani tu'un Dios: Nditaká-de kutu'a-de sá'a Dios, áhí. Núsáa te taká ñayívi jini so'o tu'un ká'an máa Taa-ri, te tu'a-i jín, ñayívi-ún kii-i nuu-ri.

⁴⁶ Ni ñn ñayívi, tú ní jini kuti núu máa Taa-ri. Máa I'a vai onde nuu Dios, máa ñn-ni-ya kúu ja á ni jini-ya núu máa Taa-ya.

⁴⁷ Jandaa ká'an-ri jín-ró jíná'an-ró: Nú ñn ñayívi kándíja-i ruu, kuchaku-i ní káni.

⁴⁸ Máa-ri kúu Staa ja kúchaku-ro sá'a.

⁴⁹ Ndiyi táa-ro, ni kayee-dé staa ándíví ondé nuu ñú'un té'é te a ni kaji'i-de.

⁵⁰ Ko ya'a kúu Staa ja vai ichi ándíví náv'a a nú ndé ñayívi kée, te ma kúu-i.

⁵¹ Máa-ri kúu Staa chakú ja vai ichi ándíví. Te nú ndé ñayívi kée Staa ya'a, kuchaku-i ní káni. Te Staa ja kuá'a-ri-ún, kúu kuñu-ri. Te kuá'a-ri kuñu-ri náv'a a kuchaku ñuyívi. Achí-ya.

⁵² Yúan-na te chaa judío, ni kastátá'an máa-de: Chaa ya'a, ndasa kuu kuá'a-de kuñu-de kee-yo, áhí-de.

⁵³ Te ni ka'an Jesús jín-de: Jandaa ká'an-ri jín-ró, nú tú kee-ro kúñu máa Sé'e chaa, te nú tú ko'o-ró niñi-yá, te ma kúchaku-ro jíná'an-ró.

⁵⁴ Chí chaa kee kúñu-ri te ko'o niñi-ri, kuchaku-de ní káni. Te máa-ri naschakú-ri-de kivi jínu ñuyívi.

⁵⁵ Chí kuñu-ri kúu ndija ndeyu. Te niñi-ri kúu ndija nducha.

⁵⁶ Chaa yée kúñu-ri te jí'i niñi-ri, nene kunchaa-de jíin-ri, te ruu jíin máa-de.

⁵⁷ Máa Táa-ri chakú-ya. Te ni táji-yá ruu vai-ri. Te máa-ri chakú-ri sá'a Táa-ri. Suni súan nú ndé chaa kee ruu, suni kuchaku-de sá'a-ri.

⁵⁸ Ya'á kúu Staá vai ichi ándívi. Ndiyi táa-ro sún staa ándívi ní kayee-dé, te a ni kaji'i-de. Ko nú ndé chaa kee Staa yá'a, kuchaku-de ní káni, áchí-ya jíin-de.

⁵⁹ Taká tu'un yúan ni ka'an Jesús ini ve'e sinagoga, nini stá'an-ya ini ñuu Capernaum.

⁶⁰ Te kua'a cháa káskuá'a jíin-yá, ni kajini so'o-de. Te ni kaka'an-de: Xaan yí kaa tu'un yá'a. Ndé chaa kúu juku'un ini, áchí-de.

⁶¹ Te Jesús ni jini-ni-ya já súan ni kaka'an chaa káskuá'a jíin-yá. Te ni ka'an-ya jíin-de: Kánayu'ú-ro sá'a tu'un yá'a náún.

⁶² Te ndasa sá'a-ró nú kuni-ro máa Sé'e chaa, ndaa-ya nú ní kanchaa nú-yá.

⁶³ Jíin máa Espíritu kúu ja kúchaku-yo sá'a. Te yiki kúñu tú kuti ní'in tíñu. Tu'un ni ka'an-ri jíin-ró jíná'an-ró kákuu cuenta Espíritu jíin já kúchaku-yo sá'a.

⁶⁴ Ko sava-ró, tú kákandja-ró, áchí-ya. Chi Jesús, onde xnáñúú ní jini-ya ndéja kúu ja tú kandja, te ndéja kúu ja nastúu-ya.

⁶⁵ Te ni ka'an-ga-ya: Ja yúan ní ka'an-ri jíin-ró ja ní ñn ñayivi ma kúu kii-i nuu-ri, nú tú ní jatú'un máa Táa-ri, áchí-ya.

⁶⁶ Yúan-na te kua'a cháa káskuá'a jíin-yá, ni kanakaka yátá-de, te tuká-ni ní kájika-de jíin-yá.

Ja ní ka'an ndaa Pedro

⁶⁷ Te ni ka'an Jesús jíin máa ndí'uxí uu chaa-ún: Te róo suni kingoyo-ró kákuni-ro náún, áchí-ya.

⁶⁸ Te ni ka'an Simón Pedro: Táta, ndé nuu kingoyo-ná, chi máa-ní kúu I'á jáni tu'un ndasa kuchaku-ná ní káni.

⁶⁹ Te kájiní-ná te kákandja-ná ja máa-ní kúu Cristo, Se'e Dios, I'á chakú, áchí-de.

⁷⁰ Te ni ka'an Jesús jíin-de: Tú ní káji-ri ndí'uxí uu-ro náún. Te ñn-ró kúu kui'na. Achí-ya.

⁷¹ Te súan ni ka'an-ya siki Judas Iscariote, se'e Simón. Chi chaa yá'a, nastúu-de-ya. Te ñn tá'an ja uxí uu-ún kúu-de.

7

Viko vé'e enramada

¹ Te ni kuu taká tíñu yá'a. Te jika kuu Jesús ñuu Galilea. Te tú kuni-ya káa kuu-ya ñuu Judea, chi chaa judío kándúkú-de modo ka'ni-dé-ya.

² Te a ni kuyani viko vé'e enramada, ja kúu ñn viko ñayivi judío.

³ Te ni kaka'an ñani-ya jíin-yá: Kenda-ró yá'a te ki'ín-ro ñuu Judea va'a-ga, náv'a chaa káskuá'a jíin-ró ná kuni-de ná tíñu sá'a-ró.

⁴ Nú kuni ñn chaa ja kuichá tu'un-de, naja sá'a sa'í-de tíñu. Te nú tíñu yá'a sá'a-ró, te stá'an ndijin-ro máa-ró nú ñayivi núsáá, áchí-de jíin-yá.

⁵ Chi ni ñani-ya, tú kájatú'un-de-ya.

⁶ Yúan-na te ni ka'an Jesús jíin-de: Té chá'an-ga ja kivi-ri. Ko kivi máa-ró, chi a ni chaa.

⁷ Ma kúu koto u'u ñayivi róo, ko jito u'u-i ruu, chi ka'an-ri tu'un ndaa máa ñayivi ja máni tíñu ñáá kásá'a-i.

⁸ Kaa máá-ró kuángoyo-ró víko-ún. Máá-rí chi mā kí'in-ri viko-ún vina, chi té jaá-ga kivi-ri. Achí-ya.

⁹ Te nī ka'an-ya tú'un yá'a jíin-de. Te nī kendoo-ni-ya ñúu Galilea.

¹⁰ Te nī kaa ñani-ya kája'an. Yúan-na te suni nī kaa máá-yá kuá'an-ya víko-ún, ko tú ní stá'an ndijin-ya máá-yá, chi sa'í-ni nī ja'an-ya.

¹¹ Te cháa judío, kánandúkú-de-ya víko-ún. Te káka'an-de: Ndénu kándeé cháa-ún, áchí-de.

¹² Te xaán ní kuvaa tu'un-ya núu ñáyivi-ún, chi sava-i nī kaka'an-i: Chaa va'a kúu-de. Te sava-ga-i nī kaka'an-i: Túu, chi xndá'ú-de ñáyivi, áchí-i.

¹³ Ko ní ñin-i tú ní káka'an ndijin-i tu'un-ya, chi káyu'ú-i cháa judío.

¹⁴ Te sava viko, nī kaa Jesús kua'an-ya vé'e i, te nī stá'an-ya tú'un.

¹⁵ Te nī kánaa iní cháa judío kánde'é-de: Ndasa jini cháa yá'a letra, chi tú ní skuá'a-de, áchí-de.

¹⁶ Yúan-na te nī ka'an Jesús: Tu'un stá'an-ri nasu máá-rí xíin, chi tu'un I'a nī tájí rúu vai-ri kúu.

¹⁷ ñin cháa, nú kuni-de sá'a-de tiñu kuni Dios, cháa-ún, juku'un iní-de tu'un stá'an-ri, nú onde nuu Dios vai, xí já ní kiñi'in máá-rí kúu, áchí-ya.

¹⁸ Chaa ká'an tu'un máá-de, ndúkú-de ja ndúñá'nu máá-de. Ko nú ñin cháa ndúkú-de ja ndúñá'nu cháa nī tájí-de vai-de, cháa yá'a kúu cháa ndaa, te tú naún tu'un ñáá ío iní-de.

¹⁹ Moisés, nī ja'a-de ley nuu-ro jíiná'an-ró xí túu. Ko tú ní ñin-ró káskíkuu ley-ún. Naja kákuni-ro ká'ni-ro rúu. Achí-ya jíin-de.

²⁰ Te nī kaka'an ñáyivi kuá'a-ún: Tá'an-ro tachí. Ndéja kuni ka'ni róo. Achí-i.

²¹ Te nī ka'an Jesús jíin-i: Nī sá'a-ri ñin tiñu, te ndivii-ro ní kánaa iní-ro kánde'é-ró.

²² Jandáa, Moisés nī ja'a-de ley xiti ndúu-ro jíiná'an-ró. Ko nasu já ní kuu iní Moisés, chi ja ní kuu iní ndiyi táa-ro kúu. Te kivi ndétatú káxiti ndúu-ro.

²³ Te nú káxiti ndúu-ro máá kivi ndétatú, náv'a a skíkuu ley Moisés, te naja kákiti iní-ro núu-rí ja ní násáva'a i-ri ñin cháa kivi ndétatú núsáa.

²⁴ Mā kóso ñinu-ni tu'un ká'an-ro, chi sua ná nándúkú víi-ro tú'un ndaa. Achí-ya jíin-i.

²⁵ Yúan-na te nī kaka'an sava ñáyivi ñúu Jerusalén: Nasu cháa yá'a kúu ja kánandúkú-de ka'ni-dé naún.

²⁶ Te yá'a ndé'é-ró ká'an ndijin-de. Te tú naún tu'un káka'an jíin-de. Sanaa te nī kundaá iní cháa kákuñá'nu ja cháa yá'a kúu Cristo.

²⁷ Ko cháa yá'a, a kájiní-yo-dé, jíin ndé ñuu vai-de: Ko ja cháa Cristo, ni ñin-yó, mā kuni-yó ndéchi kii-ya. Achí-i.

²⁸ Yúan-na te nī ka'an jaa Jesús iní ve'e i, hora stá'an-ya tú'un: A kájiní-ro rúu, te kájiní-ro ndé ñuu vai-ri. Tú vai-ri ja sikí máá-rí, ko ñin I'a ndaa nī tájí rúu vai-ri. Te tú kájiní-ro I'a-ún.

²⁹ Ko máá-rí, chi jini-ri-ya, te onde nuu máá-yá vai-ri, chi nī tájí-yá ruu vai-ri, áchí-ya.

³⁰ Yúan-na te nī kándúkú ndéé-de ja kátin-de-ya. Ko tú ní ñin-de ní kenda'a-dé-ya, chi té jaá-ga hora-ya.

³¹ Te nī káandíja kua'a ñáyivi tú'un nī ka'an-ya. Te nī kaka'an-i: Nú ná cháa máá Cristo, te sá'a-ga-ya tuní vásá já sá'a cháa yá'a naún, áchí-i.

³² Te cháa fariseo, nī kajini so'o-de ja ñáyivi kuá'a-ún súan káka'an-i tu'un-ya. Te sutu ñá'nu jíin cháa fariseo, nī katáji-de policía ja kátin-de-ya.

33 Te n̄i ka'an Jesús: Yaku-na kivi kúnchaa-ri jín-ró jíná'an-ró. Te no'on-ri nuu I'a n̄i táji rúu vai-ri.

34 Te nandúkú-ró rúu. Te ma nani'in-ro rúu. Te ma kúu jaa koyo-ró núu kúnchaa-ri. Achí-ya.

35 Yúan-na te n̄i kaka'an chaa judío: Te ndénu kí'in chaa yá'a ja má nani'in-yo-dé. Xí kí'in-de nuu ñáyivi-yo já ní kajichá nuu in̄i ñuu Grecia, te stá'an-de tu'un nuu ñáyivi ñúu Grecia-ún náún.

36 Naún tu'un kúu ja ní ka'an-de yá'a: Nandúkú-ró rúu, te ma nani'in-ro rúu, te ma kúu jaa koyo-ró núu kúnchaa-ri, achí.

37 Te kivi jinu viko-ún, ja kúu kivi kúká'nu viko, te n̄i ndukuiñi Jesús. Te n̄i ka'an jaa-ya: Nú ndé in̄i ñáyivi jichí nducha, te ná kí-i nuu-rí te ko'o-i-cha.

38 Nú in̄i ñáyivi kándija-i ruu, yucha nducha chakú kaka in̄i-i, nátu'un ká'an tutu i. Achí-ya.

39 Súan n̄i ka'an-ya tú'un Espiritu ja ní'in ñáyivi kákandija-i-ya. Ko té chaa-ga Espiritu Santo. Ch̄i té chá'an-ga nduñá'nu luu Jesús.

Ja ní kusin-i siki-yá

40 Te sava ñáyivi kuá'a-ún, n̄i kajini so'o-i tu'un yá'a. Te n̄i kaka'an-i: Jandáa ja máa cháa jáni tu'un Dios kúu chaa yá'a, achí-i.

41 Te sava-ga-i n̄i kaka'an-i: Chaa yá'a kúu Cristo. Ko sava-ga-i n̄i kaka'an-tu-i: Onde ñuu Galilea kii Cristo náún.

42 Á tú ká'an tutu i, ja kíi Cristo onde tatá David onde ñuu Belén nuu ní nchaa máa David, achí-i.

43 Yúan-na te n̄i kastatá'an ñáyivi já siki-yá.

44 Te sava-i, katin-i-ya kákunji-i. Ko tú ní in̄i ní kenda'a-í-ya.

45 Te policia-ún, káno'on nuu sutú ñá'nu jín núu cháa fariseo. Te máa-ún, n̄i kaka'an jín policia: Naja tú ní cháa-de jín-ró, achí.

46 Te n̄i kaka'an policia-ún: Tú kuti ní in̄i chaa ká'an nátu'un ká'an chaa yúan, achí.

47 Te n̄i ka'an chaa fariseo jín-de: Te suni n̄i xndá'ú-de róo jíná'an-ró náún.

48 A n̄i kándija in̄i chaa kuñá'nu xí in̄i chaa fariseo nuu-dé náún.

49 Aa, ñáyivi yúkú yá'a ja ná tú kájin̄i kuti-í ley, ná tají-i, achí.

50 Te Nicodemo, chaa n̄i kii nuu-yá akuáa-ún, suni in̄i chaa fariseo kúu-de. Te n̄i ka'an-de.

51 Naún achí ley. Kuu nakuxndíi-yó siki in̄i chaa, te nú tú xna'an-ga kuni so'o-yó tú'un ká'an-de, jín nú tú ndúkú víi-yo naún tiñu sá'a-de náún. Achí-de.

52 Te n̄i kaka'an: Te róo, suni onde ñuu Galilea vai-ró náún. Nandúkú vá'a te kunj-ro já onde ñuu Galilea tú kenda kuti ní in̄i chaa jáni tu'un Dios. Achí.

53 Te kuano'on-dé ná ve'e ná ve'e-de.

8

Ña'an ní ísiki ncháa-ña

1 Te n̄i kee Jesús kua'an-ya yúku Olivos.

2 Te ja kuakundijin te n̄i chaa tuku-ya vé'e i. Te ndivii ñáyivi ní chakoyo-i nuu-yá. Te n̄i jungoo-ya, te n̄i stá'an-ya tú'un nuu-í jíná'an-i.

3 Yúan-na te chaa fariseo jín cháa káchaa tutu, n̄i kákinchaka-de in̄i ña'an ísiki ncháa tá'an. Te n̄i jani-de-ña má'ñú-i.

4 Te n̄i kaka'an-de jín-yá: Maestro, n̄i kani'in-ná ña'an yá'a máa núu tiñu ísiki ncháa-ña.

⁵ Te nuu ley ni tá'ú Moisés tiñu nuu-yo já kuá'a-yó yúu xiní ñá'an kásá'a súan. Te máá-ní, ndasa kachi-ní, áchí-de.

⁶ Ko ni kaka'an-de tu'un yá'a ja kájito nchaá-de-ya, náva'a kuu kakan-de kuachi siki-yá. Ko Jesús, ni jaxin-ya máá-yá. Te ni chaa-ya núu ñú'un jíin xiní ndá'a-yá.

⁷ Te kájika tu'un kájika tu'un-de-ya. Te ni ndukani-ya máá-yá. Te ni ka'an-ya jíin-de: Te nú ndé in máá-ró tú ío kuachi, te róo kúu ja xná'an-ga kuá'a yuu xiní-ña núsáá, áchí-ya.

⁸ Te ni nakuaxin-ya máá-yá. Te ni chaa tuku-ya núu ñú'un.

⁹ Te ni kajini so'o-de ja súan ni ka'an-ya. Te ni kanakani u'u ini-de. Te in-ni-de in-ni-de ni kenda koyo-de kája'an-de. Ni kejá'á ondé chaá ñá'nu-ga te ondé ni ndi'i-na. Te ni kendoo máá in-na Jesús jíin ñá'an kándii ma'ñú-ún.

¹⁰ Te Jesús, ni ndukani-ya máá-yá. Te tuká ni in-de ní jiní-ya, chí máá-na ñasí'í-ún. Te ni ka'an-ya jíin-ña: Súchi, ndéchi kája'an chaá kájikan kuachi siki-ro. Tuká ni in-de sání'in róo náún. Achí-ya.

¹¹ Te ni ka'an-ña: Ni in-de Táta, áchí-ña. Yúan-na te ni ka'an Jesús jíin-ña: Ni ruu, tú sání'in-ri kuachi-ró: Kuá'án, te ma sá'a-ga-ro kuachi, áchí-ya.

Jesús kúu ja stúun ini ñuyívi

¹² Te inga jínu ni ka'an tuku Jesús jíin ñáyivi: Máá-rí kúu luz ja stúun ini ñuyívi. Ndé ñáyivi kúndikin ruu, te tú kaka-i ñuñáa, chí sua kuñava'a-i luz ja kúchaku-i sá'a.

¹³ Yúan-na te chaá fariseo ni kaka'an-de jíin-yá. Róo ká'an-ro tú'un máá-ró. Tú ío ndaa tu'un ká'an-ro. Achí-de.

¹⁴ Te ni ka'an Jesús: Vasa ká'an-ri tu'un máá-rí, ko ío ndaa tu'un ká'an-ri, chí jiní-ri ndénu vái-ri, te ndénu kí'in-ri. Ko róo, ni tú kájiní-ro ndénu vái-ri, ni ndénu kí'in-ri.

¹⁵ Máá-ró, cuenta chaá jito nchaá-ro ndasa ío. Ko ruu, tú jito nchaá-ri ndasa káa ni in ñáyivi.

¹⁶ Te nú ndúkú-rí ndasa káa, te kenda ndaa tu'un sá'a-ri, chí tú sá'a máá in-ri, chí ondé jíin máá Táa-ri, I'a ni táji rúu vai-ri.

¹⁷ Te yóso núu tutú ley máá-ró, ja nú ka'an uu testigo, te ío ndaa tu'un-ún.

¹⁸ Ruu, ká'an ndaa-ri tu'un-ri. Te suni máá Táa-ri, I'a ni táji rúu vai-ri, kúu inga testigo-ri. Achí-ya.

¹⁹ Te ni kaka'an-de jíin-yá: Ndénu kánchaá Táa-ro, áchí-de. Te ni ka'an Jesús: Tú kájiní-ro rúu ni Táa-ri. Te nú ní kájiní-ro rúu, suni kuní-ro Táa-ri núu, áchí-ya.

²⁰ Tu'un yá'a ni ka'an Jesús nuu kásoko-í xu'ún nini sta'an-ya iní ve'e ij. Te tú ni in-i ní in-i-ya, chí té cha'an-ga jaá hora-ya.

²¹ Te ni ka'an tuku Jesús jíin-de: Ruu, chí kí'in-ri. Te nandúkú-ró rúu ko ndíso-ró kuachi-ró kúu-ro, te ma kúu jaá koyo-ró núu kí'in-ri, áchí-ya.

²² Yúan-na te ni kaka'an chaá judío: Naja ká'an-de: Ma kúu jaá koyo-ró núu kí'in-ri. Á ka'ni-dé máá-de ja súan. Achí-de.

²³ Te ni ka'an-ya jíin-de: Máá-ró íchi véé vái koyo-ró, te ruu chí ondé nuu súkún vai-ri. Máá-ró kákuu chaá ñuyívi yá'a, ko ruu nasu cháa ñuyívi yá'a kúu-ri.

²⁴ Ja yúan ní ka'an-ri jíin-ró, ja ndíso-ró kuachi-ró kúu-ro. Chí nú tú kákandíja-ró já máá-rí kúu I'a, te kundiso ná'in-ró kuachi-ró kúu-ro. Achí-ya.

25 Te n̄i kaka'an-de jíin-yá: Te róó, ndé cháa kúu-ró, áchí-de. Yúan-na te n̄i ka'an Jesús jíin-de: Máá-rí kúu ja ní ka'an-r̄i jíin-ró ondé xnáñúú.

26 Te sik̄i máá-ró íó kua'a-gá tu'un ka'an-r̄i, jíin já kána jíin-rí nuu-ro. Ko I'a n̄i táji rúu vai-r̄i kúu I'a ndaa. Te tu'un ká'an-r̄i nuu ñúyivi yá'a kúu tu'un n̄i jini so'o-r̄i n̄i ka'an máá-yá. Achí-ya.

27 Ko tú ní kájuku'un in̄i-de ja ká'an-ya tú'un máá Táa-yo jíin-de.

28 Yúan-na te n̄i ka'an Jesús: Ondé nú n̄i kajata kaa-ró máá Sé'e cháa, yúan-na te kun̄i-ro ja máá-rí kúu, te tú naún sá'a-r̄i ja máá-rí, ch̄i ká'an-r̄i tu'un n̄i stá'an máá Táa-r̄i nuu-rí.

29 Ch̄i I'a n̄i táji rúu vai-r̄i kánchaa-ya jíin-rí. Tú xndóo-ya rúu, ch̄i sá'a ná'in-rí tiñu játa'an in̄i máá-yá. Achí-ya.

30 Te ja ní ka'an-ya tú'un yá'a, te kua'a xáan-dé n̄i kakandija-de-ya.

Sé'e Dios jíin sé'e kui'na

31 Te n̄i ka'an Jesús jíin cháa judío ja kákandija-ún: Te nú kendoo n̄i'in-ró jíin tú'un-r̄i, te kuu-ró cháa skuá'a ndija jíin-rí.

32 Te juku'un in̄i-ro jíin tú'un ndaa, te koo libre-ro sá'a tu'un ndaa-ún. Achí-ya.

33 Te n̄i kaka'an-de jíin-yá: Tata Abraham kákuu-r̄i, te tú kájatíñu kuti-rí nuu ní ñn ñayivi. Naja ká'an-ro: Koo libre-ro, áchí-de.

34 Te n̄i ka'an Jesús jíin-de: Jandáa ká'an-r̄i jíin-ró, ja táka cháa sá'a kuachi, máni mozo kuachi kúu-de.

35 Te ñn mozo, tú kéndoo-de in̄i ve'e ní káni, ko se'e, ch̄i kéndoo-i in̄i ve'e ní káni.

36 Núsáa te nú koo libre-ro sá'a máá Sé'e, te a n̄i kakuu libre ndija-ró.

37 A jin̄i-r̄i ja ñn tata Abraham kákuu-ró, ko ka'ni-ro rúu kákuu-ro, ch̄i tú káchu'un in̄i-ro tú'un ká'an-r̄i.

38 Ruu ká'an-r̄i tu'un n̄i jin̄i-r̄i nuu Táa-r̄i. Te suni máá-ró kásá'a-ró tiñu n̄i kajini so'o-ró núu táa máá-ró. Achí-ya.

39 Te n̄i kaka'an-de: Táa-r̄i kúu Abraham, áchí-de. Te n̄i ka'an Jesús: Te nú se'e Abraham kákuu-ró núu, te tiñu n̄i sá'a Abraham suni sá'a máá-ró núu.

40 N̄i jini so'o-r̄i tu'un ndaa nuu Dios, te n̄i ka'an-r̄i tu'un-ún jíin-ró. Ko máá-ró, kákuu-ro ká'ni-ro rúu. Ko nasu tiñu súan ní sá'a Abraham.

41 Máá-ró kásá'a-ró tiñu máá táa-ro, áchí-ya jíin-de. Yúan-na te n̄i kaka'an-de: Máá-rí, tú ní kákaku téné-rí. Íó ñn-ni táa-r̄i. Dios kúu-ya. Achí-de.

42 Te n̄i ka'an Jesús: Te nú táa-ro kúu Dios, te kuman̄i ndija-ró jíin-rí núu. Ch̄i ondé nuu Dios n̄i kenda-r̄i. Na tú vai-r̄i ja máá-rí, ch̄i máá-yá n̄i táji-yá ruu vai-r̄i.

43 Naja tú kájuku'un in̄i-ro tú'un ká'an-r̄i núsáa. Kuachi ja tú kákanda-ró kúni so'o-ró tú'un-r̄i.

44 Máá-ró kákuu se'e táa-ro kui'na. Te skíkuu-ró tiñu kun̄i táa-ro kákuu-ro. Máá-de, n̄i ja'ni-dé ndiyi ondé xnáñúú. Te tú ní kándij n̄i'in-de jíin tú'un ndaa, ch̄i tú kuti ní ñn tu'un ndaa ñú'un in̄i-de. Te nú ká'an-de tu'un xndá'ú, tu'un máá-de ká'an-de, ch̄i ja xndá'ú náá kúu-de. Te ondé ch̄i máá-de káku taká tu'un tú'un.

45 Ko ruu, ká'an-r̄i tu'un ndaa. Te ja yúan tú kákandija-ró rúu.

46 Ndé ñn róó ndini'in kuachi sik̄i-rí núsáa. Te nú ká'an ndaa-r̄i, naja tú kákandija-ró rúu.

47 Ñayivi kákuu se'e Dios, káchu'un in̄i-i tu'un Dios. Ja yúan tú káchu'un in̄i máá-ró, ch̄i nasu sé'e Dios kákuu-ró, áchí-ya jíin-de.

48 Yúan-na te nì kaka'an chaa judío: Ndaa káka'an-rì ja cháa ñuu Samaria kúu-ró, te tá'an-ro tachí, áchí-de jíin-yá.

49 Te nì ka'an Jesús: Tú tá'an-rì tachí, chì sua jándatu-rì nuu Táa-rì. Te máá-ró tú káka'an jíin'ún-ró jíin-rí.

50 Te tú ndúkú-rí ja ndúñá'nu-rì. Dios kúu I'a sá'a, te ndé'é-yá ndasa káa.

51 Jandáa ká'an-rì jíin-ró: Nú ndé ñayívi skíkuu tu'un ká'an-rì, ma kúu kuti-í. Achí-ya.

52 Te chaa judío, nì kaka'an-de: Vina te nì kajinì-rì ja tá'an-ro tachí. Abraham jíin cháa kájani tu'un Dios, nì kaji'i-de. Te róó áchí-ro: Ja skíkuu tu'un ká'an-rì, ma kúu kuti.

53 Nì jíi' taa-yo Abraham. Te ñá'nu-ga kúu-ró vásá máá-de náún. Te suni nì kaji'i chaa nì jani tu'un onde sáa, te ndé chaa sá'a-ró máá-ró núsáa. Achí-de jíin-yá.

54 Te nì ka'an Jesús: Te nú ruu sáñá'nu-rì máá-rí, te nduñá'nu sáni-rì núú. Máá Táa-rì kúu I'a sáñá'nu ruu. Te máá-ró káka'an-ro ja I'a-ún kúu Dios máá-ró.

55 Te tú kájinì kuti-ro núu-yá. Ko ruu, chì jinì-rì nuu-yá. Nú ká'an-rì jíin-ró já tú jinì-rì-yá, te kuu-rì chaa xndá'ú ñáá nátu'un máá-ró jíná'an-ró núú. Ko jinì ndija-rì-yá. Te skíkuu-rì tu'un ká'an-ya.

56 Táa-ro Abraham, nì kusii iní-de kunì-de kivì cháa-rì. Te a nì jinì-de. Te a nì kusii iní-de. Achí-ya.

57 Yúan-na te nì kaka'an chaa judío jíin-yá: Aa, ni té koo-ga-ro úu xiko uxi kuia, te a nì jinì-ro núu Abraham náún, áchí-de.

58 Te nì ka'an Jesús jíin-de: Jandáa ká'an-rì jíin-ró: A ío-rì onde ná té kaku-ga Abraham, áchí-ya.

59 Yúan-na te nì káki'in-de yuu já kuá'a-de-ya. Ko máá Jesús nì sa'í-ni-ya. Te nì kenda-ya iní ve'e ii. Te nì ja'a-ya sáva ma'ñú-de, te kua'an-ni-ya.

9

Chaa nì kaku kuáa

1 Te nini kua'an-ya, te nì jinì-ya núu ñin chaa kuáa onde kivì ní kaku-de.

2 Te chaa káskuá'a jíin-yá, nì kajiká tu'ún-de-ya: Maestro, naja ní kaku kuáa cháa yá'a. Kuachi máá-de xí kuáchi táa-de kúu náún, áchí-de.

3 Te nì ka'an Jesús: Nasu kuáchi máá-de, ni nasu kuáchi táa-de kúu. Chì sua ja ná sátiñu ndijin Dios jíin-de.

4 Kánúú sá'a-rì tiñu I'a nì tájí rúu vai-rì, nini ío ndúú. Chì nú ná kuáa, te ma kúu sátiñu-yó.

5 Nini kánde-rì inì ñuyívi, te luz ñuyívi kúu-rì. Achí-ya.

6 Súan nì ka'an-ya. Te nì tiví s'ví-yá nuu ñú'un. Te nì sá'a-ya ndé'yu jíin tísí'ví-yá-ún. Te nì jíi'í-yá nde'yu-ún sikì ndúchi cháa kuáa-ún.

7 Te nì ka'an-ya jíin-de: Kuá'án, te nakiti nuu-ro iní pila Siloé (ja kunì ka'an, ndajá'a). Te nì kee-de kua'an-de. Te nì nakiti nuu-dé, te nì ndundijin-ni nuu-dé vai ndii-de.

8 Yúan-na te taká tá'an-de, jíin táka ja á nì kajinì ja cháa kuáa kúu-de núú, nì kajiká tu'ún tá'an: Á nasu cháa yá'a kúu ja ncháa-ni te jikán caridad núú, áchí.

9 Te sava nì kaka'an: Suu-de kúu, áchí. Te sava tuku nì kaka'an: Súan jito-de nátu'un chaa-ún, áchí. Ko máá-de nì ka'an-de: Máá-rí kúu, áchí-de.

10 Yúan-na te nì kajiká tu'ún-ún-de: Ndasa nì nanuña nduchi-ro núsáa, áchí.

11 Te n̄i ka'an-de: ñin cháa nání Jesús, n̄i sá'a-de nde'yu. Te n̄i ji'i-dé nduchi-rí. Te n̄i ka'an-de jíin-rí: Kuá'an nuu pila Siloé, te nakiti nuu-ro, áchí-de. Te n̄i ja'an-rí, te n̄i nakiti nuu-rí, te n̄i ndundijin-ni nuu-rí, áchí-de.

12 Yúan-na te n̄i kaka'an jíin-de: Ndénu kándeé cháa-ún, áchí. Te n̄i ka'an-de: Na kútuní, áchí-de.

13 Yúan-na te n̄i kajanchaka cháa n̄i kakuáá-ún nuu fariseo.

14 Te kivi ndétatú kúu kivi ní sá'a Jesús nde'yu-ún ja ní nakuña-ya ndúchi-dé.

15 Te fariseo, suni n̄i kajika tu'un ndasa n̄i ndundijin nuu-dé. Te n̄i ka'an-de jíin: N̄i ji'i-dé nde'yu sikí ndúchi-rí, te ní nakiti nuu-rí, te n̄i ndundijin-ni nuu-rí, áchí-de.

16 Yúan-na te sava fariseo n̄i kaka'an: Cháa-ún, nasu ondé nuu Dios vai-de, chí tú chíñú'ún-de kivi ndétatú, áchí. Ko n̄i kaka'an sava-ga: Nú ñin cháa ío kuachi kúu-de, te ndasa kuu sá'a-de taká tuni yá'a, áchí. Te n̄i kastátá'an máa jíin'an.

17 Te n̄i kaka'an tuku jíin cháa kuáá-ún: Róó, naún kachí-ro sikí cháa n̄i nakuña nduchi-ro núsáá, áchí. Te máa-de n̄i ka'an-de: ñin cháa jáni tu'un Dios kúu-de, áchí-de.

18 Ko tú ní káandíja judío ja á n̄i ndundijin nuu-dé ní ja ní kuu-de cháa kuáá núú. Te n̄i kákana xini táa náa cháa ja ní ndundijin nuu.

19 Te n̄i kajika tu'un-ún-de: Yá'a kúu se'e-ró, ja ní kaku kuáá kaka'an-ro náún. Núsáá te ndasa n̄i ndundijin nduchi-dé vina, áchí.

20 Te n̄i kaka'an táa-de: Kájini-rí ja cháa yá'a kúu se'e-rí, ja ní kaku kuáá núú.

21 Ko tú kajini-rí ndasa n̄i ndundijin nuu-dé vina. Ni tú kájini-rí ndé cháa n̄i nakuña nduchi-dé. Kaka tu'un máa-ró-de, chí cháa ñá'nu kúu-de, te ná kastu'ún máa-de ja máa-de. Achí-de.

22 Súan n̄i kaka'an táa-de, chí káyu'ú-de kájito-de judío. Chí judío, a n̄i kasándaq ja nú ndé ñayivi ká'an ndaaq ja máa-yá kúu Cristo, te kiñi'in-i ki'in-i yata vé'e sinagoga.

23 Ja yúan ní kaka'an táa-de: A ñá'nu-de, kaka tu'un máa-ró-de, áchí-de.

24 Yúan-na te inga jínu n̄i kákana xini cháa n̄i kakuáá-ún. Te n̄i kaka'an jíin-de: Ná nákana jaa-ró Dios, chí cháa yúan a kájini-yo ja cháa ío kuachi kúu-de, áchí.

25 Yúan-na te máa-de n̄i ka'an-de: Nú ío kuachi-de xí naún, tú jiní-rí. Ko ío ñin ja jiní-rí. Chí cháa kuáá ní kuu-rí núú, te vina n̄i ndundijin nuu-rí. Achí-de.

26 Te n̄i kajika tu'un tuku-de: Ndasa n̄i sá'a-de jíin-ró. Ndasa n̄i nakuña-de nduchi-ro núsáá vii. Achí.

27 Te n̄i ka'an-de jíin: A n̄i kuu n̄i kastu'ún-rí nuu-ro te tú kachu'un iní-ro. Naja kákuni-ro kúni so'o-ró ingá jínu. Suni skuá'a-ró jíin-de kákuni-ro náún. Achí-de.

28 Te n̄i kakiti iní nuu-dé. Te n̄i kaka'an jíin-de: Máa-ró skuá'a-ró jíin-de. Ko ruu, chí káskuá'a-rí tu'un Moisés.

29 Kájini-rí ja ní ka'an Dios jíin Moisés. Ko cháa jian, tú kájini-rí ndénu vai-de, áchí.

30 Te n̄i ka'an máa cháa-un: Náa iní-rí ja súan kaka'an-ro, chí vasa n̄i nakuña-de nduchi-rí te tú kájini-ro ndénu vai-de.

31 Te a kájini-ro ja Dios tú jíni so'o-ya ká'an ñayivi ío kuachi. Ko nú ndé ñin ñayivi chíñú'ún-i Dios te sá'a-i ja kuni-ya, nuu ñayivi-ún jíni so'o-ya.

32 Ondé ní vai-yó na tú ní kájini so'o kuti-yo ja ñin cháa nakuña-de nduchi ingá cháa n̄i kaku kuáá.

³³ Te ch̄a yáan, nú tú vai-de onde nuu Dios, te ma kúu kuti sá'a-de núu. Achí-de.

³⁴ Te n̄i kaka'an judío: Róó, ch̄i ío kuachi-ró ondé kivi ní kaku-ró, te stá'an-ro tú'un nuu máa-rí náún, áchí jín-de. Te n̄i kakeñi'in-de kua'an-de.

³⁵ Te n̄i jini tu'un Jesús ja ní kakeñi'in-de kua'an-de, te n̄i nani'in-yá-de. Te n̄i ka'an-ya jín-de: Á kándija-ró Sé'e Dios, áchí-ya.

³⁶ Te n̄i ka'an-de: Ndé ch̄a kúu-de náva'a kándija-ná-de vii, táta, áchí-de.

³⁷ Te n̄i ka'an Jesús jín-de: A n̄i jini-ro núu-yá. Te ch̄a ká'an jín-ró, máa-yá kúu, áchí-ya.

³⁸ Te n̄i ka'an-de: Kándija-ná Táta, áchí-de, te n̄i chiñú'un-de-ya.

³⁹ Te n̄i ka'an Jesús: Vai-ri in̄i ñuyivi yá'a ja náku-xndí-ri siki ñáyivi. Náva'a taká ja kakuáá, te ndundijn nuu, te taká ja ndijn nuu, te kukuáá. Achí-ya.

⁴⁰ Te ká'in sava fariseo jín-yá. Te n̄i kajini so'o tu'un yá'a. Te n̄i kaka'an jín-yá: Suni ch̄a kuáá kakuu-ri náún, áchí.

⁴¹ Te n̄i ka'an Jesús jín: Nú ch̄a kuáá kakuu-ró, te ma kóo kuachi-ró núu. Ko vina chi n̄i kaka'an-ro, kájin-ri, áchí-ro, te ja yáan kéndoo kuachi-ró jín-ró.

10

Tu'un máa-yá jín r̄i

¹ Jandáa ká'an-ri jín-ró: Nú ndé ch̄a tú kivi-de ichi yujákú r̄i, ch̄i sasua káa-de kivi-de inga lado, ch̄a-ún kúu natoó jín ñaku'ná.

² Ko ch̄a ñávi ichi yuxé'é, ch̄a-ún kúu ch̄a ndito r̄i.

³ Te ch̄a ndito yuxé'é, júña-de yuxé'é já kivi ch̄a-ún. Te r̄i-ún, kájin so'o-ti já ká'an-de. Te kána-de xin̄i r̄i máa-de jín sí'ví-ti, te kíñi'in-de-ti.

⁴ Te nú n̄i kiñi'in-de taká r̄i máa-de, te yóxnúú-de nuu-ti. Te máa r̄i-ún káindik̄in-ti-dé, ch̄i kánakun̄i-ti ká'an-de.

⁵ Ko ma kúndik̄in-ti yatá ñin ch̄a jíká, ch̄i sua kunu-ti koto-ti-dé, ch̄i tú kájin-ti modo ká'an ch̄a jíká-ún, áchí-ya.

⁶ N̄i ka'an Jesús tu'un yatá yá'a jín-de. Ko tú ní kájuku'un in̄i-de jín tú'un n̄i ka'an-ya jín-de.

⁷ Te n̄i ka'an tuku Jesús jín-de: Jandáa ká'an-ri jín-ró jíná'an-ró: Máa-rí kúu nátu'un yujákú r̄i.

⁸ Taká ch̄a n̄i kikoyo xna'an-ga vásá ní ch̄a-ri, ñatoó jín ñaku'ná kakuu-de, ko tú ní káandatú r̄i-ún modo n̄i kaka'an-de.

⁹ Máa-rí kúu nátu'un máa yuxé'é. Nú ndé ñáyivi kivi ichi-rí, kaku-i. Te kivi-i te ndenda-i, te ni'in-í icha kee-í.

¹⁰ ñin ñaku'ná, máni ja saku'ná-de, te ka'ni-dé, te xnáa-dé vai-de. Ko ruu, chi vai-ri ja ná kúchaku-i, te suni kuchaku jíñú'un-i.

¹¹ Máa-rí kúu l'a ndito va'a r̄i. Nú ndé ch̄a ndito va'a-de r̄i, ch̄a-ún koto-de-ti va'a kuu-de jín-ti.

¹² Ko ñin ch̄a kí'in ya'u, tú ndito va'a-de r̄i, ch̄i nasu r̄i máa-de kakuu-ti. Te nú n̄i jini-de ja vái yi'i, te xndoo-de r̄i kat̄in-ún-ti, te skuní jo r̄i.

¹³ Te ch̄a k̄i'in ya'u-ún, jinu-de, ch̄i máni ch̄a k̄i'in ya'u kúu-de, te tú kúndá'ú in̄i-de r̄i.

¹⁴ Máa-rí kúu l'a ndito va'a r̄i. Te jini-ri nuu taká r̄i-ri. Te máa-ti, kájin-ti r̄i.

15 Nátu'un máá Táa-ri jini-ya rúu, te máá-rí jini-ri nuu Táa-ri. Te cháa ini-ri kuu-ri ja ríi-ri.

16 Suni ñáva'a-ri yaku-ga ri. Ko sún sún jakú ká'in-ti. Te jínu ñú'un já kiki'in-ri kiti-ún, te kuni so'o-ti tú'un ká'an-ri. Te koo in-ni tiku'ni-ti. Te in-ni ja koto-ti.

17 Kúnda'ú ini Táa-ri ruu, chi cháa ini-ri kuu-ri náva'a naschakú-ri máá-rí.

18 Ni in ma kúu ka'ni rúu, chi máá-rí kúu ja ja'a tu'un kuu-ri. Nú kuni-ri, te kuu kuu-ri, te nú kuni-ri, te kuu nachaku-ri, chi súan ío fuerza-ri. Tiñu ya'a ni tá'ú máá Táa-ri nuu-ri. Achí-ya.

19 Te judío ni kastátá'an tuku sikí tú'un yá'a.

20 Te kua'a, ni kaka'an: Tá'an-de tachí kini, te kátachí-dé. Naja kájiní so'o-ró tú'un ká'an-de, achí.

21 Te sava-ga ni kaka'an: Nasu tú'un cháa kátachí ká'an-de. Kuu nakuña in tachí kini nduchi cháa kuáa náún. Achí.

Sikí ja kiti ini judío nuu Jesús

22 Te ni kuu kivi víko já ndúndoo ndatiñu ini ñuu Jerusalén. Te tiempo viko vjin kúu.

23 Te Jesús, kua'an-ya, vai-ya iní ve'e ii, ini portal Salomón.

24 Te cháa judío, ni kandutiyyú-de nuu-ya. Te ni kaka'an-de jín-ya: Nasaa kivi sténdatu-ró ini-ri. Te nú máá-ró kúu Cristo, kachí káji nú-ri jín'an-ri, achí-de.

25 Te ni ka'an Jesús jín-de: A ni kastu'un-rí nuu-ro te tú kákandja-ró. Taká tiñu ja sá'a-ri jín sí'ví Táa-ri, yuán kúu ja kaka'an ndaa tu'un-ri.

26 Tú kákandja-ró, chi nasu ríi máá-rí kákuu-ró, natu'un ni ka'an-ri jín-ró.

27 Ri-ri, chi káandatu-ti tú'un ká'an-ri. Te máá-rí jini-ri-ti jín'an-ti, te káindikin-ti rúu.

28 Te kuchaku-ti ñí káni sá'a-ri. Te ma náa kúti-tí. Te ni in ñayivi ma kúu kuanchara-i-ti ndá'a-ri.

29 Máá Táa-ri ni ja'a-ya-ti nuu-ri. Te ñá'nu-ga kúu-ya vása taká ñayivi. Te tú ni in ñayivi kúu kuanchara-i-ti ndá'a Táa-ri.

30 Máá-rí jín Táa-ri, in-ni kákuu-ri, achí-ya.

31 Yúan-na te cháa judío, ni kaki'in tuku-de yuu ja kuá'a-de-ya.

32 Te ni ka'an Jesús jín-de: Ni stá'an-ri kua'a tiñu va'a nuu-ro cuenta Táa-ri. Kuachi ndé in tiñu-ún kúu ja kuá'a-ró yúu rúu núsáa. Achí-ya.

33 Te ni kaka'an cháa judío: Nasu sikí tiñu va'a kúu ja kuá'a-yó yúu róo, chi kuachi ja ká'an ndiva'a-ró. Chi róo, cháa kúu-ró. Te sá'a-ró já Dios kúu-ró. Achí-de jín-ya.

34 Te ni ka'an Jesús: Á nasu yóso tú'un núu ley máá-ró: Ni ka'an-ri ja súní Dios kákuu-ró, achí.

35 Chi ni táji Dios tu'un-ya kuá'an nuu sava cháa. Te ni skúnáni-ya-de Dios. Te ma kúu ské'ichi-yo tutú ii.

36 Núsáa te naja kaka'an máá-ró já tú'un ndiva'a kúu ja ní ka'an-ri ja Sé'e Dios kúu-ri. Chi máá Táa-ri ni teta'an ndoo-ya rúu, te ni táji-ya ruu vai-ri.

37 Te nú tú sá'a-ri tiñu Táa-ri, ma kándja-ró rúu.

38 Ko nú sá'a-ri, vasa tú kándja-ró rúu, ko ná kándja-ró tiñu-ún náva'a kuni-ro te kándja-ró já máá Táa-ri kánchara-ya jín-ri, te máá-rí jín máá Táa-ri, achí-ya jín-de.

³⁹ Yúan-na te inga jínu kándúkú ndéé-de kat'in-de-ya. Ko ni kuxio-ya núu-dé kua'an-ya.

⁴⁰ Te ni naxió káva Jesús kua'an-ya ingá lado yucha Jordán, nuu ni skuánducha núu Juan. Te ni kanchaa-ya yúan.

⁴¹ Te ni kikoyo kua'a xáan ñáyivi núu-ya. Te ni kaka'an-i: Juan, jandáa tú ní sá'a-de ni in tuni. Ko ío ndaa taká tu'un ni ka'an-de cuenta chaá yá'a. Achí-i.

⁴² Te kua'a xáan-í ni kakandija-i-ya yúan.

11

Ja ní nachaku Lázaro

¹ Te kú'u in chaá nání Lázaro ñuu Betania, nuu kúu ñuu María jín kú'u-ña Marta.

² Te María-ún kúu ja ní chi'i aceite máá Jító'o-yo, te ni nasi'ichí-ña já'a-ya jín íxi xini-ña. Te chaá kú'u-ún kúu kua'a-ña Lázaro.

³ Te kua'a-de-ún, ni katáji-ña tú'un kua'an nuu-ya: Táta, kuni so'o-ní, chaá ja maní-ní jín, kú'u-de, achí-ña.

⁴ Te ni jini so'o Jesús. Te ni ka'an-ya: Kue'e yá'a, nasu kué'e kuu-de kúu. Chi sua sá'a ja ná nákana jaa-i Dios, náva'a nduñá'ni Se'e Dios sá'a máá kué'e-ún. Achí-ya.

⁵ Te kúmani Jesús jín Marta jín kú'u-ña jín Lázaro.

⁶ Te nuu ní jini tu'un-ya já kú'u-de, te ni kendo-ya yúan uu kivi núu kanchaa-ya-un.

⁷ Yuán-na, te ni ka'an-ya jín cháa káskuá'a jín-ya: Ná kí'on ñuu Judea inga jín, achí-ya.

⁸ Te chaá káskuá'a-ún ni kaka'an-de jín-ya: Maestro, vina a kándúkú ndéé cháa judío kua'a-de yuu ní. Te inga jínu ki'in-ní yúan náún. Achí-de.

⁹ Te ni ka'an Jesús: Á tú ío uxí uu hora in ncháka. Chaá ja jáka ndúu, tú skáchi'i-de ja'a-dé, chi kúndijin nuu-dé ñuyívi yá'a.

¹⁰ Ko chaá jáka akuáa, skáchi'i-de ja'a-dé, chi tú kúndijin nuu-dé, achí-ya.

¹¹ Súan ni ka'an-ya. Te vásá ní ka'an tuku-ya jín-de: Amigo-yo Lázaro kixí-de. Ki'in-ri ja xndúko-ri-de nuu kixí-de. Achí-ya.

¹² Yúan-na te ni kaka'an chaá káskuá'a jín-ya: Táta, nú kixí-de te nduva'a-de, achí-de.

¹³ Ko súan ni ka'an Jesús ja á ni ji'i-de. Te máa-de ni kajani iní-de ja kixí ndija-de.

¹⁴ Yúan-na te ni ka'an káji Jesús jín-de: A ni ji'i Lázaro, achí-ya.

¹⁵ Te kúsi iní-ri ja róo jiná'an-ró, ja tú ní kanchaa-ri yúan, náva'a kandija-ró. Ko vina ná kí'on núu-dé. Achí-ya.

¹⁶ Yúan-na te Tomás, chaá nání Dídimo, ni ka'an-de jín tá'an-de, chaá káskuá'a: Suni ná kí'in-yo náva'a ná kúu ta'an-yo jín-de, achí-de.

¹⁷ Te ni chaá Jesús, te ni jini-ya já ní kuu kuun kivi já á ni yuji Lázaro.

¹⁸ Te ñuu Betania kanchaa yani jín ñuu Jerusalén, nátu'un uní kilómetro suu súan-ni kúu.

¹⁹ Te kua'a ñáyivi judío, ni kikoyo-i nuu Marta jín núu María, ja kaka'an-i tu'un ndéé iní jín-ña já kuá'a-ña.

²⁰ Yúan-na te ni jini tu'un Marta ja vái Jesús. Te ni kenda-ña kuáta'an-ña-ya. Ko María, ni kendo-ña iní ve'e.

²¹ Te ni ka'an Marta jín Jesús: Táta, nú ní kanchaa-ní yá'a te ma kúu kua'a-na núu.

22 Te suni vina jiní-ná ja taká ja jikán-ní nuu Dios, te kuá'a-ya núu-ní, áchí-ña.

23 Te ni ka'an Jesús jíin-ña: Nachaku kuá'a-ró, áchí-ya.

24 Te ni ka'an Marta jíin-yá: A jiní-ná ja náchaku-de kivi náchaku taká ndiyi onde ná jinu ñuyivi, áchí-ña.

25 Te ni ka'an Jesús: Máa-rí kúu I'a sá'a ja náchaku jíin ja kúchaku ní káni. Ja kándija ruu, vasa a ni ji'i, ko nachaku.

26 Te nú ndé ñayivi chakú-i te kándija-i ruu, ma kúu kuti-í. Á kándija-ró tú'un yá'a xí túu. Achí-ya jíin-ña.

27 Te ni ka'an-ña jíin-yá: Jaan Táta. A ni kándija-ná ja máa-ní kúu Cristo, Se'e Dios, ja kii ini ñuyivi, áchí-ña.

28 Te súan ni ka'an-ña. Te ni kee-ña kuá'an-ña. Te ni kana sa'í-ña xiní kú'u-ña María: Máa Maestro, a ni chaq-ya, te kana-ya xiní-ro, áchí-ña.

29 Te María, ja ní jini so'o-ña, ni ndukuiñi yachi-ña, te kua'an-ña núu-yá.

30 Ko Jesús, te jaq-ga-ya onde ñuu, chi ni ndoo-ni-ya kánchaa-ya núu ní jata'an Marta-ún-ya.

31 Te kaxiukú ñayivi judío ini ve'e jíin María, kaka'an-i tu'un ndéé ini jíin-ña. Te ni kajini-i ja ní ndukuiñi yachi-ña kuá'an-ña. Te ni kaindikin-i-ña, chi ni kaka'an-i: Onde yuvé'e añú kuánde'e-ña yúan.

32 Ko ni jaq María nuu kánchaa Jesús. Te ni jini-ña núu-yá. Te ni jukuñi jiti-ña núu já'a-yá. Te ni ka'an-ña jíin-yá: Táta, nú ní kánchaa-ní yá'a, te ma kúu kua'a-ná núu, áchí-ña.

33 Yúan-na te ni jini Jesús ja ndé'e-ña jíin ja kánde'e ñayivi judío vai koyo jíin-ña. Te ni jaka nuu ini-ya. Te ni ndukuí'a ini-ya.

34 Te ni ka'an-ya: Ndénu ní chindee-ró-de, áchí-ya. Te ni kaka'an-ña jíin-yá: Ña'an-ní te kuni-ní, áchí-ña.

35 Te ni nde'e Jesús.

36 Yúan-na te ni kaka'an ñayivi judío: Nde'é ná xaan ní kundá'u ini-de chaq-ún, áchí-i.

37 Ko ni kaka'an sava-i: Bueno ni nakuña chaq yá'a nduchi chaq kuáa. Á tú ní kuu sá'a-de ja má kúu Lázaro núu, áchí-i.

38 Te ni ndukuí'a tuku ini Jesús. Te ni chaq-ya yuvé'e añú-ún. Te ñin yau kava kúu. Te jika yú'u yaú-ún ndasú ñin yuu.

39 Te ni ka'an Jesús: Chaxio yuu jían jíná'an-ró, áchí-ya. Te Marta, kuá'a chaq ni ji'i-ún, ni ka'an-ña jíin-yá: Táta, a já'an xiko-de, chi a ni kuu kuun kivi yínduji-de, áchí-ña.

40 Te ni ka'an Jesús jíin-ña: Nasu ní ka'an-ri jíin-ró ja nú kándija-ró te kuni-ro ja ndúñá'nu Dios náún, áchí-ya.

41 Yúan-na te ni kachaxio-i yuu núu kándeé ndiyi-ún. Te Jesús, ni ndakoto-ni-ya íchi ándívi. Te ni ka'an-ya: Táta, ná kúta'u-ná nuu-ní ja jini so'o-ní tu'un ká'an-ná.

42 Te jiní-ná ja jini so'o ná'in-ní tu'un ká'an-ná, ko ká'in kua'a ñayivi yá'a. Ja yúan súan ni ka'an-ná náva'a ná kándija-i ja máa-ní ni táji-ní náa vai-ná, Achí-ya.

43 Te súan ni ka'an-ya. Te ni ka'an jaa-ya: Lázaro, ña'an tíkenda, áchí-ya.

44 Te chaq ja á ni ji'i, ni kenda-de, te yisúkun ndá'a-dé si'in-de jíin sá'ma cinta. Te nuu-dé yisúkun ñin sa'ma. Te ni ka'an Jesús jíin-i: Ndáji-de, te síq-ro-dé ná kí'in-de, áchí-ya.

⁴⁵ Yúan-na te kua'a ñáyivi judío ja ní kikoyo nuu María-ún, nì kākandíja-i-ya. Chi nì kajinì-i tiñu nì sá'a Jesús.

⁴⁶ Ko sava-i nì kaja'an-i nuu cháa fariseo. Te nì kakastu'ún-i ndasa nì sá'a Jesús.

Ja ní kanat'in tu'un tá'an sikì Jesús

⁴⁷ Yúan-na te sutu ñá'nu jín cháa fariseo, nì kakutútú-de. Te nì kanda'tu'ún-de: Ndasa sá'a-yó, chi cháa yá'a xaan sá'a-de tunì.

⁴⁸ Chi nú sía-yo-dé, te ndivii ñáyivi kándíja-i. Te chakoyo cháa ñuu Roma, te xnáa-dé ñuu-yo ondé jín ñáyivi-yo, áchí-de.

⁴⁹ Te ñin tá'an-de nání-de Caifás, cháa-ún kúu-de máa sutú ñá'nu-ga kuia-ún, nì ka'an-de jín: Róo tú kájinì kuti-ro.

⁵⁰ Ni tú kájuku'un inì-ro ja kánúú kúu ñin cháa ja sikì ñáyivi, nasu ja náa ndivii ñáyivi jíná'an-i, áchí-de.

⁵¹ Ko tu'un yá'a, na tú ní ka'an-de ja máa-de. Chi ja kúu-de máa sutú ñá'nu-ga kuia-ún, te nì jani-de tu'un ja kúu Jesús ja sikì ñáyivi.

⁵² Te nasu máa ñin ja ñáyivi yúan, chi suni ja nastútú-yá se'e Dios ja ní kajicha nuu-i jíná'an-i.

⁵³ Yúan-na te onde kivì-ún nì kanda'tu'ún-de ja ká'ni-dé-ya.

⁵⁴ Yúan-na te tuká ní jika ndijin Jesús nuu cháa judío, chi nì kenda-ya yúan kua'an-ya ñin ñuu nání Efraín nuu ío yani ñu'un té'é. Te nì kendo-ya yúan jín cháa káskuá'a jín-ya.

⁵⁵ Te a nì kuyani viko Pascua ñáyivi judío. Te kua'a-í nì kaka-a-i kua'an-i ñuu Jerusalén, nává'a sándoo-i máa-i xna'an-ga vása kéjá'á viko Pascua.

⁵⁶ Te kánandúkú-i Jesús. Te kájiká tu'un tá'an-i inì ve'e ij: Ndasa jáni inì-ro. Chaa-de viko yá'a xí túu. Achí-i.

⁵⁷ Te sutu ñá'nu jín cháa fariseo, nì katá'ú-de tiñu ja nú ndé ñin-i jiní-i ndénu kánde-ya, ná kástu'ún-i nává'a tñin-de-ya.

12

Ja ní jì'i María ja'a Jesús jín perfume

¹ Te ñuu kivì ja té kejá'á-ga viko Pascua, te nì cháa Jesús ñuu Betania nuu kánchaa Lázaro cháa nì jì'i te nì nachaku-de ja ní kuu-de ndiyi núu.

² Te nì kaja'a-de ndeyu ní kuxíni-ya yúan. Te Marta nì jani-ña kó'o. Te Lázaro kúu ñin cháa yéé staa jín-ya.

³ Yúan-na te nì ki'ín María ñin libra perfume ita nardo ja ncháá ya'u. Te nì jì'i-ña ja'a Jesús, te nì nasi'ichí-ña ja'a-ya jín íxi-ña. Te ñí iní ve'e-ún, nì jicha xiko perfume.

⁴ Te ñin cháa skuá'a jín-ya, nání-de Judas Iscariote, se'e Simón, te kuu-de cháa nastúu-de-ya. Te nì ka'an-de:

⁵ Naja tú ní kúya'u perfume yá'a ja uní ciento peso, te kuá'a-yó núu ñáyivi ndá'ú núu. Achí-de.

⁶ Súan nì ka'an-de, nasu ja kúndá'ú inì-de ñáyivi ndá'ú, chi sua cháa kuí'ná ní kuu-de. Te nì kuu-de tesorero, te jánchaa-de ja kájakin-i-ún.

⁷ Yúan-na te nì ka'an Jesús: Sía-ña, chi sikì kivì yúji-ri kúu ja chíva'a-ña yá'a.

⁸ Chi nene káxiukú ñáyivi ndá'ú jín-ró, ko ruu, na tú nene kánchaa-ri jín-ró. Achí-ya.

⁹ Yúan-na te kua'a ñáyivi judío, ñi kajini tu'un-i ja kánchaa-ya yúan. Te ñi chaḱoyo-i. Ko nasu máá ñin Jesús vai nde'é-i, chi suni nde'é-i nuu Lázaro kákuñi-i. Chi a ñi ji'i-de te ñi nachaku-de.

¹⁰ Ko sutu ñá'nu, ñi kandaṭu'ún-de ja súni ka'ni-dé Lázaro.

¹¹ Chi kua'a ñáyivi judío, ñi kenda-i kája'an-i, te kákandja-i nuu Jesús ja siki Lázaro.

Ja ní kivi Jesús ñuu Jerusalén

¹² Te inga kivi xian, ñi chaḱoyo kua'a ñáyivi víko-ún. Te ñi kajini tu'un-i ja vái Jesús ñuu Jerusalén.

¹³ Te ñi ka'ki'in-i numa yukú ñuu. Te ñi kenda koyo-i kuata'an-i-ya. Te ñi ka'kana jaa-i: Xáan va'a l'a kúu-ya. Ná nákana jaa-yó-yá chi ndiso-ya tíñu máá Tatá Dios. Máá Rey ñayivi Israel kúu-ya. Achí-i.

¹⁴ Te ñi ni'in Jesús ñin burro jaá. Te ñi jungoo-ya siki-ti náṭu'un ká'an tutu:

¹⁵ Sesí'i ñuu Sion, ma yú'ú-ro. Yá'a nde'é-ró vái Rey máá-ró, yóso-yá ñin burro jaá, áchí.

¹⁶ Ondé xnáñúú te tú ní kájuḱu'un inṭi chaḱa kásku'a jíin-yá jíin tíñu yá'a. Ko onde ná ñi nduñá'nu Jesús, yúan-na te vásá ní kanuḱu'un inṭi-de tu'un yóso siki máá-ya, jíin ja ní kásá'a-de tíñu yá'a jíin-yá.

¹⁷ Te ñáyivi ká'jin jíin-yá, ñi kaka'an ndaa-i ndasa ñi kana-ya xiní Lázaro yuvé'e añú, te ndasa ñi nachaku-de ja á ñi ji'i-de.

¹⁸ Ja yúan ní kenda koyo kua'a-gá-i, ñi kajata'an-ya. Chi ñi kajini tu'un-i ja ní sá'a-ya tuní yá'a.

¹⁹ Ko chaḱa fariseo ñi kaka'an máá-de: Vina te a kajini-yo ja má kúu kasu kuti-ro. Yúan nde'é-ró, ja ndívii ñáyivi kája'an-i yata-dé.

Ñáyivi ñuu Grecia ndúku-i Jesús

²⁰ Te suni yaku ñáyivi ñuu Grecia ñi ka'kaa-i kuachiñú'ún-i kivi víko-ún.

²¹ Ñáyivi-ún, ñi jaḱoyo-i nuu Felipe chaḱa ñuu Betsaida ndañúu Galilea. Te ñi kaka'an nda'ú-i jíin-de: Táta, nde'é-ná nuu Jesús kákuñi-ná, áchí-i.

²² Te ñi ja'an Felipe, ñi kastu'ún-de nuu Andrés. Yúan-na te Andrés jíin Felipe ndendúú ñi kakastu'ún-de nuu Jesús.

²³ Te ñi ka'an Jesús jíin-de: A ñi jaḱa hora ja nduñá'nu máá Sé'e chaḱa.

²⁴ Jandáa ká'an-ri jíin-ró, ja ñin nunṭi trigo nú tú jungava nuu ñú'un te kuṭ, te máá ñin-ni kendoḱo. Ko nú kuṭ, te kua'a xáan nuní nándea.

²⁵ Nú ndé chaḱa kúnda'ú inṭi-de máá-de, te naa-dé. Ko nú ndé chaḱa tú chíñú'ún-de máá-de inṭi ñuyivi yá'a, te kuchaku-de ní káni.

²⁶ Nú ndé ñin chaḱa kuní kuatíñu nuu-ri, ná kúndikin-de ruu. Te nuu kúnchaa-ri yúan kunchaa chaḱa játiñu nuu-ri-ún. Te nú ndé ñin-de játiñu-de nuu-ri, te koo ja jíñú'ún Táa-ri nuu-dé.

²⁷ Te vina ndúku'i inṭi-ri. Te á ka'an-ri: Táa, nama-ní náá nuu túndó'o hora yá'a, achí-ri xí túu. Ma kúu, chi ja siki hora yá'a kúu ja vái-ri.

²⁸ Táa, ná nákana jaa-i ní sá'a-ní, áchí-ya jíin Dios. Yúan-na te ichi ándívi ní kenda ñin tu'un: A ñi kanakana jaa-i ruu ñi sá'a-ri. Te nakana jaa-i ruu inga jínu sá'a-ri, áchí.

²⁹ Te ñáyivi ká'jin yúan, ñi kajini so'o-i te ñi kaka'an-i ja tája kúu. Te sava-ga-i, ñi kaka'an-i: Ñi ka'an ñin ndajá'a Dios jíin-de, áchí-i.

³⁰ Te ñi ka'an Jesús: Tú vai tu'un yá'a ja siki rúu, chi sua ja máá-ró jíná'an-ró.

31 Vina kúu ja ndúni'in kuachi siki ñúyívi yá'a. Vina kúu ja kenda ja kúñá'nu iní ñuyívi yá'a ki'in.

32 Te ruu, nú a ni ndita kaa-ri iní ñuyívi te kana-ri xiní ndívii ñáyívi kíkoyo-i nuu-rí, áchí-ya.

33 Tu'un yá'a ni ka'an-ya já stá'an-ya ndasa kuu-ya.

34 Te ni kaka'an ñayívi-ún jíin-yá: Kájiní-ná ja kéndoo Cristo ní káni, áchí tutu ley. Te naja ká'an-ní ja jínu ñú'ún kuíta kaa máa Sé'e cha'a núsáa. Te ndéja kúu máa Sé'e cha-a-ún. Achí-i.

35 Yúan-na te ni ka'an Jesús: Yaku-na kivi kúnchaa máa luz jíin-ró jíná'an-ró. Kaka nini ío ndijin nává'a tú kuñaa núu-ro. Chi cha'a jika ñuñáa, na tú jiní-de ndénu kí'in-de.

Ja tú kákandja cha'a judío

36 Kandija nuu máa luz nini kánchaa-ya jíin-ró, nává'a ná ndúu-ró sé'e luz, áchí-ya jíin-i. Súan ni ka'an Jesús. Te ni kee-ya kuá'an-ya. Te ni sa'í-ni-ya núu-i jíin'an-i.

37 Ko vasa ni sa'a-ya kuá'a tuni nuu-í, ko tú ní kákandja-i-ya.

38 Nává'a skíkuu tu'un ni ka'an Isaías cha'a ni jani tu'un Dios ja ní ka'an-de onde sáa: Táta, ndéja ní kandija tu'un ni ka'an-yo. Te ndéja ní jiní nuu fuerza máa Jító'o-yo, áchí.

39 Ja yúan tú ní kúu kandija-i jíná'an-i, chi ni ka'an tuku Isaías:

40 Ni sakuáa-ya ndúchi-í, te ni kundava iní añú-i ni sa'a-ya, nává'a ma kuní-i jíin ndúchi-í, ni ma júku'un iní añú-i, ni ma nájió káva iní-i, ja sa'a-ri taná-i, áchí.

41 Tu'un yá'a ni ka'an Isaías, chi ni jiní-de ndasa kúñá'nu luu-ya. Te ni ka'an-de tu'un-ya.

42 Ko vasa súan ni jo, te kua'a cháa tá'ú tíñu, ni kákandja-de nuu-yá. Ko ja káyu'ú-de fariseo te tú ní kákastu'ún-de. Chi nú súan, te skúnu-ún-de kenda-de iní ve'e sinagoga, jáni iní-de.

43 Chi kúsú-gá iní-de ja ndúñá'nu-de sá'a ñayívi vása já ndúñá'nu-de sá'a Dios.

44 Te ni ka'an jaa Jesús: Ñayívi kándija ruu, nasu máa ñin ruu kándija-i, chi nuu I'a ni tájí rúu vai-ri kándija-i.

45 Te ñayívi ndé'é núu-rí, suni ndé'é-i nuu I'a ni tájí rúu vai-ri.

46 Vai-ri ja kúu-ri ñin luz iní ñuyívi, nává'a nú taká ñayívi kándija-i ruu, ma kúnchaa-i ñuñáa.

47 Nú ñin ñayívi jíni so'o-i tu'un ká'an-ri, te tú skíkuu-i, tú nakuxndí-ri siki-í, chi tú vai-ri ja nakuxndí-ri siki ñuyívi, chi sua ja náma-ri ñuyívi.

48 Te ñayívi ské'ichí ruu, te tú játu'ún-i tu'un ká'an-ri, ío ja nakuxndí siki-í. Tu'un ni ka'an-ri kúu ja nakuxndí siki-í onde kivi jínu ñuyívi.

49 Chi tú ká'an-ri ja máa-rí, chi Táa-ri I'a ni tájí rúu vai-ri, máa-yá ni tá'ú-yá tíñu nuu-rí. Ndasa kachí-ri te ndasa ka'an-ri.

50 Te a jiní-ri ja tíñu tá'ú-yá kúu ja kúchaku-i ní káni sá'a. Núsáa te tu'un ká'an-ri, máni tu'un ni ka'an Táa-ri jíin-rí kúu, áchí-ya.

1 Ondę ná té koo-ga viko Pascua, te a nị jinị Jesús ja ní jaạ hora kenda-ya ñúyivi yá'a no'on-ya núu Táa-ya. Ko kúndá'ú inị-ya ñáyivi-yá ká'io inị ñúyivi, te onde sandi'í-nạ nị kundá'ú inị-ya-í.

2 Te nị ndi'í nị kaxuxini-ya. Te vina a nị ka'an kui'na jín iní ań Judas, se'e Simón Iscariote, ja nástuu-de-ya.

3 Te a jinị Jesús ja máa Táa-ya, a nị ja'a-ya ták ndatińu inị nda'a-yá, te suni jinị-ya já ní kenda-ya núu Dios vai-ya. Te suni nuu Dios no'on-ya.

4 Te nị ndukuińi-ya já ní kuxini-ya. Te nị chaxio-ya sá'ma-yá. Te nị ki'in-ya ńin sa'ma vítá. Te nị ju'ni-ya chí-ya.

5 Te nị chu'un-ya ndúcha iní ńin tija'an, te nị kejá'á-yá nákacha-ya já'a cháa káskúa'a. Te nási'ichí-ya jín sá'ma vítá já nú'ni chíj-ya-ún.

6 Te nị jaạ-ya núu Simón Pedro. Te nị ka'an Pedro jín-yá: Táta, ní, nakacha-ni ja'a-ná nán, áchí-de.

7 Te nị ka'an Jesús: Tú júku'un inị-ro já sá'a-rị vina, ko kúkuéé-ga te júku'un inị-ro, áchí-ya jín-de.

8 Te Pedro nị ka'an-de jín-yá: Ma nákacha kuti-ni ja'a-ná, áchí-de. Te nị ka'an Jesús jín-de: Nú tú nakacha-rị ja'a-ro te ma kúu kundij-ro jín-rí, áchí-ya.

9 Te nị ka'an Simón Pedro jín-yá: Táta, nasu máa ńin ja'a-ná, chí suni nda'a-ná jín xini-ná núsáa, áchí-de.

10 Te nị ka'an Jesús jín-de: Chạ ja á nị ndundoo, máni jínu ñú'ún já ndúndoo máa já'a-ni-de, te a nị ndundoo ndi'í-ni-de. Te máa-ró, a nị kandundoo-ró ko nasu táká-ro. Achí-ya.

11 Chị a nị jinị-ya ndéja kúu ja nástuu-ya. Ja yúan ní ka'an-ya: Nasu táká-ro ká'io ndoo.

12 Te nị kuu nị nakacha-ya já'a-dé jíná'an-de, te nị naki'in-ya sá'ma-yá. Te nị nungoo tuku-ya. Te nị ka'an-ya: Á kájinị-ro já ní sá'a-rị jín-ró.

13 Káka'an-ro já Maestro jín Jito'o-ro kúu-rị, te káka'an ndaa-ro. Chị suu máa-rí kúu.

14 Te nú ruu, vaasa Jito'o-ro jín Maestro kúu-rị, nú nakacha-rị ja'a-ro, suni súan kánúu nákacha ja'a tá'an-ró.

15 Chị tińu yá'a nị stá'an-rị nuu-ro náva'a suni sá'a máa-ró jín tá'an-ró nátu'un nị sá'a-rị jín-ró.

16 Jandáa ká'an-rị jín-ró: ńin mozo na tú kúńá'nu-ga-de nuu jito'o-de, ni ńin apóstol, na tú kúńá'nu-ga-de nuu cháa nị táj-đe kua'an-de.

17 Nú kájuku'un inị-ro jín tú'un yá'a, te xáán ndatų koo-ró nú sá'a-ró súan.

18 Na tú ká'an-rị sikị táká-ro. A jinị-rị ndéja ní kaji-rị. Ko ná skíkuu tu'un ká'an tutų i: Chạ nị yee stáa jín-rí, nị jańu-de ruu jín xúsi'yi-dé, áchí tutų.

19 Ondę vina kástų'ún-rí ták tińu nuu-ro onde jín tiempo, náva'a nú nị kuu, te kandija-ró já máa-rí kúu I'a-ún.

20 Jandáa ká'an-rị jín-ró: Nú ńin ñáyivi kuátų'ún-i ńin chạ nị táj-rí kua'an, te játų'ún-i ruu. Te ñáyivi játų'ún ruu, suni játų'ún-i I'a nị táj rúu vai-rị, áchí-ya jín-de jíná'an-de.

Ja ní kivi Satanás inị Judas

21 Te ja á nị ka'an Jesús tu'un yá'a, te nị nduku'á inị-ya. Te nị ka'an ndaa-ya: Jandáa ká'an-rị jín-ró jíná'an-ró ja ńin róo, nastuu-ró ruu, áchí-ya.

²² Yúan-na te cháa káskuá'a jíin-yá, nì kándakoto-de nuu tá'an-de, kájani inì-de ndé cháa kúu ja ní ka'an-ya.

²³ Te ìn máá cháa káskuá'a-ún ja maní-yá jíin-de, ndítuu-de jika Jesús.

²⁴ Te nì sá'a Simón Pedro ìn seña nuu cháa-ún, náva'a ná káká tu'ún-de-ya ndé cháa kúu ja ní ka'an-ya.

²⁵ Yúan-na te máá-de ja ndítuu-de jika Jesús, nì ka'an-de jíin-yá: Táta, ndé cháa kúu, áchì-de.

²⁶ Te nì ka'an Jesús: Ná chindaji-rì staa te kuá'a-rì nuu ìn cháa, te cháa-ún kúu, áchì-ya. Te nì chindaji-ya staa. Te nì ja'a-ya núu Judas Iscariote se'e Simón.

²⁷ Te nì yee staa-ún. Te nì kivi-ni Satanás inì. Yúan-na te nì ka'an Jesús jíin: Tiñu sá'a-ró, ná sá'a yachì-ro, áchì-ya.

²⁸ Ko nì ìn cháa káye staa jíin-yá-ún, tú ní kájuku'un inì-de naún tu'un kúu ja ní ka'an-ya jíin.

²⁹ Chì sava-de, nì kajani inì-de ja ní ka'an Jesús jíin: Kuaan-ró naún kájinu ñú'ún-yó já kúu viko. Xí já kuá'a yakú na jíin núu cháa ndá'ú. Chì Judas tñ janu xú'ún.

³⁰ Te ja ní yee staa-ún, te nì kenda-ni kua'an. Te a nì kuaa.

Tiñu jáá tá'ú-yá nuu-yo

³¹ Yúan-na te ja kuá'an, te nì ka'an Jesús: Vina te a nì nduñá'nu máá Sé'e cháa. Te suni nì nduñá'nu Dios nì sá'a-ya.

³² Te nú nduñá'nu Dios sá'a-ya, suni sáni nduñá'nu máá-yá sá'a Dios, te nduñá'nu-ni-ya vítan ñú'ni.

³³ Súchì, yakú-na kivi kúnchaa-rì jíin-ró. Te nandúkú-ró rúu, te nátu'un nì ka'an-rì jíin cháa judío, onde nuu kí'in-rì, ma kúu jaá koyo-ró jíná'an-ró.

³⁴ Ìn tiñu jáá tá'ú-rí nuu-ro jíná'an-ró: Ja ná kundá'ú inì-ro táká tá'an-ró. Nátu'un kundá'ú inì-rì róó, suni súan kundá'ú inì-ro tá'an-ró.

³⁵ Te nú kundá'ú inì-ro táká tá'an-ró, yúan-na te kunì taká ñayivi já máá-ró kákuu cháa nì káskuá'a jíin-rí, áchì-ya.

Tu'un Pedro jíin lí'li

³⁶ Te nì ka'an Simón Pedro jíin-yá: Táta, ndénu kí'in-ní, áchì-de. Te nì ka'an Jesús jíin-de: Nuu kí'in-rì-ún, ma kúu kundikìn-ro rúu vina. Ko kúkuéé-ga te kundikìn-ro rúu jaá-ro.

³⁷ Te nì ka'an Pedro jíin-yá: Táta, naja má kúu kundikìn-ná ní vina. Tú yú'ú-ná kuu-ná ja ní. Achì-de.

³⁸ Te nì ka'an Jesús jíin-de: Kuu-ro já rúu náún. Jandaa ká'an-rì jíin-ró: Onde ná té kana-ga lí'li, te ma kuátu'un-ró rúu unj jínu.

14

Ja sátu'a-ya vé'e andívi kúu yóó

¹ Ma kúñáá inì añu-ro. A kákandíja-ró Dios, suni ná kándíja-ró rúu.

² Chì ío kua'a vé'e inì ve'e Táa-rì. Te nú tú súan ío, a nì kastu'ún-rí nuu-ro núu. Kí'in-rì kúsátu'a-rì ve'e kuxiukú-ró.

³ Te nú kua'an-rì sátu'a-rì ve'e kuxiukú-ró, te nchaa-rì kinastútú-rí róó kí'on. Náva'a núu kúnchaa máá-rí-ún, suni yúan kuxiukú-ró.

⁴ Te a kájinì-ro ndénu kí'in-rì. Te kájinì-ro íchi, áchì-ya.

⁵ Te nì ka'an Tomás jíin-yá: Táta, tú kájinì-ná ndénu kí'in-ní. Te ndasa kunì-ná íchi núsáá, áchì-de.

6 Te ñi ka'an Jesús jíin-de: Máá-rí kúu máá íchi, jíin tú'un ndaa, jíin tú'un kuchaku. Ma kúu jaa ñi ñin-i nuu Táa-ri te nú túu ruu.

7 Te nú ní kájiní-ro rúu, te suni a ñi kájiní-ro Táa-ri núu. Te onde vina a kájiní-ro-yá, te a ñi kandé'é-ró núu-yá, áchí-ya.

8 Te ñi ka'an Felipe jíin-yá: Táta, stá'an-ní máá Táa-yo núu-ná, te ná kúva'a iní-ná jíná'an-ná, áchí-de.

9 Te ñi ka'an Jesús jíin-de: Felipe, kua'a kivi ní kuu jíka-ri jíin-ró. Té chá'an-ga kuní-ro rúu náún. Chaa ñi jini ruu, nuu máá Táa-yo ní jini-de. Naja ká'an-ro: Stá'an-ní máá Táa-ro núu-ná.

10 Á tú kándija-ró já máá-rí kánchaa-ri jíin máá Táa-yo, te máá Táa-yo Dios kánchaa-ya jíin-rí. Taká tu'un ká'an-ri jíin-ró, nasu já kúu iní máá-rí ká'an-ri. Chí máá Táa-yo kánchaa-ya jíin-rí, te máá-yá sá'a tiñu-ún.

11 Kandija ruu ja kánchaa-ri jíin máá Táa-yo, te máá Táa-yo jíin máá-rí: Te nú tú súan, te kandija ruu cuenta máá tiñu sá'a-ri.

12 Jandaa ká'an-ri jíin-ró: Nú ndé chaa kándija ruu, tiñu ja sá'a-ri yá'a suni sá'a-de. Te ñá'nu-ga tiñu sá'a máá-de vasa yá'á, chí no'on-ri nuu máá Táa-yo Dios.

13 Te taká ñaún ja kakán-ro núu máá Táa-yo jíin sí'ví-rí, yúan sá'a-ri, náv'a'a nduñá'nu máá Táa-yo já siki máá Sé'e-ya.

14 Te nú ñaún kakán-ro jíin sí'ví-rí, te skíkuu-ri.

Ja ní keyu'u-yá ja kí Espíritu Santo

15 Te nú maní-ro jíin-rí, te kuandatu-ro tiñu tá'ú-rí nuu-ro.

16 Te kakan ta'u-rí nuu máá Táa-yo Dios. Te kua'a-ya ingá I'a chindéé chítuu róo jíná'an-ró, náv'a'a kunchaa-ya jíin-ró ñí káni.

17 Máá Espíritu ndaa kúu I'a-ún. Te ñayivi, ma kúu kuatá'ú-i-ya, chí tú kandé'é-i nuu-yá ní tú kájiní-i-ya. Ko máá-ró, chí kájiní-ro-yá, chí ncháa-ya jíin-ró, te ku'un-ya iní-ro.

18 Ma skéndo ndá'ú-ri róo, chí nchaa-ri nuu-ro jíná'an-ró.

19 ñin tí'lí-ña te ma kuní-ga ñuyivi núu-rí. Ko máá-ró chí kuní-ro rúu, chí chakú-ri. Te ja yúan suni kuchaku máá-ró.

20 Te kivi-ún kuní-ro já kánchaa-ri jíin máá Táa-ri, te máá-ró jíin rúu, te máá-rí jíin máá-ró jíná'an-ró.

21 Nú ndé chaa ñú'un iní-de tiñu ñi tá'ú-rí, te skíkuu-de, chaa-ún kúu ja maní jíin-rí. Te nú maní-dé jíin-rí, suni kumaní máá Táa-ri jíin-de. Te máá-rí, kumaní-rí jíin-de te stá'an ndijin-ri máá-rí nuu-dé, áchí-ya.

22 Te ñi ka'an Judas jíin-yá (ko nasuú Iscariote): Táta, naja stá'an ndijin-ní máá-ní nuu-ná jíná'an-ná, te nuu ñayivi chí túu, áchí-de.

23 Te ñi ka'an Jesús jíin-de: Nú ndé chaa maní-dé jíin-rí, te skíkuu-de tu'un ká'an-ri, yúan-na te kumaní máá Táa-ri jíin-de. Te chakoyo-ri nuu-dé. Te kuxiukú-ri jíin-de.

24 Te chaa tú maní jíin-rí, tú skíkuu-de tu'un ká'an-ri. Te tu'un ñi kajini so'o-ró, nasu tú'un máá-rí kúu, chí tu'un máá Táa-yo I'a ñi táji rúu vai-ri kúu.

25 Tu'un yá'a ká'an-ri jíin-ró, nini kánchaa-ri jíin-ró.

26 Ko máá Táa-yo Dios, táji-yá máá I'a chindéé chítuu róo kii-ya jíin sí'ví-rí. Te máá I'a-ún kúu Espíritu Santo. Máá-yá, stá'an-ya taká tu'un nuu-ro, te xndáku-ya núu-ro taká tu'un ñi ka'an-ri jíin-ró.

²⁷ Skéndoo-ri tu'un ndéé iní jín-ró, tu'un ndéé iní máá-ri kuá'a-ri nuu-ro. Nasu cuenta ñuyívi, chi máá-ri kuá'a-ri nuu-ro. Ma kúkuí'a iní añú-ro, te ni ma yú'ú-ro.

²⁸ A ni kajini so'o-ró já ni ka'an-ri jín-ró: Ki'in-ri te ncha-ri nuu-ro, áchí-ri. Nú ni kumani-ro jín-rí, te kusí ndíja iní-ro núú, chi ni ka'an-ri jín-ró já nó'on-ri nuu máá Táa-yo Dios. Chi ñá'nu-ga kúu máá Táa-yo vásá rúu.

²⁹ Vina a ni kastu'ún-rí nuu-ro ondé jín tiempo, nává'a nú a ni kuu, te kandíja-ró jíná'an-ró.

³⁰ Ma ká'an kua'a-gá-ri jín-ró, chi vai ja kúñá'nu iní ñuyívi yá'a. Te tú ndújín jín-rí.

³¹ Ko vai máá, nává'a kuni ñuyívi ja maní-rí jín máá Táa-yo Dios, te nátu'un ni tá'ú máá Táa-yo Dios tiñu nuu-rí, suni súan sá'a-ri. Ndukuiñi ná chó'o.

15

Máá yó'o uva ndija

¹ Máá-ri kúu máá yó'o uva ndija. Te máá Táa-ri kúu l'a jitu ja'a.

² Taká nda'a já nditín ruu te tú já'a nde'e, jáncha-ya. Te taká nda'a já já'a nde'e, násándoo-ya nává'a kuá'a-ga nde'e.

³ Te máá-ró a ni kandundoo-ró jín tú'un ni ka'an-ri jín-ró.

⁴ Ná kúxiukú-ró jín-rí, te máá-ri jín máá-ró. ñin nda'a uva, ma kúu kua'a máá nde'e, te nú tú kutín jiká máá yó'o. Te suni súan róó, te nú tú kuxiukú-ró jín-rí.

⁵ Máá-ri kúu yo'o-ún, te máá-ró kákuu nda'a-rí. Cha-ja káncha-ri jín-rí, te máá-ri jín máá-de, cha-ún já'a kua'a nde'e. Chi nú túu ruu, te ma kúu kuti sá'a ni ñin-ró jíná'an-ró.

⁶ Cha-ja tú káncha-ri jín-rí, kenda-de ki'in-de, sá'a-ya. Te ichi nátu'un ñin nda'a sáni, ja nástútú-i, te taan-í nuu ñú'un, te kayu.

⁷ Nú káxiukú-ró jín-rí te tu'un ká'an-ri ñú'un iní-ro. Yúan-na te kakan naún kákuni-ro, te kuá'a-ri nuu-ro.

⁸ Nú kája'a-ró kuá'a nde'e, yúan-na te nduñá'nu Táa-ri sá'a, te súan kuu-ró cháa káskuá'a jín-rí.

⁹ Nátu'un máá Táa-yo kúndá'ú iní-ya rúu, suni súan kúndá'ú iní-ri róó jíná'an-ró. Núsáa te kuku-ga-ro jín tú'un kúndá'ú iní-ri róó.

¹⁰ Nú skíkuu-ró tiñu ni tá'ú-rí nuu-ro, te nene kúndá'ú iní-ri róó. Nátu'un máá-ri ni skíkuu-ri tiñu ni tá'ú Táa-ri nuu-rí, te nene kúndá'ú iní-ya rúu.

¹¹ Tu'un yá'a ká'an-ri jín-ró, nává'a ná kúkuú-ro jín tú'un kúsí iní máá-ri.

¹² Yá'a kúu tiñu tá'ú-rí: Ja ná kúndá'ú iní-ro tá'an-ró, nátu'un kúndá'ú iní-ri róó jíná'an-ró.

¹³ Nú ñin cha-kuu-de ja'a amigo-de, tuká inga modo ja kúndá'ú-ga iní-i-de nátu'un ni sá'a cha-ún.

¹⁴ Máá-ró kákuu amigo-ri nú skíkuu-ró taká tiñu tá'ú-rí nuu-ro.

¹⁵ Tuká skúnáni-rí róó mozo. Chi ñin mozo, tú jini-de naún sá'a jito'o-de. Chi sua skúnáni-rí róó amigo-ri, chi a ni kastu'ún-rí nuu-ro taká tu'un ni jini so'o-ri onde nuu máá Táa-ri.

¹⁶ Tú ni kákaji-ró rúu. Chi sua ni kaji-ri róó, te ni jani-ri róó ja kóngoyo-ró te kuá'a-ró nde'e. Te ma náa nde'e-ro. Te taká ja kakan-ro núu máá Táa-yo Dios jín sí'vi-rí, kuá'a-ya núu-ro.

¹⁷ Tiñu yá'a tá'ú-rí nuu-ro: Ja ná kúndá'ú iní-ro tá'an-ró.

Ja káchindikìn-i chqa kákandíja

¹⁸ Te nú kitì inì taká ñayívi núu-ro jíná'an-ró, te ma náa iní-ro já súni nì kitì inì-i nuu máá-rí xna'an-ga.

¹⁹ Te nú chqa ñuyívi ní kákuu-ró, te kumanì ñayívi jíin róo nátu'un jíin tá'an máá-i núú. Ko nasu cháa ñuyívi kákuu-ró, chí sua nì kaji-rì róo inì ñuyívi. Ja yúan kákiti inì ñayívi núu-ro.

²⁰ Ma náa iní-ro tú'un nì ka'an-rì jíin-ró: Ìn mozo, tú kúná'nu-ga-de nuu jito'o-de. Nú nì kachindikìn-i ruu suni súan chindikìn-i róo. Nú nì skíkuu-i tú'un nì ka'an-rì, suni skíkuu-i tú'un ka'an-ro.

²¹ Ko taká tiñu yá'a sá'a-de jíin-ró ja sikí sí'ví-rí, chí tú kájinì-i I'a nì tájí ruu vai-rì.

²² Nú tú ní kú-rì, ní nú tú ní ká'an-rì jíin-i, ma kóo kuachi-i núú. Ko vina ma kúu ka'u-i nuu kuáchi-i.

²³ Ñayivi kájito u'u ruu, suni kájito u'u-i máá Táa-rì.

²⁴ Nú tú ní sá'a-rì tiñu nuu-í ja ní ìn chqa tú ní sá'a, te ma kóo kuachi-i núú. Ko vina a nì kájinì-i tiñu-ún, te kájito u'u-i ruu jíin máá Táa-rì.

²⁵ Ko súan kásá'a-i nává'a skíkuu tú'un yóso núu tutú ley máá-i: Ja tú na kuachi-rì, te nì kájito u'u-i ruu, áchí.

²⁶ Ko onde nuu máá Táa-yo tájí-rí máá I'a chindéé chítuu róo. Máá Espiritu ndaa kúu-ya, te onde chíi máá Táa-yo Dios kenda-ya. Te nú a nì chaa-ya, te kani ndaa-ya tú'un-rì.

²⁷ Te suni máá-ró kani ndaa-ro tú'un, chí ká'jin-ró jíin-rí onde kivi ní kejá'a-rí.

16

¹ Tú'un yá'a nì ka'an-rì jíin-ró nává'a tú nayú'ú-ro.

² Te ské'ichi-i róo inì ve'e sinagoga kingoyo-ró. Te jaà hora ja nú ìn chqa ka'ni-dé róo, te kani inì-de ja bueno nì sá'a-de nuu Dios.

³ Te tiñu yá'a sá'a-i jíin-ró, chí tú kájinì-i nuu máá Táa-yo Dios, te ni nuu máá-rí.

⁴ Ko nì ka'an-rì tú'un yá'a jíin-ró nává'a nú a nì jaà hora, te nukú'un inì-ro já súan nì ka'an-rì jíin-ró. Te tú ní ká'an-rì tú'un yá'a jíin-ró onde kivi ní kejá'a-rí, chí jika-rì jíin-ró jíná'an-ró.

⁵ Te vina, chí no'on-rì nuu I'a nì tájí ruu vai-rì. Te nì ìn róo, na tú kaka tú'un-ró rúy: Ndénu kí'in-ní.

⁶ Te vina a nì kuxí iní-ro chí súan nì ka'an-rì jíin-ró.

⁷ Ko ká'an ndaa-rì jíin-ró: Ja sikí róo kúu ja kánúú kí'in-rì. Chí nú tú kí'in-rì, te I'a chindéé chítuu róo, ma cháa-ya núu-ro jíná'an-ró. Nú kí'in-rì, te tájí-rí-ya kí-ya núu-ro.

⁸ Te nú a nì chaa-ya te stá'an-ya núu-í ja ndíso máá-i kuachi, jíin já kúu tiñu ndaa, jíin ndasa nákuwndí-ya-í.

⁹ Máá kuáchi-ún kúu ja tú kákandíja-i ruu.

¹⁰ Te máá tiñu ndaa-ún kúu ja nó'on-rì nuu máá Táa-yo Dios, te ma kuni-ga-ro núu-rí.

¹¹ Te tú'un nákuwndí-ún kúu ja á nì jákuwndí-ya sikí máá já kúná'nu inì ñuyívi yá'a.

Tu'un máá Espiritu ndaa

¹² Ió kua'a-gá tú'un ka'an-rì jíin-ró, ko ma kánda-ró jíin vina.

13 Te nú n̄i chaꞗ máá Espíritu ndaa, máá-yá stá'an-ya táká tu'un ndaa nuu-ro. Ch̄i tú ka'an-ya já kuní máá-yá, ch̄i ka'an-ya táká ja jini so'o-ya. Te stá'an-ya táká tiñu chaꞗ.

14 Te nduñá'nu-r̄i sá'a-ya, ch̄i ki'in-ya tú'un xín máá-rí, te stá'an-ya núu-ro jíná'an-ró.

15 Taká ja xín máá Táa-yo, suni máá-rí xín. Ja yúán ní ka'an-r̄i ja kí'in-ya já xín máá-rí te stá'an-ya núu-ro.

16 ñn tí'lí-na, te ma kuní-ga-ro núu-rí. Te suni ñn tí'lí-ga, te nakun̄i tuku-ró núu-rí, ch̄i no'on-r̄i nuu máá Táa-yo. Achí-ya.

17 Yúan-na te sava chaꞗ káskuá'a jín-yá n̄i kaka'an-de jín tá'an-de: Naún kúu tu'un n̄i ka'an-ya jín-yó: ñn tí'lí-na te ma kuní-ga-ro núu-rí, te suni ñn tí'lí-ga, te nakun̄i tuku-ró núu-rí, ch̄i no'on-r̄i nuu Táa-r̄i.

18 Te n̄i kaka'an-ga-de: Naún tu'un kúu ja ní ka'an-ya jín-yó: ñn tí'lí-na. Tú kájuku'un in̄i-yo já ká'an-ya. Achí-de.

19 Te n̄i jin̄i Jesús ja kaká tu'un-de-ya kákuñi-de. Te n̄i ka'an-ya jín-de: Á kájika tu'un tá'an-ró já ní ka'an-r̄i tu'un yá'a jín-ró: ñn tí'lí-na, te ma kuní-ga-ro núu-rí, te suni ñn tí'lí-ga, te nakun̄i tuku-ró núu-rí.

20 Jandáa ká'an-r̄i jín-ró: Nde'e-ro te ndukuí'a in̄i-ro, ko kus̄i in̄i ñayivi ñúyivi. Te kukuí'a in̄i-ro, ko vaša kákukuí'a in̄i-ro, te ndus̄i in̄i-ro.

21 ñn ñasí'í, nú já'nchaꞗ ch̄i-ña, te kúkuí'a in̄i-ña, ch̄i kuakuyani skáku-ña. Te nú a n̄i skáku-ña ñn s̄uchi lúli, tuká ná'an-ña túndó'o n̄i ta'an-ña, ch̄i kus̄i in̄i-ña já ní kaku ñn chaꞗ in̄i ñúyivi.

22 Suni súan máá-ró, kákukuí'a ndija in̄i-ro vína. Ko inga kivi te nakun̄i-r̄i nuu-ro te kus̄i in̄i-ro. Te ma ndúkuí'a-ga in̄i-ro jíná'an-ró sá'a ní ñn ñayivi.

23 Te kivi-ún tú naún kaká tu'un-ró rúu. Jandáa ká'an-r̄i jín-ró, nú naún kakán-ro núu máá Táa-yo jín sí'ví-rí, te kuꞗ'a-ya núu-ro.

24 Ondé vina te tú naún ní kájikan kuti-ro jín sí'ví-rí. Kakan, te ni'in-ro, náva'a kus̄i vá'a in̄i-ro.

25 Tu'un yá'a ká'an yátá-rí jín-ró. Ko ñn kivi te ma ká'an yátá-gá-r̄i jín-ró, ch̄i sua kastu'ún káji-rí taká tu'un máá Táa-yo Dios.

26 Te kivi-ún, kakan-ro jín sí'ví-rí. Te tú ká'an-r̄i jín-ró já kakán ta'u-rí nuu máá Táa-yo já sikí róo.

27 Ch̄i máá Táa-yo, kundá'u in̄i-ya róo. Ch̄i máá-ró n̄i kakuman̄i-ro jín-rí, te n̄i kakandija-ró já ondé nuu Dios vai-r̄i.

28 N̄i kenda-r̄i ondé nuu máá Táa-yo, te n̄i chaꞗ-r̄i in̄i ñuyivi. Vina te kenda tuku-r̄i in̄i ñuyivi te no'on-r̄i nuu máá Táa-yo Dios. Achí-ya.

29 Te n̄i kaka'an chaꞗ káskuá'a jín-yá: Vina te ká'an káji-ní. Tú ká'an-ní ní ñn tu'un yátá.

30 Vina te kájuku'un in̄i-ná ja jini-ní taká tu'un, te tú jinu ñú'ún-ní ja kaká tu'un-i ní. Ja yúán kákandija-ná ja ní kenda ndija-ní ondé nuu Dios vai-ní. Achí-de jín-ya.

31 Te n̄i ka'an Jesús jín-de: Vina te kákandija-ró náun.

32 Kuní so'o-ró, ch̄i vai ñn hora, te a n̄i chaꞗ, ja kuichá nuu-ró kíngoyo-ro vé'e-ró. Te skéndo-ro rúu máá ñn-r̄i. Ko ma kúnchaꞗ máá ñn-r̄i, ch̄i máá Táa-yo Dios kánchaꞗ-ya jín-rí.

33 Tu'un yá'a ká'an-r̄i jín-ró náva'a koo ndéé in̄i-ro sá'a-r̄i. In̄i ñuyivi, ch̄i koto-ró túndó'o. Ko kava téyí-ró, ch̄i a n̄i kundéé-rí jín ñuyivi, áchí-ya.

17

Tu'un ni jikan ta'u Jesús ja'a yóo

1 Tu'un yá'a ni ka'an Jesús. Te ni ndakoto-ya íchi ándíví. Te ni ka'an-ya: Táa, a ni chaá máa hora. Sáñá'nu-ní Se'e-ní, nává'a suni Se'e-ní sáñá'nu-i níí.

2 Chi ni ja'a-ní fuerza nuu máa Sé'e sikí táká cháa, nává'a nuu táká cháa ni ja'a-ní nuu-í, kuá'a-i ja kúchaku-de níí káni.

3 Te tu'un kuchaku níí káni kúu ja ná kuní-de níí ja máa ñn ndija-ni Dios kúu-ní onde jíin Jesucristo I'a ni tájí-ní vai.

4 Máa-ná, ni sáñá'nu-ná níí iní ñuyívi. A ni síjínu-ná tiñu ni tá'ú-ní nuu-ná.

5 Te vina Táa, sáñá'nu-ní náá, ná kuní jíin núu máa-ní, ná tu'un ni kuñá'nu-ná jíin-ní onde ná té jungoo-ga ñuyívi.

6 Ni stá'an ndijin-ná níí jíin sí'ví-ní nuu táká cháa ni ja'a-ní nuu-ná iní ñuyívi. Máa-ní ni xín-dé núú. Te ni ja'a-ní-de nuu-ná. Te ni kaskíkuu-de tu'un-ní.

7 Vina te a kájiní-de ja onde nuu máa-ní vai taká tu'un ni ja'a-ní nuu-ná.

8 Chi tu'un ni ja'a-ní nuu-ná, ni ja'a-ná nuu máa-de jíin'an-de. Te ni kajatá'ú-de tu'un-ún. Te a ni kájiní ndaa-de ja ní kenda-ná onde nuu-ní. Te ni káandíja-de ja ní tájí-ní náá vai-ná.

9 Te jikán ta'u-ná ja'a máa-de. Tú jikán ta'u-ná ja'a ñuyívi, chi sua jikán ta'u-ná ja'a cháa ni ja'a-ní nuu-ná, chi máa-ní xín-dé.

10 Te taká ndatíñu-ná kúu ndatíñu máa-ní. Te taká ndatíñu máa-ní kúu ndatíñu máa-ná. Te ni nduñá'nu-ná ni sá'a ndatíñu-ún.

11 Te tuká kánchaa-ná iní ñuyívi. Ko máa-de chi káxiukú-de iní ñuyívi, te máa-ná nájaa-ná nuu-ní. Táa, máa-ní kúu I'a ndoo, te jíin sí'ví-ní koto-ní taká cháa ni ja'a-ní nuu-ná, nává'a ñn-ni ná kúu-de ná tu'un kákuu máa-yó.

12 Ná ni kanchaa-ná jíin-de iní ñuyívi, te ni ndíto-ná-de jíin sí'ví-ní ja ní ja'a-ní nuu-ná. Ni ndíto-ná-de te tú ní náa ní ñn-de, chi máa-ni se'e kui'na ní naa, nává'a skíkuu tutu ii.

13 Te vina najaa-ná nuu-ní. Te ká'an-ná tu'un yá'a iní ñuyívi nává'a ná kúsií vá'a iní-de jíin tú'un kúsií iní máa-ná.

14 Ni kastu'ún-ná tu'un-ní nuu-dé. Te ni kakití iní ñayivi núu-dé, chi nasu sé'e ñuyívi kákuu-de ná tu'un máa-ná nasu sé'e ñuyívi kúu-ná.

15 Na tú jikán ta'u-ná ja cháxio-ní-de iní ñuyívi, chi sua koto-ní-de nuu kini nuu kuí'a.

16 Nasu tá'an ñuyívi kákuu-de. Ná tu'un máa-ná nasu tá'an ñuyívi kúu-ná.

17 Nasándoo-ní-de jíin tú'un ndaa. Tu'un máa-ní kúu máa tú'un ndaa.

18 Ná tu'un ni tájí-ní náá vai-ná iní ñuyívi, suni súan tájí-ná-de ki'in-de iní ñuyívi.

19 Te ja sikí máa-de kúu ja sándoo-ná máa-ná, nává'a koo ndoo máa-de jíin tú'un ndaa.

20 Tú jikán ta'u-ná ja'a máa ñn cháa yá'a jíin'an-de, chi suni ja'a taká ñayivi ja ná kándíja-i náá sá'a tu'un kani-de jíin'an-de.

21 Nává'a taká-i ná kúu-i ñn-ni, ná tu'un kánchaa-ní jíin-ná, Táa, te máa-ná jíin máa-ní. Te suni súan ná kúu-i ñn-ni jíin-yó kuní-ná, nává'a ná kándíja ñuyívi ja máa-ní ni tájí-ní náá vai-ná.

²² A ñi sáñá'nu-ná máá-de nátu'un ñi sáñá'nu-ní náá, náva'a ñn-ni ná kúu-de nátu'un ñn-ni kákuu-yó.

²³ Te nátu'un máá-ná jíin máá-de, te máá-ní jíin máá-ná, suni súan kuní-ná ja ná síyja-ní-de náva'a ñn-ni ná kúu-de, te náva'a kunj ñayivi já ní táji-ní náá vaí-ná, jíin já kúndá'ú iní-ní-de nátu'un kúndá'ú iní-ní náá.

²⁴ Táa, taká chaa ñi ja'a-ní nuu-ná-ún, kuní-ná ja núu kunchaa máá-ná suni yúan ná kúxiukú máá-de jíin-ná, náva'a ná kuní-de ndasa ndúñá'nu-ná sá'a-ní. Chj kúndá'ú iní-ní náá onde ná té jukuiñi-ga ñuyivi.

²⁵ Táa, máá-ní kúu l'a ndaa, ko tú kájiní taká ñayivi núu-ní. Ko máá-ná chj jiní-ná nuu-ní. Te chaa yá'a, kájiní-de ja ní táji-ní náá vaí-ná.

²⁶ Te máá-ná, a ñi stá'an-ná ní jíin sí'ví-ní nuu-dé. Te stá'an-ga-ná nuu-dé, náva'a ná kúndá'ú iní-de tá'an-de nátu'un kúndá'ú iní-ní náá, te suni náva'a kunchaa-ná jíin-de.

18

Ja ní kakatiin-de Jesús

¹ Te ñi kuu, ñi ka'an Jesús tu'un yá'a. Te ñi kenda-ya jíin cháa káskuá'a jíin yá kua'an-ya yatá yúcha Cedrón, nuu ío ñn jardín. Te yúan ñi kivi-ya jíin cháa káskuá'a jíin-yá.

² Te Judas ja ní nastúu-ya-ún, suni jiní-de lugar yúan, chj ío kua'a vuelta ñi ketá'an Jesús yúan jíin cháa káskuá'a jíin-yá.

³ Te ñi jaka Judas ñn nuu soldado jíin yakú ndajá'a sutú ñá'nu jíin cháa fariseo, te ñi jakoyo-de yúan jíin linterna jíin ñú'un yiti jíin machete.

⁴ Yúan-na te Jesús, ja á ñi jiní-ya taká tundó'o vaí siki-yá, ñi kenda-ya íchi núu-dé. Te ñi ka'an-ya jíin-de: Ndé chaa kánandúkú-ró, áchí-ya.

⁵ Te ñi kaka'an-de jíin-yá: Jesús ñuu Nazaret kánandúkú-rí, áchí-de. Te ñi ka'an Jesús: Máá-rí kúu, áchí-ya jíin-de. Te Judas, chaa ñi nastúu-ya-ún, suni kándij-de jíin cháa-ún jiná'an-de.

⁶ Te ja súan ñi ka'an-ya, máá-rí kúu, te ñi kanakaka yatá-de. Te ñi kandua-ni-de nuu ñú'un.

⁷ Te ñi jiká tu'ún tuku-ya-dé: Ndé chaa kánandúkú-ró, áchí-ya. Te ñi kaka'an-de: Jesús ñuu Nazaret, áchí-de.

⁸ Te ñi ka'an Jesús: A ñi ka'an-rí jíin-ró ja máá-rí kúu. Te nú ruu kánandúkú-ró, te sía chaa yá'a ná kíngoyo-de. Achí-ya.

⁹ Súan ñi kuu náva'a ná skíkuu tu'un ja ní ka'an-ya: Tú ní xnáa-ná ñi ñn chaa ñi ja'a-ní nuu-ná, áchí-ya.

¹⁰ Yúan-na te Simón Pedro, ja ñáva'a-de ñn machete, ñi tava-dé. Te ñi stují-ni-de mozo máá sutú ñá'nu-ga. Te ñi kachi-de so'o lado vá'a. Te mozo-ún, nání Malco.

¹¹ Te ñi ka'an Jesús jíin Pedro: Nachiva'a machete-ro iní cubierta. Chi tundó'o yá'a ja ní ja'a Táa-rí nuu-rí, tú kánúú ja ndó'o-rí náún. Achí-ya.

Ja ní kandij Jesús nuu sutú ñá'nu-ga

¹² Yúan-na te soldado, jíin cháa kuñá'nu, jíin ndajá'a cháa judío, ñi kakatiin-de Jesús, te ñi kaju'ni-de-ya.

¹³ Te xna'an-ga ñi kajanchaka-de-ya núu Anás. Chj táchisó Caifás ñi kuu-de. Te Caifás, ñi kuu-de máá sutú ñá'nu-ga kuia-ún.

¹⁴ Te Caifás kúu máá cháa ñi ja'a consejo nuu cháa judío, ja jínu ñú'ún já kúu ñn chaa ja'a ñayivi.

15 Te Simón Pedro, ndikín-de Jesús kua'an-de jíin-yá, jíin ingá cháa skuá'a. Te cháa-ún, jiní sutu ñá'nu nuu-dé. Te nī kivi-de inī Palacio jíin Jesús.

16 Ko Pedro, nī kandij-ni-de ichi yuxé'é yatá vé'e. Te máá cháa skuá'a ja jiní sutu ñá'nu-ga nuu-dé, nī kenda-de, te nī ka'an-de jíin ñá'an ndito yuxé'é. Te nī skivi-de Pedro inī ve'e palacio.

17 Yúan-na te ñá'an ndito yuxé'é-ún, nī ka'an-ña jíin Pedro: Te róo suni in cháa skuá'a jíin cháa yá'a kúu-ró vii, áchí-ña. Te nī ka'an-de: Nasu náá kúu, áchí-de.

18 Te mozo-ún jíin policía, nī kanastá'an-de ñu'un, chí sa'a vjin. Te ká'jin-de kánduvixi-de. Te Pedro, suni kándij-de yúan, ndúvixi-de.

19 Te sutu ñá'nu-ga, nī xndichí-de Jesús sikí cháa káskuá'a jíin-yá jíin sikí tú'un stá'an-ya.

20 Te nī ka'an Jesús: A nī ka'an ndijin-ri inī ñuyivi. Nene nī stá'an-ri tú'un inī ve'e sinagoga jíin iní ve'e ij, nuu ndútútú ndí'i ñayivi judío, te tú ni in tú'un ní ká'an sa'i-ri.

21 Naja jiká tú'un-ró rúu. Kaka tú'un ñayivi ní kajini so'o tú'un nī ka'an-ri nú naún ní ka'an-ri, chí máá-i káiná'an-i tú'un nī ka'an-ri jíin-i, áchí-ya jíin-de.

22 Te ja súan nī ka'an Jesús, te in mozo kándij yúan, nī ja'a-ni in jikí núu Jesús. Te nī ka'an jíin-yá: Súan ká'an-ro jíin sutú ñá'nu náún, áchí.

23 Te nī ka'an Jesús jíin: Nú nī ka'an ndiva'a-ri, te kastu'un naún kúu tú'un ñáá ní ka'an-ri-ún. Ko nú tú'un va'a nī ka'an-ri, te naja stují-ro rúu núsáá, áchí-ya.

24 Te Anás nī táji-de-ya nú'ni-ya kuá'an-ya núu Caifás ja kúu máá sutú ñá'nu-ga.

25 Te kándij Simón Pedro ndúvixi-de. Te nī kaka'an jíin-de: Nasu cháa skuá'a jíin-de kúu-ró náún, áchí. Te máá-de, tú ní játu'un-de: Nasu rúu kúu, áchí-de.

26 Te in mozo sutu ñá'nu-ga, tá'an ja ní xiti Pedro so'o-ún, nī ka'an jíin-de: Nasu ní jiní-ri róo jíin-de inī jardín náún, áchí.

27 Te Pedro, tú ní játu'un tuku-de. Te nī kana-ni lí'li.

Ja kuá'an Jesús nuu Pilato

28 Yúan-na te nī kándenda-de jíin Jesús inī ve'e Caifás kája'an-de jíin-yá onde inī ve'e palacio. Te jañá'an kúu. Te ñayivi judío, tú ní kivi koyo-i inī ve'e palacio, chí tú kákuñ-i kuchá'an-i. Chí nú súan te ma kúu kee-í lélu Pascua.

29 Yúan-na te nī kenda Pilato nuu ñayivi ká'jin yatá vé'e. Te nī ka'an-de: Naún kuachi kájikán-ro sikí cháa yá'a, áchí-de.

30 Te nī kaka'an-i: Chaa yá'a, nú tú kúu-de cháa ñáá, ma kinchaka-ná-de nuu-ni núu, áchí-i jíin-de.

31 Te nī ka'an Pilato jíin-i: Ki'in máá-ró-de, te sánda-ro sikí-dé nátu'un ká'an ley máá-ró, áchí-de. Te ñayivi judío nī kaka'an-i jíin-de: Ja náá jiná'an-ná, tú ío ley ja ká'ni-ná ni in ñayivi, áchí-i.

32 Súan nī kaka'an-i náva'a skíkuu tú'un nī ka'an Jesús, ja ní kastu'un-yá naún modo ku-ya.

33 Te nī ndivi Pilato inī ve'e palacio. Te nī kana-de xiní Jesús nī kivi-ya. Te nī ka'an-de jíin-yá: Máá-ró kúu Rey ñayivi judío náún, áchí-de.

34 Te nī ka'an Jesús jíin-de: Á súan jáni inī máá-ró, xí súan nī kastu'un sáva-ga cháa nuu-ro, áchí-ya.

³⁵ Te nĭ ka'an Pilato: Chaa judío kúu-ri náún. Ñáyivi máá-ró jín sutú ñá'nu, nĭ kanakua'a róo nuu-ri. Naún ní sá'a-ró núsáá. Achí-de.

³⁶ Te nĭ ka'an Jesús: Nasu ñuyívi yá'a kúu nuu tá'ú-ri tiñu. Nú inĭ ñuyívi yá'a kúu nuu tá'ú-ri tiñu, yúan-na te chaa kájatíñu nuu-ri, kuatá'an-de ja'a-ri náva'a tú natu-ri nuu ñáyivi judío núú. Ko nasu ñuyívi yá'a kúu nuu tá'ú-ri tiñu vina. Achí-ya.

³⁷ Yúan-na te nĭ ka'an Pilato jín-ya: Te ĩn rey kúu-ró ja súan, áchí-de. Te nĭ ka'an Jesús: Máá-ró ká'an ja rúu kúu rey. Kánúú káni-ri tu'un ndaa. Ja yúan ní kaku-ri. Te ja yúan vái-ri inĭ ñuyívi. Taká ñáyivi ká'in jín tú'un ndaa, ñáyivi-ún jini ná'in-i tu'un ká'an-ri. Achí-ya.

³⁸ Te nĭ ka'an Pilato jín-ya: Naún kúu tu'un ndaa, áchí-de. Te ja ní ka'an-de tu'un yá'a, te nĭ kenda tuku-de nuu ñáyivi judío. Te nĭ ka'an-de jín-i: Tú kuti ní ĩn kuachi ní'in-ri sikí-dé.

³⁹ Ko ío costumbre máá-ró já víko Pascua te nuu-ro síá-ri ĩn chaa índee vekaa. Te kákuni-ro já síá-ri rey ñáyivi judío nuu-ro xí túu, áchí-de.

⁴⁰ Yúan-na te ndivii-í nĭ kakana jaa-i inga jínu: Ma síá-ní chaa yá'a, chí sua ná síá-ní Barrabás, áchí-i. Te chaa kuí'na ní kuu Barrabás.

19

¹ Yúan-na te Pilato, nĭ ki'in-de Jesús. Te nĭ xndó'o-de-ya.

² Te soldado, nĭ katĭin-de ĩn corona iñu. Te nĭ kachu'un-de xinĭ-ya. Te nĭ kachu'un-de-ya ĩn sa'ma kuá'a tındí'í.

³ Te nĭ kakandita-de nuu-ya. Te nĭ kaka'an-de jín-ya: Rey judío, taá ndii, áchí-de. Te kája'a-de jikí núu-ya.

⁴ Yúan-na te nĭ kenda Pilato inga jínu. Te nĭ ka'an-de jín ñáyivi: Yá'a nde'é-ró vai-ri jín-de yata vé'e, náva'a ná kuni-ro já tú ní ĩn kuachi ní'in-ri sikí-dé, áchí-de.

⁵ Te nĭ kenda Jesús yata vé'e, ñú'un-ya corona iñu jín sá'ma kuá'a tındí'í. Te nĭ ka'an Pilato jín-i: Yá'a nde'é-ró chaa yá'a, áchí-de.

⁶ Te sutu ñá'nu jín chaa kájatíñu, nĭ kajini-de nuu-ya. Te nĭ kaka'an jaa-de: Kata kaa-ní-de jiká cruz, ná kúu-de, áchí-de. Te nĭ ka'an Pilato jín-de: Katĭin máá-ró-de te ka'ni-ro-dé, chí ruu, tú ní'in-ri ní ĩn kuachi sikí-dé, áchí-de.

⁷ Te nĭ kaka'an judío: Máá-ná káñava'a-ná ley. Te sikí ley-ún kuu-de, chí áchí-de ja Sé'e Dios kúu-de, áchí.

⁸ Te ja ní jini so'o Pilato tu'un yá'a, te ví'í-gá yú'ú-de.

⁹ Te nĭ ndívi tuku-de inga jínu inĭ ve'e palacio. Te nĭ jiká tu'un-de Jesús: Ndé onde vai-ró, áchí-de. Ko Jesús, tú ní ká'an kuti-ya jín-de.

¹⁰ Yúan-na te nĭ ka'an Pilato jín-ya: Tú ka'an-ro jín-ri náún. Á tú jini-ro já ndiso-ri tiñu ja ká'ni-ri róo jiká cruz, te suni ndiso-ri tiñu ja síá-ri róo k'i'n-ro. Achí-de.

¹¹ Te nĭ ka'an Jesús: Nú tú ní kii tu'un onde andívi, te ma kúu ndonda-ró sikí-ri. Ja yúan chaa nĭ naku'a ruu nuu-ro, kuachi xaan-gá ndiso-de. Achí-ya.

¹² Te onde hora yúan ndúkú ndéé Pilato síá-de-ya. Ko ñáyivi judío, nĭ kaka'an jaa-i: Nú síá-ní chaa yá'a, te nasu amigo César kúu-ní. Chí nú ĩn chaa sá'a-de ja máá-de kúu rey, chaa-ún ká'an-de sikí César. Achí-i.

¹³ Te Pilato, ja ní jini so'o-de tu'un yá'a, nĭ kiñi'in-de Jesús yata vé'e. Te nĭ jungoo-de inĭ ve'e tiñu nuu nání pavimento. (Te nuu yú'u hebreo nání Gabata.)

14 Te máá kivi sátu'a ja kóo viko Pascua kúu, nátu'un ka'iñu. Te ni ka'an-de jíin ñáyivi judío: Yá'a nde'é-ró núu rey máá-ró jíná'an-ró, áchí-de.

15 Te ni kaka'an jaa-i: Ándale, chaxio-ní-de, te ka'ni-ní-de jiká cruz, áchí-i. Te ni ka'an Pilato jíin-i: Ja ká'ni-rí rey máá-ró náún, áchí-de. Te ni kaka'an sutu ñá'nu: Tuká inga rey káñava'a-ná, chí máá-ni César, áchí.

16 Yúan-na te ni naku'a-de-ya núu-í ja ná kúu-ya jiká cruz. Te ni kakat'in-i Jesús, te kua'an-í jíin-yá.

Ja ní kajata kaa-de-ya

17 Te máá-yá, ndíso-ya cruz-ya. Te ni kenda-ya yúan, kua'an-ya in nuu nání yiki xiní. Te nuu yú'u hebreo nání Gólgota.

18 Yúan ni kajata kaa-i-ya jiká cruz. Te suni ni kajata kaa-i uu chaá jíin-yá, in in-de lado xiin-yá. Te máá Jesús ni ndíta kaa-ya má'ñú.

19 Te suni ni chaá Pilato in tutu. Te ni chit'in-de xiní cruz. Te súan ni ka'an: Jesús nuu Nazaret, Rey ñáyivi judío, áchí.

20 Te kua'a ñáyivi judío, ni kaka'u-i tu'un yá'a. Chí nuu ní ndíta kaa Jesús, máá yáni yuñúu kúu. Te yóso tú'un-ún jíin yú'u hebreo, jíin yú'u griego, jíin yú'u latín.

21 Te sutu ñá'nu judío, ni kaka'an-de jíin Pilato: Ma cháa-ní: Rey ñáyivi judío. Chí sua chaá-ní ja ní ka'an-de: Rey kúu-rí nuu ñáyivi judío, achí-ní, áchí-de.

22 Te ni ka'an Pilato: Ma násama-rí ja á ni chaá-rí, áchí-de.

23 Te soldado, nuu ní kajata kaa-de Jesús jiká cruz, te ni káki'in-de sa'ma-yá. Te ni kándatá-de kuun pedazo, in in kuu soldado-ún. Te suni ni káki'in-de tikáchí-yá. Ko tikáchí-ún tú ní kiku, chí ni kunu ní onde xiní te onde nuu já'a.

24 Te ni kaka'an máá-de: Ma ndátá-yó, chí ná sá'a-yó in apuesto siki. Te ná ndéó ndé in-yó ní'in, áchí-de. Súan ni kasá'a soldado, nává'a skíkuu tu'un ká'an tutu ii. Ni kaja'ncha sava-de sa'ma-ná, ni kakuu máá-de. Te siki tikáchí-ná ni kasá'a-de apuesto. Achí.

25 Te xiin cruz Jesús ká'in náa-ya, jíin kú'u-ña María, ñasí'í Cleofas, jíin María ñuu Magdala.

26 Te ni jiní Jesús nuu náa-ya jíin núu cháa skuá'a ja maní-yá jíin-de. Te kándij yani-de. Te ni ka'an-ya jíin náa-ya: Náa, jian ndé'é-ní kándij se'e-ní, áchí-ya.

27 Yúan-na te ni ka'an-ya jíin cháa skuá'a-ún: Jian ndé'é-ró kándij náa-ro, áchí-ya. Te onde sáá-ni ni kana-de-ña kuá'an-ña jíin-de ve'e-de.

28 Yuán-na te ni jiní Jesús ja á ni jinu taká tiñu. Te ni ka'an-ya: Jichí-rí nducha, áchí-ya. Súan ni ka'an-ya nává'a skíkuu tu'un ká'an tutu ii.

29 Te yúan ni jo in tindo'o ñú'un chítu vinagre. Te ni chindaji-de kachi núu vinagre-ún. Te ni chaá-de xiní in yunu. Te ni kachaa-de yu'u-yá.

30 Te Jesús ni ji'i-ya vinagre-ún. Te ni ka'an-ya: A ni jinu, áchí-ya. Te ni ka'i-ni xiní-yá. Te ni ji'i-ni-ya.

31 Te kivi sátu'a kúu, te chaá judío, tú kákuu-de ja kuíta koyo ndíyi-ún jiká cruz kivi ndétatú. Chí vai kivi ndétatú, te in kivi kánúu xáan kúu. Te ni kajikan-de nuu Pilato ja ná tá'nu si'in-i, te ná kúxio-í jiká cruz.

32 Te ni chakoyo soldado. Te ni kaja'nu-de si'in chaá in, te suni súan inga chaá ja ndíta kaa jíin-yá.

33 Ko nuu ní chakoyo-de nuu Jesús, ni kajini-de ja á ni ji'i-ya. Te tú ní kaja'nu-de si'in-ya.

³⁴ Ko ñn soldado, nĭ kaḡn-de xiin-yá jíin punta machete, te nĭ kenda-ni niñĭ jíin ndúcha.

³⁵ Te ñn chaḡ nĭ jini-ún, jáni-de tu'un. Te tu'un ká'an-de-ún, ío ndaa. Te máa-de, suni jini-de ja tú'un ndaa ká'an-de, náva'a kandĭja tuku máa-ró jíiná'an-ró sá'a-de.

³⁶ Chĭ súan nĭ kuu, náva'a skĭkuu tu'un ká'an tutu ĭi: Ma ká'ny-ro ní ñn yiki-yá, áchĭ.

³⁷ Te suni inga tu'un ká'an tutu ĭi: Nde'é-de nuu l'a nĭ kakaan-de, áchĭ.

Ja ní kachiyuji-de-ya

³⁸ Yúan-na, te ío ñn chaḡ nání José ñuu Arimatea, chaḡ-ún skuá'a sa'í-de jíin Jesús, chĭ yú'ú-de ñayivi judío. Te nĭ ka'an ndá'ú-de jíin Pilato nú kuu kuanchaḡ-de yiki kúñu Jesús. Te Pilato nĭ jatú'un. Yúan-na te nĭ jaḡ-de. Te nĭ xnúu-de yiki kúñu Jesús.

³⁹ Te Nicodemo, chaḡ nĭ ja'an nuu Jesús akuáa-ún núú, suni nĭ jaḡ-de ndiso-de súsia uḡ jíin jí'o áloe, nátu'un kuun arroba.

⁴⁰ Te nĭ ka'ki'in-de yiki kúñu Jesús. Te nĭ ka'chisúkun-dé jíin sá'ma kuítá jíin jí'o, nátu'un kásá'a máa ñáyivi judío ja kachiyuji-i añú.

⁴¹ Te nuu ní jí'i-ya jíká cruz, yúan nĭ ĭo ñn jardín. Te nuu jardín ío ñn ve'e añú jáá núú té yuji-ga ni ñn añú.

⁴² Yúan nĭ ka'chindee-de Jesús, chĭ ve'e añú-ún kánchaḡ yani. Te a yani kejá'a kivi sá'tu'a judío ja kóo viko Pascua.

20

Ja ní nachaku-ya

¹ Te jañá'an kivi ñn semana-ún, nĭ jaḡ María ñuu Magdala ve'e añú-ún ja ñnaa-gá. Te nĭ jini-ña já ní kuxio yuu já ndí'u yuvé'e añú-ún.

² Yúan-na te nĭ jinu-ña ní jaḡ-ña núú Simón Pedro jíin núú ingá chaḡ skuá'a-ún ja ní kumanĭ Jesús jíin. Te nĭ ka'an-ña jíin-de: Nĭ katava-dé Jito'o-yo iní ve'e añú. Te tú kájinĭ-yo ndénu ní ja'chindee-de-ya, áchĭ-ña.

³ Te nĭ kenda Pedro jíin ingá chaḡ skuá'a-ún, te nĭ ja'koyo-de ve'e añú.

⁴ Te nĭ kajinu taĭ ndendúú-de. Ko ingá chaḡ skuá'a-ún, nĭ jinu yachĭ-ga-de vása Pedro. Te xna'an-ga-de nĭ jaḡ ve'e añú.

⁵ Te nĭ jito nuu-de. Te nĭ jini-de sa'ma kuítá kándaa máa-na inĭ kava. Ko tú ní kivi-de.

⁶ Te nĭ jaḡ tuku Simón Pedro ja ndikín-de kua'an-de. Te nĭ kivi-de inĭ ve'e añú-ún. Te nĭ jini-de sa'ma kuítá-ún kándaa máa-na.

⁷ Te pañito nĭ yisúkun xiní Jesús, tú kátúu jíin sá'ma kuítá-ún chi nĭ nakaita'ny te kátúu sĭin.

⁸ Yúan-na te suni ingá chaḡ skuá'a-ún, chaḡ nĭ jaḡ xna'an-ga ve'e añú, nĭ kivi-de. Te nĭ jini-de. Te nĭ kandĭja-de.

⁹ Chĭ té chá'an-ga juku'un inĭ-de tu'un ka'an tutu ĭi, ja jinu ñú'ún náchaku-ya nú a nĭ jí'i-ya.

¹⁰ Te chaḡ káskuá'a-ún, nĭ kano'on-de nuu tá'an-de.

Ja ní nakunĭ María Magdalena nuu-ya

¹¹ Ko María, kándij-ña ndé'e-ña yatá vé'e añú-ún. Te nini ndé'e-ña, te nĭ jito nuu-ña ní ndé'e-ña iní ve'e añú.

12 Te nĭ jini-ña já káxiukú úy ndajá'a ándíví, káñu'un-ya sá'ma kuíjín, ñin-ya íchi xiní, te inga-ya íchi núy já'a núy ní katúu yíki kúñu Jesús.

13 Te nĭ kaka'an-ya jíin-ña: Nána, naja ndé'e-ní. Te nĭ ka'an-ña jíin-yá: Nĭ kajanchaa-de Jito'o-ná, te tú jiní-ná ndénu ní janchaka-de-ya, áchí-ña.

14 Te súan nĭ ka'an-ña, te nĭ xió koto-ña. Te nĭ jini-ña núy Jesús kándii-ya yúan. Ko tú ní nákunĭ-ña já Jesús kúu-ya.

15 Te nĭ ka'an Jesús jíin-ña: Súchi, naja ndé'e-ro. Ndéja nándúkú-ró, áchí-ya. Te máa-ña, jáni inĭ-ña já cháa ndito nuu itú kúu-ya. Te nĭ ka'an-ña jíin-yá: Táta, te nú máa-ní nĭ chaxio-ní-ya, te kastu'un-ní ndé nĭ chindee-ní-ya, te ná kínakĭ'in-ná-ya, áchí-ña.

16 Te nĭ ka'an Jesús jíin-ña: María, áchí-ya. Te nĭ naxió koto-ña. Te nĭ ka'an-ña jíin-yá: Raboni, áchí-ña, ja kunĭ ka'an, Maestro.

17 Te nĭ ka'an Jesús jíin-ña: Ma ké'é-ró rúu, chí té ndaa-ga-ri nuu máa Táa-yo Dios. Kuá'an nuu ñani-ri, te kachĭ-ro núy-dé ja ndaa-ri no'on-ri nuu máa Táa-ri, máa Táa máa-ró, te nuu Dios máa-rí, Dios máa-ró, áchí-ya.

18 Te kua'an María ñuug Magdala, nĭ kastu'un-ña núy cháa káskuá'a-ún ja ní jini-ña núy Jito'o-yo jíin já ní ka'an-ya tú'un yá'a jíin-ña.

Já ní nakunĭ chaa káskuá'a nuu-ya

19 Te nĭ ini máa kíví ñin semana-ún, te ká'jin tútu cháa káskuá'a-ún inĭ ñin ve'e. Te ndí'ū yuxé'é chí káyu'ú-de kájito-de ñayivi judío. Te nĭ chaa Jesús nĭ jukuiñi-ya má'ñu-de, te nĭ ka'an-ya jíin-de: Ma kúku'á inĭ-ro jiná'an-ró, áchí-ya.

20 Te súan nĭ ka'an-ya. Te nĭ stá'an-ya ndá'a-yá jíin xiin-yá. Te chaa káskuá'a-ún, nĭ kákusii inĭ-de ja ní kajini-de nuu máa Jito'o-yo.

21 Yúan-na te nĭ ka'an tuku Jesús: Ma kúku'á inĭ-ro. Nátu'un nĭ tájí máa Táa-yo Dios ruu vai-ri, suni súan tájí-ri róo kingoyo-ró. Achí-ya.

22 Tu'un yá'a nĭ ka'an-ya, te nĭ tivĭ tachĭ-yá nuu-dé jiná'an-de. Te nĭ ka'an-ya jíin-de: Kí'in Espiritu Santo jiná'an-ró.

23 Nú sá'a-ró túká'nu inĭ nuu kuáchi ñin ñayivi, te koo tuká'nu inĭ nuu kuáchi-i. Te nú kendōo kuáchi siki ñin ñayivi sá'a-ró, te kendōo. Achí-ya.

24 Ko Tomás ja nánĭ-de Dídimō, ñin tá'an ja uxí uú-ún kúu-de, tú kánchaa-de jíin cháa-ún jiná'an-de, ná nĭ chaa Jesús.

25 Te sava-ga chaa káskuá'a, nĭ kaka'an-de jíin Tomás: Nĭ kajini-ri nuu máa Jito'o-yo, áchí-de. Te nĭ ka'an Tomás: Nú tú kunĭ-ri nuu ní tuji ndá'a-yá nĭ sá'a nduyu kaa, te nú tú chindee-ri xinĭ ndá'a-rí nuu ní indee nduyu kaa, te nú tú chindee-ri nda'a-rí xiin-yá, te ma kándĭja kuti-rí, áchí-de.

26 Te nĭ kuu ñin semana. Te inga jínu ká'jin tútu cháa káskuá'a-ún inĭ ve'e. Te kánde Tomás jíin-de. Te nĭ chaa tuku Jesús vasa ndí'ū yuxé'é. Te nĭ jukuiñi-ya má'ñu-de. Te nĭ ka'an-ya: Ma kúku'á inĭ-ro jiná'an-ró.

27 Te nĭ ka'an-ni-ya jíin Tomás: Chindee xinĭ ndá'a-ro yá'a, te kunĭ-ro ndá'a-rí. Te skáa nda'a-ro, te chindee-ró xiin-rí. Te ma káni siki inĭ-ro, chí sua ná kándĭja-ró. Achí-ya.

28 Yúan-na te nĭ ka'an Tomás jíin-yá: Aĭ Táta, Jito'o máa-ná, te Dios máa-ná kúu-ní, áchí-de.

29 Te nĭ ka'an Jesús jíin-de: Nĭ jini-ro rúu, Tomás, te yúan ní kándĭja-ró: Xáan ndatu ñayivi já káandĭja vasa tú ní kájinĭ-i nuu-rí, áchí-ya.

30 Te suni nĭ sá'a Jesús kua'a-gá tunĭ nuu cháa káskuá'a jíin-yá, ja tú yóso núy tutú yá'a.

³¹ Ko tunj yá'a yóso nává'a kandíja-ró já Jesús kúu Cristo máá Sé'e Dios. Chj nú kandíja-ró-yá, te kuchaku-ro nñ káni jíin sí'ví-yá.

21

Já ní nastá'an-ya máá-yá iní ñuu Galilea

¹ Te kukuéé-ga te Jesús, nj nastá'an ndijin tuku-ya máá-yá nuu cháa káskuá'a jíin-yá ja káxiukú-de nuu mar Tiberias. Te modo yá'a nj stá'an ndijin-ya máá-yá.

² Ká'jin tútú Simón Pedro, jíin Tomás, ja nání Dídimó, jíin Natanael, cháa ñuu Caná ndañú Galilea, jíin táká se'e Zebedeo, jíin úu-ga cháa káskuá'a jíin-yá.

³ Te nj ka'an Simón jíin-de: Ná kítin-ri t'yáká, áchí-de. Te nj kaka'an-de jíin-de. Suni ná k'ngoyo-ri jíin-ró, áchí-de. Te kuangoyo-de, te nj kivi koyo-de in barco. Ko tú ní kátin kuti-dé-ti ákuáa-ún.

⁴ Te ja kuáku'ndijin, te nj jukuiní Jesús yu'u mar. Ko cháa káskuá'a-ún, tú ní kánakuni-de ja Jesús kúu-ya.

⁵ Yúan-na te nj ka'an Jesús jíin-de: Súchi, á káñavá'a-ró in t'yáká kée-rí, áchí-ya. Te nj kaka'an-de jíin-yá: Tú kuti, áchí-de.

⁶ Te nj ka'an-ya jíin-de: Skuíta ka'nu ñunu-ro íchi lado vá'a barco, te ni'in-ro-tí, áchí-ya. Yúan-na te nj kaskuíta ka'nu-de ñunu. Te tuká ní kúu kuti nátava-dé ñunu, ja kuá'a xáan cháká ní ni'in-dé.

⁷ Yúan-na te cháa skuá'a ja maní Jesús jíin, nj ka'an-de jíin Pedro: Máá Jító'o-yo kúu, áchí-de. Te ja ní jini so'o-de ja máá Jító'o-yo kúu, te nj nachu'un-de sa'ma-dé, chj víchí líi-dé núú. Te nj ndava-ni-de kua'an-de nuu mar.

⁸ Te sava-ga cháa káskuá'a-ún, vai koyo-de jíin barco jíin ñunu ñú'un chítu t'yáká. Chj tú jíká ká'jin-de jíin ñú'un íchí, chj yani nátu'un uú ciento yíkí.

⁹ Te ja ní kanuu-de nuu ñú'un, te nj kajini-de ja nduxiá tikuañu'un. Te inndéé in cháká núu ñú'un-ún, jíin stáa.

¹⁰ Te nj ka'an Jesús jíin-de jiná'an-de: Kuák'in t'yáká já ní katin-ró vína ná kí, áchí-ya.

¹¹ Te nj kivi Simón Pedro iní barco. Te nj stáa-de ñunu cháká ní cháa-de jíin yú'u mar. Te ñú'un chítu cháká ná'nu, in ciento uú xiko uxí uní. Te vasa súan kua'a-tí nj ñu'un, ko tú ní té'nde ñunu-ún.

¹² Te nj ka'an Jesús jíin-de: Ña'an jiná'an-ró te kasí iní-ro, áchí-ya. Te ni in cháa káskuá'a-ún, tú ní chundéé iní-de ja kaká tu'un-de-ya: Róó, ndé cháa kúu-ró. Chj a kajini-de ja máá Jító'o-yo kúu-ya.

¹³ Te nj cháa Jesús. Te nj ki'in-ya stáa-ún. Te ni ja'a-ya núu-dé. Te suni súan ni ja'a-ya t'yáká-ún nuu-dé.

¹⁴ Ya'á ní kuu vuelta uní ja ní nastá'an ndijin Jesús máá-yá nuu cháa káskuá'a jíin-yá, ja á nj nachaku-ya já ní jii-ya.

¹⁵ Te nuu ní ndi'i nj kajasí iní-de, te nj ka'an Jesús jíin Simón Pedro: Simón, se'e Jonás, kúndá'ú-ga iní-ro rúu vása yá'á xí túu, áchí-ya. Te nj ka'an-de jíin-yá: Jaan, Táta, máá-ní jini ja maní-ná jíin-ní, áchí-de. Te nj ka'an-ya jíin-de: Skée-ro lélú-rí núsáa, áchí-ya.

¹⁶ Te nj ka'an tuku-ya vuelta uú jíin-de: Simón, se'e Jonás, kúndá'ú iní-ro rúu náún, áchí-ya. Te nj ka'an-de jíin-yá: Jaan Táta, máá-ní jini ja maní-ná jíin-ní, áchí-de. Te nj ka'an-ya jíin-de: Skée-ro ri-ri núsáa, áchí-ya.

¹⁷ Te n̄i ka'an tuku-ya vuelta un̄i jíin-de: Simón, se'e Jonás, man̄i-ro jíin-r̄i náún, ách̄i-ya. Te n̄i kuxíí in̄i Pedro ja vuelta un̄i n̄i ka'an-ya jíin-de: Man̄i-ro jíin-r̄i náún. Te n̄i ka'an-de jíin-ya: Tát̄a, máá-ní jin̄i taká tu'un. Máá-ní jin̄i ja man̄i-ná jíin-ní, ách̄i-de. Te n̄i ka'an-ya: Skée-ro r̄i-r̄i núsáá.

¹⁸ Jandáa ká'an-r̄i jíin-ró, ja onde ná súch̄i-ró núú, te n̄i naku'n̄i máá-ró chíi-ró. Te n̄i jika-ró ndenu ní kuu in̄i-ro. Ko nú ná yíi-ró, te skáa-ro ndá'a-ro. Te inga chāa, nach̄i'i-de chíi-ró, te kunchaka-de róó kí'in-ro jíin-de vāsa tú kuní-ro. Ach̄i-ya jíin-de.

¹⁹ Tu'un yá'a n̄i ka'an-ya náv̄a ná júku'un in̄i-de ndé modo kuu-de ja ndúñá'nu Dios sá'a-de. Yúan-na te n̄i ka'an-ya: Kundik̄in ruu ná kí'on, ách̄i-ya jíin-de.

²⁰ Te n̄i xió koto Pedro. Te n̄i jin̄i-de chāa skuá'a ja man̄i Jesús jíin, ja ndikín-de vāi-de, chāa n̄i ndituu jik̄a Jesús ná n̄i kakuxíni-ya, ja ní jik̄a tu'un-de-ya: Tát̄a, ndé chāa kúu ja nástuu níi.

²¹ Te n̄i jin̄i Pedro nuu cháa-ún. Te n̄i ka'an-de jíin Jesús: Tát̄a, te chāa yá'a, naún sá'a-de, ách̄i-de.

²² Te n̄i ka'an Jesús jíin-de: Nú kuní-r̄i ja kéndoo-de onde kiv̄i ncháa-r̄i, naun jítú in̄i-ro. Kundik̄in ruu ná kí'on. Ach̄i-ya.

²³ Te n̄i jich̄a tu'un yá'a nuu taká ñani-yo, ja cháa skuá'a-ún ma kúu-de. Ko tú ní ká'an Jesús ja má kúu-de, chíi sua n̄i ka'an-ya: Nú kuní-r̄i ja kéndoo-de onde kiv̄i ncháa-r̄i, te naun jítú in̄i-ro.

²⁴ Chāa n̄i skuá'a-ún kúu chāa yá'a, te jáni ndaa-de tu'un taká tiñu yá'a. Te suni n̄i chāa-de taká tu'un yá'a. Te kájin̄i-yo ja tú'un jáni-de ká'an ndaa.

²⁵ Suni ío kua'a xáan-gá tiñu n̄i sá'a Jesús. Te nú chāa-yó ná ñn ná ñn, te ma kánda n̄í ñuyívi ja kú'un tutu koso tú'un-ún núú, jáni in̄i-r̄i. Amén.

LOS HECHOS DE LOS APOSTOLES JA NI KASA'A CHAA APOSTOL

Ja ní keyu'u-yá kii Espíritu Santo

¹ Teófilo, táta máni. Nuú tutú ja ní chaa núú-ná nì kastu'ún-ná taká tiñu nì sá'a Jesús, jíin taká tu'un nì stá'an-ya ondé kiví ní kejá'á-yá,

² te onde kiví ní tá'ú-yá tiñu jíin Espíritu Santo nuu taká apóstol, chaa nì kajji-ya. Te suni kiví-ún nì ndaa-ya kuá'an-ya ándívi.

³ Te nuu ní jíinu nì ndo'o-ya, te jíin kuá'a tuni ío ndaa nì ndenda-ya chakú-ya núu cháa-ún jíiná'an-de. Te uu xiko kiví ní stá'an-ya máa-yá nuu-dé. Te nì ka'an-ya jíin-de tu'un ñuu nuu tá'ú Dios tiñu.

⁴ Ká'jin tutú-de. Te nì tá'ú-yá tiñu nuu-dé ja má kúxio-de iní ñuu Jerusalén, chi ná kúndatu-de chaa I'a nì keyu'u máa Táa-yo Dios. Te nì ka'an-ya jíin-de: A nì kajjini so'o-ró já súan nì ka'an-ri jíin-ró.

⁵ Chì Juan, jandáa ja jíin ndúcha ní skuánducha-dé-i. Ko róo jíin'an-ró, yaku-na kiví te kuanducha-ro jíin Espíritu Santo, áchí-ya.

⁶ Te chaa nì kakututú núu-yá, nì kajjika tu'ún-de-ya: Táta, te vina natá'ú tiñu chaa Israel iní ñuu máa-de sá'a-ní xí túu, áchí-de.

⁷ Te nì kachí-ya: Ma kúu kunj-ro kiví xí kuiá ja ní teta'an máa Táa-yo jíin tú'un ndíso-ya tiñu.

⁸ Ko nú a nì chaa Espíritu Santo sikí-ro, yúan-na te ni'in-ro fuerza-ya, te kani ndaa-ro tú'un-ri ní iní ñuu Jerusalén, ní iní ñuu Judea, jíin ñuu Samaria, jíin ondé nuu ndí'i ñuyívi. Achí-ya jíin-de.

Ja ní ndaa Jesús kuano'on-ya ándívi

⁹ Te nì ndí'i nì ka'an-ya taká tu'un yá'a. Te nini kánde'é-de, te nì ndaa-ya kuá'an-ya. Te nì chaa ñn viko nu'ún ní jasú nuu-yá.

¹⁰ Te nini ká'jin-de kándakoto-de ichi ándívi núu ndaa-ya kuá'an-ya, te nì chaa-ni uu tá'an chaa káñu'un sa'ma ku'jín, nì kajjukuiñi xiin-dé.

¹¹ Te nì kaka'an chaa-ún jíin-de: Róo chaa ñuu Galilea, naja kándakoto-ró ichi ándívi. Jesús yá'a, ja ní xndóo-ya róo te kua'an-ya íchi ándívi, suni súan ndii-ya nátu'un nì kajjini-ro kuano'on-ya ándívi. Achí-de.

Ja ní nukuiñi Matías jíin cháa káskuá'a

¹² Yúan-na te nì kanuu-de yuku Olivar káno'on-de ñuu Jerusalén. Te onde yuku-ún, te onde ñuu, jíká nátu'un kájika chaa judío ñn kiví ndétatú.

¹³ Te nì najaa koyo-de iní ñuu. Te nì ka'kaa-de xiní ñn ve'e nuu káxiukú Pedro, Juan, Jacobo, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo se'e Alfeo, Simón Zelote jíin Judas ñani Jacobo.

¹⁴ Taká chaa yá'a, ñn núu-ni ká'jin-de kájikan ta'u-dé, jíin sáva ñasí'i, jíin María náa Jesús, jíin taká ñani-ya.

¹⁵ Te ñn kiví ní jukuiñi Pedro nuu taká ñani-ún. Te ká'jin nátu'un ciento oko ñayívi. Te nì ka'an-de:

¹⁶ Ñani jíin'an-ró, nì skíkuu níni tú'un ká'an tutu i'j já ní ka'an Espíritu Santo onde sáa jíin yú'u David tu'un Judas, chaa nì yoxnúu núu já ní kakatñ Jesús.

17 Te suu chaa-ún, nî yoso-dé jíin-yó. Te nî chindéé tá'an-de jíin-yó siki tú'un yá'a.

18 Chaa yúan, nî jaan-de ñn ñu'un jíin xú'ún ní nî'in-dé siki tíñu ñáá nî sá'a-de. Te onde súkún te nî kanangava-de, te nî ndata sáva chii-de. Te nî ndi'í jiti-de nî jichá.

19 Te nî jichá tu'un yá'a nuu táká ñayivi káxiukú ñúu Jerusalén. Te yuán ní kaskúnáni-i ñu'un-ún nuu yú'u máá-i Acéldama, ja kuni ka'an: Ñu'un niñi.

20 Chî súan yóso núu tutú Salmo: Ve'e-de, ná kúu ñn ve'e sáni. Te ma kúnchaa ni ñn-i inî ve'e-ún. Te suni ká'an: Tiñu ndiso-de, ná kúndiso inga chaa. Achí.

21 Núsáá te jínu ñú'ún já káji-yó ñn chaa ma'ñú táká chaa ja á ká'íin jíin-yó táká kivi ní jika máá Jító'o-yo Jesús jíin-yó,

22 te onde kivi ní skuánducha Juan, te onde kivi ní xndóo-ya yóó te nî ndaa-ya kuá'an-ya ándiví. Te chaa kaji-yó, ná kúu-de testigo jíin-yó já á nî nachaku-ya. Achí-de.

23 Te nî kajani-de uú tá'an chaa: José, ja nání-de Barsabás te Justo kúu inga sí'ví-de, jíin Matías.

24 Te nî kajikan ta'u-dé: Táta, máá-ní chî jini-ní ndasa káa inî añu táká ñayivi. Núsáá te ja úu tá'an chaa yá'a, stá'an-ní ndé ñn-de nî kaji-ní,

25 nává'a kundiso-de tíñu apóstol. Chî Judas, nî sá'a-de kuachi, te nî kenda-de kua'an-de lugar máá-de. Achí-de.

26 Yúan-na te nî kasá'a-de sortear. Te nî jungava-ni siki Matías. Te nî nukoso-dé jíin uxí ñn-ga apóstol.

2

Kivi Pentecostés

1 Te máá kivi Pentecostés nî ka'íin tútu ñn núu-ni-de.

2 Te sánaa-ní te nî chaa ñn ndusu ichi ándiví nátu'un ní'in ñn tachî xáan, te nî skútú iní ve'e nuu káxiukú-de.

3 Te nî kajini-de ja ní jichá nátu'un yáá ñu'un. Te nî jungoo siki ná ñn ná ñn-de.

4 Te ndi'i-de, nî kukútu jíin Espíritu Santo. Te nî kaka'an-de síin síin yu'u, ndasa nî stá'an máá Espíritu nuu-dé ka'an-de.

5 Te ñuu Jerusalén, káxiukú ñayivi judío onde táká ñuu ñí ñuyívi. Te káchiñú'ún-i Dios.

6 Te ja súan nî ní'in, te nî kataká ñayivi kuá'a. Te nî kuñáá inî-i, chî ná ñn ná ñn-i, nî kajini so'o-i káka'an-de yu'u máá-i.

7 Te nî kanaa iní-i kánde'é-i. Te nî kaka'an-i: Nasu cháa ñuu Galilea kákuu táká chaa káka'an yá'a nán.

8 Ndasa kúu núsáá. Chî ná ñn ná ñn-yó, kájni so'o-yó káka'an-de yu'u ní kakaku-yó jíin.

9 Chî chaa onde ñuu Parto jíin ñuu Media jíin ñuu Elam kákuu-yó. Te sava-yó, vai-yó onde ñuu Mesopotamia, jíin ñuu Judea, jíin ñuu Capadocia, jíin ñuu Ponto, jíin ñuu Asia.

10 Suni onde ñuu Frigia jíin ñuu Panfilia, jíin ñuu Egipto jíin ndáñúu África ja kánchaa inga lado ñuu Cirene vai koyo-yó. Te sava-ga-yo onde ñuu Roma jákái vái-yó. Te suni ío sava chaa nî naki'in sé'é judío.

11 Suni chaa ñuu Creta jíin cháa ñuu Arabia kákuu-yó. Te kájni so'o-yó já jíin yú'u máá-yó káka'an-de táká tíñu ná'mu sá'a Dios. Achí-i.

12 Te taká-i, cuenta kánaa íi iní-i kánde'é-i. Te káka'an-i jíin tá'an-i: Naún tu'un kúu ya'á núsáá, áchí-i.

13 Ko sava-i káka'an kátá-i: Kánajini-de, áchí-i.

Ja ní jani Pedro tu'un nuu kuá'a ñáyivi

14 Yúan-na te ni ndukuiñi Pedro jíin uxí in-ga-de. Te ni ka'an jaa-de jíin-i: Níi, cháa judío, jíin taká níi cháa káxiukú iní ñuu Jerusalén, tiñu yá'a ná kuni ndi'i-ní jíná'an-ní. Te kuni ná'in-ní tu'un ná ká'an-ná jíin-ní.

15 Chi cháa yá'a, tú kánajini-de ná tu'un kájani iní-ní, chí sáá ká'in jañá'an kúu.

16 Ko ya'á kúu tu'un ni ka'an Joel cháa ni jani tu'un Dios onde sáa:

17 Achí Dios: Kivi sándi'i-na te kacha nuu-ri Espiritu-ri sikí taká ñáyivi. Te se'e yí-ro jíin sé'e sí'i-ro, kani-i tu'un-ri. Te cháa súchi jíná'an-de jíin cháa ñá'nu, skóto jani-de.

18 Te jandáa ja kivi-ún te kacha nuu-ri Espiritu-ri sikí mozo-ri, kúu cháa kúu ñá'an. Te kani-i tu'un-ri jíná'an-í.

19 Te sá'a-ri tiñu ñá'nu onde andívi. Te sá'a-ri tuni nuu ñúyivi. Te koo niñi jíin ñú'un jíin yokó ñu'ma.

20 Te ndikandii, nduu túún. Te yoo, nduu niñi. Te vasa jáa kivi máa Jító'o-yo. Kivi ká'nu, kivi stá'an ndijin-ya máa-ya kuu-ún.

21 Te taká ñáyivi ká'an ndá'ú jíin máa Jító'o-yo onde jíin sí'vi-yá, kaku-i, achí Joel.

22 Níi cháa ñuu Israel, kuni so'o-ní tu'un yá'a jíná'an-ní: Máa Jesús ñuu Nazaret, I'a va'a ni kuu-ya núu Dios. Te nuu máa-ní ni sá'a-ya tiñu ñá'nu jíin kuá'a tuní. Te ni kakee nuu-ní ni kánde'é-ní ja súan ni sá'a-ya onde jíin Dios. Te suni súan kájiní taká-ní.

23 Ko níi, ni kanachi'i-ní-ya ndá'a cháa ñáá. Te ni kaja'ni-dé-ya jiká cruz. Te jíin tiempo, a ni jini Dios ja súan sá'a-ní núu, chí súan ni teta'an-ya.

24 Ko ni nachaku-ya ní sá'a Dios. Te ni janchara-ya fuerza kue'e kuu-yo, chí tú ní kúu kendo-ga Jesús iní nda'a kué'e kuu-yo.

25 Chí David, ni ka'an-de tu'un-ya: Ni jini-ri nuu máa Jító'o-ri, ja nene kánchara-ya jíin-ri. Chí kánchara-ya ichi ndává'a-ri, nává'a ma yú'u-ri.

26 Ja yúan ní kusii iní añú-ri. Te ni nakana jaa-ri-ya. Te suni ndetatú yiki kúñu-ri, te kuñukuu iní-ri.

27 Chí ma skéndo-ní añú-ná iní lugar ndiyi, ni ma kuá'a-ní tu'un te'yu Se'e-ní, I'a ii.

28 Ni stá'an-ní nuu-ná ndasa ni'in-ná ichi kúchaku-ná. Te kivi kúnchara-ná jíin-ní te kusii xaan iní ná sá'a. Achí David.

29 Nání jíná'an-ní, ná kachí kají-ná nuu-ní tu'un David tatá ñuu-yo. Chi ni ji'i-de. Te ni yuji-de. Te ve'e añú-de kánchara jíin-yo onde vina.

30 Chi cháa ni jani tu'un Dios ni kuu-de. Te ni jini-de ja ní ka'an téyí-ya jíin-de ja núu-dé, cuenta chíi tata-de, nukuiñi Cristo kúnchara-ya mesa-de tá'ú-ya tiñu.

31 Te ya'á ní jini-de jíin tiempo, ni kastu'ún-de ja náchaku Cristo, chí añú-ya, tú ní kendo iní lugar ndiyi. Te ni yiki kúñu-ya, tú ní té'yu.

32 Te Jesús, ni nachaku-ya ní sá'a Dios. Te kájiní-yo já chakú-ya.

33 Te ni ndaa-ya kuá'an-ya ichi ndává'a Dios. Te ná tu'un ni keyu'u máa Táa-yo, te onde nuu máa-ya, ni ni'in Jesús Espiritu Santo. Te ni jacha nuu-ya ná tu'un kánde'é-ní te kájiní so'o-ní vina.

34 Chĩ David, tú ní ndáa-de andívĩ. Ko ñi ka'an-de: Máá Tatá Dios, ñi ka'an-ya jíin Jító'õ-ri: Nungoo-ró íchi ndává'a-ri,

35 te ná chúkú-ri cháa kájito u'u róó, kuu-de teyu kúxndíi ja'a-ro, áchĩ.

36 Te ná kunĩ ndaa ndiviĩ ñáyivi Israel ja Dios, ñi jani-ya máá Jesús ja ná kúu-ya Jító'õ-yo vasa ñi kaja'ni-ni máá-yá jiká cruz, te suni máá-yá kúu Cristo. Achĩ Pedro jíin-i.

37 Te súan ñi kajini so'o-i tu'un yá'a. Te ñi kanata'u'u inĩ añú-i. Te ñi kaka'an-i jíin Pedro jíin sáva-ga apóstol: Ñáni jíná'an-ní, ndasa sá'a-ná jíná'an-ná núsáá, áchĩ-i.

38 Te ñi kachĩ Pedro jíin-i: Nakani inĩ-ni jíná'an-ní, te kuanducha-ni jíin sí'ví máá Jesucristo náva'a koo tuká'nu inĩ nuu kuáchi-ní. Te kua'a-ya Espiritu Santo-ya núu-ní.

39 Chĩ nuu máá-ni jíin núu sé'e-ní, súan ñi keyu'u-yá. Te suni súan ñi ka'an-ya núu táká ñáyivi káxiukú jiká, nuu násaa-i ja máá Tatá-yo Dios kana-ya xiní-í ná kí'in-i nuu-yá.

40 Te Pedro, jíin kuá'a-gá tu'un súan, ñi ka'an ndaa-de. Te ñi ka'an ñi'in-de jíin-i: Ná ndúkú ndéé-ni kaku-ni ma'ñú táká ñáyivi ñáá yá'a, áchĩ-de.

41 Te ñi kajatú'un sáva-i tu'un ñi ka'an-de. Te ñi kajanducha-í. Te kivĩ-ún ñi ndea-ga-i nátu'un unj mil ñáyivi.

42 Te ñi ka'jin ñi'in-i sikĩ tú'un kástá'an apóstol, ñi kanda'tu'un ñin núu-de, ñi kasákuáchĩ-de staa. Te ñi kajikan ta'u-dé.

Ja ní kañava'a ká'nu-i taká ndatĩnu-i

43 Te ndĩ'i ñáyivi, ñi kayu'ú-i. Te cháa apóstol, ñi kasá'a-de kua'a tĩnu ñá'nu jíin tuni.

44 Te taká ñáyivi kákandija, káxiukú tútú-i. Te kañava'a ká'nu-i taká ndatĩnu-i.

45 Te ñi kaxikó-i taká ndatĩnu-i, jíin táká ve'e-i. Te ñi kasaka-í xu'ún núu tá'an-i, ndasa jínu ñú'ún ñin ñin-i jíná'an-i.

46 Te ndita'an kivĩ kája'an tútú-i ve'e ij. Te kásákuáchĩ-i staa ndíta'an ve'e-i. Te luu, sij ní ka'jo inĩ añú-i káye-í staa.

47 Te kánakana jaa-i Dios. Te sava-ga ñáyivi ñúu-ún, ñi kaka'an jíin'ún jíin-i. Te ndita'an kivĩ ní kaku sava-ga ñáyivi ní sá'a máá Jító'õ-yo. Te ñi kandu'jín-i jíin tíku'ñi kándija-ún.

3

Ja ní nduv'a cháa rengo

1 ñin kivĩ te ñi kakaa Pedro jíin Juan, kája'an-de inĩ ve'e ij. Chĩ máá hora ka'unj aini kúu, te jikán ta'u-í yúan.

2 Te kákinchaka-i ñin cháa rengo onde kivĩ ní kaku-de. Te cháa-ún, ncháá-de ndita'an kivĩ yúx'é vé'e ij nuu nání hermosa, jikán-de caridad nuu táká ñáyivi kivĩ koyo inĩ ve'e ij yúan.

3 Te cháa-ún, ñi jini-de nuu Pedro jíin Juan, ja kuákivi-de inĩ ve'e ij. Te ñi ka'an nda'ú-de jíin-de ja ná kuá'a-de ñin caridad.

4 Te Pedro jíin Juan, ñi kande'é vá'a-de nuu cháa-ún. Te ñi kaka'an-de jíin-de: Yá'a nde'é-ró núu-rí, áchĩ-de.

5 Te máá cháa-ún, ndátu tu'a-de, jáni inĩ-de ni'in-dé yakú na jíin núu Pedro jíin Juan.

6 Te n_i kach_i Pedro: Tú ñáva'a-ri plata ni oro. Ko ja ñáva'a-ri, yuán kuá'a-ri nuu-ro. Jín sí'ví máá Jesucristo ñuu Nazaret ndukuiñi te kaka-ró, áchí-de.

7 Te n_i tiin-de ndavá'a cháa-ún. Te n_i xndúkuiñi-de cháa. Te ja'a-dé jín sukún já'a-dé, n_i kanduva'a-ni.

8 Te ñin n_i kanda-ni-de. Te n_i ndukuiñi-de. Te n_i jika-de. Te n_i kivi-de jín Pedro jín Juan in_i ve'e ij, jika-de, kánda-de, te nákana jaa-de Dios.

9 Te n_i kajini taká ñayivi núu-dé ja nákana-de te nákana jaa-de Dios.

10 Te n_i nakun_i-i nuu-dé ja máá cháa jikán caridad yuxé'é vé'e ij ja nání hermosa kúu-de. Te n_i kakee nuu-í kánde'é-i. Te n_i kayu'ú-i, ch_i kajini-i ja súan n_i ta'an cháa-ún.

11 Te cháa n_i nduva'a-ún, nini tiin-de Pedro jín Juan, te n_i kataka-ni ñayivi núu-dé in_i corredor ja nání Salomón. Te n_i kakee nuu-í kánde'é-i.

12 Te n_i jini Pedro ja súan kúu. Te n_i ka'an-de jín ñayivi-ún: Cháa ñuu Israel, naja kánaa in_i-ní kánde'é-ní tiñu yá'a. Naja kánde'é-ní nuu-ná. Kajani in_i-ní ja cháa va'a kákuu-ná xí ío fuerza in_i-ná nává'a nakaka cháa yá'a sá'a-ná náún.

13 Máá Dios Abraham, jín Isaac, jín Jacobo, máá Dios, Táa-yo, n_i nduñá'nu Se'e-ya Jesús n_i sá'a-ya, te n_i kanastúu-ní Jesús, te n_i kanakuxndí-ní I'a-ún jito nuu Pilato, vaša síá cháa-ún-ya kuní-de núu.

14 Ko máá-ní, n_i kaské'ichi-ní I'a ij, I'a ndoo. Te n_i kajikan-ní ñin cháa já'ni ndíyi síá Pilato.

15 Te n_i kaja'ni-ní máá Jito'o, I'a náschakú yóo. Ko Dios, n_i naschakú-ya Jesús onde ma'ñú ndíyi. Te máá-ná kákuu-ná testigo ja súan ío.

16 Te a kajini-ní cháa yá'a te kánakun_i-ní-de. Te n_i kandija-de Jesús jín sí'ví-yá, te ja yuán ní nasáva'a-ya-dé. Ch_i kándija-de-ya, te yuán ní nduva'a ij cháa yá'a nátu'un kajini máá-ní.

17 Ko vina ñáni, a jini-ná ch_i siki já tú ní káju'ku'un in_i-ní kúu ja ní kasá'a-ní súan, te suni súan n_i kasá'a cháa kátá'ú tiñu nuu-ní.

18 Te jín kivi, n_i kajani cháa tu'un onde sáá ní sá'a Dios, ndasa koo tiñu, jín ndása ndo'o Cristo. Te vina a n_i skíkuu-ya súan.

19 Te ná náxío káva in_i-ní, te ná nákani in_i-ní jín'an-ní núsáá, nává'a ná ndá'va taká kuachi-ní, te cháa kivi já ndúsi in_i-ní sá'a máá Jito'o-yo.

20 Nává'a táji Dios Jesucristo kii-ya, nátu'un n_i sándaq-ya já kúu ní onde sáá.

21 Ko jínu ñú'ún já kéndoo-ya onde andívi, onde kivi ndújáá taká ndatíñu, nátu'un n_i kaka'an cháa ndoo n_i kajani tu'un onde aná'an ní sá'a Dios.

22 Ch_i Moisés, n_i ka'an-de jín táa-yo: Máá Tatá-ro Dios, kuá'a-ya ñin cháa nátu'un ruu, te kani-de tu'un nuu-ro. Te kenda-de ma'ñú taká ñani-ro nátu'un n_i kenda-ri. Te ná chú'un in_i-ro tú'un ka'an cháa-ún nú ñaún ndí'i tu'un ka'an-de jín-ró.

23 Te nú ndé cháa tú kuní-de chu'un in_i-de tu'un ka'an cháa kani tu'un-ún, te naa íi-dé ma'ñú taká-ga ñayivi, áchí Moisés.

24 Te taká cháa n_i kajani tu'un, onde kivi ní kii Samuel te níi-gá onde vina, suni n_i kajani-de tu'un ja kii kivi yá'a.

25 Máá-ní kákuu se'e cháa n_i kajani tu'un-ya jín sé'e siki contrato n_i sándaq Dios jín táa-yo. Te n_i ka'an-ya jín Abraham: Onde ch_i tatá-ro kenda ja kéndoo ndatu taká se'e ñuyivi sá'a, áchí.

26 Te Dios, n_i naschakú-ya Sé'e-ya. Te n_i táji-yá Se'e-ya, te n_i kii-ya nuu máá-ní xna'an-ga, nává'a chaxio-ya-ní nuu taká kuachi-ní. Yúan-na te kéndoo ndatu-ní.

4

Já ní kàkatiin-de Pedro jín Juan

1 Te nini káka'an-de jín ñáyivi-ún, te sutu, jín já kúñá'nu iní ve'e ii, jín saduceo, ñi chàkoyo-ún nuu-dé.

2 Te kákiti xaan iní já kástá'an apóstol nuu ñáyivi, já kájani-de tu'un Jesús já á ñi nachaku-ya má'ñú ndíyi.

3 Te ñi kàkatiin-ún-de. Te ñi kachindee-de iní vekaa onde kiví xián-ún, chí a ñi iní.

4 Ko kua'a xaán ñáyivi ní kajini so'o-i tu'un ñi kaka'an cháa apóstol. Te ñi kàkandíja-i. Te ñi jínu nátu'un u'un mil cháa.

5 Te kiví xián-ún, te cháa kákuñá'nu nuu máá-i, jín cháa ñi kayii, jín cháa káchaa tutu, ñi kàndutútú-de iní ñuu Jerusalén.

6 Te suni ñi kàndutútú-de jín máá sutú ñá'nu-ga Anás, jín Caifás, jín Juan, jín Alejandro, jín táka-ga já kákuu tá'an sutu ñá'nu-ga-ún.

7 Te ñi kájani-ún-de ma'ñú. Te ñi kajika tu'un-de: Na jín fuerza, xí na jín sí'ví kásá'a-ró tíñu yá'a, áchí.

8 Yúan-na te Pedro, chí ñi kútú-de jín Espíritu Santo, te ñi kachi-de jín cháa-ún: Níi cháa kákuñá'nu iní ñuu, jín níi cháa ñi kayii nuu ñúu Israel:

9 Vina te nú xndichí-ní náa síkí iní tíñu va'a ñi kasá'a-ná jín iní cháa kú'u yá'a nú ndasa ñi nduva'a-de,

10 núsáá te máá-ní jín táka ñáyivi ñúu Israel, ná júku'un iní-ní já jín sí'ví máá Jesucristo ñuu Nazaret ñi nduva'a cháa kàndii nuu-ní yá'a. Te suu I'a-ún ñi kaja'ni-ní-ya jiká cruz. Ko ñi nachaku-ya má'ñú ndíyi ñi sá'a Dios.

11 I'a yá'a kúu yuu já ní kaské'ichi ní, cháa káchutá'an ve'e. Te yuu-ún, máá yúu ndíso fuerza jikí kúu vina.

12 Te tuká inga cháa nama yóo, chí túu inga sí'ví nání ñi iní cháa ío iní ñuyívi yá'a já kúu nama táka ñáyivi jíná'an-i. Achí Pedro.

13 Yúan-na te ñi kajini já tú káyú'u Pedro jín Juan káka'an-de. Te a kajini já tú tu'a va'a-de, chí tú ní kájika-de escuela. Te ñi kánaa iní kàndé'é núu-dé. Te ñi kajuku'un iní já ní kájika-de jín Jesús.

14 Te kàndé'é núu cháa ñi nduva'a-ún, kàndichi-de jín Pedro jín Juan. Te tú ní kákuu kuti xndíó káni ñi iní tu'un.

15 Ko ñi kátá'ú tíñu nuu-dé já ná kènda koyo-de ichi yatá municipio nini ná ndátu'un máá jíná'an.

16 Te ñi kaka'an: Ndasá sá'a-yó jín cháa yá'a núsáá. Chí jàndáa kúu já ní jichá tu'un kua'an nuu táka ñáyivi ñúu Jerusalén já súan ñi kasá'a-de iní tíñu ñá'nu. Te ma' kúu ka'an-yo já tú ío ndaa.

17 Ko náva'a ma' kuichá-ga tu'un yá'a ki'in nuu táka ñáyivi, te ná ká'an xaan-yo núu-dé já má kachí kuti-gá-de tu'un cháa-ún nuu ní iní ñáyivi, áchí.

18 Te ñi kanakana xiní-dé. Te ñi kátá'ú tíñu nuu-dé já má ká'an-ga-de te ma' stá'an-ga-de ni iní tu'un jín sí'ví Jesús.

19 Yúan-na te ñi kaka'an Pedro jín Juan: Tava máá-ní cuenta te nú játa'an iní Dios já kuándatu-ná nuu-ní xna'an-ga vásá núu máá-yá.

20 Chí níni káni-ná tu'un já ní kajini-ná jín já ní kajini so'o-ná. Achí-de.

21 Yúan-na te cháa junta, ñi kaka'an xaan núu Pedro jín Juan, te ñi síá-de kua'an-de, chí tú ní káni'in kúti modo xndó'o Pedro jín Juan, chí káyú'u kájito ñáyivi, chí táka-i, kanakana jaa-i Dios síkí já ní kuu-ún.

22 Chi cháa n̄i nduv̄a'a jíin tíñu ñá'nu-ún, ví'í-gá uu xiko kuia ío-de.

Já ní kajikan ta'u tíku'n̄i kándj̄a

23 Te n̄i kakaku-de kája'an-de. Te n̄i najakoyo-de nuu tá'an-de. Te n̄i kanakani-de taká tu'un n̄i kaka'an sutu ñá'nu jíin cháa n̄i kayii nuu-dé.

24 Te súan n̄i kajini so'o-i tu'un kanakani-de. Te ñin jíinu-ni n̄i kaka'an jaa-i jíin Dios: Táta, máa-ní kúu Dios n̄i sá'a andívi, ñuyívi, mar, jíin taká-ga ndatíñu.

25 Te jíin Espíritu Santo n̄i ka'an-ní jíin yú'u táa-yo David, ja ní kuu-de mozo-ní. Chi n̄i ka'an-de: Naja kákiti in̄i ñayívi, te naja kanakani sáni in̄i-i.

26 N̄i kataka cháa kákuu rey ñuyívi jíin'an-de. Te cháa kákuñá'nu-ún, n̄i kakutútu-de. Te ñin-na n̄i kãndonda-de sik̄i máá Tatá Dios jíin sik̄i Cristo-ya.

27 Ch̄i Herodes jíin Poncio Pilato jíin cháa ñin naciòn jíin ñayívi ñúu Israel, n̄i kakutútu ndíja-de in̄i ñuu yá'a, n̄i kãndonda-de sik̄i Sé'e ñi-ní Jesús, I'a n̄i jani-ní,

28 náv̄a'a sá'a-de taká tíñu n̄i teta'an máa-ní, jíin já ní kundaã in̄i-ní onde sáa.

29 Te vina, Táta, nde'é-ní ndasa káka'an xaan-dé nuu-ná jíin'an-ná. Te kua'a-ní fuerza nuu mozo-ní ja ná chũndéé iní-ná kani-ná tu'un máa-ní.

30 Te skáa-ní nda'a-ní náv̄a'a sá'a-ní tana, jíin tuní, jíin tíñu ñá'nu. Te taká yuán ná kúu jíin sí'ví máá Sé'e ñi-ní Jesús. Achí-i.

31 Te súan n̄i kajikan ta'u-í. Te nuu ká'jin tútú-i-ún, n̄i taan. Te ndí'i-i, n̄i kakutú-i jíin Espíritu Santo. Te n̄i kachundéé iní-i kãjani-i tu'un Dios.

Já ní kañav̄a'a ká'nu-i ndatíñu-i

32 Te ñayívi kuá'a kãkandj̄a, ch̄i jíin iní jíin añú-i n̄i kãnduu ñin núú-i. Te tú ni ñin-i ní káka'an-i ja máa-i xín ñin ndatíñu. Chi taká ndatíñu, n̄i kañav̄a'a ká'nu-i.

33 Te téyíi xáan kãjani ndaa apóstol tu'un ndasa n̄i kajini-de ja ní nachaku Jito'o-yo Jesús. Te bueno n̄i kuu tu'un luu Dios in̄i-de.

34 Te tú kuti naún nándí'i ní ñin-de, chi taká cháa káxín ñú'un, xí vé'e, n̄i kaxikó-de, te n̄i kãkinchaka-de xu'ún,

35 te n̄i kachúkú-de xu'ún-ún nuu já'a cháa apóstol. Te cháa apóstol n̄i kasaka-dé nuu ñin ñin tá'an-de ndasa kãjino ñú'un máa-i.

36 Te José, tata Leví, ncháa-de ñuu Chipre, ío inga sí'ví-de kãjatíñu apóstol, nání-de Bernabé, ja kuní ka'an, se'e tu'un ndéé iní.

37 N̄i xikó-de ñin ñu'un-dé. Te n̄i kinchaka-de xu'ún. Te n̄i chúkú-de xu'ún-ún nuu já'a cháa apóstol.

5

Sik̄i Ananías jíin Safira

1 Ko ñin cháa nání Ananías jíin ñásí'í-de Safira, n̄i kaxikó-de ñin ñu'un.

2 Te n̄i janchaa-de sava xu'ún. Te suni jini ñásí'í-de ja súan n̄i sá'a-de. Te n̄i kinchaka-de yakú-ni. Te n̄i chúkú-de nuu já'a cháa apóstol.

3 Te n̄i ka'an Pedro: Ananías, naja ní kivi Satanás in̄i añú-ro já xndá'ú-ro Espíritu Santo núú. Chi n̄i janchaa-ro sava xu'ún ñú'un ní kaxikó-ro.

4 Ná té xikó-ga-ro, á nasu máa-ró xín núú. Te nuu ní xikó-ró, á nasu iní nda'a máa-ró ñú'un núú. Naja ní nakani in̄i-ro sá'a-ró súan. Ko nasu cháa xndá'ú-ro, ch̄i Dios, áchí-de.

5 Te súan n̄i jini so' o Ananías taká tu'un yá'a, te n̄i ndua-ni-de. Te n̄i ji'i-ni-de. Te taká ñayivi ní kajini so' o tu'un-ún, n̄i kayu'ú xaan-í.

6 Te n̄i kandukiñi chaá súchi. Te n̄i kaxndánuu-de ndiyi-ún, te n̄i kakiñi'in-de-i yatá vé'e. Te n̄i kachiyuji-de-i.

7 Te n̄i kunúu, nátu'un unj hora. Te n̄i jaá ñasí'i-de n̄i kivi-ña vé'e-ún. Te naún jini máa-ña ja súan n̄i kuu.

8 Te Pedro, n̄i jiká tu'un-de-ña: Kastu'un núu-rí. N̄i xikó-ró ñu'un-ún in tanto súan xí túu. Achí-de. Te n̄i kachi-ña: Jaan, in súan n̄i kaxikó-ná, achí-ña.

9 Te Pedro, n̄i ka'an-de jín-ña: Naja ní skétá'an-ró tú'un ja kóto nchaá-ro Espiritu máa Tatá Dios. Kuni so' o, yuxé'é yá'a ká'ma vai koyo chaá n̄i kachinduji yii-ro. Te suni súan kiñi'in-de róo ki'in-ro, achí-de.

10 Te n̄i ndua-ni-ña núu já'a Pedro. Te n̄i ji'i-ni-ña. Te n̄i ndivi koyo chaá súchi-ún. Te n̄i kajini-de ja á ní ji'i-ña. Te n̄i kakiñi'in-de-ña, te n̄i kachinduji-de-ña xín yí-ña.

11 Te ndivii tíku n̄i kándija jín taká ñayivi ní kajini tu'un tiñu yá'a, n̄i kayu'ú xaan-í.

Kua'a tiñu ñá'nu jín tuni n̄i kasá'a apóstol

12 Te chaá apóstol, n̄i kasá'a-de kua'a tiñu ñá'nu jín tuni jito nuu ñayivi. Te in ká'nu-ni kándutútú-de inj corredor Salomón.

13 Ko tú ní chundéé iní ni in-i ketá'an-i jín-de. Ko ñayivi, ví'i-gá n̄i kajatú'ún-i-de.

14 Te ñayivi ní káandija nuu máa Jító'o-yo, ví'i-gá n̄i ndea-i, kúu chaá kúu ñá'an, kua'a xaan-í.

15 Te n̄i kákinchaka-de kua'a ñayivi káku'u. Te n̄i kajakin-de-i inj ya'ya kándaa-i nuu jito jín núu yúu, náv'a nú vai Pedro sanaa jinú vasté máa káti-dé siki-í.

16 Te suni taká ñayivi ñúu yani-ún, n̄i kataká kua'a-í inj ñuu Jerusalén, n̄i kákinchaka-i ja káku'u jín já káta'an tachí káni. Te ndi'i-ún, n̄i kanduva'a jiná'an.

Ja ní kachindikin-i Pedro jín Juan

17 Yúan-na te n̄i kákuuásún iní sutu ñá'nu jín sáva tá'an ja káchifú'ún siki saduceo, te n̄i kándonda.

18 Te n̄i kákatin-ún cháa apóstol. Te n̄i kataan-dé inj vekaa ñuu.

19 Ko ndajá'a máa Tatá Dios, akuáa ní juña-ya yuxé'é vekaa-ún. Te n̄i kiñi'in-ya-dé jíná'an-de. Te n̄i ka'an-ya jín-de:

20 Kuá'an, te kuiñi-ró iní ve'e ij. Te yúan kani-ró taká tu'un nuu ñayivi ndasa kuchaku-i vida jáa yá'a. Achí-ya.

21 Te n̄i kajini so' o-de tu'un yá'a. Te nuu ní kundijin, te n̄i kivi koyo-de inj ve'e ij. Te n̄i kastá'an-de tu'un nuu ñayivi. Te nini kástá'an-de, te n̄i chakoyo sutu ñá'nu jín tá'an-de. Te n̄i nastútú-de chaá junta jín cháa n̄i kayii inj ñuu Israel. Te n̄i táji-de ndajá'a kuáki'in-de chaá-ún inj vekaa.

22 Ko nuu ní jakoyo chaá kákuu ndajá'a-ún vekaa, te tú ní káni'in-dé apóstol. Te n̄i kanaxió káva-de. Te n̄i kákastu'ún-de tu'un yá'a:

23 Jandáa kúu ja ní kajini-ná ndasú va'a vekaa. Te ká'jin chaá kándito-ún ichi yuxé'é. Ko nuu ní kajuña-ná, te tú kuti naún chaá ní kajini-ná nuu. Achí-de.

24 Te chaá kúñá'nu inj ve'e ij jín sutu ñá'nu, nuu ní kajini so' o-de tu'un yá'a, n̄i kakejá'a-de káyu'ú-de ja má júkuiñi tu'un-ún.

²⁵ Ko nĭ jaꝝ ĩn ñayivi. Te nĭ kastu'ún-i: Ña'an-ní, te nde'é-ní. Chaa nĭ kaṭaan-ní vekaa, ká ĩn-de inĭ ve'e ij. Te kástá'an-de tu'un nuu ñáyivi. Achí-i.

²⁶ Yúan-na te nĭ kaja'an chaa kuñá'nu-ún jíin ndájá'a. Te ñúkuún vái-de jíin apóstol, chĭ káyu'ú-de kájito-de ñayivi já kuá'a-i yuu xiní-dé.

²⁷ Te nuu ní jaꝝ-de jíin apóstol, te nĭ jani-de chaa-ún inĭ municipio. Te sutu ñá'nu, nĭ xndichí-ún:

²⁸ Á tú ní kástu'ún-rí nuu-ro já má stá'an-ga-ro tú'un chaa ĩan. Ko vina chĭ ní ñúu Jerusalén nĭ xndeá-ro sá'an-ro. Te kákuni-ro cháa-ró níñí cháa ĩan sikí-rí ĩiná'an-rĭ, áchí.

²⁹ Ko Pedro jíin apóstol, nĭ kaka'an-de: Níni kuándatu-ná nuu Dios vása núu táka chaa.

³⁰ Máá Dios ndiyi táa-yo, nĭ naschakú-ya Jesús, I'a nĭ kaja'ni máá-ní ja ní kajata kaa-ní-ya jíká cruz.

³¹ I'a yá'a nĭ nduñá'nu-ya kánchaa-ya íchi ndáv'a Dios. Te nĭ nduu-ya I'a tá'ú tíñu jíin I'a nama yóo, náv'a'a nakani inĭ ñayivi ñúu Israel te koo tuká'nu inĭ-ya núu táka kuachi-i.

³² Te máá-ná jíin Espíritu Santo, kákuu-ná testigo máá-yá nuu táka tu'un yá'a. Chĭ já'a Dios Espíritu-ya núu táka ñayivi kájandatu nuu-yá. Achí-de.

³³ Te máá-ún, súan nĭ kajini so'o tu'un yá'a. Te nĭ kakitĭ xaꝝ iní. Te ka'ni-ún-de kákuni núu.

³⁴ Ko ío ĩn maestro ley, nání-de Gamaliel. Te kúu-de chaa fariseo. Te taká ñayivi, kájatú'ún-i-de. Te nĭ ndukuiñi-de nuu junta. Te nĭ tá'ú-de tíñu ná kúxio núu chaa apóstol.

³⁵ Te nĭ ka'an-de jíin: Róo chaa ñuu Israel, kani va'a inĭ-ro te nú naún kákuni ro sá'a-ró jíin cháa yá'a.

³⁶ Chĭ onde sáá ní ndonda Teudas, te áchí-de ja cháa téyí kúu-de. Te nĭ kataká-i nuu-dé nátu'un kuun ciento chaa. Te nĭ ĩi'-de nĭ sá'a sava-ga chaa. Te taká ja ní kajandatu tu'un nĭ ka'an-de, nĭ kajicha nuu kája'an sání.

³⁷ Yúan-na te kivi ní ndutútú xiní, te nĭ ndonda Judas chaa ñuu Galilea. Te nĭ jaka-de kua'a ñáyivi kuángoyo yata-dé. Te suni nĭ naa cháa-ún. Te taká ñayivi ní kajandatu nuu-dé, nĭ kajicha nuu-i kája'an-i.

³⁸ Te vina ná kuá'a-rĭ consejo róo: Ma ké'é-ga-ro cháa yá'a. Sía-de ná kí'in-de. Chĭ ní onde chĭi ñayivi vái tu'un yá'a xí tíñu yá'a, te naa íj.

³⁹ Ko nú onde nuu Dios vaĭ, ma kúu kasu-ro. Chĭ sánaa te natuu ja jíin Dios kájatá'an-ró. Achí-de.

⁴⁰ Te nĭ kajatú'ún tú'un nĭ ka'an Gamaliel. Te nĭ kákana xinĭ cháa apóstol. Te nĭ kaskúun yunu xí sukun-dé. Te nĭ ka'an xaꝝ núu-dé ja má ká'an-ga-de tu'un jíin sí'ví Jesús. Te nĭ kasía-de kája'an-de.

⁴¹ Te máá apóstol, nuu junta nĭ kenda koyo-de kája'an-de, kákusi iní-de ja ní jatú'un-ya kándo'o-de sikĭ sí'ví-yá.

⁴² Te inĭ ve'e ij jíin táka ve'e, tú ní kájukuiñi-de ja kástá'an-de te kájani-de tu'un Jesucristo.

6

Ja ní kajani-de usiq chaa kuatíñu

¹ Te nĭ ndeꝝ kua'a cháa kákuá'a. Te ĩn kivi, te chaa ñuu Grecia, nĭ kaka'an sóo-de sikĭ cháa hebreo, chĭ tú ní téta'an ĩn núu-de staa kée ñá'an viuda hora ja sáka-dé ndita'an kivi.

² Yúan-na te máá uxí uu apóstol, n̄i kanastútú-de taká cháa káskuá'a, te n̄i kaka'an-de: M̄a kúu jukuñi máá-rí ja kájani-r̄i tu'un Dios, te kuañu-r̄i nuu mesa.

³ Núsáa te róo ñáni, kaji-ró usiá tá'an máá-ró, cháa va'a, cháa ndíchi, cháa kañu'un chítú Espiritu Santo ná kúu-de. Te ná cháa-yó tiñu yá'a sikí-dé.

⁴ Te ruu jíná'an-r̄i, kuku-r̄i jín ja kakán ta'u-rí, te kani-r̄i tu'un yá'a. Achí-de.

⁵ Te tu'un n̄i ka'an-de, n̄i kajata'an in̄i ñayivi kuá'a-ún. Te n̄i kakaji-i Esteban, cháa kándja va'a kúu-de. Te ñu'un chítú-de Espiritu Santo, jín Felipe, jín Prócoro, jín Nicanor, jín Timón, jín Parmenas, jín Nicolás, cháa n̄i naki'in sé'é judío ñuu Antioquia.

⁶ Taká cháa yá'a, n̄i kajani-i nuu cháa apóstol. Te n̄i kajikan ta'u-dé te n̄i kaxndée-de nda'a-dé xin̄i cháa-ún.

⁷ Te tu'un Dios n̄i jika kua'an. Te cháa káskuá'a, n̄i kandeá xa'an-dé in̄i ñuu Jerusalén. Te suni kua'a sutú n̄i kajatú'ún, te n̄i kakandja.

Tu'un Esteban

⁸ Te Esteban, n̄i chítú ndí-de jín fuerza, te ñúkúún ní sá'a-de tiñu ñá'nu xa'an jín tuni nuu taká ñayivi.

⁹ Te in̄i ve'e sinagoga n̄i kandongda yaku cháa, cháa libertino, jín cháa ñuu Cirene, jín cháa ñuu Alejandría, jín cháa ñuu Cilicia, jín Asia, n̄i kastátá'an jín Esteban.

¹⁰ Ko tú ní kákundéé jín-de, chi ndíchi-de, te suni n̄i ka'an-de jín fuerza máá Espiritu.

¹¹ Yúan-na te n̄i kaská'an yaku cháa ja ní kaka'an: N̄i kajini so'o-ná ká'an ndiva'a Esteban sikí Moisés jín sikí Dios, áchí.

¹² Te súan n̄i kaská'an-ún ñayivi, jín cháa n̄i kayii, jín cháa káchaa tutu. Te n̄i kajinu yuán sikí-dé, te n̄i kakat'in-ún-de kuangoyo jín-de onde nuu junta.

¹³ Te n̄i kajani testigo falso ja ní kaka'an: Cháa yá'a, ndita'an kivi ká'an ndiva'a-de sikí vé'e ij yá'a jín sikí ley.

¹⁴ Chi n̄i kajini so'o-ná ká'an-de ja Jesús, cháa ñuu Nazaret, kanu-de ve'e ij yá'a, te nasama-de taninu n̄i xndóo Moisés nuu-yo. Achí.

¹⁵ Yúan-na te taká ja kaxiukú iní municipio, n̄i kaxdakoto nuu-dé, te n̄i kajini ja jito nuu-dé natu'un nuu in̄i ndajá'a ándívi.

7

Tu'un ni jani ndaa Esteban

¹ Te máá sutú ñá'nu-ga, n̄i ka'an jín-de: Súan kúu náún, áchí.

² Te máá-de, n̄i ka'an-de: Táta, ñáni, kuni so'o-ní tu'un yá'a jíná'an-ní. Máá Dios, I'a ñá'nu, I'a luu, n̄i kenda-ya núu táa-yo Abraham ná n̄i kanchaa-de in̄i ñuu Mesopotamia, onde ná té ki'in-ga-de kanchaa-de in̄i ñuu Harán núu.

³ Te n̄i ka'an-ya jín-de: Kenda in̄i ñuu-ro jín má'ñú tá'an-ró, te ki'in-ro kunchaa-ro iní ñuu ja stá'an-r̄i nuu-ro, áchí-ya.

⁴ Yúan-na te n̄i kenda-de in̄i ñuu Caldea. Te n̄i kanchaa-de in̄i ñuu Harán. Te yúan n̄i j'i táa-de. Te n̄i sá'a Dios ja ní chaa-de ñuu yá'a nuu kaxiukú-ní vina.

⁵ Te tú ní já'a-ya ñu'un-ún kuu ta'u-dé, ni vasté in̄i tí'li. Ko n̄i keyu'u-yá ja kuá'a-ya ñu'un-ún nuu-dé onde jín núu taká tata kii nuu-dé, vasa tú ní ío se'e-de sáa.

6 Te súan n̄i ka'an Dios jíin-de: Tata-de kuxiukú jíká-i inga ñuu. Te kuun ciento kuā kuatíñu sáni-de-i te xndó'o-de-i.

7 Te n̄i ka'an Dios: Ko máá-rí, ndonda-rí siki ñúu nuu kúu-i mozo-ún. Te onde nú n̄i kuu-ún, te kenda koyo-i te chiñú'ún-i ruu ichi yá'a.

8 Te n̄i sá'a-ya contrato jíin-de jíin tuni ja xiti ndúu-de. Te se'e Abraham n̄i kuu Isaac. Te n̄i xiti ndúu-de-i nuu uná kivi-í. Te se'e Isaac n̄i kuu Jacob, te se'e Jacob n̄i kuu ndí'uxi uu máá tata ñúu.

9 Te taká tata ñúu-ún, n̄i kakukuásún iní-de. Te n̄i kaxikó-de José kua'an-i onde ñuu Egipto, Ko Dios n̄i jika-ya jíin-i.

10 Te n̄i nama-ya-í nuu taká tundó'o n̄i ta'an-i. Te n̄i kundichí-i. Te Faraón, chāa kúu rey ñuu Egipto, n̄i kusii iní-de jíin-i n̄i sá'a-ya. Te n̄i chāa-de gobernador siki José. Te José, n̄i tá'ú-de tiñu nuu ñúu Egipto jíin núu vé'e Faraón.

11 Te n̄i kii ñin tamā xaan ní ñúu Egipto jíin ní ñúu Canaán. ñin tundó'o xaan ní kuu-ún. Te ndiyi táa-yo, tú ní káni'in-dé ja kée-dé jiná'an-de.

12 Te n̄i jini tu'un Jacob ja ío trigo onde ñuu Egipto. Te n̄i táji-de táa-yo ní kaja'an-de vuelta ñin.

13 Te ja vuelta uu, n̄i kanakun̄i ñani José nuu-dé ja máá-de kúu. Te suni n̄i stá'an José ñani-de nuu Faraón.

14 Te José, n̄i táji-de chāa kaja'an ja ní kana-de xin̄i táa-de Jacob kii-de jíin taká tá'an-de. Ío un̄i xiko xia'un-i.

15 Súan n̄i kuun Jacob kua'an-de onde ñuu Egipto. Te yúan n̄i ji'i-de jíin taká tata ñúu-yo.

16 Te chāa-ún, n̄i kanaja'a-de káno'on-de onde ñuu Siquem. Te n̄i kayuji-de in̄i ve'e añú ja jíin plata n̄i jaan Abraham nuu sé'e Hamor ñuu Siquem.

17 Ko n̄i kuyani kivi ní keyu'u Dios nuu Abraham. Te ñayivi-ún, n̄i ndea-i. Te n̄i kukua'a-í in̄i ñuu Egipto.

18 Te n̄i kuu kuā. Te n̄i nukuiñi inga rey in̄i ñuu Egipto ja tú jatú'ún-de tu'un José.

19 Te rey-ún, n̄i xndá'ú-de ñayivi ñúu-yo, n̄i sándiva'a-de jíin táa-yo, ja fuerza ná skána-de se'e-de kuu-i.

20 Te kuā-ún n̄i kaku Moisés. Te n̄i kusii iní Dios jíin-i. Te un̄i yoo ní ja'nu-i in̄i ve'e táa-i.

21 Te náa-i, n̄i skána-ña-í. Te n̄i naki'in sesí'i Faraón-ún-i. Te n̄i skuá'nu-ña-í nátu'un se'e máá-ña.

22 Te n̄i kutu'a Moisés taká tu'un ndíchi ñúu Egipto. Te ñá'nu xaan ní kuu-de jíin taká tu'un ká'an-de jíin taká tiñu sá'a-de.

23 Te nuu úu xiko kuā-de, te n̄i kusii iní-de kinde'é-de taká ñani-de ja kákuu se'e Israel.

24 Te n̄i jini-de nuu ñin chāa Egipto ja sándiva'a jíin ñin chāa Israel. Te n̄i stují-dé chāa Egipto-ún, te súan n̄i nama-de ñani ndá'ú-de.

25 Ko máá-de, jáni in̄i-de ja júku'un in̄i taká ñani-de ja Dios n̄i táji-yá-de ja náma-de ñani-de núu. Ko máá ñani-de, tú ní kájuku'un kuti iní.

26 Te inga kivi xían-ún, suni n̄i jini-de nuu úu chāa kajatá'an. Te n̄i jāa-de. Te n̄i ka'an-de jíin já ná júkuiñi: Súchi, naja kása'a ndiva'a-ró jíin tá'an-ró. Chi ñani-ro kánakun̄i tá'an-ró. Achí-de.

27 Ko máá cháa já'a ta'u tá'an-ún, n̄i chujiki-de Moisés. Te n̄i ka'an-de: Ndéja ní jani róo ja kuñá'nu-ró te sándaa-ro tiñu-rí jiná'an-rí.

28 Te suni kuni-ro ká'ni-ro rúy náty'un nī ja'ni-ro cháa ñuuy Egipto iku náún. Achí-de jín Moisés.

29 Te ty'un yá'a nī jini so'o Moisés. Te nī jinu-de kua'an-de. Te jíká ní ncha-de onde ñuuy Madián. Te yúan nī skáku ñasí'í-de uy se'e yí.

30 Te nī jinu tuku uy xiko kuia. Yúan-na te ñin ndajá'a ándíví, nī kenda-ya núu-dé onde nuu ñú'un té'é yúku Sinaí, ma'ñú ñin yuky kayú yáá ñú'un nī kenda-ya.

31 Yúan-na te Moisés, ndé'é-de, te náa iní-de ja ní jini-de ñu'un-ún. Te nī kandita-de náva'a kuni-de nuu. Te nī ka'an máa Tatá-yo Dios jín-de:

32 Máa-rí kúu Dios ndiyi táa-ro, Dios Abraham, Dios Isaac, Dios Jacob, áchí-ya. Ko Moisés, kisi-i-de, te tú ní chúndéé iní-de nde'é-de nuu.

33 Te máa Tatá Dios, nī kachí-ya jín-de: Kiñ'in ndijan-ro já'a-ro. Chī nuu kándij-ro jián, ñu'un íj kúu.

34 A nī jini-rī ja sé'e-rī ká'jin-i inī ñuuy Egipto, xaan kándo'o-i. Te suni jini so'o-rī ja kánde'e nda'ú-i. Te nī kuun-rī vai-rī ja náma-rī-i jíná'an-i. Te vina, ña'an yá'a núsáa. Te ná táji-rí róo ki'in-ro onde ñuuy Egipto. Achí-ya jín-de.

35 Núsáa te Moisés yá'a, vaša a nī kaské'ichí-i-de te vaša nī kaka'an-i: Ndéja ní jani róo ja kúñá'nu-ró siki-rí, te sánda-ro tíñu-rī, nī achí-i jín-de. Ko Dios, nī táji-yá-de kua'an-de ja tá'ú-de tíñu nuu-í te nama-de-i. Te ndajá'a-yá ja ní kenda nuu-dé nuu yukú-ún, suni nī chindéé ní chituu-ya-dé.

36 Te chaá yá'a, nī ndiñ'in-de-i jíná'an-i inī ñuuy yúan, te nī sá'a-de kua'a tíñu ñá'nu, jín táká tunī inī ñuuy Egipto, jín núu mar kuá'a, jín núu ñú'un té'é, uy xiko kuia.

37 Chaá yá'a kúu Moisés ja ní ka'an jín táká se'e Israel: Ma'ñú táká ñanī-ro, nukuiñi ñin chaá kani ty'un máa Tatá-ro Dios sá'a-ya náty'un ruu. Te nuu cháa-ún kuni ná'in-ró tú'un ka'an-de. Achí.

38 Chaá-ún kúu chaá nī kandee jín tíku'nī ndiyi táa-yo onde nuu ñú'un té'é. Te nī ka'an ñin ndajá'a-ya jín-de xinī yúku Sinaí, te nī ni'in-dé ty'un ndasa kuchaku-yo. Te nī jani-de ty'un-ún nuu-yo.

39 Ko ndiyi táa-yo, tú ní kákuni-de kuandatū-de nuu cháa-ún, chī sasua nī kaské'ichí-de chaá. Te nī kaksin inī-de, no'on-de ñuuy Egipto kákuni-de núu.

40 Te nī kaka'an-de jín Aarón: Sáva'a tini-ro I'a ná kúxnúu núu-yo. Chī chaá Moisés, ja ní kiñ'in-de yóo inī ñuuy Egipto vai-yó, tú kájinī-yo ñaún ní ta'an-de. Achí.

41 Yúan-na te nī kasá'a-de ñin chelu. Te nuu ndosó-ún nī kasokó-dé kití. Te nī kaksuñ iní-de jín tíñu nī kasá'a-de jín ndá'a-dé.

42 Te Dios, nī kuxio-ya núu-dé kua'an-ya. Te nī ndóo-ya-dé ná kuátíñu-de nuu tíñuú xíní ándíví, náty'un yóso núu tutú chaá nī kajani ty'un Dios onde sáa: Róo ñayivi Israel, a nī kaja'ni-ro kití núu-rí uy xiko kuia nuu ñú'un té'é náún.

43 Túu, chī sasua nī kajani-ró vé'e kuii ndosó Moloc jín tíñuú xíní máa Renfán, ndoso ja ní kasá'a máa-ró já chíñú'ún-ró. Ja yúan ná sjá'a-rī róo ki'in-ro onde yata ñúu Babilonia, áchí-ya.

44 Ndiyi táa-yo, onde ñu'un té'é ní kañava'a-de ve'e ñii Dios, náty'un nī tá'ú Dios tíñu nuu Moisés ja súan sá'a-de ve'e-ún, náty'un muestra nī jini-de.

45 Sáa chī jín fuerza Dios nī kaskúnu ndiyi táa-yo ñayivi sñin nación ja ní katñin máa-i ñuuy yá'a. Yúan-na te jín Josué nī kivi koyo-de inī lugar máa-i, nī kákinchaka-de ve'e ñii-ún nī kendo yá'a onde kivi David.

⁴⁶ Te David, ni kusii iní Dios jín-de. Te ni jikan-de ja ná sava'a-de in ve'e kuu Dios Jacob.

⁴⁷ Ko Salomón, ni sá'a-de in ve'e máa-yá.

⁴⁸ Ko I'a ñá'nu-ún, tú ncháa-ya iní ve'e kásá'a cháa, nátu'un ni ka'an cháa jani tu'un-ya onde sáa:

⁴⁹ Andívi kúu silla kánchaa-ri, te tá'ú-rí tiñu. Ñuyivi kúu teyu nuu káxndí ja'a-rí. Ndasaa koo ve'e kani-ró kúnchaa-ri núsáá. Xí ndénu kúu nuu ndétatú-ri.

⁵⁰ Á tú ní sá'a ndi'i-ri ndatíñu yá'a, áchí máá Tatá Dios.

⁵¹ Xaan kákujá'a iní-ní. Tú kákandíja iní añú-ní te xaan só'ó-ní. Chí nene kájasu-ní nuu Espiritu Santo, nátu'un ni kasá'a ndíyi táa-ní onde aná'an.

⁵² Ió in cháa ni kajani tu'un-ya onde sáa ja tú ní káchindikín táa-ní-de náún. Chí táa-ní, a ni kaja'ni-dé cháa kájani tu'un ja kí máá I'a ndaa núu. Te I'a-ún, a ni kanastúu-ní-ya te ni kaja'ni-ní-ya.

⁵³ Ko máá-ní, tú ní kaskíkuu-ní, vasa ndajá'a máa-yá, ni kajani-ya ley nuu-ní. Achí Esteban.

⁵⁴ Taká tu'un yá'a ni kajini so'o. Te ni kata'u'u iní. Te kánakaji ñi yú'u kájito Esteban.

⁵⁵ Ko máá Esteban, ni kútú-de Espiritu Santo. Te ni ndakoto-de ichi andívi. Te ni jini-de ja ndí ncháa nuu kánchaa Dios. Te Jesús, kándii-ya ichi ndáv'a Dios.

⁵⁶ Te ni ka'an-de: Vina te ndé'é-rí ja núña andívi. Te ndé'é-rí nuu máá Sé'e cháa kándii-ya ichi ndáv'a Dios. Achí-de.

⁵⁷ Yúan-na te ni kakana kó'ó. Te ni kajasu so'o. Te in jinu-ni ni kandongda vaa siki Esteban.

⁵⁸ Te ni kákíñi'in Esteban kua'an jín-de onde yu'u ñúu. Te ni kaskána tikachí. Te ni kaja'a yuu xiní-dé. Te ñayivi kánde'é, ni kachúkú-i tikachí-ún nuu já'a in cháa súchí nání Saulo.

⁵⁹ Te nini kájoto yuu xiní Esteban, te ni ka'an nda'ú Esteban jín máá Jító'o-yo: Táta Jesús, naki'in-ní añú-ná vina, áchí-de.

⁶⁰ Te ni jukuiñi jítí-de. Te ni ka'an jaa-de: Táta, ma chí'i-ní cuenta kuachi yá'a siki-í jín'an-í, áchí-de. Súan ni ka'an-de tu'un yá'a, te ni jii-ni-de.

8

Ja ní chindikín Saulo tiku ni kándíja

¹ Te Saulo, ni jatú'ún-de ja ní jii Esteban. Te kivi-ún ni keja'a káchindikín xaan-í tiku ni kándíja iní ñuu Jerusalén. Te tiku ni-ún, ni kajicha nuu-i kaja'an-i ñí ndáñuu Judea jín ndáñuu Samaria. Ko cháa apóstol chí túu.

² Te cháa káchíñú'ún Dios, ni kajachinduji-de Esteban. Te ni kande'e xaan-dé ja ní naa Esteban.

³ Ko Saulo, chí xnáa-dé tiku ni kándíja kuni-de. Te kivi-de ndita'an ve'e. Te nú'un-de cháa, ña'an, táan-dé-i vekaa.

Ja ní jika tu'un Dios iní ñuu Samaria

⁴ Te taká ñayivi ní kajicha nuu-ún, kaja'an-í taká ñuu kájani-i tu'un Dios.

⁵ Te Felipe, ni kuun-de kua'an-de ñuu Samaria. Te yúan ni jani-de tu'un Cristo nuu ñáyivi.

⁶ Te taká ñayivi-ún, ni kachu'un iní-i taká tu'un ja ní ka'an Felipe jín-i. Te ni kajini so'o-í, te ni kajini-i taká tuni ni sá'a-de.

7 Ch̄i in̄i kua'a ñáyivi ní kiñi'in-de tach̄i k̄ini. Te n̄i kenda-ún kákana kó'ó kája'an. Te tin̄i cháa n̄i kuyúnú jíin cháa rengo, n̄i kanduva'a-de.

8 Te n̄i kakus̄i xāan in̄i ñayivi ñúu-ún.

9 Te in̄i ñuu-ún n̄i jo in̄i cháa nání Simón. Te cháa-ún, cháa ñavá'a kúu-de. Te xāan kánaa in̄i ñayivi ñúu Samaria kánde'é-i. Te n̄i ka'an-de ja in̄i cháa ñá'nu xāan kúu máa-de.

10 Te ñayivi, xāan vá'a káchu'un in̄i-i tu'un ká'an-de onde s̄uchi lúli te onde cháa ñá'nu. Te n̄i kaka'an-i: Cháa yá'a xāan yí'i fuerza Dios ñá'nu in̄i-de.

11 Te káchu'un in̄i-i tu'un ká'an-de, ch̄i xāan káni kivi ní sá'a-de tiñu ñavá'a nuu-í, n̄i kanaa in̄i-i kánde'é-i.

12 Ko nuu-í n̄i jani Felipe tu'un va'a ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, jíin tú'un sí'ví Jesucristo. Yúan-na te n̄i kakand̄ja-i. Te n̄i kajanducha-í kúu cháa kúu ñá'an.

13 Te máa Simón, suni n̄i kand̄ja-de, n̄i janducha-dé. Te n̄i jika kuu-de jíin Felipe, ndé'é-de ja sá'a Felipe taká tun̄i jíin taká tiñu ñá'nu. Te n̄i kee nuu-dé kánd̄ij-de.

14 Te cháa apóstol ká'jin-de in̄i ñuu Jerusalén, n̄i kajini tu'un-de ja ñáyivi ñúu Samaria, n̄i kajatá'ú-i tu'un Dios. Te n̄i katáji-de Pedro jíin Juan kája'an-de yúan.

15 Te n̄i jakoyo cháa-ún. Te n̄i kajikan ta'u-dé ja'a ñáyivi-ún, náva'a ná ní'in-í Espiritu Santo jíiná'an-i.

16 Ch̄i té cha'an-ga kii-ya siki ní in̄i-i. Ch̄i máni n̄i kajanducha-í jíin sí'ví Jesús.

17 Yúan-na te n̄i kachaa-de nda'a-dé xini-í jíiná'an-i te n̄i cháa Espiritu Santo siki-í.

18 Te n̄i jini Simón ja súan kachaa apóstol nda'a-dé xini ñáyivi-ún, te ja'a-ya Espiritu Santo nuu-í. Te kua'a-de xu'ún núu apóstol kuní-de núu.

19 Te n̄i ka'an-de: Suni kuní-ná ja kuá'a-ní fuerza yá'a nuu-ná náva'a nani ñayivi xndéé-ná nda'a-ná xini-í, te cháa Espiritu Santo siki-í, áchí-de.

20 Yúan-na te n̄i kach̄i Pedro jíin-de: Xu'ún-ró ná náa jíin-ró, ch̄i jáni in̄i-ro ja jíin xú'ún kúu kuaan-ró tá'u ja'a Dios.

21 Tú cuenta-ro ni tú ta'u-ro ja kúndij-ro siki tínu yá'a, ch̄i tú ío ndaa in̄i añú-ro núu Dios.

22 Núsáa te nakani in̄i-ro siki kuáchi-ró yá'a. Te nandakan ta'u-ro núu Dios, sanaa te sá'a-ya tóká'nu in̄i-ya núu kuáchi ñú'un in̄i-ro.

23 Ch̄i jini-r̄i ja xāan kúja'a in̄i-ro núu-ya. Te máni kuáchi t̄in róo. Achí Pedro jíin-de.

24 Yúan-na te n̄i ka'an Simón jíin-de: Kakan ta'u máa-ró ja'a-rí nuu máa Jito'o-yo náva'a ni in̄i tu'un ká'an-ro jíin ma kú siki-rí, áchí-de.

25 Te máa-de, n̄i kaka'an ndaa-de. Te n̄i kajani-de tu'un Dios. Te n̄i kanaxíó káva-de káno'on-de ñuu Jerusalén. Te kua'a-gá ndañúu Samaria kájani-de tu'un va'a.

Felipe jíin cháa eunuco

26 Te in̄i ndajá'a máa Tatá Dios, n̄i ka'an-ya jíin Felipe: Ndukuiñ̄i te ki'in-ro íchi sur, ichi já kenda in̄i ñuu Jerusalén, ja kúun kua'an onde ñuu Gaza. Achí-ya. Te yúan ch̄i ñu'un té'é kúu.

27 Yúan-na te n̄i ndukuiñ̄i Felipe kua'an-de. Te n̄i kenda-ni in̄i cháa eunuco etíope. Te cháa-ún játiñu-de nuu reina etíope, nání-ña Candace. Te in̄i gobernador kúu-de. Te suni ndíto-de yaká xu'ún-ña. Te n̄i kii-de ñuu Jerusalén, n̄i kichiñú'ún-de Dios.

28 Te kuano'on-dé kánchaa-de nuu carreta-de. Te ká'u-de tutu ni chaa Isaías chaa ni jani tu'un Dios onde sáa.

29 Te máa Espiritu ni ka'an-ya jín Felipe: Kuá'an te kita'an-ro carreta-ún.

30 Te Felipe, ni kundée-de ni ja-de. Te ni jini so'o-de ká'u chaa-ún tutu ja ni chaa Isaías onde sáa. Te ni jiká tu'un-de chaa-ún: Á júku'un iní-ní naún ká'u-ní xí túu. Achí-de.

31 Te máa eunuco, ni ka'an-de jín Felipe: Te ndasa juku'un iní-ná te nú tú stá'an in chaa nuu-ná, achí-de. Te ni ka'an ndá'ú-de ja ná káa Felipe nuu carreta-de te kunchaa-de jín-de.

32 Te nuu ká'u-de tutu ij-ún ni ka'an tu'un yá'a: Nátu'un in rii ja kuá'an-ti kúu-ti, súan ni ja'an-ya. Te nátu'un in lélú séré tú ndé'e-ti, suni súan tú ní ká'an kuti-yá.

33 Te hora ni kuka nuu-yá, tú ní sándaá va'a-i jín-yá. Ndasa koo tu'un tata-ya, chi ni ji'i-ya iní ñuyivi yá'a. Achí.

34 Yúan-na te chaa eunuco-ún, ni ka'an-de: Chaa ni jani tu'un yá'a, ndé siki cháa ká'an-de. Siki máa-de xí siki ingá chaa, achí-de jín Felipe.

35 Yúan-na te Felipe, ni kejá'a-de ká'an-de. Te jín tú'un ká'an tutu ij-ún ni jani-de tu'un va'a Jesús nuu cháa-ún.

36 Te nini kája'an-de ichi-ún, te ni jakoyo-de in nuu ñú'un nducha. Te ni ka'an chaa eunuco: Yá'a ñú'un nducha. Á tú kuu kuanducha-ná, xí ndéja jasú. Achí-de.

37 Te ni kachj Felipe: Nú kándija-ní onde jín iní jín añú-ní, te kuu, achí-de. Te ni ka'an eunuco: Kándija-ná ja Jesucristo kúu máa Sé'e Dios, achí-de.

38 Te ni tá'ú-de tiñu ni jukuñi carreta. Te ni kanuu ndendúú-de kája'an-de nuu ñú'un nducha yúan. Te ni skuánducha Felipe chaa eunuco.

39 Te nuu ní kanana-de iní nducha, te Espiritu máa Tatá Dios, ni chaxio-ni-ya Felipe kua'an-de. Te chaa eunuco, tuká ní jini-de nuu Felipe. Te ni ki'in-de ichi kuano'on-dé. Te kúsi iní-de.

40 Ko Felipe, ni ndenda-de onde ñuu Azoto. Te nini já'a-de kua'an-de, te jáni-de tu'un va'a-ya táká ñuu. Te vása ní ja-de ñuu Cesarea.

9

Ja ní nakani iní Saulo

1 Te Saulo, nákata-de ja ndóna-de ka'ni-dé taká chaa káskuá'a tu'un máa Jító'o-yo. Te ni ja-de nuu sutú kúñá'nu-ga.

2 Te ni jikan-de tutu nuu cháa-ún ja kí'in-de taká ve'e sinagoga ñuu Damasco, náva'a katiin-de sava chaa xí ñá'an já ká'ín siki tú'un-ya. Te ku'ni-de ñayivi-ún kunchaka-de-i kii-de jín-i ñuu Jerusalén kuni-de.

3 Te ni ki'in-de ichi kuá'an-de. Te ni kuyani-de ñuu Damasco. Te sánaa-ní te ni ndii ncháa-ni ní núu-dé onde andíví.

4 Te ni ndua-ni-de nuu ñú'un. Te ni jini so'o-de ká'an in tu'un jín-de: Saulo, Saulo, naja chindikin-ro rúu. Achí.

5 Te máa-de, ni ka'an-de: Ndé chaa kúu-ní vii, Táta, achí-de. Te ni kachj-ya jín-de: Máa-rí kúu Jesús ja chindikin-ro rúu. Xaan yí kúu ja kuañú yátá-ró punta garrocha. Achí-ya.

6 Te máa-de, kisi-i-de, chj yú'ú-de. Te ni ka'an-de: Táta, naún sá'a-ná kuni-ní, achí-de. Te máa Jító'o-yo, ni kachj-ya jín-de: Ndukoo, te kivi-ró iní ñuu. Te yúan ni'in-ro tú'un ndasa sá'a-ró. Achí-ya.

7 Te cháa kája'an jíin Saulo, n̄ kajukuiñi-de kákee nuu-dé kándé'é-de. Chi n̄ kajini so'o ndija-de ní'in, ko tú ní kájin̄i-de nuu ní ñin cháa ká'an.

8 Yúan-na te n̄ ndukoo Saulo nuu ñú'un. Te n̄ ndakoto-de. Ko tú ni ñin nuu ní jin̄i-de. Te kát̄in cháa-ún nda'a-dé kája'an-de jíin-de. Te n̄ kaskívi-de Saulo in̄i ñuu Damasco.

9 Te yúan n̄ kanchaa-de un̄i kivi. Te tú ní kúu kuti ndé'é-de, ni tú ní yé-de staa, ni tú ní jí'i-de nducha.

Saulo in̄i ñuu Damasco

10 Te n̄ jo ñin cháa skuá'a tu'un-ya ñuu Damasco nání-de Ananías, te jíin jani n̄ ka'an máa Jító'o-yo jíin-de: Ananías, áchí-ya. Te máa-de, n̄ ka'an-de jíin-yá: Tát̄a, yá'a kanchaa-ná, áchí-de.

11 Te n̄ ka'an máa Jító'o-yo jíin-de: Ndukiñi te ki'in-ro íchi yá'ya ja nání derecha. Te in̄i ve'e Judas ná ndúkú-ró ñin cháa nání Saulo ñuu Tarso, chi jandaa jikán ta'u-dé.

12 Te skóto jani-de ja ñin cháa nání Ananías, kivi-de te cháa nda'a xiní-dé, náv̄a'a ndundijn nduchi-dé. Achí-ya.

13 Yúan-na te n̄ ka'an Ananías: Tát̄a, a n̄ jini tu'un-ná sikí cháa yúan ja xa'an sá'a ndiva'a-de jíin ñayivi ndóo-ni in̄i ñuu Jerusalén.

14 Te vina n̄ cha-de yá'a ndiso-de tiñu sutu ñá'nu, náv̄a'a kat̄in-de taká ñayivi káchiñú'-ún-i níi, te taan-dé-i vekaa. Achí-de.

15 Te máa Jító'o-yo, n̄ ka'an-ya jíin-de: Kuá'an, chi cháa n̄ kaji máa-rí kúu cháa jian, náv̄a'a ná káni-de tu'un-ri ki'in-de níi núu ñayivi s̄in nacióon, níi núu rey, jíin níi núu taká ñayivi ñuu Israel.

16 Chi stá'an-ri nuu-dé ja kánúu ndó'o-de kua'a xa'an túndó'o sikí sí'ví-rí. Achí-ya.

17 Yúan-na te kua'an Ananías. Te n̄ kivi-de in̄i ve'e-ún. Te n̄ xndée-de nda'a-dé xin̄i Saulo. Te n̄ ka'an-de: N̄ani, Saulo. Máa Jító'o-yo Jesús, I'a n̄ ndija nuu-ro íchi vái-ró, n̄ táji-yá ruu vai-ri nuu-ro náv̄a'a ná ndundijn nduchi-ro, te ná kútú-ró Espiritu Santo. Achí-de.

18 Te n̄ koyo-ni nátu'un so'o yúndúchi-dé. Te n̄ ndundijn nduchi-dé. Te n̄ ndukuiñi-de. Te n̄ janducha-dé.

19 Yúan-na te n̄ nakee-dé staa. Te n̄ nani'in in̄i-de. Te n̄ kendoo Saulo yaku kivi jíin cháa káskuá'a ja káxiukú-de in̄i ñuu Damasco.

20 Te n̄ kejá'á-ni-de jani-de tu'un Jesucristo in̄i ve'e sinagoga, áchí-de ja I'a yá'a kúu-ya Sé'e Dios.

21 Te taká ñayivi ní kajini so'o tu'un ká'an-de, n̄ kákee nuu-í kándé'é-i. Te n̄ kaka'an-i: Á nasu cháa yá'a xa'an sá'a ndiva'a-de jíin taká ñayivi kándaku ñi'in sí'ví-yá yá'a núu. Te ja yúan ní cha-de yá'a, ku'ni-de preso no'on-de jíin-i nuu sutú ñá'nu núu. Achí-i.

22 Ko Saulo, ví'í-gá n̄ ndúkú ndé-de n̄ sáká núu-de xin̄i cháa judío káxiukú in̄i ñuu Damasco, ká'an téyí-de ja Jesús kúu Cristo.

23 Te n̄ kuu-ga kivi. Te cháa judío, n̄ kanat̄in tu'un tá'an-de ja ká'ni-dé Saulo.

24 Ko Saulo, n̄ ni'in-dé tu'un ja súan n̄ kandat̄u'un cháa-ún. Te máa cháa judío ndúu ñúu-ni kájito yu'u-dé ichi núu kenda yuxé'é ñuu ja ká'ni-dé Saulo núu.

25 Yúan-na te cháa káskuá'a jíin-de, n̄i k̄ak̄i'in-de Saulo akuáa. Te in̄i ñin j̄ika n̄i k̄askúun-de cháa j̄ika ñin nama ñúu-ún.

Saulo in̄i ñuu Jerusalén

26 Te nuu ní najaa-de ñuu Jerusalén, te kuní-de naketá'an-de jíin cháa káskuá'a-ún. Ko máa cháa-ún, n̄i kayu'ú-de n̄i kajito-de Saulo, chí tú ní kákandíja-de ja cháa skuá'a kúu Saulo.

27 Ko Bernabé, n̄i jaka-de kua'an jíin-de nuu cháa kákuu apóstol. Te n̄i jani-de tu'un nuu cháa-ún ndasa n̄i jin̄i Saulo nuu máa Jító'o-yo íchi kuá'an-de, te n̄i ka'an-ya jíin-de, jíin ndasa n̄i chundéé in̄i Saulo n̄i ka'an téyí-de tu'un Jesús in̄i ñuu Damasco.

28 Te ndénda-de ndívi-de ñuu Jerusalén jíin cháa kákandíja yúan.

29 Te n̄i jani téyí-de tu'un máa Jító'o-yo. Te n̄i státá'an-de jíin cháa judío ñuu Grecia. Ko máa cháa-ún, kákuni-de ka'ni-dé Saulo.

30 Te n̄i kajini tu'un taká ñani. Te n̄i kachu'un íchí-de Saulo onde ñuu Cesarea. Te yúan n̄i katájí-de Saulo kuano'on-dé onde ñuu Tarso.

31 Te tikun̄i kákandíja n̄i in̄i ñuu Judea, jíin ñúu Galilea, jíin ñúu Samaria, tuká ní káchindik̄in-de-i. Te n̄i ja'nu-ga-i jíin tú'un. Te n̄i kachiñú'ún-i máa Jító'o-yo. Te n̄i kandundéé in̄i-i n̄i sá'a Espiritu Santo. Te n̄i ndea-ga-i.

Ja ní nduva'a Eneas

32 Te Pedro, j̄ika kuu-de nuu-í taká lado. Te suni n̄i ja'an-de nuu ñáyivi ndóo in̄i ñuu Lida.

33 Te yúan n̄i jin̄i-de nuu ñin cháa nání Eneas, ja ní kuu una kua káa-de j̄ito, chí n̄i kuyúnú-de.

34 Te n̄i kach̄i Pedro jíin-de: Eneas, Jesucristo ná násáva'a-ya róo. Ndukoo, te natuu-ro j̄ito-ró. Achí-de. Te n̄i ndukoo-ni cháa-ún.

35 Te n̄i kajini taká ñáyivi káxiukú ñúu Lida jíin ñúu Sarón. Te n̄i kanaxió káva in̄i-i nuu máa Jító'o-yo.

Ja ní nachaku Dorcas

36 Te suni n̄i io ñin ña'an skuá'a in̄i ñuu Jope, nání-ña Tabita, ja kuní ka'an nuu yú'u griego, Dorcas. Ña'an yá'a, xaan ní sá'a-ña tíñu va'a jíin caridad.

37 Te kivi-ún n̄i ku'ú-ña. Te n̄i j̄i'í-ña. Te n̄i ndí'i n̄i nasándoo-de ña'an-ún. Te n̄i kajakin-de-ña ñin in̄i ve'e.

38 Te ñuu Lida, yani kánchaa jíin ñúu Jope. Te cháa káskuá'a-ún, n̄i kajini tu'un-de ja kánchaa Pedro yúan. Te n̄i katájí-de uu cháa kuaka'an nda'ú jíin Pedro: Ma kúkuéé-ni te chaan-ni nuu-ná, achí-de.

39 Yúan-na te n̄i ndukuiñi Pedro kua'an-de jíin-de. Te nuu ní jaa-de, n̄i kajaka-de Pedro kua'an-de jíin-de in̄i ve'e-ún. Te yúan, taká ña'an viuda, n̄i kajikó ndúu-ña-dé kánde'e-ña. Te kástá'an-ña taká su'nu jíin taká tikachí ní sá'a Dorcas ná n̄i kanchaa-ña jíin-ña jíná'an-ña núu.

40 Yúan-na te Pedro, n̄i jacha ndí'i-de ñáyivi-ún kaja'an-i yatá vé'e. Te n̄i jukuñi j̄ití-de. Te n̄i jikan ta'u-dé. Te n̄i naxió kóto-de ichi núu kátúu ndíyi-ún. Te n̄i ka'an-de: Tabita, ndukoo, achí-de. Te máa-ña, n̄i ndakoto-ni-ña. Te n̄i jin̄i-ña núu Pedro. Te n̄i ndukoo-ni-ña.

41 Te máa-de, n̄i tin-de nda'a-ñá. Te n̄i xndúkuiñi-de-ña. Yúan-na te n̄i kana-de xin̄i ñáyivi ndóo jíin viuda. Te n̄i státá'an-de-ña já á chakú-ña.

42 Te tíñu yá'a n̄i jichá tu'un n̄i ñúu Jope kua'an. Te kua'a ñáyivi, n̄i kákandíja-i nuu máa Jító'o-yo.

43 Te Pedro, kua'a kivi ní kendoo-de inji ñuu Jope, kánchaa-de ve'e ñin chaa curtidor nání Simón.

10

Pedro jín Cornelio

1 Te inji ñuu Cesarea ni io ñin chaa nání Cornelio, ni kuu-de capitán, ni tjin-de soldado nání Italiana.

2 Chaa chíñú'ún vá'a Dios kúu-de onde jín ní vé'e-de. Te bueno sá'a-de caridad nuu táká ñayivi. Te nene jikán ta'u-de nuu Dios.

3 Te chaa yá'a, ni skóto-ya-dé natu'un ka'uní aini. Te ni jini-de nuu ñin ndajá'a máa Dios ni kivi-ya nuu kánchaa-de. Te ni ka'an-ya jín-de: Cornelio, áchi-ya.

4 Te máa-de, ni ndakoto-de nuu-yá. Te yú'u-de. Te ni ka'an-de: Naún kuni-ní Táta, áchi-de. Te ni kachi-ya jín-de: A ni jini Dios ndasa jikán ta'u-ro jín já sá'a-ró caridad.

5 Vina te táji-ró uu chaa ná kí'in-de ñuu Jope. Te kana-ró xini Simón ná kii-de, te chaa-ún, nání-de Pedro.

6 Ncháá núu-de ve'e ñin chaa nání Simón curtidor, ja ncháá ve'e-de yani yundúcha mar. Te máa-de kastu'ún núu-ro ndéja kánúú sá'a-ró. Achí-ya.

7 Te ndajá'a ní ka'an jín Cornelio, a kua'an-ya. Te ni kana-de xini uu mozo-de jín xini ñin soldado ja játñu kútu núu-dé.

8 Te onde ni ndi'i ni nakani-de taká tu'un nuu mozo-ún, te ni táji-de mozo kaja'an onde ñuu Jope.

9 Te inga kivi xian-ún, kájika-i kaja'an-i. Te ni kakuyani-i ñuu-ún. Te Pedro, ná ka'uxi uu ni kaa-de xini vé'e ja kakán ta'u-dé.

10 Te ni chaa soko chii-de. Te ni kuni-de kee-dé staa. Ko nini kásatu'a-ña-ún, te ni skóto-ya-dé.

11 Te ni jini-de núña andívi. Te ñin bulto natu'un ñin sa'ma kuítá já nú'ni ndíkúun punta, ni kuun vai nuu ñu'un ní skóto-ya-dé.

12 Te inji-ún káñu'un taká kiti kúun ndá'a ío nuu ñu'un yá'a, jín koo, jín taká tisaá andívi.

13 Te ni jini so'o-de ñin tu'un ni ka'an: Pedro, ndukuiñi, te ka'ni-ro, te kee-ro, áchi.

14 Ko Pedro, ni ka'an-de: Ma kúu Táta, chi té kee-gá-ná kuñu chá'an ni ja tú ío ndoo, áchi-de.

15 Te ni ka'an tuku jín-de vuelta uu: Ja ní sándoo Dios, ma skúnání-ró kuñu chá'an, áchi.

16 Te tu'un yá'a ni kii uní vuelta nuu-dé. Te sa'ma kuítá-ún, ni ndaa kuanon andívi.

17 Te nini kánchaa Pedro jáni inji-de naún kúu ja ní jini-de-ún, te ni jakoyo mozo ni táji Cornelio kua'an, kájika tu'un-i ve'e Simón onde ni jakoyo-i yuxé'é cháa-ún.

18 Te ni kaka'an jaa-i. Te ni kajika tu'un-i nú yúan ncháá ñin chaa nání Simón, te ío inga sí'vi-de nání-de Pedro.

19 Te nini kánchaa Pedro nákani inji-de nú naún kúu ja ní jini-de-ún, te ni ka'an máa Espiritu jín-de: Ni chaa uní mozo kánandúkú-i róo.

20 Ndukuiñi, te nuu-ró. Te ma yú'u-ro kí'in-ro jín-i. Chi máa-rí, ni táji-rí-i vai-i, áchi-ya.

21 Yúan-na te Pedro, ni nuu-de nuu mozo ni táji Cornelio. Te ni ka'an-de: Amigo, máa-ri kúu chaá kánandúkú-ró. Ndé siki kúu ja vái koyo-ró núu-ri núsáá, áchí-de.

22 Te máa mozo-ún, ni kaka'an-i: Cornelio, chaá capitán, chaá ndaa, chaá chiñú'ún vá'a Dios kúu-de. Te suni taká ñayivi judío káka'an-i ja cháa va'a kúu-de. Ni ka'an in ndajá'a ndóo-ya jín-de ja ná kana-de xiní-ni kii-ni ki'on vé'e-de. Te ná kúni ná'in-de tu'un ka'an-ni jín-de. Achí-i.

23 Yúan-na te ni skívi-de mozo-ún iní ve'e. Te ni kakendoo-i yuan. Te inga kivi xían-ún, ni ndukoo-de. Te ni kee-de kája'an-de. Te suni kája'an yaku ñani ñuu Jope jín-de.

24 Te inga kivi ní jakoyo-de ñuu Cesarea. Te Cornelio, ndátu-de chaá jíná'an-de, chi ni stútú-de tá'an-de jín amigo va'a-de.

25 Te nini kivi Pedro iní ve'e, te ni kenda Cornelio ka'an-de jín Pedro. Te ni jukuiñi jítí-de nuu já'a Pedro. Te ni chiñú'ún-de chaá.

26 Ko Pedro, ni xndúkuiñi-de Cornelio. Te ni ka'an-de: Ndukuiñi, chi ruu, suni chaá kúu-ri. Achí-de.

27 Te kándatu'ún-de. Te ni kivi koyo-de. Te ni jiní Pedro ja ní kakutútú kuá'a ñayivi káxiukú-i iní ve'e.

28 Te ni ka'an Pedro jín ñayivi-ún: A kájiní-ni ja tú ío ley ja in chaá judío, ketá'an-de xí sá'a-de in visita nuu in chaá tú kúu judío. Ko Dios, ni stá'an-ya núu-ná ja tú ni in ñayivi chá'an, ñayivi kíni ío.

29 Ja yúan, te nuu ní kana-ni xiní-ná, te vaí-ná, tú ní sájá'a iní-ná. Ja yúan jiká tu'ún-ná ní: Na siki kúu ja ní kana-ni náá, áchí Pedro.

30 Yúan-na te ni ka'an Cornelio: Vina ío kuun kivi nátu'un máa hora yá'a ío ndichá iní-ná. Te ka'uní aini kúu jikán ta'u-ná iní ve'e-ná. Te ni chaá in ndajá'a-yá nuu-ná. Te ndí ncháá sa'ma ñú'un-ya.

31 Te ni ka'an-ya jín-ná: Cornelio, a ni jiní Dios ndasa jikan ta'u-ro jín já sá'a-ró caridad.

32 Núsáa te táji-ró mozo ná kí'in ñuu Jope. Te kana-ró xiní in chaá kúu Simón ja nání-de Pedro, ná kí-de nuu-ro. Te chaá-ún, ncháá-de ve'e in chaá nání Simón curtidor. Te máa yú'u mar ncháá ve'e-de. Te chaá chaá-ún, te kastu'ún-de nuu-ro, áchí-ya jín-ná.

33 Súan ni kuu. Te ni táji-ná mozo kujaa kana ní. Te va'a ni sá'a-ni ja ní chaá-ni. Te vina, taká-ná, kájin títú-ná yá'a nuu Dios, náv'a kuni so'o-ná tu'un ka'an-ni, ndasa ni tá'u Dios tiñu nuu-ni. Achí-de.

34 Yúan-na te ni ka'an Pedro: Vina te ni jiní ndaa-ná ja Dios tú ncháá nuu-ya ñayivi.

35 Chi ñani ñayivi, nú káchiñú'ún-i-ya te kásatiñu va'a-i nuu-yá, te kúsi iní-ya jín-i.

36 Ni ka'an-ya jín taká se'e Israel, ni kastu'ún-ya nuu-í ja máa Jesucristo já'a-ya tú'un ndéé iní-i. Te I'a yá'a kúu Jito'o taká-yo.

37 Máa-ni, a kájiní tu'un-ni tu'un Jesucristo. Chi ni jani Juan tu'un jánducha, yúan-na te ni kejá'a tú'un-ya ondé ñuu Galilea, te ni jichá nuu ní ñuu Judea,

38 ndasa ni ja'a Dios Espiritu Santo jín fuerza nuu-yá. Te ndasa ni jika kuu ya ní sá'a-ya tiñu va'a, te ni nasáva'a-ya taká ñayivi tá'an tachí kíni. Chi Dios, ni chindéé ní chituu-ya Jesús ñuu Nazaret.

39 Te máa-ná, ni kájiní-ná taká tiñu ni sá'a-ya iní ñuu Judea, jín iní ñuu Jerusalén. Te ni kaja'ni-í-ya, ni kajata kaa-i-ya jiká in cruz.

⁴⁰ Ko l'a yá'a, n̄ nachaku-yá ní sá'a Dios kivi uní. Te n̄ ndenda ndijin-yá ní sá'a Dios.

⁴¹ Ko tú ní ndénda ndijin-yá núu táká ñayivi, ch̄i máni nuu cháa ja á n̄ kaji Dios ja kúu-de testigo. Te testigo-ún kákuu-ná, ch̄i n̄ kayee-ná staa n̄ kaji'i-ná nducha jíin-yá, nuu ní nachaku-yá má'ñú ndíyi.

⁴² Te n̄ tá'ú-yá tíñu nuu-ná jíiná'an-ná ja ná káni-ná tu'un-yá núu táká ñayivi. Te ka'an ndaa-ná ja ní jani Dios máa-yá kuu-yá juez nuu ñayivi káichaku jíin núu ñayivi ní kaji'i.

⁴³ Chi tu'un l'a yá'a n̄ kaka'an ndaa taká cháa n̄ kajani tu'un Dios onde sáa. Ja táká ñayivi kándija nuu-yá, jíin sí'ví-yá koo tuká'nu in̄i nuu taká kuachi-i. Achí Pedro.

Ja ní jaa Espiritu Santo siki ñayivi s̄in naci6n

⁴⁴ Te nini ká'an Pedro taká tu'un yá'a, te n̄ cháa-ni Espiritu Santo siki táká ñayivi kájini so'o tu'un ká'an-de.

⁴⁵ Te cháa kákandija, ja ní jakoyo jíin Pedro, ja kákuu-de cháa n̄ kaxiti ndúu, n̄ kanaa iní-de kánde'é-de ja súni n̄ cháa Espiritu Santo siki ñayivi s̄in naci6n.

⁴⁶ Chi n̄ kajini so'o-de káka'an ñayivi-ún s̄in yu'u, te kánakana jaa-i Dios.

⁴⁷ Yúan-na te n̄ ka'an Pedro: Ndéja jasú kii nducha, náv'a ná kuánducha ñayivi yá'a, ch̄i n̄ cháa Espiritu Santo siki máa-i nátu'un siki máa-yó, áchí-de.

⁴⁸ Te n̄ tá'ú-de tíñu nuu-í jíiná'an-i ja ná kuánducha-í jíin sí'ví máa Jító'o-yo Jesús. Yúan-na te n̄ kaka'an nda'ú-i jíin-de ja ná kéndoo-de jíin-i yakú kivi.

11

¹ Te cháa ap6stol jíin táká ñani ká'jin n̄i núu Judea, n̄ kajini tu'un-de ja ñayivi s̄in naci6n, suni n̄ kajatá'ú-i tu'un Dios.

² Te n̄ ndaa Pedro kuano'on-dé ñuu Jerusalén. Te sava cháa n̄ kaxiti ndúu, n̄ kaka'an siki-dé.

³ Te n̄ kaka'an-de: Naja ní kivi-ró iní ve'e cháa tú ní kaxiti ndúu, te n̄ yee-ro staa jíin-de, áchí.

⁴ Yúan-na te n̄ kejá'a Pedro n̄ jani káji-de tu'un nuu cháa-ún:

⁵ N̄i kanchaa-ri ñuu Jope. Te nini jikán ta'u-rí, te n̄ skóto-ya rúu. Te n̄ jini-ri ñin bulto nátu'un ñin sa'ma kuítá já nú'ni ndikúun punta. Te n̄ kuun vai onde nuu-rí ichi ándívi.

⁶ Te n̄ nde'é-rí. Te n̄ jini-ri ja iní-ún káñu'un kiti kúun ndá'a kájika nuu ñú'un yá'a, jíin kiti xa'an, jíin kóo, jíin tisaá andívi.

⁷ Te n̄ jini so'o-ri ñin tu'un n̄ ka'an jíin-rí: Pedro, ndukuiñi, ka'ni-ro te kee-ro. Achí.

⁸ Te n̄ ka'an-ri: Ma kúu Táta, ch̄i té kee-gá-ná kuñu chá'an ni kuñu ja tú ío ndoo.

⁹ Ko tu'un-ún n̄ ka'an tuku jíin-rí onde andívi: Ja ní sándoo Dios ma skúnáni-ró kúñu chá'an. Achí.

¹⁰ Te suni súan n̄ ka'an un̄i vuelta. Yúan-na te n̄ ndaa bulto-ún kuano'on ichi ándívi.

¹¹ Yúan-na te suni hora-ún n̄ jakoyo un̄i mozo kánandúkú-i ruu. Te onde ñuu Cesarea n̄ ta'u tíñu nuu-í vai-i. Te n̄ jakoyo-i ve'e-ri.

¹² Te máa Espiritu, n̄ ka'an-ya jíin-rí ja má yú'ú-ri ki'ñin-ri jíin-i. Te suni n̄ kaja'an iñu ñani yá'a jíin-rí. Te n̄ kivi koyo-ri in̄i ve'e ñin cháa.

13 Te cháa-ún, n̄ jani-de tu'un nuu-rí, ná n̄ jini-de ñ ndajá'a ándíví kándij-ya iní vé'e-de. Te n̄ ka'an-ya jíin-de: Tájí-ró mozo ná kí'in ñuu Jope te kana-ró xiní Simón, cháa nání Pedro, ná kí-de.

14 Te cháa-ún, kani-de tu'un nuu-ro ndasa kaku-ró ondé jíin n̄ vé'e-ró, áchí-de jíin-rí.

15 Te nuu ní kejá'a-rí ká'an-rj, te n̄ cháa Espíritu Santo siki-í jíná'an-i suni nátu'un n̄ cháa-ya siki-yo já xnáñúú.

16 Yúan-na te n̄ nuku'un iní-rj tu'un n̄ ka'an máá Jító'o-yo: Jandáa jíin ndúcha skuánducha Juan. Ko róó, chí jíin Espíritu Santo kuanducha-ro jíná'an-ró, áchí-ya.

17 Te nú suni n̄ ja'a Dios Espíritu-ya núu máa-i nátu'un n̄ ja'a-ya núu máa-yó, ja kákandjja-yó núu máá Jító'o-yo Jesucristo, te ndé cháa kúu ruu ja kasú-rj nuu Dios núsáa. Achí Pedro.

18 Súan n̄ kajini so'o-de tu'un yá'a, te tuká ní káka'an-de. Te n̄ kanakana jaa-de Dios: Suni n̄ ja'a Dios tu'un ja ná nákani iní ñayivi s̄in nacióon náva'a kuchaku-i n̄ káni núsáa, áchí-de.

Tiku'n̄ kándjja iní ñuu Antioquía

19 Te kivi ní kaja'ni-dé Esteban, n̄ kejá'a ní kachindikjn-de-i. Te ñayivi ní kajicha nuu kája'an n̄ jakoyo-i ondé ñuu Fenicia, jíin ñúu Chipre, jíin iní ñuu Antioquía. Te tú ní ñin nuu ñayivi ní kájani-i tu'un, chí máni nuu ñayivi judío n̄ kajani-i tu'un-ya.

20 Ko ní jo yaku cháa ñuu Chipre jíin cháa ñuu Cirene jíin ñayivi ní kajicha-ún. Te cháa-ún, n̄ jakoyo-de ñuu Antioquía. Te n̄ kaka'an-de jíin ñayivi ñúu Grecia, n̄ kajani-de tu'un va'a máá Jító'o-yo Jesús-ni-í.

21 Te máá Jító'o-yo, n̄ chindéé ní chituu-ya-dé. Te n̄ kákandjja kua'a ñayivi, te n̄ kanaxió káva iní-i nuu máá Jító'o-yo.

22 Te n̄ jicha tu'un yá'a. Te n̄ jini tu'un tiku'n̄ kándjja iní ñuu Jerusalén. Te n̄ katájí-i Bernabé kua'an-de ondé ñuu Antioquía.

23 Te Bernabé, nuu ní jaa-de yúan, te n̄ jini-de ja lúu kua'an tu'un Dios. Te n̄ kus̄ iní-de. Te n̄ ka'an n̄ in-de jíin táka ñayivi-ún ja jíin iní jíin añú-i ná skíkuu va'a-i tu'un máá Jító'o-yo, te ma náyu'ú-i.

24 Chí Bernabé, cháa va'a kúu-de. Te n̄ kútú-de Espíritu Santo. Te kándjja va'a-de. Te n̄ kákandjja kua'a ñayivi núu máá Jító'o-yo.

25 Yúan-na te n̄ kenda Bernabé kua'an-de ondé ñuu Tarso, kuanandúkú-de Saulo. Te n̄ nani'in-dé cháa-ún. Te ncháka-de cháa n̄ cháa-de ñuu Antioquía jíin-de.

26 Te n̄ ni-ñi ñin kua n̄ kanda tu'un-de yúan jíin tiku'n̄ kándjja. Te n̄ kastá'an-de tu'un nuu kuá'a ñayivi. Te cháa káskuá'a-ún, n̄ nakunání-de cristiano xnáñúú-gá iní ñuu Antioquía.

27 Te cháa kájani tu'un Dios, suni kivi-ún n̄ kenda koyo-de ñuu Jerusalén kája'an-de ondé ñuu Antioquía.

28 Te n̄ ndukuiñi ñin tá'an-de nání-de Ágabo. Te n̄ kastu'ún-de, n̄ sá'a Espíritu, ja kí ñin tama xáan n̄ ñuyivi. Te tama-ún, n̄ kii kivi ní tá'ú Claudio tiñu.

29 Yúan-na te n̄ kanda tu'un cháa káskuá'a-ún ja chundá'a-de yaku na jíin kí'in nuu ñani-de kaxiukú iní ñuu Judea, ndasa kákanda ñin ñin-de kuá'a-de.

30 Te súan n̄ kasá'a-de. Te n̄ katájí-de kua'an nuu cháa kákuu nuu, n̄ kajanchaka Bernabé jíin Saulo.

12

Ndasa ni ja'ni-dé Jacobo

1 Te suni kuia-ún ni katiiin rey Herodes sava ñayivi tiku'ni kándija. Te ni sá'a ndiva'a-de jín-i.

2 Te jín machete ni ja'ni-dé Jacobo, ñani Juan.

Ndasa ni kenda Pedro vekaa

3 Te ni jini-de ja súan ni kakusi iní chaa judío ni sá'a-de. Te suni ni katiiin-de Pedro. Máa kivi-ún ni kuu viko státílá ja tú yí'i yujan íá.

4 Te nuu ní tiiin-de Pedro, te ni chindee-de chaa vekaa. Te ni jani-de xia'un iin soldado kándito-ún-de, chi kuni-de kiñi'in-de chaa stá'an-de nuu ñayivi nú ná já'a viko Pascua.

5 Súan ni kuu ja kánde Pedro iní vekaa. Ko tiku'ni kándija, ni'in ni kajikan ta'u-í ja'a Pedro nuu Dios.

6 Te jani iní Herodes ja kiñi'in-de chaa nuu ñayivi-ún núú. Te suni akuáa-ún kixi Pedro iní vekaa ma'ñú úú soldado, nú'ni-de jín úú cadena. Te suni ká'jin soldado yuxé'é kándito-ún vekaa.

7 Te sanaa-ní te ni jaá iin ndajá'a máa Tatá Dios. Te ni ndii ncháa iní vekaa. Te ni skáki'vi-ya Pedro, ni xndúko-ya-dé. Te ni ka'an-ya: Yachi nduko-ró, áchi-ya. Te cadena nú'ni nda'a-dé-ún, ni jungava-ni kua'an.

8 Te ni kachi ndajá'a-ya jín-de: Nachi'i chii-ró te nachi'i ndijan-ro, áchi-ya. Te súan ni sá'a-de. Te ni kachi tuku ndajá'a-ya jín-de: Kundii tikachi-ró te kundikin-ro rúú ki'on, áchi-ya.

9 Te ni kenda-ya. Te ndikín-de-ya kuá'an-de jín-ya. Te naún jini máa-de ja jándaá kúu ja ní sá'a ndajá'a-ya jín-de, chi jani iní-de iin jani kúu ja ní skóto-i-de.

10 Te ni kaja'a-de nuu ká'jin yukun iin jín yukun uu soldado ja kándito-ún-de. Te ni jakoyo-de yuxé'é kaa ja jito ichi yuñú. Te yuxé'é-ún, ni nuña ii-ní máa. Te ni kenda koyo-de. Te ni kaja'a-de iin ya'ya kaja'an-de. Yúan-na te ni kuxio-ni ndajá'a-ya nuu-dé kua'an-ya.

11 Te Pedro, ni ndukáji iní-de, te ni ka'an máa-de: Vina te ni jini ndaa-ri ja ní táji máa Tatá Dios ndajá'a-ya ni kii, te ni nama-ya rúú iní nda'a Herodes jín núú táka ñayivi judío ja ká'ni-í ruu kákuñi-i, áchi-de.

12 Te nuu ní jini-de ja ní kaku ndija-de, te ni kee-de kua'an-de ve'e María náa Juan, chaa nani Marcos. Te yúan ni kanataka kua'a ñayivi kájukan ta'u-í.

13 Te ni ka'an Pedro ichi yuxé'é yata ké'e. Te kua'an iin suchí sí'í nání-i Rode ja kúña-i yuxé'é núú.

14 Te suchí-ún, ni nakuni-i tachi Pedro. Te ja kusi iní-i tú ní júña-i yuxé'é-ún, chi jinu-i ni ndivi-i iní ve'e. Te ni kastu'un-i ja kándij Pedro ichi yata yuxé'é.

15 Te ni kaka'an jín-i: Aa, kátachi-ro, áchi. Ko máa-i, ni'in ká'an-i ja máa-de kúu. Yúan-na te ni kaka'an: Añú-de kúu núsáá, áchi.

16 Ko Pedro, ví'i-gá kána-de. Yúan-na te ni kajuña-i. Te ni kajini-i nuu-dé. Te ni kandakanoto jo-i.

17 Ko máa-de, ni sá'a-de seña jín nda'a-dé ja ná kasú-i yu'u-í. Te ni kastu'un-de ndasa ni kiñi'in máa Jito'o-yo-dé iní vekaa. Te ni ka'an-de: Kastu'un táka tu'un ya'nu Jacobo jín núú táka ñani-yo, áchi-de. Te ni kenda-de kua'an-de inga lugar.

18 Te nuu ní kundijin xian-ún, te ni kakuvaá téyí soldado ja tú ndénda Pedro.

¹⁹ Ko Herodes, nándúkú-de Pedro. Ko tú ní nání'in-dé cháa. Te nuu ní xndichí-de soldado jíná'an, te nì tá'ú-de tiñu ja ná kinglyo kuu. Yúan-na te nì kenda-de inì ñuu Judea nì kuun-de kua'an-de ñuu Cesarea. Te nì kendoo-de yúan.

Ja ní jì'i Herodes

²⁰ Te nì kitì xaan inì Herodes nì jito-de ñayivi ñúu Tiro jín ñáyivi ñúu Sidón. Ko ñayivi-ún, nì katau-i vai-i nuu-dé. Te nì kakundéé-i nì kaská'an-i Blasto cháa kúñá'nu játíñu nuu rey. Te nì kajikan-i paz. Chi taká máá-i, káñi'in-i ja káyee-í onde ñu'un Herodes.

²¹ Te nì teta'an Herodes ñn kivi. Te nì nuku'un-de sa'ma rey máá-de. Te nì nungoo-de mesa tá'ú-de tiñu. Te nì ka'an-de ñn tu'un nuu-í.

²² Te ñayivi-ún, nì kaka'an jaa-i: Tu'un Dios kúu ya'a víi, nasu tú'un cháa kúu. Achí-i.

²³ Te ñn ndajá'a máá Tatá Dios, nì stujì-ni-ya-dé te nì kayaji tindákú-de, te nì jì'i-ni-de, chi nì sáviñi-ni-de máá-de, lugar ja nákana jaa-de Dios.

²⁴ Te tu'un máá Tatá Dios, ví'i-gá nì ndea, te ví'i-gá nì jicha nuu kua'an.

²⁵ Te Bernabé jín Saulo, nì kaskíkuu-de tiñu nì kaja'an-de inì ñuu Jerusalén. Te nì kanaxió káva-de káno'on-de. Te nì jaka-de Juan cháa nání Marcos kua'an-de jín-de.

13

Ja ní katáji-i Saulo jín Bernabé sá'a Espiritu Santo

¹ Te inì tikunì kándija inì ñuu Antioquía nì ka'jo cháa jáni tu'un Dios jín cháa kástá'an tu'un-ya. Te káinání-de Bernabé, Simón ja nání Niger, Lucio ñuu Cirene, jín Manaén cháa nì ja'nu jín Herodes gobernador, jín Saulo.

² Te nini káchiñú'un cháa ya'a nuu máá Jító'o-yo te kásá'a ndicha-de inì-de, te nì ka'an máá Espiritu Santo: Vina te kuní-ri ja sásin-ró Bernabé jín Saulo ná kí'in-de ñn tiñu, chi ja yúan ní teta'an-ri-de jíná'an-de.

³ Yúan-na te ndicha inì-de nì kajikan ta'u-dé. Te nì kaxndée-de nda'a-dé xinì cháa-ún. Te nì katáji-de cháa kája'an-de.

⁴ Te máá-de, kua'an-de nì sá'a Espiritu Santo, nì kuun-de kája'an-de ñuu Seleucia. Te yúan nì kivi koyo-de barco te kua'an-de onde isla Chipre.

⁵ Te nì jakoyo-de ñuu Salamina. Te nì kajani-de tu'un Dios inì ve'e sinagoga cháa judío. Te jika Juan jín-de, játíñu nuu-dé.

Ja ní ndukuáá cháa ñavá'a

⁶ Te nì kaja'a-de inì ní isla-ún. Te nì jakoyo-de ñuu Pafos. Te yúan nì kajinì-de nuu ñn cháa ñavá'a nání Barjesús. Cháa judío kúu-de, te jáni-de tu'un tú'ún.

⁷ Te cháa-ún, nì sátiñu-de nuu gobernador Sergio Paulo. Te gobernador, cháa ndíchí kúu-de. Te nì kana-de xinì Bernabé jín Saulo, ja kúni ná'in-de tu'un Dios kuní-de.

⁸ Ko Elimas, cháa ñavá'a-ún (chì súan kuní ka'an sí'ví-de), jasú-de nuu Saulo jín núu Bernabé, chì ndúkú ndéé-de sáká núu-de nává'a m̄ kándija gobernador.

⁹ Yúan-na te Saulo, ja súni nání-de Pablo, nì kútú-de Espiritu Santo. Te nì nde'é-de nuu cháa-ún.

¹⁰ Te nì ka'an-de: Cháa sá'a tiñu chá'an xndá'ú ná'an kúu-ró. Se'e kui'na ja jito u'u taká tiñu ndaa kúu-ró. Naja máni sáyo'o-ro ichi ndóo máá Jító'o-yo.

11 Te máá Jító'o-yo, xndó'o-ya róo vina. Te kukuáá-ro, mā kuni-ga-ro ndíkandii yakú kiví. Achí Pablo. Te nī kuñaa-ní nuu-dé. Te kíndá'á kí'in íú-de jiku-de, ndúkú-de ndéja tñin nda'a-dé skáka-de.

12 Yúan-na te gobernador, nī jiní-de ja súan nī kuu, te nī kandíja-de. Te náa-ná iní-de jíni s'o'-de tu'un máá Jító'o-yo.

Ja ní kajani Pablo tu'un iní ñuu Antioquía

13 Yúan-na te Pablo jíin tá'an-de-ún, nī kenda koyo-de ñuu Pafos. Te jíin barco nī jakoyo-de ndañúu Perge ñuu Panfilia. Te yúan nī kusñin Juan kuano'on-dé ñuu Jerusalén.

14 Te máá-de, nī kaja'a-de ñuu Perge kaja'an-de. Te nī jakoyo-de ñuu Antioquía ndañúu Pisidia. Te nī kiví koyo-de iní ve'e sinagoga ñin kiví ndétatú. Te nī kajungo-de.

15 Te nuu ní kuu nī ka'u tutu ley jíin tutú chaá nī kajani tu'un Dios onde sáá, yúan-na te chaá kakuñá'nu iní ve'e sinagoga, nī kakana-de xiní cháa-ún: Náni jíin'án-ní, nú káñava'a-ní yakú tu'un kani-ní nuu táká ñayivi yá'a, te ka'an ndéé-ní jíin-i, áchí-de.

16 Yúan-na te nī ndukuiñi Pablo, nī sá'a-de seña jíin ndá'a-dé ja ná kúná'in ñayivi-ún, te nī ka'an-de: Róo chaá ñuu Israel, róo chaá káchiñú'ún Dios, kuni ná'in jíin'án-ró.

17 Máá Dios ñayivi Israel, nī kaji-ya táa-yo jíin'án-de. Te nini káxiukú tatú-de iní ñuu Egipto nī kakuu jíin'ún-ga-de nī sá'a-ya. Yúan-na te jíin fuerza máá-ya nī kiñi'in-ya-í iní ñuu-ún kaja'an-í.

18 Yúan-na te nī ndíto-ya-í onde nuu ñú'un té'é nátu'un uu xiko kuia.

19 Te nī xnáa-yá usia nación iní ñuu Canaán. Te nī saka-yá ñu'un ñúu-ún nuu-í.

20 Te nī kuu-ga kiví nátu'un kuun ciento uu xiko uxí kuia. Te nī ja'a-ya cháa nī kakuu juez nuu-í onde kiví ní kenda Samuel chaá nī jani tu'un-ya.

21 Yúan-na te nī kajikan-í ñin rey. Te Dios, nī ja'a-ya Saúl nuu-í nī tá'ú-de tiñu uu xiko kuia. Te Saúl, tata Benjamín, se'e Cis nī kuu-de.

22 Te nī kuxio Saúl. Te nī nakani-ya David nī kuu-de rey nuu-í. Te nī ka'an ndaa-ya tú'un-de: A nī jiní-rí David se'e Isai ja ñin chaá jándatu va'a nuu-rí kúu-de. Te skíkuu-de taká tiñu játa'an iní-rí, áchí-ya.

23 Te Dios, chíi tata yá'a nī jani-ya Jesús ja náma-ya ñayivi Israel nátu'un nī keyu'u-yá.

24 Te ná té chá'an-ga kii-ya te nī jani Juan tu'un jánducha jíin tú'un nakani iní nuu táká ñayivi Israel.

25 Te nuu á yani xndí'i Juan tiñu sá'a-de, te nī ka'an-de: Ndé chaá kúu-rí kájani iní-ro. Nasu I'a-ún kúu-rí, ko kuni s'o' va'a-ró: Ichi yatá-rí vai ñin I'a ja tú kúná'nu-rí ndájí-rí ñii yí'i ndijan-yá. Achí-de.

26 Náni jíin'án-ró, taká róo tata Abraham jíin róo ja kájandatu nuu Dios, nuu máá-ró ní tájí-yá tu'un yá'a vai ja náma-ya róo.

27 Chi taká ñayivi ñuu Jerusalén jíin táká chaá kakuñá'nu nuu-í, tú ní kánakuní-í nuu-yá. Te nī káñonda-í siki-yá. Te súan nī kaskíkuu-í tu'un nī kaka'an chaá nī kajani tu'un Dios onde sáá, va'a a nī kajini ná'in-í tu'un-ún ndita'an kiví ndétatú.

28 Va'a tú ní káni'in-í ní ñin kuachi siki-yá ja kúu-ya, ko nī kaka'an nī'in-í jíin Pilato ja ná kúu-ya.

29 Te nuu ní skíkuu taká tu'un yóso síkí-yá nuu tutú, te nī kaḡnúu-i-ya jiká cruz. Te nī kaḡhindee-i-ya iní in ve'e añú.

30 Ko nī nachaku-ya má'nú ndíyi nī sá'a Dios.

31 Te kua'a kivi ní ndenda ndijin-ya núu ñáyivi ní kaḡaa kája'an jíin-ya onde ñuu Galilea te onde ñuu Jerusalén. Te ñáyivi-ún kákuu ja kájani ndaa tu'un-ya núu sáva-ga-i.

32 Te ruu, kájani-ri tu'un va'a yá'a nuu-ro já súan nī keyu'u-ya nuu táa-yo.

33 Te tu'un-ún nī skíkuu Dios jíin máa-yó ja kákuu-yó sé'e-de. Chi nī naschakú-ya Jesús. Chi súan ká'an Salmo uu: Se'e-ri kúu-ró, te ruu kúu Táa-ro vína, áchí.

34 Te nī naschakú-ya Jesús ma'nú ndíyi náva'a ma té'yu kuti-yá, te nī ka'an Dios: Skíkuu ná'in-ri jíin taká tu'un va'a nī keyu'u-ri nuu David, áchí.

35 Ja yúan súni súan ká'an inga tutu: Té'yu Se'e-ri ní, chi ma kuá'a-ni tu'un, áchí.

36 Chi David, nī jatiñu-de nuu Dios, nī sá'a-de ja kuní máa-yá. Te nī jínu kuia-de, te nī jíi-de. Te nī yuji-de ma'nú táa-de. Te nī te'yu ndija-de.

37 Ko I'a nī naschakú Dios, tú ní té'yu kuti-yá.

38 Ñáni jíná'an-ró, ná kástu'ún-ri nuu-ro, já I'a yá'a nī kastu'ún-ya nuu-ro já sá'a-ya táká'nu iní-ya núu taká kuachi-ró.

39 Chi nú ndé chaḡa kándija-de nuu I'a yá'a, te nda'va-ya taká kuachi-de ja tú ní kúu nda'va máa-de jíin ley Moisés.

40 Koto va'a-ró máa-ró jíná'an-ró, náva'a ma kí síkí-ro taká tu'un yóso núu tutú chaḡa nī kajani tu'un Dios, súan:

41 Taká róo ñáyivi kásakátá, ná ndé'é vá'a-ró, te ná kée nuu-ro ndé'é-ró, te kuu-ro. Chi ma'nú máa-ró sá'a-ri in tiñu ja má kándija kuti-ro vaḡa ná káni sava-ga ñáyivi tú'un-ún nuu-ro. Achí.

42 Te nī ndenda koyo-de iní ve'e sinagoga chaḡa judío. Te ñáyivi sáin nación, nī kaka'an nda'ú-i jíin-de ja inga kivi ndétatú kani tuku-de tu'un yá'a nuu-í.

43 Te nī jicha ñáyivi-ún kája'an-i. Te ñáyivi judío jíin ñáyivi ní naki'in sé'é judío ja káchiñú'ún-i nuu Dios, tñi-i nī kandikij-i Pablo jíin Bernabé kája'an-i jíin-de. Te nī kanda'tu'ún-de jíin-i káka'an-de jíin-i ja ná kúndij n'i'in-i jíin tú'un luu Dios.

44 Te kivi ndétatú inga semana, ná tu'un ndivii ñáyivi ñúu-ún, nī kaḡututú-i ja kúni ná'in-i tu'un Dios.

45 Ko chaḡa judío, nī kajini-de nuu ñáyivi kuá'a-ún, te nī kaḡukuásún iní-de. Te nī kaka'an-de síkí tú'un nī ka'an Pablo, te nī kaka'an ndiva'a-de. Achí-de ja tú ío ndaa tu'un-ún.

46 Yúan-na te Pablo jíin Bernabé nī kaka'an n'i'in-de: Kánúu já xná'an-ga nuu máa-ró káni-ri tu'un Dios. Ko a nī kaḡájá'a iní-ro núu, te kuachi máa-ró kúu ja má ní'in-ro tú'un kuchaku-ro ní káni. Vína te chaxio-ri máa-ri kíkastu'ún-ri nuu ñáyivi sáin nación.

47 Chi nī tá'tú máá Jíto'o-yo tíñu nuu-ri jíná'an-ri súan: Nī jani-ri róo ja stúun-ro núu ñáyivi sáin nación, te káni-ró tú'un nuu ñáyivi ní náyivi ja náma-ri-i jíná'an-i, áchí-ya.

48 Te ñáyivi sáin nación-ún, nī kajini so'o-i tu'un yá'a. Te nī kaḡusí xáan iní-i. Te nī kanakana jaa-i tu'un máá Jíto'o-yo. Te taká ñáyivi ní teta'an Dios ja ná kúchaku-i ní káni, nī kaḡandija-i.

49 Te tu'un máá Jíto'o-yo, nī jicha nuu kua'an ní taká nda'ñúu yúan.

⁵⁰ Te iní ñuu-ún káxiukú ñá'an ndáa ja kájandatü-ña núu Dios. Ko cháa judío, nī kaská'an-de-ña jín cháa kákuñá'nu jian. Te nī kachindikün-ña Pablo jín Bernabé, te nī kaskúnu-ña-dé kája'an-de.

⁵¹ Te máa-de, nī kaskóyo-de tikachá ñú'un iní ja'a-dé sikī máa-i. Te nī jakoyo-de ñuu Iconio.

⁵² Te cháa káskuá'a-ún, nī kakútú-de Espiritu Santo. Te kákusií xáan iní-de.

14

Ja ní kajinu-de iní ñuu Iconio

¹ Te ñuu Iconio nī kivi koyo-de iní ve'e sinagoga cháa judío. Te nī jani téyí-de tü'un. Te nī kakandija kua'a ñáyivi judío. Te suni súan nī kakandija kua'a ñáyivi ñuu Grecia.

² Ko cháa judío ja tú ní kákandija, jín tú'un tú'ún nī kaská'an téyí-de ñáyivi sín nación. Yuán ní kaka'an nchaá-i táká ñani.

³ Te nī kakendo-o-de yúan kua'a kivi. Te jín máa Jító'o-yo, nī chundéé iní-de, nī kaka'an nī'in-de tü'un. Te máa-yá, nī stá'an-ya já ío ndaa tü'un va'a, chí ñúkúun ní ja'a-ya tú'un luu ío iní máa-yá, ja ní kasá'a-de tunj jín tíñu ñá'nu.

⁴ Te ñáyivi ñuu-ún, nī kasásin-i máa-i sava-i nī kandujín-i jín cháa judío, te sava-ga-i nī kandujín-i jín cháa apóstol.

⁵ Te ñáyivi judío jín ñáyivi sín nación, in ká'nu nī kándon-da-i jín cháa kákuñá'nu nuu-í náva'a kuá'a-i tuká nuu apóstol, te kuá'a-i yuu xiní-dé.

⁶ Te nī kajuku'un iní-de. Te nī kajinu-de kája'an-de onde ñuu Listra jín ñuu Derbe, ndañuu Licaonia, jín táká ñuu ká'io yani yúan.

⁷ Te yúan nī kajani-de tü'un va'a-ya.

Ja ní kajoto-i yuu xiní Pablo

⁸ Te yúan kánchaa in cháa ñuu Listra ja tú ío fuerza ja'a-dé. Te káa rengo-de onde kivi ní kaku-de, ja té cha'an-ga kaka kuti-dé.

⁹ Cháa yá'a, nī jini so'o-de ká'an Pablo. Te nī nde'é Pablo nuu cháa-ún. Te nī jiní-de ja kándija va'a cháa-ún ja ndúva'a-de.

¹⁰ Te nī ka'an jaa-de jín cháa-ún: Ndukuiñi te kundij-ro, áchí-de. Te nī kanda-ní-de, te nī jika kuu-de.

¹¹ Te nī kajini ñáyivi-ún tíñu nī sá'a Pablo. Te nī kaka'an jaa-i jín yú'u máa ñuu Licaonia: Nī kuun I'a, nī chakoyo nuu-yo, kájika kuu nátu'un cháa vidáa, áchí-i.

¹² Te Bernabé, nī kaskúnání-i-de i'a Júpiter. Te Pablo nī kaskúnání-i-de i'a Mercurio, chí Pablo kuu cháa jáni tü'un.

¹³ Te yuñú-ún kánchaa viñu'un Júpiter. Te máa sutú viñu'un-ún, nī kenda-de vai nchaka-de xndiki jín itá onde yux'éé ñuu. Te máa-de jín ñáyivi, ka'ni-dé xndiki te soko-dé-ti núu Bernabé jín Pablo kákuñi-de núu.

¹⁴ Te Bernabé jín Pablo, cháa kákuu apóstol, nī kajini tü'un-de tü'un-ún. Te nī kándatá-de su'nu-dé. Te nī kenda-va-de nī kivi koyo-de ma'ñú ñáyivi kuá'a-ún. Te nī kakana kó'ó-de:

¹⁵ Hombre, naja kásá'a-ró súan. Chí ruu, suni cháa kákuu-ri nátu'un máa-ró. Te kákastü'ún-ri nuu-ro, ma sá'a-ga-ro tíñu sání yá'a, chí sua ná chíñú'ún-ró máa Dios, I'a chakú, I'a nī sá'a andívi jín ñuyívi jín ndúcha mar jín táká-ga ndatíñu ní ká'nu.

¹⁶ Te onde aná'an ní ja'a-ya tú'un ja sá'a taká ñáyivi tíñu kákuñi máa-i.

17 Ko stá'an ndaa-ya já ío-ya, ch̄i sá'a-ya tíñu va'a nuu-yo. Skúun-ya saú íchi ándívi. Te bueno kée itu-yo sá'a-ya. Te já'a-ya stáa kée-yo. Te kákusiñ iní-yo sá'a-ya. Achí-de.

18 Te vaša súan n̄i kaka'an-de, ko xaan ú'u n̄i kajasu-de nuu ñáyivi-ún náva'a tú soko-í kiti-ún nuu-dé.

19 Yúan-na te n̄i ch̄akoyo yaku cháa judío ñuu Antioquia jín ñuu Iconio. Te n̄i kaská'an ñáyivi kuá'a-ún. Te n̄i kaja'a-i yuu xiní Pablo. Te n̄i kaskána-i-de yuñú-ún, n̄i kajani iní-i ja ní j̄i-de.

20 Ko n̄i kajikó ndúu cháa káskuá'a-ún nuu-dé. Te n̄i nduko-de. Te n̄i ndívi-de iní ñuu. Ko inga kivi te n̄i ki'in-de ichi kuá'an-de jín Bernabé onde ñuu Derbe.

Ja káno'on tuku-de ñuu Antioquia

21 Te iní ñuu-ún n̄i kajani-de tu'un va'a. Te n̄i skándja-de kua'a ñáyivi. Te káno'on tuku-de ñuu Listra jín ñuu Iconio jín ñuu Antioquia.

22 Te n̄i kayija-ga iní cháa káskuá'a yúan n̄i kasá'a-de. Te n̄i kaka'an n̄i in-de jín cháa-ún ja ná kúkuu-ga-de kandja va'a-de. Te kaka'an-de ja níni kí kua'a túndó'o siki-yo te vása kivi-yó iní ñuu nuu tá'u Dios tíñu.

23 Te n̄i kajani-de cháa kákuu nuu ná kóto ndita'an tiku'n̄i kákandja. Te n̄i kajikan ta'u ndichá-de ja'a cháa-ún nuu máa Jító'o-yo, ch̄i nuu máa-yá kákandja-de.

24 Te n̄i kaja'a-de ichi ñuu Pisidia kua'an-de. Te n̄i najakoyo-de ñuu Panfilia.

25 Te n̄i kajani-de tu'un iní ñuu Perge. Te n̄i nuu-de n̄i jakoyo-de ñuu Atalia.

26 Te yúan n̄i kenda-de. Te jín barco kaja'an-de ñuu Antioquia nuu ondé xnáñúú ní kajikan ta'u ñáyivi núu Dios ja'a-dé ja ná ch̄indéé ch̄ituu-ya-dé jín tíñu ja á n̄i kasjínu-de.

27 Te nuu ní najakoyo-de yúan, te n̄i nastútú-de tiku'n̄i kándja. Te n̄i kajani-de tu'un ná ñá'nu tíñu n̄i sá'a Dios jín-de, ch̄i bueno n̄i ja'a-ya tú'un ja ná kándja ñáyivi s̄in nacióñ jíná'an-i.

28 Te n̄i kakendo-de yúan kua'a kivi jín cháa káskuá'a-ún.

15

Junta apóstol iní ñuu Jerusalén

1 Yúan-na te ichi ñuu Judea n̄i kíkoyo yaku cháa, te n̄i kastá'an-de nuu táka ñani: Nú tú xití ndúu-ro nátu'un ká'an ley Moisés, te ma káku kuti-ro, áchí-de.

2 Te yúan ní kuva. Te Pablo jín Bernabé, n̄i kastátá'an téyí-de jín cháa-ún. Te n̄i kunda tu'un ja kíngoyo Pablo jín Bernabé jín sáva-ga cháa ñuu Jerusalén. Te yúan ndatu'ún-de jín cháa apóstol jín cháa kákuu nuu sikí tú'un yá'a.

3 Yúan-na te tiku'n̄i kándja-ún, n̄i kanakuatá'u-i nuu-dé. Te n̄i kaja'a-de kaja'an-de ichi ñuu Fenicia jín íchi ñuu Samaria, kajani-de tu'un ndasa n̄i kákandja ñáyivi s̄in nacióñ. Te xaan ní kakusiñ iní táka ñani.

4 Te n̄i jakoyo-de iní ñuu Jerusalén. Te tiku'n̄i kándja yúan, jín cháa apóstol, jín cháa kákuu nuu, n̄i kajatá'u-de cháa. Te n̄i kajani-de táka tu'un ndasa ní sá'a Dios jín-de.

5 Ko sava cháa fariseo ja kákandja, n̄i ndukuiñi. Te n̄i kaka'an: Jínu ñú'ún ja xití ndúu-i te tá'u-yó tíñu nuu-í ja ná kuándatu-i nuu ley Moisés, áchí.

6 Te ni kandututú táká cháa apóstol jíin táká cháa kákuu nuu náva'a ndatú'un-de, te sánda-a-de sikí tú'un yá'a.

7 Te nuu ní jinu ni kastátá'an téyíi-de, te ni ndukuiñi Pedro, te ni ka'an-de: Náni, a kájiní va'a máá-ró já ondé sáá ní kaji Dios ruu náva'a kani-ri tu'un va'a-ya núu ñáyivi sáin nación te kandj-i jíná'an-i.

8 Te Dios ja jiní-ya iní añú-i, ni stá'an-ya já ní jatá'ú-yá-i, chi ni ja'a-ya Espíritu Santo nuu-í jíná'an-i natú'un ni ja'a-ya núu máá-yó.

9 Te tú ní sásáin-ya yóo jíin-i, chi suni ni kakandja-i te ni sándoo-ya añú-i.

10 Te vina naja kájito ncha-a-ro Dios núsáá, chi káxdée-ró ñin yugo xini cháa káskuá'a yá'a, te ni ndiyi táa-yo jíná'an-de te ni máá-yó, tú ní kákanda-yó kúndiso-yó.

11 Chi kákandja-yó já Jító'o-yo Jesús kúndá'ú iní-ya yóo, te yuán náma-ya yóo. Te suni súan nama-ya máá-i. Achí-de.

12 Yúan-na te cháa kua'a-ún, ni kakuná'in-de. Te ni kajini ná'in-de tu'un káka'an Pablo jíin Bernabé ná taká tiñu ñá'nu jíin táká tuni ni sá'a Dios jíin-de ja ní kasá'a máá-de nuu ñáyivi sáin nación.

13 Te nuu ní kakuná'in-de, te ni chísó Jacobo tu'un: Náni jíná'an-ró, kuni so'o tu'un ná ká'an-ri:

14 Simón, ni jani-de tu'un ja ondé xnáñúú ní ja'a Dios tu'un nuu ñáyivi sáin nación ja ná kúndiso-i sí'ví-yá.

15 Te tu'un yá'a, ñin núú-ni káka'an jíin táká cháa ni kajani tu'un Dios onde sáá natú'un yóso tú'un-de nuu tutú:

16 Te vásá ncháa-ri nasáva'a-ri ve'e David ja ní ndua. Te nachutá'an-ri ja ní tanu, te ndukani jáá-ri kundij,

17 náva'a taká-ga cháa jíin táká ñáyivi sáin nación ja kúnání-i jíin sí'ví-rí, ná nándúkú-i máá Tatá Dios, áchí máá I'a sá'a taká tiñu yá'a.

18 Te onde kivi ní jungoo ñuyivi stá'an-ya tiñu yá'a nuu ñáyivi.

19 Ja yúan jani iní-ri ja ná tú kasu-yo núu ñáyivi sáin nación ja kánaxió káva iní-i nuu Dios,

20 chi sua ná cháa-yó carta ki'in nuu-í ja ná kúnu-i koto-i ndatúun ja kúchá'an sá'a ndoso, te ma káka téné-i, te ma kée-í niñi, ni kuñu kiti ní kuá'ña.

21 Chi onde aná'an ká'jo cháa jani tu'un Moisés ndita'an kivi ndéta'tú iní ve'e sinagoga ndita'an ñuu. Achí Jacobo.

22 Yúan-na te ni kakunda-a iní cháa apóstol, jíin cháa kákuu nuu, jíin ndívi tiku'ni kándja. Te ni kakaji máá-de sava cháa kngoyo jíin Pablo jíin Bernabé onde ñuu Antioquía. Te cháa ni kakaji-de-ún, kákuu Judas ja nání-de inga sí'ví Barsabás, jíin Silas. Te kákuñá'nu-de nuu táká ñani.

23 Te cháa-ún, ndíso-de carta yá'a: Máá-ri kákuu cháa apóstol, jíin táká cháa kákuu nuu, jíin táká ñani-yo. Te káchaa-ri tu'un yá'a nuu róo, ñáni, ñáyivi sáin nación ja káxiukú-ró iní ñuu Antioquía jíin ñuu Siria jíin ñuu Cilicia. Sándéé iní-ro jíná'an-ró.

24 Ni kajini tu'un-ri ja ní kenda koyo sava cháa yá'a, te kásáká núu-de iní-ro jíin tú'un káka'an-de. Te ni kakuxíi iní-ro. Chi kátá'ú-de tiñu ja xití ndúu-ro, jíin já kuándatu-ro núu ley, kuni-de. Ko ruu, tú ní kátájí-ri cháa-ún ja-a-de nuu-ro.

25 Te ni kasánda-a-ri, chi ñin-na ni naketá'an iní-ri. Te ni kakaji-ri cháa tájí-ri ja-a nuu-ro jíin ñani-yo Bernabé jíin Pablo.

²⁶ Chaa yá'a, a kájataña-a-de máa-de nuu túndó'o, vasa ná kúu-de ja siki Jító'o-yo Jesucristo.

²⁷ Núsáa te táji-rí Judas jíin Silas ja-a-de nuu-ro. Te chaa-ún, suni ñn-ni tu'un kastú'ún-de nuu-ro jíiná'an-ró.

²⁸ Chí máa-rí jíin Espiritu Santo, kájani iní-ri ja má xndée-ri ni ñn tiñu vee siki-ro, chí máa-ni tiñu kánúú yá'a.

²⁹ Ma káji-gá-ro ndátíñu ja á nī soko núu ndosó, ni niñi, ni kiti kuá'ña, te ma káka téné-ró. Nú ndi'i taká ya'á xnáa-ro, te bueno skíkuu-ró nú súan. A nī ka'an-yo núsáa. Achí.

³⁰ Yúan-na te chaa kája'an-ún, nī kaakuun-de kua'an-de ñuu Antioquía. Te nī kastútú-de ñayivi kuá'a. Te nī kaja'a-de carta-ún nuu-í.

³¹ Te nī kaka'u-i carta-ún. Te nī kakusii iní-i jíin tú'un ndéé iní ja ndíso carta-ún.

³² Te Judas jíin Silas, suni chaa kájani tu'un Dios kákuu-de. Te jíin kuá'a tú'un nī kaka'an nī-in-de jíin taká ñani-ún. Te nī kayija-ga iní-i nī kasá'a-de.

³³ Te nī kakendoo-de yúan kua'a kivi. Yúan-na te ñani yúan, nī kanachu'un íchí-i-de káno'on-de nuu apóstol. Te nī kuná'in-ni tu'un-ún.

³⁴ Ko Silas, nī jata'an iní-de ja kéndoo-de yúan.

³⁵ Te Pablo jíin Bernabé, nī kakendoo-de iní ñuu Antioquía. Te jíin sáva-ga chaa nī kastá'an-de tu'un nī kajani-de tu'un máa Jító'o-yo.

Ja ní kusñn Pablo jíin Bernabé

³⁶ Te nī kuu-ga kivi. Te nī kachí Pablo jíin Bernabé: Vina te kinde'é-yó taká ñani-yo ndíta'an ñuu ja ní kajani-yó tú'un máa Jító'o-yo núu-í, ná ndéó ndasa kákuu-í. Achí-de.

³⁷ Te Bernabé, kuní-de ja kunchaka-de Juan, chaa nání Marcos.

³⁸ Ko tú ní jata'an iní Pablo ja kí'in chaa-ún jíin-de, chí onde ñuu Panfilia nī kusñn Juan nuu Pablo jíin Bernabé, te tú ní kuní-de kukuu-de jíin-de jíin tiñu.

³⁹ Te nī kastátá'an téyí-de siki Juan. Te nī kakusñn-de. Te Bernabé, nī jaka-de Marcos, kua'an jíin-de jíin barco onde ñuu Chipre.

⁴⁰ Te Pablo, nī kaji-de Silas, kua'an jíin-de. Te nī kanakuatá'ú taká ñani nuu-dé. Te nī kajikan ta'u-í ja'a Pablo ja ná chindéé chítuu-ya-dé.

⁴¹ Te nī jika kuu-de níí ñuu Siria jíin níí ñuu Cilicia. Te tiku'nī kákandíja yúan, nī kayija-ga iní-i nī sá'a-de.

16

Ja ní kaji Pablo Timoteo

¹ Yúan-na te vásá ní ja Pablo ñuu Derbe jíin ñuu Listra. Yúan ío ñn chaa súchí skuá'a nání Timoteo. Se'e yíi ñn ña'an judía kúu-i. Te ña'an kándíja va'a kúu máa-ña. Ko táa-i kúu chaa ñuu Grecia.

² Te taká ñani iní ñuu Listra jíin iní ñuu Iconio, nī kaka'an-de ja cháa va'a kúu-i.

³ Te Pablo, kuní-de kunchaka-de chaa súchí yá'a kí'in-i jíin-de. Te nī jaka-de-i. Te nī xiti ndú-de-i kuachi ja ká'in chaa judío yúan, chí ndi'i-de, a kájiní-de ja cháa ñuu Grecia kúu táa-i.

⁴ Te kája'an-de taká ñuu. Te nī kastá'an-de tu'un nī katá'ú tiñu chaa apóstol jíin cháa kákuu nuu iní ñuu Jerusalén. Te nī kaka'an-de ja ná kuándatu-i tu'un-ún.

⁵ Te tiku'nī kákandíja, nī kayija-ga iní-i. Te nī ndeja kua'a-gá-i ndíta'an kivi.

Jā kája'an-de ñuu Macedonia nī sá'a jani

⁶ Te nī kaja'a-de ichi ñuu Frigia ndañuu Galacia kua'an-de. Te nī jasū Espiritu Santo nuu-dé ja má káni-de tu'un inī ñuu Asia.

⁷ Te nī jakoyo-de ñuu Misia. Te kákuñi-de kinglyo-de ichi ñuu Bitinia. Ko máá Espiritu, tú ní já'a-ya tú'un ki'in-de.

⁸ Te nī kaja'a-de ichi xín ñuu Misia, nī kakuun-de ñuu Troas kája'an-de.

⁹ Te ñn akuáa ní skóto-ya Pablo. Te nī jinī-de nuu ñn cháa ñuu Macedonia kándij nuu-dé ká'an ndá'ú jín-de: Ña'an-ní ñuu Macedonia yá'a te chindéé chítuu-ní náá, áchí.

¹⁰ Te súan nī jinī-de jani-ún, te nī ndúkú ndéé-rí kája'an-ni-rí ñuu Macedonia, chí kájiní káji-rí ja máá Dios nī kana-ya xini-rí ja kástu'ún-rí tu'un va'a-ya núu ñáyivi yúan.

Jā ní kandee-de vekaa inī ñuu Filipos

¹¹ Te nī kenda koyo-rí inī ñuu Troas. Te jín barco ní jío-ni vai koyo-rí ñuu Somotracia. Te inga kivi xián nī jakoyo-rí ñuu Neápolis.

¹² Te yúan nī kenda koyo-rí. Te nī jaá-rí ñuu Filipos ja tñn xini ñuu Macedonia, te chí ñuu Roma kándeé. Te yúan nī kakendoo-rí yaku kivi.

¹³ Te ñn kivi ndétatú nī kenda koyo-rí ñuu-ún, nī jaá-rí xiin ñn yucha. Te kájaní inī-rí ja yúan ío ñn lugar kájikán ta'u-í. Te nī kajungoo-rí. Te nī kaka'an-rí jín táká ña'an ní kanataka yúan.

¹⁴ Te ñn ña'an nání Lidia xikó-ña sá'ma ndí'í inī ñuu Tiatira. Te jándatu va'a-ña núu Dios. Te nī jini so'o-ña tú'un kaka'an-rí. Te máá Jító'o-yo, nī juña-ya añú-ña nává'a kuni ná'in-ña tú'un ká'an Pablo.

¹⁵ Te nuu nī janducha-ña onde jín ní sé'e-ña, te nī ka'an ndá'ú-ña jín-rí: Nú kájaní inī-ní ja kándija va'a-ná nuu máá Jító'o-yo, te kivi-ní inī ve'e-ná kendoo-ní, áchí-ña. Te nī stétuu-ña rúu.

¹⁶ Te nī kee-rí kája'an-rí nuu kájikán ta'u-í yúan. Te ñn suchí sí'í ndiso-i tu'un ñavá'a, nī ketá'an-i jín-rí. Te suchí-ún, ní'in-í kua'a xú'ún kúu patrón-i jíná'an, ja kástu'ún-i nuu ñáyivi ndasa ío.

¹⁷ Te suchí-ún, ndikín-i vai yata Pablo jín rúu kána kó'o-i: Cháa yá'a kájatíñu-de nuu Dios onde andíví, te kákestu'ún-de nuu-ro ndasa kaku-ró jíná'an-ró, áchí-í.

¹⁸ Te kua'a kivi ní ka'an-i súan. Te nī kuku'á inī Pablo. Te nī xío kóto-de nuu-í. Te nī ka'an-de jín tachí-ún: Jín sí'ví máá Jesucristo tá'ú-rí tíñu nuu-ro já kenda-ró iní-i ki'in-ro, áchí-de. Te nī kenda-ni kua'an suni máá hora-ún.

¹⁹ Te nī kajiní patrón-i ja má ní'in-gá xu'ún. Te nī kakatñn Pablo jín Silas kua'an jín-de onde municipio nuu justicia.

²⁰ Te nī kajani-ún-de nuu justicia. Te nī kaka'an: Cháa yá'a kákuu cháa judío, te kásáká núu-de inī ñuu-yo.

²¹ Te kájakñn-de inga costumebre ja tú ío ley kuandatu-yo ni ma sá'a-yó, chí cháa ñuu Roma kákuu-yó. Achí.

²² Te suni nī kándonda ñáyivi kuá'a sikí-dé. Te cháa justicia, nī kajanchaa sa'ma-dé. Te nī katá'ú tíñu ná ndó'o xaán-dé yunu xí.

²³ Te nuu ní ndí'i nī kastují-ún-de ja ní kaja'a xaán yúnu xí-de, te nī kaskivi-de vekaa. Te nī katá'ú tíñu nuu cháa ndíto vekaa ja ná kóto va'a cháa-ún-de jíná'an-de.

²⁴ Te chaa ndító vekaa-ún, nuu ní ta'u tíñu yá'a nuu-dé, te nì skívi-de Pablo jíin Silas kája'an-de vekaa onde ichi iní-ga. Te nú'ni ja'a-dé jíin manea.

²⁵ Ko nuu ní kuu sava ñúú, te kájikan ta'u Pablo jíin Silas, kájita-de yaa ñi núu Dios. Te ñayivi ká'jin vekaa jíin-de, nì kajini ná'in-i.

²⁶ Te sanaa-ní te nì ñaan xaan. Te onde nuu káyinduji ja'a vékaa-ún nì kakanda. Te nì kanuña-ni taká yuxé'é vékaa-ún. Te cadena ja káinu'ni taká ñayivi-ún, nì kandaji-ní.

²⁷ Te nì nata'u núu cháa ndító vekaa. Te nì jini-de ja kánuña yuxé'é vékaa-ún. Te nì tava-dé machete ja ká'ni-dé máa-de núu, chí jáni iní-de ja ní kajinu ñayivi ká'jin vekaa-ún kája'an-i.

²⁸ Ko Pablo, nì kana jaa-de: Ma stují-ro máa-ró, chí yá'a ká'jin ndi'i-ri, áchí-de.

²⁹ Yúan-na te máa cháa ndító vekaa, nì kana-de ñu'un nì chaa. Te kisi-i-de nì kivi-de iní vekaa. Te nì jukuiñi jíti-de nuu já'a Pablo jíin Silas.

³⁰ Te nì kiñi'in-de Pablo jíin Silas ichi fuera. Te nì ka'an-de jíin-de: Táta, ñaún sá'a-ná náva'a kaku-ná, áchí-de.

³¹ Te nì kaka'an-de jíin cháa-ún: Kandija nuu máa Jító'o-yo Jesucristo te kaku-ró onde jíin ñí vé'e-ró, áchí-de.

³² Te nì kajani-de tu'un máa Jító'o-yo núu cháa-ún jíin núu taká ñayivi ká'jin iní ve'e-de.

³³ Te chaa ndító vekaa, suni máa ákuáa-ún nì kiñi'in-de Pablo jíin Silas. Te nì nakacha-de nuu ní katuji cháa-ún nì sá'a yunu xii. Te vasa ní janducha-dé onde jíin tá'an-de.

³⁴ Te nì jaka-de chaa kua'an-de jíin-de onde ve'e-de. Te nì ja'a-de staa ní kayee-dé. Te nì kusii iní-de ja ní kakandíja-de nuu Dios jíin ñí vé'e-de.

³⁵ Te nuu ní kundijin, te justicia nì katáji policia kája'an. Te nì kaka'an: Sía chaa jian ná kingoyo-de, áchí.

³⁶ Te chaa ndító vekaa, nì kastu'un-de tu'un yá'a nuu Pablo: Chaa justicia, nì katáji-de tu'un vai ja kenda koyo-ní ki'in-ní. Núsáa te kenda koyo-ní te kuá'an-ní, ma yú'ú-ní. Achí-de.

³⁷ Ko nì kachi Pablo jíin-de: Nì kajini kua'a ñayivi já ní kaja'a-de yunu xii ruu vasa tú ña kuachi-ri. Te nì kaskivi-de ruu iní vekaa yá'a vasa chaa ñuu Roma kakuu-ri. Te vina kiñi'in sa'i-de ruu kuni-de náun. Ma kuu kuti. Ná kíkoyo máa-dé kiñi'in-de ruu jina'an-ri. Achí Pablo.

³⁸ Te policia, nì kanaxío káva-de nì kastu'un-de taká tu'un yá'a nuu justicia. Te nì kayu'ú xaan, chí nì kajini so'o ja cháa ñuu Roma kakuu Pablo jíin Silas.

³⁹ Te nì jakoyo justicia-ún. Te nì kaka'an ndá'ú jíin-de. Te nì kakiñi'in-de vekaa. Te nì kaka'an ndá'ú jíin-de ná kuxio-de kingoyo-de iní ñuu-ún.

⁴⁰ Yúan-na te nì kenda koyo-de vekaa. Te nì ndivi-de ve'e Lidia. Te nì kajandé-de taká ñani. Te nì kaka'an-de tu'un ndéé iní jíin-i. Te nì kee-de kája'an-de.

17

Ja ní kakuvaq ñayivi Tesalónica

¹ Te Pablo jíin Silas, nì kaja'a-de ñuu Anfípolis jíin ñuu Apolonia kája'an-de. Te nì jakoyo-de ñuu Tesalónica nuu ío ñn ve'e sinagoga chaa judío.

² Te Pablo, nátu'un sá'a sá'a-de nì kivi-de nuu cháa-ún uní kivi ndétatú. Te ndita'an semana nì kastatá'an-de jíin cháa-ún sikí tutú ñi.

³ Te ni jani-de tu'un nuu-í, ni stá'an-de ja kánúú ndó'o Cristo te nachaku-ya nú ni j'i-ya. Te ni ka'an-de: Jesús, I'a jáni-ri tu'un yá'a, máa-ya kúu Cristo, áchí-de.

⁴ Te sava ñayivi, ni kakandija-i. Te suni súan kua'a cháa ñuu Grecia ja káchiñú'ún-de Dios, jín kuá'a ñá'an ñá'nu, ni kandujín-de jín Pablo jín Silas.

⁵ Yúan-na te cháa judío ja tú kákandija, ni kakti xaan ini. Te ni kastútú sáva cháa ñáá, cháa kúxí, kua'an jín. Te ni kutútú kuá'a ñáyivi ní kándonda-i ini ñuu-ún. Te ni jakoyo-i ve'e Jasón kánandúkú-i Pablo jín Silas ja kíni'in-i-de nuu ñáyivi-ún.

⁶ Ko tú ní kánani'in-í-de. Te ni kañu'un-i Jasón jín sáva-ga ñani ni jakoyo-i jín-de onde nuu justicia ñuu-ún. Te ni kakana jaa-i: Chaa yá'a ja kásáká núu-de ini ñuyivi, suni ni chakoyo-de yá'a,

⁷ te Jasón, ni ja'a núu-de ve'e-de ncháá cháa-ún. Te taká máa-de, tú káandatu-de nuu ley César. Chi sua káka'an-de ja ío inga rey nání Jesús, áchí-i.

⁸ Te ñayivi jín cháa kákuu justicia, ni kajini so'o-i tu'un yá'a. Te ni kakuvaa-i.

⁹ Ko ni kajikan-i xu'ún núu Jasón jín núu sáva-ga-de. Te onde ni kajini-i nuu xú'ún te vasa ní kasiá-i-de kaja'an-de.

Ñayivi ñuu Berea kándúkú ví-í tu'un-ya

¹⁰ Yúan-na te ñani-ún, ni kaskáka ñúú-ni-de Pablo jín Silas kaja'an-de onde ñuu Berea. Te nuu ní jakoyo-de yúan, te ni kivi koyo-de ini ve'e sinagoga cháa judío.

¹¹ Te cháa judío yúan, ndito-ga xini-dé vasa cháa judío ñuu Tesalónica, chi bueno ni kakusi ini-de jín tú'un. Te ndita'an kivi kánandúkú ví-dé ini tutu i nú ndaa ká'an xí túu.

¹² Súan ni kuu. Te ni kakandija kua'a-í, jín kuá'a ñá'an ñá'nu ñuu Grecia, te suni súan kua'a cháa.

¹³ Ko cháa judío ñuu Tesalónica, ni kajini tu'un-de ja sáni onde ñuu Berea ni jicha tu'un Dios ni sá'a Pablo. Te ni kee-de kaja'an-de. Te suni yúan ni kaxndóna-de ñayivi.

¹⁴ Yúan-na te ñani yúan, ni katáji-ni-de Pablo kua'an-de onde yu'u mar. Te Silas jín Timoteo, ni káendoo-de ini ñuu Berea.

¹⁵ Te ñayivi ní kachu'un íchí Pablo, kua'an-i jín-de onde ñuu Atenas. Te ni natá'u-de tiñu nuu-í ja yachí jaa Silas jín Timoteo nuu-dé. Te ni kee-i vai ndikoyo-i.

Chaa ñuu Atenas kúj'a ini-de siki tú'un ni nachaku-ya

¹⁶ Te nini ndátu Pablo cháa-ún ini ñuu Atenas, te ni jini-de ja ñayivi ñúú-ún xaan káchiñú'ún-i ndoso. Te ni kukuí'a ini-de.

¹⁷ Te ini ve'e sinagoga ni státá'an-de jín cháa judío jín cháa káchiñú'ún Dios. Te suni ndita'an kivi státá'an-de jín ñayivi ká'jin nuyá'u.

¹⁸ Te sava cháa ndíchí káskuá'a siki epicúreos jín siki estoicos, ni kastátá'an jín-de. Te sava ni kaka'an: Naún tu'un ká'an cháa tilakuá yá'a, áchí. Te sava-ga-i: Chaa jani tu'un i'a jaá kúu-de, áchí-i. Chi ni jani-de tu'un Jesús ja ní nachaku-ya.

¹⁹ Te ni kajaka-ún-de vai jín-de onde municipio Areópago te káka'an: Á kuu kachi-ro núu-rí naún tu'un jaá kúu ja stá'an-ro-ún,

²⁰ chi stá'an-ro tú'un jaá núu-rí. Te ná júku'un ini-ri naún kúu-ún kákuu-ri. Achí jín-de.

21 Chi taká chaa ñuu Atenas jín taká chaa jíká káxiukú núu-de yúan, tuká ndé inga tiñu kásá'a-de, chí máni ká'an-de xí jini so'o-de ñin tu'un jáá.

22 Te Pablo, kándij-de iní municipio Areópago-ún. Te ñi ka'an-de: Chaa ñuu Atenas jíná'an-ró, jini va'a-ri ja bueno káchiñú'ún-ró i'a máá-ró.

23 Chi ñi jika kuu-ri ñi jande'é-rí iní viñu'un-ró. Te ñi jiní-ri nuu ñin altar nuu yóso tú'un yá'a: Nuú i'a ja ná tú jiní-yo, áchí. Te máá I'a-ún, ja káchiñú'ún-ró-yá vasa tú kájiní-ro-yá, I'a-ún kúu Dios ja jáni-ri tu'un-ya núu-ro.

24 Máá Dios, I'a ñi sá'a ñuyívi jín taká-ga ndatíñu, máá-yá kúu Jito'o andívi jín ñuyívi. Te tú ncháa-ya iní ve'e ij já kúva'a sá'a nda'a.

25 Te tú nándi'i-ya ní ñin ndatíñu ni ñayívi kuátíñu nuu-yá, chí máá-yá, já'a-ya tú'un ja káichaku ñayívi jín já staa-i tachí jín já ní'in-i ndatíñu.

26 Te chí ñin-ni tata ñi sá'a-ya taká ñayívi náva'a kuxiukú-i ní ñuyívi. Te ñi jani-ya kivi kúchaku ñin ñin-i jín lugar kuxiukú-i jíná'an-i.

27 Náva'a ná nándúkú-i Dios, te nú súan skáka nda'a-i te ní'in-i-ya, chí tú jíká ncháa-ya jín ñin ñin-yó.

28 Chí jín máá-yá, káichaku-yo, kákanda-yó, te ñú'un vida-yo. Nátu'un sava chaa kátava yaa-ro, ñi kaka'an-de: Chí suni onde tata máá-yá kákuu taká-yo, áchí.

29 Nú tata Dios kákuu-yó núsáá, te ma kúu kani iní-yo já Dios kúu oro xí plata xí yúu. Chí máni kájaní iní-i ja súan jito-ya, te súan kánatava máá-i-ya.

30 Te vasa tú ní sá'a-ya cuenta ja tú ní kájuku'un iní ñayívi onde sáá, ko vina kána-ya xiní taká ñayívi ní ñuyívi ná nákaní iní-i.

31 Te a ñi teta'an-ya ñin kivi já nákuxdú ndaa-ya sikí ñuyívi, sá'a Dios jín máá I'a ñi jani-ya-ún. Te ñi stá'an ndijin Dios ja súan kuu, chí ñi naschakú-ya I'a-ún ma'ñú ndíyi. Achí Pablo.

32 Te súan ñi kájiní so'o-i tu'un ja náchaku ndíyi, te sava-i, ñi kasákátá-i nuu-dé. Te sava-ga-i, ñi kaka'an-i: Kákuni-ná kuni so'o-ná inga jínu sikí tú'un ká'an-ní yá'a, áchí-i.

33 Te máá Pablo, ñi kenda-de ma'ñú ñayívi-ún kua'an-de.

34 Ko yaku ñayívi, ñi kakandíja-i. Te ñi kandujín-i jín Pablo. Te ñin-i kúu Dionisio chaa Areópago, te inga-i kúu ñin ña'an nání-ña Dámaris, jín sava-ga-i.

18

Jasú-ya núu cháa ñáá iní ñuu Corinto

1 Yúan-na te ñi kenda Pablo iní ñuu Atenas, te kua'an-de onde ñuu Corinto.

2 Te yúan ñi jiní-de nuu ñin chaa judío nání Aquila, chaa ñuu Ponto kúu-de, ja sá yakú-ni kivi ní chaa-de jín nási'i-de Priscila, ja ní kuxio-de iní ñuu Italia. (Chí Claudio, ñi tá'ú-de tiñu ja ná kenda koyo taká ñayívi judío iní ñuu Roma.) Te ñi ja Pablo nuu cháa-ún.

3 Te suni tiñu sá'a chaa-ún sá'a Pablo. Te ñi kendo-de yúan. Te ñi sátíñu-de, chí tiñu kásá'a-de-ún kúu ja kájaní-de ve'e sa'ma nátu'un ñii.

4 Te ndita'an kivi ndétatú ñi jani-de tu'un iní ve'e sinagoga. Te ñi ndúkú ndéé-de ñi skándíja-de ñayívi judío jín ñayívi ñuu Grecia.

5 Te Silas jín Timoteo, ñi kikoyo-de ichi ñuu Macedonia. Te Pablo, a jáni téyí-de tu'un, te jáni ndaa-de tu'un nuu ñayívi judío ja Jesús kúu-ya Cristo.

⁶ Ko ñáyivi-ún, ñi kaka'an ndíva'a-i sikí-dé. Te máa-de, ñi kaja-dé sa'ma-dé. Te ñi kachi-de jíin-i: Kuachi máa-ró kúu núsáa, chi ruu, tú kuachi-ri. Vina te kí'in-ri nuu ñáyivi sín naciún. Achí-de.

⁷ Te ñi kenda-de yúan. Te ñi kivi-de ve'e ñin chaá nání Justo. Te chaá-ún, chíñú'ún-de Dios. Te ve'e chaá-ún kándij yani jíin vé'e sinagoga.

⁸ Te Crispo, chaá kúñá'nu iní ve'e sinagoga, ñi kandíja-de nuu máa Jító'o-yo onde jíin ñí vé'e-de. Te kua'a ñáyivi ñúu Corinto, ñi kajini ná'in-i. Te ñi kákandíja-i. Te ñi kajanducha-í.

⁹ Te máa Jító'o-yo, jíin jáni ñi ka'an-ya jíin Pablo ñin akuúa: Ma yú'ú-ro ni ma kasú-ro yú'u-ro, chí kukuu-ró ká'an-ro.

¹⁰ Chí jika-ri jíin-ró, te ma sándíva'a ni ñin chaá jíin-ró. Chí ñáva'a-ri kua'a ñáyivi iní ñuu yá'a, áchí-ya.

¹¹ Te ñi kendoo-de yúan ñin kuia yósáva, te stá'an-de tu'un Dios nuu-í.

¹² Te Galión kúu gobernador iní ñuu Acaya. Te ñáyivi judío, ñin ká'nu-ni ñi káñonda-i sikí Pablo. Te ñi kajaka-i-de kua'an-i jíin-de onde iní municipio.

¹³ Te ñi kaka'an-i: Chaá yá'a, xaan ská'an-de taká ñáyivi já ná chíñú'ún-i Dios te ma kuándatü-ga-i tu'un ká'an ley, kuní-de. Achí-i.

¹⁴ Te kejá'á Pablo ka'an-de núu, ko ñi ka'an-ni Galión jíin ñáyivi judío: Ñáyivi judío jíná'an-ró, nú sikí ñin tu'un ñi'in iní kúu, xí ñin kuachi xaan kúu, te vatü-ni ná kúni ná'in-ri tu'un ka'an-ro.

¹⁵ Ko nú sikí tú'un-ni kúu, xí sikí ñani sí'ví, xí sikí ley máa-ró, yúan-na te ná sándaá máa-ró núsáa. Chí ruu, tú kuní-ri skívi nduu-ri ja sándaá-ri tu'un súan.

¹⁶ Te ñi skúnu-de-i ká'a'an-i fuera municipio.

¹⁷ Yúan-na te ñi kákatiin-i Sóstenes, chaá kúñá'nu iní ve'e sinagoga. Te ñi kaja'a-i-de yuxé'é municipio. Te Galión, tú ní sá'a-de cuenta.

Ja kuáno'on túku Pablo ñuu Antioquía

¹⁸ Ko Pablo, ñi kuu kua'a kivi kánchaá-de yúan. Te ñi nakuatá'ú-de nuu taká ñani yúan. Te kua'an-de jíin barco onde ñuu Siria. Te Priscila jíin Aquila ká'a'an jíin-de. Te ñi jaá-de ñuu Cencrea. Te ñi seté-de xini-dé sikí ñin tu'un ñi keyu'u-dé.

¹⁹ Te ñi jaá-de ñuu Éfeso, te ñi skéndo-de chaá-ún yúan. Ko Pablo, ñi kivi-ni-de iní ve'e sinagoga kástátá'an-de jíin ñáyivi judío.

²⁰ Te ñi kaka'an ndá'ú-i jíin-de ja ná kéndo-de yaku-ga kivi jíin-i. Ko Pablo, tú ní játu'un-de.

²¹ Chí ñi nakuatá'ú-de nuu-í. Te ñi ka'an-de: Kánúú já kí'in ná'in-ri ñuu Jerusalén, sá'a-ri kivi íi. Ko nú kuní Dios, te nchaa tuku-ri nuu-ro. Achí-de. Te ñi kenda-de ñuu Éfeso kua'an-de.

²² Te ñi jaá-de jíin barco onde ñuu Cesarea. Te ñi kaa-de ñuu Jerusalén. Te nuu ní ndí'i ñi ka'an-de jíin tíku ñi kándíja yúan, te ñi nuu-de ñi najaa-de ñuu Antioquía.

²³ Te ñi kendoo-de yúan yaku kivi. Te vásá ní kenda-de kua'an-de, ñi jika kuu-de ñí ndáñú Galacia jíin ndáñú Frigia. Te ñi kayija-ga iní ñáyivi káskuá'a-ún ñi sá'a-de.

Ndasá ñi ni'in Apolos tu'un Jesús

²⁴ Te ñuu Éfeso ñi chaá ñin chaá judío nání Apolos, chaá ñuu Alejandría kúu-de. Te va'a ká'an-de chí ndichí xaan-dé tutü íi.

²⁵ Te chaa-ún, a ni kutu'a-de jín tú'un máá Jító'o-yo. Te jítú iní-de tú kuítá-de ká'an-de ja stá'an-de tu'un máá Jító'o-yo, vasa máni tu'un ja ní skuánducha Juan jiní-de ká'an-de.

²⁶ Te ni chundéé iní-de ká'an káji-de iní ve'e sinagoga. Te ni kajini so'o Priscila jín Aquila tu'un ká'an-de. Te ni kajaka-de chaa kua'an-de jín-de. Te ni kajani káji-ga-de tu'un Dios nuu-dé.

²⁷ Te kuni Apolos ja kí'in-de onde ñuu Acaya. Te taká ñani-ún, ni kaka'an ndéé jín-de. Te ni kachaa tutu kua'an nuu chaa káskuá'a yúan ja ná kuátá'ú-de chaa. Te nuu ní jaa-de yúan, te va'a ni chindéé ní chituu-de ñayivi kákandíja tu'un luu máá-ya.

²⁸ Te ma'ñú taká ñayivi ní státá'an-de jín chaa judío. Te ni stá'an-de ja Jesús kuu-ya Cristo, natu'un ká'an tutu ij.

19

Chaa káskuá'a jín Juan káni'in-dé tu'un Espiritu Santo

¹ Te nini kándeé Apolos iní ñuu Corinto, te ni ja'a Pablo vai-de ñuu ichi nínu-ga, te ni ncha-de ñuu Éfeso. Te yúan ni jiní-de nuu sáva ñayivi káskuá'a.

² Te ni jika tu'un-de-i: A ni kani'in-ro Espiritu Santo ja ní kákandíja-ró xí té chá'an-ga, áchí-de. Te máá-i, ni kaka'an-i jín Pablo: Té kuni tu'un-ga-ná ja ío Espiritu Santo, áchí-i.

³ Yúan-na te ni kachí Pablo: Na siki ní kajanducha-ro núsáá, áchí-de. Te ni kaka'an-i: Siki tú'un ni skuánducha Juan, áchí-i.

⁴ Te ni ka'an Pablo: Ni skuánducha Juan jín tú'un ja ná nákani iní-i, te áchí-de jín ñayivi ja ná kándíja-i nuu l'a vai ichi yatá-dé, kuu Cristo Jesús. Achí-de.

⁵ Te nuu ní kajini so'o-i tu'un yá'a, te ni kajanducha-ní-i jín sí'ví máá Jító'o-yo Jesús.

⁶ Te Pablo, ni chaa-de nda'a-dé siki-í. Te ni chaa-ni Espiritu Santo siki-í jíná'an-i. Te ni kaka'an-i sín sín yu'u. Te ni kajani-i tu'un-ya.

⁷ Te ni jo natu'un uxí uu tá'an-i.

⁸ Te ni kivi Pablo iní ve'e sinagoga. Te ni chundéé iní-de, ni ka'an vatu máá-de nuu uní yoó, ndatu'un-de te skándíja-de ñayivi siki ñuu nuu tá'ú Dios tiñu.

⁹ Yúan-na te sava-i, ni kakuja'a iní-i te tú ní kákandíja-i. Te ni kaka'an ndiva'a-i siki íchi Dios nuu taká ñayivi kánataka. Te ni kuxio-ni Pablo núu ñayivi-ún. Te kaja'an chaa káskuá'a-ún jín-de. Te ndita'an kivi ní ndatu'un-de jín chaa-ún iní escuela in chaa nání Tiranno.

¹⁰ Te uu kua ni sá'a-de súan. Te taká ñayivi káxiukú ñuu Asia, kuu ñayivi judío te kuu ñayivi ñuu Grecia, ni kajini so'o-i tu'un máá Jító'o-yo Jesús.

¹¹ Te ni sá'a Dios tiní tiñu ñá'nu xaan jín ndá'a Pablo.

¹² Te ni kakinchaka pañito-de xí sá'ma-dé nuu ñayivi kaku'u. Te ni kaxndéé siki-í. Te ni kanduva'a-ni-i kue'e káta'an-i. Te tachí kini, ni kákenda iní-i kája'an.

Ja ní kundéé tachí kini jín sé'e Esceva

¹³ Te sava chaa judío, ni kajika kuu-de káskunu-de tachí kini. Te kákuni-de kuatíñu-de sí'ví máá Jító'o-yo Jesús ja kíñi'in-de tachí kini iní ñayivi. Te súan ni kaka'an-de: Ká'an ni'in-rí jín-ró jín sí'ví Jesús ja jáni Pablo tu'un-ya, áchí-de.

14 Te ñin cháa judío nání-de Esceva, kúu-de sutu ñá'nu, te ñi io usia se'e yíi-de ja kásá'a tiñu yá'a.

15 Ko ñi ka'an-ni tachí kíni-ún: A jiní-rí máa Jesús. Te suni a jiní-rí Pablo. Ko róo, ndé cháa kákuu-ró. Achí jín-de.

16 Te cháa tá'an tachí kíni-ún, ñi kundée-de, ñi kenda koyo-de iní ve'e-ún chi ñi katují-dé.

17 Te tu'un yá'a ñi jichá kua'an ñí núu ñáyivi káxiukú iní ñuu Éfeso, kúu ñáyivi judío jín ñáyivi ñuu Grecia, ñi kajini tu'un-i. Te ñi kayu'ú xa'an-í. Te ñi kanakana jaa-i máa Jító'o-yo Jesús jín sí'ví-yá.

18 Te kua'a ñáyivi já ní kakandíja, ñi jakoyo-i nuu Pablo, ñi kanakani ndaa-i kuachi-i jín tiñu ñáa ñi kásá'a-i.

19 Te kua'a cháa ja ní kásá'a tiñu ñavá'a, ñi jakoyo-de kándá'a-de tutu-de. Te ñi kaja'mu-de tutu-ún jító nuu táká ñáyivi. Te ñi katava-dé cuenta nasaa ncháa tutu ñi kayu-ún. Te ñi kajini-de ja úy xiko uxí mil peso kúu.

20 Súan ñi ndea téyíi tú'un máa Jító'o-yo. Te ñi jichá nuu kua'an.

21 Te nuu ní ndí'i taká tiñu yá'a, te ñi cháa iní Pablo ja kí'in-de ñuu Macedonia jín ñuu Acaya te vása nájaa-de ñuu Jerusalén. Te ñi ka'an-de: Nú ñi ja'an-rí yúan, yúan-na te kánúú kí'in-rí ñuu Roma, áchí-de.

22 Te ñi táji-de uu cháa káchindéé tá'an jín-de kája'an ñuu Macedonia, kákuu Timoteo jín Erasto. Te ñi kanchaa máa-de ñuu Asia yaku-ga kivi.

Ja ní kandonda ñuu Éfeso káka'an-i ja'a ndosó Diana

23 Te suu kivi-ún ñi kandonda xa'an ñáyivi sikí íchi-yá.

24 Chi ñi io ñin cháa platero nání Demetrio. Te máa-de jín cháa kásatiñu tá'an jín-de, xa'an ní kani'in-dé xu'ún, chí jín plata kásá'a-de ve'e lúli í'a Diana.

25 Te cháa-ún, ñi kastútú-de tá'an-de ja kásá'a suni tiñu-ún jín-de. Te ñi ka'an-de: A kajini-ro já sikí tiñu kásá'a-yó yá'a kani'in téyíi-ró xu'ún.

26 Te kajini-ro te suni kajini tu'un-ró já cháa Pablo yúan, nasu máa ñin ñuu Éfeso chí ñí-ni ñuu Asia sásiin-de ñáyivi jín tú'un ská'an-de-i. Chí ká'an-de ja násu Dios kákuu í'a kásá'a nda'a.

27 Te yú'ú-rí ja káni iní ñáyivi já tiñu sáni kúu tiñu kásá'a-yó. Te sanaa te jita viñu'un í'a ñá'nu Diana, te suni sájá'a iní-i nuu Diana luu vasa ndivii ñáyivi ñuu Asia jín ñí ñúyivi káchiñú'ún-i nuu-yá vina. Achí-de.

28 Súan ñi kajini so'o-de tu'un yá'a, te ñi kakiti xa'an iní-de. Te ñi kákana jín-de: Kúñá'nu téyíi Diana í'a ñuu Éfeso, áchí-de.

29 Te ñáyivi ñuu-ún, ñi kakuvaa-i. Te ñin ká'nu-ni ñi kandonda-i kája'an-i onde iní teatro káñu'un-i Gayo jín Aristarco, cháa ñuu Macedonia ja kájika tá'an-de jín Pablo.

30 Te kuní Pablo kivi-de nuu ká'in tútu ñáyivi-ún. Ko ñáyivi káskuá'a-ún, tú ní kája'a-i tu'un kí'in-de.

31 Te suni sava cháa kákuñá'nu iní ñuu Asia, ja kákuu amigo-de, ñi katáji tú'un kua'an nuu-dé káka'an nda'ú jín-de ja má kí'in-de iní teatro.

32 Te sava ñáyivi, ñi kákana jaa-i ñin tu'un, te sava-ga-i inga tu'un, chí junta-ún, ñi kasaka nuu-i. Te kua'a-gá-i, tú kajini kuti-í na sikí kúu ja ní kataka-i.

³³ Te sava cháa judío, n̄i kachundá'a-de Alejandro, n̄i kachiñi'in-de cháa mañú ñayivi kuá'a-ún. Yúan-na te Alejandro, sá'a-de seña jín ndá'a-dé ja ná kúná'in-i, chí ka'an-de ja'a judío jín ñayivi kuá'a-ún kuní-de.

³⁴ Ko n̄i kanakun̄i-i-de ja cháa judío kúu-de, te yúan ní kākana kó'ó-i nátu'un uy hora: Kúñá'nu téyí Diana i'a ñuu Éfeso, áchí-i.

³⁵ Yúan-na te n̄i kakuná'in ñayivi ní sá'a cháa kúu secretario ñuu-ún. Te n̄i ka'an-de: Róo ñayivi ñuu Éfeso, a kájiní taká ñayivi já ñuu Éfeso xaṇ kachiñú'un-i i'a Diana jín ndosó ja ní táji Júpiter, n̄i kuun vai.

³⁶ Te tu'un yá'a, taká kájatú'un-i. Núsáa te va'a-ga ná kasú-ro yú'u-ro te ma sá'a yachi-ro ní ñin tiñu ja tú ní kátava-ro cuenta.

³⁷ Chi n̄i kachinchaka-ró cháa yá'a onde yá'a vaša tú ní kásá'a-de ni ñin kuachi ní tú ní káka'an ndivá'a-de ni ñin tu'un siki i'a máa-yó.

³⁸ Te Demetrio jín taká cháa kásatiñu ta'an jín-de, nú kájakin-de kuachi siki ñin cháa, ío juzgado ná kí'in-de. Te ío gobernador, yúan ná kakán-de kuachi siki tá'an-de.

³⁹ Te nú ío inga tu'un kákun̄i-ro, te kuu sánda-ro onde nuu ñin junta legal.

⁴⁰ Chi yú'ú-rj ja cháa-de kuachi siki-yo, kachi-de ja kánakuatá'an máa-yó, chi ma ní'in-yo tú'un ka'an-yo najá ní kanataka-yo vína. Achí-de. Te n̄i ndi'i n̄i ka'an secretario tu'un yá'a.

⁴¹ Te n̄i jacha-de ñayivi-ún kája'an-i.

20

¹ Yúan-na te n̄i jukuñi tixin-ún. Te n̄i kana Pablo xin̄i cháa káskuá'a. Te n̄i ka'an-de jín cháa-ún ja má yú'ú-de. Te n̄i kananuu tá'an-de. Te kua'an-de ñuu Macedonia.

² Te n̄i jika kuu-de ñí taká ndañú-ún. Te n̄i ka'an-de kua'a tú'un ndéé iní jín taká ñayivi. Te n̄i ja-a-de ñuu Grecia.

³ Te n̄i kanchaa-de yúan unj yoṇ. Te a yani kí'in-de jín barco onde ñuu Siria núu. Kó cháa judío, n̄i kanatin tu'un tá'an ja ndóna siki-dé. Ja yúan ní nakani iní-de te ñu'íchi ní ja'an-de ñuu Macedonia.

⁴ Te n̄i ka'io sava cháa n̄i kaja'an jín Pablo onde ñuu Asia. Te káinání-de Sópater ñuu Berea, Aristarco jín Segundo onde ñuu Tesalónica, Gayo ñuu Derbe, Timoteo, Tíquico jín Trófimo onde ñuu Asia.

⁵ Cháa yá'a, n̄i kayoxnúu-de. Te káindatu-de ruu jíná'an-rj onde ñuu Troas.

⁶ Te ruu jíná'an-rj, nuu ní ja'a viko státilá tú yí'í yujan íá, te jín barco n̄i kenda koyo-rj ñuu Filipos. Te nuu ú'un kivi ní kanaketá'an-rj jín-de onde ñuu Troas. Te ñuu yúan n̄i kaxiukú-rí ñin semana.

Ja ní jungava Eutico ventana sá'a numq'ná

⁷ Te máa kivi ñin semana, n̄i kandutútú cháa káskuá'a-ún ja sákuáchí-de státilá. Te n̄i stá'an Pablo tu'un nuu cháa-ún, chí kenda-de kivi xían-ún. Te káni ní ka'an-de onde sava ñúu.

⁸ Te n̄i jo kua'a lámpara iní ve'e súkún núu ní ká'jin tútú-de yúan.

⁹ Te ñin cháa súchi nání-i Eutico, kanchaa-i máa yú'u ventana. Te nini n̄i kuná'an ká'an Pablo, jí'í xaṇ-ná. Te n̄i kixi-ni-i. Te n̄i jungava-ni-i onde piso unj te onde nuu ñú'un. Te a n̄i jí'i-i n̄i kandukani-de-i.

¹⁰ Yúan-na te n̄i nuu Pablo. Te n̄i jito nuu-de nuu-í. Te n̄i junu nchaa-de-i. Te n̄i ka'an-de: Ma yú'ú-ro jíná'an-ró, chí chakú-i, áchí-de.

11 Te *ni* ndaa-de. Te *ni* sákuáchí-de stätíla. Te *ni* yee-dé. Te *ni* ka'an ná'an-ga-de onde kuakundijin. Yúan-na te *ni* kee-de kua'an-de.

12 Te káno'on ñayivi jín súchí-ún chakú-i. Te kákusií xáan iní-i.

13 Te ruu, *ni* kakoyo-ri iní barco te kája'an-ri jín onde ñuu Asón, yúan naketá'an-ri jín Pablo. Chí súan *ni* sánda-a-de ja kí'in-de ñu'un íchí te ja-a-de yúan.

14 Te *ni* kanani'in tá'an-ri jín-de iní ñuu Asón. Te *ni* kaa-de barco. Te kua'an-de jín-rí ñuu Mitilene.

15 Yúan *ni* kakenda-ri jín barco. Te inga kivi ní jakoyo-ri ñuu Quío, te inga kivi ní jakoyo-ri ñuu Samos. Te *ni* kakendo-ri ñuu Trogilio. Te inga kivi ní jakoyo-ri ñuu Mileto.

16 Chí jáni iní Pablo ja já'a-ni-de kí'in-de ñuu Éfeso náva'a ma kúkuéé-de ñuu Asia te naa tiempo núú. Chí jítu iní-de ja yachi-de ñuu Jerusalén máá kivi Pentecostés nú ná kúni'in-de.

Consejo Pablo nuu cháa kákuu nuu ñúú Éfeso

17 Te káncha-a-de ñuu Mileto. Te *ni* táji-de tu'un kua'an onde ñuu Éfeso *ni* kana-de xini cháa kákuu nuu iní tikuní kándija.

18 Te nuu ní chakoyo cha-a-ún nuu-dé, te *ni* kachi-de: Máá-ró kájiní va'a-ró ndasa *ni* jiku-ri jín-ró onde kivi ní cha-a núú-rí ñuu Asia.

19 Te tú ní sávi-xi-ri máá-rí kivi ní jatíñu-ri nuu máá Jító'o-yo. Te ío hora *ni* nde'e-ri. Te kuachi ñayivi judío, ja ní kanat'in tu'un tá'an-i te *ni* kii tundó'o siki-rí.

20 Te tú ní yú'u-ri kani-ri tu'un nuu-ro ja kuatíñu va'a-ró, ni tú ní yú'u-ri stá'an-ri tu'un nuu-ro, vaša nuyá'u xí iní ve'e-ró.

21 Te *ni* jani ndaa-ri tu'un nuu ñayivi judío jín núu ñayivi s'in nación ja ná nákaní iní-i kuandatu-i nuu Dios. Te ná kándija-i nuu máá Jító'o-yo Jesucristo.

22 Te vina cháa téyí iní-ri te ja yúan ñu'un íchí-rí kí'in-ri ñuu Jerusalén. Ko tú jiní-ri naún ta'an-ri yúan.

23 Ko ndita'an ñuu já'an-ri chí ká'an Espíritu Santo jín-rí ja chindee-i ruu vekaa te kii tundó'o siki-rí.

24 Te ni tú sá'a-ri cuenta vaša ná ká'ni-í ruu, chí ja ná sjínu-ri tiñu *ni* ja'a máá Jító'o-yo Jesús nuu-rí kúu ja kánúú jáni iní-ri, jín súni ja kúsi iní-ri kani-ri tu'un va'a tu'un luu Dios.

25 Te ma'ñú táká róo ja á *ni* jika kuu-ri *ni* jani-ri tu'un ndasa koo ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, te vina a jiní-ri ja ní in-ró ma kuni kuti-gá-ro núu-rí.

26 Ja yúan kástu'un káji-rí nuu-ro jíná'an-ró vina, ja tú tau ya'u-ri niñi-ró.

27 Chí tú ní yú'u-ri kani-ri ndivii tu'un Dios nuu-ro.

28 Núsáa te koto va'a-ró máá-ró jín ní tikuní, chí Espíritu Santo *ni* jani-ya róo ja kúndito-ró-i te skée-ro tikuní máá Jító'o-yo, chí *ni* nakuaan-ya-í jín niñi-yá.

29 Chí jiní-ri ja nú ná kí'in-ri, te kivi koyo yi'í kiti xáan má'ñú-ró te ma kúnda'ú iní-ti tikuní.

30 Te suní onde nuu tá'an máá-ró kenda sava-de ka'an-de tu'un tú'un náva'a xnda'ú-de ñayivi káskuá'a kí'in-i jín-de.

31 Koo ndito iní-ro jíná'an-ró núsáa. Te ma náa iní-ro ja uní kua ndúú ñúú-ni tú ní júkuñi-ri ja kana jín-rí nuu in in-ró vaša *ni* nde'e-ri.

³² Te vina ñañi, jikán ta'u-rí nuu Dios ja'a máá-ró ja ná kuá'a-ya tú'un luu-ya núu-ro. Chi tu'un-ún kuu skuá'nu róó te ni'in-ro tá'u jíin táká-ga ñayivi ní sásin-ya.

³³ Tú ní ndío iní-ri ni plata ni oro ni sa'ma ñin ñayivi.

³⁴ A kájiní va'a-ró já ndéndúú nda'a-rí yá'a, ni ndúkú táká ja jínu nú'ún-rí jíin cháa káxiukú jíin-rí yá'a.

³⁵ Te modo ni stá'an ndi'i-ri nuu-ro já kánúú sátiñu-yó súan, nává'a chindéé tá'an-yó jíin táká cháa vitá kaku'u. Te ma náa iní-ro tú'un máá Jító'o-yo Jesús, chí súan ni ka'an-ya: Luu-ga ja kuá'a-yó ñin ndatíñu nasu já ní'in-yo. Achí-ya. Achí Pablo.

³⁶ Te nuu ní ndi'i ni ka'an-de taká tu'un yá'a, te ni jukuiñi jítí-de. Te ni jikan ta'u-dé jíin táká cháa-ún.

³⁷ Yúan-na te xaan ní kande'e taká-de. Te ni kakanuu-de Pablo, te ni katitú-de cháa.

³⁸ Chí kákuku'a xaan iní-de jíin tú'un ni ka'an Pablo ja má kuní-ga-de nuu-dé. Te kája'an-de jíin-de onde nuu ío barco.

21

Ja ní chaa iní Pablo ki'in tuku-de ichi núu Jerusalén

¹ Yúan-na te ni kakusin-ri jíin-de. Te ni káki'in ndóó-ni-ri ichi jíin barco onde ni cháa-ri ñuu Cos. Te inga kivi ní jakoyo-ri ñuu Rodas. Te yúan ni kenda-ri te ni jakoyo-ri ñuu Pátara.

² Te ni kani'in-rí ñin barco ja kí'in ñuu Fenicia. Te ni kákaa-ri nuu te kája'an-ri.

³ Te nuu ní kajini-ri nuu ñuu Chipre, te ni kaskéndo-ri ñuu-ún ichi ndávésé-rí. Te ni kajika-ri kája'an-ri jíin barco onde ñuu Siria. Te ni jakoyo-ri ñuu Tiro, chí yúan skéndo-ri barco-ún carga.

⁴ Te ni kákendo-ri yúan ñin semana, chí ni kani'in tá'an-ri jíin ñayivi káskuá'a. Te ni kaka'an-i jíin Pablo ni sá'a Espiritu ja má kí'in-de ñuu Jerusalén.

⁵ Ko nuu ní ja'a kivi-ún, te ni kenda koyo-ri. Te taká-i jíin ñásí-i jíin sé'e-i, ni kajachu'un íchí-i ruu onde yata ñuu-ún. Te ni kajukuiñi jítí-rí jíin-i yu'u mar. Te ni kajikan ta'u-rí.

⁶ Te ni kánanuu tá'an-ri yúan. Te ni kákaa-ri nuu barco kája'an-ri. Te ni kanaxió káva-i káno'on-i ve'e-i.

⁷ Te ruu jíná'an-ri, ni kenda koyo-ri ñuu Tiro ni kajika-ri jíin barco. Te ni jakoyo-ri ñuu Tolemaida. Te yúan ni kaka'an-ri jíin táká ñani. Te ni kákendo-ri jíin-de ñin kivi.

⁸ Te inga kivi-ún ni kenda Pablo jíin táká-ga-ri ja kájin-ri jíin-de. Te ni cháko-ri ñuu Cesarea. Te ni kivi koyo-ri iní ve'e ñin cháa jáni tu'un nání-de Felipe. Cháa-ún kuu ñin cháa ndí'usiá. Te ni kákendo-ri jíin-de.

⁹ Te cháa-ún, ío kuun sésí'i súchí-de kájani-i tu'un Dios.

¹⁰ Te ni káxiukú-rí yúan kua'a kivi. Te ichi núu Judea ni kii ñin cháa jáni tu'un Dios, nání-de Ágabo.

¹¹ Te ni cháa-de nuu-rí. Te ni ki'in-de sánchí Pablo. Te ni ju'ni-de nda'a jíin sí'in Pablo. Te ni ka'an-de: Súan ká'an Espiritu Santo: Ñayivi judío, súan ku'ni-i cháa xín sánchí yá'a, te nú ná jáa-de ñuu Jerusalén. Te nastúu-i-de nuu ñayivi sín nación. Achí-de.

¹² Tu'un-ún n̄i kajini so'o-ri. Te ruu jín cháa ká'in yúan, n̄i kaka'an nda'ú-ri jín Pablo ja má káa-de ki'in-de ñuu Jerusalén.

¹³ Yúan-na te n̄i ka'an Pablo: Naja kánda'i-ro te ndúkuí'a in̄i añú-ri kás'a-ró. Ch̄i ruu, a ío tu'a-ri ja násu máa ñin ja kúnu'ni-ri in̄i ñuu Jerusalén, ch̄i suni ja kúu-ri yúan ja siki sí'ví máa Jíto'o-yo Jesús, áchí-de.

¹⁴ Te tú ní kúu ská'an-ri-de. Te n̄i kasía-ni-ri-de. Te n̄i kaka'an-ri: Ná kóo ndasa játa'an in̄i máa Jíto'o-yo, áchí-ri.

¹⁵ Yúan-na te vásá ní kasátu'a-ri taká ndatíñu-ri. Te n̄i kaka-ri ñuu Jerusalén kája'an-ri.

¹⁶ Te suni kája'an yaku cháa káskuá'a in̄i ñuu Cesarea jín-ri, ncháka-de ñin cháa ñuu Chipre nání-de Mnasón. Chaa n̄i skuá'a aná'an kúu-de. Te n̄i kakendoo-ri ve'e cháa-ún.

¹⁷ Te nuu ní jakoyo-ri ñuu Jerusalén, te ñani-yo-ún, n̄i kakus̄i xáan iní-de n̄i kajatá'ú-de ruu.

¹⁸ Te inga kivi xían-ún n̄i kivi Pablo jín-ri jíná'an-ri in̄i ve'e Jacobo. Te yúan n̄i kakutútú taká cháa kákuu nuu.

¹⁹ Te Pablo n̄i sá'a-de saludar cháa-ún. Yúan-na te n̄i jani-de tu'un taká tiñu n̄i sá'a Dios jín ñáyivi s̄in nación nini jatíñu-de nuu-yá.

²⁰ Te n̄i kajini so'o-de tu'un yá'a. Te n̄i kanakana jaa-de Dios. Te n̄i kaka'an-de jín Pablo: Ñání, vina te n̄i jin-ro ná kua'a mil ñáyivi judío n̄i kakandíja-i. Te nene káandatú n̄i'in-i nuu ley.

²¹ Ko n̄i kajini tu'un-de ja stá'an-ro núu taká cháa judío káxiukú iní ñuu ñáyivi s̄in nación ja má kuándatú-ga-de nuu Moisés, ni ma xití ndúu-ga se'e-de, ni ma kuándatú-de taninu aná'an.

²² Ndasa kuu núsáa, ch̄i kuni tu'un ñáyivi já ní cháa-ro, te taká kua'a ndíja-i.

²³ Sá'a ja káka'an-ri jín-ró yá'a núsáa: A ká'io kuun cháa yá'a ja á n̄i kakeyu'u-dé.

²⁴ Kuaka cháa yá'a ná kí'in-de jín-ró. Te nasándoo-ró máa-ró jín-de. Te kua'a-ró xú'un núu-dé náva'a ná sété-de xin-dé. Yúan-na te juku'un in̄i taká ñáyivi-ún ja tú kuti-gá naún ío ja ní kandatú'un-i siki-ro, ch̄i kundaq in̄i-i ja súni jándatú máa-ró núu ley.

²⁵ Ko ñáyivi s̄in nación ja kákandíja-ún, a n̄i kachaa-ri carta kua'an nuu-í ja má kuándatú-i ni ñin tu'un yúan. Te ma kée-í kuñu ja ní soko núu ndosó, ni niñi, ni kiti kuá'ñá. Te ma káka téné-i. Achí-de.

²⁶ Yúan-na te Pablo, n̄i jaka-de cháa-ún. Te inga kivi xían-ún, n̄i nasándoo-de máa-de jín-de. Te n̄i kivi-de in̄i ve'e ij ja kástu'ún-de nuu-í na kivi jínu kándundoo-de te soko-dé kiti núu-yá siki ñin ñin-de núu.

Ja ní kakat̄in-i Pablo in̄i ve'e ij

²⁷ Te kákuu-de ja síjínu-de ndí'usiá kivi-ún núu. Ko sava judío ñuu Asia, n̄i kajini nuu Pablo kánde-de in̄i ve'e ij. Te n̄i kaská'an ndí'i ñáyivi yúan. Te n̄i kakat̄in Pablo.

²⁸ Te n̄i kákana jaa: Chaa Israel, kua'a núu nda'a jíná'an-ró, chi cháa yá'a jka kuu-de taká ñuu, stá'an-de nuu taká cháa te ká'an-de siki ñáyivi-yo, jín siki ley, jín siki lugar yá'a. Te suni a n̄i skivi-de sava cháa s̄in nación in̄i ve'e ij yá'a te n̄i sáchá'an-de ve'e ij. Achí.

²⁹ Ch̄i onde ná kánde Pablo iní ñuu-ún n̄i kajini judío ja kánde-de jín Trófimo, cháa ñuu Éfeso. Te n̄i kajani in̄i ja ní skivi Pablo cháa-ún in̄i ve'e ij.

³⁰ Te níi-ni ñuu-ún nĭ kãndonda-i. Te nĭ katakã-i. Te nĭ kãkãtĩn-i Pablo. Te nĭ kãstãa-i-de nĭ kenda-de yatã vé'e ij-ún. Te nĭ kãnakasũ-ni-i yuxé'é.

³¹ Te kãja'ni-i Pablo núú. Ko nĭ ja'an tu'un yá'a nuu general chãa tĩn soldado ja ní ñúú Jerusalén nĭ kãndonda-i kãkuvaã-i.

³² Te chãa general, nĭ jaka-de soldado jĩn capitãn. Te kãjĩnu-de kãja'an-de ondẽ nuu kã'jin ñayivi kuá'a-ún. Te nĭ kãjĩni ñayivi já ní jakoyo general jĩn soldado, te nĭ kajukuiñi-i ja kãja'a-i Pablo.

³³ Yúan-na te nĭ jaa general te nĭ tĩn-de Pablo. Te nĭ tá'ú-de tĩnu nĭ jakunu'nĭ Pablo jĩn úu cadena. Yúan-na te nĭ jikã tu'un ndé chãa kúu-de te naún ní sá'a-de.

³⁴ Te ñayivi kuá'a-ún, sava-i nĭ kãkana-i ñn tu'un te sava-gã-i ingã. Te tú ní kúndaã inĭ-de naún sikĩ kúu ja súan kãkuvaã-i. Te nĭ tá'ú-de tĩnu kua'an Pablo cuartel.

³⁵ Te nuu ní jaa Pablo escalera ve'e-ún, te soldado nĭ kandiso Pablo, chi xaã ní kãndonda ñayivi kuá'a.

³⁶ Chi kua'a ñayivi vái koyo-i ichi yatã soldado, te kãkana jaa-i: Ka'ni-ni chãa jiañ, áchĩ-i.

³⁷ Te kãskãvi-de Pablo inĭ vekãa, te nĭ ka'an Pablo jĩn general: Á kuu ka'an-nã ñn tu'un jĩn-ni, áchĩ-de. Te nĭ kachĭ general jĩn-de: Jini-ro kã'an-ro yú'u ñúú Grecia náún.

³⁸ Nasũ róo kúu máã cháa ñuu Egipto ja íku ñuu nĭ xndón-da-ró-i nĭ kãnakuatã'an máã-i, te suni nĭ kiñi'in-ró kúun mil chãa kuí'nã kãja'an-de jĩn-ró ondé nuu ñú'un té'é náún. Achĩ.

³⁹ Yúan-na te nĭ kachĭ Pablo: Máã-nã kúu ndija chãa judío, te ñn se'e ñuu Tarso, ñn ñuu kã'nu ndañúú Cilicia. Te kã'an ndã'ú-nã jĩn-ni kuá'a-ni tu'un ná kã'an-nã jĩn ñayivi yá'a. Achĩ-de.

⁴⁰ Te general, nĭ ja'a-de tu'un. Te nĭ jukuiñi Pablo nuu escalera. Te nĭ sá'a-de señał jĩn ndã'a-dé nuu ñayivi-ún. Te ná'in yúu-ni nĭ kãkuu-i. Yúan-na te jĩn yú'u hebreo nĭ ka'an-de:

22

Ja ní ka'an Pablo ja'a máã-de nuu-i

¹ Ñãni jínã'an-ni, jĩn tákã ní chãa kãkuu táã, kuni so'o-ni tu'un kã'an-nã ja'a máã-nã jĩn-ni vina, áchĩ-de.

² Te nĭ kãjĩni so'o-i ja kã'an Pablo tu'un jĩn yú'u hebreo, te ví'i-gã nĭ kãkunã'in-i. Te nĭ ka'an Pablo:

³ Máã-nã kúu chãa judío, nĭ kaku ndija-nã inĭ ñuu Tarso ndañúú Cilicia. Ko nĭ ja'nu-nã inĭ ñuu yá'a. Te escuela Gamaliel nĭ kutu'a va'a-nã nĭ stã'an-de tu'un nĭ'in ley ñuu-yo núu-nã. Te kãchiñũ'ún va'a-nã nuu Dios nátũ'un kãsã'a máã-ni vina.

⁴ Te nĭ chĩndikĩn-nã ñayivi kãkãndĩja tu'un yá'a ondẽ ná ndi'i-i kuu. Te kúu chãa kúu ñã'an, nĭ kãtĩn-nã-i nĭ chĩndee-nã-i vekãa.

⁵ Te sutũ ñã'nu jĩn tákã chãa kãkuu nuu, nĭ kãjĩni-de ja súan nĭ sã'a-nã. Te suni chãa-ún, nĭ kãchãa-de tutu nuu tákã ñani. Te nĭ kãja'a-de tutu-ún nuu-nã nĭ ja'an-nã ondẽ ñuu Damasco ja kuáku'nĭ-nã ñayivi kãxiũkú yúan. Te kinanchaka-nã-i ondẽ ñuu Jerusalén te ndo'o-i yá'a núú.

⁶ Te nĭ ki'in-nã ichi kua'an-nã. Te nĭ kuyani-nã yuñúú Damasco nátũ'un kãxiũ kúu. Te nĭ ndii nchãã-ni nuu-nã nĭ jĩnu ñn ndua ndi ní kii ichi ándivi.

7 Te n̄i ndua-ni-ná nuu ñú'un. Te n̄i jini so'o-ná ká'an ñ tu'un jíin-ná: Saulo, Saulo, naja ch̄indik̄in-ro rúu, áchí.

8 Yúan-na te n̄i ka'an-ná: Ndé chaá kúu-ní vii, Táta, áchí-ná. Te n̄i ka'an-ya jíin-ná: Máá-rí kúu Jesús ñuu Nazaret ja ch̄indik̄in-ro rúu, áchí-ya.

9 Te chaá kája'an jíin-ná, n̄i kajinj ndija-de ndua ndí-ún, te n̄i kayu'ú-de, ko tú ní kájini so'o-de tu'un n̄i ka'an-ya jíin-ná.

10 Yúan-na te n̄i ka'an-ná: Táta, te ñaun sá'a-ná, áchí-ná. Te n̄i kach̄i máá Jító'o-ná jíin-ná: Ndukoo te ki'in-ro ñúu Damasco. Te yúan ta'u tíñu nuu-ro ndasa sá'a-ró, áchí-ya.

11 Te tú ní jini-ná nuu ní ñin, ch̄i ndí ncháa ndua ndí-ún. Te chaá kája'an jíin-ná, kátjin-na-de nda'a-ná kua'an-ná jíin-de onde ñuu Damasco.

12 Te yúan kánchaa ñin chaá nání Ananías. Te taká ñayivi judío yúan káka'an ja cháa va'a kúu Ananías, chi va'a jándatu-de nuu ley.

13 Te n̄i jaá chaá-ún te n̄i kandita-de nuu-ná. Te n̄i ka'an-de jíin-ná: Ñáni Saulo, ná ndúndijin nuu-ro, áchí-de. Te n̄i jini-ni-ná nuu-dé.

14 Te n̄i kach̄i-de: Máá Dios ndiyi táa-yo, n̄i jani-ya róo vina ja ná júku'un in̄i-ro tú'un kuní-ya. Te kun̄i-ro núu máá I'a ndaa, te kuni so'o-ró tú'un ka'an-ya.

15 Te kuu-ró testigo máá-yá nuu ndívii ñayivi taká ja ní jini-ro jíin já ní jini so'o-ró.

16 Ma kúu uun in̄i-ro vina núsáa. Ndukuiñi te kuanducha-ro. Te kakan ta'u-ro núu-yá. Achí-de jíin-ná.

17 Te n̄i naxió káva-ná n̄i nchaá-ná ñuu Jerusalén. Te jikán ta'u-ná in̄i ve'e ñi, te n̄i skóto-ya náa.

18 Te n̄i jini-ná nuu-yá n̄i ka'an-ya jíin-ná: Ndúkú ndéé-ró te kenda yach̄i-ro in̄i ñuu Jerusalén yá'a, chi ma kuátú'ún-i tu'un-ri jáni ndaa-ro núu-í, áchí-ya.

19 Te n̄i ka'an-ná jíin-yá: Táta, a kájini-i ja ní kivi-ná ndíta'an ve'e sinagoga n̄i jatjin-ná taká ñayivi kákandija nuu-ní. Te n̄i stují-ná-i n̄i taan-ná-i vekaa.

20 Te kivi ní jichá niñi Esteban, chaá n̄i jani ndaa tu'un-ní, suni kándij-ná yúan sáa. Te n̄i jatú'ún-ná ja ní ji'i-de. Te n̄i ndito-ná sa'ma cháa n̄i kaja'ni Esteban. Achí-ná jíin-yá.

21 Te n̄i kach̄i-ya jíin-ná: Kuá'an, ch̄i táji máá-rí róo ki'in jiká-ró onde nuu ñayivi s̄in nación, áchí-ya jíin-ná. Achí Pablo.

22 Te a n̄i kajini ná'in-i onde n̄i ka'an-de tu'un yá'a. Yúan-na te n̄i kakuvaa-i. Te n̄i kaka'an jaa-i: Ná kúxio chaá jian ná kúu-de. Tú va'a chaá kúu-de ja kúchaku-ga-de ñuyivi yá'a. Achí-i.

23 Te súan kákana kó'o-i. Te n̄i kaskée-i tikach̄i-i kája'an. Te n̄i kaskánda-i tikachá ñú'un.

24 Te n̄i tá'ú tíñu general ná kivi Pablo in̄i cuartel. Te n̄i ka'an-de ja ná xndichí soldado Pablo onde jíin cuarta náva'a kutuní in̄i general na sik̄i ní kãndonda ñayivi-ún sik̄i Pablo.

25 Te n̄i kaju'ni-de Pablo jíin yó'o ñú. Te n̄i ka'an Pablo jíin cháa kúu capitán ja kándij-de yúan: Á ío ley kuá'a-ní cuarta ñin chaá ñuu Roma ja té chá'an-ga ndúkú víi-ní kuach̄i-de, áchí-de.

26 Te n̄i jini so'o capitán tu'un yá'a, te n̄i kee kua'an. Te n̄i ka'an jíin general: Ndasá sá'a-ní, chi chaá ñuu Roma kúu chaá yá'a, áchí.

27 Yúan-na te n̄i jaá general nuu Pablo. Te n̄i jiká tu'un-de: Kach̄i nú suu chaá ñuu Roma kúu-ró, áchí. Te n̄i ka'an Pablo: Jaan, suu máá-ná kúu, áchí-de.

²⁸ Te *nĭ* ka'an general: Ruu, *chi nĭ ja'a-ri* kua'a xú'ún, te *nĭ* kaja'a-de tu'un kuu-ri ĩn *chaa ñuu yúan*, áchí. Te *nĭ* ka'an Pablo: Ko náá, *chĭ túu*. *Chĭ ĩnĭ ñuu-ún nĭ kaku-ná*, áchí-de.

²⁹ Yúan-na te *ja kákuni xndó'o-de*, *nĭ kākuxio-ni kája'an*. Te suni onde general *nĭ yú'ú*, *chi nĭ juku'un ĩnĭ-de ja ní ju'ni-de* Pablo. Te ĩn *chaa ñuu Roma kúu Pablo*.

³⁰ Te *inga kivi xían-ún*, *kuni-de kundaá va'a ĩnĭ-de na siki kúu ja ní kãndonda chaa judío siki Pablo*. Te *nĭ ndáji-de cadena nú'ni Pablo*. Te *nĭ tá'ú-de tiñu nĭ taká taká sutu ñá'nu jín taká chaa junta*. Te *nĭ kiñi'in-de Pablo*. Te *nĭ jani-de nuu cháa nĭ kãndutútú*.

23

Ja ní kãndij Pablo nuu junta siki máa-de

¹ Yúan-na te *nĭ ndakoto Pablo nuu junta*. Te *nĭ ka'an-de: Ñáni jíná'an-ní*. Máa-ná *chĭ a jini va'a ĩnĭ-ná ja ní jandatu va'a-ná nuu Dios onde vina*. Achí-de.

² Yúan-na te máá *sutú ñá'nu-ga nání Ananías*, *nĭ tá'ú tiñu nuu cháa ká'jin yani nuu-dé-ún ja ná kuá'a-ún ĩn jiki máá yú'u-dé*.

³ Te *nĭ ka'an Pablo jín sutú ñá'nu-ún: Xáán ndoo ka'an-ro*. Dios *stují-yá róó*. *Chĭ kãnchaa-ro ja sãnda-ro tiñu-ri nátu'un ká'an ley*. *Chi vasa tú ío ley te tá'ú-ró tiñu ja stují-dé ruu náun*. Achí-de.

⁴ Te *nĭ kaka'an chaa ká'jin nuu-dé-ún: Naja ká'an ndivá'a-ró jín sutú ñá'nu Dios*, áchí *jín-de*.

⁵ Te *nĭ ka'an Pablo: Tú ní jini-ná ja sutú ñá'nu kúu-de ñáni*, *chĭ yóso núu tutú: Ma ká'an ndivá'a-ró siki cháa kúñá'nu ĩnĭ ñuu-ro*. Achí.

⁶ Ko nuu ní *jini Pablo ja sava-de kákuu-de saduceo te sava-ga-de kákuu-de fariseo*, te *nĭ ka'an jaa-de nuu junta: Ñáni jíná'an-ní, máa-ná kúu chaa fariseo, se'e fariseo*. *Chĭ ñúkuu ĩnĭ-ná ja náchaku taká ndiyi*, te *ja yúan xndichí-ní náá*. Achí-de.

⁷ Te *ja súan nĭ ka'an-de*, te *nĭ kãkanaá chaa fariseo jín cháa saduceo*. Te *chaa junta, sĭn sĭn tu'un nĭ kaka'an-de*.

⁸ *Chĭ kaka'an chaa saduceo ja má náchaku ndiyi*, *ni tú ká'io ndajá'a-yá, ni tachĭ*. Ko *chaa fariseo, kãjatú'ún-de ndenúni tu'un-ún*.

⁹ Te *xaan ní kuvaá*. Te *sava chaa kãchaa tutu ja kákuu tá'an chaa fariseo, nĭ kãndukuiñi*. Te *nĭ kaka'an ni'in: Tú ní ĩn kuachi kãni'in-rí siki cháa yá'a*. Sanaa te *nĭ ka'an ndija ĩn añu xí ĩn ndajá'a-yá jín-de*. *Ma sãni'in ĩnĭ-yo núu Dios núsáá*. Achí.

¹⁰ Te *xaan ní kãkanaá-i*. Te general, *yú'ú-de ja ndátá ñáa-i Pablo*. Te *nĭ tá'ú-de tiñu ja ná kivi soldado te kañaan ĩnu Pablo sava ma'ñú-i*, te *ná kivi-de ĩnĭ cuartel*.

¹¹ Te *akuáa-ún nĭ chaa-ni máá Jító'o-yo núu-dé te nĭ ka'an-ya jín-de: Pablo, ma ndúku'a ĩnĭ-ro, chĭ nátu'un nĭ jani ndaa-ro tú'un-ri ĩnĭ ñuu Jerusalén*, suni *súan kánúu kíkãni-ró tú'un-ri onde ĩnĭ ñuu Roma*, áchí-ya.

Ja ní kãnatĭn tu'un tá'an-i ka'ni-í Pablo

¹² Te nuu ní *kundijin, nĭ kãkutútú sava ñayivi judío*. Te *nĭ kãnatĭn tu'un tá'an-i*. Te *nĭ kaka'an téyí-i ja má kée kúti-í staa ni ma kó'o kuti-í nducha onde nú tú ka'ni-í Pablo*.

¹³ Te *ví'í-gá uu xiko judío nĭ kaka'an téyí-i tu'un yá'a*.

14 Te *nĭ* kaja'an-i nuu sutu ñá'nu jĭn núu cháa kákuu nuu, te *nĭ* kaka'an-i jĭn cháa-ún: Máá-ná, *nĭ* kaka'an téyí-ná ja má kée kúti-ná onde nú tú ka'ni-ná Pablo.

15 Núsáa te máá-ní jíná'an-ní jĭn táká junta, kuáka'an-ní jĭn general ná kiñi'in-de Pablo chaa-de nuu-ní yá'a, *chĭ* kákuni-ní xndichi va'a-ga-ní-de, achí-ní. Te ná kótú'a máá-ná ka'ni-ná-de onde té chaa-ga-de yá'a. Achí-i.

16 Ko ĩn se'e yí kua'a Pablo, *nĭ* jini so'o-i ja súan *nĭ* kanatĭin tu'un tá'an. Te *nĭ* ja'an-i *nĭ* kivi-i *inĭ* cuartel. Te *nĭ* kastu'ún-i nuu Pablo.

17 Te *nĭ* kana Pablo xini ĩn chaa kúu capitán. Te *nĭ* ka'an-de: Kunchaka suchi yá'a ki'in-ro jĭn-i nuu general, *chĭ* ío ĩn tu'un kastu'ún-i nuu-dé, achí-de.

18 Te capitán, *nĭ* jaka-de-i kua'an-de jĭn-i nuu general. Te *nĭ* ka'an-de: Pablo chaa yindi'u vekaa, *nĭ* ka'an nda'ú-de jĭn-ná ja kinchaka-ná suchi yá'a nuu-ní, *chĭ* ío ĩn tu'un ka'an-i jĭn-ní, achí-de.

19 Te *nĭ* tĭin general nda'a-í. Te *nĭ* kuxio-de jĭn-i. Te *nĭ* jiká tu'ún sá'i-de-i: Naún tu'un ka'an-ro jĭn-rí kuni-ro, achí-de.

20 Te *nĭ* ka'an-i: Chaa judío *nĭ* kaskétá'an-de tu'un ja yúchaan ka'an nda'ú-de jĭn-ní kiñi'in-ní Pablo nuu táká chaa junta, *chĭ* xndichi va'a-de Pablo siki tĭnu kákuni-de, achí-de.

21 Ko ma kándĭja-ní, *chĭ* ví'i-gá uu xiko-de káindatu sa'i-de. Te káka'an téyí-de ja má kée-dé staa ni ma kó'o-de nducha onde nú tú ka'ni-dé Pablo, achí-de. Te vina a káindatu tu'a-de onde ná kuátu'un-ní. Achí-i.

22 Te *nĭ* tá'ú tĭnu general nuu-í, ja tú ni ĩn nuu kachí-i ja súan *nĭ* kastu'ún-i nuu-dé. Te *nĭ* táji-de-i kuano'on-í.

23 Yúan-na te *nĭ* kana-de xini úu capitán. Te *nĭ* ka'an-de: Sátu'a-ró úu ciento soldado, jĭn uní xiko uxĭ soldado koso caballo, jĭn úu ciento soldado kátĭin lanza, nává'a kingoyo-ro jĭn-de onde ñuu Cesarea ka'ĭin akuáa vina.

24 Te suni ná sátu'a-de caballo koso Pablo. Te koto va'a-de Pablo kingoyo-de onde nuu Félix chaa kúu gobernador, achí-de.

25 Te *nĭ* chaa-de ĩn carta ja ní ka'an tu'un yá'a:

26 Máá-ná kúu Claudio Lisias. Te cháa-ná carta yá'a nuu ní Félix, gobernador ñá'nu. Ta ni táa.

27 Ñayivi judío, *nĭ* katĭin-i ĩn chaa yá'a. Te a yani ka'ni-í-de núu, ko *nĭ* nama-ná-de jĭn soldado *chĭ* *nĭ* jini-ná ja cháa ñuu Roma kúu-de.

28 Te kuni-ná kundaá *inĭ*-ná najá kájikān-i kuachi siki-dé. Te *nĭ* jani-ná-de nuu junta máá-i jíná'an-i.

29 Te *nĭ* jini-ná ja siki ley máá-i kájikān-i kuachi siki-dé. Ko tú ní'in-ná ni ĩn kuachi siki-dé ja kúu-de xí ja kúndee-de vekaa.

30 Ko *nĭ* ní'in-ná tu'un ja ní kanatĭin tu'un tá'an ñayivi judío siki-dé. Te ja yúan táji-ná-de kujaa yachi-de nuu-ní. Te tá'ú-ná tĭnu nuu ñayivi kájikān-i kuachi siki-dé ja suni ná jákoyo-i nuu-ní. Te yúan ka'an-i jĭn-ní nú najá kájikān-i kuachi siki-dé. A *nĭ* kuu *nĭ* ka'an-yo táa. Achí.

31 Te soldado, *nĭ* kajaka ñúu-ní Pablo kua'an jĭn-de onde ñuu Antípatris natu'un *nĭ* ta'u tĭnu nuu.

32 Te inga kivi ní kanaxío káva-ni soldado káno'on onde cuartel, te *nĭ* kaxndóo Pablo nuu soldado káyoso caballo ná kí'in-ún jĭn-de.

33 Te *nĭ* jakoyo-ún ñuu Cesarea. Te *nĭ* kaja'a carta nuu gobernador yúan. Te suni *nĭ* jani ndiĭ Pablo nuu-dé.

³⁴ Te nĭ ka'u gobernador carta-ún. Te nĭ jikā tu'ún-de ndé estado kúu Pablo. Te nĭ jinĭ-de ja cháa ñuu Cilicia kúu Pablo.

³⁵ Te nĭ ka'an-de: Ná cháa cháa kájikan kuachi sikĭ-ro. Yúan-na te kuni ná'in-rĭ tu'un ka'an-ro, áchi-de. Te nĭ tá'ú-de tiñu nĭ jakuva'a Pablo inĭ palacio Herodes.

24

Ja ní ka'qn Pablo ja'q máa-de nuu Félix

¹ Te nuu ú'un kivĭ te máa sutú ñá'nu Ananías jíin sáva cháa kákuu nuu, jíin ĩin cháa ká'an yu'u núu-dé nání Tértulo, nĭ chaĭkoyo ñuu-ún. Te nĭ kivĭ koyo nuu gobernador nĭ kasátú'ún sikĭ Pablo.

² Te nĭ kana gobernador xinĭ Pablo. Te nĭ sátú'ún Tértulo sikĭ-dé nĭ ka'an: Tátā, ja ní kúu ja vĭndāa vinené káxiukú-yó. Te ja vá'a cháa kúu-nĭ te nĭ kejá'a ndúva'a taká tiñu inĭ ñuu yá'a sá'a-nĭ.

³ Chĭ nene kánakuatá'ú-yó taká tiñu sá'a-nĭ taká lugar. Te kúsĭ inĭ-yo jíin, chĭ xaan vá'a sá'a-nĭ, tátā Félix.

⁴ Ko ká'an nda'ú-ná jíin-nĭ, ma kitĭ inĭ-nĭ, te kuni so'o-nĭ ĩin tu'un lúli ká'an-ná jíin-nĭ nú va'a-nĭ.

⁵ Chi nĭ kajinĭ-ná cháa yá'a ja kúu-de ĩin kue'e kúu-de ĩin kuachi. Te kánakuatá'an máa ñáyivi judío ní inĭ ñuyĭvi sá'a-de. Te skandá-de taká cháa nazareno.

⁶ Te suni a ndúkú ndé-de sáchá'an-de ve'e ĩi, ko nĭ kakatiin-ná-de. Te kákuu-ná sánda-ná jíin-de núu, nátu'un ká'an ley máa-ná.

⁷ Ko nĭ jaq-nĭ general Lisias, te nĭ janchaa-de cháa yá'a nda'a-ná.

⁸ Te nĭ tá'ú-de tiñu ja cháa kájikan kuachi sikĭ-dé, ná kíkoyo-de nuu-nĭ. Te vina kuu xndichĭ máa-nĭ-de, te ná kuni-nĭ jíin yú'u máa-de ná káa taká kuachi ja jĭkán-ná sikĭ-dé nuu-nĭ. Achĭ-de.

⁹ Te suni nĭ kasátú'ún ñáyivi judío sikĭ-dé káka'an ja súan kúu ndija taká kuachi-de.

¹⁰ Yúan-na te nĭ sá'a gobernador seña nuu Pablo ná ká'an-de. Te nĭ ka'an Pablo: A jinĭ-ná ja kuá'a kuiá kúu-nĭ gobernador inĭ ñuu yá'a, te yúan kúsĭ inĭ-ná sánda-ná ĩin tu'un sikĭ máa-ná nuu-nĭ.

¹¹ Chĭ máa-nĭ, kuu juku'un inĭ-nĭ ja té kuu-ga uxĭ uu kivĭ ní kaa-ná nĭ ja'an-ná ñuu Jerusalén nĭ jachiñú'ún-ná Dios yúan.

¹² Te cháa yá'a, tú ní kajinĭ kutĭ-dé nú státá'an-ná jíin ĩin cháa inĭ ve'e ĩi, xĭ nú xndóna-ná ñáyivi inĭ ve'e ĩi, xĭ inĭ máa ñuu.

¹³ Ni tú prueba taká kuachi kasátú'ún-de sikĭ-ná.

¹⁴ Ko kachĭ ndaa-ná nuu-nĭ ja chíñú'ún-ná Dios ndĭyi táa-ná. Ko modo chíñú'ún-ná-ún, káka'an-de ja sá'an ñaa kúu. Te kándĭja-ná taká tu'un yóso núu tutú ley jíin núu tutú cháa nĭ kajani tu'un-ya ondé sáa.

¹⁵ Te ĩin núu-nĭ kándĭja-ná jíin-de tu'un ká'an Dios ja náchaku taká ndĭyi, kúu ñáyivi vá'a te kúu ñáyivi ú'u.

¹⁶ Ja yúan jĭtú inĭ-ná sá'a-ná taká tiñu va'a náva'a tú kuka nuu-ná nuu Dios jíin núu ñáyivi.

¹⁷ Ko kua'a kuiá nĭ kuu, te vasa ní nchaq-ná nĭ sá'a-ná caridad nuu ñáyivi ñuu ná. Te suni nĭ ja'ni-ná kitĭ núu-yá.

¹⁸ Te nĭ kani'in-dé náa inĭ ve'e ĩi kánde-ná násándoo-ná máa-ná. Ko tú ní káxiukú ñáyivi kuá'a ja kákuva-i jíin-ná, ko nĭ ka'ĭin yakú cháa ñuu Asia jíin-ná.

19 Te ná kuíñi cháa-ún nuu-ní yá'a. Te ná ká'an máa-de siki-ná nú naún kuachi ni sá'a-ná kájani iní-de.

20 Xí ná ká'an cháa ká'in yá'a te nú ni kani'in-dé in kuachi xaan siki-ná kivi ní kandij-ná nuu junta-de yúan.

21 Xí sánaa te kájani iní-de ja kuachi-ná kúu máa yá'a-ni, chi kivi ní kandij-ná nuu junta ni ka'an jaa-ná: Kándija-ná ja náchaku taká ndiyi, te ja yúan káxndichí-ní náá, áchí-ná. Achí Pablo.

22 Te ni jini so'o Félix tu'un yá'a. Te a kúndaá va'a iní-de jín íchi yá'a. Te ni sténdatu-de-ún jíná'an. Te ni ka'an-de: Ondé ná cháa general Lisias te kuní ndi'i-ri tiñu kákuni-ro. Achí-de.

23 Te ni tá'ú-de tiñu nuu capitán ná kóto va'a Pablo. Te ni ja'a-de tu'un ná káa kuu-de in tí'li. Te ma kasú nú vai tá'an-de kinchaka-i ja kée-dé, xí kíká'an-i jín-de.

24 Te ni kuu yaku kivi. Te ni cháa Félix jín nāsí'i-de Drusila, ña'an judía kúu-ña. Te ni kana-de xiní Pablo. Te ni jini ná'in-de tu'un ja kánúú kándija-yó núú Jesucristo.

25 Te ni ka'an Pablo jín-de ndasa jíka tiñu ndaa, te ná kúxndíi va'a-de máa-de. Te suni ni jani Pablo tu'un ja cháa juicio. Te ni yu'ú Félix. Te ni ka'an-de: Vina te kuá'an. Ko nú inga kivi núña-ri te kana-ri xiní-ro kí-ró, áchí-de.

26 Te suni núkuu iní-de ja kuá'a Pablo xu'un núu-dé núú. Ja yúan tini jínu ni kana-de xiní Pablo ni ja'an-de nuu-dé ni ndatu'un-de jín-de.

27 Ko nuu ní ndi'i uu kuia te ni nukuiñi Porcio Festo nuu Félix. Te kuní Félix ja ná kúsii iní ñayivi judío jín-de. Te yúan ní skéndo-de Pablo iní vekaa.

25

Naja kuní Pablo ki'in-de nuu César

1 Te uní-ni kivi já ní kivi Festo kúu-de gobernador iní ñuu-ún, te ni kenda-de iní ñuu Cesarea kua'an-de onde ñuu Jerusalén.

2 Te taká sutu ñá'nu jín taká cháa kákuñá'nu nuu ñayivi judío, ni jakoyo nuu Festo. Te ni kajani tu'un nuu-dé siki Pablo. Te ni kaka'an nda'ú jín Festo,

3 ja nú va'a-de te ná táji-de Pablo no'on ñuu Jerusalén. Chi ni kanat'in tu'un tá'an ja ká'ni Pablo iní ichi.

4 Ko ni kachi Festo ja á yíndi'u va'a Pablo onde ñuu Cesarea, te suni naki'in yachi máa-de ichi nó'on-de.

5 Te ni ka'an-ga Festo: Nde róo kánuña-ró kí'in-ro, ná kúun-ró kíngoyo tútú-ró jín-rí. Te yúan ka'an-ro te nú ío kuachi-de. Achí-de.

6 Te ni kendo-de jín cháa-ún nátu'un una xí uxí kivi. Te ni ncha-de ñuu Cesarea. Te inga kivi ní nungoo-de iní municipio. Te ni tá'ú-de tiñu ni cháa Pablo nuu-dé.

7 Te a ká'in cháa judío ja ní kikoyo ichi ñuu Jerusalén. Te ni cháa Pablo te ni kajikó ndú-ún-de. Te ni kandonda ni kasátú'un téyíi siki-dé. Ko tú ní kákundé jín tú'un tú'un.

8 Te ni ka'an Pablo ja'a máa-de: Tú ní sá'a-ná ni in kuachi siki ley judío, ni siki vé'e ii, ni siki César, áchí-de.

9 Ko Festo, chi ná kúsii iní cháa judío kuní-de, te ni ka'an-de jín Pablo: Á tú kuní-ro kí'in-ro onde ñuu Jerusalén te yúan sánda-ri taká tu'un yá'a, áchí-de.

10 Te n̄i ka'an Pablo: A kándij-ná in̄i municipio César vina, te yá'a níni kúndaq tiñu-ná. Máá-ní, a jiní va'a-ní ja tú ní sá'a-ná ni in̄i kuachi sik̄i cháa judío.

11 Ch̄i nú ío kuachi-ná, nú n̄i sá'a-ná in̄i kuachi xaan já ká'ni-ní náá te vatu-ni kuu-ná núsáá. Ko nú tú ío ndaa tu'un kásátú'un cháa yá'a sik̄i-ná, te ni in̄i cháa ma kúu ku'a-de náá nuu cháa yá'a jiná'an-de. Núsáá te ki'in-ná nuu César kuní-de. Achí-de.

12 Te Festo, n̄i kandatú'un-de jín junta, te n̄i kachi-de jín Pablo: A n̄i ka'an-ro já ki'in-ro núu César kuní-ro. Vina te ki'in-ro núu-dé núsáá. Achí-de.

Ja ní ka'an Pablo ja'a máá-de nuu Agripa

13 Te n̄i kuu yakú kiv̄i. Te n̄i jaá rey Agripa jín Berenice onde ñuu Cesarea káka'an-de jín Festo.

14 Te kua'a kiv̄i ní kaxiukú-de yúan. Te n̄i jani Festo tu'un Pablo nuu rey-ún: Ío in̄i cháa yá'a n̄i skéndo Félix kándeé vekaa.

15 Te ná ni ja'an-ná ñuu Jerusalén, te sutu ñá'nu jín ñáyivi kákuu nuu judío, n̄i jakoyo-i nuu-ná kájikan-i kuachi sik̄i cháa yá'a.

16 Te n̄i kachi-ná jín-i ja tú ío costumbre cháa ñuu Roma ja ká'ni-dé in̄i cháa nú tú xna'an-ga kuiñi ñáyivi kájikan kuachi sik̄i-dé nuu-dé. Yúan-na te kuu ka'an-de ja'a máá-de nuu kuachi-ún.

17 Yúan-na te n̄i chakoyo tútú-i yá'a. Te inga kiv̄i tú ní kúkuéé-ná n̄i nungoo-ná mesa sándaq-ná kuachi. Te n̄i tá'ú-ná tiñu n̄i kii cháa yá'a.

18 Te ká'jin ñáyivi kájikan kuachi sik̄i-dé. Ko tú ni in̄i kuachi xaan ní káni'in-í sik̄i-dé nátu'un jáni in̄i-ná nuu.

19 Ch̄i máni sik̄i já káandija máá-i n̄i kuu tu'un-ún, jín sik̄i in̄i cháa nání Jesús ja á n̄i ji'í-de. Ko Pablo, áchí-de ja chakú ndija cháa-ún.

20 Te máá-ná, tú ní kútuní kuti iní-ná ndasa kúndaq tu'un-ún. Te n̄i jika tu'un-ná-de, sánaa kuní-de ki'in-de ñuu Jerusalén te yúan kúndaq kuachi-de.

21 Ko máá Pablo, n̄i kachi-de ja ki'in-de nuu Augusto te kúndaq kuachi-de yúan kuní-de. Te n̄i tá'ú-ná tiñu ná kúndeé-de vekaa onde táji-ná-de ki'in-de nuu César. Achí-de.

22 Yúan-na te n̄i kachi Agripa jín Festo: Máá-ná, suni kuni so'o-ná tu'un ká'an cháa jian kuní-ná, áchí-de. Te n̄i kachi Festo: Yuchaan te kuni so'o-ní tu'un ká'an-de, áchí-de.

23 Te kiv̄i xian-ún, n̄i chakoyo Agripa jín Berenice ká'io tu'a-de. Te n̄i kiv̄i koyo-de in̄i municipio jín sáva general jín cháa kákuñá'nu in̄i ñuu-ún. Te n̄i tá'ú tiñu Festo n̄i cháa Pablo.

24 Te n̄i ka'an Festo: Táta rey Agripa jín táka níi cháa káxiukú jín-ná yá'a. Vina te nde'é-ní nuu cháa yá'a, ch̄i sik̄i-dé n̄i kándonda taká ñáyivi judío ñuu Jerusalén jín ñáyivi judío ñuu yá'a kájikan-i cháa yá'a nuu-ná te káka'an-i ja tú ío va'a kuchaku-ga cháa yá'a.

25 Ko tú ní'in-ná ni in̄i kuachi sik̄i-dé ja kúu-de. Ko n̄i ka'an-de ja ki'in-de nuu Augusto kuní-de. Te ja yúan ní ka'an-ná ja táji-ná-de ki'in-de.

26 Te sik̄i cháa yá'a tú kútuní in̄i-ná naún tu'un cháa-ná nuu jito'o-ná. Ja yúan ní kiñi'in-ná-de nuu-ní jiná'an-ní, te kánúú-gá nuu máá-ní, táta rey Agripa. Te xndichí-ní-de nává'a ná ní'in-ná tu'un cháa-ná carta ki'in.

27 Ch̄i kúka nuu-ná táji-ná in̄i preso ki'in, te nú tú kastu'ún-ná naún kuachi kájikan-i sik̄i-dé. Achí-de.

26

¹ Te nĭ kachĭ Agripa jíin Pablo: Já'a-rĭ tu'un ka'an-ro já'a máa-ró, áchĭ-de. Te nĭ skáa Pablo nda'a-dé. Te nĭ ka'an-de ja'a máa-de:

² Kúsĭi inĭ-ná vina, chĭ kuu ka'an-ná ja'a máa-ná nuu-ní, tátā rey Agripa. Chi ñayĭvi judío, kásátú'ún-i sikĭ-ná.

³ Chĭ a jini va'a máa-ní taká tanĭnu jíin taká tu'un ñayĭvi judío jín'an-i. Já yúan ká'an nda'ú-ná jíin-ní ja jíin paciencia kuni so'o-ní tu'un kani-ná nuu-ní.

⁴ A kájinĭ taká ñayĭvi judío ndasa nĭ sá'a-ná onde lúli-ná, chĭ onde ná lúli-ná nĭ nchaa-ná jíin ñayĭvi ñúu-ná jíin inĭ ñuu Jerusalén.

⁵ Te máa-de, nú kákuni-de kachĭ ndaa-de, te a kájinĭ-de náa ja onde xnáñúú ní kuu-ná ĩn fariseo. Te sa'an fariseo, yí-ga káa vásá taká-ga sa'an-yo.

⁶ Te vina, chĭ sikĭ já ñúkuu inĭ-ná tu'un nĭ keyu'u Dios nuu ndiyi táa-yo, yuán ní kákana-de náa vina kúndaā kuachi-ná yá'a.

⁷ Chĭ ndí'uxĭ uu tatā Israel, ndúú ñúú kájatĭñu va'a-i nuu-yá sanaa te kunĭ máa-i tu'un nĭ keyu'u-yá. Sikĭ tú'un yá'a nĭ kasátú'ún cháa judío sikĭ-ná, tátā rey Agripa.

⁸ Te naja kájanĭ inĭ-ní ja má kúu naschakú Dios taká ndiyi.

⁹ Te máa-ná, nĭ jani inĭ-ná ndíso-ná tiñu ndonda téyí-ná sikĭ sí'ví Jesús ñuu Nazaret núú.

¹⁰ Te tiñu-ún, suni súan nĭ sá'a-ná inĭ ñuu Jerusalén. Chi nĭ nĭ'in-ná orden nuu taká sutu ñá'nu. Te xaān ní taan-ná ñayĭvi ndóo inĭ vekāa. Te suni nĭ chu'un-ná voto ja ná kúu-i, te nĭ kaji'ĭ-i.

¹¹ Te tinĭ jĭnu nĭ xndó'o-ná-i inĭ taká ve'e sinagoga. Te fuerza stétuu-ná ka'an ndiva'a-i núú, chĭ téyí xaān ní kitĭ inĭ-ná nuu-i. Te nĭ chindikĭn-ná-i jĭnu-ná jíin-i onde ñuu jĭká.

¹² Te jĭku-ná jíin tiñu-ún. Te nĭ ja'an-ná ñuu Damasco ndíso-ná tiñu sutu ñá'nu.

¹³ Te máa ká'uxĭ uu kúu, tátā rey, kua'an-ná ichi-ún. Te nĭ jinĭ-ná ĩn ndua ndíi ní kii ichi ándíví, ví'ĭ-gá vásá ndíkandĭi káa. Te nĭ ndii ncháa-nĭ ñí núu-ná jíin núu cháa kuāngoyo jíin-ná.

¹⁴ Te nĭ kandaā ndí'i-ná nuu ñú'un. Te nĭ jini so'o-ná tu'un nĭ ka'an jíin-ná jíin yú'u hebreo: Saulo, Saulo, naja chindikĭn-ro rúu. Xaān yí kúu ja kuañú yatá-ró punta garrocha. Achĭ.

¹⁵ Yúan-na te nĭ ka'an-ná: Ndé chaā kúu-ní vii, Tátā, áchĭ-ná. Te máa Jĭto'o-ná nĭ kachĭ-ya jíin-ná: Máa-rĭ kúu Jesús ja chindikĭn-ro rúu.

¹⁶ Ndukoo te kundĭĭ-ro, chĭ nĭ kenda-rĭ nuu-ro náva'a kani-rĭ róo kuatĭñu-ro núu-rĭ, te kani ndaa-ro tú'un naĭn ní jinĭ-ro jíin sáva-ga tu'un ka'an-rĭ jíin-ró, chĭ ndenda-ga-rĭ nuu-ro.

¹⁷ Te nama-rĭ róo nuu taká ñayĭvi ñúu-ro jíin núu ñayĭvi sĭin nación. Chĭ nuu ñayĭvi-ún tájĭ-rĭ róo kĭ'in-ro vina.

¹⁸ Náva'a kuña-ró ndúchi-í. Te ná kenda-i chĭi ñuñáa nuu tá'u Satanás tiñu nuu-í, te no'on-i nuu Dios nuu ío ndijĭn, náva'a kandĭja-i nuu-rĭ te sá'a-rĭ tuká'nu inĭ-rĭ nuu-í. Yúan-na te nĭ'in-í ta'u jíin ñayĭvi ní sásĭin-rĭ. Achĭ-ya jíin-ná.

¹⁹ Tatā rey Agripa, ja yúan tú ní sánĭ'in inĭ-ná nuu tú'un nĭ jini so'o-ná onde andíví.

²⁰ Chĭ xna'an-ga nĭ jani-ná tu'un nuu ñayĭvi káxiukú ñúu Damasco, jíin inĭ ñuu Jerusalén, jíin ñí ñúu Judea, jíin núu ñayĭvi sĭin nación. Nĭ jani-ná tu'un

nuu-í ja ná nákaní iní-i, te ná náxíó káva iní-i ichi núu Dios, te ná sá'a-i tiñu va'a ja kánúú sá'a-i te nú a nī nakani iní-i.

²¹ Ja sikí yá'a te nī kakatiin ñáyivi judío náá iní ve'e i. Te ka'ni-í náá kákuni-i núú.

²² Ko nī chindéé ní chituu Dios náá, te kándij nī'in-ná onde vina, jáni ndaa-ná tu'un nuu ñáyivi lúli jíin núu ñáyivi ñá'nu. Chī Moisés jíin cháa nī kajani tu'un Dios onde sáá, súan nī kajani-de tu'un ná taká tiñu cháa. Te suni máá yúan-ni ká'an tuku máá-ná.

²³ Chi nī kajani-de tu'un ja kánúú ndó'o Cristo, te xna'an-ga máá-yá nachaku vásá taká-ga ndíyi, náva'a kani-ya tu'un ja ní ndundiin nuu ñáyivi ñúu-yo jíin núu ñáyivi sīn nación. Achí-de.

²⁴ Te súan nī ka'an Pablo ja'a máá-de, te nī ka'an jaa Festo: Kátachi-ro, Pablo. Ja ní skuá'a xa'an-ro te ndúkú kútachi-ro. Achí.

²⁵ Ko nī ka'an Pablo: Tú kátachi-ná, tátá Festo, chī ío kájí iní-ná ká'an ndaa-ná tu'un yá'a.

²⁶ Chī máá rey, a jiní va'a-de taká tu'un yá'a. Te tú yú'ú-ná ka'an-ná tu'un yá'a jíin-de. Chī a jiní-ná ja tú kúñáá iní-de jíin ní in tu'un ká'an-ná, chī tú sa'í jika taká tiñu yá'a.

²⁷ Tátá rey Agripa, á kándija-ní ja káka'an cháa kájani tu'un-ya ondé sáá. A jiní máá-ná ja kándija-ní, áchí Pablo.

²⁸ Yúan-na te nī ka'an Agripa jíin Pablo: A yani kandija-ri nuu Cristo sá'a-ró kuní-ro, áchí-de.

²⁹ Te nī ka'an Pablo: Vasa a yani xí túu, ko jikán ta'u-ná nuu Dios ja máá-ní jíin taká-ga cháa kájini so'o tu'un ká'an-ná vina, ná ndúu-ní nátu'un máá-ná, ko cadena yá'a chī túu, áchí-de.

³⁰ Te nī ndí'i nī ka'an Pablo taká tu'un yá'a. Te nī ndukuiñi rey jíin gobernador jíin Berenice, jíin taká cháa nī kaxiukú jíin-de.

³¹ Te nī kakuxio sīn máá-de. Te nī kandatú'un-de: Tú ní in kuachi ní sá'a cháa yá'a ja kúu-de xí ja kúndee-ga-de vekaa, áchí-de.

³² Te nī kachī Agripa jíin Festo: Kuu sía-ní cháa yá'a núu, nú tú ní ká'an-de ja kí'in-de onde nuu César kuní máá-de. Achí-de.

27

Jíin barco kua'an Pablo ichi núu Roma

¹ Te nī kundaá ja kíngoyo-ri jíin barco onde ñuu Italia. Te nī kaja'a-de Pablo jíin sáva-ga cháa ká'in vekaa-ún nuu in capitán nání Julio ja tīn-de soldado nání Augusto.

² Te nī kivi koyo-ri iní in barco ñuu Adramitio kája'an-ri ichi yú'u mar ñuu Asia. Te suni in cháa onde ñuu Macedonia ñuu Tesalónica ja nání-de Aristarco, kua'an-de jíin-ri.

³ Te inga kivi ní jakoyo-ri ñuu Sidón. Te Julio, nī kundá'ú iní-de Pablo. Te nī ja'a-de tu'un nī jandéé Pablo amigo-de, náva'a chindéé chítuu-i-de.

⁴ Te ñuu yúan nī kenda-ri kája'an-ri jíin barco, nī kaja'a-ri ichi chí ñuu Chipre nuu ndó'yo tachi, chī sua nī nana nuu tachi.

⁵ Te nī kundéé-ri nī kaja'a-ri nuu mar Cilicia jíin núu mar ñuu Panfilia. Te nī jakoyo-ri ñuu Mira ja kándeé iní ñuu Licia.

⁶ Te ñuu yúan nī nī'in capitán in barco ñuu Alejandría ja kí'in ichi núu Italia. Te nī skivi-de ruu iní barco-ún jíin'an-ri.

7 Te kua'a kiví ní kajika kuéé-ri nuu ndúcha-ún. Te fuerza-ni ni jakoyo-ri yuñúu Gnido. Te tuká ní já'a tachí-ún tu'un kaka-ri. Te ni kaja'a-ri ichi chíi ñuu Creta nuu ndó'yo tachí, xiin ñuu Salmón.

8 Te xaán ní ndúkú ndéé barco-ún. Ni jika nduu te ni jakoyo-ri jíin ñin lugar nuu káskúnání-i Buenos Puertos. Te yani puerto-ún ío ñuu Lasea.

9 Te vina chí a ni kuu kua'a kiví. Te sanaa te kiñá'án ñin tundó'o nuu mar, chí a ni já'a viko kóndicha ini, te ni ka'an ni'in Pablo jíin-de:

10 Táta jíná'an-ní, jini-ná ja xaán yí kóo viaje yá'a, te kii ñin tundó'o sikí barco. Ko nasu máa ñin barco jíin ndátíñu naa, chí suni kii tundó'o-ún sikí máa-yó. Achí-de.

11 Ko tú ní kándija capitán ja ká'an Pablo, chí sua ni kándija-ga-de tu'un ká'an cháa skáka barco-ún jíin já ní ka'an cháa xíin barco.

12 Ko sikí já puerto-ún tú ío va'a ja kéndgo-de ní viko víjin, te ni kanakani ini kua'a-gá-i ja kenda koyo-i yúan, sanaa te kuu jakoyo-i ñuu Fenice, te yúan kéndgo-i viko víjin kájani ini-i. Chí ñuu Fenice kúu ñin puerto ñuu Creta ja jito xíin íchi nínu jíin íchi véé.

13 Te ni kee ñin tachí íchi sur. Te ni kajani ini-i ja jáa-i nuu kákuni-i. Te ni skáka-ga-i barco, kájika nduu-i ñuu Creta.

Ja ní ndonda ñin tachí xaán sikí barco

14 Ko ni kunúu. Te ni ndonda-ni ñin tachí xaán já nání Euroclidón.

15 Te ni stáa-ni barco kua'an-ni jíin. Te tú ní kúu kundéé barco jíin tachí. Te ni kasía-ni-ri kua'an te kuangoyo-ni-ri jíin.

16 Te ni jakoyo-ri nuu ndó'yo tachí chíi ñin isla lúlí nání Claudia. Te u'u xaán ní kanatiin-ri barco lúlí ja ndikín yata.

17 Te ni kaskívi-i ini barco ká'nu. Te ni kaju ni va'a-i máa barco ká'nu jíin yó'o jíin vitú. Te ni síjinú-i sa'ma xndéché íchi xiní, chí káyú-ú-i ja tñin barco nú kaku'un yu'u mar. Te súan-na kája'an-ri jíin.

18 Ko xaán ní kaja barco ni sá'a tachí xaán. Te kiví xían-ún, ni kakejá'á-i káskána-i taká ndatíñu ndíso barco.

19 Te kiví uní, taká ndatíñu játíñu barco ni kajacha nda'a-rí.

20 Te kua'a kiví tuká ndijin túun ndikandii jíin tíñúú xíní, ní tú ní júkuiñi kuti tachí xaán-ún. Te tuká káñukuu ini-ri kaku-ri núú.

21 Te ni kuu kiví já tuká káyee kúti-rí staq. Te ni jukuiñi Pablo sava ma'ñú cháa-ún. Te ni ka'an-de: Táta, ni kájanatú-ni tu'un ni ka'an-ná, te ma kenda-yó ini ñuu Creta, te ma kóto-yó tundó'o yá'a ní ma náa ndátíñu núú.

22 Ko vina ká'an ni'in-ná jíin-ní, ma kúku'a ini-ní jíná'an-ní. Chí ni ñin-ní ma náa-ní. Chí máni máa-ni ndatíñu jíin barco kúu ja náa.

23 Chí kuni-ni ni kanchaa ñin ndajá'a máa Dios jíin-ná. Chí l'a-ún xíin náa, te játíñu-ná nuu-yá.

24 Te ni kachí-ya jíin-ná: Pablo, ma yú'ú-ro, chí kánúú jáa-ro núú César. Te a ni já'a Dios taká cháa kua'an jíin-ró jíin núu-ro. Achí-ya.

25 Táta jíná'an-ní, ma yú'ú-ní núsáa. Chí máa-ná, a kándija-ná nuu Dios ja súan kuu natu'un ni ka'an-ya jíin-ná.

26 Ko níni kíkani-yó núú ñin isla, áchí-de.

27 Te ni kuu uxí kuun ákuáa. Te kájika-ri nuu mar Adriático. Te nuu ní kuu sava núú, te kájani ini ñayivi káskáka barco ja á ni kakuyani-ri nuu ñin ñu'un íchí.

28 Te *n̄i* *k̄askuíta* *ka'nu-i* *̄in* *plomada* *ch̄i* *nducha*. Te *n̄i* *kajin̄i-i* *ja* *íó* *oko* *nda'a*. Te *n̄i* *kajika-ga-i* *̄in* *tí'li*. Te *n̄i* *kanaskuíta* *ka'nu* *tuku-i* *plomada*. Te *n̄i* *kajin̄i-i* *ja* *íó-ga* *xia'un* *nda'a*.

29 Te *káyu'ú-i* *jaa-i* *̄in* *nuu* *íó* *toto* *ch̄i* *nducha*. Te *n̄i* *kaskána-i* *kuun* *káa* *tíkánchu* *t̄in* *yata* *barco-ún* *kua'an*. Te *kákuni-i* *ja* *ná* *kúndij̄in* *yach̄i* *yach̄i*.

30 Te *chaa* *káskáka* *barco*, *kákuni-de* *kunu-de* *ki'in-de* *j̄in* *barco* *lúli*, *te* *xndóo-de* *barco* *ká'nu* *núú*. *Ja* *yúan* *ní* *kaskúun-de* *barco* *lúli-ún* *nuu* *ndúcha*, *te* *kásá'a-de* *ja* *ki'in-de* *ichi* *núu* *barco* *ká'nu* *ja* *skáa-ga-de* *k̄a* *tíkánchu* *yúan* *núú*.

31 Te *n̄i* *kach̄i* *Pablo* *j̄in* *capitán* *j̄in* *soldado*: *Nú* *tú* *kendoo* *chaa* *yúan* *in̄i* *barco* *ká'nu* *yá'a*, *te* *m̄a* *kúu* *k̄aku* *kuti* *máá-ní* *j̄iná'an-ní*, *áchí-de*.

32 *Yúan-na* *te* *soldado*, *n̄i* *k̄axiti-de* *yo'o* *t̄in* *barco* *lúli*. Te *n̄i* *kasía-ni-de* *ni* *tene* *kua'an*.

33 Te *nuu* *kuákundij̄in* *te* *n̄i* *ka'an* *ndéé* *Pablo* *j̄in* *táká* *chaa* *ja* *ná* *kée-de* *staa*: *Vina* *íó* *ux̄i* *kuun* *ki'vi* *ja* *káind̄ito-ní* *te* *ká'io* *ndich̄a* *in̄i-ní* *ch̄i* *tú* *ní* *káyee* *kúti-ní* *staa*.

34 Te *ká'an* *nda'ú-ná* *j̄in-ní* *ja* *ná* *kée-ní* *staa*, *te* *ná* *náni'in* *iní-ní* *núsáa*. *Ch̄i* *ní* *̄in-ní*, *m̄a* *náa* *ní* *̄in* *ix̄i* *xini-ní*. *Achí-de*.

35 Te *n̄i* *nd̄i'í* *n̄i* *ka'an-de* *t̄u'un* *yá'a*. Te *n̄i* *ki'in-de* *̄in* *staa*. Te *m̄a* *ñú* *táká* *ñaȳivi-ún* *n̄i* *jikan* *ta'u-de* *nuu* *Dios*. Te *n̄i* *sákuáchí-de*. Te *n̄i* *kejá'á-de* *yée-de* *staa-ún*.

36 *Yúan-na* *te* *n̄i* *kandundéé* *iní* *táká-i*. Te *suní* *n̄i* *kayee-í* *staa*.

37 Te *ja* *úndi'i-r̄i* *ká'io* *ū* *ciento* *un̄i* *xiko* *xia'un* *̄in-r̄i* *ja* *káxiukú-r̄i* *in̄i* *barco*.

38 Te *n̄i* *kanda'a* *ch̄i-i* *ja* *ní* *kayee-í* *staa*. *Yúan-na* *te* *n̄i* *kajacha-i* *trigo* *kua'an* *nuu* *ndúcha-ún*, *n̄i* *kanasáñama-i* *barco*.

Ja ní naa barco nuu ñú'un íchí

39 Te *nuu* *ní* *kundij̄in*, *te* *tú* *ní* *kánakuni-i* *ñu'un* *íchí*. *Ko* *n̄i* *kajin̄i-i* *̄in* *nuu* *kátisú'ú* *ja* *íó* *ñit̄i*. Te *kákuni-i* *jaa-i* *yúan* *j̄in* *barco* *nú* *ná* *kúu* *sá'a-i*.

40 Te *n̄i* *k̄axiti-í* *yo'o* *yí'i* *k̄a* *tíkánchu* *yúan*. Te *n̄i* *k̄axndóo-i* *k̄a-ún* *nuu* *mar*. Te *n̄i* *k̄astá'ya-i* *nuu* *t̄in* *su'm̄a* *skuíko* *barco*. Te *n̄i* *kajata* *kaa-i* *sa'ma* *xin̄i* *náv̄a'a* *xndéché* *tach̄i* *barco*. Te *n̄i* *kajika-i* *kua'an-i* *ichi* *yú'u* *mar*.

41 *Ko* *n̄i* *jakoyo-de* *̄in* *nuu* *náketá'an* *ū* *yucha* *in̄i* *mar*. Te *n̄i* *kaku'un* *tá'an* *barco* *j̄in* *tóto* *j̄in* *ñit̄i*. Te *ichi* *núu* *barco-ún* *n̄i* *t̄in-ni*, *te* *tuká* *ní* *kandá* *kuti*. Te *yata* *barco-ún* *n̄i* *ka'ya-ni* *ja* *ní'in* *n̄i* *kaku'un* *su'ma* *mar*.

42 *Yúan-na* *te* *n̄i* *kandat̄u'ún* *soldado* *ja* *ká'ni* *táká* *preso* *náv̄a'a* *m̄a* *súchá* *ni* *̄in-i* *ja* *kúnu-i*.

43 *Ko* *capitán-ún*, *nama-de* *Pablo* *kun̄i-de*. Te *n̄i* *jasu-de* *t̄u'un-ún*. Te *n̄i* *tá'ú-de* *tiñu* *nú* *ndé* *ñaȳivi* *kúu* *súchá-i* *te* *ná* *kée-ni-i* *ki'in-i* *nuu* *mar* *xna'an-ga* *te* *jakoyo-i* *ond̄e* *nuu* *ñú'un* *íchí*.

44 Te *sava-ga-i* *ná* *kénda-i* *ki'in-i*, *sava-i* *koso* *téne-i* *j̄in* *tabla* *te* *sava-ga-i* *j̄in* *pedazo* *yunu* *barco*. Te *súan* *n̄i* *kakaku* *nd̄i'i-i* *n̄i* *jakoyo-i* *ñu'un* *íchí*.

28

Ja ní ta'an Pablo ñuu isla Malta

1 Te *nuu* *ní* *kakaku-r̄i*, *yúan-na* *te* *n̄i* *kani'in-r̄i* *t̄u'un* *ja* *isla-ún* *nání* *Malta*.

2 Te *ñaȳivi* *s̄in* *yu'u* *yúan*, *n̄i* *kakuman̄i-í* *j̄in-r̄i* *j̄iná'an-r̄i*. Te *n̄i* *kastá'an-i* *̄in* *ñu'un*, *ch̄i* *kúun* *sāu* *te* *v̄ijin* *sá'a*. *Yúan-na* *te* *n̄i* *kakana-i* *xin̄i-r̄i* *n̄i* *jakoyo-r̄i* *nuu-í*.

³ Te *nj* stútú Pablo yaku titaka. Te *nj* taan-dé nuu ñú'un. Te *in* koq, jínu-ti ní kenda-ti já ní kuní'ní. Te *nj* chiyú'ú-ni-ti ndá'a-dé.

⁴ Te ñayivi sîn yu'u ñú-ún, *nj* kajini-i ja ndíta kaa koq-ún yíyú'ú-tí nda'a-dé. Te káka'an-i: Ndaa ja cháa já'ni ndíyi kúu cháa yá'a núsáa. Te vasa a *nj* kaku-de nuu mar, ko máa I'a tu'un ndaa tú já'a tu'un kuchaku-ga-de, áchí-i.

⁵ Ko Pablo, *nj* kisi-de koq-ún nuu ñú'un. Te tú ñáun ní tá'an-de.

⁶ Te máa-i, káinda-tu-i ja chú'un kuiñi-dé xí nduá-de te kuu-de. Ko *nj* kuná'an xáan káinda-tu-i *nj* kajini-i ja tú ñáun ní tá'an-de. Yúan-na te *nj* nakani in-i te *nj* kaka'an-i ja *in* i'a kúu Pablo.

⁷ Te yani yúan *nj* io ñu'un cháa kúu gobernador in-i isla-ún, nání-de Publio. Te cháa-ún, *nj* kana-de ruu jíná'an-ri. Te *nj* ja'a núu-de ve'e-de *nj* kakendoo man-ri jín-de un-i kivi.

⁸ Te táa Publio kátúu-dé nuu jito, kú'u-de jín kue'e kiji jín *in* kue'e kúun chji-de. Te *nj* kivi Pablo ve'e cháa-ún. Te *nj* jikan ta'u-dé. Te *nj* chaa-de nda'a-dé sikí cháa-ún. Te *nj* nduva'a-ni cháa-ún.

⁹ Yúan-na, te suni sava-ga ñayivi kaku'u ní isla-ún, *nj* jakoyo-i. Te *nj* kanduva'a-ni-i.

¹⁰ Te ñayivi-ún, *nj* kajatú'ún-i ruu jíná'an-ri, te *nj* kaja'a-i kua'a ndátíñu *nj* kakuta'u-ri. Te nuu ní kenda koyo-ri kua'an-ri, te *nj* kaja'a-i taká ndatíñu kánandi'i-ri.

Ja ní jani Pablo tu'un in-i ñuu Roma

¹¹ Súan-ni onde nuu uní yoo, te *nj* kajika-ri kua'an-ri jín *in* barco ñuu Alejandría ja ní kanchaa nuu isla tiempo viko víjin. Te barco-ún, máa cháan ndiso *in* figura ñayivi Cástor jín Pólux.

¹² Te *nj* jakoyo-ri ñuu Siracusa. Te yúan *nj* kakendoo-ri un-i kivi.

¹³ Te yúan *nj* kenda koyo-ri kua'an-ri nduu nduu yundúcha. Te *nj* jakoyo-ri ñuu Regio. Te inga kivi ní kee tachí íchi sur, te inga kivi xián-ún, *nj* jakoyo-ri ñuu Puteoli.

¹⁴ Te yúan *nj* kani'in tá'an-ri jín sáva ñani. Te *nj* kaka'an nda'ú-de jín-ri *nj* kakendoo-ri jín-de *in* semana. Yúan-na te vása ní jakoyo-ri ñuu Roma.

¹⁵ Te ñani yúan a *nj* kani'in-dé tu'un ruu jíná'an-ri. Te *nj* kenda koyo-de, *nj* kakita'an-de ruu onde nuyá'u nání Apio jín ndénúni mesón. Te *nj* jini Pablo nuu-dé. Te *nj* nakuatá'ú-de nuu Dios. Te *nj* ndundéé iní-de.

¹⁶ Te nuu ní jakoyo-ri ñuu Roma, te *nj* ja'a capitán taká preso nuu cháa kakuñá'nu nuu ejército ñuu Roma. Ko *nj* ja'a-de tu'un kunchaa sîn Pablo jín *in* soldado kukoto-ún-de.

¹⁷ Te nuu uní kivi te *nj* kana Pablo xiní taká cháa kakuñá'nu nuu ñayivi judío *nj* kakutútú-de. Te *nj* ka'an Pablo jín-de: Nání jíná'an-ró, ruu tú kuti ñáun ní sá'a-ri sikí ñúu-yo ní sikí táninu táa-yo. Ko onde ñuu Jerusalén *nj* kaja'a-i ruu nuu cháa ñuu Roma jíná'an-de. Te *nj* kachindee-de ruu vekaa.

¹⁸ Te cháa ñuu Roma, *nj* kaxndichí-de ruu. Te kákuni-de sía-de ruu núu, chj tú ní *in* kuachi ío sikí-ri ja kúu-ri.

¹⁹ Ko tú ní játú'ún ñayivi judío. Yúan ní jikan-ri ja kí-ri nuu César. Ko ña tú vai-ri ja ká'an-ri sikí ñayivi ñúu-ri.

²⁰ Ja yúan ní kana-ri xiní-ro jíná'an-ró, náva'a ná kuní-ri nuu-ro te ka'an-ri jín-ró. Chj sikí tú'un káñukuu in-i ñayivi Israel kúu ja nú'ni-ri jín cadena yá'a. Achí-de.

21 Te n̄i kaka'an chaa-ún jín Pablo: Tú ni ñn carta ní cháa nuu-rí onde ñuu Judea ja kúni tu'un-rí róó. Te taká ñani ja ní chakoyo yá'a, tú kákastu'ún-de ní tú kaka'an-de ní ñn tu'un ñáá siki-ro.

22 Ko kuni so'o-rí tu'un ka'an-ro nú ndasa jáni iní-ro kákuni-rí. Ch̄i siki tú'un yá'a a kájini-yo já taká ñayivi kaka'an ndiva'a-i. Achí-de.

23 Te n̄i teta'an Pablo ñn kivi. Te n̄i chakoyo kua'a-dé ve'e nuu ncháa Pablo. Te nuu cháa-ún n̄i jani ndaa-de tu'un ñuu nuu tá'ú Dios tiñu. Te ndúkú-de skándija-de chaa-ún siki tú'un Jesús onde jín tú'un ká'an ley Moisés jín tutú chaa n̄i kajani tu'un Dios onde saá. Te súan n̄i stá'an-de onde jañá'an te onde aini.

24 Te sava chaa-ún, n̄i kajatá'ú-de tu'un n̄i ka'an Pablo. Ko sava-ga-de, tú ní kákandija kuti-dé.

25 Te n̄i kastatá'an-de jín tá'an-de. Te nini kaja'an-de n̄i ka'an Pablo tu'un yá'a: Bueno n̄i ka'an Espiritu Santo jín tú'un Isaías, chaa n̄i jani tu'un Dios onde saá, chí n̄i ka'an-de jín tá-ro ní sá'a-ya:

26 Kuá'an nuu ñayivi yá'a te kach̄i-ro kúni-i: Vasa kájini ná'in vá'a-ró, ko ma júku'un iní-ro. Te vasa kánde'é ndí-ro, ko ma kuni-ro.

27 Ch̄i xaan ní kakuni'in iní ñayivi yá'a, te xaan ú'u kájini so'o-i. Te kajasu-i nduchi-í náva'a ma kuni-i jín nduchi-í, te ma kúni ná'in-i jín so'o-i, te ma júku'un iní-i, te ma náxío kava iní-i, ja násáva'a-rí-i. Achí-ya.

28 Ná kástu'ún-rí nuu-ro núsáa, chí tu'un n̄i táji Dios I'a náma yóó, vina te ná táji-yá tu'un yá'a ki'in nuu ñayivi s̄in nación, Te máa-i kuni ná'in-i. Achí-de.

29 Te n̄i jinu n̄i ka'an-de tu'un yá'a. Te kaja'an chaa judío kastatá'an xaan máa-de.

30 Te n̄i kendo Pablo n̄i nchaa-de uu kuia ñn ve'e n̄i ki'in núu-de. Te n̄i jatá'ú-de taká ñayivi ní jakoyo-i nuu-dé.

31 Te jáni-de tu'un ñuu nuu tá'ú Dios tiñu. Te bueno stá'an-de tu'un máa Jíto'o-yo Jesucristo. Te tú ni ñn chaa ní jasú nuu-dé.

EPISTOLA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS ROMANOS YA'A KUU CARTA JA NI CHAA SAN PABLO APOSTOL NUU ÑAYIVI ÑUU ROMA

Sa'an kúta'u

¹ Máá-rí kúu Pablo, mozo Jesucristo, chi ñi kana-ya xiní-rí kúu-ri apóstol nuu-yá, te ñi teta'an-ya rúu ja káni-ri tu'un va'a Dios.

² Chi ñi keyu'u-yá onde aná'an. Te súan ñi kaka'an chaa ñi kajani tu'un-ya, te yóso núu tutú ñi.

³ Tu'un Se'e-ya ká'an. Te yiki kúñu-ya ní kaku chji tatá David.

⁴ Te ñi ka'an ñi'in Dios ja Sé'e máá-yá kúu Jito'o-yo Jesucristo. Te yí'i fuerza jíin Espíritu Santo iní-ya, siki já ní nachaku-ya má'ñú ndíyi.

⁵ Te ja siki sí'ví-yá, ñi kani'in-rí tu'un luu ío iní-ya. Te kákuu-ri apóstol ñi sá'a-ya, náva'a kuandatú ñayivi sñn naciòn, te kandíja-i.

⁶ Suni onde róo, chi ñi kana-ya xiní-ro náva'a ná kí'ví-ro ndá'a Jesucristo.

⁷ Chaa-ri tutú yá'a nuu táká róo ja káxiukú-ró iní ñuu Roma, chi kúndá'ú iní Dios róo. Te ñi kana-ya xiní-ro ná ndúndoo-ró. Tu'un luu ío iní jíin tú'un kuaká'nu iní ja kíi nuu máá Táa-yo Dios, jíin já kíi nuu máá Jito'o-yo Jesucristo, ná kóo jíin-ró jíin'an-ró.

⁸ Xnáñúú-gá nuu Dios máá-rí, nákuatá'ú-rí ja siki róo jíin'an-ró sá'a Jesucristo. Chj ní ñáyivi jichá tu'un kua'an ja kákandíja-ró-yá.

⁹ Te Dios kúu testigo-ri, chj nuu-yá játiñu-ri jíin iní jíin añu-ri te jáni-ri tu'un va'a Se'e-ya. Te nene ká'an-ri ja'a-ro nú jikán ta'u-ri.

¹⁰ Ká'an nda'ú níni-rí jíin-yá, sanaa te nú kuní máá Dios, te jaa va'a-ri nuu-ro vasté ñn vina-na.

¹¹ Chj kúu iní-ri nde'é-rí nuu-ro jíin'an-ró, náva'a saka-rí yakú ta'u yí'i Espíritu nuu-ro, náva'a ná yíja-ga iní-ro jíin'an-ró.

¹² Súan kuní-ri, náva'a ñn ká'nu-ni ná sándée iní-yo, chj róo jíin rúu kákandíja ká'nu-ni-yó.

¹³ Ñáni, kuní-ri ja ná júku'un iní-ro já tini jínu ñi chaa iní-ri jaa-ri nuu-ro, ko onde vina sáni-ga ndasú ichi-rí. Chj kuní-ri kandíja sava-ró sá'a-ri, nátu'un ñi sá'a-ri jíin sáva ñayivi sñn naciòn.

¹⁴ Taú-ri kani-ri tu'un nuu ñáyivi griego jíin núu ñáyivi sñn yu'u, nuu ñáyivi ndíchí jíin núu ñáyivi tú jini kuti.

¹⁵ Chj ruu, ja yúan kúu yachj iní-ri kani-ri tu'un va'a-ya núu róo tuku, ja káxiukú-ró iní ñuu Roma.

¹⁶ Chj tú kúka nuu-ri siki tú'un va'a, chj fuerza Dios kúu, náva'a ñani chaa nú kándíja-de te kaku-de sá'a, ñayivi judío xna'an-ga, te suni ñayivi griego.

¹⁷ Te jíin tú'un-ún jini ndijin-yo ndasa ío ndoo iní Dios, te nú kándíja-yó te kendoo-yó súan. Te kandíja-ga-yo sá'a-ún. Nátu'un yóso núu tutú: Chaa ndaa, chj siki já kándíja-de te kuchaku-de, áchí.

Ja kití iní Dios nuu kuáchi

18 Ch̄i onde ichi ándívi jini ndijin-yo já kití in̄i Dios jito-ya táká tiñu ñáá kásá'a ñayivi já tú káchiñú'ún-i-ya. Ch̄i jín tiñu ñáá kásá'a-i te kájasu-i nuu tú'un ká'an ndaa.

19 Chi taká tu'un ja kájiní ñayivi ndasa káa Dios, suni a kájiní ndijin máa-i, ch̄i máa Dios n̄i stá'an ndijin-ya nuu-í.

20 Onda kiv̄i ní jukuñi ñuyivi, te kúu jini ndijin ñayivi ndasa káa tu'un sa'í Dios, ndasa y'í fuerza-ya ní káni jín ndása I'a kúu máa-yá. Ch̄i jín ndátíñu n̄i sá'a-ya kúu ja kájuku'un in̄i-i súan. Te ja yúan tú modo nama-i máa-i nuu kuáchi-i.

21 Chi n̄i kajini-i nuu Dios. Ko tú ní kánakana jaa-i-ya já kúu-ya Dios, ni tú ní kánakuatá'ú-i nuu-yá, ch̄i sua n̄i kasáñáa-i máa-i jín tú'un káka'an-i. Te in̄i añú-i n̄i kutúun, n̄i ndasu.

22 Káka'an-i ja kákuu ndíchi-i, ko n̄i kanduú ñáa-i.

23 Te Dios ja má té'yu kuti-yá, ndíi ncháa nuu kánchaa-ya. Ko n̄i kasía-i-ya n̄i káchiñú'ún-i muestra ndasa káa in̄i chaa ja té'yu, ndasa kándaa tisaá, kití kúun ndá'a jín kóo.

24 Ja yúan ní sía Dios ñayivi-ún ja ná sá'a máa-i tiñu chá'an jín táká ja káni kákuñi in̄i añú-i, in̄i modo ja kásachá'an-i tá'an-i kúu.

25 Te tu'un ndaa ká'an Dios n̄i kajasu ñayivi-ún, n̄i kiv̄i koyo-i jín tú'un tú'ún n̄i kajatú'ún-i. Te n̄i káchiñú'ún-i taká ndatíñu n̄i sá'a-ya. Te súan n̄i kasá'a ñayivi-ún, lugar ja chíñú'ún-i máa I'a n̄i sá'a-ún, ch̄i máa-yá ní káni kúu-ya I'a ij. Amén.

26 Ja yúan Dios n̄i sía-ya-i ja ná sá'a máa-i tiñu ja tú ío jínú'ún, ch̄i onde ñasí'í, n̄i kasama-ña máa modo ja xín tiñu, te n̄i kiv̄i-ña jín modo káñáa.

27 Suni súan chaa jíná'an-de, n̄i kasía-de máa modo ja xín tiñu jín ñasí'í. Te n̄i kándukijí-de n̄i kasá'a kuaxán-de jín tá'an yí-de. Te n̄i kasáñáa chaa jín cháa. Te in̄i yiki kúñu-de bueno n̄i kani'in-dé ta'u-dé sikí kuáchi n̄i kasá'a-de.

28 Ch̄i máa-de tú ní kajatú'ún-de ja júku'un in̄i-de Dios, ja yúan ní sía Dios chaa-ún ja ná kúñáa xin̄i-dé jín já ná sá'a-de tiñu ja tú ío va'a.

29 N̄i kútú ndí'i-de taká tiñu tú ká'io ndaa, kájika téné, kásáñáa, kácutóo iní, tú ká'io va'a, kándio in̄i, kája'ni ndíyi, kákanáa, káxndá'ú, kándukini,

30 kácutuku in̄i kájito tá'an, káka'an tú'ún sikí tá'an, kájito u'u-de Dios, káka'an ndiva'a, kásavixi máa, kásatéyí máa, kástúu costumbre káñáa, tú kájandatú nuu táa nuu náa,

31 tú kájuku'un kuti iní, tú káskíkuu tu'un kándatu'ún, tú kákumani vá'a, tú káindatu núu, tú kákundá'ú in̄i tá'an.

32 Te chaa-ún, vasa a kájiní-de ndasa ká'an ley Dios, ja cháa kásá'a súan, ná kúu-de nú kuu-de, te nasu máni ja kásá'a-de-ún ch̄i suni kajatú'ún-de chaa kásá'a súan.

2

Sikí já sándaq Dios tiñu-i

1 Núsáa te ja sikí yúan ma káku-ró vasa naún cháa kúu-ró já jikán-ro kuáchi, chi n̄i kun̄i-ro nákuñdii-ró sikí ingá chaa, ko sua n̄i nakuxndii-ró sikí máa-ró. Ch̄i róo suni súan sá'a-ró nátu'un nákuñdii-ró sikí ingá chaa-ún.

2 Ko a kájiní-yo já ndóna Dios nakuxndii ndija-ya sikí táká chaa kásá'a súan.

3 Te róo, chaa nákuñdii sikí táká chaa kásá'a súan, te suni súan sá'a máa-ró, te jáni in̄i-ro já káku-ró núu Dios kiv̄i sándaq-ya náun.

4 Xí sájá'a iní-ro já vá'a xaan iní-ya jíin-ró, te paciencia iní-ya, te tú yachí kití iní-ya núu-ro. Tú júku'un iní-ro já tú'un va'a iní-ya-ún nakani iní-ro sá'a náún.

5 Ko siki já ní'in iní-ro jíin siki já tú nákani iní añú-ro kúu ja kayá-ga-ro tú'un kití iní-ya siki-ro já kúu kivi kití iní-ya, chí kenda ndijin kivi sándaá va'a Dios jíin ñáyivi.

6 Chí máá-ya, chá'u-ya ná ñn ná ñn cháa ndasa tiñu kásá'a máá-de.

7 Ko nuu cháa kásá'a ndi'i tiñu va'a, já'a-ya tú'un ja ná kúchaku-de ní káni, chí kándúkú-de tu'un luu tu'un jíñú'ún, jíin tú'un ja má kúu kuti-dé jíin.

8 Te kití xaan iní-ya te jíto u'u-ya cháa kákanáá, chí kásáni'in iní-de nuu tú'un ká'an ndaa, te kájangatu-de nuu tú'un yákuá yó'o.

9 Te tundó'o u'u xaan já'a-ya siki táká ñáyivi kásá'a tiñu ñáá, xnáñúú-gá nuu ñáyivi judío te suni súan nuu ñáyivi griego.

10 Ko siki táká ñáyivi kásá'a máni tiñu va'a, já'a-ya tú'un luu, tu'un jíñú'ún, jíin tú'un kuaká'nu iní.

11 Chí Dios tú ncháá nuu-ní-ya ñn ñn ñáyivi.

12 Chí táká cháa ja ní kasá'a kuachi, vasa tú káy'i-de chí ley, suni tú níni ley te naa-dé. Ko táká cháa ñi kasá'a kuachi ja á káy'i-de chí ley, suni jíin ley kundaá tiñu-de.

13 Chí nasu cháa kájiní so'o tu'un ká'an ley kúu ja ká'io ndaa nuu Dios, chí cháa káskíkuu tu'un ká'an ley kúu ja ká'io ndaa nuu-ya.

14 Chí cháa sáin naciún ja tú káñava'a-de ley ja á yóso, ko kásá'a-de súan-ni táká tiñu yí'í nuu ley. Chí cháa-ún, vasa tú káñava'a-de ley, ko máá-de kákuu-de ley kájatíñu máá-de.

15 Ja yúan jini-yo já tú'un tá'tú ley chí yóso iní añú-de. Te añú-de kúu testigo-de. Te tu'un kájani iní-de kájikán kuachi siki-dé, xí sánaa ká'an ja tú naún kuachi ndíso-de.

16 Súan sá'a-de kivi sándaá Dios siki táká tiñu sa'í kásá'a ñáyivi. Te jíin Jesucristo sándaá-ya jíin tú'un va'a ká'an-ri.

Káy'i'í judío nda'a kuachi

17 Te nú róó, cháa judío nání-ró, te jíin ley kándij ñi'in-ró, te sátéyí-ró máá-ró ká'an-ro já chíñú'ún-ró Dios,

18 te nú jini-ro ndasa játa'an iní-ya, te nú játu'ún-ró tú'un jíñú'ún, te nú ñi kutu'a-ró jíin ley,

19 te nú jáni ndija iní-ro já máá-ró kúu cháa yóxnúú núu cháa kuáá, nú máá-ró kúu ñu'un stúun nuu ñáyivi ká'jin ñuñáa,

20 nú máá-ró kúu cháa stá'an nuu ñáyivi tú kájiní kuti, nú máá-ró kúu maestro suchí'lúli, te nú súan jáni iní-ro, chí jíin máá ley te ñáva'a-ró íchi ndasa júku'un iní-i jíin tú'un ká'an ndaa,

21 te nú róó súan stá'an-ro núu ingá cháa, naja tú stá'an-ro núu máá-ró núsáá. Te nú róó súan jáni-ró tú'un ja má kúu sákuí'ná-yó, te naja sákuí'ná-ró núsáá.

22 Róó, chí ká'an-ro já má kúu kusiki ncháa tá'an-yó, te naja ísiki ncháa tá'an-ró núsáá. Róó, chí ká'an-ro já kúkini iní-ro jíto-ró ndosó, te naja sákuí'ná-ró ndátíñu ío iní ve'e ñi núsáá.

23 Róó, chí sátéyí-ró máá-ró jíin ley, te naja kúka nuu Dios sá'a-ró siki já tú jángatu-ro núu ley núsáá.

24 Chi cháa síin nación, máni káka'an ndiva'a-de sikí Dios ja kuáchi róo jíná'an-ró, nátu'un yóso núu tutú.

25 Chì nú skíkuu-ró tú'un ká'an ley, yúan-na te ni'in tíñu ndija ja ní xití ndúu-ro. Ko nú tú jándatu-ro tú'un ká'an ley, yúan-na te ja ní xití ndúu-ro-ún kúu nátu'un túu-ni ní xití ndúu-ro.

26 Ja yúán, ñin cháa ja tú ní xití ndúu, nú skíkuu-de taká tíñu tá'ú ley, te vasa tú ní xití ndúu-de, te tú nduu-de nátu'un ja ní xití ndúu náún.

27 Te cháa yúan ja máa jándaa cháa tú ní xití ndúu kúu-de, ko nú skíkuu va'a-de tú'un ká'an ley, yúan-na te kuu nakuxndí-de sikí-ro, chì tú jándatu-ro tú'un ká'an ley vasa ñáva'a-ro tutú, te ni xití ndúu-ro.

28 Chì judío máa jándaa ndija, nasu cuenta ndasa káa ichi sikí kúu. Ni ja ní xití ndúu ndija, nasu cuenta ndasa káa ichi sikí yíki kúñu kúu.

29 Chì judío ndija kúu ja káa súan onde ichi iní. Te ja ní xití ndúu ndija, kúu ja káa súan onde iní, onde añú, chì nasu cuenta tutu kúu, te nasu ñáyivi kájatú'un cháa-ún, chì Dios.

3

1 Ndénu ní'in tíñu-ga cháa judío núsáa. Te ndénu játtíñu ja xití ndúu núsáa.

2 Xaan vá'a ní'in tíñu vij. Te ja xnañúú, chì iní nda'a máa-de ni kivi tu'un Dios ni sá'a-ya.

3 Tú ñaún sá'a vasa sava-de tú ní kákandija. Te kuáchi ja tú ní kákandija-ún, te ni skíkuu sáni Dios tu'un máa-yá náún.

4 Túu, chì sua ká'an ndaa Dios, vasa máni káxndá'ú taká cháa nátu'un yóso núu tutú: Náva'a ná kéndoo ndaa-ní jín taká tu'un ká'an-ní, te kundéé-ní nú káxndichí-de ní, áchí.

5 Te nú kenda ndijin-ga tu'un ndaa Dios sá'a kuáchi-yó, te ndasa ka'an-yo núsáa. Kándij yo'o Dios ja súan xndó'o-ya yóo náún. Aa, nátu'un káka'an cháa yúkú, ká'an-ri nú súan.

6 Ma kúu kuti. Chì nú súan te ndasa sándaq Dios kuáchi ñáyivi núsáa.

7 Te nú kenda luu-ga tu'un ndaa Dios sá'a tu'un tú'ún máa-rí, te naja ní'in ná'in-rí kuáchi núsáa, áchí-i.

8 Vatu-ni sá'a-yó tíñu ñáa nává'a kenda tíñu va'a náún. Chì sava ñáyivi káka'an ndiva'a-i sikí-yo já súan káka'an-yo. Bueno ta'nu ndatu máa-i nú súan.

Ndivii ñáyivi káy'i-i nda'a kuáchi

9 Naun. Va'a-ga yóo, cháa judío, vasa cháa-ún náún. Túu. Chì a ni ka'an-ri ja taká ñáyivi vasa judío vasa griego káy'i-i nda'a kuáchi.

10 Nátu'un yóso núu tutú: Tú kuti ñáyivi ndaa ío, ni vasté ñin-i.

11 Tú kuti ñáyivi júku'un iní ío, ni tú kuti ñáyivi nándúkú Dios ío.

12 Taká-i, ni kákusin-i kája'an-i, ñin-na ni kativi sáni-i. Tú kuti ñáyivi sá'a tíñu va'a ío, ni vasté ñin máa tú'ún-i.

13 Yaú ndiyi ja núña kúu yoo sukun-í. Te jín yáa-í jakin-i tu'un xndá'ú. Te nducha kuñi-tí yí'í yu'u-í.

14 Ni chítu iní yu'u-í, ñu'un tu'un tási jín tú'un tixín.

15 Xaan yachí ja'a-í káskáka-i niñi.

16 Sikí ichi ká'in-i, yúan kii tundó'o naa sáva-ga-i.

17 Te ichi ío tu'un vindaa vinené tú kájiní kuti máa-i.

18 Tú kájiní-i kuandatu-i nuu Dios. Achí.

19 Ko kájiní-yo já táká tu'un ká'an ley, ká'an jíin máá cháa káyí'i nda'a ley, nává'a ná kasú taká ñáyivi yú'u-í, te sikí ní ñúyivi ná nákuḡndí Dios.

20 Chì jíin sikí taká tiñu tá'ú ley, ní ñin ñáyivi ma kéndoo ndaa-i nuu-yá. Chì ley sá'a ja jini-yo núu kuáchi.

Náun modo kéndoo ndaa ñáyivi

21 Ko vina a ñi kenda ndijin tu'un ndaa Dios, ko nasu jíin ley. Chì testigo sikí tú'un-ún kákuu máá ley jíin cháa ñi kajani tu'un Dios onde sáá.

22 Te tu'un-ún kúu ja nú kándija-yó Jesucristo te kéndoo ndaa-yo sá'a Dios nuu taká-i ja kákandija-i nuu-yá. Chì ñin núu-ni ká'jo taká-i.

23 Chì taká-i kásá'a-i kuáchi. Te ja yuán tú kákundéé-i skíkuu-i tu'un luu Dios.

24 Sikí já tú'un luu ío iní-ya kúu ja ní ja'a sáni-ya tú'un ñi ká'kendoo ndaa-i, te ñi ñakuaan Cristo Jesús ñáyivi-ún.

25 Te ñi kenda Jesús ñi sá'a Dios, nává'a kuanchaa I'a-ún kuáchi-yó jíin níñi-yá, te nú kándija-yó núu-yá. Nává'a ná kuni-yo ja I'a ndaa kúu-ya. Chì jíin paciencia te tú ní ndóna Dios sikí kuáchi ñi kasá'a ñáyivi sáá.

26 Súan ñi sá'a-ya nává'a ná kuni-yo vina ja I'a ndaa kúu máá-yá jíin já ná kéndoo ndaa ñáyivi nú kándija-i nuu Jesús sá'a Dios.

27 Ndéchi kuá'an tu'un sátéyí-i máá-i núsáá. A ñi kenda kua'an. Ndé jíin ley. Jíin ley ja tá'ú tiñu ndasa sá'a-yó náún. Túu, chì jíin ley sikí tú'un kándija-yó.

28 Ja yuán jini-yo já kéndoo ndaa ñin cháa jíin tú'un kándija-de, nasu jíin tú'un skíkuu-de ja ká'an ley.

29 Te máá ñin nuu ñáyivi judío kúu-ya Dios náún. Nasu súni kúu-ya Dios nuu ñáyivi sáan naciún náún. Jandáa chì suni Dios kúu-ya núu ñáyivi sáan naciún.

30 Chì Dios, máá ñin-ni-ya ío. Te máá I'a-ún, skéndoo ndaa-ya ñáyivi ní xití ndúu, sikí já kándija-i, jíin ñáyivi tú ní xití ndúu suni jíin tú'un kándija-i.

31 Te a ñi stívi-yó ley jíin tú'un kákandija-yó náún. Ma kúu kuti, chì sua skíkuu-ga-yo.

4

Tu'un ñi kándija Abraham

1 Ndasá káka'an-rí sikí ndíyi tatá ñúu súká-yó Abraham, chì chii máá-de ñi kakaku-yó.

2 Chì nú ní kéndoo ndaa Abraham sikí taká tiñu sá'a-de, ío modo sátéyí-de máá-de núu, ko nasu núu Dios.

3 Chì ndasa ká'an tutu íj: Ñi kándija Abraham nuu Dios, te ñi chí'i-ya cuenta-de ja á ñi kéndoo ndaa-de, áchí.

4 Ko nuu ñáyivi sátiñu, nasu ñin favor sá'a-yó jíin-i ja kuá'a-yó kúta'u-í. Chì tiñu ñi sá'a-i, yuán chá'u-yó-í.

5 Ko nú kándija ñin ñáyivi, vasa tú sátiñu-i, chí'i-ya cuenta ja á ñi kéndoo ndaa máá-i, chí ñi kándija-i nuu máá-yá ja kúu skéndoo ndaa-ya ñáyivi chá'an-ga kuandatú va'a nuu-yá.

6 Te nú ñi chí'i Dios cuenta ñin cháa ja á ñi kéndoo ndaa-de, vasa tú ní sátiñu-de, ná kéndoo ndatu-de, áchí David súan:

7 Xáán ndatu kéndoo ñáyivi já á ñi sá'a-ya túká'nu iní nuu taká tiñu ñáá ñi kasá'a-i, te ñi jasú-ya sikí kuáchi-i.

8 Xáán ndatu kéndoo ñin cháa ja tú ndenda kuáchi-de sikí-dé, sá'a máá Tatá Dios, áchí David.

⁹ Nuṽ máá ñn ñáyivi xití ndúú kúu tu'un ndatu yá'a náún, xí súni kúu nuṽ ñáyivi tú xití ndúú náún. Chì káka'an-yo já ní kandíja Abraham te ja yúán nì chí'i-ya cuenta-de ja á nì kendoo ndaa-de.

¹⁰ Ndasa nì chí'i-ya cuenta-de núsáá. Ondē ná té xití ndúú-ga-de xí já á nì xití ndúú-de náún. Nasu já á nì xití ndúú-de kúu, chí onde ná té xití ndúú-ga-de.

¹¹ Te onde ná té xití ndúú-ga Abraham, te nì tá'ú-yá tiñu ja ná xití ndúú-de máá-de. Jñan ní kuu ñn tunj xí ñn sello, ja ní kandíja-de, te ja yúán a nì skéndo ndaa-ya-dé. Súan nì sá'a-ya, nává'a ná kúu máá-de táa nuṽ táká ñáyivi kákandíja, nává'a ná chí'i-ya cuenta-i ja á nì kakendoo ndaa-i vasa tú ní kaxití ndúú-i.

¹² Te suni kuu-de táa nuṽ ñáyivi ní kaxití ndúú, ko nasu núú ñáyivi já nían nì kaxití ndúú, chí suni ká'jin-i ichi ndíyi táa-yo Abraham. Te kákandíja-i nátu'un nì kandíja máá-de onde ná té xití ndúú-ga-de núú.

¹³ Chì nasu sikí ley ní kéyu'u-yá, ja Abraham xí ñáyivi kákuu tata-de ni'in tá'u nñ ñúyivi. Chì sua sikí já kéndo ndaa-i sá'a tu'un kándíja-i kúu ja ní keyu'u-yá.

¹⁴ Chì nú cháa káyí'i chí ley kákuu cháa xín tá'u, te kákandíja sáni-yó núsáá. Te tu'un nì keyu'u-yá naa núú.

¹⁵ Chì kiti iní-ya núú-i sá'a ley. Ko nuṽ tú ley ío, tú naún tu'un stíví tíñu ío.

¹⁶ Ja yúán, cuenta tu'un kándíja-yó kúu ja kéndo ndaa-yo, nává'a ná kóo-ún jín tú'un ío luu iní máá-yá, te nává'a ná kéndo seguro tu'un nì keyu'u-yá nuṽ táká tata-de. Ko nasu núú máá ñn ñáyivi káyí'i nda'a ley kúu, chí suni nuṽ ñáyivi kákandíja nátu'un nì kandíja Abraham. Chì cháa-ún kúu táa taká yóo jíán'an-yó, jito nuṽ máá-yá.

¹⁷ Nátu'un yóso núú tutú: Róo kuu táa nuṽ kuá'a xaán nación nì sá'a-ri, áchí. Te nuṽ máá-yá nì kandíja-de. Te máá-yá kúu I'a náschaku taká ndíyi, te kána-ya xiní táká ndatíñu ja té koo-ga, te vai jáá-ni.

¹⁸ Te máá Abraham, vasa tú ñúkuu iní-de núú, ko nì ñúkuu iní-de. Chì nì kandíja-de ja jáa-de kuu-de táa nuṽ kuá'a xaán ñúú, nátu'un nì ka'an-ya jíán-de: Súan ndea tata-ro. Achí-ya.

¹⁹ Te ni'in nì kandíja-de. Tú ní kuitá-de, ni tú ní sá'a-de cuenta ja á kuayíi-de, chí a yani koo-de ñn ciento kuia. Ni tú ní sá'a-de cuenta ja ní ichí chí Sara.

²⁰ Suni súan jín tú'un nì keyu'u Dios, tú ní jáni sikí iní-de ja má kándíja-de núú, chí sua nì kandíja ni'in-ga-de. Te nì nakana jaa-ga-de Dios.

²¹ Te seguro xaán ní kandíja-de ja kúu skíkuu Dios tu'un nì keyu'u-yá.

²² Ja yúán ní chí'i-ya cuenta-de ja á nì kendoo ndaa-de.

²³ Te nasu máá ñn sikí Abraham yóso tutú ja súan nì chí'i-ya cuenta-de.

²⁴ Chì suni yóso já sikí yóo, ja ná chí'i-ya cuenta yóo, ñáyivi kákandíja nuṽ máá Dios ja ní naschakú-ya Jito'o-yo Jesús.

²⁵ Chì Jesús nì jí'i-ya já sikí kuáchi-yó. Te nì nachaku-ya nává'a ná kéndo ndaa-yo.

5

Sikí tá'u ni'in ñáyivi kákendoo ndaa

¹ A nì kakendoo ndaa-yo jíán tú'un kákandíja-yó núsáá. Te ja yúán, tú kájito u'u tá'an-yó jíán Dios nì sá'a Jito'o-yo Jesucristo.

² Chi ja siki I'a-ún kákandija-yó, te núña ichi kivi-yó jíin tú'un luu ío iní-ya yá'a. Chi siki yá'á ká'jin nī'in-yó te kusij iní-yo. Chi káñukuu iní-yo kivi-yó núu ndí ncháa kánchaa Dios.

³ Te nasu máa ñin siki tíñu yá'a, chi suni kusi iní-yo siki já kájito-yó túndó'o. Chi a kájiní-yo já túndó'o sá'a ja ío paciencia iní-yo.

⁴ Te pacienkia-ún yja-yó sá'a. Te ja ní yija-yó-ún, sá'a ja ñúkuu iní-yo.

⁵ Te tu'un ñúkuu iní-ún, tú kúka nuu-yo sá'a, chi tu'un ni kundá'ú iní Dios yóó, ni jichá nuu kua'an iní añú-yo ní sá'a Espíritu Santo ja ní ja'a-ya núu-yo.

⁶ Chi onde ná tú kúu nama-yó máa-yó núu, te máa mí'ín kivi te ni j'i'í Cristo ja siki ñáyivi ñáa.

⁷ Chi fuerza-ni kuu kuu ndija ñin cháa siki ñin cháa jíka ndaa. Ko sanaa te chundéé iní ñin cháa kuu-de ja'a ñin cháa va'a.

⁸ Ko Dios, stá'an-ya núu-yo ndasa kundá'ú iní-ya yóó, chi nini kándiso-yó kuáchi te ni j'i'í Cristo ja'a yóó.

⁹ Vina a ni kakendoo ndaa-yo ní sá'a ñiñi-yá. Núsáa te ví'í-gá kaku-yó núu tú'un kití iní Dios sá'a-ya.

¹⁰ Chi nú kájito u'u-yo-yá sáa, te ni naketá'an-yó jíin Dios ni sá'a ja ní j'i'í Se'e-ya, te ja súan, a ni naketá'an-yó jíin-yá, núsáa te ví'í-gá kaku-yó vina ja súan chakú-ya.

¹¹ Te nasu níni máa súan-ni, chi suni kákusi iní-yo núu Dios sá'a Jito'o-yo Jesucristo. Chi ja siki I'a-ún, te ni naketá'an-yó jíin Dios vina.

Ja ní kenda kue'e kuu-yo

¹² Ja yúan, suni súan nátu'un ni kivi kuáchi iní ñuyivi ní sá'a máa tú'un-ni cháa. Te siki kuáchi-ún, te ni kivi kue'e kuu-yo. Te súan ni jichá kue'e kuu-yo-ún, nuú táka ñáyivi, chi taká-i ni kasá'a-i kuáchi.

¹³ Chi onde ná té koo-ga ley, te ni jo kuáchi iní ñuyivi. Ko tú chí'i-ya cuenta nuu túu máa ley.

¹⁴ Kue'e kuu-yo-ún, ni tá'ú tíñu onde kivi ní kii Adam, te onde kivi ní kenda Moisés, vasa onde siki ñáyivi já tú ní kasá'a-i kuáchi modo ni stívi Adam tíñu. Chi cháa-ún ni kuu muestra I'a cháa.

Ja ní kenda tu'un kuchaku-yo

¹⁵ Ko ta'u já ní ja'a-ya, nasu ní kii nátu'un máa kuáchi-ún. Chi nú siki tíñu ni stívi máa tú'un-ni cháa onde sáa, te ni kaji'í kua'a ñáyivi ní sá'a, núsáa te ví'í-gá sá'a tu'un luu ío iní Dios jíin tá'u lúu já'a máa tú'un-ni cháa Jesucristo, ni kajichá nuu nuu kuá'a-í.

¹⁶ Te sñin sá'a kuáchi máa tú'un-ni cháa-ún, te sñin sá'a ta'u-yá. Chi siki kuáchi máa tú'un-ni cháa-ún te ni nakuxndí-ya-í ja tá'nu ndatu-í. Ko jíin tá'u-ún, te kii tu'un ja kéndoo ndaa-i, vasa kua'a-í ni kastívi-í tíñu.

¹⁷ Te nú máa tú'un-ni cháa-ún ni stívi tíñu, te ja yúan ní tá'ú tíñu kue'e kuu-yo ní sá'a máa tú'un-ni cháa-ún, núsáa te ví'í-gá ná tá'ú tíñu ñáyivi kúchaku, sá'a máa tú'un-ni cháa Jesucristo. Chi ni'in vá'a-i máa tú'un luu ío iní-ya, te suni ni'in-í ta'u já kéndoo ndaa-í.

¹⁸ Núsáa te nátu'un ni nakuxndí-ya siki táka cháa, chi ni stívi máa tú'un-ni cháa-ún tíñu, suni súan máa tú'un-ni cháa ni sá'a tíñu ndaa, ja yúan te kaku taká cháa te kuchaku-de.

19 Chĩ nátu'un tú ní jándatũ máá tú'ún-ni cháa, te kua'a xáan cháa nĩ kivi koyo chĩ kuachi nĩ sá'a-de. Suni súan nĩ jandatu máá tú'ún-ni cháa, te kua'a xáan cháa kendo ndaa sá'a-ya.

20 Ko ley, nĩ chaá nává'a ná ndeá-ga kuachi, ko nuu ní ndeá-ga kuachi, te nĩ ndeá-ga tu'un luu ío inĩ-ya.

21 Chĩ nátu'un nĩ tá'ú tĩnu kuachi ja koo kue'e kuu-yo, suni súan ná tá'ú tĩnu tu'un luu ío inĩ-ya jíin tĩnu ndaa nává'a kuchaku-yo ní káni sá'a Jito'o-yo Jesucristo.

6

Ja tuká chakú-yo chí kuachi

1 Ndasa ka'an-yo núsáá. Kukuu-ni-yó jíin kuáchi nává'a ná kuá'nu-ga tu'un luu ío inĩ-ya náún.

2 Mā kuu kuti, chĩ yóo nĩ kaji'i-yo, nĩ kakenda-yó chí kuachi. Te naja kaka kuu-ga-yo jíin kuáchi núsáá.

3 Á tú kájuku'un inĩ-ro já táká yóo ja ní kajanducha-yo chí Cristo Jesús, suni nĩ kajanducha-yo chí tu'un nĩ j'i-ya.

4 Chĩ nĩ kayuji ta'an-yo jíin-yá ja ní j'i-ya, chĩ nĩ kajanducha-yo chí tu'un nĩ j'i-ya. Te nĩ nachaku Cristo mā'ñú ndíyi nĩ sá'a tu'un luu máá Táa-ya, nává'a yóo, suni súan kuu kaka kuu jáá-yó.

5 Chĩ nú ñin núú-ni nĩ kanduu-yó jíin-yá jíin nátu'un nĩ j'i-ya, suni súan nduu-yó jíin-yá jíin nátu'un nĩ nachaku-ya.

6 Tu'un yá'a a kájinĩ-yo, chĩ cháa tú'ú já kánde inĩ-yo, ñin núú-ni nĩ j'i-de jiká cruz jíin máá Cristo, nává'a ná náa yíki kúñu ja ndiso kuachi, nává'a mā kuátĩñu sání-ga-yo núu kuáchi.

7 Chĩ cháa ja á nĩ j'i, a nĩ kenda-de inĩ nda'a kuáchi.

8 Te nú nĩ j'i-yo jíin Cristo, a kákandja-yó já súni súan nachaku-yo jíin-yá.

9 Chĩ a kájinĩ-yo já Cristo nĩ nachaku-ya mā'ñú ndíyi, te mā kuu kuti-gá-ya. Chĩ kue'e kuu-yo, tuká tĩn so'o-ya.

10 Te ja súan nĩ j'i-ya chí kuachi, nĩ j'i-ya ñin jínu-ni. Ko ja vína chakú-ya, chí Dios chakú-ya.

11 Suni súan róo jíná'an-ró, ná sá'a-ró cuenta ja á nĩ kaji'i ndija-ró chí kuachi, ko a káichaku-ro chí Dios nĩ sá'a Jito'o-yo Cristo Jesús.

Ja tuká tĩn kuachi so'o-yó

12 Núsáá te mā kuá'a-ró tú'un ja tá'ú tĩnu-ga kuachi nuu yíki kúñu-ró já kúu. Chĩ kunĩ kuachi-ún ja kuandatu-ro núu sá'a-ró táká tĩnu ndío inĩ yíki kúñu-ró.

13 Ni mā sokó-ro táká pedazo yiki kúñu-ró núu kuáchi ja sá'a tĩnu ñáá, chĩ sua sá'a-ró cuenta ja ní kanachaku-ro mā'ñú ndíyi, te ná kuá'a-ró máá-ró núu Dios. Te taká pedazo yiki kúñu-ró ná kuá'a-ró núu-yá ja sá'a-ya tĩnu ndaa jíin.

14 Chĩ kuachi, mā kuu tá'ú-ga tĩnu nuu-ro, chĩ tuká káy'i-ró ndá'a ley, chĩ sua káy'i-ró ndá'a tú'un luu ío inĩ-ya.

15 Ndasa kuu núsáá, kukuu-yó sá'a-yó kuáchi, chĩ tuká káy'i-yó ndá'a ley, chĩ sua káy'i-yó ndá'a tú'un luu ío inĩ-ya náún. Mā kuu kuti.

16 Á tú kájinĩ-ro já nú káandatu-ro núu ñin cháa, mozo-de kákuu-ró, chĩ nĩ kaja'a-ró máá-ró núu-dé nává'a kuu-ró mozo-de kuandatu-ro núu-dé. Suni súan nú kuandatu-ro núu kuáchi, te kuu-ro. Xí nú kuandatu-ro núu-yá, te kendo ndaa-ro.

17 Ko ná kúta'ụ-yọ núú Dios, chi vasa ụị kakuu-ró mozo nuu kuáchi, ko vina chị onde jíín iní jíín añụ-rọ ní kajandatu-rọ núú tú'un, ná modo ụị kajatá'ú-ró.

18 Te vina a ụị kenda koyo-ró iní nda'a kuáchi. Te ụị kanduu-ró mozo nuu taká tíñu ndaa.

19 Nátụ'un káka'an ñayivi yúkú, súan ká'an-rị jíín-ró. Chị tú yachị xini-rọ. Chị nátu'un sáá, ụị ja'a-ró taká pedazo yiki kúñu-ró núú tíñu chá'an jíín núú tíñu ñáá ja ní kaa ñáá-ga sá'a, suni súan vina ná kuá'a-ró taká pedazo yiki kúñu-ró núú tíñu ndaa, nává'a kenda tíñu ndoo.

20 Chị ná ụị kakuu-ró mozo nuu kuáchi, ko siki tíñu ndaa tú ní kakuu-ró mozo.

21 Naún ní ja'a taká tíñu-ún nuu-rọ, chị vina kákuka nuu-rọ sá'a-ún. Chị nú kukuu-yó jíín-ún te kuu-yọ.

22 Ko vina a ụị kenda koyo-ró iní nda'a kuáchi. Te ụị kanduu-ró mozo Dios. Te a ụị kandundoo-ró ní sá'a-ya, te onde sandi'í-na te kuchaku-rọ ñí káni.

23 Chì ya'u-yó já kuá'a kuáchi nuu-yọ kúu ja kúu-yọ. Ko ìn ta'ụ-yọ já kuá'a Dios nuu-yọ kúu ja kúchaku-yọ ñí káni sá'a Jito'ọ-yọ Cristo Jesús.

7

Modo ja tínn ley so'o ñayivi

1 Ñáni, xí tú káju'ụ'un iní-rọ já tínn ley so'o ìn chaa nú nini chakú-de náún. Ká'an-rị jíín cháa kájiní ndasa ká'an ley.

2 Chì ña'an ní tãnda'a, yí'í-ña ndá'a yí-ña sá'a ley, ko nú a ụị jì'ì yí-ña, a ụị kenda-ña chíi ley cuenta yíi-ña.

3 Ja yúán, nú chakú yíi-ña, te ketá'an-ña jíín ingá chaa, te kunání-ña ñá'an ísiki nchaa yíi nú súan. Ko nú a ụị jì'ì yíi-ña, a ụị kenda-ña chíi ley-ún. Te vasa ná keta'an-ña jíín ingá chaa, nasu ísiki nchaa-ña yíi-ña.

4 Suni súan róó jíná'an-ró, ñáni máni, a ụị kaji'ì-rọ núú ley ja súan ụị jì'ì yiki kúñu Cristo, nává'a ná náketá'an-ró jíín ingá, ja kúu máa I'a ja ní nachaku ma'ñú ndíyi, nává'a kuu sá'a-yó taká tíñu va'a kuní Dios.

5 Chì ná ụị kajika-yó jíín modo kakuu iní ñayivi, te ụị ndukanda taká ja ndío iní-yọ jíín kuáchi ụị sá'a ley. Te ụị kasátiñu-ún iní pedazo yiki kúñu-yó, te ụị sá'a taká tíñu ja kúu-yọ jíín núú.

6 Ko vina ụị kenda koyo-yó iní nda'a ley, te ụị kaji'ì-yọ núú já jasú-yó-ún. Te ja yúán kájatíñu jáá-yó jíín máa Espiritu, nasu jíín tutú aná'án.

7 Ndasá ka'an-yọ núsáá, ley kúu kuáchi náún. Ma kúu kuti. Ko ja máá-rí, ma kuní-rị ja íó kuáchi nú tú ley núú. Te suni ma kuní-rị ja íó tu'un ndío iní nú tú ní ká'an ley jíín-rí: Ma ndío iní-rọ, áchí.

8 Te jíín ley ụị jikìn nuu kuáchi jíín-rí, te ụị skú iní-rị ụị ndio iní-rị taká tíñu kuní. Chì nú tú ley, te a ụị jì'ì kuáchi nú súan.

9 Te ruu, tú ní jiní-rị ley, te ụị ichaku-rị sáá. Ko nuu ní chaa tu'un tá'ú tíñu, yúan-na te ụị nachaku kuáchi, te ruu ụị jì'ì-rí.

10 Te ley chì kuchaku-yọ jíín núú, ko ụị jiní-rị ja kuní kuu-rị jíín.

11 Te jíín tú'un tá'ú tíñu, ụị jikìn nuu kuáchi jíín-rí, te ụị xndá'ú ruu, te ụị ja'ní ruu.

12 Ja yúán íó ndoo ndija máa ley. Te tu'un tá'ú tíñu, suni íó ndoo, íó va'a, te íó ndaa.

Ndasá kájatá'an ley yúkú jíín ley máa-ya

13 Te ja ío va'a yúan, ni ja'ni rúu náún. Túu, chi sua máá kuáchi, jíin máá ley ja ío va'a ni ja'ni rúu, nává'a ná kuní-yo ja kuáchi ndiso ndija kuáchi, te kaa xaan-gá kuáchi siki kuáchi sá'a tu'un tá'ú tiñu.

14 Chi kájiní-yo ja ley jika cuenta Espiritu, ko ruu, chi chaá yúkú kúu-ri. Te ni jaan kuáchi ruu, te jándatu-ri nuu.

15 Chi tiñu sá'a-ri, tú júku'un iní-ri jíin, ni tú sá'a-ri ja kuní-ri, chi sasua sá'a-ri ja kití iní-ri jito-ri-ún.

16 Te nú sá'a-ri ja tú kuní-ri-ún, yúan-na te játú'ún-ri ja ío va'a ley.

17 Ja yúan, vina nasu rúu kúu ja sá'a tiñu-ún, chi kuáchi ja ncháá iní-ri kúu ja sá'a.

18 Te a jiní-ri ja iní-ri, ja kuní ka'an iní añú máá-rí, tú ncháá tiñu va'a, chi kúu iní-ri sá'a-ri tiñu va'a, ko tú kúndéé-rí sá'a-ri.

19 Chi tú sá'a-ri tiñu va'a ja kúu iní-ri sá'a-ri, ko tiñu ñáá ja tú kuní-ri sá'a-ri-ún, sa yúan sá'a-ri.

20 Te nú sá'a-ri tiñu ja tú játa'an iní-ri, nasu rúu sá'a yúan, chi kuáchi ja ncháá iní-ri kúu ja sá'a.

21 Jiní-ri ingá ley yá'a núsáá: Vasa kúu iní-ri sá'a-ri tiñu va'a, sasua ncháá tiñu ñáá iní-ri.

22 Chi kúsü iní-ri jíin ley Dios onde jíin iní jíin añú-ri.

23 Ko jiní-ri nuu ingá ley ja jika iní taká pedazo yiki kúñu-ri, kájatá'an jíin ley ja jika jíin ja jini tuní-ri, te nátu'un preso skívi ruu iní nda'a ley ndiso kuáchi ja ncháá iní pedazo yiki kúñu-ri.

24 Naka ndá'ú chaá kúu-ri. Ndéja náma ruu chi modo máá-rí yá'a ja kúu núsáá.

25 Ná kúta'u-ri nuu Dios sá'a máá Jito'o-yo Jesucristo. Núsáá te játiñu-ri nuu ley Dios jíin ja jini tuní-ri, ko nuu ley kuáchi, chi jíin modo máá-rí játiñu-ri.

8

Modo jika-yo jíin máá Espiritu

1 Núsáá te vina ma nákuwndí kuti-yá siki ñayivi káyi'i nda'a Cristo, chi tuká kájika-i nátu'un kuní modo máá-i, chi sua kájika-i nátu'un kuní máá Espiritu.

2 Chi ley ja ka'an Espiritu, onde jíin Cristo Jesús sá'a ja chakú-yo. Yúan ni nama ruu iní nda'a ley ja ndiso kuáchi jíin ja ndiso kue'e kuu-yo.

3 Chi tiñu ja tú ní kúu sá'a ley siki ja vítá iní ñayivi, te ni sá'a Dios, chi ni táji-yá Se'e-ya ní kii nátu'un kándaá máá-yó, nává'a kundiso-ya kuáchi. Te ni nákuwndí-ya siki kuáchi ja ndiso ñayivi.

4 Nává'a ná skíkuu-yó taká tiñu tá'ú ley sá'a-ya, jíin yóo ja tú kájika-yó nátu'un kuní máá modo ñayivi, chi kájika-yó nátu'un kuní máá Espiritu.

5 Chi ñayivi kájika nátu'un kuní máá modo máá-i, ja kúu modo máá-i kájítú iní-i jíin. Ko ñayivi kájika nátu'un kuní máá Espiritu, ja kúu tiñu Espiritu kájítú iní-i jíin.

6 Chi nú kájani iní-yo nátu'un kuní modo ñayivi, te kuu-yo. Ko nú kájani iní-yo nátu'un kuní máá Espiritu, te kuchaku-yo jíin tú'un kuaká'nu iní.

7 Ñayivi jáni iní-i siki modo máá-i, chi jito u'u-i Dios, chi tú jándatu-i nuu ley Dios. Te ni ma kúu kuandatu-i.

8 Tú kúu kusü iní Dios sá'a ñayivi kájika jíin modo máá-i.

⁹ Ko róo tuká kájika-ró jíin modo máa-ró, chí jíin Espíritu kájika-ró, te nú ncháá ndija Espíritu Dios iní-ro. Te nú ññayivi tú ndiso-i Espíritu máa Cristo, nasu iní nda'a-yá yí'i-i.

¹⁰ Ko nú ncháá Cristo iní-ro, te vasa sikí kuáchi a nì jì'ì yiki kúñu-ró, ko chakú añu-ro sikí tíñu ndaa.

¹¹ Ko nú iní-ro jíiná'an-ró ncháá Espíritu máa Dios, I'a nì naschakú Jesús ma'ñú ndíyi, te suni súan jíin Espíritu-ya já ncháá iní-ro te nachakú yiki kúñu-ró ja kúu-ún sá'a Dios ja ní naschakú-ya Cristo Jesús ma'ñú ndíyi.

¹² Ñáni, cháa káitaü kákuu-yó núsáá. Ko nasu núu modo máa-yó, ja káka-yó nátu'un kúu iní máa-yó.

¹³ Chí nú kájika-ró nátu'un kuní modo máa-ró, te kuu-ro nú súan. Ko nú jíin Espíritu xnáa-ro táká tíñu ja sá'a-ró jíin modo máa-ró, te kuchakú-ro.

¹⁴ Chí taká ñayivi já káyoxnúú Espíritu Dios nuu-í, ñayivi yúan kákuu se'e Dios.

¹⁵ Chí nasu nátu'un mozo nì sá'a-ya róo ja yú'u-ro ingá jínu, chí nì nduu-ró nátu'un se'e-ya. Te ja yúan kákana ndá'ú-yo: Abba, ja kuní ka'an: Aí Táta máni.

¹⁶ Chí suni máa Espíritu ká'an ndaa ta'an jíin añu-yo já kákuu-yó sé'e Dios.

¹⁷ Te nú se'e-ya kákuu-yó, suni cháa ni'in tá'u kákuu-yó, cháa ni'in tá'u núu Dios kákuu-yó. Te ni'in ká'nu-yó tá'u-yo jíin Cristo. Te nú súan kuandéé iní yo ndó'o ta'an-yo jíin-ya, náv'a suni nduñá'nu luu ta'an-yo jíin-ya.

Ja kóo kivi kuánchaa tundó'o ñuyivi

¹⁸ Chí jáni iní-ri ja táká tundó'o kándo'o-yó vína, ni ma káni tá'an kuti jíin tú'un nduñá'nu luu-yó já kéndá kuee-ga, te kuní ndijin-yo núu.

¹⁹ Chí taká ja ní sá'a-ya, káñukuu iní onde kenda ndijin taká se'e Dios.

²⁰ Chí taká ja ní sá'a-ya, nì kivi sáni iní nda'a tú'un té'yu, ko nasu já kákuu máa, chí súan nì jata'an iní máa I'a nì sá'a. Te káñukuu iní.

²¹ Chí ññayivi kivi, te taká ja ní sá'a-ya-ún, kenda iní nda'a tú'un té'yu, te kakuu ndichá-na jíin tú'un luu nátu'un taká se'e Dios.

²² Chí kájiní-yo já taká ja ní sá'a-ya-ún, ññayivi ká'nu-ni kátana, te kájito tundó'o onde vína.

²³ Te nasu máa ññayivi ja ní sá'a-ya-ún, chí suni onde yóo, ja ní kejá'a sátiñu Espíritu iní-yo, te suni kátana-yó jíin iní máa-yó, káindaü-yo já náki'in sé'e-yá yóo. Yuán kúu ja náma-ya yiki kúñu-yó.

²⁴ Chí káñukuu iní-yo te a nì kakaku-yó. Te nú ndijin kánde'é-yó núu ññayivi ja káñukuu iní-yo, nasu já káñukuu iní-yo kúu. Chí nú ññayivi ja á kájiní-i nuu kúu, ndé ñayivi káñukuu-ga iní núsáá.

²⁵ Ko nú ja tú kájiní-yo núu kúu, káñukuu iní-yo. Yúan-na te jíin paciencia káindaü-yó-ún.

²⁶ Suni súan chindéé tá'an Espíritu jíin-yo já vítá iní-yo, chí tú kájiní-yo kakán ta'u-yo nátu'un kánúú kakán ta'u-yo, ko suni máa Espíritu kúu ja jikán ta'u já'a-yo, te tána jíin, te tú ni'in tú'un ka'an jíin.

²⁷ Ko máa I'a jíto nchaa vii iní añu-yo, jini-ya ndasa jáni iní Espíritu. Chí máa Espíritu, jikán ta'u já'a táká ñayivi ndóo nátu'un kuní máa Dios.

Ja má kúu kuánchaa-i yóo iní nda'a Cristo

²⁸ Te a kájiní-yo já taká ja tá'an ñayivi, kendo v'a-ga-i jíin sá'a-ya, nuu ñayivi já kákuu-í jíin-ya, ja ní kana-ya xiní-í nátu'un nì jata'an iní-ya.

²⁹ Chi taká ñayivi, jíin tiempo a ñi jiní-ya núu-í. Suni ñi teta'an-ya-í ja ná koo-i nátu'un kaa Se'e-ya, náv'a ná kúu Jesús ñani núu vása sava-ga ñani.

³⁰ Te máa ñayivi ní teta'an-ya-ún, suni ñi kana-ya xiní-í, te ñayivi ní kana-ya xiní-ún, suni ñi kakendoo ndaa-i ñi sá'a-ya. Te ñayivi ní kakendoo ndaa-ún, suni ñi nduñá'nu luu-i ñi sá'a-ya.

³¹ Te ñaún káka'an-yo sikí tú'un yá'a núsáá. Chi nú Dios ká'an-ya já'a-yo, te ndéja kúu ka'an sikí-yo núsáá.

³² Chi máa-yá, tú ní sásá'an-yá Se'e-ya, chi sua ñi ja'a-ya-í ja sikí taká-yo. Te naja má kuá'a-ya taká ndatiñu nuu-yo ondé jíin Sé'e-ya núsáá.

³³ Ndéja kúu kakan kuachi sikí ñayivi ní kaji Dios núsáá. Máa Dios kúu I'a skéndo ndaa yóo.

³⁴ Ndéja náku'ndíi sikí-yo. Máa Cristo kúu I'a ñi jíi, te suni ñi nachaku-ya má'ñu ndíyi, te vina káncha-ya íchi ndáv'a Dios, te suni I'a-ún ká'an-ya já'a-yo.

³⁵ Ndéja kúu kuanchaa yóo nuu tú'un ñi kundá'ú inj Cristo yóo núsáá. Á tundó'o, xí já ndúkuí'a inj-yo, xí já kájika jinu-yo, xí tamá, xí já kájika víchí-yó, xí já káyú'u-yo, xí yuchi náún.

³⁶ Nátu'un yóso núu tutú: Ja sikí níi kúu ja káji'i-ná ndita'an kiví, te nátu'un riñi kiti kúu, kájani inj-i kájito-i náá, áchí.

³⁷ Ko tú súan, chi sua ñi kundéé-ga-yo jíin taká tu'un yá'a ñi sá'a máa I'a-ún ja ní kundá'ú inj-ya yóo.

³⁸ Chi jáni ndija inj-ri ja ní kue'e kuu-yo, ni tu'un ja chakú-yo, ni ndajá'a máa-ún, ni ja kákuñá'nu, ni ja kátá'ú tíñu, ni ja vína, ni ja yúchaan,

³⁹ ni nuu súkún, ni nuu kúnú, ni ñn ndatiñu ja ní sá'a-ya, ma kúu kuti kuanchaa yóo nuu tú'un ja máa Dios jíin Jító'o-yo Cristo Jesús, ñi kundá'ú inj-ya yóo.

9

Tu'un ñayivi Israel

¹ Ká'an ndaa-ri tu'un Cristo, tú xndá'ú-ri, chi súan ká'an ndaa-ri jiní-ri inji añú-ri jíin Espíritu Santo.

² Chi ndúkuí'a xaan inji-ri, te nene tá'u'u inji añú-ri.

³ Chi suni kuni máa-ri kuxio-ri nuu Cristo, te ná náa-ri núu, ja sikí ñani-ri ja kúu tá'an-ri ja ñn-ni niñi, ñn-ni kuñu, kákuu-ri jíin.

⁴ Te chaá Israel kákuu-de. Máa-de kákuu chaá naki'in sé'é-yá, jíin já nduñá'nu-de, jíin já ní sá'a-ya contrato jíin-de, jíin já ní ja'a-ya ley nuu-dé, jíin já chíñú'ún-de máa-yá, jíin tú'un ñi keyu'u-yá nuu-dé.

⁵ Te chji tata chaá-ún, ñi kakenda ndíyi táa-yo. Te suni chji tata yúan, ñi kenda niñi, kuñu Cristo. Te taká ndatiñu yí'i nda'a Dios. Te ná nákana jaa-yó-yá níi káni níi kuiá. Amén.

⁶ Ko nasu já ní tiví tu'un Dios, chi nasu taká ñayivi já kákuu tata Israel kúu máa cháa Israel.

⁷ Te suni vasa tata Abraham kákuu-i, ko nasu ndí'i-i kákuu se'e-de. Chi sua ká'an: Chji Isaac koo ja kunáni-i tata-ro, áchí.

⁸ Yuán kuni ka'an, nasu já kákuu se'e yiki kuñu kákuu se'e Dios, chi sua se'e ja ní keyu'u-yá-ún. Chi-i-ya cuenta-i ja kákuu ndija-i tata-ún.

9 Chi ya'á kúu tu'un nī keyu'u-yá: Suni kivi yá'a jinu kua, te chaá-ri, te koo ñin se'e yíi Sara, áchí.

10 Te suni ío inga tu'un, chí suni nī ni'in sé'e Rebeca. Uu se'e yíi nī sá'a ñin-ni chaá, ja kúu ndiyi táa-yo Isaac.

11 Te onde ná té kaku-ga-i jíin'an-i, ni té kunj-ga-i sá'a-i ja vá'a ja ú'u, náv'a'a kendo nī'in tu'un, nī kaji ñúkúun Dios máa-i. Chí nasu jíin tínu sá'a-i, chí siki já ní kana-ya xiní-i.

12 Chi nī ka'an-ya jíin-ña: Ja ñá'nu kua tínu nuu já súchí, áchí-ya.

13 Nátu'un yóso núu tutú: Nī kumaní-ri jíin Jacob, te nī kití iní-ri nuu Esau, áchí.

14 Ndasá ka'an-yo núsáa. Á sá'a Dios tínu ja tú ío ndaa náun. Ma kúu kuti.

15 Chi nī ka'an máa-yá jíin Moisés: Ndéja kuní-ri kundá'ú iní-ri te kundá'ú iní-ri, te ndéja kuní-ri kuku'á iní-ri jíin te kuku'á iní-ri jíin, áchí-ya.

16 Núsáa te tú kée tínu sá'a ni chaá kuní, ni chaá jiku jíin, chí máa Dios kúu I'a kundá'ú iní-ya.

17 Chí áchí tutu ii jíin rey Faraón: Ja yúan ní jani-ri róo náv'a'a ná kuichá tu'un sí'ví-ri kí'in ní ñúyivi, te kuni ndijin-i ndasa káa fuerza-ri ja kúkuu-ri jíin-ró, áchí.

18 Núsáa, te nú ndéja kuní-ya, te kundá'ú iní-ya, te nú ndéja kuní-ya, te sándava-yá iní.

19 Sanaa te ka'an-ro jíin-ri: Naja jikán-ga-ya kuáchi núsáa, chí ndé chaá kuu kasu nuu-yá ndasa játa'an iní-ya, achí-ro.

20 Chí sua ka'an-ri jíin-ró: Te róo, ndé chaá kúu-ró já státá'an-ró jíin Dios. Á kuu ka'an kisi ñu'un jíin máa cháa nī sá'a-ún: Naja ní sá'a-ró rúu, achí.

21 Te chaá sá'a-ún, ío derecho-de ja sá'a-de ñin kisi ku'un ndatínu luu, te inga kisi ku'un ndatínu chá'an xí túu.

22 Te nú kuní Dios stá'an-ya núu-í ndasa káa tu'un kití iní máa-yá, náv'a'a kunj-i na fuerza ndíso-ya, te nú ja yúan jíin paciencia tú ní xndí'i yachí-ya ñáyivi-ún, cuenta kisi ja á yani naa ñúkúun máa, te naja tú jatú'ún-ró nú súan.

23 Te suana sá'a-ya, chí kuní-ya kuichá tu'un ndasa sá'a-ya kuá'a tínu luu xaán núu ñáyivi já ní sáva'a-ya-í, nátu'un jíin kisi, súan ná kendo luu-i jíin-yá.

24 Ñáyivi yúan kákuu yóo já ní kana-ya xiní-yo. Chí nasu máa ñin ñáyivi judío ní kana-ya xiní, chí suni nī kana-ya xiní ñáyivi sñin nación.

25 Suni súan nátu'un ká'an nuu tutú Oseas: Ñáyivi já ná tú ní kúu ñáyivi máa-ri-ún núu, skúnání-ri-i ñáyivi máa-ri vina. Te ña'an já tú ní kúmaní-ri jíin-ña núu, skúnání-ri-ña ñá'an já maní-ri jíin vina. Achí.

26 Yúan-na te nuu ní ka'an-ya: Nasu róo kákuu ñáyivi máa-ri, áchí-ya, tu'un ñuu yúan ka'an-i: Ñáyivi yúan se'e Dios I'a chakú kákuu-i.

27 Suni súan nī kana jaa Isaías tu'un ñáyivi Israel: Vasa nándaé se'e ñuu Israel nátu'un ñití káa yu'u mar, ko ñin tñin-ni-i kaku,

28 chí máa Tatá Dios síjínu-ya tínu sá'a-ya já ndón-da-ya siki ñúyivi, te yachí sándaa-ya.

29 Nátu'un nī ka'an Isaías onde sáa: Te nú máa Tatá I'a tñin so'o taká soldado, nú tú ní skéndo-yo yakú-ga tata nuu-yo núu, te nátu'un ñáyivi ñuu Sodoma jíin ñáyivi ñuu Gomorra, súan kuu-yó te súan ta'an-yo núu. Achí.

30 Ndasá ka'an-yo núsáa. Ñáyivi sñin nación, tú ní kándúkú-i tínu ndaa, ko nī kakendo ndaa-i, chí siki já ní kakandja-i, yúan ní kakendo ndaa-i.

³¹ Te ñayivi Israel, ni kándúkú-i ja kéndoo ndaa-i jíin ley, ko tú ní skíkuu kuti-í jíin máá ley.

³² Te naja. Chi ni kándúkú sáni-i, nasu jíin tú'un kándíja, chi sasua jíin táká tíñu tá'ú ley. Ja yúan ní kajungoyo-i sikí máá yúu xíin tíñu skáchi'i xiní já'a-í.

³³ Nátu'un yóso núu tutú: Nde'é, chi onde Sion kaitúu-rí máá yúu xíin tíñu skáchi'i xiní já'a-í, te suni jungoyo-i sá'a yuu-ún. Te ñayivi kándíja nuu yúu-ún, ma kúka nuu-í, chi máá-yá kúu, áchi.

10

¹ Ñáni, kúu ndija ini añú-rí, te jíkán ta'u-rí nuu Dios ja'a ñáyivi Israel, náv'a kaaku-i jíiná'an-i.

² Chi ruu, a jíin ndaa-rí ja bueno kákuu ini-i kájito-i Dios, ko tú kákundaa ini-i jíin.

³ Chi tú kájuku'un ini-i ndasa kéndoo ndaa-i sá'a Dios, te kándúkú-i ja kéndoo ndaa-i sá'a máá-í. Te ja yúan tú káandatu-i nuu íchi ndaa Dios.

⁴ Chi jíin Cristo te ni jukuiñi tu'un ká'an ley, náv'a kéndoo ndaa taká ñayivi kándíja.

⁵ Chi ni ka'an Moisés ja nú in chaa skíkuu tíñu ndaa ká'an ley, te kuchaku-de jíin.

⁶ Ko tu'un kéndoo ndaa, kenda chii tu'un kándíja-yó, te ká'an súan: Ma káni ini añú-ro: Nde chaa kaa ki'in andívi núsáa, áchi. Yúan kuni ka'an, ja xnúu-de Cristo onde nuu ñú'un.

⁷ Ni ma káni ini-ro: Nde chaa kuun-de ki'in-de ini tunchi núsáa, áchi. Yúan kuni ka'an, ja xndaa-de Cristo ma'ñú ndíyi.

⁸ Ko ndasa ká'an tu'un-ún: Yani jíin-ró ío tu'un ka'an-ro, ini yu'u-ro te ini añú-ro ío, áchi. Yúan kúu tu'un kákandíja-yó, te yúan kúu tu'un kájani-ró.

⁹ Chi nú játú'ún-ró onde jíin yú'u-ro já Jító'o-ro kúu Jesús, te nú onde jíin ini jíin añú-ro kándíja-ró já ní nachaku Jesús ma'ñú ndíyi ni sá'a Dios, yúan-na te kaaku-ró.

Kánúu káni-yó tú'un-ya ná kándíja-i

¹⁰ Chi jíin ini jíin añú-yó kándíja-yó-yá náv'a kéndoo ndaa-yó. Ko jíin yú'u-yo kuátú'ún-yó-yá náv'a kaaku-yó.

¹¹ Chi tutu ij ká'an: Taká ñayivi kándíja-i nuu-yá, ma kéndoo kuti-í tuka nuu, áchi.

¹² Chi tú ká'io sñin ñayivi griego jíin ñáyivi judío, chi suni in-ni máá Jító'o-yo tñin so'o taká-i. Te kúnda'ú xaan ini-ya ñáyivi káka'an nda'ú jíin-yá.

¹³ Chi taká ñayivi káka'an nda'ú jíin máá Jító'o-yo onde jíin sí'ví-yá, kaaku-i.

¹⁴ Ndasaa ka'an nda'ú-i jíin-yá te nú tú kákandíja-i-ya. Te ndasa kándíja-i-ya te nú tú jini so'o-i tu'un-ya. Te ndasa kuni so'o-i te nú tú nañun kani tu'un-ya núu-í.

¹⁵ Te ndasa kani-i tu'un-ya te nú tú tájí-yá-i ki'in-i. Nátu'un yóso núu tutú: Xáan luu kándaa ja'a ñáyivi kájani tu'un kuaká'nu ini, jíin já'a ñáyivi kájani tu'un va'a tu'un luu.

¹⁶ Ko nasu táká-i káchu'un ini-i ja ká'an tu'un va'a, chi ni ka'an Isaías: Táta, ndé ñayivi kándíja tu'un kájani-ná vii, áchi-de.

¹⁷ Núsáa te kuu kándíja-i onde nú kuni so'o-i, te kuu kuni so'o-i onde nú koo ja káni tu'un Dios.

¹⁸ Ko ruu ká'an-ri: Á tú ní kájini so'o-i. Jandáa ni kajini so'o-i, chi ká'an: Níí ñúyívi ní kenda tu'un-i te onde nuu ndí'i-na ñúyívi ní jicha tu'un-i, áchí.

¹⁹ Ko ruu ká'an-ri: Á tú ní kájuku'un iní ñáyívi Israel tu'un yá'a. Xnáñúú-ga ni ka'an Moisés: Ná kúkuíñi-ro sá'a-ri jíin ingá nación ja násu ñúú máa-ri kúu, te jíin ñin nación ñáá skití iní-ri róó, áchí-de.

²⁰ Suni Isaias ni chundéé iní-de ni ka'an-de: Ñáyívi já tú ní kánandúkú rúu, a ni jini-i ruu. Te ñáyívi já tú ní kájká tu'un rúu, ni stá'an ndijin-ri máa-ri nuu-í, áchí-de.

²¹ Ko siki ñáyívi Israel ká'an: Ncháka ncháa, ni jata ñaa-ri nda'a-rí nuu ñáyívi tú jádatu, jíin núu ñáyívi ní'in iní, áchí-ya.

11

Ja ío ñin tñn-ga ñáyívi Israel

¹ Núsáá te ká'an-ri: A ni kiñi'in Dios ñáyívi máa-yá náún. Ma kúu kuti. Chi ruu, suni chaa Israel kúu-ri, tata Abraham kúu-ri, tá'an tata Benjamín kúu-ri.

² Tú ní kiñi'in Dios ñáyívi máa-yá ja á ni jini-ya núu-í jíin tiempo xí tú kájiní-ro tutú ñi ndasa ká'an tu'un Elías, ndasa ni ka'an nda'ú-de jíin Dios siki ñáyívi Israel:

³ Táta, ni kaja'ni-í chaa kájani tu'un-ní, te ni kajacha-i altar-ní. Te náá, máá ñin-na ná ni kendoó. Te vina, káchindikín-i náá, ka'ni-í náá kákuñi-i, áchí-de.

⁴ Ko yúan-na te ndasa ni xndió káni Dios tu'un nuu-dé núsáá: A ñáva'a ná'in-ri vasté usiá mil ñáyívi káchiñú'ún rúu, te ñáyívi-ún tú kájkukiñi jíití kúti-i nuu ndosó Baal, áchí-ya.

⁵ Te suni súan vina, chi ío ñin tñn-ga, te jíin tú'un luu ío iní-ya ní kaji-ya-ún.

⁶ Te nú siki tú'un luu ío iní-ya kúu, nasu ní ní'in-í jíin tíñu ni sá'a-i núsáá. Chi nú súan, te ni jita tu'un luu ío iní-ya núu.

⁷ Naún káka'an-ri núsáá. Ja ní kandúkú ñáyívi Israel, tú ní kákuñéé-i ni'in-í. Ko ni kákuñéé ñáyívi ní kaji-ya-ún, ni kani'in-í. Te sava-ga-i ni kanduní'in iní-i.

⁸ Nátu'un yóso núu tutú: Nuu-í ni ja'a Dios ñin xiní já tú júku'un kuti iní, jíin ndúchi já tú kuni kuti, jíin só'o ja tú kuni so'o kuti onde vina, áchí.

⁹ Te ni ka'an David: Viko kásá'a-i, ná kúu nátu'un ñin xeyu, ñin ja tñn yátá-ún-i, ñin tunchi, ñin nuu ní'in-í ya'u-i.

¹⁰ Te nduchi-í, ná kúña náva'a ma kúu nde'é-i jíin, te ná kóo tí'i-i ní káni, áchí-de.

¹¹ Núsáá te ruu ká'an-ri: Ni kandua-i, te ni kajita ñi-í náún. Ma kúu kuti. Chi sua ni kaku ku ñáyívi sñn nación ja súan ni kasáña'mu ñáyívi Israel, náva'a ná kúkuíñi máa Israel jíin'an.

¹² Ni kasáña'mu Israel, te ja yúan ní ndukúka ñúyívi. Ni kajita Israel, te ja yúan ní ndukúka ñáyívi sñn nación. Naga ni kuu ja xáán ndatu tíñu koo onde kivi ná náki'in sé'é-yá taká Israel núsáá.

¹³ Chi jíin róó ñáyívi sñn nación ká'an-ri, chi ruu suni chaa skáka tu'un nuu cháa sñn nación kúu-ri, te jíin'ún ká'an-ri siki tíñu sá'a-ri,

¹⁴ náva'a ná kúkuíñi tá'an-ri sá'a-ri, te kaku sava-de sá'a-ri.

¹⁵ Chi nú ni kiñi'in-ya Israel, te ja yúan ní kanaketá'an ñáyívi ñúyívi jíin-ya, núsáá te kivi náki'in sé'é-yá Israel, te nasu nátu'un ja ní nachaku-i ma'ñú ndíyi koo yúan náún.

Olivo yúkú xini olivo táta

16 Te nú íó ndoo nde'e já kúun núú, te suni níi-ni íó ndoo. Te nú ndu'u íó ndoo, suni súan íó ndoo taká nda'a.

17 Ko nú sava nda'a-ún, ni kajanchaa, te nú róó ja kúu-ró ñin nda'a yúnu olivo yúkú, ni nuku'un-ró núu ni kajanchaa nda'a táta-ún, te nú stáa ta'an-ro kajin onde ndu'u númá máa yúnu olivo táta,

18 ma sátéyíi-ró máa-ró já ndóna-ró sikí taká nda'a-ún núsáa. Chì nú sátéyíi-ró máa-ró, te ná nuku'un inì-ro já tú stáa ndu'u-ún kajin-ro, chì sua stáa-ró kajin máa ndú'u-ún.

19 Sanaa te ka'an-ro: Sava nda'a ní kajanchaa kua'an nává'a nuku'un-ri yá'a, achì-ro.

20 Bueno, ko sikí já tú ní kákandíja máa ndá'a-ún, yuán ní kajanchaa. Ko róó, chì sikí já kándíja-ró, yuán nukuiñi nì'in-ró. Ma sávixi-ro máa-ró núsáa, sua yu'ú-ro.

21 Chì nú Dios, tú ní kúnda'ú inì-ya máa ndá'a xíin tíñu-ún, naga ni kuu róó, ja kúnda'ú inì-ya róó.

22 Nde'é vá'a-ró núsáa, ndasa kúnda'ú inì Dios, te suni xaan iní-ya. Xaan iní-ya jíin cháa ni kandua-ún, ko kúnda'ú inì-ya róó, te nú kundíi nì'in-ró jíin tú'un kúnda'ú inì-ya róó. Te nú túu, te suni kuanchara-ya róó ki'in-ro.

23 Suni súan máa ñáyivi-ún, nú kandíja-i, suni nuku'un-i, chì máa Dios kuu nachu'un tuku-ya-í.

24 Te nú róó, vai-ró chíi yunu olivo ja á káa yúkú, te ni nuku'un-ró xini yúnu olivo táta, vaša nasu tá'an-ún kúu-ró, naga ni kuu ñáyivi-ún ja máa ndá'a xíin tíñu kákuu-i, ja má nachu'un-ya-í xini máa yúnu olivo máa-i núsáa.

25 Ñáni, chì tú kuní-ri ja kúñáa xini-ro ndasa íó sikí tú'un sa'í yá'a, nává'a ma sávixi-ro máa-ró te kani inì-ro já ndíchí xáan-ro jíná'an-ró, chì sava ñáyivi Israel, ni kasáni'in inì-i, te ni kánaa-í, onde ná ndékava taká ñáyivi sín naciún.

26 Yúan-na te ndi'i ñáyivi Israel kaku-i. Nátu'un yóso núu tutú: Ichi ñúu Sion kii l'a nama yóó, te kuanchara-ya chá'an tá'an Jacob, ja tú káchiñú'ún-i-ya.

27 Te tu'un yá'a kuu contrato sánda-ri jíin-i onde ná kuánchara-ri kuachi-i, áchí.

28 Ja'a róó, kájito u'u-i-ya já sikí máa tú'un va'a. Ko ni kaji-ya-í, te kúnda'ú inì-ya-í, ja sikí táa-i.

29 Chì Dios tú nátu'u inì-ya já téta'an-ya tá'u-yo jíin já kána-ya xini-yo.

30 Suni súan róó, ni kasáni'in inì-ro núu Dios onde sáa. Ko vina, chì sikí já ní kasáni'in inì máa ñáyivi-ún, te ni kúnda'ú inì-ya róó.

31 Suni súan máa ñáyivi-ún, ni kasáni'in inì-i vina, nává'a suni nátu'un ni kúnda'ú inì-ya róó jíná'an-ró, suni súan ná kúnda'ú inì-ya-í vina.

32 Chì máa Dios, ni jasú-ya taká ñáyivi chíi tu'un sáni'in inì-i, nává'a kúnda'ú inì-ya taká-i.

33 Xáan kúnú káa tu'un kúká, tu'un ndíchí, tu'un tu'a Dios. Ni ma júku'un kuti inì-yo ndasa káa taká tíñu sánda-ya. Te xaan sa'í ñin taká ichi-yá.

34 Chì ndé cháa, a ni jini ndasa jáni inì Dios, xí ndé cháa ni ja'a consejo nuu yá.

35 Xí ndé cháa ni ja'a nuu-ya xna'an-ga nává'a chunáa-ya nuu-dé.

36 Chì onde nuu máa-yá vai taká ndatíñu. Te suni máa-yá ni sa'a. Te suni máa-yá ñin. Te ná nákana jaa-yó-yá níi káni níi kuiá. Amén.

12

Ndasa kuatĩnu va'a ñayivi ndóo

¹ Ñáñi, ja yúan ká'an ndá'ú-ri jíin-ró jíin tú'un ni kundá'ú ini Dios róo, chi vina chakú-ro jíin yiki kũñu-ró, te kuni-ri ja ná kóo ndoo te kuá'a-ro núu máá-yá. Te ná kúsiñi ini Dios jíin-ró, chi yuán kúu ja chiñú'ún-ró-yá onde jíin ini jíin añú-ro.

² Te ma kóo ñin núu ini-ro jíin ñúyivi yá'a, chi sua ná násama-ró máá-ró, te ná ndúu jáá xini-ro, náv'a a ná kuni-ro ndasa va'a káa tu'un játa'an ini Dios, jíin tú'un ni yija va'a ja kúsiñi ini-yá sá'a.

³ Chi tu'un luu ja ní ja'a-ya núu-rí sá'a ja ká'an-ri jíin ñin ñin cháa ká'jin ma'ñú-ró jíin, ja má skákunu-ga-de ku'a máá-de nuu kú'a ja á ká'jin-de, chi sua ná káni kuándi'i ini-de nátu'un ni ja'a a Dios tu'un kándija nuu ñin ñin-de.

⁴ Chi nátu'un yóo, jíin modo ja kuá'a pedazo ndíso yiki kũñu-yó ko tú ñin-ni tiñu kásá'a,

⁵ suni súan yóo, vasa kua'a-yo, ko nátu'un ñin-ni ñayivi kákuu-yó núu Cristo. Ko ja ñin ñin máá-yó, chi pedazo-ni-yó kánakuni tá'an-yó.

⁶ Chi ni ni'jin-yo siñ siñ ta'u ndasa ku'a ni ja'a-ya tú'un luu ío ini-ya núu-yo. Te nú ta'u ja káni-yó tú'un-ya kúu, ná sá'a-yó jíin kú'a kándija-yó núsáá.

⁷ Xí nú ta'u ja kuatĩnu-yó kúu, ná kuatĩnu-yó. Te nú ta'u ja stá'an-yo kúu, ná stá'an-yo.

⁸ Ñayivi ká'an ndéé, ná ká'an ndéé-i. Ñayivi já'a, ná táva ini-i kuá'a-i. Ñayivi tá'u tiñu, ñũkúun ná sá'a-i. Ñayivi kúndá'ú ini, siñ ná kóo ini-i.

⁹ Tu'un kúndá'ú ini, ma kóo jíin tú'un yóso yú'u. Ná kóto u'u-ro tiñu ñáá, te ma siá-ro tiñu va'a.

¹⁰ Ná kũchaka maní tá'an-ró. Te sá'a-ró cuenta ja maní-ro jíin ñani máá-ró. Te kuitú ini-ro ja sá'a jíñú'ún-ró jíin tá'an-ró.

¹¹ Ma sá'a kúxi-ró nó ío tiñu kásá'a-ró. Te jíin ini jíin añú-ro ná kuitú ini-ro kuatĩnu-ró núu máá Jító'o-yo.

¹² Te a kañukuu ini-ro, te ná kóo siñ ini-ro. Te nú ío tundó'o, te kuandéé ini-ro. Te nene kakán ta'u-ro.

¹³ Te taká ñayivi ndóo, nú kánandi'i-i yaku najíin, te koto tá'an-ró jíin-i. Te koto ndá'ú-ro núu ñayivi jiká.

¹⁴ Kakan ta'u-ro ja'a ñayivi káchindikín róo, kakan ta'u-ro ja'a-i te ma ká'an tási-ró sikí-i.

¹⁵ Ná kúsiñi ini-ro jíin ñayivi ká'io siñ ini, te ná ndé'e-ro jíin ñayivi kánde'e.

¹⁶ ñin-ni ná kóo xini-ro jíná'an-ró. Ma skákunu-ró máá-ró, chi sua ná ndútá'an-ró jíin cháa ká'io súchi ini. Ma sá'a-ró ja cháa ndíchi xáan kákuu-ró.

¹⁷ Ma ná sá'a ndivá'a-ró jíin ní ñin ñayivi, nú ni sá'a ndivá'a-i jíin-ró. Kuitú ini-ro sá'a jíñú'ún-ró tiñu onde jito jíin núu taká-i.

¹⁸ Te nú kuu sá'a-ró, te vindáa vinené kuxiukú-ró jíin taká ñayivi, onde jíin kú'a kúndéé-ró jíin.

¹⁹ Ñáñi maní, ma cháa ini-ro ja nani'in tá'an-ró jíná'an-ró, chi sua nuu máá-yá ná kuá'a-ró tú'un kiti ini-ya núu-i, chi súan yóso núu tutú: Nani'in tá'an máá-ri jíin-i, máá-ri kuá'a ya'u-i, áchi máá Tatá Dios.

²⁰ Ja yúan, nú cháa kájito u'u róo, jí'i-de soko, kuá'a ja ná kée-dé. Nú jichí-de, kuá'a ja ná kó'o-de. Chi nú súan, te kundéé-ró jíin-de, kuka nuu-de sá'a-ró.

²¹ Ma yují-ro sá'a tiñu ñáá, chi sua ná yují tiñu ñáá sá'a-ró jíin tiñu va'a.

13

Ndasa kaka-yó ichi núu gobierno

¹ Taká ñayivi, ná kuándatu-i nuu cháa kakuñá'nu-ga, chī túu cháa tá'ú tiñu te nú tú ní já'a Dios tu'un núu. Te taká cháa a kándiso tiñu, Dios ñi cháa tiñu siki-dé.

² Já yúán, nú ío cháa tú jándatu nuu cháa tá'ú tiñu, te tiñu ñi teta'an Dios ské'ichi-de, te cháa káské'ichi, nakuxndíi-de siki máa-de.

³ Chī cháa kátá'ú tiñu, tú ndóna-de siki cháa sá'a tiñu va'a, chī sua siki cháa sá'a tiñu ñáá. Te róo, kuní-ro já tú yu'ú-ro sá'a cháa tá'ú tiñu náún. Sá'a tiñu va'a, te ná kuátú'un-de róo.

⁴ Chī mozo Dios kúu-de, já kóto va'a-de róo. Ko nú sá'a-ró tiñu ñáá, te ná yú'ú-ro, chī nasu já kúsi iní máa-de ndiso-de machete, chī mozo Dios kúu-de, náva'a xndó'o-de ñayivi sá'a tiñu ñáá.

⁵ Já yúán kánúu kuándatu-ro núu-dé jíná'an-ró, nasu máa in ja tú kití iní-ya nuu-ro, te suni náva'a ma kána jín añú-ro núu-ro.

⁶ Chī suni ja siki yúán kúu ja kája'a-ró xú'un yóo, chī mozo kájatíñu nuu Dios kákuu-de, suni ja siki tiñu yúán.

⁷ Ka'ncha ja káitau-ro núu taká ñayivi. Nuú já taú-ro xú'un yóo, te xu'un yóo. Nuú ñayivi já taú-ro xú'un póniná, te xu'un póniná. Nú ñini kuándatu-ro, te ná kuándatu-ro. Te nú ñini kóo tu'un jínú'un, te ná kóo jínú'un-ró.

⁸ Ma kútau kuti-ro núu ní in ñayivi, chī máa-ni ja kúndá'ú iní-ro tá'an-ró. Chī cháa kúndá'ú iní tá'an, a ñi kundéé-de ñi skíkuu-de tu'un ká'an ley.

⁹ Chī ká'an nuu tutú: Ma kúsiki ncháa tá'an-ró, ma ká'ni-ro ndíyi, ma saku'ná-ró, ma sátú'un-ró, ma ndío iní-ro. Te nú ío sava-ga tu'un tá'ú tiñu, ko in ká'nu-na ká'an: Kundá'ú iní-ro tá'an-ró, natu'un kúndá'ú iní-ro máa-ró, áchí.

¹⁰ Tu'un kúndá'ú iní, tú sá'a ndiva'a jín tá'an. Já yúán, tu'un kúndá'ú iní tá'an kúu tu'un skíkuu taká tiñu ká'an ley.

¹¹ Te súan ná sá'a-yó, chī a kájiní-yo já máa hora nata'u núu-yo já kákixi-yo kúu. Chī vina a ñi kuyani-ga kivi káku-yó, vásá kivi ní kandíja-yó.

¹² Akuáa a ñi ja'a kua'an, te a kuyani cháa ndúu. Núsáá te ná skána-yó tiñu ñuñáa kí'in, te ná sá'a-yó tiñu ndúu.

¹³ Ná káka kuu jínú'un-yó cuenta ndúu. Ma kée ú'iní-yo, te ma kóo ká'vá-yó. Ma káka téné-yó, te ma káka kuáxán-yó. Ma kuátá'an-yó, te ma kóo kuásún iní-yo.

¹⁴ Sua ná kúkútu-ro jín Jító'o-yo Jesucristo, te ma sákútu-ro máa-ró jín tiñu ndío iní yiki kúñu-ró.

14

Ndasa sá'a-yó jín ñayivi vítá iní

¹ Cháa kándíja vítá, ná kuátá'ú-ró-de, ko nasu já státá'an-ró jín-de siki taká tu'un.

² Chī ío cháa kándíja ja kúu kee-dé taká-ni nuu, ko cháa vítá iní máa nían-ni yua yée-dé.

³ Róo cháa yée, ma sájá'a iní-ro núu cháa tú yée. Te róo cháa tú yée, ma nakuxndíi-ró siki cháa yée, chī Dios játá'ú-yá cháa-ún.

4 Te róó, ndé chaa kúu-ró já nákuḡndíi-ró sikí cháa kúu mozo tatú núsáá. Te nú kundij n̄i'in-de, xí káka yátá-de, ko nuḡ máá patrón-de játíñu-de. Ko nukuiñi n̄i'in-de, ch̄i máá Jító'ḡ-yḡ kuu nakani n̄i'in-ya-dé.

5 ñin chaa ká'an ja lí ñin kivi vása ingá kivi. Te inga chaa ká'an ja ñin-ni kándaḡ taká kivi. Ko ná ñin ná ñin-de ná nátava-dé cuenta ndasa jáni ndija ini-de.

6 Chaa játú'un kivi, ndúkú-de ndasa skíkuu-de nuḡ máá Jító'ḡ-yḡ. Te chaa tú játú'un kivi, suni ndúkú-de ndasa skíkuu-de nuḡ máá Jító'ḡ-yḡ. Chaa yée, yée-dé te játíñu-de nuḡ máá Jító'ḡ-yḡ, ch̄i nákuatá'ú-de nuḡ Dios. Te chaa tú yée, suni játíñu-de nuḡ máá Jító'ḡ-yḡ, vasa tú yée-dé, ch̄i nákuatá'ú-de nuḡ Dios.

7 Ch̄i tú ni ñin-yó káichaku-yḡ já máá-yó. Ni tú ni ñin-yó kúu-yḡ já máá-yó.

8 Te nú káichaku-yḡ, káichaku-yḡ já kuatíñu-yó núu máá Jító'ḡ-yḡ. Te nú kuḡ-yḡ, suni kuḡ-yḡ já játíñu-yó núu máá Jító'ḡ-yḡ. Núsáá te vasa ná kúchaku-yḡ, xí vasa ná kúu-yḡ, ko máá Jító'ḡ-yḡ xiin yóó.

9 Ch̄i ja sikí yúan kúu ja ní j̄i'í Cristo, te n̄i nachaku tuku-ya, nává'a kuu-ya Jító'ḡ nuḡ ñáyivi ní kaj̄i'í jíin núu ñáyivi káichaku.

10 Te róó, naja nákuḡndíi-ró sikí ñani-rḡ núsáá. Xí róó, naja sájá'a ini-rḡ nuḡ ñani-rḡ núsáá. Ch̄i taká-yḡ, kuiñi-yó yú'u mesa Cristo sándaḡ-ya tíñu-yó.

11 Ch̄i súan yóso núu tutú: Jandáḡ ndija nuḡ máá-ri jukuiñi jíti taká ñáyivi, te nakana jaa taká-i Dios, áchí máá Jító'ḡ-yḡ.

12 Núsáá te ná ñin ná ñin-yó, nakuḡ'a-yó cuenta nuḡ Dios ndasa n̄i kasá'a máá-yó.

13 Ma nákuḡndíi-yó sikí tá'an-yó núsáá, ch̄i sua ná cháa ini-yḡ já má skivi-yó ñani-yḡ júngava-de nuḡ kuáchi.

14 A jiní-r̄, te kándija-r̄ sá'a máá Jító'ḡ-yḡ Jesús, ja tú ni ñin ndatíñu kúchá'an máá já máá. Nú ñin chaa jáni ini-de ja káchá'an ñin ndatíñu, te sikí máá-de káchá'an.

15 Ko nú sikí ndeyu-ro tá'u'u ini ñani-rḡ núsáá te nasu kúnda'ú ini-rḡ-í. Ma xnáa-ro cháa-ún ja kuáchi ndeyu-ro, ch̄i ja cháa-ún kúu ja ní j̄i'í Cristo.

16 Núsáá te ma kuá'a-ró tú'un ka'an-i sikí tíñu sá'a-ró já ío va'a jiní máá-ró.

17 Ch̄i nasu já kée já kó'o kúu ini ñuu nuḡ tá'ú Dios tíñu, ch̄i tu'un ndaa, jíin tú'un kuaká'nu ini, jíin tú'un kúsiñi ini sá'a Espiritu Santo kúu.

18 Ch̄i chaa ja súan játíñu-de nuḡ Cristo, kúsiñi ini Dios sá'a-de. Te suni taká ñáyivi kájatú'un-i-de.

19 Núsáá te ná kuítu ini-yḡ sá'a-yó taká tíñu ndiso tu'un vindáḡ vinené, nává'a skuá'nu tá'an-yó.

20 Ja kuáchi ndeyu-ro, ma xnáa-ro tíñu n̄i sá'a Dios. Taká ndatíñu ío ndoo ndija, ko nú ñin chaa skivi-de inga-i ini kuáchi, sá'a ndeyu yée-dé, te kuáchi ndiso-de nú súan.

21 Va'a-ga ma kée-ro kúñu, n̄i ma kó'o-ró vino, ni ñin ma sá'a-ró te nú kivi ñani-rḡ kuáchi sá'a, xí tiví-de sá'a.

22 Kándija va'a-ró náún. Núsáá te súan ná kani ini máá-ró jíin ondé nuḡ Dios. Xáan ndat̄u kendḡo chaa ja tú nákuḡndíi añú-de sikí máá-de jíin tú'un játú'un-de.

23 Ko chaa jáni ñin jáni uu ini-de nú yée-dé, kuchá'an-de sá'a, ch̄i tú kándija va'a-de te yée-dé. Ch̄i taká ja sá'a-yó, te nú tú kándija va'a-yó, te máni kuáchi kúu.

15

¹ Núsáá te yóó, nú ñayivi ká'jin n̄'in-ga kákuu-yó, te níni ná kuándéé iní-yo jíin já kásáña'mu ñayivi vítá in̄i. Te ma ndúkú-yó já kúsii iní máá-yó sá'a-yó.

² Ná ñin ná ñin-yó ná kúsii iní tá'an-yó sá'a-yó, nává'a skuá'nu-yó-i, te kendoo va'a-ga-i.

³ Ch̄i Cristo, nasu ní ndúkú-yá ja kúsii iní máá-yá sá'a-ya, ch̄i sua yóso núu tutú: Taká tu'un ndivá'a ja ní kaka'an ndivá'a-i sik̄i-ní, n̄i nduu sik̄i máá-ná, áchí.

⁴ Chi taká tu'un ja ní jukoso ondé sáá, n̄i jukoso nává'a skuá'a-ún yóó. Nává'a nú kuiñi n̄'in-yó, te koo ndéé iní-yo sá'a tutu ii. Yúan-na te kuñukuu in̄i-yo.

⁵ Ko máá Dios, ja nává'a-ya paciencia jíin tú'un ndéé iní, ná sá'a-ya já ñin-ni xin̄i kúñava'a taká-ro cuenta Cristo Jesús.

⁶ Nává'a ná kétá'an tu'un kaka'an-ro, te ñin núu, ná nákana jaa-ró Dios, I'a kúu Táa máá Jító'o-yo Jesucristo.

Tu'un ñayivi s̄in nación

⁷ Núsáá te kuatá'ú-ró tá'an-ró nátu'un n̄i jatá'ú Cristo yóó, nává'a nakana jaa-yó Dios.

⁸ Ch̄i ká'an-r̄i ja Cristo n̄i jatíñu-ya núu ñayivi judío, nává'a stá'an-ya já ío ndaa tu'un ká'an Dios, te nává'a ná kúkútu taká tu'un n̄i keyu'u-yá nuu ndíyi táa-yo,

⁹ te nává'a suni ñayivi s̄in nación ná nákana jaa-i Dios ja ní kundá'ú in̄i-ya-i. Nátu'un yóso núu tutú: Núsáá te ná nákana jaa-ná níi ma'ñú ñayivi s̄in nación, ch̄i kuatú'ún-ná sí'ví-ní, te kata-ná, áchí.

¹⁰ Te inga ká'an: Róó, ñayivi s̄in nación, ná kúsii iní-ro ondé jíin ñayivi máá-yá, áchí.

¹¹ Te inga jínu ká'an: Taká ñayivi s̄in nación, ná nákana jaa-ró máá Tatá Dios. Te taká ñayivi s̄in nuu, ná nákana jaa-i-ya, áchí.

¹² Te suni ká'an Isaías: Najaa ñin numa Isai. Te yúan kenda ñin chaa nukuiñi tá'ú tíñu nuu ñayivi s̄in nación, te taká ñayivi s̄in nación, kundatu-i chaa-ún, áchí.

¹³ Te máá Dios, nává'a-ya tú'un kuñukuu in̄i. Te ná kúsii téyí iní-ro, te kuaká'nu in̄i-ro sá'a-ya, ch̄i kándija-ró, nává'a ná kuñukuu xaan iní-ro sá'a fuerza Espíritu Santo.

¹⁴ Ñání mání, ko ruu, ch̄i jáni ndija in̄i-r̄i ja ní kakútú-ró jíin tíñu va'a, te kájuku'un ndi'i in̄i-ro. Te suni kájin̄i-ro kána jíin-ró núu tá'an-ró,

¹⁵ ko n̄i chundéé iní-r̄i cháa-r̄i tutu yá'a nuu-ro, ñání jíná'an-ró, nává'a ná xndáku-r̄i nuu-ro. Ch̄i nuu-rí n̄i ja'a-ya tú'un luu ío in̄i Dios,

¹⁶ nává'a kuu-r̄i yu'u núu Jesucristo kuatíñu-r̄i nuu ñayivi s̄in nación, te kani-r̄i tu'un va'a Dios, nává'a ná kúsii iní-ya jíin ñayivi s̄in nación ja ní ja'a-r̄i-i nuu-yá, ch̄i a n̄i kandundoo-i n̄i sá'a Espíritu Santo.

¹⁷ Ch̄i ruu, ío ndasa sátéyí-rí máá-rí sá'a Cristo Jesús, cuenta tíñu n̄i sá'a-r̄i nuu Dios.

¹⁸ Ch̄i tuká chundéé iní-r̄i ka'an-r̄i inga tu'un, ch̄i máni sik̄i tú'un ndasa n̄i sátíñu Cristo jíin-rí. Ja yúan ní jandatu ñayivi s̄in nación n̄i sá'a-r̄i jíin tú'un n̄i ka'an-r̄i, jíin tíñu n̄i sá'a-r̄i.

19 Jíin fuerza taká tiñu ñá'nu, jíin tiñu ja kánaa iní-i kánde'é-i, onde jíin fuerza Espíritu Dios, ch̄i onde ñuu Jerusalén, jíin ñúu ñi kajíko ndúu ñí yúan, onde ñuu Ilírico, ñi xndéka va ndi'i-ri tu'un va'a Cristo.

20 Ch̄i súan jítu xaán iní-ri jani-ri tu'un va'a, ko tú ní ja'an-ri nuu á káka'an-i tu'un Cristo, ch̄i tú ní kuní-ri skuá'nu-ri sik̄i cimientu ja á ñi jani inga cháa.

21 Ch̄i sua ñi sá'a-ri nátu'un yóso núu tutú: Ñayivi já tú ñi ñin-de ní kástu'un tú'un-ya núu-í, vina te kuní-i, te ñayivi já tú ní kájiní so'o kuti-í tu'un-ún, vina te juku'un iní-i, áchí.

22 Suni ja yúan ní kuu kua'a jínu ndasú ichi-ri jaa-ri nuu-ro.

23 Ko vina ch̄i tuká nuu kí'in-ri ñí ndáñúu yá'a, te kúu xaán iní-ri ja jáa-ri nuu-ro, ch̄i súan kuní-ri onde a ío kua'a kuíá.

24 Te nú kí'in-ri España, te kuní-ri kinde'é-ri róo. Te ja'a-ri kí'in-ri, te chu'un íchí-ró rúu kí'in-ri yúan, te nú ñi nda'a iní-ri ñn tí'li ka'an-ri jíin-ró xná'an-ga.

25 Ko vina, kí'in-ri ichi ñúu Jerusalén, ch̄i ndíso-ri yaku najjín já kúu ñayivi ndóo ká'io yúan.

26 Ch̄i cháa ñuu Macedonia jíin cháa ñuu Acaya, ñi kakusiñ iní-de ñi kakajin-de yaku najjín já kuátíñu ñayivi káta'an ndá'ú, jíin ñayivi ndóo káxiukú iní ñuu Jerusalén.

27 Te ñi kakusiñ vá'a iní-de, ch̄i káitau ndija-de nuu ñayivi-ún, ch̄i nú cháa síin nación ñi kani'in tá'an-de tiñu sá'a Espíritu, te suni súan kánúu kóto ta'an-de ñayivi-ún jíin ndátíñu káñava'a-de iní ñuyivi.

28 Núsáa te nú ñi sjínu-ri tiñu yá'a, te nú ñi ja'a-ri xu'un yá'a nuu-í, yúan-na te ichi núu-ro jíin já'a-ri kí'in-ri España.

29 Te jini-ri ja nú ná jáa-ri, te kendoo va'a-ró sá'a tu'un va'a Cristo, ja kúndiso ndi'i-ri jaa-ri jíin núu-ro.

30 Ko ká'an nda'ú-ri jíin-ró ñáni, ja sikí máa Jító'o-yo Jesucristo jíin já sikí tú'un kundá'ú iní Espíritu-ya yóo, ná chindéé chítuu-ró rúu kakan ta'u-ro já'a-rí nuu Dios,

31 nává'a ná kaku-ri iní nda'a cháa tú káandatu káxiukú iní ñuu Judea, te nává'a ñayivi ndóo ká'io iní ñuu Jerusalén, ná kuátá'ú vá'a-i yaku najjín já kúndá'á-rí kí'in-ri jíin.

32 Nává'a nú játa'an iní Dios, te jaa-ri nuu-ro, te ná kúsiñ iní-ri jíin-ró, te ñn ká'nu-ñi nani'in iní-ri jíin-ró.

33 Te máa Dios ja ndíso-ya tú'un kuaká'nu iní, ná kóo-ya jíin táka-ro jíiná'an-ró. Amén.

16

Tu'un ndéé iní ñi chaa Pablo nuu-í

1 Nda'a-ro chí'i-ri kua'a-yó Febe, ch̄i ña'an-ún, ña'an játíñu nuu tíku'ñi kándija iní ñuu Cencrea kúu-ña.

2 Te ná kuátá'ú-ró-ña nátu'un ñini sá'a va'a taká ñayivi ndóo, ch̄i súan kuní máa Jító'o-yo. Te ñani ndatíñu nú jínu ñú'ún-ña jini-ro, kua'a-ró núu-ñá, ch̄i súan ñi ja'a-ña núu kuá'a ñayivi, te suni onde ruu.

3 Ka'an-ro jíin Priscila jíin Aquila, ná sándéé iní-de, ch̄i káchindéé tá'an-de jíin-ri nuu Cristo Jesús.

4 Chi ñi kajataña-de máa-de ja sikí rúu, ná jí'i-ri núu. Te vina nasu máa ñin-ri nákuatá'ú núu cháa-ún jíná'an-de, chi suni táká tiku'ñi ñayivi s'in nación, kánakuatá'ú-i nuu-dé.

5 Suni súan ná sándéé iní tiku'ñi ío ve'e-de. Te Epeneto, chaá maní-ri jín, násándéé iní-de, achi-ro kúni-de, chi xnáñúú-ga máa-de kúu chaá ñi kandíja nuu Cristo iní ñuu Acaya.

6 Suni ná sándéé iní María, chi ña'an-ún, ñi sátiñu xaan-ña ja róo jíná'an-ró.

7 Ná sándéé iní tá'an-ri Andrónico jín Junias, chi suni chaá kájika ta'an vekaa jíin-ri kákuu-de, te apóstol kákuña'nu kákuu-de, chi xna'an-ga máa cháa-ún ñi kakandíja-de nuu Cristo vásá rúu.

8 Ná sándéé iní Amplias, chaá maní-ri jíin-de nuu máa Jító'o-yo.

9 Ná sándéé iní Urbano, chaá sátiñu ta'an jíin-yó núu Cristo Jesús. Suni súan ka'an-ro jíin Estaquis, chaá maní jíin-ri.

10 Ná sándéé iní Apeles, chaá kándij va'a nuu Cristo. Ná sándéé iní tá'an Aristóbulo.

11 Ná sándéé iní tá'an-ri Herodión. Ná sándéé iní tá'an Narciso ja á káy'i-i nda'a máa Jító'o-yo.

12 Ná sándéé iní Trifena jín Trifosa, chi ña'an-ún, kásatiñu-ña ja kúu máa Jító'o-yo. Ná sándéé iní Pérsida, ña'an maní jíin-yó. Chi ña'an-ún, xaan ní sátiñu-ña ja kúu máa Jító'o-yo.

13 Ná sándéé iní Rufo, chaá ñi kaji máa Jító'o-yo, te suni súan ka'an-ro jíin náa-de te náa-ri.

14 Ná sándéé iní Asíncrito, jíin Flegonte, jíin Hermas, jíin Patrobas, jíin Hermes. Suni súan ka'an-ro jíin táká ñani-yo káxiukú jíin-de.

15 Ná sándéé iní Filólogo, jíin Julia, jíin Nereo, jíin kuá'a-de, jíin Olimpas, jíin táká ñayivi ndóo káxiukú jíin-de.

16 Nú káka'an-ro jíin tá'an-ró, te ndoo titú tá'an-ró. Taká tiku'ñi káy'i nda'a Cristo, káka'an ja ná sándéé iní-ro jíná'an-ró.

17 Te ká'an nda'ú-ri jíin-ró, ñani jíná'an-ró, ja kóto va'a-ró ñayivi kástátá'an, jíin ja kákutuku iní-i sikí tú'un ja ní kaskuá'a-ró. Va'a-ga ná kúxio-ró núu-í.

18 Chi ñayivi yúan tú kájatíñu-i nuu máa Jító'o-yo Jesucristo, chi máni chi-i kájítú iní-i jíin. Te xaan víxi yu'u-í, te káka'an nchaá-i, te súan káxndá'ú-i sava-ga ñayivi yachí iní.

19 Chi taká ñayivi, a kájin-i ja bueno kájandatú-ro. Te ja yúan kúsi iní-ri ja sikí róo. Ko kuni-ri ja ná kúu ndíchí vá'a-ró sá'a-ró tíñu va'a, te ma ndíchí kóo iní-ro jíin tíñu ñáa.

20 Te máa Dios, I'a ndíso tu'un kuaká'nu iní, yachi kaita'nu-ya Satanás, kúxndí ja'a-ro sukún. Tu'un luu ío iní máa Jító'o-yo Jesucristo, ná kóo jíin-ró jíná'an-ró.

21 Sándéé iní-ro, áchi Timoteo, chaá sátiñu ta'an jíin-ri. Te suni súan káka'an Lucio, jíin Jasón, jíin Sosípater, chaá kákuu tá'an-ri.

22 Te ruu Tercio, ja cháa-ri carta yá'a, ká'an-ri ja ná sándéé iní-ro jíná'an-ró núu máa Jító'o-yo.

23 Gayo, chaá ja'a núu ve'e nuu-ri jíin núu úndi'i tiku'ñi, ká'an-de ja ná sándéé iní-ro. Erasto, chaá kúu tesorero iní ñuu yá'a, ká'an-de ja ná sándéé iní-ro jíná'an-ró, te suni súan ká'an ñani-yo Cuarto.

24 Tu'un luu ío iní máa Jító'o-yo Jesucristo, ná kóo jíin táká róo jíná'an-ró. Amén.

²⁵ Te máá-yá kuu síyíja v̄a'a-ȳa iní-r̄o jíná'an-ró, nátu'un ká'an tu'un v̄a'a ká'an-r̄i, jíin tú'un Jesucristo ja jáni-r̄i nátu'un n̄i kenda ndij̄in tu'un sa'í-ún, ja yísa'í n̄í káni ondé sáá núú.

²⁶ Ko vina a n̄i kenda ndij̄in tu'un-ún. Te jíin tutú ij̄i já ní kachaa cháa n̄i kajani tu'un Dios, n̄i kenda tu'un-ún nuu táká ñ̄ayivi n̄í ñ̄úyivi, nátu'un n̄i tá'ú tíñu Dios, I'̄a chakú n̄í káni, náva'a ná kuándatu-i te kandíja-i.

²⁷ Ja yúán n̄í káni n̄í kuiá, ná nákana jaa-yó máá íin Dios, I'̄a ndíchí sá'a Jito'o-yo Jesucristo. Súan ná kóo, Amén.

LA PRIMERA EPISTOLA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS YA'A KUU CARTA HN JA NI CHAA SAN PABLO APOSTOL NUU ÑAYIVI ÑUU CORINTO

Sa'an kúta'u

¹ Máá-rí kúu Pablo, jíin ñaní-yo Sóstenes. Te ni jata'an iní Dios, ni kana-ya xiní-rí kúu-rí apóstol Jesucristo.

² Káchaa-rí tutu yá'a nuu tíku'ni kándíja nuu Dios, te káxiukú-i iní ñuu Corinto, te a ni kandundoo-i ni sá'a Jesucristo, te ni kana-ya xiní-í, ná ndúu-í ñayivi ndóo. Te suni káchaa-rí nuu táká ñayivi kákakuñi'in sí'ví máá Jito'o-yo Jesucristo, ndéni ni kuu, chí Jito'o taká-ni yóo kúu-ya.

³ Tu'un luu ío iní jíin tú'un kuaká'nu iní ja kí nuu máá Táa-yo Dios, jíin já kí nuu máá Jito'o-yo Jesucristo, ná kóo jíin-ró jíná'an-ró.

Ja ní nakuatá'ú Pablo nuu Dios

⁴ Nene nákuatá'ú-rí nuu Dios máá-rí ja sikí róo jíná'an-ró, chí tu'un luu ío iní Dios ni ja'a Jesucristo nuu-ro.

⁵ Te jíin táká tu'un-ya káka'an-ro, te jíin táká tu'un-ya kájuku'un iní-ro, ni kukúká-ró ní sá'a-ya.

⁶ Suni súan tu'un ni jani ndaa-rí nuu-ro, te a ni kakukútu vá'a iní-ro jíin.

⁷ Núsáá te tuká ñaún kúmaní kúti núu-ro já kuá'a máá Espíritu nuu-ro, nini káinda-tu-ró kivi kéndá ndíjin Jito'o-yo Jesucristo.

⁸ Te máá-yá, sákútu-yá róo onde ná jínu kivi, náva'a ma kóo kuachi-ró kivi kéndá Jito'o-yo Jesucristo.

⁹ I'a ndaa kúu Dios, te ni kana-ya xiní-ro náva'a kuní tá'an-ró jíin Sé'e-ya, I'a kúu Jito'o-yo Jesucristo.

Sikí já sásin-i máá-i

¹⁰ Ñáni, onde jíin sí'ví máá Jito'o-yo Jesucristo ká'an ndá'ú-rí jíin-ró, ja in-ni tu'un ná ká'an taká-ro, te ma sásin-ró máá-ró, chí sua jíin in-ni xiní te jíin in-ni ja jini tuní ná yíja va'a iní-ro.

¹¹ Ñáni máni, ni kastu'un tá'an Cloé nuu-rí ja kákanaá-ro.

¹² Súan ká'an-rí, chí káka'an ná in ná in-ró: Ruu, chí jíin Pablo kándij ndija-rí. Te ruu, chí jíin Apolos. Te ruu, chí jíin Cefas. Te ruu, chí jíin Cristo, áchí-ro.

¹³ Te Cristo, sín sín ío-ya náún. Xí ní ji'i Pablo jika cruz ja sikí róo náún. Xí jíin sí'ví Pablo ni kajanducha-ro náún.

¹⁴ Nákuatá'ú-rí nuu Dios ja tú ni in-ró ní skuánducha-rí, chí máá-ni Crispo jíin Gayo.

¹⁵ Náva'a tú ni in-ró ká'an ja jíin sí'ví-rí ni janducha-ro.

¹⁶ Te suni ní skuánducha-rí Estéfanos, jíin ñayivi ká'io ve'e-de. Ko tú ná'an-rí te nú ni skuánducha-rí inga-i.

¹⁷ Chí nasu ní táji Cristo ruu ja skuánducha-rí-i, chí sua ja ná káni-rí tu'un va'a nuu-í. Ko nasu jíin tú'un ndíchí, chí nú súan, te ni ji'i sáni Cristo jika cruz núu.

Jesús kúu tu'un ndíchí jín fuerza Dios

¹⁸ Te ñayivi náa, chĩ kájani inĩ-i ja tú'un katachĩ kúu ndasa ñi j'i-ya jiká cruz. Ko máa-yó, ja á ñi kaku-yó, kájani inĩ-yo ja fuerza Dios kúu tu'un-ún.

¹⁹ Chĩ súan yóso núu tutú: Ná xnáa-rí tu'un ndíchí ñayivi ndíchí, te ná kasú-rĩ tu'un júku'un inĩ ja ká'an ñayivi kájini va'a, áchí.

²⁰ Ndéchi kuá'an ñayivi ndíchí. Ndéchi kuá'an ñayivi cháa tutu. Ndéchi kuá'an ñayivi kástátá'an kuia yá'a. Nasu ní nduu ñáá tu'un ndíchí ñuyivi yá'a ñi sá'a Dios náún.

²¹ Chĩ súan ndíchí ní sá'a Dios, náva'a ñuyivi yá'a jín tú'un ndíchí jini máa, ma kúu kuni nuu Dios. Te ja yúan ní jata'an inĩ Dios ja jín tú'un kájani máa-yó, te nama-ya ñayivi kákandija, vasa kájani inĩ sava-de ja tú'un katachĩ kúu.

²² Te ñayivi judío, chĩ máni tunĩ kájikān-i. Te ñayivi ñúu Grecia, chĩ tu'un ndíchí kándúkú-i.

²³ Ko máa-rí, chĩ kájani-rĩ tu'un ndasa ñi j'i-ĩ Cristo jikā cruz. Te judío, chĩ kitĩ ndija inĩ-i sá'a tu'un-ún, te ñayivi sīn naciōn, chĩ kájani inĩ-i ja tú'un katachĩ kúu.

²⁴ Ko ñayivi ja á ñi kana-ya xiní-í, vasa ñayivi judío, xĩ ñayivi ñúu Grecia kúu-i, chĩ kájani inĩ-i ja Cristo kúu máa fuerza Dios jín máa tú'un ndíchí Dios.

²⁵ Chĩ tu'un ñáá Dios, ndíchí-gá vásá táká ñayivi, te tuchi vitá Dios, ñi'in-ga káa vásá táká ñayivi.

²⁶ Nāni, nde'e ndasa ñi kana-ya xiní-ro jíná'an-ró. Tú kua'a-ro ndíchí jín tú'un ñuyivi, ni tú kua'a-ro y'i' fuerza, ni tú kua'a-ro kakuu se'e chaá kúñá'nu.

²⁷ Chĩ ñi kaji Dios tu'un katachĩ ío inĩ ñuyivi, náva'a koo tuka nuu ñayivi ndíchí sá'a-ya. Te ñi kaji-ya ndátĩnu vitá ío inĩ ñuyivi, náva'a koo tuka nuu ñayivi ní'in.

²⁸ Te ñi kaji Dios ndátĩnu ja tú kúñá'nu inĩ ñuyivi, jín ndátĩnu ja kújá'a inĩ-i jín, onde jín ndátĩnu ja tú naún ío, náva'a ná kasú-ya núu táká ja á ío,

²⁹ náva'a ni ĩn ñayivi, ma kúu sátéyí-i máa-i koto-i Dios.

³⁰ Te ñi kanduu-ró sé'e Dios ñi sá'a-ya jín Cristo Jesús. Te onde nuu máa-yá ñi kani'in-yo tú'un ndíchí Dios, te ñi kendo ndaa-yo, te ñi kandundoo-yó, te ñi nakuaan-ya yóo.

³¹ Núsáá te ná koo nátu'un yóso núu tutú: Nú ĩn ñayivi sátéyí-i máa-i, núsáá te ná sátéyí-i máa-i sikĩ ja ní sá'a máa Jíto'o-yo, áchí.

2

Ja tú ní játĩnu Pablo tu'un ndíchí ñuyivi

¹ Te ruu, ñāni, ná ñi jaā-rĩ nuu-ro, ñi jani ndaa-rĩ tu'un sa'í Dios. Chĩ nasu jín tú'un yíi, ni jín tú'un ndíchí ní jaā-rĩ.

² Te ñi chaā inĩ-rĩ ja má ká'an kuti-rĩ nuu-ro, chĩ máni tu'un Jesucristo jín tú'un ndasa ñi j'i-ya jiká cruz.

³ Te ná ñi nchaā-rĩ jín-ró, te kuítá-rĩ, te yú'ú-rĩ, te kisi-i ruu.

⁴ Te nuu ní jani-rĩ tu'un nuu-ro, tú ní játĩnu-rĩ tu'un ndíchí nátu'un skándija chaā ñuyivi, ko ñi stá'an-rĩ nuu-ro ndasa sátĩnu máa Espĩritu jín fuerza.

⁵ Náva'a tu'un kándija-ró ná kúndij sikĩ fuerza Dios. Ma kúndij sikĩ tú'un ndíchí káka'an ñayivi.

⁶ Ko káka'an ndíhí-yó jín táká ñáyívi ní kayija, ko nasu tú'un ndíhí já ío iní ñuyívi yá'a, ni nasu tú'un ndíhí já káka'an chaa kátá'ú tíñu kua yá'a, chí chaa yúan naa íi-dé.

⁷ Ko káka'an-yo tú'un ndíhí sá'í Dios, chí yísá'í núú, chí tu'un ndíhí-ún, ni teta'an Dios onde ná té jukuñi-ga ñuyívi, náva'a saña'nu tu'un-ún yóó.

⁸ Chí ni ñin chaa kátá'ú tíñu iní ñuyívi yá'a, tú ní kájiní-de tu'un-ún, chí nú ní kájiní-de tu'un-ún, ma ká'ni kúti-dé Jito'o ñá'nu-yó jiká cruz núú.

⁹ Chí nátu'un yóso núú tutú: Tu'un ni sátu'a Dios ja ní'in ñáyívi maní jín-yá, ni nduchi tú ní jiní, ni so'o tú ní jini so'o, ni tú ní kivi iní añú ñáyívi, áhí.

Jín máa Espiritu ni ni'in-dé tu'un

¹⁰ Ko yóó, chí jín Espiritu ni stá'an Dios tu'un-ún nuu-ro, chí ndi'i nandúkú víi máa Espiritu, vasa yíi xáan káa tu'un Dios.

¹¹ Ndé ñáyívi jiní-i ndasa jáni iní inga ñáyívi, chí máa añú ñáyívi-ún jiní, chí kánde iní-i. Suni súan, tú ni ñin ñáyívi jiní-i tu'un jáni iní Dios, chí máa Espiritu Dios jiní.

¹² Ko yóó, nasu modo ja ío iní ñuyívi ní káni'in-yo, chí sua máa Espiritu ja vái nuu Dios ni chaa nuu-yo, náva'a juku'un iní-yo jín tú'un ja ní ja'a Dios nuu-yo.

¹³ Chí suni siki tú'un-ún káka'an-yo, ko nasu jín tú'un ja stá'an ñáyívi ndíhí, chí sua jín tú'un ja stá'an máa Espiritu. Te tu'un cuenta Espiritu, stá'an-yo núú ñáyívi ní kani'in máa Espiritu.

¹⁴ Ko ñáyívi yúkú, tú játá'ú-i tu'un já'a máa Espiritu Dios nuu-í, chí jáni iní máa-i ja tú'un katachí kúu. Te ma kúu juku'un kuti iní-i jín, chí jín máa Espiritu kúu ja kuní.

¹⁵ Chí ñáyívi yí'í Espiritu, nándúkú víi-í ndasa káa taká-ni, ko ni ñin chaa ma kuní ndasa káa máa-i.

¹⁶ Ndé ñáyívi jiní-i ndasa jáni iní máa Jito'o-yo, náva'a kuu stá'an-i nuu-yá. Ko yóó, a kájaní iní máa-yó nátu'un jáni iní Cristo.

3

Tu'un cha'u-yq-í

¹ Ñáni, te ruu, tú ní kúu ka'an-ri jín-ró nátu'un jín ñáyívi yí'í Espiritu, chí sua ni ka'an-ri nátu'un jín ñáyívi jika jín modo máa-i, xí nátu'un jín ñáyívi sáskuá'a jín Cristo.

² Ni ja'a-ri leche ni ji'i-ró. Tú ní skée-rí róó ndeyu ndáva, chí té kuu-ga kee-ro sáá, suni té kuu-ga kee-ro vína.

³ Chí sáni-ga kákuu-ró ñáyívi jika jín modo máa-ró. Chí nini kákukuásún iní-ro, kákanaá-ro, kástátá'an-ró, te nasu ñáyívi yúkú, ñáyívi jika jín modo máa-i kákuu-ró náún.

⁴ Chí ñin-ró ká'an: Ruu, chí jín Pablo kándij ndija-ri. Te inga-ro ká'an: Te ruu, chí jín Apolos. Ja yúan nasu ñáyívi yúkú kákuu-ró náún.

⁵ Naún chaa kúu Pablo, te naún chaa kúu Apolos núsáá. Chí máni chaa játíñu nuu-ro jín já ní skándija róó kákuu-de. Chí ná ñin ná ñin-de ni sá'a-de nátu'un ni chaa Jito'o-yo tíñu siki-dé.

⁶ Ruu ni chí'i, te Apolos ni jakín nducha, ko Dios ni xndeá.

⁷ Núsáá, te ni chaa chí'i, te ni chaa jakín nducha, tú kánúú, chí máa Dios, I'a ni xndeá kúu.

8 Te chaa chí'i, jíin cháa jakín nducha, ñn-ni chaa kákuu-de, vasa síin síin ní'in-dé ya'u-de ndasa tiñu ñi kasá'a-de.

9 Chì ruu, chaa káchindéé tá'an jíin Dios kákuu-ri. Te róó, chì itu Dios kákuu-ró, te ve'e ñi jani Dios kákuu-ró.

Tu'un skuá'nu-i sikì cimientu ja máa-yá kúu

10 Chì ná ñi chaa máa Dios tiñu sikì-rí, te ruu, chì nátu'un albañil ndíchi ní jani-ri ja'a. Te inga-de skuá'nu-de nuu. Ko ná ñn ná ñn-i ná kóto-i ndasa skuá'nu-ga-i.

11 Ni ñn ñayivi ma kúu kani-i inga ja'a, chì a kándii ñn-ni, te yuán kúu Jesucristo.

12 Te nú oro, xí plata, xí yúu lúu, xí yúnu, xí ichá, xí tíku'lu icha, skuá'nu ñn ñayivi núu á kándii ja'a-ún,

13 chì tiñu sá'a ñn ñn-i natuu. Chì máa kivi te kenda tu'un-ún. Chì jíin ñu'un te natuu, chì ñu'un kúu ja kóto nchaa ndasa káa tiñu ñi sá'a ñn ñn-i.

14 Te nú tiñu ñi skuá'nu-ga ñn-i kendo ñi'in, te ní'in-í ya'u-i.

15 Te nú kayu tiñu ñi sá'a ñn-i, te xnáa-í ya'u-i, ko kaku máa-i, ko nátu'un kaku-i nuu ñu'un.

16 Tú kájiní-ro ja vé'e ñi Dios kákuu-ró, te suni Espíritu Dios ncháa ñi-ro náún.

17 Te nú ñn chaa xnáa-dé ve'e ñi ncháa Dios, Dios xnáa-yá chaa-ún, chì ndoo xaan ío ve'e ñi Dios, te ve'e-ún, kákuu máa-ró jíin'an-ró.

18 Ni ñn ñayivi, ma xndá'ú-i máa-i. Nú ñn ñayivi jáni ñi-i ja kuiá yá'a ndíchi-i, ná násama-i máa-i ndutachi-i, náv'a'a kuu-i ñayivi ndíchi.

19 Chì tu'un ndíchi ío ñi ñayivi yá'a, tu'un katachi kúu jiní Dios. Chì súan yoso núu tutú: Máa-yá, natiin-ya ñayivi ndíchi jíin táka maña kasá'a-i, áchi.

20 Te inga nuu ká'an: Máa Jito'o-yo jiní-ya ndasa kájani ñi ñayivi ndíchi, ja máni kájani sáni ñi-i, áchi.

21 Núsáa te ma kuá'a-ró tú'un ja ní ñn ñayivi sátéyí-i máa-i sikì cháa. Chì ndí'i kúu cuenta máa-ró,

22 vasa Pablo, vasa Apolos, vasa Cefas, vasa ñuyivi, vasa ná kúchaku-yo, vasa kue'e ku-yo, vasa vina, vasa kuia chaa, ndí'i yí'i nda'a máa-ró,

23 te róó káyí-i-ró nda'a Cristo, te Cristo, nda'a Dios.

4

Ndasa ñi kajika chaa apóstol jíin-i

1 Súan ná káni ñi taká ñayivi, ja mozo Cristo, jíin cháa kándito tu'un sa'í Dios kákuu-ri.

2 Te chaa ndíto ndatiñu, chì níni ná kendo responsable-de, te skíkuu-de.

3 Te ruu, tú sá'a-ri cuenta nú nákuñdii-ró ruu, xí nú chaa yúku kúu ja nákuñdii ruu. Ni tú nákuñdii-ri máa-rí.

4 Chì vasa tú jiní-ri ní ñn tiñu ñáa ñi sá'a-ri, ko nasu ja yuán te ñi kendo ndaa-ri, chì máa Jíto'o-yo kúu I'a jíto nchaa-ya ruu.

5 Núsáa te ma kóto nchaa-ro ní ñn ndatiñu onde jíin tiempo, chì onde ná ndii máa Jíto'o-yo. Chì máa-yá kiñi'in ndijin-ya táka ja yisa'í ñi ñuñáa, te nastúu-ya táka ja kájani ñi añu-yo. Yúan-na te kuatú'ún Dios ná ñn ná ñn-i.

6 Nánj, ya'á kúu tu'un yátá ká'an-ri sikì-rí jíin sikì Apolos, te kunj-ro, náv'a'a jíin tú'un-ri ná skuá'a-ró, te ma sjá'a-ga-ro núu ja á yoso núu tutú, ni ma sávixi-ro máa-ró jíin ná ñn ná ñn chaa stá'an.

7 Ch̄i ndé ch̄aa n̄i s̄ańá'nu-ḡa róó. Xí n̄aún ñ̄ava'a-ró já tú ní j̄atá'ú-ró. Te nú n̄i j̄atá'ú-ró, te n̄aja k̄asátéyíí-ró máá-ró nát̄u'un ja tú ní j̄atá'ú-ró núú.

8 A n̄i kanda'a ch̄ii-ró. A n̄i kākukúka-ró. Ni tú n̄ini r̄úu j̄iná'an-r̄i te tá'ú máá-ró tíñu j̄iná'an-ró saa. Te bueno nú ná kúu tá'ú-ró tíñu v̄i, náva'a suni ñ̄n núú-ni tá'ú-rí tíñu j̄ín-ró j̄iná'an-r̄i.

9 Ch̄i s̄úan j̄áni in̄i-r̄i, ja nát̄u'un nuu nd̄í'i-na comedia, te n̄i kiñi'in nd̄ijin Dios ruu, ch̄aa k̄akuu apóstol, nát̄u'un ch̄aa a n̄i kundaa ja kúu-de, náva'a nde'é ñ̄úyivi, j̄ín ndájá'a ándivi, j̄ín ñ̄áyivi, nuu-rí j̄iná'an-i.

10 Ch̄i ja sikí Cristo te k̄akuu-r̄i ch̄aa k̄ándatach̄i, te róó ch̄aa ká'io kájí iní nuu Cristo, te ruu ch̄aa tíkuñu, te róó ch̄aa n̄i'in, róó ch̄aa j̄íñ'ún, te ruu ch̄aa tú káxáan.

11 Ondé vina ñ̄u'ni kájí-i-r̄i soko, te kájich̄i-r̄i nducha, kájika víchí-rí, te n̄i kātuji-rí ja k̄akuun-de ruu, te kákixi tatú-ni-r̄i,

12 te kásatíñu n̄i'in-r̄i j̄ín ndá'a-rí. Káka'an ndiva'a-i j̄ín-rí, ko káka'an va'a-r̄i j̄ín-i. Káchindik̄in-i ruu, ko tú kás'a-r̄i cuenta.

13 Káka'an-i sikí-rí, ko káka'an maní-rí j̄ín-i. Ch̄i nát̄u'un kuayo iní ñ̄úyivi kakuu-r̄i, te ondé vina káské'ich̄i-i ruu.

14 Nas̄u ch̄aa-r̄i tutu yá'a ja kúka nuu-ro sá'a, ch̄i kána j̄ín-rí nuu-ro nát̄u'un nuu sé'e-r̄i ja kúnda'ú in̄i-r̄i.

15 Ch̄i vasa káñava'a-ró uxí mil ch̄aa ndíto róó nuu Cristo, ko tú kua'a táa-ro íó. Ch̄i j̄ín tú'un va'a te ruu kúu táa-ro núu Cristo Jesús.

16 Ko ká'an ndá'ú-r̄i j̄ín-ró, ja ná ndáku-ró r̄úu núsáa.

17 Ja yúan ní táj̄i-rí sé'e-r̄i Timoteo, ja maní-rí j̄ín-i, te ja-a-i nuu-ro j̄iná'an-ró, ch̄i bueno jándatu-i nuu máá Jíto'o-yo. Te máá-i naxndáku-i nuu-ro ndasa modo sá'a-r̄i nuu Cristo, te ndasa stá'an-r̄i nuu taká tiku'n̄i taká lado.

18 Te sava-i, kásáxixi-i máá-i nát̄u'un kájani in̄i-i ja má jaá kuti-gá-r̄i nuu-ro.

19 Ko nú j̄atá'an in̄i máá Jíto'o-yo, te jaá yach̄i-r̄i nuu-ro. Yúan-na te ma sá'a-r̄i cuenta ndasa ká'an ch̄aa vixi-ún, ko kun̄i-r̄i ndé fuerza ndiso-de.

20 Ch̄i ñ̄uu nuu tá'ú Dios tíñu, nas̄u máá tú'un sáni-ni kúu, ch̄i ndiso fuerza.

21 Ndéja kun̄i-ro, ja jaá-r̄i nuu-ro j̄ín yúnu xí, xí j̄ín tú'un ja kúnda'ú in̄i-r̄i róó, xí ja ká'an vitá-r̄i j̄ín-ró.

5

Ja ní kana j̄ín Pablo nuu ch̄aa n̄i s̄aténé

1 Te n̄i kenda ndija tu'un ja ñ̄n róó j̄ika téné. Te ch̄aa-ún, ví'i-gá j̄ika téné-de nas̄u já kás'a ñ̄áyivi s̄in n̄ación, ch̄i ncháka-de ñ̄así'í táa-de.

2 Te n̄aja kásáxixi-ro máá-ró núsáa. Va'a-ḡa ná ndúkuí'a in̄i-ro, te nuu-ro ná cháxio-ró ch̄aa n̄i sá'a falta-ún ki'in-de.

3 Ch̄i ruu, vasa tú kánchaa máá-rí j̄ian, ko nát̄u'un kánchaa-r̄i. Ch̄i nát̄u'un ja á n̄i sá'a-r̄i s̄úan, ní kánchaa-r̄i núú, ch̄i vina nákuñndíi ndija-r̄i sikí ch̄aa n̄i sá'a s̄úan.

4 Vina te nát̄u'un a n̄i naketa'an-ró j̄ín-rí. Ch̄i j̄ín sí'ví máá Jíto'o-yo Jesús, te j̄ín fuerza Jíto'o-yo Jesús, ká'an-r̄i.

5 Te ch̄aa yúan ná chí'i-yó-de nda'a Satanás náva'a ná kúu tu'un yúku ndiso-de, ko kāku añú-de kiv̄i ndíi máá Jíto'o-yo Jesús.

6 Tú va'a ja s̄atéyíí-ró máá-ró. Xí tú kájini-ro já ñ̄n tá'ú-ni yujan ía, te jiá nd̄í'i-ni yujan sá'a náún.

7 Núsáá te ná skána-ró yújan íá tú'ú-ún, náv'a ná kúu-ró yújan jáá, nátu'un kákuu ndija-ró já tú yí'i yujan íá róo vina. Chì lélu Pascua, nì jì'ì-ya já sikí yóó, te máá-ya kúu Cristo.

8 Násá'a-yó víko-ún núsáá, ko nasu jíin yújan íá tú'ú, ni nasu jíin yújan íá chá'an, xí yújan íá ñáá, chì sua ná kóo kájí, te ná kóo ndaa statilá ja tú yí'i yujan íá.

9 Te jíin carta, a nì kastu'ún-rí nuu-ro já má kívi nduu-ro jíin ñáyivi kájika téné.

10 Nasu áchí-ri ja má kúu ketá'an-ró jíin ñáyivi kájika téné ío inì ñuyívi yá'a, xí jíin ñáyivi too iní, xí jíin ñáyivi kuí'ná, xí jíin ñáyivi káchiñú'ún ndosó, chì nú súan, te jínu ñú'ún já kenda níni-ro iní ñuyívi yá'a núú.

11 Chì sua nì chaa-ri tutu nuu-ro, ja nú ñn chaa ká'an-de ja ñani-yo kúu-de, te jka téné-de, xí too iní-de, xí chíñú'ún-de ndoso, xí ká'an ndiva'a-de, xí ká'vá-de, xí kuí'ná-de, yúan-na te jíin cháa sá'a súan, ma kívi nduu-ro, ni ma kée kúti-ro staa jíin-de.

12 Chì ndasa kuu nakuxndí-ri sikí ñáyivi ká'jin sñn inga sikí. Nasu sikí ñáyivi ká'jin jíin-ró kúu cuenta máá-ró já nákuñndí-ró-i náún.

13 Chì máá Dios, nakuxndí-ya sikí ñáyivi ká'jin sñn inga sikí. Núsáá te chaa ñáá ma ñú-ró jían, náskúnu-ró-de kí'in-de.

6

Tu'un jikín nuu-í sikí tá'an-i nuu justicia

1 Te nú ñn róo jikín nuu-ro sikí ingá tá'an-ró, te naja káchundéé iní-ro ndúkú-ró justicia nuu cháa tú ká'io ndaa. Naja tú kásanda-ro núu cháa ndoo.

2 Xí tú kájiní-ro já ñáyivi ndoo, koto nchaa-i ñuyívi náún. Te nú koto nchaa máá-ró ñuyívi, naja tú kákanda-ró sá'a-ró justicia sikí ñn cuestión lúli-ni núsáá.

3 Xí tú kájiní-ro já koto nchaa máá-yó ndájá'a ándívi jíná'an náún. Naja nì kuu taká ja ío inì ñuyívi yá'a núsáá.

4 Núsáá te hora ja jínu ñú'ún-ró já koo justicia sikí tíñu ká'io inì ñuyívi, naja ndúkú-ró cháa tú kájatú'ún vá'a tiku'nì, ja ndúu-de justicia.

5 Súan ká'an-ri náv'a ná kúka nuu-ro. Núsáá te á tú ndíchí kúti ní ñn-ró, ja kúu koto nchaa-de ndé ñani-ro ío ndaa náún.

6 Chì ñani jíin ñani, kívi koyo-de nuu justicia, vasa tú kákandíja justicia-ún náún.

7 Súan chì máni kástívi ndíja-ró tíñu, ja káskívi tá'an-ró núu justicia. Á tú va'a-ga ná sía-ro-í sá'a ndiva'a-i jíin-ró, jíin já xndá'ú-i róo.

8 Chì sasua kásá'a ndiva'a-ró, te káxndá'ú-ro ondé ñani-ro.

Ja tú nani'in tá'u ñáyivi ñáá

9 Á tú kájiní-ro já ñáyivi tú ío ndaa, ma nani'in tá'u-í ndívi koyo-i inì ñuu nuu tá'ú Dios tíñu. Ma xndá'ú-ro máá-ró, chì nì ñáyivi kájika téné, ni ñáyivi káchiñú'ún ndosó, ni ñáyivi káisi kichá tá'an, ni chaa kánda s'í, ni chaa kákuu xi'ncha,

10 ni ñáyivi kuí'ná, ni ñáyivi too iní, ni ñáyivi ká'vá, ni ñáyivi káka'an ndiva'a, ni ñáyivi chísa'í ndatíñu tá'an, ma nani'in tá'u-í ndívi koyo-i inì ñuu nuu tá'ú Dios tíñu.

11 Te súan kándaa sava-ró núú, ko vina, a n̄i nakacha-ya róó, a n̄i nasándoo-ya róó, a n̄i kəkendoo ndaa-ro jín sí'vi máá Jító'ᵒ-yᵒ Jesús onde jín Espíritu Dios máá-yó.

12 Taká tiñu kúu sá'a-r̄i. Ko tú ndi'i kéndoo va'a. Taká tiñu kúu sá'a-r̄i, ko tú kuní-r̄i ja kútiin in tiñu-ún so'o-r̄i.

13 Íó ndeyu já kú'un ch̄i, te ch̄i kúu ja kú'un ndeyu, te ndendúu yuán náa sá'a Dios. Ko yiki kúñu-yó, nasu já kuátíñu nuu tú'un téné kúu, ch̄i ja kuátíñu nuu máá Jító'ᵒ-yᵒ kúu, te Jító'ᵒ-yᵒ játiñu-ya máá yíki kúñu-ún.

14 Te Dios, a n̄i naschakú-ya Jító'ᵒ-yᵒ, te suni súan naschakú-ya yóó jín fuerza máá-yá.

15 Á tú kájin̄i-ro já yíki kúñu-ró kúu pedazo Cristo. Núsáá te á kuu ki'in-ri pedazo Cristo te nasá'a-r̄i pedazo in ñá'an kuáxán. Aa, ma kúu kuti.

16 Á tú kájin̄i-ro já cháa kétá'an jín ñá'an kuáxán, in-na kúu-de jín-ña, ch̄i súan ká'an: Ndendúu-ún, in-na kúu, áchí.

17 Ko cháa kétá'an jín Jító'ᵒ-yᵒ, in-na nuu, kúu-de jín-yá.

18 Kunu-ró kóto-ró tiñu téné. Ch̄i taká kuachi sá'a cháa, fuera yiki kúñu-de kúu. Ko nú sáténé-de, ch̄i sik̄i yíki kúñu máá-de sá'a-de kuachi.

19 Á tú kájin̄i-ro já vé'e īi kúu yiki kúñu-ró, te onde nuu Dios n̄i kenda Espíritu Santo vai ncháá in̄i-ro. Ch̄i nasu máá-ró xín máá-ró.

20 Ch̄i ya'u n̄i nakuaan-ya róó. Núsáá te ná nákana jaa-i Dios sá'a-ró jín yíki kúñu-ró jín in̄i jín añu-ro. Ch̄i máni Dios xín yuán.

7

Tu'un t̄anda'a jín tú'un tú ndúsin

1 Ná ká'an-ga-r̄i sik̄i taká tu'un n̄i chaa-ró núu-rí. Va'a-ga kendoo cháa nú tú ké'é-de ñásí'í.

2 Ko kuachi ja íó tu'un téné, ja yuán vá'a-ga ná in ná in-de ná kóo ñásí'í máá-de. Te ná in ná in-ña ná kóo yii máá-ña.

3 Te cháa kúu yii-ún, ná sk̄ikuu va'a-de jín ñásí'í-de. Te ñásí'í-ún, suni súan ná sk̄ikuu va'a-ña jín yí-ñá.

4 Ñásí'í, tú kúu tá'ú máá-ña tiñu nuu yiki kúñu-ña, ch̄i yii-ñá. Suni súan cháa kúu yii, tú kúu tá'ú máá-de tiñu nuu yiki kúñu-de, ch̄i ñásí'í-de.

5 Nú kákin̄i-ro kakán ta'u ní'in-ró in tiempo-ni, te nú íó conforme tá'an-ró, te kuu sásá'an-ró máá-ró, te nú túu te túu. Yuán-na te va'a-ga ná náketá'an tuku-ró, náva'a ma kúu koto nchaa Satanás róó sik̄i tú'un téné.

6 Ko tu'un yá'a ká'an-r̄i sik̄i permiso, nasu já tá'ú-rí tiñu nuu-ro.

7 Játa'an in̄i-r̄i ja taká cháa ná kóo-de nátu'un kaa-r̄i, ko ná in ná in-de n̄i ní'in-dé ta'u-dé nuu Dios, ch̄i súan n̄i teta'an-ya-dé.

8 Súan ká'an-r̄i jín cháa kákuu soltero, jín ñá'an kákendoo ndá'ú, ja vá'a-ga kendoo súan-ni jíná'an nátu'un nuu.

9 Te nú kájin̄i máá, já má kánda jín, ná tánda'a. Ch̄i va'a-ga ja tánda'a, nasu já ndúkijí.

10 Ko jín ñáyivi ní k̄atanda'a, ká'an n̄i'in-r̄i, ko nasu rúu ch̄i máá Jító'ᵒ-yᵒ ká'an: Ja ñásí'í, ma xndóo-ña yí-ñá.

11 Te nú kenda-ña kuní-ña, ma nátanda'a-ñá, xí ná nándikin-ña yí-ñá, Te cháa kúu yii-ún, ma kíñi'in-de-ña kí'in-ña.

12 Te jíin sáva-ga-de ká'an máa-rí, nasu máa Jító'ò-yò: Nú ìn ñani-yò ncháka-de ìn ña'an tú kándija, te játa'an iní máa-ña kunchaa-ña jíin-de, ma kíñi'in-de-ña kí'in-ña.

13 Te nú ìn ña'an ncháka-ña ìin chaa tú kándija, te játa'an iní máa-de kunchaa-de jíin-ña, ma kíñi'in-ña-dé kí'in-de.

14 Chi chaa tú kándija, a nì ndundoo-de sá'a ñasí'í-de. Te ña'an tú kándija, a nì ndundoo-ña sá'a yíi-ña. Chi nú tú súan, te koo chá'an sé'e-ró núú, ko vina a nì kãndundoo-i.

15 Ko nú kuxio chaa tú kándija-ún kuní-de, ná kúxio-de. Chi ja yúan tú níni xáan sikí cháa xí ñá'an. Chi sua vindáa vinené ná kúxiukú-yó kuní Dios ja ní kana-ya xiní-yò.

16 Chi naún jiní róó, ñasí'í, ja sánaa te kundéé-ró káku yíi-ro sá'a-ró, xí róó, chaa kúu yíi, ja káku ñasí'í-ro sá'a-ró.

17 Ko nátu'un nì ja'a Jító'ò-yò núú ìn ìn-de, jíin nátu'un nì kana Dios xiní ìn ìn-de, súan ná káka-de, chi suni súan tá'ú-rí tíñu nuu táka tiku'nì.

18 Nì kana-ya xiní ìn chaa ja á nì xití ndúu náún. Núsáa te ná kóo-de súan-ni. Nì kana-ya xiní ìn chaa tú ní xití ndúu náún. Ma xití ndúu-de máa-de núsáa.

19 Tu'un xití ndúu, jíin tú'un tú xití ndúu, tú ndé játíñu, chi sua ja ná skíkuu va'a-yó tíñu tá'ú Dios.

20 Ná ìn ná ìn-de ndasa nì jo hora nì kana-ya xiní-dé, jíin yúan ná kúndij-de.

21 Mozo kúu-ró, te nì kana-ya xiní-ro náún. Ma yú'ú-ro núsáa vii. Ko nú jiní máa-ró já kúu kenda-ró káka kuu ndichaa-na-ro, kuu nú kuu.

22 Chi nú mozo kúu-de, te nì kana Jító'ò-yò xiní-dé, libre ío-de nuu máa Jító'ò-yò. Suni súan jíin cháa jáka kuu ndichaa-na, nú nì kana-ya xiní-dé, mozo kúu-de nuu Cristo.

23 Chi ya'u nì nakuaan-ya róó jíiná'an-ró. Ma kuátíñu sáni-ró núu cháa núsáa.

24 Ñáni, ná ìn ná ìn chaa ndasa tíñu nì kana-ya xiní-dé, súan ná kúndij-de náva'a ná kuátíñu-de nuu Dios.

25 Ko sikí ñá'an jáá, tú ní tá'ú máa Jító'ò-yò tíñu nuu-rí. Ko ná ká'an-ri ndasa jáni iní-ri, nátu'un ìn chaa ja ní kundá'ú iní Jító'ò-yò-dé, náva'a kúndij ndaa-de.

26 Vai tundó'o sikí-yò vina. Te ja yúan jáni iní-ri ja vá'a-ga kendoo chaa nú kunchaa-ni máa-de súan.

27 Ncháka-ró ñasí'í náún. Ma sía-ro-ña núsáa. Tú ñasí'í-ro náún. Ma kúñukuu iní-ro ñasí'í vii.

28 Ko nú tanda'a-ro, nasu kuáchi sá'a-ró. Te nú ña'an jáá ní tanda'a-ña, nasu kuáchi sá'a-ña. Ko ñayivi yúan, nì'in-í tundó'o iní ñuyivi yá'a. Te tú kuní-ri ja tá'an-ro súan.

29 Ñáni, tu'un yá'a ká'an-ri chi a nì nduu kúti tiempo. Vina te chaa ká'io ñasí'í, ná sá'a-de cuenta ja túu-ña ío.

30 Te chaa kánde'e, nátu'un tú kánde'e-de. Te chaa kákusi iní, nátu'un tú kákusi iní-de, te chaa kájaan, nátu'un tú naún káñava'a-de,

31 te chaa kúteñu jíin tíñu ñuyivi yá'a, nátu'un tú kúteñu-de, chi modo ñuyivi yá'a náa-ní.

32 Chi játa'an iní-ri ja má yú'ú-ro. Chaa soltero, jítu iní-de jíin táka tíñu máa Jító'ò-yò, ndasa ná kúsi iní Jító'ò-yò sá'a-de,

³³ ko ch̄a a n̄i t̄anda'a, jí t̄u iní-de jí in táká tíñu ja ío in̄i ñuyívi, ndasa kus̄i iní ñasíí-de sá'a-de.

³⁴ Suni s̄uan siin siin kájani in̄i ña'an jáá jí in ñá'an á n̄i t̄anda'a. Ch̄i ña'an jáá, jí t̄u iní-ña jí in táká tíñu kuni máá Jíto'o-yo, náv̄a'a kendo ndoo yiki kúñu-ña jí in añu-ña kuni-ña. Ko ña'an á n̄i t̄anda'a, jí t̄u iní-ña jí in táká tíñu ío in̄i ñuyívi, ndasa kus̄i iní yii-ñá sá'a-ña kuni-ña.

³⁵ Ko t̄u'un yá'a ká'an-r̄i náv̄a'a kendo va'a-ró jí ná'an-ró. Nasu yó'o chú'un-r̄i sukun-ro, ko n̄i ká'an-r̄i náv̄a'a kaka jí n̄i'ún-ró, te náv̄a'a nuña-ró kuátíñu kútu-ro núu máá Jíto'o-yo.

³⁶ Te nú ñin ch̄a jáni in̄i-de ja tú va'a jíka-de jí in ñin ña'an jáá, ch̄i nú n̄i ja'a medida kúu, te nú níni sá'a-de, núsáa te ná sá'a-de ndasa kuni-de, nasu kuáchi kúu ná t̄anda'a-dé jí in-ña.

³⁷ Te nú ñin ch̄a kándij̄ n̄i'in in̄i añu-de, te tú nándi'i-de, ch̄i kúu jíto-de máa-de, te n̄i chaa in̄i añu-de ja má t̄in-de ña'an jáá-ún. Suni va'a-ni sá'a-de.

³⁸ S̄uan ío, te ch̄a t̄anda'a jí in-ña, va'a sá'a-de. Te ch̄a tú t̄anda'a jí in-ña, va'a-ga sá'a-de.

³⁹ Ña'an ní t̄anda'a, nú nini chakú yii-ñá, yí'i-ña ndá'a-dé. Ko nú a n̄i jí i yii-ñá, yúan-na te a n̄i nuña-ña. Te nú kuni máa-ña, te kuu ná ná t̄anda'a-ñá jí in ñin ch̄a kándija nuu máá Jíto'o-yo.

⁴⁰ Ko jáni in̄i-r̄i ja s̄i-gá koo in̄i-ña nú kunchaa ndá'ú máa-ña s̄uan-ni. Te jáni in̄i-r̄i ja s̄uni yí'i Espiritu Dios ruu.

8

Sik̄i ndéyu já kájani-i nuu ndoso

¹ Bueno. Te sik̄i ndéyu já kájani-i nuu ndosó, ndaa chi taká-yo kájin̄i-yo yakú. Te jí in tú'un kájin̄i-i-ún kúu ja kásavix̄i-i máa-i, ko jí in tú'un kúndá'ú in̄i tá'an kúu ja nákuá'nu-ga-i jí in.

² Nú ñin ch̄a jáni in̄i-de ja tú'a va'a-de, núsáa te kuni-ga te kutu'a va'a-de jí in.

³ Te nú ñin ch̄a kúman̄i-dé jí in Dios, suni jin̄i-ya núu cháa-ún.

⁴ Sik̄i ndéyu já kájani-i nuu ndosó, ká'an-r̄i, ch̄i a kájin̄i-yo já tú ndé jí t̄iñu kuti ndosó in̄i ñuyívi. Ch̄i tú ingá Dios ío, ch̄i máa ñin-ni-ya.

⁵ Chi vaša ío kua'a í'a, te ío kua'a jíto'o ja káskúnáni máa-i í'a in̄i andív̄i xí iní ñuyívi,

⁶ ko máa-yó kaka'an-yo já máa ñin-ni máa Táa-yo Dios ío. Te onde nuu máa-yá vai taká ndatíñu te nuu máa-yá jí t̄iñu-yó. Suni ñin-ni máa Jíto'o-yo Jesucristo ío. Te máa-yá n̄i sá'a taká ndatíñu te n̄i sá'a-ya yóo.

⁷ Ko tú ndi'i-i kájin̄i-i t̄u'un yá'a. Te sava-i a n̄i kakaan-i jí in ndosó onde sáa. Te nú káye-e-í, ná t̄u'un ndeyu ndosó káye-e-í, ko vitá in̄i añu-i, te kúchá'an añu-i sá'a.

⁸ Ch̄i nasu jí in ndéyu te kuatú'ún Dios yóo, ch̄i nú tú kee-yo, nasu já yúan te kundá'ú-yo, te nú kee-yo, nasu já yúan te kendo va'a-ga-yo jí in-yá.

⁹ Ko vaša n̄i'in kándij̄-ro, koto-ró náv̄a'a tú s̄ungava-ró tá'an-ró, já vitá in̄i añu-ún, nuu kuáchi.

¹⁰ Róo chí ch̄a jin̄i kákuu-ró, te nú ñin ch̄a kuni-de nuu-ro hora ja yé-e-ro stáa in̄i ve'e ndosó, á tú s̄anaa te skí-i in̄i-de, te kivi-de kee túku máa-de ndeyu ndosó-ún sá'a-ró xí túu.

11 A ni j'i'i Cristo ja'a ñani-ro, cha'a vitá iní añú-ún, ko ja sikí tú'un tu'a-ró-ún, te ni xnáa-ro-dé.

12 Súan kásá'a-ró kuáchi nuu ñani-ro, chi ja ú'u-ni chíndee-ró iní añú-de ja vitá, te suni nuu Cristo kásá'a-ró kuáchi.

13 Ja yuán, te nú ndeyu sá'a ja júngava ñn ñani nuu kuáchi, ma kée kúti-gá-ri kuñu ní káni, náva'a ma súngava-ri ñani-ri nuu kuáchi.

9

Sikí ja ío derecho cha'a apóstol

1 Nasu apóstol kúu-ri náún. Á tú jika kuu ndicha-na-ri. Á tú ní jiní-ri nuu máá Jító'o-yo Jesús. Nasu róo kákuu tiñu ni sá'a-ri nuu máá Jító'o-yo náún.

2 Nú tú kúu-ri apóstol nuu sáva-ga cha'a, ko nuu-ro chi kúu ndija-ri. Chi róo kákuu tuni-ri ja ndiso-ri tiñu apóstol nuu máá Jító'o-yo.

3 Ya'a kúu tu'un ká'an-ri ja náma-ri máá-rí nuu cháa káxndichí ruu:

4 Á tú ká'io derecho-ri kee-rí ko'o-ri.

5 Á tú ká'io derecho-ri kunchaka-ri ñasí'í kándíja, natu'un kánchaka sava-ga apóstol, jín Cefas, jín cháa kákuu ñani máá Jító'o-yo.

6 Xí máá ñn-ni ruu jín Bernabé, tú ká'io derecho-ri ja tú sátiñu-ga-ri náún.

7 Ndé soldado kájatá'an, te yéé-dé cuenta máá-de. Ndé cha'a jítu uva, te tú yéé-dé nde'e-í. Xí ío cha'a skée-dé vaca-de, te tú j'i-de leche-ti.

8 Natu'un ká'an cha'a yúkú, ká'an-ri náún. Á nasu súni tu'un ya'a ká'an ley.

9 Chi nuu ley ja ní chaa Moisés, yóso: Ma chú'un-ró ñunu yú'u xndikí kiti jikó, áchí. Á sikí xndikí ká'an Dios xí túu.

10 Xí máni sikí yóo ká'an tu'un-ún náún. Jandáa ja sikí yóo yóso. Chi kuni-ya ja ná kúñukuu iní cha'a jítu, ni'in-dé, te cha'a jikó, ná kúñukuu iní-de kee-dé.

11 Nú ni kajakin-ri tu'un Espíritu iní-ro, te stútú-rí ja kúchaku-ri nuu-ro, kuachi xaan kúu náún.

12 Nú sava cha'a ío derecho-de kájikán-de súan nuu-ro, á tú va'a-ga kakan máá-rí. Ko tú ní kákuni-ri kuatíñu-ri derecho-ri, chi sua kándo'o-ri te ní'in-ri náva'a tú u'u kaka tu'un Cristo sá'a-ri.

13 Á tú kájiní-ro ja cháa kásatiñu iní ve'e ij, iní ve'e ij-ún kenda ja káichaku-de. Te cha'a kájatíñu onde nuu altar, sikí altar-ún káichaku ta'an-de.

14 Suni súan ni tá'u tíñu Jító'o-yo ja sikí tú'un va'a ná kúchaku cha'a kájani tu'un va'a.

15 Ko ruu, tú naún ní jikán-ri ni ñn súan. Ni nasu cháa-ri tu'un ya'a ja ná kuá'a-ró núu-rí vina. Chi va'a-ga ná kúu-ri, nasu ja kasú ñn cha'a nuu-ri ja sátéyí-rí máá-rí jín tiñu ya'a.

16 Vasa jáni-ri tu'un va'a, ja yuán má kúu sátéyí-rí máá-rí, chi níni skíkúu-ri sá'a-ya. Chi koo tundó'o sikí-ri, nú tú kani-ri tu'un va'a.

17 Te nú jín gusto máá-rí sá'a-ri súan, yuán te ní'in-ri ya'u-ri. Te vasa tú játa'an iní-ri, ko ni cha'a-ya tiñu sikí-rí, te responsable-ri kúu.

18 Ndéja kúu ya'u-ri núsáa. Ja ná káka kuu-ri kani-ri tu'un va'a Cristo, ni tú níni ya'u-ri, ni tú jikán-ri derecho-ri sikí tú'un va'a.

19 Ja yuán, vasa tú naún cha'a tñn so'o-ri, játiñu-ri nuu táká-ni, náva'a skándíja-ga-ri ñayivi.

20 Natu'un judío násá'a-ri máá-rí nuu cháa judío, náva'a kundéé-rí skándíja-ri cha'a judío. Te natu'un cha'a yí'i nda'a ley, násá'a-ri máá-rí nuu

cháa yí'i nda'a ley, vasa tú yí'i-ri nda'a ley, nává'a skándija-ri cháa yí'i nda'a ley.

²¹ Ko nuu cháa tú kájangatu nuu ley, suni súan nátu'un tú jándatu-ri nuu ley násá'a-ri máá-rí nuu-dé, nává'a kundéé-ri skándija-ri cháa tú kájangatu nuu ley, vasa ncháa ley Dios jíin-ri chí yí'i-ri nda'a ley Cristo.

²² Te nuu cháa vítá iní, násá'a vítá-ri máá-rí, nává'a skándija-ri cháa vítá iní-ún. Súan taká-ni modo násá'a-ri máá-rí nuu taká cháa, nává'a kundéé-ri nama-ri sava-de.

²³ Te ja síkí tú'un va'a kúu ja sá'a ndi'i-ri súan, nává'a ruu, suni ná ní'in-ri ta'u-ri ja kenda yúan.

²⁴ Á tú kájiní-ro ja cháa kájinu carrera, chí ndi'i-de kájinu ndija-de, ko ñin-ni-de kundéé-de ní'in-dé premio-de. Suni súan ndúkú ndéé-ró kúnu-ró, nává'a ní'in-ro premio-ro.

²⁵ Te taká cháa káisiki, jito va'a ná'an-de máá-de. Te cháa-ún, súan kásá'a ndija-de, nává'a ní'in-dé ñin premio ja kútú'ú. Ko yóo chí ní'in-yo premio ja má kútú'ú kúti.

²⁶ Núsáa te modo súan, ndúkú ndéé-ri jínu-ri, tú jínu sání-ri. Modo súan kájatá'an-ri, tú skée íu-rí.

²⁷ Chí sua tñin ní'in-ri máá-rí, te já'a-ri máá-rí, nává'a ma cháxio-ya rúu, vasa a ní jani-ri tu'un nuu sáva-ga cháa.

10

Sikí ja kachiñú'ún-i ndoso

¹ Ñáni, kuní-ri ja ná júku'un iní-ro ndasa ní ka'jin ndiyi táa-yo núu vikó nu'ún, te ní kaja'a taká-de nuu mar.

² Te taká-de, ní kajanducha-dé nuu vikó nu'ún jíin núu mar. Chí taká-de, ní kajindikín-de Moisés.

³ Te taká-de, ní kayee-dé ndeyu ní ja'a máá-yá.

⁴ Te taká-de, ní kaji'i-de ñin-ni nducha ní ja'a-ya. Chí ní kaji'i-de nducha ní kenda chíi kava ní sá'a-ya. Te kava-ún, ní ndikín yata-dé, chí kava-ún kúu nátu'un Cristo.

⁵ Ko tú ní kúsi iní Dios jíin kuá'a-dé. Ja síkí yúan kúu ja ní xnáa-yá-de onde nuu ñú'un té'é.

⁶ Taká tu'un yá'a kúu ñin modo nává'a koto nchaa máá-yó, te ma ndío ñáa iní-yo nátu'un ní kandío ñáa iní cháa-ún.

⁷ Ma chíñú'ún-ro ndosó jíná'an-ró nátu'un ní kasá'a sava máá cháa-ún. Chí súan yóso núu tutú: Ní kajungoo ñayivi ní kayee-í ní kaji'i-te ní kandukuiñi-í ní kajita já'a-i, áchí.

⁸ Ni ma káka kuáxán-yó nátu'un ní kajika kuáxán sáva máá cháa-ún, te ní kaji'i oko uní mil-de ja ñin kivi-ní.

⁹ Ni ma kóto nchaa-yo Jito'o-yo Jesucristo nátu'un sava máá cháa-ún ja ní kajito nchaa-de-ya, te ní kaji'i-de ní sá'a koq.

¹⁰ Ni ma kútuku iní-yo nátu'un ní kakutuku iní sava-de, te ní kaji'i-de ní sá'a ñin kue'e xañ já ní ja'a-ya.

¹¹ Te modo-ún, ní kuu nává'a koto nchaa máá-yó. Te ja yúan, yóso-ún núu tutú vai nuu yóo, cháa kuní ndasa kuandi'i ñuyivi.

¹² Nú ñin cháa jáni iní-de ja kúndii ní'in-de, ná kóto va'a-de máá-de, nává'a tú ndua-de núsáa.

13 Ìn-ni jíto nchaa ja'ú róó, onde jíín táká ñayivi. Ko bueno skíkuu Dios, te máa hora jíto nchaa ja'ú róó, kuña-ya íchi kéndá-ró, nává'a kundéé-ró kéndá-ró. Súan te ma kuá'a-ya tú'un ja kóto nchaa-ga róó, ja má kánda-ga-ro.

14 Ñani máni. Kunu-ró kóto-ró ndosó núsáa. Ma chíñú'un-ró.

15 Nátu'un jíín cháa ío káji xiní, súan ká'an-ri jíín-ró. Kani iní máá-ró ñaún tu'un ká'an-ri.

16 Vaso ñi, ja ní kasá'a ñi-yo, nasu táká-yo káji'í ká'nu-yó ñíñi Cristo náún. Te staa ja ní kasákuáchi-yó, nasu táká-yo káyee ká'nu-yó yíki kuñu Cristo náún.

17 Chì ñn-ni staa-ún ío. Súan yóó, tiní-yo kákuu-yó ñn-ni ñayivi, chi taká-yo káyee ká'nu-yó ñn-ni staa-ún.

18 Nde'é ndasa kásá'a cháa Israel. Chaa káyee kíti ja kásoko-dé nuu-yá, nasu káyee ká'nu-de nuu altar náún.

19 Naún áchi-ri núsáa. Játíñu ndoso náún, xí játíñu ndeyu ín nuu ndosó náún.

20 Túu, chí ndeyu kásoko cháa sñn nación, nuu tachí kásoko-dé, nasu núu Dios. Te tú kuní-ri ja kétá'an ká'nu-ró jíín tachí.

21 Ma kúu ko'o-ró iní vaso máá Jító'o-yo, te suni ko'o-ró iní vaso tachí. Ma kúu kee ká'nu-ró núu mesa máá Jító'o-yo, te kee-ro núu mesa tachí.

22 Xí kuní-yo kúkuñí iní Jító'o-yo sá'a-yó náún. Ní'in-ga-yo vasa máá-yá náún.

23 Taká-ni tiñu kúu sá'a-ri, ko tú ndí'i kéndoo luu. Taká-ni kúu sá'a-ri, ko tú ndí'i skuá'nu tá'an.

24 Ni ñn cháa, ma ndúkú-de sá'a-de ja vá'a máa-de, chi ja vá'a inga ñani tá'an-de ná sá'a-de.

25 Ndí'i-ni ndeyu núyá'u, kee-ro jíná'an-ró. Te nú kíyu'ú iní-ro, ma kaká tu'ún kúti-ro ndé onde vai-ún.

26 Chì máá Jító'o-yo xín ñúyivi jíín táká ndatíñu ío iní, áchi.

27 Te nú ñn cháa tú kándíja, te kana-de xiní-ro kée-ro jíín-de, te nú suni kuní-ro kí'in-ro, núsáa te kee-ro táká ja káni-de nuu-ro. Te nú kíyu'ú iní-ro, ma kaká tu'ún kúti-ro ndé onde vai-ún.

28 Ko nú kastu'ún ñn cháa nuu-ro: Kundatu, chi ya'á ja ní kandij nuu ndosó kúu, achí-de. Yúan-na te ma kée-ro, ja kuáchi cháa ni kastu'ún-ún jíín kuáchi ja kíyu'ú iní-de.

29 Sikí ja kíyu'ú iní ká'an-ri. Ko nasu ja sikí róó, chí sikí ja ingá cháa. Te nú kíyu'ú iní ingá cháa, naja kóto nchaa-de ruu ndasa jika kuu ndicha-ña-ri núsáa.

30 Te nú ruu xna'an-ga nákuatá'ú-ri te yée-ri, naja káka'an ndíva'a-de sikí-ri sikí ndéyu ja ní jikán ta'u-ri ja'a-ún.

31 Núsáa te vaša ná kée-ro, vaša ná kó'o-ró, vaša ná sátiñu-ró, ko modo ja ná nákana jaa-i Dios ná sá'a-ró.

32 Koto-ró nává'a ma skívi-ró cháa judío, ni cháa sñn nación, ni tikuní Dios, nuu kuáchi.

33 Suni súan ruu jíín táká tiñu sá'a-ri, kuní-ri ja ná kúsii iní taká cháa. Tú jítu iní-ri ja sá'a-ri ja vá'a máa-rí, chí kuní-ri sá'a-ri ja vá'a sava-ga cháa, nává'a kaku-de jíná'an-de.

11

1 Ná ndáku-ró rúu jíná'an-ró, suni nátu'un ndáku máa-rí Cristo.

Jā ná kúndasū xinī ñásíí

² Bueno kánukū'un inī-ro rúy. Te ká'in nī'in-ró jíin táká tiñu nī tá'ú-rí nuu-ro, jíin modo jā ní stá'an-rī nuu-ro.

³ Ko kunī-rī jā ná kunī-ro jíiná'an-ró jā Cristo kúu-ya xiní táká cháa. Te cháa kúu-de xinī ñásíí. Te Dios kúu-ya xiní Cristo.

⁴ Taká cháa jā ndasú xinī-dé te jikán ta'ú-dé xí jáni-de tu'un, já'a-de tuka nuu xiní-dé.

⁵ Ko taká ñásíí, nú tú ndasú xinī-ñá te kakan ta'ú-ñá xí káni-ña tú'un, já'a-ña tuka nuu xiní-ñá, chī in-ni kúu nú seté xinī-ñá.

⁶ Chī nú ñásíí, tú jasú-ña xiní-ñá, ná seté-ña núsáa. Te nú kúka nuu-ñá seté-ña, xí xíti-ña ixi-ñá, ná kasú-ña núsáa.

⁷ Chī cháa, mā kúu kasu-de xinī-dé, chī muestra luu Dios kúu-de. Ko ñásíí, chī stá'an-ña ndasa luu káa inī yii-ñá.

⁸ Chī tú ní sáva'a-ya cháa jíin yíki ñásíí, chī sua ñásíí jíin yíki cháa.

⁹ Chī tú ní kúva'a cháa jā kuatíñu-de nuu ñásíí, chī sua nī kuvá'a ñásíí jā sikí cháa.

¹⁰ Jā sikí táká ndajá'a ándívi te níni kundasū xinī ñásíí.

¹¹ Chī nuu máa Jító'o-yo tú sá'a-ya cuenta ndéja kúu jā yíi, te ndéja kúu jā síí, chī nú túu in, te mā kóo inga.

¹² Chī nátu'un nī sáva'a-ya ñásíí jíin yíki cháa, te vina kúva'a cháa chī ñásíí, ko Dios kúu I'a sáva'a taká-ni.

¹³ Kani inī máa-ró jíiná'an-ró, á ío va'a jā tú kundasū xinī ñásíí te kakan ta'ú-ñá nuu Dios.

¹⁴ Nasu máa ñuyívi stá'an nuu-ro, já tú luu jíto cháa jíin íxi-dé, nú ná kée náún.

¹⁵ Ko nú ñásíí, te sía-ña íxi-ñá kee máa, luu jíto-ña jíin, chī ixi-ún, nī ja'a-ya núu-ñá kundasū xinī-ñá.

¹⁶ Ko nú in cháa kunī-de kutíxín-de jíin tú'un yá'a, ko yóo tú ká'io costum-bre-yo súan, ni tiku'nī Dios.

Sikí xini máa Jító'o-yo

¹⁷ Tá'ú ní'in-rī inga tiñu yá'a nuu-ro, jā tú kúsī iní-rī jíin-ró, chī tú kándutútú-ró já sá'a va'a-ga-ro, chī sasua ñáa-ga kásá'a-ró.

¹⁸ Ya'a ká'an-rī xna'an-ga. Nī jini tu'un-rī jā kásásin-ró máa-ró, máa hora kákutútú-ró. Te yaku kándija-rī.

¹⁹ Chī níni kóo ñayívi sásin mā'ñú-ró, náva'a kunī-ro ndé ñayívi kándija va'a ma'ñú-ró.

²⁰ Te nú in-ni nuu kándutútú-ró, nasu já kúxini-ró cuenta máa Jító'o-yo kúu-ún núsáa.

²¹ Chī ná in ná in-ró, máni kanduu-ro núu ingá-de xna'an-ga káakunī-ro. Te in-ró jíi-ro sóko, te inga-ro nájini-ró.

²² Á tú káñava'a-ró vé'e nuu kée-ro kó'o-ró náún. Xí kásájá'a inī-ro núu tíku'nī Dios. Te cháa tú ñaún káindá'a-de, kákuka nuu-dé kásá'a-ró xí túu. Ndasu ka'an-rī jíin-ró jíiná'an-ró. Kúsī iní-rī jíin-ró xí túu. Jíin tú'un yá'a tú kúsī kúti iní-rī jíin-ró.

²³ Chī tu'un yá'a nī kutu'a-rī nuu máa Jító'o-yo. Te suni yá'a ní stá'an-rī nuu-ro jíiná'an-ró. Chī máa ákuáa já ní kanastúu-de Jító'o-yo Jesús, nī ki'in-ya stáa.

24 Te n̄i jikan ta'u-yá. Te n̄i sákuáchí-yá. Te n̄i ka'an-ya: Ki'in te kee-ro jíná'an-ró, chi ya'á kúu yiki kúñu-ri, te ja siki róo n̄i kukuáchí. Súan sá'a-ró te ná nuku'un in̄i-ro rúu. Achí-ya.

25 Suni súan n̄i ki'in-ya vaso, nuu ní ndi'i n̄i kuxini-ya. Te n̄i ka'an-ya: Vaso yá'a kúu contrato jáá já ní sá'a-ri jín niñí-rí. Te taká vuelta nú káji'i-ró, te súan sá'a-ró nává'a ná nuku'un in̄i-ro rúu. Achí-ya.

26 Chi taká vuelta ja káyee-ro staa yá'a te káji'i-ró iní vaso yá'a, kivi ní ji'i máá Jíto'o-yo kúu ja kákastu'ún-ró onde kivi ncháa-ya.

27 Te nú in̄i chaa kee-dé staa yá'a, xí kó'o-de in̄i vaso Jíto'o-yo yá'a, te nú tú jínú'ún sá'a-de, te koo kuachi-de nuu yiki kúñu máá Jíto'o-yo jín núu niñí-yá.

28 Ná in̄i ná in̄i chaa, ná nándúkú víi-dé siki máá-de núsáá. Yúan-na te kee-dé staa-ún te ko'o-de in̄i vaso-ún.

29 Te nú in̄i chaa tú jini-de ja kúu yiki kúñu-ya, chaa-ún chi ndonda kuachi siki-dé nú ko'o-de kee-dé.

30 Ja yúan ío kua'a cháa kaku'u, jín cháa vitá in̄i, ká'jin ma'nú-ró jíná'an-ró. Te n̄i kaji'i yaku-de.

31 Ko nú nándúkú víi-yo siki máá-yó, te ma ndóna kuachi siki-yo.

32 Ko nú a n̄i ndonda kuachi siki-yo, máá Jíto'o-yo xndó'o-ya yóo, nává'a tú ta nu ndatu-yo jín ñáyivi ñúyivi.

33 Ñáni máni, ja yúan nú kándutú-ró káyee-ro, te kundatu tá'an-ró.

34 Te nú in̄i chaa jíi-de soko, ná kée-dé ve'e-de, nává'a tú ndonda kuachi siki-ro hora kándutú-ró. Te sava-ga tiñu sánda-ri onde ná jáa-ri.

12

Siki tá'u ja vái nuu Espiritu

1 Ñáni, siki taká ta'u ja vái nuu Espiritu, kuni-ri ja ná júku'un in̄i-ro jín.

2 A káiná'an-ró ja ná n̄i kakuu-ró cháa tú kákandja, te n̄i káindikin-ro yatá ndosó ñí'in núu, ndasa n̄i kakuu in̄i máá-ró núu.

3 Ja yúan kástu'ún-rí nuu-ro ja tú ni in̄i chaa kuu ka'an tásí-de siki Jesús, nú a yí'i-de Espiritu Dios. Te tú ni in̄i-de kuu ka'an-de: Jíto'o-ri kúu Jesús, nú tú yí'i-de Espiritu Santo.

4 Chi s̄in s̄in ta'u ní saka-yá, ko suni in̄i-ni máá Espiritu kúu.

5 Te s̄in s̄in tiñu n̄i chaa-ya siki-yo, ko in̄i-ni máá Jíto'o-yo kúu.

6 Te s̄in s̄in modo kásatiñu-yó, ko suni máá Dios kúu I'a sá'a taká tiñu jín taká-yo.

7 Ko ná in̄i ná in̄i-de, n̄i ja'a-ya tú'un Espiritu nuu-dé nává'a ná skuá'nu tá'an-de.

8 Chi onde jín máá Espiritu n̄i ja'a ndija-ya tú'un ka'an ndíchi in̄i-de. Te suni onde jín máá Espiritu n̄i ja'a-ya tú'un ja júku'un in̄i inga-de.

9 Te nuu ingá-de, suni jín máá Espiritu n̄i ja'a-ya ja ná kándja va'a-de. Te suni jín máá Espiritu nuu ingá-de ja ná sá'a-de tana.

10 Te nuu ingá-de ja ná sá'a-de taká tiñu ñá'nu. Te nuu ingá-de, ja ná káni-de tu'un. Te nuu ingá-de, ja ná nándúkú víi-dé siki taká ja vá'a ja ú'u. Te nuu ingá-de ja ná ká'an-de tin̄i yu'u. Te nuu ingá-de ja ná násama-de tu'un s̄in yu'u.

11 Ko taká tiñu yá'a sá'a suni máá in̄i-ni máá Espiritu. S̄in s̄in sáka-yá nuu in̄i in̄i-de, ndasa játa'an in̄i máá-yá.

12 Chì nátu'un yiki kúñu ìn-ni kúu, te ñáva'a kua'a pedazo, te taká pedazo-ún, vasa kua'a, ko ìn-ni yiki kúñu kúu, suni súan kúu Cristo.

13 Chì jíin ìn-ni máá Espíritu nì kajanducha taká-yo, nává'a nduu-yó ìn-na ñayivi, vasa judío xí ñayivi ñuu Grecia, vasa chaá kúu mozo xí cháa jka kuu ndicha-na. Ko taká-ni-de, nì kani'in-dé ìn-ni máá Espíritu nì sá'a-ya.

14 Ko yiki kúñu, nasu ìn pedazo-ni kúu, chì sua ndiso kua'a.

15 Chì nú ja'a ká'an: Nasu yiki kúñu xíin rúu, chì tú kúu-rì nda'a, achì. Te vasa súan ká'an, ko máá yiki kúñu xíin ná'in.

16 Te nú so'o ká'an: Nasu yiki kúñu xíin rúu, chì tú kúu-rì nduchi, achì. Te vasa súan ká'an, ko máá yiki kúñu xíin ná'in.

17 Nú ndi'i yiki kúñu ní kuu nduchi, ndasa kuni so'o núú. Nú ndi'i ní kuu so'o, ndasa kuaan xiko núú.

18 Vina te nì jini-yo ndasa nì jata'an inì máá Dios te nì chaa-ya taká pedazo-ún ná ìn ná ìn jiká yiki kúñu.

19 Chì nú taká-ni ní kakuu ìn-ni pedazo-ún, ndasa koo máá yiki kúñu núú.

20 Ko vina chì kua'a ndíja pedazo ío, ko máá ìn-ni yiki kúñu núú.

21 Ni ma kúu ka'an nduchi jíin ndá'a: Tú jínu ñú'ún-rí róó. Suni súan ni ma kúu ka'an xinì jíin já'a: Tú jínu ñú'ún-rí róó.

22 Chì sua kánúú taká pedazo ndit'in ta'an jíin yiki kúñu, vasa vitá-ga jíto.

23 Te taká pedazo yiki kúñu ja jáni inì-yo já tú jíin'ún jíto, suu yúan ñúúúúú xáan-gá jasú-yo núu. Te ja tú luu kájito-ún jini-yo, luu-ga kájasu-yo núu.

24 Te pedazo ja lúu kájito-ún jini-yo, tú níni kúndasu nuu. Chì máá Dios, súan nì chutá'an-ya yiki kúñu-ún, te jíin'ún-gá nì skéndo-yo já tú luu jíto-ún,

25 nává'a tú sásin pedazo yiki kúñu-ún máá, chì taká pedazo-ún, sua ìn núú ná koto va'a tá'an.

26 Chì nú ìn-ni pedazo jatú, taká-ni pedazo ìn jínu-ni kájatú. Te nú ìn-ni pedazo jíto luu, taká-ni pedazo ìn ká'nu-ni kákusij inì.

27 Te róó, modo súan kákúu-ró yiki kúñu Cristo. Te pedazo-ya-ún kákúu ìn ìn-ró.

28 Te súan nì jani máá Dios chaá kuatíñu nuu tíku'nì: Ja ìn, apóstol, ja úu, chaá kájani tu'un, ja uní, chaá kástá'an tu'un, yúan-na te chaá kásá'a tíñu ñá'nu, yúan-na te chaá kásá'a tana, te vása cháa chindéé tá'an, jíin cháa kátá'ú tíñu, jíin cháa ká'an tinì yu'u.

29 Taká-de kákúu apóstol náún. Taká-de kájani tu'un náún. Taká-de kástá'an náún. Taká-de kásá'a tíñu ñá'nu náún.

30 Taká-de kájinì-de sá'a-de tana sá'a-ya náún. Taká-de káka'an-de tinì yu'u náún. Taká-de kánasama-de tu'un sijn yu'u náún.

31 Ko ná kuitú iní-ro ndúkú-ró tá'ú vá'a-ga kuá'a-ya núu-ro jíná'an-ró. Ko ío inga modo va'a xaan-gá, ná stá'an-rì nuu-ro jíná'an-ró.

13

Tu'un kúndá'ú inì tá'an

1 Te nú ruu, vasa ká'an-rì nátu'un káka'an chaá xí ndájá'a ándiví, te nú tú kúndá'ú inì-rì-i, te kúu-rì nátu'un ìn kaa ja ndáxín káxín xí ìn platillo ja sáña.

2 Te vasa jáni-rì tu'un sá'a-ya, te júku'un ndi'i inì-rì taká tu'un sa'í jíin taká tu'un ndichí, te vasa kándíja téyíí-rí ja kúu skuíó káni-rì yuku, te nú tú kúndá'ú inì-rì-i, tú na tíñu-rì.

³ Te vasa ná sáka ndí'i-ri taká ndatíñu-ri kee ñáyivi ndá'ú, te vasa ná kuá'a-ri yiki kúñu-ri kayu, te nú tú kúndá'ú iní-ri-i, tú na ya'u-ri ío.

⁴ Tu'un kúndá'ú iní, ndiso paciencia, te ndiso tu'un kumaní iní. Tu'un kúndá'ú iní, tú ndiso tu'un kuásún iní. Tu'un kúndá'ú iní, tú sávixi máá, ni tú sátéyí máá.

⁵ Tú ká'an ndiva'a. Tú ndúkú já kúu máá. Tú kití iní. Tú chú'un iní.

⁶ Tú ndúvatú iní, chí sua kúsii iní jíin tíñu ká'io ndaa.

⁷ Ndi'i jándéé iní. Ndi'i kándíja. Ndi'i ñúkuu iní. Ndi'i kánda.

⁸ Taká tu'un kájani-yó, chí naa, te taká yu'u chí ndi'i, te tu'un ndíchí, chí taká kuxio, ko tu'un kúndá'ú iní, ma náa kúti.

⁹ Chí yaku-ni tu'un kájiní-yó, te yaku-ni tu'un kájani-yó,

¹⁰ ko onde ná cháa máá tú'un ni yija va'a, yúan-na te kuxio yaku-ni ja kájiní-yó-ún kí'in.

¹¹ Ná ni kuu-ri suchí yíkin, te ni ka'an yíkin-rí núú, te ni jani iní-ri nátu'un suchí yíkin. Ko nuu ní kuu-ri cháa ñá'nu, te ni chaxio-ri taká ja ní sá'a-ri ná lúlí-rí-ún kua'an.

¹² Te vina kánde'é-yó nátu'un jíin espejo ja káxkí'vi, ko kúkuéé-ga te kunj ndijin-yó nátu'un jíin núú tá'an-yó. Te vina chí yaku-ni jiní-ri, ko kúkuéé-ga te kunj ndi'i-ri nátu'un jiní káji-yá ruu.

¹³ Te vina ío uní tu'un játíñu ni'in, tu'un kándíja va'a, tu'un káñukuu iní, jíin tú'un kúndá'ú iní. Ko máá tú'un kúndá'ú iní, kánúú xáan-ga vása úy-ga-ún.

14

Siki já káka'an-i sijn yu'u

¹ Ndúkú ndéé-ró jíin tú'un kúndá'ú iní tá'an, te kuítú iní-ro ndúkú-ró taká ta'u já'a Espíritu, ko kánúú-gá ja káni-ró tú'un.

² Chi cháa ká'an-de sijn yu'u, jíin Dios ká'an-de, nasu jíin ñáyivi, chí tú ní in cháa júku'un iní naún ká'an-de, chí jíin Espíritu ká'an-de tu'un sa'i.

³ Ko cháa jáni tu'un, jíin ñáyivi ká'an-de, chí skuá'nu-de ñáyivi-ún, te ká'an ká'nu-de, te ká'an ndéé-de jíin-i.

⁴ Cháa ká'an sijn yu'u, skuá'nu-de máá-de, ko cháa jáni tu'un, chí tiku'ni skuá'nu-ga-de.

⁵ Játa'an iní-ri ja taká-ro ná kúu ka'an-ro sijn yu'u, ko kánúú-gá ja káni-ró tú'un, chí ñá'nu-ga cháa jáni tu'un vása cháa ká'an sijn yu'u, te nú tú násama-de tu'un-ún, nává'a kua'nu-ga tiku'ni sá'a-de jíin.

⁶ Nání, vina te nú ja-a-ri nuu-ro te ka'an-ri sijn yu'u jíin-ró, naún tíñu ní'in já kúu róó, nú tú ka'an-ri in tu'un ni kenda ndijin, xí in tu'un ndíchí, xí in tu'un stá'an-ri.

⁷ Ío ndija ndatíñu kándaa tí'ú já kás'a ndusu, nátu'un xkuili xí guitarra. Te nú tú sijn sijn nota ndé'e, ndasa kunj-yó ndé yaa jiku-de jíin xkuili, xí jíin guitarra-ún.

⁸ Te nú corneta tú ndé'e káji, te ndé cháa sátu'a-de máá-de ja kuátá'an-de núsáá.

⁹ Suni súan róó jíná'an-ró, nú ká'an-ro sijn yu'u, te nú tú káji ká'an tu'un-ún, te ndasa júku'un iní-i naún tu'un ká'an-ro núsáá, chí kuachi tisi'ví-ró stívi-ró.

¹⁰ Kua'a núú yú'u ío iní ñuyivi ná sá'a-yó cuenta, te taká júku'un iní cháa jiní.

11 Nú ruu tú júku'un iní-ri yu'u ká'an ñn cháa, te kúu-ri cháa jíká núu cháa ká'an-ún. Te cháa ká'an-ún, suni kúu-de cháa jíká núu-ri.

12 Suni súan róo ja á kájítú iní-ro ní'in-ro tá'u Espíritu, ná ndúkú ndéé-ró náv'a skuá'nu va'a-ró tíku'ni jíin.

13 Ja yúán nú ká'an ñn cháa sñn yu'u, ná kakán ta'u-dé nuu-yá náv'a kuu nasama-de tu'un.

14 Chí nú ruu kakan ta'u-ri jíin tú'un sñn yu'u, iní añú-ri kúu ja jikán ta'u, ko nú tú júku'un kuti iní-ri, tú na tiñu.

15 Ndasá sá'a-ri núsáá. Ná kakán ta'u-ri iní añú-ri, ko suni ná kakán ta'u-ri jíin tú'un júku'un iní. Ná káta-ri iní añú-ri, ko suni ná káta-ri jíin tú'un júku'un iní.

16 Chí nú máni tu'un jiní máá-ró jíin añú-ro nákuatá'u-ró jíin, te ñn cháa tú tu'a, ndasa kuní-de ka'an-de amén nuu tú'un nákuatá'u-ró-ún, chí tú jiní kuti-dé ñaún tu'un ká'an-ro.

17 Chí róo, bueno nákuatá'u ndíja-ró, ko inga cháa-ún, tú já'nu tu'un iní-de sá'a.

18 Nákuatá'u-ri nuu Dios, ja tiní-ga yu'u ká'an-ri vása táká róo.

19 Ko nuu tíku'ni, chí máá ú'un-ni tu'un ja júku'un iní-ri jíin, játa'an iní-ri ka'an-ri, náv'a suni stá'an-ri nuu sáva-ga cháa, vása já ká'an-ri uxí mil tu'un sñn yu'u.

20 Ñáni, ma koo-ró nátu'un suchí lúli jíin tú'un júku'un iní-ro. Chí sua koo-ró nátu'un suchí lúli jíin tú'un ñáá, ko ná yíja va'a-ró jíin já jiní tuní-ro.

21 Súan yóso núu ley: Jíin cháa ká'an sñn yu'u, te jíin sáva-ga cháa ká'an tu'un jíká, súan ka'an-ri jíin ñáyivi yá'a, ko vasa súan te ni ma kúni so'o-i tu'un ká'an-ri, áchí máá Jíto'o-yo, áchí.

22 Ja yúán táká yu'u, máni tuni-ni kakuu nuu cháa tú kákandíja, nasu núu cháa kákandíja. Ko tu'un jáni-yó, tuni nuu cháa kákandíja kúu-ún, nasu núu cháa tú kákandíja.

23 Núsáá te nú taká tíku'ni ndutútú ñn-ni lugar, te taká súan ka'an sñn sñn yu'u, te yúan jakoyo cháa tú tu'a xí cháa tú kákandíja, á tú ka'an-de ja kándaa tachí-ro.

24 Ko nú taká-ro kájani-ró tú'un, te kivi ñn cháa tú kándíja xí ñn cháa tú tu'a, te kuní-de kuachi máá-de, sá'a taká-ro, te ndandúkú víi-dé sikí máá-de, sá'a taká-ro.

25 Te tu'un jáni sa'í iní añú-de kenda ndijin. Yúan-na te jukuiñi jíti-de te chiñú'ún-de Dios. Te kani ndaa-de tu'un ja ncháá ndíja Dios jíin-ró.

26 Ñáni, ja yúán nú kándutútú-ró, te ná ñn ná ñn-ró ío ñn yaa kata-ró, ío tu'un stá'an-ro, ío sñn yu'u ká'an-ro, ío tu'un sa'í ká'an ndijin-ro, ío ja násama-ró tú'un sñn yu'u. Ndí'i ná sá'a-ró jíná'an-ró náv'a skuá'nu tá'an-ró.

27 Te nú ío cháa káka'an sñn yu'u, ná koo tu'un-ún ja jíin úu-de xí jíin uní-de. Ko ñn-ni-de ñn-ni-de ná ká'an. Te ñn-de ná násama-de tu'un sñn yu'u.

28 Te nú túu cháa nasama tu'un ío, ná kasú-de yu'u-dé nuu kándutútú-ró-ún núsáá. Te ná ká'an máá-de ja máá-de jíin Dios.

29 Suni súan cháa kájani tu'un, ná ká'an uu xí uní-de, te sava-ga-de ná nándúkú víi-dé-ún.

30 Te nú inga cháa kánchaa-ún, a ni jiní ndijin-de yakú tu'un sa'í, te cháa ni kejá'á ná kasú-de yu'u-dé.

31 Chi taká-ro kuu kani-ró tú'un ñn-ni-ró ñn-ni-ró, náva'a ná kútú'a taká-ro, te ndundéé iní taká-ro.

32 Te iní añú taká cháa kájani tu'un, kájandatú nuu máá cháa kájani tu'un-ún.

33 Chí Dios, nasu Dios sávaá kúu-ya, chí sua vindaá vinené sá'a-ya. Te nátu'un kásá'a-i nuu táká tikuní cháa ndoo,

34 súan ná kasú taká ñasí'í yu'u-ña nuu kándutútú-ró. Chí tú permiso ka'an-ña, chí nasu ñá'nu-ga kúu-ña nátu'un ká'an ley.

35 Te nú kutú'a-ña ñn tu'un kákuní-ña, te onde ve'e ná kaká tu'un-ña máá yíi-ña, chí tuká nuu kúu nú ka'an ñn ñasí'í núu kándutútú-i.

36 Á nuu-ro jíná'an-ró ní kenda tu'un Dios, xí níni nuu máá-ni-ró ní jaá tu'un-ya náún.

37 Te nú ñn cháa jáni iní-de ja ñn cháa jáni tu'un kúu-de, xí jíka Espíritu jíin-de, ná chú'un va'a iní-de, chí tiñu ní tá'ú máá Jito'o-yo kúu tu'un cháa-ri nuu-ro.

38 Ko cháa tú játú'ún tú'un yá'a, suni tú játú'ún-yó-de.

39 Ñáni, ja yúán ná kuitú iní-ro káni-ró tú'un jíná'an-ró, te ma kasú-ro núu cháa ká'an sín sín yu'u.

40 Ko ñúkuún ná sá'a káji-ró táká tiñu jíná'an-ró.

15

Tu'un nachaku ndiyi

1 Ñáni, vina te kástu'ún-rí tu'un va'a nuu-ro já ní jani-ri nuu-ro sáá. Chí tu'un yúan, suni a ní kajatá'ú-ró, te suni jíin tú'un yúan ká'jin ní'in-ró,

2 chí suni jíin tú'un-ún ní kakaku-ró, te nú kátin ní'in-ró tú'un ní jani-ri nuu-ro, nú tú ní kákandíja sáni-ró.

3 Chí suni tu'un kánúú já ní ní'in-rí-ún, ní nastá'an-ri nuu-ro: Ja ní j'i'í Cristo ja síkí kuáchi-yó, nátu'un ká'an tutu.

4 Te ní yuji-ya. Te ní nachaku-ya núu uní kivi nátu'un ká'an tutu.

5 Te ní ndenda ndijin-ya núu Cefas. Te vása ní ndenda-ya núu máá uxí uu-de.

6 Te vása ní ndenda-ya núu ví'í-gá u'un ciento ñani-yo ká'jin tútú-de. Te sava cháa-ún, sáni-ga káichaku-de. Te sava-de, a ní kaji'í-de.

7 Te vása ní ndenda-ya núu Jacobo. Te vása núu táká apóstol.

8 Te onde sandí'í-na, te suni ní kenda-ya núu-rí, nátu'un nuu ñn suchi xánú.

9 Chí ruu kúu cháa lúli-ga nuu táká apóstol, ja kúka nuu-rí kunáni-rí apóstol, kuáchi ja ní chindikin-ri tikuní Dios.

10 Te káa-ri nátu'un ío-ri, chí súan ní jika tu'un luu ío iní Dios jíin-rí. Te tu'un luu ío iní-ya, tú ní jika sáni jíin-rí, chí sua ní sátiñu-ga-ri vása táká máá cháa-ún. Ko nasu ruu, chí tu'un luu ío iní Dios ja jíka jíin-rí-ún, ní sá'a.

11 Núsáá te vasa ruu xí vasa cháa-ún, súan kájani-ri tu'un, te súan kákandíja-ró.

12 Te nú kájani-yó tú'un Cristo ja ní nachaku-ya má'ñú ndiyi, te naja káka'an sava tá'an-ró já tú naún ndiyi nachaku núsáá.

13 Chí nú tú naún ndiyi nachaku, suni tú ní náchaku Cristo núsáá.

14 Te nú tú ní náchaku Cristo, kájani sáni-ri tu'un-ya, te suni kákandíja sáni-ró-yá núsáá.

15 Chaa tú káka'an ndaa tu'un Dios kákuu-ri nú súan, chi n̄i kaka'an-ri ja ní naschakú Dios Cristo, te nú ma náchaku ndija taká ndiyi, tú ní náschakú-ya Cristo núsáá.

16 Chi nú ma náchaku taká ndiyi, suni tú ní náchaku Cristo núsáá.

17 Te nú Cristo, tú ní náchaku-ya, kákandija sáni-ró-ya núsáá, te kándiso-ga-ro kuáchi-ró nú súan.

18 Nú súan ío, te a n̄i kánaa taká chaa ja ní kaji'i nuu ndá'a Cristo núsáá.

19 Te nú nini máá vina-ni ja káichaku-yo, káñukuu in̄i-yo Cristo, chaa ndá'ú ij kákuu-yó vasa sava-ga chaa núsáá.

20 Ko vina a n̄i nachaku Cristo ma'ñú ndiyi. Máá-yá n̄i nachaku xna'an-ga vasa taká ja ní kaji'i.

21 Chi ja siki'in chaa, te n̄i chaa kue'e kuu-yo. Suni súan ja siki'in chaa, te nachaku ndiyi.

22 Chi nátu'un kaji'i taká-i n̄i sá'a Adán, suni súan nachaku taká-i sá'a Cristo.

23 Ko ná in̄i ná in̄i-de ndasa kándita koyo tá'an máá-de: Cristo xna'an-ga, te onde nchaa Cristo, te nachaku chaa káyi'i nda'a-yá.

24 Yúan-na te onde sandi'i-na te xnáa ndi'i-ya já kátá'ú tíñu, jíin taká ja kakuá'nu, jíin taká ja káñin so'o. Yúan-na te nuu máá Taa-yo Dios te naku'a-ya ñúu nuu tá'ú-ya tíñu.

25 Chi tá'ú nini máá-yá tíñu onde ná kúxiukú taká ja kájito u'u-ya chíi ja'a-yá sá'a-ya.

26 Te máá kue'e kuu-yo, já jito u'u yóo, chi onde sandi'i-na te xnáa-yá-ún.

27 Chi taká ndatiñu n̄i ki'in Dios, n̄i chúkú-ya chíi ja'a Cristo, te siki já ká'an súan, ja yúan jini kaji-yo já tú yí'i Dios nda'a Cristo, chi a n̄i chí'i Dios taká-ga ndatiñu nda'a Cristo.

28 Ko nú a n̄i ndi'i taká ndatiñu yí'i nda'a Cristo, yúan-na te suni máá Sé'e-ún kivi-ya ndá'a máá I'a ja ní chí'i-ya taká ndatiñu-ún nda'a-yá, náva'a máá Dios kutiin ndi'i-ya taká ndatiñu.

29 Chi nú túu, te ndasa sá'a chaa kájanducha siki ndiyi. Te nú tú nachaku kuti ndiyi núsáá, naja kájanducha-dé siki ndiyi núsáá.

30 Te ruu, naja ndita'an hora káindee in̄i-ri koto-ri tundó'o núsáá.

31 Ñáni, ká'an ndaa-ri, chi ja siki róo jíná'an-ró kúu ja sátéyí-ri máá-ri nuu Jító'o-yo Cristo Jesús, ndita'an kivi jí'i-ri.

32 Nátu'un chaa yúkú ká'an-ri. N̄i kajatá'an-ri in̄i ñuu Éfeso jíin kiti xaán, te nú tú nachaku taká ndiyi, naún ya'u-ri ni'in-ri núsáá. Ná kée-yo ná kó'o-yo chíi yuchaan kuu-yo nú súan.

33 Ma xndá'ú-ro máá-ró, chíi nú kájika-ró jíin cháa ñáá, te sáchá'an-de róo, vasa va'a tíñu kásá'a-ró núú.

34 Ná kóo káji in̄i-ro jíin tíñu ndaa. Ma sá'a-ga-ro kuáchi jíná'an-ró. Chi sava-de, tú kájin-de nuu Dios. Súan ká'an-ri náva'a ná kúka nuu-ro.

35 Ko sanaa te ka'an in̄i chaa: Ndasá nachaku taká ndiyi, ndasa koo yiki kúñu-ún nchaa jíin, ach̄i-de.

36 Ja xini ñáá kákuu-ró. Tata jakín-ro, ma náchaku kuti, onde nú tú kuu xna'an-ga.

37 Te nú tata jakín-ro, nú trigo xí ingá nuni, nasu jakín-ro yukú ja kóo kúkuéé-ga, chíi máá nuni víchi kúu ja jakín-ro.

38 Ko Dios, já'a-ya yukú nuni-ún, ndasa n̄i jata'an in̄i máá-yá, te ná in̄i ná in̄i tata jíin yukú máá.

39 Taká kuñu, nasu ñin-ni kuñu kúu. Ko ñin kuñu kúu ndija kuñu cháa. Te inga kuñu kúu kuñu kiti, te inga kúu kuñu tiyáká, te inga kúu kuñu tisaá.

40 Te ío yiki kúñu andívi, te ío yiki kúñu nuu ñú'un. Ko sñin luu káa ja ío andívi, te sñin luu káa ja ío nuu ñú'un.

41 Te sñin luu káa ndikandii. Te sñin luu káa yoo. Te sñin luu káa tiñúú xíní, chi tú ñin nuu lúu kándaa tiñúú xíní-ún.

42 Suni súan kúu ja náchaku taká ndiyi. Jakín-ya te te'yu, naschakú-ya te ma té'yu-ga.

43 Jakín-ya te kuka nuu, naschakú-ya te nduu luu. Jakín-ya te koo vitá, naschakú-ya te nduu fuerza.

44 Jakín-ya te ja káa yúkú, te naschakú-ya ja kí'vi ndee ándívi. Ío yiki kúñu yúkú, te ío yiki kúñu yí'i ndee ándívi.

45 Suni súan yóso núu tutú: Adán xnáñúú, ñi kuu-de ñin cháa ñi kuvá'a jín vida cuenta ñayivi, áchí. Te Adán sandí'i-na kúu máa-yá, te náschakú-ya-í jín Espíritu-ya.

46 Ko cháa xnáñúú, nasu cháa yí'i ndee ándívi kúu-de, chi cháa yúkú kúu-de. Yúan-na te vása ní cháa cháa yí'i ndee ándívi.

47 Cháa xnáñúú kúu cháa nuu ñú'un, chi jín tikacha ní kuvá'a-de. Te cháa uu, onde andívi vái-ya.

48 Taká cháa nuu ñú'un káa nátu'un máa cháa tikacha-ún. Te taká cháa onde andívi káa nátu'un máa cháa andívi-ún.

49 Te nátu'un kájito-yó ndasa ñi kaa cháa tikacha-ún, suni súan koto-yó ndasa káa cháa andívi-ún.

50 Náni, tu'un yá'a ká'an-rj, chi kuñu jín niñi, ma kúu ni'in tá'u iní ñuu nuu tá'ú Dios tiñu. Ni ja te'yú, ma ni'in tá'u ja má té'yu.

51 Kuni so'o-ró ná ká'an-rj ñin tu'un sa'i jín-ró. Nasu taká-yo kusú-yo, ko taká-yo, nasama-yó.

52 Ja ñin nú núu-ni, nátu'un ñin nakuanj-ni-yó, nuu ndí'i-na nde'e clarín. Chi nde'e clarín, te nachaku taká ndiyi, te ma té'yu-ga. Te yóo, chi nasama-yó.

53 Chi ja te'yú yá'a, kánúú núku'un ja tuká te'yu. Te ja kúu yá'a, kánúú núku'un ja tuká kuu kuti.

54 Te nú ja te'yú yá'a, nuku'un ja tuká te'yu, te ja kúu yá'a, nuku'un ja tuká kuu, yúan-na te skikuu ja ká'an tu'un yóso núu tutú: Ní kundée-yá ñi ja'ni-yá kue'e kuu-yo.

55 Súu kue'e kuu-yo, ndasa kundée-ró jín-rí. Róo kue'e kuu-yo, ndasa tuu-ró rúu. Achí.

56 Chi iñu kue'e kuu-yo kúu kuachi. Te fuerza kuachi kúu ley.

57 Ko ná kúta'u-yo núu Dios ja ja'a-ya fuerza kundée-yó sa'a Jito'o-yo Jesucristo.

58 Nani máni, ja yúan ná kuíñi ni'in-ró, ma náyu'ú-ro. Nene ná xndeá-ga-ro jín tiñu kuni máa Jito'o-yo. Chi a kájinj-ro ja tú kásatiñu sáni-ró núu máa Jito'o-yo.

16

Sikí ja kakín-i xu'ún kuátíñu

1 Sikí xu'ún kájakin-ro ja kuátíñu ñayivi ndóo, suni ná sa'a-ro nátu'un ñi tá'ú-rí tiñu nuu tíku'ñi ndañúu Galacia.

² Nditá'an kivi'ín semana, ná'ín ná'ín-ró vé'e-ró chíva'a síin-ró yakú najín, ndasa nì jatú'un-ya ní'in-ro, náv'a a nú nì jaá-ri te tú níni kakín-ro.

³ Te nú nì jaá-ri, te koo cháa kaji máá-ró kuá'a-ró credencial nuu-dé, te táji-rí-de onde ñuu Jerusalén kinchaka-de yaku ja kakín-ro-ún.

⁴ Te nú kee cuenta ja súni ki'in-ri, te kingoyo-de jín-rí.

Consejo jín sá'an kúta'u

⁵ Te jaá-ri nuu-ro, te nú nì ja'an-ri ñuu Macedonia chí ichi ñuu Macedonia ja'a-ri jaá-ri.

⁶ Chí sanaa te kendoo-ri jín-ró, xí sjá'a-ri viko víjin, náv'a a chu'un íchí-ró rúu nú ndénu kuní-ri ki'in-ri.

⁷ Chí vina tú kuní-ri ja ká'an-ri jín-ró te ja'a-ni-ri ki'in-ri, chí ñúkuu iní-ri kendoo-ri jín-ró yakú kivi, te nú kuá'a máá Jító'o-yo tú'un.

⁸ Ko kendoo-ri iní ñuu Éfeso, onde jaá kivi Pentecostés.

⁹ Chí bueno nì nuña'ín yux'é kivi-ri sátíñu va'a-ri. Ko kua'a cháa kájasu ichi ío.

¹⁰ Te nú nì jaá Timoteo, te koto va'a-ró-de, ma síyú'ú-ro-dé, chí tiñu máá Jító'o-yo sá'a-de nátu'un sá'a-ri.

¹¹ Ní'ín-ró ma sájá'a iní-ro nuu-dé núsáa, chí sua vindáa vinené ná náchu'un íchí-ró-de náv'a a ná ncháa-de nuu-rí, chí kundatu-ri-de jín ñani-yo.

¹² Te cuenta ñani-yo Apolos, xaan ní ka'an nì'in-ri jín-de ja ná jaá-de nuu-ro jín ñani-yo. Ko ní'ín modo tú ní jata'an iní-ya jaá-de vina. Ko jaá ná'in-de, nú ná nuña-de.

¹³ Koo ndito iní-ro jíná'an-ró. Kuiñi nì'in-ró jín tú'un kákandíja-ró. Cuenta cháa téyíí sátíñu-ró, te ná koo fuerza iní-ro.

¹⁴ Jín tú'un kúndá'ú iní tá'an sá'a-ró táká tiñu.

¹⁵ Ñáni, a kájiní-ro ja vé'e Estéfanos nì kákandíja xna'an-ga iní ñuu Acaya, te bueno kákutéñu-i kájatíñu-i nuu ñáyivi ndoo.

¹⁶ Te ká'an nì'in-ri jín-ró ja ná kivi-ró chí nda'a ñáyivi kásá'a súan, jín núu táká ñáyivi káchindéé tá'an jín-ró, jín ñáyivi kásatíñu jín-ró.

¹⁷ Kúsí iní-ri ja ní cháa Estéfanos jín Fortunato jín Acaico, chí cháa-ún kákuu yunú-ro ja tú ní ká'jin presente-ro.

¹⁸ Chí nì ndundéé iní añú-ri jín iní añú-ro ní kasá'a-de. Ná kuátú'un-ró cháa káa súan.

¹⁹ Sándéé iní-ro, áchí tiku'nì ká'io ndañuu Asia. Aquila, jín Priscila, jín tíku'nì nátaqa iní ve'e-de, onde jín máá Jító'o-yo káka'an nì'in-de ja ná sándéé iní-ro.

²⁰ Sándéé iní-ro, áchí taká ñani-yo. Te titú ndoo tá'an-ró nú káka'an jítá'an-ró.

²¹ Ya'a kúu tu'un ndéé iní, nì chaa máá-rí Pablo jín ndá'a-rí.

²² Nú ío'ín cháa ja ná tú kúmaní-dé jín Jító'o-yo Jesucristo, ná náa-dé. Ña'an-ní Táta.

²³ Tu'un luu ío iní máá Jító'o-yo Jesucristo, ná koo jín-ró jíná'an-ró.

²⁴ Kúndá'ú iní-ri taká-ro sá'a Cristo Jesús. Súan ná koo. Amén.

LA SEGUNDA EPISTOLA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS YA'A KUU CARTA UU JA NI CHAA SAN PABLO APOSTOL NUU ÑAYIVI ÑUU CORINTO

Sa'qn kúta'u

¹ Máa-rí Pablo kúu-ri apóstol nuu Jesucristo, chī súan nī jata'an inī Dios. Te jīn ñani-yo Timoteo káchaa-ri tutu yá'a nuu tiku'nī Dios kánchaa inī ñuu Corinto, onde jīn núu táká ñayivi ndóo káxiukú nī ñúu Acaya.

² Tu'un luu ío inī, jīn tú'un kuaká'nu inī, ja kú nuu máa Táa-yo Dios, jīn já kú nuu máa Jito'o-yo Jesucristo, ná kóo jīn-ró jíná'an-ró.

Ndasá nī sándéé inī Pablo jīn túndó'o

³ Ná kúta'u-yo núu Dios, Táa Jito'o-yo Jesucristo, chī Táa tu'un kúndá'ú inī yóo kúu-ya. Te suni Dios taká tu'un ndúndéé inī-yo kúu-ya.

⁴ Te máa-yá, chī já'a-ya tú'un ndéé inī-yo núu táká túndó'o káta'an-yo, náva'a yóo, suni kuu kuá'a-yo tú'un ndéé inī nuu cháa kájito túndó'o. Te jīn tú'un ndúndéé inī-yo sá'a Dios ja ká'an máa-yo máa tú'un ndéé inī.

⁵ Chī nátu'un jito ta'an-yo kuá'a túndó'o jīn Cristo, suni súan bueno ní'in-yo tú'un ndéé inī-yo sá'a máa Cristo.

⁶ Ko nú kájito máa-rí túndó'o, yuán kúu ja ná káku máa-ró te koo ndéé inī-ro. Xí nú kándundéé inī-ri, yuán kúu ja ná ndúndéé inī-ro. Chī ní'in-ro tú'un-ún, te nú jīn paciencia ná ndó'o-ró túndó'o nī kando'o-ri.

⁷ Te tú násama inī-ri ja káñukuu inī-ri sikí róo, chī a kájini-ri ja nátu'un kájito ta'an-ro túndó'o jīn-ri, suni súan kándundéé tá'an inī-ro jīn-ri.

⁸ Kákuni-ri, ñani, ja ná júku'un inī-ro sikí túndó'o nī kata'an-ri inī ñuu Asia. Chī nī kukuí'a inī añu-ri já á yani ma kánda-ri, te káindatu ká'nu-na-ri ja kúu-ri núu.

⁹ Ko máa-rí, a nī kaja'ncha inī-ri ja kúu-ri. Súan sá'a-ya náva'a ma kándíja-ri ja kúu nama-ri máa-rí, chī sua nuu Dios ja náschakú-ya ndíyi, kándíja-ri.

¹⁰ Chī máa-yá, nī nama-ya rúu jíná'an-ri onde nuu á yani kuu-ri, te náma-ya rúu. Te káñukuu inī-ri, ja sūni nama-ga-ya rúu.

¹¹ Suni ná chíndéé-ró rúu ja kakán ta'u-ro já'a-rí, náva'a suni kua'a-í, ná nákuatá'ú-i ja sikí rúu, ná nī kani'in-ri ta'u-rí nī sá'a kua'a-í ja nī kajikan ta'u-í.

Naja tú ní jáa yachi Pablo

¹² Chī jīn yá'a kúu ja kásatéyí-ri máa-rí. Chī inī añu-ri kúu testigo ja ní kajika kuu va'a ñúkuún-ri inī ñuyívi, jīn tú'un ndoo inī, jīn tú'un kájí inī cuenta Dios, nasu jīn tú'un ndíchí cuenta ñuyívi, chī sua jīn tú'un luu ío inī Dios.

¹³ Chī tuká káchaa-ri tu'un jáa núu-ro, chī ja á káka'u-ró-ún kúu, te a kájuku'un inī-ro. Te ñúkuu inī-ri ja ná júku'un va'a va'a inī-ro,

¹⁴ chī ndaa, kájuku'un inī-ro in tá'ú, ja ondé kivi ncháa máa Jito'o-yo Jesús, te koo sií inī-ro já sikí rúu, te suni súan koo sií inī-ri ja sikí róo jíná'an-ró.

¹⁵ Te súan nī jani ndija inī-ri. Te yuán jáa-ri nuu-ro xná'an-ga núu, náva'a kusí inī-ro úu jīnu.

16 Chì ichi núu-ro jáa-ri, yúan-na te ja'a-ri ki'in-ri ñuu Macedonia núú, te ndenda-ri ñuu Macedonia, te nchaa-ri nuu-ro ingá jínu, te róó nachu'un íchí-ró rúu ki'in-ri ñuu Judea núú.

17 Te ja súan nì kuu inì-ri ja-a-ri, te chaa nátu'u iní kúu-ri náún. Xí tú'un ja jáni inì-ri sá'a-ri-ún, tu'un jáni yúkú-ni inì máa-rí kúu náún. Yachì ká'an-ri: Kuu, kuu, yúan-na te: Túu, túu, náún.

18 Chì skíkuu va'a Dios, te jiní-ya já tú'un káka'an-ri jín-ró, nasu ká'an-ri: kuu, yúan-na te: Túu-ni.

19 Jesucristo kúu Se'e Dios. Te Silvano jín Timoteo jín rúu, nì kajani-ri tu'un-ya núu-ro. Te jín-ya, nasu tú'un kuu, jín tú'un túu íó, chì nuu máa-yá, íó máni tu'un kuu.

20 Chì taká tu'un nì keyu'u Dios, nì ka'an: Kuu, ja cuenta máa-yá. Te máa-yó, káka'an-yó: Amén, nuu-ya, chì kánakana jaa-yó Dios.

21 Te Dios kúu I'a skétá'an nì'in ruu jín róó jín Cristo. Te nì chaa-ya tíñu sikì-yó.

22 Te suni máa-yá, nì chaa-ya tuni sikì-yó, te nì ja'a-ya Espiritu-ya iní añú-yó já kúu seña-yó.

23 Té jaa-ga-ri Corinto, chì tú kuní-ri kana jín-rí nuu-ro. Te ná kúu Dios testigo, ndasa jáni inì añú-ri.

24 Nasu kákunì-ri kuti'in nì'in-ri so'o-ró ndasa kákandíja-ró, chì sua káchindéé tá'an-ri jín-ró já ná kúsí-gá inì-ro. Chì ká'jin nì'in-ró jín tú'un kákandíja-ró.

2

1 Ko súan nì chaa inì-ri ja má jáa-ri inga jínu nuu-ro jín tú'un ndúkuí'a inì-ro sá'a-ri.

2 Chì nú ndúkuí'a inì-ro sá'a-ri, te ndé chaa kúu ja násási iní ruu, chì suni máa cháa ja ndúkuí'a inì sá'a-ri-ún.

3 Te suni tu'un yá'a nì chaa-ri nuu-ro, náv'a'a nú nì jaa-ri, te ma kúkuí'a inì-ri sá'a chaa ja násási nini iní ruu jian. Te jáni ndija inì-ri ja nátu'un kúsí inì-ri, suni koo sí iní taká-ro.

4 Chì sikì já jito xaan-rí tundó'o, te tá'u'u inì añú-ri, te xaan ndé'e nducha núu-ri, kúu ja ní chaa-ri tutu yá'a nuu-ro, náv'a'a ná kuní-ro já maní xaan-rí jín-ró, nasu já ndúkuí'a inì-ro sá'a-ri.

Sikì tú'un kuña ká'nu inì

5 Ko nú ñin chaa sákuí'a inì-de ruu, nasu níni ruu sá'a-de jín-rí, chì suni onde sikì taká-ro sá'a-de. Súan ká'an-ri, náv'a'a tú ka'an xaan-gá-ri nuu-ro.

6 Te sava-ró, nì kákana jín-ró núu-dé, te su súan-ni a nì kuu castigo yá'a sikì ñin chaa súan.

7 Já yúan súa ná sá'a-ró tüká'nu inì-ro núu-dé jíná'an-ró, te ka'an-ro tú'un ndéé iní jín-de, náv'a'a má ndákí'vi tu'un kuí'a inì-ún xinì-dé.

8 Te ká'an nì'in-ri jín-ró, ja ná náka'an manì-ro jín-de jíná'an-ró.

9 Chì suni ja sikì tíñu yá'a kúu ja ní chaa-ri nuu-ro, náv'a'a koto nchaa-ri róó, te kunì-ri nú kájandatu va'a-ró taká tíñu.

10 Te nú sá'a-ró tüká'nu inì-ro núu ñin chaa, suni ruu. Te nú nì sá'a-ri tüká'nu inì-ri nuu ñin-de, sikì já manì-rí jín-ró núu Cristo, yúan ní sá'a-ri tüká'nu inì-ri nuu-dé,

11 náv'a'a ma kúndéé Satanás xndá'ú yóó, chì a kájinì va'a-yó modo ñin yátá-ún yóó.

12 Ná n̄i ja'an-r̄i ñuu Troas ja káni-r̄i tu'un va'a Cristo, n̄i nuña ichi já ká'an-r̄i n̄i sá'a máá Jító'o-yo.

13 Ko tú ní kús̄i iní añú-r̄i ch̄i tú ní nánin-r̄i ñani-r̄i Tito. Yúan-na te n̄i nakuatá'ú-ni-r̄i nuu táká cháa-ún, te n̄i ki'in-ni-r̄i ichi kuá'an-r̄i ñuu Macedonia.

14 Ko ná kúta'u-yo núu Dios, ch̄i bueno kúndéé-yó skáka-yó tíñu Cristo sá'a-ya, chi táká lugar jichá nuu tu'un-ya kuá'an kásá'a-yó, te kájini tu'un-i-ya.

15 Chi tu'un Cristo, bueno skáka-yó já'an sá'a Dios, te jáa tu'un-ún nuu cháa kákaku jín nuu cháa kánaa.

16 ñin cháa-ún, vasa jini so'o-de tu'un-ún, ná kúu i-de. Te inga cháa jini so'o va'a, ná kúchaku-ni-de. Te ja sikí táká tu'un yá'a, ndé cháa kanda jín.

17 Chi nasu cháa káxikó tu'un Dios cuenta mercancia kákuu-r̄i, vasa kásá'a sava cháa súan, ch̄i sua cháa ndaa kákuu-r̄i. Natu'un cháa n̄i táji Dios vaj kákuu-r̄i, ch̄i Dios, jini-ya ndasa káka'an-r̄i tu'un Cristo.

3

Sikí tu'un contrato jáa

1 A n̄i ndejá'a-yó ingá jínu ká'an-yo já'a máá-yó náún, xí kánandi'i-r̄i tutu ka'an ja'a-rí ja kúu róo, xí tutú ka'an-ro já'a-rí natu'un sava-de náún.

2 Róo kákuu tutu-r̄i yoso-ro iní añú-r̄i, te kájini táká cháa nuu, te káka'u-de.

3 A kájini ndijin-i ja róo kákuu tutu n̄i chaa Cristo, ja ní kaskáka-r̄i, ko nasu jín tinta, ch̄i jín Espíritu Dios, l'a chakú, n̄i chaa-ya, ni nasu núu yúu tabla, ch̄i ichi iní añú.

4 Yuán kúu tu'un kájani ndija iní añú-r̄i jín núu Dios sá'a máá Cristo.

5 Nasu kájani in̄i-r̄i ja kákundéé máá-rí ja máá-rí sikí tíñu-ún, ja kákuu in̄i-r̄i. Ch̄i súan já'a máá Dios tu'un ja kúndéé-yó.

6 Ch̄i sikí ñin contrato jáa, játiñu va'a-r̄i sá'a-ya, ko nasu já ká'an letra, chi ja ká'an máá Espiritu kúu. Ch̄i letra já'ni, ko Espiritu náschakú.

7 Te tu'un-ún ja kúu-yo jín núu, chi n̄i yoso núu yúu. Te xaan ní ndii ncháa kivi ní cháa-ún. Te n̄i ndii ncháa nuu Moisés n̄i sá'a. Te ja yúan tú ní kákuu nde'é sé'e Israel nuu-dé, vasa kuéni kuéni n̄i nda'va ja ndii ncháa-ún.

8 Te nú súan ío yúan, naga n̄i kuu tu'un Espiritu. Á tú ví'í-gá ndii ncháa nuu.

9 Ch̄i nú tu'un ja tá'nu ndatu-yo jín, n̄i ndii ncháa, ví'í-gá ndii ncháa xaan tu'un nasánda yóo.

10 Chi ja ní ndii ncháa-ún, tuká ndii ncháa jín yá'a, chi n̄i'in-ga ndii ncháa ya'a.

11 Ch̄i nú ja ní nda'va-ún n̄i ndii ncháa, ví'í-gá ndii ncháa ja kóo ní káni.

12 Nú súan káñukuu in̄i-r̄i, te ná chúndéé in̄i-r̄i ka'an-r̄i núsáa,

13 te tú kásá'a-r̄i natu'un ní sá'a Moisés, ja ní jasú-de ñin sa'ma núu-dé, nává'a tú kuu nde'é sé'e Israel nuu-dé ndasa kuanda'va ja ní ndii ncháa-ún.

14 Ko in̄i añú máá cháa-ún n̄i ndasu, ch̄i onde vina nú káka'u-de tutu contrato aná'an, te suni natu'un ndasú-ni sa'ma-ún nuu-dé, tú núña, ch̄i onde nú kándija-yó Cristo, yúan-na te kuxio sa'ma-ún ki'in.

15 Suni sáni onde vina, nú káka'u-de tutu n̄i chaa Moisés, te ndasú-ni sa'ma-ún nuu añú-de.

16 Ko nú naxió káva in̄i-de nuu máá Jító'o-yo, te sa'ma-ún kuxio-ni ki'in.

17 Ch̄i máá Jító'o-yo kúu-ya Espiritu. Te nuu ío Espiritu máá Jító'o-yo, yúan ío nuu káka kuu ndicha-na-yo.

18 Núsáá te taká máa-yó, tú ndasú nuu-yo, te kánde'é-yó núu máá Jító'o-yo, nátu'un nuu ñn espejo, ndasa ndíi ncháa nuu-yá. Te suni súan ndíi ncháa kánasama-yó nátu'un káa máa-yá. Súan sá'a Espíritu Jító'o-yo jíin-yó.

4

1 Ja yúán ní chaa-ya tíñu yá'a siki-rí nátu'un ní kundá'ú iní-ya rúu. Te tú kákujitá-ri, te tú káyu'ú-ri.

2 Chì sua ní kachaxio-ri tu'un yísa'í ja kúka nuu-yo sá'a-ún kua'an. Tú xndá'ú-ri kájika kuu-ri, ni tú kánasama-ri tu'un Dios, chì sua káka'an ndijjin-ri tu'un ndaa. Te taká ñayivi kájiní iní añú-i ja káka'an va'a-yó ondé nuu Dios.

3 Te nú sáni-ga ndasú siki tú'un va'a káka'an-ri, nuu cháa naa ndasú siki.

4 Chì ja tñn so'o ñyivi yá'a, ní jasú xiní cháa tú kákandíja, nává'a tú tuun ndua tú'un va'a nuu ja jini tuni cháa-ún, te kuní-de ndasa luu kánchaa Cristo, chí muestra Dios kúu-ya.

5 Chì nasu tú'un máa-rí kájani-ri, chí tu'un máá Jító'o-yo Jesucristo kúu. Te ruu kákuu-ri mozo-ro ja siki Jesús.

6 Chì Dios kúu I'a ní tá'ú-yá tíñu ja ná kúndijjin ñuñáa. Te ní stúun-ya iní añú-ri, nává'a ná kuní-ri nuu Jesucristo ndasa ndíi ncháa Dios.

Ndasanda ndo'o ñayivi kándíja

7 Ko tu'un yá'a ñú'un iní yiki kúñu vitá xaan-ri, nává'a ná kuní-ri ja ondé nuu Dios kúu nuu kí fuerza ní'in xaan, nasu núu máa-rí kéndá.

8 Kájito-ri tundó'o taká lado, ko kákanda-ri jíin. Tú kákutuní iní-ri ndasa sá'a-ri, ko káñukuu ná'in iní-ri.

9 Káchindikín-i ruu, ko tú xndóo-ya rúu. Kástují-i ruu, ko tú káxnáa-i ruu.

10 Te taká lado kájika kuu-ri, te nene a yani kuu yiki kúñu-ri, ná ní j'i'í Jesús, nává'a jíin yiki kúñu-ri te ná kuní ndijjin-i tu'un ní nachaku Jesús.

11 Chì ruu, nini káichaku-ri, nene kája'a-ri máa-rí, te ná kúu-ri nú kuu-ri siki Jesús, nává'a jíin yiki kúñu ndá'ú-ri yá'a, ná kuní ndijjin-i tu'un ní nachaku Jesús.

12 Ja yúán jika kue'e kuu-ri jíin-rí, te jíin-ró jika tu'un kuchaku-ro.

13 Ko ñn-ni modo kákandíja-ri, nátu'un cháa ní chaa nuu tutú: Ní kandíja-ri te ja yúán ní ka'an-ri, áchí. Suni súan kákandíja-ri, te ja yúán káka'an-ri.

14 A kájiní-ri ja máa I'a ní naschakú Jesús, suni naschakú-ya rúu jíná'an-ri ja jíin Jesús, te kani-ya rúu nuu-yá ondé jíin róo jíná'an-ró.

15 Chì taká tundó'o yá'a kándo'o-ri ja siki róo jíná'an-ró, nává'a nándeá-ga tu'un luu-ya kí'in nuu kuá'a-gá-i, te ná káa-ga ná nákuatá'ú-i, te ná nákana jaa-i Dios.

16 Ja yúán tú káyu'ú-ri, chí sua ndújáá añú-ri ñn ñn kivi, vasa kuakujitá yiki kúñu-ri.

17 Chì tundó'o kájito-ri vina, tú ká'ú kúu, chí núnúu-ni kúu, te ná ní'in-rí ta'u ñá'nu, luu xaan, kúu-ri ní káni sá'a-ún.

18 Tú kánde'é-rí nuu ndatíñu ja jini ndijjin-yo núu, chí sua kánde'é-rí nuu ndatíñu ja tú jini ndijjin-yo núu. Chì ndatíñu ja jini ndijjin-yo núu, ja'a-ni kí'in. Ko ndatíñu ja tú jini ndijjin-yo núu-ún, kundito ní káni.

5

Ve'e ja tú ní kuvá'a jíin ndá'a

1 Ch̄i a kájini-ri ja vé'e kuii ncháá-ri nuu ñú'un yá'a, nú ná náa, te a káñava'a-ri ñn ve'e ká'nu nuu Dios, ko ñn ve'e ja násu jín ndá'a ní kuva'a, ch̄i ñí káni súan-ni ío máá ondé andíví.

2 Te ja sikí yá'á kúu ja kájaka nuu in̄i-ri, ch̄i kákuni-ri kundasu ve'e-ri andíví-ún sikí-ri.

3 Ch̄i nú ná nádasu sikí-ri, te ma koo víchí líi-gá-ri.

4 Ch̄i suni súan ruu ja ká'jin-ri in̄i ve'e kuii yá'a, ndá'ú xaan kájaka nuu in̄i-ri, ch̄i tú kákuni-ri kúvichí líi-ri, ch̄i sua kákuni-ri koso tá'an ku'un-ri, náva'a kunuu ja kúu-ún ki'in, te kendo ja kúchaku-ún ñí káni.

5 Ko I'a ñi sáva'a ruu ja suu nduu-ri, Dios kúu-ya. Te máa-yá ñi ja'a-ya Espiritu in̄i-ri ja kúu seña núan-ri.

6 Ja yúan nené ká'io ndéé in̄i-ri. Te kájini-ri ja níni ká'jin-ri ch̄i yiki kúñu yá'a, kájika kuu jíká-ri nuu máá Jító'o-yo.

7 Ch̄i sikí ja kákandja-ri te kájika-ri, nasu ja kánde'é-ri nuu.

8 Ko tú yú'ú-ri, vasa ví'í-gá kákuni-ri kenda-ri ch̄i yiki kúñu yá'a, ja nájaa-ri kuxiukú-ri jín máá Jító'o-yo.

9 Nándukú ndéé vá'a-ri núsáa, vasa ká'jin jíká-ri, xí káxiukú-ri ve'e ká'jin yani-ri, ko ná kúsi in̄i-ya sá'a-ri.

10 Ch̄i níni kúñi ndiñn taká-yo yú'u mesa Cristo sánda-ya tíñu-yó, náva'a ki'in ñn ñn-yó yá'u-yó nú ndasa tíñu ñi kasá'a-yó jín yíki kúñu-yó, vasa va'a xí vasa ñáá.

Ndasá naketá'an-i jín Dios sá'a-yó

11 Kájini-ri kuandatu-ri nuu máá Jító'o-yo, te káskándja-ri ñayivi. Ko a jini ndiñn Dios ruu jín'an-ri, te suni káñukuu in̄i-ri ja kájini ndiñn-ro rúu jín in̄i añu-ro.

12 Nasu núu-ro káka'an tuku máá-ri ja'a máá-ri, ch̄i kákastu'ún-ri modo ndasa sátéyí-ro máá-ro sikí rúu, náva'a ná ní'in-ro tú'un xndío káni-ro núu cháa ja kásátéyí-de máá-de ja kánde'é-de ndasa kánda nuu-dé, tú kánde'é-de ndasa kánda in̄i añu-de.

13 Ch̄i nú cháa kánda tach̄i kákuu-ri, sikí ja játíñu-ri nuu Dios kúu. Te nú cháa ká'io káji in̄i kákuu-ri, sikí ja játíñu-ri nuu róo kúu.

14 Ch̄i tu'un kúnda'ú in̄i Cristo, stétuu ruu sá'a-ri tíñu yá'a. Ch̄i súan kájani in̄i-ri ja nú ñn-ya ní j'i ja'a taká ñayivi, te nátu'un ñi kaji'í taká-i núsáa.

15 Te ñi j'i-ya ja'a taká ñayivi. Ja yúan ñayivi káichaku, tuká kuchaku-i ja máá-i, ch̄i kuchaku-i ja sikí máá-yá, I'a ñi j'i'í te ñi nachaku ja sikí máá-i.

16 Ja yúan ondé vina te ñí-gá kua'an-yo, ma káni yúkú in̄i-ri koto-ri ni ñn ñayivi, vasa súan ñi kajani yúkú in̄i-ri sikí Cristo sáa, ko vina tuká jáni in̄i-ri súan.

17 Ch̄i nú ñn ñayivi yí'i-i nda'a Cristo, a ñi nduu jáa-i, te tu'un tú'ú, a ñi kaja'a kua'an. Te vina a ñi ndi'í ñi kandujáa.

18 Te ndi'í yá'á ní sá'a Dios. Ch̄i máá-yá a ñi nasketá'an-ya rúu jín máá-yá ñi sá'a Cristo. Te ñi cháa-ya tíñu sikí-ri ja kástu'ún-ri ndasa naketá'an-i jín-ya.

19 Te jándaa, ch̄i jín Cristo ñi jiku Dios, násketá'an máá-yá ñuyivi jín máá-yá, te taká kuachi kásá'a cháa tú ní chí'i-ya cuenta sikí-dé. Te ñi cháa-ya tíñu sikí-ri ja ná káni-ri tu'un ndasa naketá'an-i jín-ya.

²⁰ Ja yúan vái koyo-ri jíin sí'ví máá Cristo. Te ná sá'a-yó cuenta ja yú'u núu Dios kákuu-ri. Te káka'an nda'ú-ri jíin-ró jíin sí'ví máá Cristo, ja ná náketá'an-ró jíin Dios.

²¹ Te Jesús, tú ní sá'a-ya kuáchi. Te ni nduu-ya kuáchi ni sá'a Dios ja yóó, náva'a kendoo ndaa-yo modo Dios sá'a Cristo.

6

¹ Suni súan ruu, káchindéé tá'an-ri jíin-yá. Te káka'an ni'in-ri jíin-ró ja má kuatá'ú sáni-ró tú'un luu ío iní Dios.

² Chí áchí-ya: Máá kivi vá'a ni jini so'o-ri tu'un ká'an-ro, te kivi ní kaku-ró ní nama-ri róó. Vina-ni kúu máá kivi vá'a, vina-ni kúu máá kivi náma-ri róó, áchí-ya.

³ Ni in chaa, tú káskivi-ri-de nuu ní in kuáchi, náva'a ma ká'an-i siki tiñu kándiso-ri.

⁴ Chí sua káskíkuu va'a-ri jíin táka tiñu, natu'un kájatíñu-ri nuu Dios. Te ni kákanda-ri vasa kájito-ri tundó'o, vasa kánandi'i-ri, vasa kándukuí'a iní-ri,

⁵ vasa káskúun-i yunu xii sukun-rí, vasa táan-í ruu vekaa, vasa kándonda vaa-i siki-rí, vasa kana tajin-rí, vasa kája'ni-rí máá-rí ja núma'ná, vasa ká'io ndicha iní-ri.

⁶ Ko kájika-ri jíin tú'un ndoo, jíin tú'un júku'un iní, jíin paciencia, jíin tú'un manj iní, jíin Espíritu Santo, jíin tú'un kúndá'ú ndija iní,

⁷ jíin tú'un ká'an káji, jíin fuerza Dios, jíin tú'un jíka ndaa nuu tú'ma-yó, kúu ichi ndávésé-rí, te kúu ichi ndává'a-ri,

⁸ vasa jíñú'ún káka'an-i jíin-rí xí túu, vasa kájatú'ún-i ruu xí túu. Káka'an-i ja cháa xndá'ú kákuu-ri, vasa chaa ndaa kákuu-ri.

⁹ Káka'an-i ja tú kánakuni-i ruu ko a kájiní va'a-i ruu, xí já káji'i-ri, ko káichaku ná'in-rí, xí já káxndó'o-i ruu, ko tú ní kája'ni-i ruu.

¹⁰ Káka'an-i ja kándukuí'a iní-ri, ko nene ká'io sii iní-ri, xí já cháa ndá'ú kákuu-ri, ko kásá'a kúká-rí kua'a ñáyivi, xí já tú naun káñava'a kuti-rí, ko máá-rí xii ndí'i.

¹¹ Róó chaa nuu Corinto. ni kaka'an káji-rí jíin-ró, te onde jíin iní jíin añú-ri ni kundá'ú iní-ri róó.

¹² Ruu, chí ío lugar iní añú-ri ja kúu róó, ko róó, tú kásá'a-ró lugar iní añú-ri ja kóto ndá'ú-ro núu-rí.

¹³ Natu'un jíin sé'e-ri ká'an-ri. Ná kúndá'ú tuku iní máá-ró rúu, náva'a in núu ná xndío káni-ró tú'un-ún.

Siki tú'un tú kivi nduu-yo jíin tiñu ñáa

¹⁴ Ma kivi koyo nduu-ro jíin ñáyivi tú kákandija, chí naun tiñu ketá'an sá'a tu'un ndaa jíin tú'un ñáa. Te ndasa ketá'an ñundijjn jíin ñúñáa.

¹⁵ Ndasa ka'an in núu tú'un Cristo jíin tú'un Belial, xí ndasa kuiñi ká'nu chaa kándija jíin cháa tú kándija.

¹⁶ Ndasa kani tá'an tu'un ve'e ii Dios jíin tú'un ndoso. Chí yóó kákuu-yó vé'e ii Dios, I'a chakú, natu'un ni ka'an Dios: Kunchaa-ri te kaka kuu-ri ma'ñú-i, te kuu-ri Dios máá-i, te kuu-i ñáyivi máá-rí.

¹⁷ Chí máá Tatá Dios ká'an-ya: Ja yúan ná kenda koyo-ró má'ñú máá-de, te ná sásin-ró máá-ró, te ma ké'é-ró tiñu chá'an, te naki'in sé'é-rí róó,

¹⁸ te ruu kuu-ri Táa-ro jíiná'an-ró, te róó jíiná'an-ró kúu-ró sé'e yí-ri jíin sésí'i-ri, áchí máá Tatá Dios, I'a kúñá'nu tá'ú tiñu.

7

1 Ñáñi, káñava'a-yó tú'un yá'a ja ní keyu'u-yá, te ná nákachá ndi'i-yó taká cha'an ndiso yiki kúñu-yó jíin añú-yo núsáá. Te ná kuándatu-yo núu Dios, te ná síyíja-yó máá-yó jíin tú'un ñi nasándoo-ya yóó.

Ja ní nakani iní tiku'ñi kándíja

2 Ná káni va'a iní-ro já kúu ruu. Tú ní ñn cháa ní kásá'a ndiva'a-ri jíin-de. Tú ní ñn cháa ní kásijíta-ri. Tú ní ñn cháa ní káxndá'ú-ri.

3 Nasu ká'an-ri tu'un yá'a ja nákuxndí-ri sikí-ro, chí a ñi ka'an-ri jíin-ró já kákundá'ú iní-ri róó, te ñn ká'nu-ni kuu-yo, te ñn ká'nu-ni kuchaku-yo.

4 Xaən chundéé iní-ri ká'an-ri tu'un-ró. Xaən sátéyíí-rí máá-rí ja sikí róó jíin'an-ró. Xaən ío ndéé iní-ri. Xaən kúsíi iní-ri, vaša taká tundó'o yá'a kájito-ri.

5 Chí ná ñi jakoyo-ri ñuu Macedonia tú ní kúu kuti ndétatú-ri, chí sua ñi kajito-ri tundó'o taká lado. Ichi fuera kájatá'an, ichi iní kayu'ú-ri.

6 Ko cháa ndukuí'a iní, ndundéé iní-de sá'a Dios, te ñi nasándéé-yá iní-ri jíin'an-ri ja ní nchaa Tito.

7 Ko nasu máá ñn sikí já ní nchaa-de, chí suni ñi kakusíi iní-ri jíin tú'un ndéé iní ja ní ndundéé iní-de ñi kasá'a-ró. Chí ñi nakani-de tu'un nuu-rí ndasa kájítú iní-ro, ndasa kánde'e-ro, ja káñukuu iní-ro ruu. Te ja yúán ní kusíi-gá iní-ri.

8 Chí vaša ñi kukuí'a iní-ro ní sá'a carta-ri, tuká nakani iní-ri vaša a ñi nakani iní-ri, chí a ñi jíin-ri ja ní kandukuí'a iní-ro yakú-ni kivi ní sá'a carta-ri.

9 Te vina kúsíi iní-ri. Ko nasu sikí já ní kandukuí'a iní-ro, chí sua ja ní kanakani iní-ro ní sá'a ja ní kandukuí'a iní-ro. Chí súan ñi kuní máá Dios ja ní kandukuí'a iní-ri, te tú ní xnáa-ro ní ñn ta'ú-ro sá'a-rí.

10 Chí nú kandukuí'a iní-yo nátu'un kuní Dios, yúan-na te ná nakani iní-yo te kaku-yó. Nú sá'a-yó súan, te ma yú'ú-yo. Ko nú cuenta sikí ñuyívi yá'a kandukuí'a iní-yo, te kuu-yo sá'a.

11 Ñi kandukuí'a iní-ro nátu'un kuní Dios. Vina te nde'é ndasa xaən ní kájítú iní-ro ní sá'a, te xaən ní kaka'an-ro já'a máá-ró, te xaən ní kakití iní-ro, te xaən ní kayu'ú-ro, te xaən ní káñukuu iní-ro, te xaən ní kanandúkú víi-ro, te xaən ní kákana jíin-ró núu kuáchi. Te bueno ndoo ñi kákenda-ró, tú nañn kuáchi ní kéndá sikí-ro.

12 Ja yúán vaša ñi cháa-ri tutu-ún nuu-ro, ko nasu sikí cháa ñi sá'a kuáchi-ún kúu, te ní nasu sikí cháa ñi ndo'o-ún kúu, chí sua nává'a ná kuní ndijin-ro jíin'an-ró ndasa káñukuu iní-ri sikí róó nuu Dios.

13 Ja yúán ní kandundéé iní-ri ñi sá'a tu'un ndéé-ró. Ko ví'i-gá ñi kakusíi iní-ri ñi sá'a tu'un ñi ndusíi iní Tito, chí ñi nani'in iní añú-de ñi kasá'a-ró.

14 Chí ñi ndutéyíi ñn tí'li iní-ri nákaní-ri tu'un nuu-dé ndasa kásá'a-ró. Te tú ní kúka nuu-rí jíin, chí nátu'un ñi kaka'an ndaag-ri taká tu'un jíin-ró, suni súan ñi kee ndaag taká tu'un ñi kaka'an téyíí-rí cuenta róó nuu Tito.

15 Te káa-ga kúndá'ú iní-de róó, hora núku'un iní-de ndasa kájandatu taká-ro, jíin ndasa káyú'ú-ro te kákisi-i róó ná ñi kájatá'ú-ró-de.

16 Kúsíi iní-ri, chí tú yú'ú-ri ndasa kásá'a-ró jíin ní ñn tíñu.

8

1 Ñāni, suni súan kákastu'ún-rí nuu-ro, ndasa ni ja'a Dios tu'un luu ío iní-ya núu tiku'ni kákandíja ká'io iní ñuu Macedonia.

2 Chi kua'a túndó'o ni ja'a-ya núu-í, ja ní jito nchaq-ya-í. Te vasa ndá'ú xaan káta'an-í, ko ni kākusi xāan iní-í. Te bueno ká'io iní-í ni kaja'a-í najíin.

3 Te a jiní máa-rí ja táká ja á kúu sá'a-í, ni kaja'a-í. Te sobra-ga ni kaja'a-í, natu'un kákana kuu iní máa-í.

4 Te ni'in xaan ní kajikan-í permiso nuu-rí ja ná chindéé chítuu-i sava-ga chaq ndoo.

5 Ko nasu ñin súan káñukuu iní-ri núu, chi sua xna'an-ga ni kaja'a-í máa-í nuu máa Jító'o-yo jíin núu-rí, chi súan ni jata'an iní Dios.

6 Te ja yúan ní kaka'an ni'in-ri jíin Tito ja ná sijínu ndi'i-de tiñu luu yá'a jíin-ró jíná'an-ró, natu'un ni kejá'a-de sá'a-de núu.

7 Bueno kásá'a-ró táká-ni. Bueno kákandíja-ró. Bueno káka'an-ro. Bueno kájuku'un iní-ro. Bueno kájítú iní-ro. Bueno kákundá'ú iní-ro rúu. Suni súan ná ndeá-ga tiñu luu yá'a sá'a-ró núsáa.

8 Na tú ká'an-ri natu'un ká'an chaq tá'ú tiñu, chi sua ndé'é-rí nú kákundá'ú ndíja iní-ro-í. Te jíin modo kájítú iní sava-ga-í ná chíku'a-ri róo.

9 Chi a kájiní-ro tú'un luu ío iní Jesucristo, ja ní kundá'ú iní-ya róo. Te ja yúan ní nasándá'ú-ya máa-yá, vasa kúká-yá núu, náv'a koo kúká-ró jíná'an-ró sá'a tu'un ni kundá'ú-ya.

10 Te ja'a-ri consejo yá'a nuu-ro. Andujin ni ka'io iní-ro sá'a-ró, te ni kejá'a-ró sá'a-ró.

11 Núsáa te vina ío va'a ja ná sijínu ndi'i tuku-ró sá'a-ró. Te natu'un ni kájítú iní-ro kejá'a-ró, vina te nú ndasa ja'a túndó'o, suni súan ku'a-ró.

12 Chi nú kúu iní-yo ku'a-yó, kuu ku'a-yó ndasa ñáv'a-yó, nasu ja nú tú naún ñáv'a-yó.

13 Chi nasu ká'an-ri tu'un yá'a ja ná kuiñi jinu sava-i jíin túndó'o, te róo kuiñi ni'in-ró jíin túndó'o,

14 chi sua kuní-ri ja ná kóo ñin nuu. Te vina kua'a káñava'a-ró te ku'a-ró núu-í, chi kánandi'i-ga-í, náv'a suni súan nú kua'a ñáv'a-a-í te ku'a-í nuu-ro, nú kánandi'i-ga-ro, náv'a ketá'an ñin nuu sá'a-ró.

15 Natu'un yóso núu tutú: Chaq ni kanastútú ku'a, tuká naún ní kéndoo, te chaq ni kanastútú yakú-ni, tuká naún ní kánandi'i-de, áchí.

16 Ko ná kúta'u-rí nuu Dios ja iní añú Tito ni ja'a-ya súní tu'un kájítú iní-ri ja kúu róo.

17 Chi ni jatá'ú ndíja-de tu'un ni kaka'an-ri jíin-de, ko suni súan jítú iní-de ki'in-de ichi jáa-de nuu-ro jíná'an-ró, chi súan kána kuu iní máa-de.

18 Te jíin-de kátájí-ri ñin ñani jaa-de nuu-ro. Te tiku'ni taká lado, kájatú'ún-í chaq-ún, chi bueno jáni-de tu'un va'a.

19 Te nasu máa ñin ya'á, chi suni taká tiku'ni ni chaq tiñu siki-dé, ja kúu-de chaq chindéé tá'an jíin-ri jíin tiñu luu yá'a. Te kástútú-rí náv'a nakana jaa-í máa Jító'o-yo sá'a, te náv'a kuní-í ndasa kájito ndá'ú-ri nuu-í.

20 Súan kásá'a-ri, náv'a ma ká'an ndíva'a ni ñin chaq siki-ri, ndasa kin-chaq-ri xu'ún ku'a'yá'a ja ní kaja'a-ró.

21 Kájítú iní-ri sá'a-ri tiñu jíñú'ún, ko nasu máa ñin nuu máa Jító'o-yo, chi suni súan jíin núu táká chaq.

22 Suni kátájí-ri ñani-ri jaa jíin-de jíná'an-de, chi tiñu jítú iní chaq yá'a, tñi jínu ni kájito nchaq va'a-ri-de. Te ví'i-gá vina jítú-ga iní-de, chi tuká yú'ú-de

ja kúu róó.

²³ Chì Tito, máa-de kúu cháa ch́ndéé tá'an sátiñu jíin-ri ja sikí róó. Te sava-ga ñani-yo-ún, máa-de kákuu ndajá'a tiku'ñi kákandja, te kánakana jaa-i Cristo sá'a-de.

²⁴ Te ná stá'an ndijin-ro núu-dé jíin núu táká tiku'ñi ndasa kákundá'ú ndija in-ri-ro rúu, te ndasa tú ní kásatéyí sáni-ri máá-rí nuu-dé ja sikí róó.

9

¹ Chì cuenta sikí xú'un kájakin-ro ja kuatíñu ñayivi ndóo, tú nini cháa-ga-ri tutu nuu-ro.

² Chì a jini-ri ja kúu in-ri-ro sá'a-ró. Ja yúan satéyí-ri máá-rí nuu ñayivi ñuu Macedonia, ch́ ká'an-ri ja ñuu Acaya, a ká'io tu'a-de onde kua andujin. Te modo ja ní kasá'a-ró, ñi ndukanda in-ri sava-de ñi sá'a.

³ Ko táji-ri ñani-yo núu-ro nává'a tú satéyí sáni-ri máá-rí sikí tiñu yá'a ja sikí róó, nává'a ná kóo tu'a-ró jíin'an-ró nátu'un ñi ká'an-ri.

⁴ Chì sanaa te jaa yakú cháa ñuu Macedonia jíin-ri. Te nú kuni-de róó, ja tú ká'io tu'a-ró, yúan-na te koo tuka nuu-ri jíin'an-ri jíin-ró, ja súan ñi kaka'an-ri ja ká'io tu'a ndija-ró núu.

⁵ Ja yúan kánúu-gá ñi ká'an ndá'ú-ri jíin ñani-yo, ja ná kúnúu-de jaa-de nuu-ro, te ná sátu'a-de xu'un ja ní kakeyu'u-ro, nává'a koo tu'a nátu'un ñi ndatiñu ja kákuu in-ri-ro ní ja'a-ró, nasu ja ní kastétuu-ri róó kúu.

⁶ Ko tu'un yá'a ká'an-ri: Chaa kakin táma, suni táma nástútú-de. Te cháa kakin kua'a, suni kua'a nástútú-de.

⁷ Ná ñi ná ñi-de ná kakín-de ndasa táva iní-de. Ma kúxí iní-de kua'a-de, ch́ nasu fuerza kúu. Ch́ Dios, kúmanj iní-ya jíin ñayivi kúsi iní ja'a.

⁸ Te máá Dios kuu sá'a-ya ja ná ndeá ndi'í tiñu luu nuu-ro, nává'a ná kayá-ro táká ndatiñu, nává'a nene kanda va'a-ró, te kuu kua'a núu-ró ndá'a núu táká tiñu va'a.

⁹ Nátu'un yóso núu tutú: Onda jichá ñi ja'a-ya núu ñayivi káta'an ndá'ú. Te tiñu ndaa sá'a-ya, nene kéndo ní káni. Achí.

¹⁰ Te I'a ja'a tata nuu cháa sáka, suni kua'a-ya staa kée-dé. Nakoko-ga itu-ro sá'a-ya. Te xndeá-ga-ya, te skuá'nu-ga-ya, tiñu ndaa sá'a-ró.

¹¹ Te ná kúkúka-ró jíin táká, nává'a kuu kua'a kua'a-ro, te skáka-ri nuu-í. Te yúan sá'a ja kánakuatá'ú-i nuu Dios.

¹² Chì xu'un kájakin-ro ja kúu sikí tiñu yá'a, nasu nini nuu táká ñayivi ndóo ch́ndéé tá'an jíin-i, ch́ suni kua'a-í kánakuatá'ú núu Dios sá'a.

¹³ Te tiñu yá'a kúu ja jito nchaa róó. Te ja yúan kánakana jaa-i Dios sikí ja kájanatu-ro jíin ja kájatú'un-ró tu'un va'a Cristo. Chì va'a kákuu in-ri-ro kájakin-ro nává'a kuatíñu máá-i jíin sáva-ga-i.

¹⁴ Suni súan kájukan ta'u máá-i ja'a-ro jíin'an-ró. Ch́ káñukuu xaan iní máá-i róó, sikí ja ní sjá'a Dios tu'un luu ío in-ri-ro ní ja'a-ya núu-ro.

¹⁵ Ná kúta'u-yo núu Dios, ch́ ñi kijn ndiva'a-na-ya tá'u-ya ñi ja'a-ya núu-yo.

10

Ja ní ka'an Pablo ja'a tiñu ndiso-de

¹ Ko ruu, Pablo, ch́ jíin tú'un vitá in-ri, jíin tú'un manj iní ío in-ri Cristo, ká'an ndá'ú-ri jíin-ró. Ruu, nú káncha-ri jíin-ró, ch́ sá'a súchí ndija-ri in-ri-ro, ko nú kánchaa jiká-ri, ch́ a ch́ndéé-ni in-ri ká'an ñi'in-ri jíin-ró.

² Yuán ká'an nda'ú-ri jíin-ró vína, náv'a a nú nī jaá-ri nuu-ro, te tú nīni chundéé iní-ri ka'an xaan-rí, vaša jáni ndija iní-ri ja ká'an-ri súan nuu sáva-ga-de ja kájani iní-de ja kájika kuu yúkú-ni-ri.

³ Chi vaša kájika kuu-ri iní ñuyívi, ko tú kájatá'an-ri nátu'un kájatá'an-i iní ñuyívi.

⁴ Chi ja kájatá'an-ri jíin, nasu já kájatíñu-i iní ñuyívi kákuu, chi ja yí'i fuerza Dios kákuu. Te kuu xnáa-ún táká ndatíñu nī'in.

⁵ Káxnáa-rí taká tu'un kástátá'an-i, jíin tú'un ja ndúkú sávixi máá, kuní kasu ichi náv'a a ma kuní sava-ga-i nuu Dios núú. Ko tīin-ri so' o taká tu'un kájani iní-i, náv'a a kuu kuandatu-i nuu Cristo.

⁶ Te ká'io tu'a-ri ja xndó'o-ri cháa tú kájanatú, onde nú ná skíkuu máá-ró kuándatu va'a-ró.

⁷ Ndé'é-ró núú táká ndatíñu ndasa kájito. Nú ñin cháa jáni ndija iní-de ja yí'i-de nda'a Cristo, ná sá'a-de cuenta ja nátu'un yí'i máá-de nda'a Cristo, suni súan ruu.

⁸ Chi vaša sátéyí-ga-ri máá-rí sikí tīñu nī cháa-ya sikí-rí jíná'an-ri, te ma kúka nuu-rí sá'a, chí tīñu-ún nī cháa máá Jító'o-yo sikí-rí ja skuá'nu-ga-ri róó jíná'an-ró, nasu já xnáa-rí róó.

⁹ Chí tú kuní-ri ja káni iní-ro ja ndúkú-rí síyú'ú-ri róó jíin carta-ri.

¹⁰ Chí ío cháa káka'an ndija: Carta-de xaan ndái, te nī'in ká'an, ko nú nī cháa-de, tú ndáján jíto-de, te tu'un ká'an-de chí tú káxaan, áchi-de.

¹¹ Te cháa-ún, ná sá'a-de cuenta ja nátu'un káka'an-ri jíin carta nú ká'jin jíká-rí, suni súan kákuu-ri jíin tīñu nú ká'jin-ri nuu-ro.

¹² Chí tú kákuni-ri kivi nduu-ri jíin-de, ni ja skétá'an-ri máá-rí jíin sáva cháa ja kájatú'ún-de máá-de. Máá cháa-ún, káchikua'á-de máá-de ja máá-de, te káskétá'an-de máá-de jíin tá'an-de, ko tú ká'io káji iní-de ja súan.

¹³ Ko ruu, ma sjá'a-ri punto ja sátéyí-rí máá-rí, chí náni káa máá kú'a nī ja'a Dios nuu-rí, te jaá ku'a-ún onde nuu máá-ró jíná'an-ró.

¹⁴ Nasu kásjá'a-ri punto káskáa-ri ku'a-ri nátu'un tú ní jakoyo-ri nuu-ro núú, chí sua ruu kákuu ja xnáñúú ní jakoyo-ri onde nuu róó kájani-ri tu'un va'a Cristo.

¹⁵ Tú sjá'a-ri punto ja sátéyí-rí máá-rí sikí tīñu kásá'a inga cháa, ko kañukuu iní-ri ja ná yíja-ga modo kákandíja-ró, te súan ná ndea xaan-gá tīñu sá'a-ri jíin róó jíná'an-ró,

¹⁶ náv'a a kani-ri tu'un va'a níi-gá ñuu ío onde yata ñuu-ro. Súan te tú nīni sátéyí-rí máá-rí sikí tīñu ja á ká'io tu'a nī sá'a inga cháa.

¹⁷ Ko cháa ja sátéyí-de máá-de, ná sátéyí-de máá-de sikí máá Jító'o-yo.

¹⁸ Chí nasu cháa ja játu'ún máá kúu ja kéndoo jíñú'ún, chí sua cháa ja máá Dios játu'ún-yá-de.

11

¹ Kuña ká'nu iní-ro ná ká'an-ri ñn t'í'li tu'un katachí jíin-ró. Kuña ká'nu iní-ro núsáá vij.

² Chí kúkuíñí-ri ja'a-ro jíin tú'un kuíñí Dios, chí nī ja'ncha-ri tu'un ja stánda'a-rí róó jíin ñn-ni yii, kúu máá Cristo, te stá'an-ri róó nuu-yá nátu'un ñn ña'an jáá íi.

3 Ko nátu'un koq, ni xndá'ú-tí Eva jíin tú'un ndíchí-tí, súan yú'ú-ri jíin-ró ja sanaa te sana nuu já jini tuni-ro, te sanaa te sía-ro modo káji, modo ndoo, ja káchiñú'ún-ró Cristo.

4 Chi nú inga chaá chaá, te kani-de tu'un inga Jesús nuu já á ni kajani-ri nuu-ro, xí nú kuatá'ú-ró inga espíritu nuu já á ni kajatá'ú-ró, xí inga tu'un nuu já á ni kachu'un ini-ro, a jini-ri ja bueno káandéé ini-ro jíin.

5 Chi apóstol yúan, vaša kúñá'nu xaḡn-dé ká'an-de, ko tú kánúú kúti-dé kanduu-de ruu, jáni ini-ri.

6 Chi vaša tú jákuta'an ka'an-ri, ko ndíchí-rí, te ndivii táká ya'á, a ni kastá'an káji-rí nuu-ro jíná'an-ró.

7 Te ruu, ni naśasúchi-rí máá-rí náva'a kendo jíñú'ún-ró, te tú ní xikó-rí tu'un Dios nuu-ro. Te kuachi ni kivi-ri ja ní sá'a-ri súan náún.

8 Ni tevichí-rí sava-ga tiku'ni ja ní ñin-ri xu'ún-i, náva'a jaá-ri kuatiñu-ri nuu-ro.

9 Chi ná kánchaá-ri jíin-ró núú, te ni nandi'i-ri yaku najíin, ko tú ní stáa-ri siki ní ñin-ró. Chi vaša ni nandi'i-ri, ko ñani-yo já ní kikoyo-de ichi ñúú Macedonia, ni kaja'a kua'a-dé nuu-ri. Te tú ní stá'an kuti-rí róó jíná'an-ró, te ni ma sá'a-ri.

10 Te jíin tiñu ya'a ná sátéyí-rí máá-rí. Ma kasú-de nuu-ri ja súan ka'an-ri ní ndáñúú Acaya núsáá, chi tu'un ndija Cristo ká'an-ri.

11 Te naja. Tú kúndá'ú ini-ri róó náún. Máá Dios, a jini-ya.

12 Ko sá'a-ga-ri tiñu sá'a-ri ya'a, chi chaá-ún, kásatéyí-de máá-de, kándúkú-de cuestión, káka'an-de ja ñin núú-ni kásatiñu-de jíin-rí, ko ma kúndéé-de, chi kasu-ri nuu-dé.

13 Chi chaá yúan, apóstol falso kákuu-de. Te máni káxndá'ú-de jíin tiñu kásá'a-de. Ko kásá'a-de máá-de ja apóstol Cristo kákuu-de.

14 Nasu tiñu naa ini-yo ndé'é-yó kúu, chi suni máá Satanás, násama máá, te ndúu ndajá'a ndii ncháa.

15 Ja yúan, nasu tiñu káxáan kúu, chi chaá kájatíñu nuu já'ú, kánasá'a-de máá-de, te kásá'a-de ja cháa kájatíñu ndaa kákuu-de. Te jíin ya'u tiñu kásá'a máá-de, súan naa-dé.

16 Ná ká'an-ri inga jíinu. Ni ñin chaá, ma káni ini-de ja cháa katachi kúu-ri. Te nú súan, ná kuatá'ú-ró rúu vasté nátu'un ñin chaá katachi, náva'a kuu sátéyí-rí máá-rí ñin tí'li-ga núsáá.

17 Tu'un ká'an-ri ya'a, nasu ní tá'ú tiñu máá Jító'o-yo, chi sua ká'an-ri nátu'un ká'an chaá katachi.

18 Chi tini-de, kásatéyí-de máá-de ndasa kákuu-de jíin modo kásá'a ñayivi. Te ruu, suni ná sátéyí-ga-ri máá-rí núsáá.

19 Chi kákuu va'a ini-ro káandatu-ro núu cháa káñáá xini, chi chaá ká'io káji ini kákuu-ró.

20 Chi nú ñin chaá taan-dé róó, sátíñu sáni-ró, xí nú ñin chaá kee-dé siki-ro, xí nú ñin chaá kuanchaá-de ndatiñu-ró, xí nú ñin chaá sáñá'nu-de máá-de, xí nú ñin chaá stují-dé yiki núu-ro, bueno káandéé ini-ro jíin-de jini-ri.

21 Kúka nuu-ri, chi vitá máá-rí te ja yúan tú ní kásá'a xaḡn-rí súan, áchí-ri vii. Chi nátu'un chúndéé ini inga chaá sátéyí-de máá-de, suni súan ruu chúndéé ini-ri ká'an-ri tu'un katachi.

22 Chaá hebreo kákuu-de náún. Suni ruu. Chaá Israel kákuu-de náún. Suni ruu. Tata Abraham kákuu-de náún. Suni ruu.

23 Chaa kájatíñu nuu Cristo kákuu-de náún. (Ká'an-ri nátu'un chaa kátachí.) Ko ruu ví'i-gá. Kua'a-gá tiñu sá'a-ri. Nasaas vuelta kákuun-de yunu xí sukun-rí. Xaan-gá já'an-ri vekaa. Ní kuu kua'a jínu káku-ri kuu-ri.

24 Chaa judío, ñn-na te jínu uu xiko cuarta ní kaja'a-de ruu u'un vuelta.

25 Uní jínu ní ki'in-ri yunu xí. ñn jínu ní ki'in-ri yuu. Uní jínu ní ta'u barco-ri. ñn núú te ñn ndúú ní kañdée ñinu-ri nuu kúnú ndúcha mar.

26 Kua'a jínu ní ja'an jiká-rí ichí. Ní kuu káku-ri nuu yúcha. Ní kuu káku-ri nuu ñáku'ná. Ní kuu káku-ri nuu ñáyivi núu-ri. Ní kuu káku-ri nuu ñáyivi s'ñn nación. Ní kuu káku-ri iní ñuu. Ní kuu káku-ri máá iní ñu'un té'é. Ní kuu káku-ri nuu mar. Ní kuu káku-ri ma'ñú ñani tú ká'jin ndaa.

27 Ní kuítá-ri. Ní kana tajn-rí. Ní sátiñu-ri. Kua'a jínu ní kuu já'ni-rí máá-rí numá'ná. Ní kuu jí'i-ri soko, te jichí-ri nducha. Ío kua'a kivi tú ní'in-rí kee-rí. Ní kuu tá'an vijin-ri te jika kuu víchí-ni-ri.

28 Te sikí táka tundó'o tá'an-ri-ún, ío inga. Chi taká kivi nákani xaan iní-ri te jítú iní-ri ja kúu taká tikuní kákandíja.

29 Ndé ñáyivi vítá iní-i, te ruu tú vítá iní-ri náún. Ndéja kánangava nuu kuáchi sá'a inga chaa, te ruu tú ndúkijí xiní-rí náún.

30 Te nú kánúú sátéyí-rí máá-rí, te ná sátéyí-rí máá-rí sikí já vítá iní-ri.

31 Máá Dios, Táa Jito'o-yo Jesucristo, ja kánakana jaa-i-ya ñí káni ñí kuiá, a jini-ya já tú xndá'ú-ri.

32 Iní ñuu Damasco ní sá'a gobernador jín-rí, chaa tá'ú tiñu ndañúu t'ñn rey Aretas, ja ní kañdasu-de yuñúu cháa Damasco, ja t'ñn-de ruu kákuuní-de núú.

33 Ko iní ñn jika ní kañdee-ri. Te ní kañiñi'in-i ruu yaú ventana. Te ní kañkúun-i ruu jiká vé'e nama'ñúu Damasco. Te súan ní kañku-ri iní nda'a cháa-ún.

12

1 Níni sátéyí-rí máá-rí ja máá-rí vasa tú ní'in tiñu. Ka'an-ri sikí tú'un ní stá'an ndijín máá Jito'o-yo núu-ri jín ja ní skóto-ya rúu.

2 Jiní-ri nuu ñn chaa yí'i-de nda'a Cristo, ja ío uxí kuun kuiá ní ndéché cháa-ún ní ja'an-de onde andívi uní. Te nú jín yíki kúñu-de, xí naún, tú jiní-ri, xí ní xndóo-de yiki kúñu-de, tú jiní-ri. Dios kúu I'a jini.

3 Te jiní-ri chaa-ún. Te nú jín yíki kúñu-de, xí ní xndóo-de yiki kúñu-de, tú jiní-ri. Dios kúu I'a jini.

4 Ja ní ndéché-de ní ja'an-de onde nuu jardín andívi. Te yúan ní jini so'o chaa-ún tu'un sa'í, ja má kúu kastu'ún ní ñn chaa.

5 Sikí cháa-ún, ná sátéyí-rí máá-rí, ko ja jín máá-rí, ja máá-rí, ma sátéyí-rí máá-rí, chí sua nú jín tú'un vítá iní-ri te kuu.

6 Nú kuní-ri sátéyí-rí máá-rí, tú káñáá xiní-rí. Chí ka'an ndaa-ri. Ko ma sá'a-ri. Ko ma ká'an-ri súan, chí sanaa te ñn chaa kani-ga iní-de ja súkún-ga ku'a-ri vásá já jini-de ruu, xí já jini so'o-de tu'un-ri.

7 Chí sikí já ní stá'an ndijín kua'a-yá nuu-rí, tú kuní-ya já já'a ku'a sáñá'nu-ga-ri máá-rí. Ja yúan ní chaa ñn kue'e nuu-rí. Te ñn yuchi Satanás kúu-ún, ní stují núu-ri, náva'a tú ja'a ku'a kusí iní añú-ri jín máá-rí.

8 Ja yúan ní kuu uní jínu ká'an nda'ú-ri jín máá Jito'o-yo, já ná cháxio-ya-ún kí'in.

9 Te ní ka'an-ya jín-rí: Tú níni, chí tu'un luu ío iní-ri kúu ja kánúú núu-ro, chí nú ká'io vítá iní ñáyivi, yúan-na te fuerza-ri ná yíja iní-i, áchí-ya. Ja yúan

kúsiḡ xáan iní-rí sátéyí-rí máá-rí sikí já vítá iní-rí, náva'a ná kúnchaḡ fuerza máá Cristo jíin-rí.

¹⁰ Já sikí yúan kúu ja xáan kúsiḡ iní-rí jíin tú'un vítá iní, jíin tú'un kástá'an-i ruu, jíin tú'un náandi'i-rí najíin, jíin tú'un káchindikin-i ruu, jíin tú'un tá'an-rí tundó'ò ja sikí Cristo. Chì hora íó vítá-rí, máá hora-ún íó ndáján-rí.

¹¹ Chaa káñaá xiní sá'a-rí máá-rí ja súan sátéyí-rí máá-rí. Ko máá-ró, nì kastétuu-ró rúu, chì sua ka'an-ro já'a-rí jíná'an-ró núu. Chì nì tú kuí'a kuti cháa kúu-rí nuu apóstol kákuu ví'i-gá-ún, vasa tú ña tiñu-rí.

¹² Te ma'ñú taká-ro ní ño ndija taká tuní nì sá'a-rí cuenta apóstol, jíin táka paciencia jíin tuní, jíin tiñu ñá'nu, jíin tiñu náa iní-yo ndé'é-yó.

¹³ Naún ta'u kuí'a nì ni'in-ro vasa sáva-ga tiku nì kákandíja, chì máni ja tú ní stáa kuti-rí sikí-ro. Sá'a tuká'nu iní nuu-rí ja súan nì sá'a ndiva'a-rí jíin-ró.

Já kuní Pablo kí'in-de vuelta uní sándaḡ-de tiñu-i

¹⁴ Te vina a íó tu'a-rí ja jáa-rí nuu-ro vuelta uní. Ko nasu já stáa-rí sikí-ro jíiná'an-ró, chì nasu ndátíñu-ró kuní-rí, chì róó kuní-rí. Chì se'e, tú modo kaya-i ja kúu táa-i, chì sua kaya táa ja kúu se'e-de.

¹⁵ Ko ruu chì kúsiḡ iní-rí kanu-rí cuenta máá-rí, te vasa onde máá-rí ná sjíta ndi'i-rí máá-rí sikí añu-ro. Sikí já kúnda'ú xaan-gá iní-rí róó, ja yúan nú ku'a kákundá'ú iní-ro rúu, náún.

¹⁶ Já jáan, ko ruu, vasa tú ní stáa kuti-rí sikí-ro, chì sua nì tiin yátá-rí róó, chì chaa maña kúu-rí káka'an-ro.

¹⁷ Jaán, jíin ñn tá'an chaa nì tájí-rí nì jaḡ nuu-ro, ní xnda'ú-rí róó, náún.

¹⁸ Nì ka'an ndá'ú-rí jíin Tito jaḡ-de, te nì tájí-rí ñn ñani kujaa jíin-de. Te xí sánaa ní xnda'ú Tito róó. Nasu jíin ñn-ni xiní kájika kuu-rí náún. Te nasu ñn-ni ichi kájika-rí náún.

¹⁹ Kájani iní-ro já kándúkú-rí ka'an-rí ja'a máá-rí nuu-ro náún. Máá Dios jiní-ya já káka'an-rí tu'un Cristo. Ñani máni, taká yúan kásá'a-rí náva'a ná yíja-ga iní-ro.

²⁰ Chì yú'ú-rí ja sánaa nú ná jáa-rí, te ma ní'in-rí róó nátu'un játa'an iní máá-rí. Nì róó, ma játa'an iní-ro rúu. Chì sánaa kákanaá-ro, kákukuásún iní-ro, kákiti iní-ro, kásá'ín-ró máá-ró, káka'an tú'ún sikí tá'an-ró, kákutuku iní-ro kájito tá'an-ró, kásá'ixi-ro máá-ró, tú kétá'an kásá'a-ró.

²¹ Chì nú sanaa jáḡ tuku-rí, yúan-na te kuka nuu-rí sá'a Dios kuní-ro jíiná'an-ró. Te ndukuí'a iní-rí sá'a kua'a cháa kásá'a kuachi ichi yatá, chì tú kákuni-de nakani iní-de sikí taká tiñu chá'an kásá'a-de, ja kásá'a téné-de, ja kásá'a kuaxán-de.

13

¹ Ya'a kúu vuelta uní ja jáa-rí nuu-ro jíiná'an-ró. Te jíin tú'un ka'an uu xí uní testigo te kundaḡ taká tiñu.

² A nì kana jíin-rí nuu ñáyivi ní kasá'a kuachi-ún, te suni nuu sáva-ga-i. Te vina vasa jíká kánchaḡ-rí, ko kána jíin tuku-rí nuu-í, ná nì ka'an-rí kivi ní jaḡ-rí vuelta uu nì kanchaa-rí jíin-ró chì nú jaḡ-rí inga jíinu, te ma ká'an vítá-rí jíin-i.

³ Chì kájikan-ro prueba ja nú ndaa ká'an Cristo ja ká'an-rí yu'u núu-ya. Te l'a-ún, tú vítá nì jiku-ya já'a róó, chì sua jiku-ya jíin fuerza ja'a róó jíiná'an-ró.

⁴ Chì vítá-ya te nì jì'i-ya jíká cruz, ko chakú-ya sá'a fuerza Dios. Te suni súan yóó, vítá iní-yo jíin-yá, ko kúkuéé-ga te kuchaku-yo jíin-yá sá'a fuerza Dios ja'a yóó jíiná'an-yó.

⁵ Ná nándúkú víi máá-ró siki máá-ró, te kunj-ro nú kákandíja va'a-ró xí túu, chj sanaa te ká'in-ga-ro núu kuáchi. Xí tú kájinj-ro máá-ró já ncháá Jesucristo inj-ro náún, te nú ma kéndoo kui'a-ro.

⁶ Ko ñúkuu inj-ri ja ná kunj-ro jíná'an-ró já rúu tú kákendoo kui'a-ri.

⁷ Te kájikān ta'u-rí nuu Dios, návā'a ma sá'a-ró ní ñn tiñu ñáá jíná'an-ró, ko nasu siki já ná kúndéé-rí kendoo va'a-ri. Chj kunj-ri ja ná kúndéé-ró sá'a-ró tíñu va'a, vaša ruu ná kóo-ri nátu'un cháa kéndoo kui'a, nj jinj-ro.

⁸ Chi ma kúu kasu-ri ichi tú'un ndaa, chj máni sua skáka-ri tu'un ndaa.

⁹ Ja yúán kákusij inj-ri nú vitá inj-ri, te róó, nú ká'io fuerza inj-ro. Te kájikān ta'u-rí ja ná yija va'a-ga inj-ro.

¹⁰ Ja yúán vaša kánchaa jíká-rí, te cháa-ri taká tu'un yá'a nuu-ro, návā'a tú kundij-ri nuu-ro te ka'an xaan-ri jín-ró. Chi nj ja'a máá Jító'o-yo fuerza-ya núu-ri ja skuá'nu-ri róó, nasu já xnáa-rí róó.

¹¹ A nj ka'an-yo núsáá, ñáni. Ko ío ñn máá tú'un-na tu'un ka'an-ri jín-ró. Ná kóo sij inj-ro. Ná síyija-ga-ro máá-ró. Ná sándéé inj-ro jíná'an-ró. Vindaa vinené ná kúxiukú-ró. Te máá Dios, I'a ndiso tu'un kuaká'nu inj, jín tú'un kúndá'ú inj, ná kúnchaa-ya jín-ró jíná'an-ró.

¹² Nú káka'an-ro jín tá'an-ró te ndoo titú tá'an-ró. Taká ñayivi ndóo, káka'an-i ja ná sándéé inj-ro jíná'an-ró.

¹³ Tu'un luu ío inj máá Jító'o-yo Jesucristo jín tú'un kúndá'ú inj Dios yóó, jín tú'un kétá'an ká'nu-yó jín Espíritu Santo, ná kóo jín taká-ro jíná'an-ró. Súan ná kóo. Amén.

LA EPISTOLA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS GALATAS YA'A KUU CARTA JA NI CHAA SAN PABLO APOSTOL NUU ÑAYIVI ÑUU GALACIA

Sa'an kúta'u

1 Máa-rí Pablo kúu apóstol. Ko nasu ñáyivi ní kásá'a, ni nasu ñin ñáyivi ní káchaa tiñu siki-rí, chí máá Jesucristo jíin máá Táa-yo Dios, I'a nì naschakú-ya Jesús ma'ñú ndíyi.

2 Te onde jíin táká ñani káxiukú jíin-rí yá'a, káchaa-rí tutu nuu táká tikuní kákandíja ní ndañú Galacia.

3 Tu'un luu ío iní, jíin tú'un kuaká'nu iní, ja kí nuu máá Táa-yo Dios, jíin ja kí nuu máá Jito'o-yo Jesucristo, ná koo jíin-ró jíiná'an-ró.

4 Chí I'a-ún nì soko-yá máa-yá ja siki kuáchi yóo, náva'a tava-yá yóo iní ñuyivi ñáa yá'a, nátu'un játa'an iní máá Táa-yo Dios.

5 Ja yúan ná nákana ja-a-yo-yá ní káni ní kuíá. Amén.

Siki ja tuká inga tu'un ndaa ío

6 A nì kana-ya xiní-ro siki tú'un luu ío iní Cristo. Te náa iní-rí ndé'é-rí naja xa'an yachí nì kaskéndo-ro-yá, te nì kakivi nduu-ro siki ingá tu'un.

7 Ko tú kuti ingá tu'un va'a ío, vasa ío ñáyivi káská'an roó, te kákuñi nasama-i tu'un va'a Cristo.

8 Ko sanaa te ruu jíiná'an-rí, xí ñin ndajá'a ándívi, káni sñin inga tu'un nuu-ro jíiná'an-ró, te nú tú keta'an jíin tú'un nì kajani-rí nuu-ro-ún, ná náa cháa-ún.

9 Nátu'un a nì kaka'an-rí jíin-ró, suni súan ká'an tuku-rí vina: Nú ndé cháa jáni sñin inga tu'un nuu-ro, te nú tú keta'an jíin tú'un nì kajatá'u-ro-ún, ná náa cháa-ún.

10 Te á ñáyivi xí Dios kuatú'un rúy kuni-rí, xí ndúkú-rí ja kúsi iní ñáyivi sá'a-rí náun. Ko jandáa ká'an-rí jíin-ró ja násu mozo Cristo kúu-rí nú súan ná ndúkú-rí sá'a-rí ja kúsi iní ñáyivi núu.

Onde nuu Dios vai tu'un ká'an Pablo

11 Ko kástu'un-rí nuu-ro jíiná'an-ró, ñani, ja tú'un va'a ja ní jicha nuu kua'an nì sá'a-rí, nasu tú'un ñáyivi kúu.

12 Chí nasu ñin ñáyivi ní stá'an tu'un yá'a nuu-rí, ni tú ní kútu'a-rí sá'a ñáyivi, chí Jesucristo nì stá'an ndijin-ya núu-rí.

13 Chí a nì kajini tu'un-ró rúy, ndasa nì sá'a-rí sáa, ná nì chiñú'un-rí tu'un judío, te nì chindikín téyí-rí tikuní Dios, te xndí-rí-i kuni-rí núu.

14 Te nì kútu'a-ga-rí jíin sá'an judío vásá sáva ñáyivi ká'a'nu jíin-rí. Te nì jítu-ga iní-rí jíin táninu vuelú-rí.

15 Te nì teta'an-ya rúy onde ná ñú'un-rí chíi náa-rí. Te jíin tú'un luu ío iní-ya ní kana-ya xiní-rí.

16 Te nuu ní kusí iní Dios ja jíin rúy te stá'an ndijin-ya Sé'e-ya, náva'a kani-rí tu'un-ya núu ñáyivi sñin nación, yúan-na te tú ní jiká tu'un kúti-rí ni ñin ñáyivi.

17 Ni tú ní já'an-rí ñuy Jerusalén nuu cháa ja á kákuu apóstol vásá rúy. Chí nì ja'an-rí ñuy Arabia. Yúan-na te nì no'on tuku-rí ñuy Damasco.

18 Yúan-na te onde nuu uní kua, te nì ja'an-ri ñuu Jerusalén, nì jande'é-ri Pedro. Te nì kanchaa-ri xia'un kivi jín-de.

19 Ko tú ní jiní-ri nuu ingá apóstol, chí ñn-ni nuu Jacobo ñani máá Jító'o-yo ní jiní-ri.

20 Tu'un yá'a cháa-ri nuu-ro, te a jiní Dios ja tú xndá'ú-ri.

21 Yúan-na te nì ja'an-ri ní ndáñú Siria jín Cilicia.

22 Ko tiku'nì kákandíja nuu Cristo iní ñuu Judea, tú ní kánakuni kuti-í ruu.

23 Máá ní kajini tu'un-ni-i káka'an: Chaa-ún nì chindikín-de yóó sáá. Te xndí-i-de tu'un kákandíja-yó kuni-de núú, ko a jani-de tu'un yá'a vina. Achí-i.

24 Te nì kanakana jaa-i Dios ja súan nì sá'a-ya jín-ri.

2

1 Yúan-na te onde nuu uxí kuun kua, te nì ja'an tuku-ri ñuu Jerusalén jín Bernabé, te suni nì jaka-ri Tito nì ja'an jín-ri.

2 Te nì ja'an-ri, chí súan nì tá'ú ndijín-ya tíñ nuu-ri. Te nuu cháa ñá'nu nì kastu'ún sá'i-ri naún tu'un jáni-ri nuu ñáyivi sñn nación, chí sanaa ní jika kuu sáni-ri, xí káka kuu sáni-ga-ri jáni iní-ri.

3 Ko Tito, ja jika-de jín-ri, vasa chaa ñuu Grecia kúu-de, tú ní kástétuu-de chaa xiti ndúu-de.

4 Te nì io ñani kándañáá, nì kivi koyo sa'í-de, náva'a koto yu'u-dé ndasa kájika kuu ndicha-na-yo ní sá'a Jesucristo, chí kákuni-de nduu tuku-yó mozo.

5 Ko ní ñn hora tú ní kájanatuu-ri nuu cháa-ún, chí kuni-ri ja ná kéndoo tu'un ndaa tu'un va'a jín-ró jiná'an-ró.

6 Te chaa ja káka'an-i ja kúñá'nu-de, ko tú ní sá'a-ri cuenta ndasa káa-de, chí Dios, tú ncháá nuu-yá ñáyivi. Tuká naún ní stá'an chaa ñá'nu-ún nuu-ri.

7 Chí sasua nì kajini-de ja ndiso-ri tíñ ja jáni-ri tu'un va'a nuu ñáyivi sñn nación, nátu'un Pedro jín ñáyivi judío,

8 chí I'a sátiñu jín Pedro ja jáni-de tu'un nuu ñáyivi judío, suni I'a-ún sátiñu jín-ri jín ñáyivi sñn nación.

9 Te káka'an-i ja Jacobo jín Juan kákuu chaa kándituu tiku'nì. Te nuu ní kajini-de ndasa ku'a nì ja'a-ya tú'un luu máa-ya iní-ri, yúan-na te nì káka'an maní-dé jín-ri jín Bernabé. Te nì kasánda-ri ja kíngoyo máa-ri nuu ñáyivi sñn nación. Te kíngoyo máa-de nuu ñáyivi judío.

10 Máni kákuni-de ja ná núku'un iní-ri koto-ri ñáyivi káta'an ndá'ú, ko suni yuán núkuu iní máa-ri sá'a-ri núú.

Modo kendo ndaa-yo núu Dios

11 Ko nuu ní jaa Pedro ñuu Antioquía, te nì kana jín-ri nuu-dé, chí kuachi nì sá'a-de.

12 Chí onde ná té chakoyo-ga yaku chaa nì tájí Jacobo, te nì yee Pedro staa jín ñáyivi sñn nación. Yúan-na te nì chakoyo chaa-ún, te nì kuxio-ni-de nì sásñn-de máa-de, chí nì yu'ú-de nì jito-de chaa judío.

13 Te sava judío kákandíja, nì kasá'a uu xini jín-de. Te jín uu xini-dé nì kaxndá'ú-de onde máa Bernabé.

14 Yúan-na te nì jiní-ri ja tú kájika ndóo-de nátu'un ká'an ndaa máa tú'un va'a, te nì kachi-ri jín Pedro jito nuu táka-de: Róo kúu-ró cháa judío, te sá'a-ró nátu'un sá'a ñáyivi sñn nación, te tú sá'a-ró nátu'un sá'a ñáyivi judío, te naja stétuu-ró ñáyivi sñn nación nduu-i ñáyivi judío núsáá.

15 Chì yóó, chaa ñi kakaku ñuu judío kákuu-yó, nasu ñáyivi sîn naciôn kándiso kuachi kákuu-yó.

16 Chì a kájinì-yo já tú ni ñin ñáyivi kéndoo ndaa-i jín tíñu skíkuu-i ja tá'ú ley, chì onde nú kándija-yó Jesucristo. Te máa-yó, a kákandija-yó Jesucristo, náv'a a kéndoo ndaa-yo jín tú'un kándija-yó Cristo, chì jín tíñu tá'ú ley, ni ñin ñáyivi ma kéndoo ndaa kuti-í.

17 Te ñini kuní-yo kéndoo ndaa-yo jín tú'un Cristo, te ñi kajinì-yo já ío kuachi-yó, Núsáá te Cristo sá'a-ya kuáchi náún. Túu.

18 Chì nú naki'in tuku-ri ja ní skána-ri-ún, te kuachi sá'a-ri núsáá.

19 Chì ruu, a ñi kenda-ri chii ley, chì ñi ji'i-ri ñi sá'a máa ley. Te vina, a chakú-ri nuu Dios.

20 Ñi ji'i-ri jiká cruz jín Cristo, te chakú-ri. Ko nasu rúu kúu ja chakú, chì Cristo kúu I'a chakú iní añú-ri. Te modo ja chakú-ri iní ñuyívi yá'a vina, kúu ja kándija-ri nuu Sé'e Dios, chì ñi kundá'ú iní-ya rúu, te ñi soko-yá máa-yá ja rúu.

21 Nasu jasú-ri nuu tú'un luu ío iní Dios, chì nú kéndoo ndaa ñáyivi jín tú'un tá'ú ley, yúan-na te ñi ji'i sáni-ni Cristo núu.

3

1 Te róó ñáyivi Galacia ja xíní ñáá, ndé chaa ñi tñn yátá róó. Naja tú káandatú-ro núu tú'un ndaa. Chì a ñi stá'an ndijin-ri nuu-ro ndasa ñi ji'i Jesucristo jiká cruz.

2 Máá ñin tu'un jiká tu'un-ri róó: Ndasa ñi kani'in-ro Espiritu, á ja ní skíkuu-ró tíñu tá'ú ley, xí já ní kandija-ró tú'un ñi kajini so'o-ró.

3 Súan kákuñáá xini-ro náún. Ñi kakejá'á-ró jín máa Espiritu, te vina jín modo yúku máa-ró kuáyija-ró náún.

4 Te taká tundó'o ñi ndo'o sáni-ró náún. Ko jáni iní máa-rí ja tú ní kúu sáni.

5 Te máa-yá, chì ñi ja'a-ya Espiritu-ya núu-ro, te sá'a-ya tíñu ñá'nu ma'ñú-ró. Te á sá'a-ya jín já ní skíkuu-ró tú'un tá'ú ley, xí sá'a-ya jín já ní kandija-ró tú'un ñi kajini so'o-ró.

Tu'un ñi keyu'u-yá nuu Abraham

6 Nátu'un Abraham, chì ñi kandija-de nuu Dios, te ñi chi'i-ya cuenta-de nátu'un ja á ñi kendo ndaa-de.

7 Vina te kuní-ro núsáá, chì taká chaa ja kákandija, yúan kákuu se'e Abraham.

8 Onde ná té chá'an-ga kuu, te ñi jiní tutu ñi ja ñin kivi te skéndoo ndaa Dios ñáyivi sîn naciôn nú kandija-i. Ja yúan, jín kivi ní ja'an tu'un va'a nuu Abraham: Onde jín róó, ná kéndoo ndatu taká ñuu, áchí-ya.

9 Núsáá te ñáyivi kákandija vina, ká'io ndatu-i jín Abraham, chaa ñi kandija.

10 Yí'i tasi siki taká ñáyivi já kákandija-i kaku-i nú ná skíkuu-i tu'un tá'ú ley, chì súan yóso núu tutú: Yí'i tasi siki taká ñáyivi tú skíkuu taká tu'un ja yóso nuu tutú tá'ú tíñu, áchí.

11 Te a jiní kaji-yó já tú ni ñin ñáyivi kéndoo ndaa-i ichi núu Dios sá'a ley jín-i. Te ñáyivi ndáa, chì siki já kándija-i te kuchakú-i.

12 Chì nasu chí tu'un kándija vaí ley. Chì ká'an ley: Ñáyivi skíkuu ya'á te kaku-i kuchakú-i jín, áchí.

13 Te Cristo ñi nakuaan-ya yóó chii tasi já ní sá'a ley. Te ñi ndiso-ya tasi-yo. Chì yóso núu tutú: Yí'i tasi taká ñáyivi ndíta kaa jiká yúnu, áchí.

14 Nává'a tu'un ij, já ní keyu'u-yá nuu Abraham, ná jáa nuu ñáyivi sîn naciôn sá'a Cristo Jesús, nává'a ná kándija-yó-yá, te ni'in-yo Espiritu ja ní keyu'u yá sáá.

15 Ñáni, ná káni-rj iin tu'un nuu-ro nátu'un ká'an-yo ndikivi. Nú ío iin acta, te vasa ñáyivi ní sá'a, te nú a ni kukútu, ni ma kúu nda'va-ga, te ni ma kúu kujoso-gá.

16 Nuu Abraham jín núu já kúu tata-de, ni keyu'u-yá. Tú ká'an: Nuú já kákuu tata-de, na tú ká'an sikj já kuá'a, chj ká'an sikj já iin-ni: Nuú já kúu tata-ro, áchí. Yuán kúu Cristo.

17 Súan kuní ká'an-rj: Tú kúu nda'va ley máa acta ja ní sákútu Dios onde jín kivi. Ni tú kúu sijíta ley tu'un ja ní keyu'u-yá, chj onde ná kuun ciento oko uxj kuíá já ní keyu'u-yá-ún, yúan-na te ni chaá ley.

18 Chj nú jín sikj ley kii ta'u-yo, núsáa te tuká játíñu tu'un ni keyu'u-yá. Ko sikj tú'un ja ní keyu'u-yá-ún kúu ja ní ja'a-ya tá'u núu Abraham.

Náun ní'in tíñu máa ley

19 Te ndénu játíñu ley núsáa. Chi ni kuvá'a ley ja kúu sikj ñáyivi ní kasáña'mu, te vasa ní chaá tata ja ní keyu'u-yá sáa, te ndajá'a ándivi ní súnogo tu'un-ún jín iin ja ní kuu yu'u núu.

20 Te nú ío ja kúu yu'u núu, ko nasu jín máa iin-ni kándij, ko Dios, chj máa iin-ni-ya.

21 Núsáa te ley, jito u'u tu'un ni keyu'u Dios náún. Túu, chj nú ley kuu naschakú yóo núu, yúan-na te kuu kendo ndaa ndija-yó sá'a ley núu.

22 Sáa te ni keyu'u-yá sikj ñáyivi kándija nuu Jesucristo. Te tutu ij ley ni jasú taká-i chj kuachi, nává'a ni'in-í tu'un-ún nú kándija-i-ya.

23 Ko onde ná té chaá-ga tu'un-ún ja kándija-yó, te ni kayi'i-yó ndá'a ley. Chj ley ni ndjto yóo, onde kivi kándija-yó tú'un ja ní kenda ndijin kuée-ga.

24 Núsáa te ley kúu máa já ní chi'i yóo nda'a Cristo, nává'a kándija-yó-yá te kendo ndaa-yo.

25 Ko vina ni chaá tu'un-ún ja kándija-yó-yá, te tuká yí'i-yó ingá nda'a.

26 Chj sikj já kákandija-ró Cristo Jesús, te ni kanduu-ró sé'e Dios.

27 Chi taká róo, ja nátu'un skuánducha Cristo inj-ro, suni nátu'un Cristo káindij-ró.

28 Tú judío ío, ni ñáyivi griego. Tú mozo ío, ni ñáyivi jka kuu ndicha-na. Tú chaá ío, ni ña'an. Chi taká róo, iin-ni káy'i-ró ndá'a Cristo Jesús.

29 Te nú Cristo kúu ja xín róo, núsáa te tata Abraham kákuu-ró, te ni'in-ro tá'u-ro já ní keyu'u-yá-ún nuu máa-de.

4

1 Te ná ká'an-rj jín-ró: Iin suchí já xín tá'u, te vasa tñn-i so'o taká-ni, ko nú nini lúli-i, iin-ni kúu-i jín mozo.

2 Chj sua kánde-i chj chaá tñn so'o-i jín chí chaá ndito ndatíñu-i, onde ná jínu kivi ní jani táa-i.

3 Suni súan yóo, ná lúli-yó núu, te ni kajandatú sáni-yó núu táninu ñuyívi.

4 Ko nuu ní jinu ndaa kivi, te Dios ni táji-yá Se'e yí-ya ní kii-ya ní kaku-ya chí iin ñasíí, te suni ni kaku-ya chí ley.

5 Nává'a ndiñi'in-ya ñáyivi yí'i chj ley, nává'a naki'in sé'é-yá yóo.

6 Te sikí já sé'e-ya kákuu-ró, yuán ní tájí Dios Espíritu Se'e-ya ní kivi iní añú-ro. Te Espíritu yuán kúu já kána jaa: Abba, áchí, kuní ka'an, Táa.

7 Núsáa te tuká kúu-ró mozo, chi se'e-ya kúu-ró. Te nú se'e-ya kúu-ró, suni cháa xíin tá'u núu Dios kúu-ró sá'a Jesucristo.

8 Chí onde kivi sáa, tú ní kájiní-ro núu Dios, te nì kajatíñu sání-ro núu já nasu ndíja i'á kákuu.

Sikí já káchiñú'un táninu sání

9 Ko vina, a kájiní-ro já kúu Dios, xí vá'a-ga ní ká'an-ri ja á jiní Dios róo. Núsáa te naja kákuni-ro náxíó káva-ro náchiñú'un tuku-ro núu táninu ja tú ní'in tíñu kuti.

10 Chí máni kivi, máni yoó, máni viko, máni kua káchiñú'un-ró.

11 Yuán yú'u-ri, chí sanaa ní ndo'o sání-ri ja sikí róo.

12 Náni jíná'an-ró, ká'an nda'ú-ri jín-ró ja ná sá'a-ró nátu'un sá'a-ri, chí ruu, a nì sá'a-ri nátu'un kásá'a-ró. Te tú ní kásá'a ndiva'a-ró jín-rí.

13 Ko a kájiní va'a-ró ndasa nì kuu onde ná xnáñúú, chí vitá yiki kúñu-ri, te ja yuán ní jani-ri tu'un va'a nuu-ro sáa.

14 Te vasa nì kukuí'a iní-ro ní sá'a-ri jín kué'e tá'an-ri, ko tú ní káské'ichi-ro ruu, ni tú ní kásájá'a iní-ro núu-rí, chí sua nì kajatá'ú-ró ruu nátu'un ñin ndajá'a Dios, xí nátu'un máa Cristo Jesús.

15 Núsáa te naja tuká kákusij iní-ro. Chí jandáa ká'an-ri jín-ró, já nú ní kúu sá'a-ró, te tava-ro ndúchi-ro te kua'a-ró núu-rí núu.

16 Já yuán, te cháa jito u'u róo kúu-ri ja ní kastu'un ndáa-ri tu'un nuu-ro náun.

17 Ní'in kánandúkú-de róo, ko tú va'a, chí kákuni-de kasu-de nuu-ro, náva'a kundikín nì'in-ró máa-de.

18 Chí ío va'a ja ndúkú ní'in-de róo taká kivi nú tíñu va'a kúu, te nasu onde níni máa kivi ncháa-ri jín-ró.

19 Hijo máni, ja sikí róo kúu ja tá'u'u xaan túku iní-ri, onde ná yíja va'a Cristo iní-ro jíná'an-ró.

20 Chí kuní-ri ja-ri kunchaa-ri jín-ró vina, te naxnúu-ri tachí-rí ka'an-ri jín-ró. Kúñáa xini-rí, tú jiní-ri ndasa sá'a-ri jín-ró.

21 Róo, ja kákuni-ro kuíñi-ró chí ley, kastu'un núu-rí: Á tú kájiní so'o-ró ndasa ká'an ley:

22 Chí súan yóso núu tutú, ja Abraham nì ñava'a-de uu se'e yí-de, ñin-i kúu se'e ña'an ndikín ncha, te inga-i kúu se'e ña'an kúu nuu.

23 Ko se'e ña'an ndikín ncha, nì kaku-i nátu'un taká ñayivi, ko se'e ña'an kúu nuu, a nì kaku-i nátu'un nì keyu'u máa-yá.

24 Taká tu'un yá'a kúu ñin tu'un yátá. Chí ña'an yá'a kákuu-ña uu tu'un. Chí ñin-ña nání-ña Agar, te vai-ña onde yuku Sinaí, te máa-ña skáku-ña sé'e sátiñu sání.

25 Chí Agar kúu nátu'un máa yúku Sinaí, onde ñuu Arabia. Te ná nì kuu-ún, suni súan kúu ñuu ja nání Jerusalén vina, chí suni máa jín taká se'e kajatíñu sání.

26 Ko máa Jerusalén ja vái onde andíví, chí tú játíñu sání nuu ní ñin. Te náa-yo kúu-ún.

27 Chí súan yóso núu tutú: Róo ña'an numá, ja tú skáku-ró sé'e, ná kóo sij iní-ro. Róo ja tú jiní-ro jatú-ro káku se'e-ró, ná kána jaa-ró, te ná kána kó'o-ró. Chí ío kua'a-gá se'e ña'an máa ñin, nasu sé'e ña'an ío yí, áchí.

²⁸ Núsáá, te yóó, ñáñi, nátu'un Isaac, súan kákuu-yó sé'e-ya já ní keyu'u-ya.

²⁹ Te cháa n̄i kaku nátu'un taká ñayivi, chi n̄i chindikín-de cháa n̄i kaku jíin máá Espiritu. Te ná n̄i kuu sáá, suni súan kúu, onde vina.

³⁰ Ko ndasa ká'an tutu i: Kiñi'in ña'an ndikín nchaá, ná kí'in-ña jíin sé'e-ña, chi se'e ña'an ndikín nchaá, ma kúu ni'in-í ta'u-í jíin sé'e ña'an kúu nuu, áchí.

³¹ Ñáñi, tú kákuu-yó sé'e ña'an ndikín nchaá, chi se'e ña'an kúu nuu kákuu-yó.

5

Ná kuñi n̄i'in-yó jíin tú'un n̄i nduu libre-yo

¹ Chi n̄i ndáji-yá yóó náv'a koo libre-yo. Núsáá te kuñi n̄i'in-ró, te ma ndívi nduu tuku-ró jíin tú'un ja jasú sáni róó.

² Nde'é te kun̄i-ro, ruu Pablo ká'an-r̄i jíin-ró, ja nú xiti ndúu-ro máá-ró, yúan-na te tú ní'in tíñu Cristo siki róó.

³ Te inga jínu ká'an ndaa-r̄i nuu taká cháa ja nú xiti ndúu-de máá-de, te fuerza ná skíkuu-de ndivii tú'un ká'an ley núsáá.

⁴ Taká ñayivi já ndúkú-i kendo ndaa-i jíin máá ley, a n̄i kasá-i Cristo, te tu'un luu ío in̄i-ya tuká yi'i in̄i-i.

⁵ Ch̄i yóó, jíin máá Espiritu ndátu-yó kivi kendo ndaa-yo, ch̄i kákandja-yó.

⁶ Ch̄i jíin tú'un Cristo Jesús, ni tú jatíñu nú xiti ndúu, te ni tú jatíñu nú tú xiti ndúu, ch̄i máni jíin tú'un kákandja-yó kúu ja ní'in tíñu jíin tú'un kúndá'ú in̄i-ya yóó.

⁷ Va'a-ni kásá'a-ró núú, ko ndé cháa n̄i jasú nuu-ro já tú káandatu-ro núú tú'un ndaa núsáá.

⁸ Ch̄i máá-yá kúu I'a n̄i kana-ya xiní-ro, ko nasu máá-yá kúu ja ská'an róó vina.

⁹ Ch̄i ñn tá'ú-ni yujan ía, te jiá ndí'i-ni yujan sá'a.

¹⁰ Te jáni ndija in̄i-r̄i sá'a máá Jító'o-yo, ja má nákani in̄i-ro ingá tu'un. Ko cháa sáká núu in̄i-ro, nakuxndíi-ya siki-dé, ñani cháa kúu-de.

¹¹ Ñáñi, ch̄i ruu, nú sáni-ga jáni-r̄i tu'un xiti ndúu núú, te naja káchindikín-ga-i ruu núsáá. Ch̄i nú súan, te ma kití-ga in̄i-i nuu cruz-ya sá'a-r̄i núú.

¹² Te cháa ja sáká núu in̄i-ro, va'a-ga nú ná xiti-ga-de máá-de, jáni in̄i-r̄i.

¹³ Ñáñi, n̄i kana-ya xiní máá-ró jíná'an-ró náv'a koo libre-ro. Te vaša tuká tíin ley so'o-ró, ko ma kivi-ró jíin taká modo játa'an in̄i máá-ró, ch̄i sua ná kúndá'ú in̄i-ro tá'an-ró, te kuatíñu nuu tá'an-ró.

¹⁴ Te nú n̄i skíkuu-ró jíin máá ñn-ni tu'un yá'a, te a n̄i kundéé-ró jíin níi ley: Kúndá'ú in̄i-ro tá'an-ró nátu'un kúndá'ú in̄i-ro máá-ró, áchí.

¹⁵ Ko nú káyaji yi'i tá'an-ró, te kájichi siki tá'an-ró, yúan-na te koto-ró máá-ró, ch̄i sanaa te xndí'i tá'an-ró.

Modo kásá'a ñayivi

¹⁶ Súan ká'an-r̄i, ja ná káka-ró nátu'un kuní máá Espiritu. Yuán te ma sá'a-ga-ro já kuní modo máá-ró.

¹⁷ Ch̄i modo ja kuní ñayivi jito u'u siki máá Espiritu, te ja kuní máá Espiritu jito u'u siki modo máá-i, te uu tu'un yá'a kájasu nuu tá'an. Ja yúan tú kúu sá'a-ró já kuní máá-ró jíná'an-ró.

¹⁸ Ko nú máá Espiritu stá'an ichi núu-ro, núsáá te tuká ká'jin-ró chí ley.

19 Ió ndijin taká tiñu sá'a ñayivi, te ya'á kákuu: Tu'un ísíki nchá tá'an, tu'un jika téné, tu'un sá'a chá'an, tu'un sá'a kuáxán,

20 tu'un chíñú'un ndosó, tu'un sá'a tásí, tu'un jito u'u tá'an, tu'un kájatá'an, tu'un kúkuásún iní, tu'un kití iní, tu'un kánaá, tu'un kástátá'an, tu'un sásin máá,

21 tu'un ndío iní, tu'un já'ni ndíyi, tu'un ká'vá, tu'un sá'a viko kuáxán, jíin síkí taká tu'un sá'a súan. Te ya'á kúu tu'un kástu'un-rí nuu-ro, nátu'un ni ka'an-ri jíin-ró sáá, ja ñayivi kásá'a súan, ma nani'in tá'u kúti-í najaa-i iní nuu nuu tá'u Dios tiñu.

Modo sá'a máá Espiritu

22 Ko tiñu sá'a máá Espiritu kákuu: Tu'un kúndá'ú iní, tu'un kúsi iní, tu'un kuaká'nu iní, tu'un paciencia, tu'un mani iní, tu'un va'a iní, tu'un skíkuu va'a,

23 tu'un súchí iní, jíin tú'un ñúkúún iní. Síki taká tu'un yá'a tú ndóna ley.

24 Ko ñayivi káyí'i chíi Cristo, a ni kaja'ni-í yiki kúñu-i jiká cruz, onde jíin taká ja kúu iní máá, jíin taká tiñu kuní máá.

25 Chí nú jíin máá Espiritu káichaku-yo, te suni jíin máá Espiritu ná káka-yó núsáá.

26 Ma sáviixi sáni-yó máá-yó, ma skiti iní-yo tá'an-yó, ni ma kúkuásún iní-yo síki tá'an-yó.

6

Ja náchu'un íchí-yó cháa sáña'mu

1 Náni, sanaa te kuní-ro sáña'mu in ñayivi. Te róo ja jíin máá Espiritu kájika kuu-ró, te ná náchu'un íchí-ró-i jíin tú'un súchí iní. Ko koto-ró máá-ró náv'a'a suni súan tú sún-gava-ró máá-ró.

2 Ná kúndiso-ró carga ve tá'an-ró, chí súan kúu ja skíkuu-ró jíin ley Cristo.

3 Te nú in ñayivi jáni iní-i ja ñayivi téyíí kúu-i, ko tú ndija-i, yuán máni xndá'ú-i máá-i.

4 Ná in ná in ñayivi, ná kóto ncha-i ndasa káa tiñu kásá'a-i, yúan-na te ni tú níni jíin ingá ñayivi te kuu sátéyí-i máá-i.

5 Chí ná in ná in-i ná kúndiso-i responsable máá-i.

6 Ñayivi ní kutu'a jíin tú'un máá-yá, na ndí'i ja vá'a ñáva'a-i, ná chindéé tá'an-i jíin cháa stá'an nuu-í.

7 Ma xndá'ú-ro máá-ró, chí ma kúu sákátá-yó núu Dios, chí taká ja jakín ñayivi, suni yuán nani'in-í.

8 Chí ñayivi jakín-i ja kuní yiki kúñu-i, ya'u yiki kúñu-i ni'in-í ja té'yu-i. Ko ñayivi jakín-i ja kuní máá Espiritu, nuu máá Espiritu ni'in-í ja kúchaku-i ní káni.

9 Ma kuítá-yo sá'a-yó tiñu va'a núsáá, chí nú ná jáa kivi, te ni'in-yo, te nú ma kuítá iní-yo.

10 Núsáá te hora ja núña-yó, te ná sá'a va'a-yó jíin taká ñayivi, ko xnáñúú-gá jíin tá'an-yó já kákandíja.

Tu'un cruz máá Jíto'o-yo

11 Nde'é jíná'an-ró ná xaán ná'nu letra cháa-ri nuu-ro jíin ndá'a-rí.

12 Te ío cha kásáña'mu-de máá-de kákuu-de. Te cha-ún kástétuu-de róo ja xití ndú-ro, náv'a'a ma chindikín-i-de síki cruz Cristo.

¹³ Ko ni máá cháa n̄i kaxit̄i ndúu-ún, suni tú káskíkuu-de jíin ley, chí kákun̄i-de ja ná xit̄i ndúu-ro, náv̄a'a sá'a téyíi-de máá-de ja súan kásá'a-ró.

¹⁴ Ko ruu, tú játa'an in̄i-r̄i sá'a téyíi-rí máá-rí, chí máni jíin cruz Jito'o-yo Jesucristo kús̄i in̄i-r̄i. Chí jíin tú'un cruz n̄i síá-r̄i ñuyívi, te máá ñúyívi suni n̄i síá ruu.

¹⁵ Chí nuu Jesucristo, ni ja xit̄i ndúu, te ni ja tú xit̄i ndúu, tú ní'in tíñu kuti, chí ja ná ndúu jáá in̄i-yo.

¹⁶ Te taká ñayívi káka modo yá'a, tu'un kuaká'nu in̄i-ya jíin tú'un kúndá'ú in̄i-ya-í, ná kóo siki-í jíiná'an-í, jíin siki ñayívi Israel, se'e Dios.

¹⁷ Onde vina te níi-gá kua'an-yo, ma kuá'a-r̄i tu'un ja stá'an ni ñin cháa ruu, chí nuu yíki kúñu-r̄i ndíso-r̄i tuni Jito'o-yo Jesús.

¹⁸ Ñáni jíiná'an-ró, tu'un luu ío in̄i máá Jito'o-yo Jesucristo, ná kóo in̄i añú-ro. Súan ná kóo. Amén.

LA EPISTOLA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS EFESIOS YA'A KUU CARTA JA NI CHAA SAN PABLO APOSTOL NUU ÑAYIVI ÑUU EFESO

Sa'an kúta'u

¹ Máa-ri kúu Pablo, apóstol Jesucristo, ch̄i súan n̄i jata'an in̄i Dios. Te cháa-ri tutu yá'a nuu ñáyivi ndóo, ja káskikuu va'a-i nuu Cristo Jesús, ja káxiukú-i in̄i ñuu Éfeso.

² Tu'un luu jín tú'un kuaká'nu ío in̄i máa Táa-yo Dios jín iní máa Jító'o-yo Jesucristo, ná kóo jín-ró jíná'an-ró.

Nq siki ní teta'an-ya-yó

³ Ná nákana jaa-yó Dios, I'a kúu Táa Jító'o-yo Jesucristo. Luu n̄i sá'a-ya jín-yó jín táká tiñu sá'a Espíritu. Te ichi ándívi sá'a-ya-ún jín Cristo.

⁴ Nátu'un n̄i kaji Dios yóo nuu Jesús onde ná té jukuiñi-ga ñuyívi, náva'a koo ndoo-yó, te tú koo chá'an-yó núu-yá, te kundá'ú in̄i-ya yóo.

⁵ Te n̄i teta'an-ya yóo náva'a naki'in sé'é máa-yá-yó sá'a Jesucristo, ndasa n̄i jata'an ya'a in̄i-ya sá'a-ya,

⁶ náva'a ná nákana jaa-yó-yá jín tú'un luu tu'un va'a ío in̄i máa-yá. Te jín tú'un-ún n̄i ki'in sé'é-yá-yó ndúu jín-yó jín Cristo, I'a kundá'ú in̄i-ya.

⁷ Te I'a-ún, n̄i nakuaan-ya yóo jín ñíñi-yá. Te n̄i chaxio-ya kuáchi-yó jín tú'un luu xaan ío in̄i-ya.

⁸ Te jín tú'un-ún n̄i chítú ndáñ añu-yo onde jín táká tú'un ndíchí, tu'un júku'un in̄i.

⁹ Te tiñu ja ní chaa in̄i máa-yá sáa, ja kúsij iní máa-yá sá'a-ya kuní-ya, ch̄i tu'un sa'í-ún n̄i stá'an-ya núu-yo.

¹⁰ Ch̄i onde ná jínu va'a kivi te kuní Dios ja ñn ká'nu-na nduu ndi'i-ni in̄i nda'a Cristo, vaša ja ká'io in̄i andívi xí vaša ja ká'io in̄i ñuyívi.

¹¹ Te jín Cristo n̄i kani'in-yo tá'u-yo. Te n̄i teta'an Dios yóo, nátu'un n̄i chaa in̄i máa-yá, I'a sá'a taká-ni ndasa jata'an in̄i máa-yá, ndasa kúsij iní máa-yá.

¹² Súan n̄i sá'a-ya, náva'a máa-yó, ja xná'an-ga n̄i kañukuu in̄i-yo Cristo, ná nákana jaa-yó-yá jín tú'un luu máa-yá.

¹³ Te suni róo, n̄i kajini so'o-ró tú'un ndaa. Te jín tú'un va'a-ún n̄i kakaku-ró. Te nuu máa Cristo n̄i kakandija-ró. Te suni máa Espíritu Santo ja ní chísó tú'un-ya, n̄i chaa sello in̄i añu-ro.

¹⁴ Yuán kúu seña ja ní'in-yo tá'u-yo, onde ná ñin-yó máa. Yúan-na te nakana jaa-yó tú'un luu-ya já siki-ún.

Tu'un n̄i jikan ta'u Pablo ja'a yóo

¹⁵ Te suni ruu, n̄i jini tu'un-ri ndasa káandija-ró núu máa Jító'o-yo Jesús, jín ndasa kundá'ú in̄i-ro táká ñáyivi ndóo.

¹⁶ Te ja yúan tú júkuñi-ri ja nákuatá'ú-ri ja róo jíná'an-ró, te núku'un in̄i-ri róo nú jikan ta'u-ri,

¹⁷ náva'a kuní-ro núu máa Dios, I'a xín máa Jító'o-yo Jesucristo, máa Táa-yo, I'a ndíso tu'un luu, te náva'a ná kuá'a-ya modo ndíchí, te stá'an ndijin-ya tú'un nuu-ro.

18 Te stúun-ya iní añú-ro, nává'a kunj-ro ndéja kúu tu'un ñúkuu inj-ro sikí já ní kana-ya xiní-ro, te ndéja kúu ta'u lúu xaən ní'in-ya sikí ñáyivi ndóo.

19 Te kunj-ro ndasa n̄'in xaən sátiñu-ya já'a róó, ñáyivi kákandíja, chí fuerza téyí ndíso-ya.

20 Te fuerza-ún, n̄i jatíñu Dios kiv̄i ní naschakú-ya Cristo ma'ñú ndáyi, jíin já ní súnogo-ya Cristo ichi ndává'a-ya ondé andívi.

21 Te n̄i jani-ya Cristo sikí táká ja kátá'ú tíñu, jíin já kándiso tíñu, jíin já kátin so'o, jíin já kakuñá'nu, jíin sikí táká sí'ví já káskúnání-i, nasu níni kuia ya'a, chí suni táká kuia chaa.

22 Te táká-ni n̄i jañu Cristo sukun ní sá'a Dios. Te n̄i nduu Cristo xiní núu máa tíku'n̄i kákandíja, n̄i sá'a-ya sikí táká-ni.

23 Te tíku'n̄i-ún kúu nátu'un yiki kúñu Cristo, te chítú máa-i jíin máa-ya, chí I'a schítú ñí ká'mu-ni kúu-ya.

2

Ndasa n̄i nama-ya-yó

1 Te máa-ya, n̄i naschakú-ya róó, ja á n̄i kaji'i-ro ní sá'a kuachi-ró jíin já ní kasáña'mu-ró.

2 Chi n̄i kajika-ró jíin máa yúan sáa, nátu'un kásá'a-i inji ñuyivi ya'a, nátu'un kuní máa já tá'ú tíñu nuu tachí. Yuán kúu tach̄i já sátiñu jíin ñáyivi ní'in inji ío vina.

3 Te suni táká máa-yó ní kajika-yó jíin ñáyivi-ún sáa, n̄i kasá'a-yó tíñu n̄i kakanj inji-yo, n̄i kaskíkuu-yó tíñu n̄i kunj yiki kúñu-yó jíin tíñu n̄i kajani inji-yo, te n̄i kakuu-yó ñáyivi ní kitj inji-ya núu, nátu'un nuu sáva-ga-i.

4 Ko inji Dios yí'i kua'a tú'un kúndá'ú inji, te n̄i kundá'ú xaən inji-ya yóó.

5 Te níni n̄i kakuu-yó ndáyi n̄i sá'a kuachi-ún, te n̄i naschakú-ya yóó jíin Cristo. Te jíin tú'un luu ío inji-ya te n̄i kakaku-ró.

6 Te ñin núu-ni n̄i ndukani-ya yóó jíin Cristo. Te suni súan n̄i súnogo-ya yóó ondé andívi jíin Cristo Jesús,

7 nává'a ñí-gá kuia ja cháa-ga, stá'an-ya ndasa kua'a xaən já lúu ío inji-ya jíin tú'un kúmanj-ya jíin-yó jíin Cristo Jesús.

8 N̄i kákandíja-ró, te ja yúan ní kakaku-ró ní sá'a tu'un luu ío inji-ya. Te nasu máa-ró ní kíñi'in, chí ta'u já ní ja'a Dios nuu-yo kúu.

9 Nasu sikí tíñu sá'a-yó ní kakaku-yó, te ja yúan tú ni ñin-i kuu sátéyí-i máa-i.

10 Chí máa-ya n̄i sá'a yóó. Te n̄i sáva'a-ya yóó nuu Cristo Jesús, nává'a sá'a-yó táká tíñu va'a. Chí jíin kiví, n̄i sátu'a Dios tíñu-ún ja káka kuu-yó jíin.

11 Núsáa te ná núku'un inji-ro já chí ñáyivi s̄in nación n̄i kakaku-ró sáa. Ondé sáa, chí nání-de cháa n̄i kaxitj ndúu kuñu-de ja ní sá'a nda'a. Te cháa-ún, n̄i káskúnání-de róó: Ñáyivi tú ní kaxitj ndúu.

12 Te suni ná núku'un inji-ro já ondé kiví sáa, tú ní ká'jin-ro jíin Cristo. Jíká ní ka'jin-ro jíin ñáyivi ñúu Israel. Te jíká xaən ní ka'jo-ró jíin tú'un n̄i keyu'u-ya, ni tú ní káñukuu inji-ro, ni Dios, tú ní jíká-ya jíin-ro iní ñuyivi ya'a.

13 Ko vina jíin Cristo Jesús, te róó ja ní ka'jin jíká-ró ondé kiví sáa, chí a n̄i kakuyani-ró ní sá'a ñíñi Cristo.

14 Chí máa-ya kúu paz nuu-yo, te ja ndéndúu ñuu-ún n̄i nasá'a-ya ñin-na, chí n̄i stuncháa-ya máa xé'ñú já ní sásin yóó n̄i kandij sava ma'ñú-yó.

15 Te xé'ñú-ún ja ní skánaá yóó kúu taká tu'un tá'ú tíñu jíin táninu ndíso máá. Te jíin yiki kúñu-ya ní xnáa-yá taká yuán, náva'a naskétá'an-ya ndéndúú-ún núu máá-yá, te nduu ñin-na ñayivi jáá, te ja yuán sá'a-ya paz,

16 te suni náva'a jíin máá cruz te naskétá'an-ya ndéndúú yuán jíin Dios, chi ñin-na ñayivi ní nduu-ún, te jíin cruz ni xnáa-yá máá já ní kajito u'u tá'an.

17 Te ni kii-ya, te ni jani-ya tú'un paz nuu-ro, já ní ka'jin jiká-ró núu-yá, jíin núu ñayivi já ní ka'jin yani.

18 Chi ja máá-yá kúu ja núña ichi kivi koyo ndendúú-yo núu máá Táa-yo, sá'a suni ñin-ni máá Espiritu.

19 Núsáa te tuká kákuu-ró ñayivi jiká, ni ñayivi tatú, chi ñin-na ni kanduu-ró jíin ñayivi ndóo, te suni tá'an se'e Dios kákuu-ró.

20 Te ni kaja'nu máá-ró siki cimientu ja kákuu apóstol jíin cháa ni kájani tu'un. Te máá Jesucristo kúu yuu ndíso jiki.

21 Te ñí vé'e jakutá'an jíin máá-yá, te já'nu kua'an náva'a nduu ñin ve'e ij sá'a máá Jító'o-yo.

22 Te suni ni kanduu-ró ñin ve'e ni sá'a-ya, náva'a kunchaa Dios iní jíin máá Espiritu.

3

Tu'un yíi tu'un sa'í ndíso Pablo

1 Te ruu Pablo, ja yuán kánde-rí vekaa ja siki Cristo Jesús ja'a róo, ñayivi ñin nación jiná'an-ró.

2 Te ni kajini tu'un-ró ndasa ni ja'a Dios tu'un luu ío iní-ya núu-rí ja'a róo, jáni iní-rí.

3 Chi ni stá'an ndijin-ya tú'un sa'í-ún nuu-rí, nátu'un ni chaa-rí yakú tu'un nuu-ro ká'an ichi yatá.

4 Te nú ka'u-ró, te a kuu juku'un iní-ro ndéja kúu tu'un sa'í Cristo ja jiní-rí.

5 Te tu'un-ún tú ní stá'an-ya núu ní ñin se'e chaa ñí kuiá ni kii ichi yatá. Ko vina ni stá'an ndijin Espiritu-ya núu taká apóstol ndoo-ya, jíin núu cháa kájani tu'un-ya.

6 Te tu'un-ún ká'an ja ñayivi ñin nación, suni ná ní'in tá'an-i ta'u-í, te ñin-na ñayivi ná ndúu-í jíin-yó, te ja ní keyu'u-yá ná ní'in tá'an-i sá'a Cristo jíin máá tú'un va'a.

7 Te siki tú'un-ún jatíñu máá-rí. Te ta'u-ún ni ja'a tu'un luu ío iní Dios nuu-rí, te jíin fuerza-ya ní sá'a-ya-ún.

8 Ruu kúu chaa súchí-ga vásá ñayivi ndóo súchí xáan, te nuu máá-rí ni ja'a-ya tá'u lúu yá'a ja jáni-rí tu'un va'a nuu ñayivi ñin nación, ndasa va'a xaan kaa tu'un Cristo,

9 jíin já stá'an ndijin-rí nuu taká-i ndasa koo máá tú'un sa'í ja ní yisa'í onde sáa iní máá Dios, ía ni sá'a taká-ni.

10 Náva'a taká ja kátá'ú tíñu jíin já kakuñá'nu ichi ándiví, ná kuní jiná'an ndasa kua'a xaan tú'un ndichí Dios ío, sá'a tiku'ni.

11 Nátu'un ni chaa iní-ya ñí káni, te ni skíkuu-ya ní sá'a-ya-un jíin Jító'o-yo Cristo Jesús.

12 Te kákandíja-yó-yá. Te ja yuán máá-yá sá'a ja káchundéé iní-yo, tú yú'ú-yo, kivi koyo-yó núu Dios.

13 Ja yúán ká'an ndá'ú-ri jíin-ró, ja má kúkuí'a iní-ro sá'a tundó'o jito-ri ja sikí róó, chí sua ndeá-ga tu'un luu iní máá-ró sá'a.

14 Ja yúán kúu ja júkuiñi jíití-rí núu máá I'a kúu Táa Jito'o-yo Jesucristo.

15 Te nuu máá-yá kenda sí'ví táká tata ká'io andívi jíin ja ká'io iní ñayívi,

16 chí tu'un luu xaan ío iní-ya, te jikán ta'u-rí nuu-yá ja súan ná yíja va'a iní añú-ro sá'a-ya jíin fuerza ndíso máá Espíritu.

17 Te suni jikán-ri ja ná kúnchaa Cristo iní añú-ro jíná'an-ró sá'a ja kákandíja-ró, náva'a ná kuikín va'a tu'un kúndá'ú iní tá'an iní-ro,

18 te suni náva'a kuu juku'un va'a iní-ro, jíin táká ñayívi ndóo, ndasa káa tu'un jichá, tu'un káni, tu'un kúnú, tu'un súkún, cuenta máá-yá,

19 te suni náva'a ná kuní-ro ndasa kúndá'ú iní Cristo yóo, vaša tú kúu juku'un iní-yo tú'un-ún, te náva'a ku'un chítú ndíi-ro jíin kú'a ñú'un chítú Dios. Achí-ri.

20 Máá-yá, kúu I'a sá'a va'a xaan-gá vásá ja kájani iní-yo xí ja kájikan-yo, chí jíku fuerza-ya iní-yo.

21 Te nuu máá-yá, ná nákana jaa tiku'ni kákandíja sá'a Cristo Jesús. Te súan ná kóo ní káni ní kúia, onde taká kuia chaa. Súan ná kóo. Amén.

4

Fin-ni kákuu-yó sá'a Espíritu

1 Ruu, chí kánde-ri vekaa sikí máá Jíto'o-yo. Te ká'añ ndá'ú-ri jíin-ró ja ná káka kuu-ró nátú'un ío jíin'ún sikí ja ní kana-ya xiní-ro.

2 Te ná kóo súchí vá'a iní-ro. Te ná kóo vítá iní-ro. Te jíin tú'un kúndá'ú iní, te jíin paciencia, ná kuándéé iní-ro jíin tá'an-ró.

3 Ná kuítú iní-ro ja ñin-na naketá'an-ró jíná'an-ró iní máá Espíritu sá'a tu'un kuaká'nu iní.

4 Chí ñin-na ñayívi ío, te suni ñin-ni Espíritu, suni nátú'un ni kana-ya xiní-ro ja ñin-ni tu'un kuñukuu iní-ro, chí yuán kúu ja ní kana-ya xiní-ro,

5 te suni ñin-ni máá Jíto'o-yo ío, jíin ñin-ni tu'un kándíja, jíin ñin-ni tu'un jánducha,

6 jíin ñin-ni máá Dios Táa xiní táká-yo, chí máá-yá ndíto taká-ni, te máá-yá ní sá'a taká-ni, te jíin ndíi-ni ncháa-ya.

7 Ko ná ñin ná ñin-yó, kúta'u-yo tú'un luu ío iní máá-yá ndasa ku'a ja'a máá Cristo nuu-yo.

8 Ja yúán ká'an tutu: Nuú ní ndaa-ya kuá'an-ya ándívi, ni stútú-yá kua'a ja ní yindasu te kua'an-ya jíin. Te ni jacha nuu-ya tá'u núu táká ñayívi, áchí.

9 Te ja súan ká'an: Ni ndaa-ya kuá'an-ya, suni kuní ka'an ja ní kuun-ya ní ja'an-ya onde nuu kúnú-ga chí ñu'un.

10 I'a ni kuun, suni máá-yá kúu I'a ni ndaa kua'an onde nuu súkún-ga andívi, náva'a skíkuu-ya jíin táká tíñu.

11 Te suni máá-yá, ni teta'an-ya sáva ñayívi kí'in apóstol, te sava-ga kani tu'un-ya, te sava-ga skuikín tu'un va'a, te sava-ga kundito tiku'ni, te sava-ga stá'an.

12 Súan ni teta'an-ya, náva'a ná yíja va'a ñayívi ndóo, jíin ja kuátíñu nuu-í, náva'a ná kuá'nu tiku'ni Cristo sá'a.

13 Súan te ná náketá'an ñn núú-yó jíín tú'un kándíja, jíín tú'un kunj-yo núú Sé'e Dios. Te suni ná yja vā'a-yó nátu'un ñn-na-yo, onde chítú kú'a Cristo ñj-yo.

14 Yuán-na te ma nátu'u ñj-yo cuenta suchí lúli, ni ma kivi nduu-yo yá'a yúan jíín sñn sñn sa'an, ndasa kuni chaá xndá'ú ja kándúkú-de tñn yátá-de yóo, sana ñj-yo sá'a-de.

15 Chj sua ná kúñn-ró tú'un ndaa jíín tú'un kúndá'ú ñj, te ná kuá'nu-ró jíín táka tíñu kuni máa l'a kúu xinj, te l'a-ún kúu Cristo.

16 Te ñj máa-yá, ñn-na káñutá'an ññ tíku'ñj, te ndítñn tá'an taká nátu'un taká vāu, te ná ñn ná ñn játíñu ndasa xíin tíñu. Te xndeá tá'an te skuá'nu tá'an jíín tú'un kúndá'ú ñj.

Ñayivi ñúndijin

17 Tu'un yá'a ká'an-ri, chj ká'an ñj'in-ri jíín-ró cuenta máa Jító'o-yo, ja má káka-ga-ro nátu'un kájika sava-ga ñayivi sñn nación, chj kájika kuu-i jíín tú'un kájani sáni ñj máa-i.

18 Ñj kakuñaá nú jiní tuni-i. Te tú ñú'un kuti vida Dios ñj-i, chj tú kájini-i nuu máa-yá, chj ñj'in ñj añú-i.

19 Te ñayivi-ún, ñj kayija-i jíín máa tú'un ñj'in ñj. Te ñj kivi koyo-i jíín tú'un kuaxán ja ná kuitú ñi-i sá'a-i taká tíñu chá'an.

20 Ko róo jíná'an-ró, nasu súan ní káskuá'a-ró ichi Cristo.

21 Te súan ñj kajini so'o-ró tú'un-ya, te ñj kakutu'a-ró ní sá'a-ya, nátu'un ío ndaa tu'un jíín Jesús.

22 Ná cháxio-ró máa cháa tú'ú kí'in-de jíín táka tíñu ñj jika-ró jíín-de ichi yátá, chj máni kuchá'an-de jíín táka tíñu ñáá sá'a-de kuni-de.

23 Te ná ndújáá modo kájani ñj-ro.

24 Te ná núku'un-ró cháa jáá, ja ní kuvā'a-de nátu'un káa máa Dios jíín tú'un ndaa, jíín tú'un ndoo ndija.

25 Núsáa te ná síā-ro tú'un xndá'ú, te ná ká'an ndaa-ro jíín táka tá'an-ró, chj pedazo-yo kánakuni tá'an-yó.

26 Nú kitj ñj-ro te ma sá'a-ró kuáchi. Ni ma kuá'a-ró tú'un ja kitj ñj-ro onde kee ndikandii.

27 Ma kuá'a-ró tú'un kukuu ja'ú jíín-ró.

28 Ñayivi ní sakuí'ná, ma sakuí'ná-ga-i, chj sua ná sátíñu-i. Ná tñn-i taká tíñu va'a jíín ndá'a-i, náva'a ná ní'in-í najjín kuá'a-i nuu ñayivi kánandí'i.

29 Ni ñn tu'un chá'an ma kenda yu'u-ro, chj sua ná ká'an-ro tú'un vā'a ja skuá'nu tá'an, náva'a ñayivi jini so'o-ún ná kéndoo luu ñj-i sá'a.

30 Nde'é-ró náva'a ma kúkuí'a ñj Espiritu Santo Dios sá'a-ró, chj jíín Espiritu ñj jaxin-ya sello róo, onde jñu kivi nákuuan-ya yóo.

31 Taká tu'un uā, jíín tú'un xaān ñj, jíín tú'un kitj ñj, jíín tú'un kákañá, jíín tú'un ká'an ndiva'a, ná cháxio-ró jíín táka tíñu jito u'u tá'an.

32 Chj sua ná kúmanj-ro jíín tá'an-ró. Ná kúndá'ú ñj-ro tá'an-ró. Ná sá'a-ró táká'nu ñj-ro núú tá'an-ró, nátu'un ñj sá'a Dios tuká'nu ñj-ya núu-ro síki Cristo.

5

1 Te róo, ná ndáku-ró Dios nátu'un se'e máa-yá ja maní jíín-yá.

² Te kaka kuu-ró jíin tú'un kúndá'ú iní, nátu'un ní kundá'ú iní Cristo róó, te ní soko-yá máá-yá ja síkí róó, te ní ja'an asun-yá ní soko-yá máá-yá ja ní ja'a-yá máá-yá nuu Dios.

³ Ko tu'un téné, jíin táká tu'un chá'an, xí tú'un too iní, ni ma ndátu'un-ró súan jíná'an-ró, chí tú súan kásá'a ñayivi ndóo.

⁴ Ni ma koo tu'un chá'an, ni tu'un ñáá, ni tu'un ndiyi, chí túu sá'a luu. Chí sua ná nákuatá'ú-ró.

⁵ Chí a kájiní-ro já ío ndaa tu'un yá'a, ja ní ñ ñayivi kájika téné, xí já kásá'a chá'an, xí já too iní (chí ñ-ni kúu-ún jíin já kájatíñu nuu ndosó), tú nani'in tá'u kúti-í ndivi-i iní ñuu nuu tá'ú Cristo tíñu jíin Dios.

⁶ Koto-ró, ma xndá'ú ní ñ-ni róó jíin tú'un sáni, chí ja síkí táká tu'un yá'a te cháa tu'un kití iní Dios síkí táká-i ja tú kájangatu-i.

⁷ Ma kivi nduu-ro jíin-i núsáa.

⁸ Chí kivi sáa, ní kaichaku-ro síkí ñúñáa, ko vina, a kaichaku-ro síkí ñúndijin nuu máá Jító'o-yo. Ná kaka kuu-ró nátu'un kájika kuu ñayivi ñúndijin núsáa.

⁹ Chí tíñu sá'a Espiritu kúu taká ja vá'a, taká ja ío ndaa, taká ja ío ndija.

¹⁰ Ná ndúkú ví-ro táká ja kúsí iní máá Jító'o-yo sá'a-ró.

¹¹ Te ma kivi nduu-ro jíin tíñu ñúñáa ja tú ní'in tíñu, chí sua ná kána jíin-ró núu.

¹² Chí kúka nuu-yo ká'an-yo tíñu kásá'a sa'í-i.

¹³ Ko taká tu'un ja á ní tuun nuu, jini ndijin-yo núu sá'a luz, chí luz kúu ja kíñi'in ndijin taká-ni.

¹⁴ Ja yúan ká'an: Róó ja kákixi, natá'ú núu-ro, ná ndúko-ro má'ñú ndiyi, te Cristo ná stúun-yá núu-ro, áhí.

¹⁵ Núsáa te nde'é vá'a-ró ndasa kájika ñúkúún-ró, nasu nátu'un cháa káñáa, chí nátu'un cháa ndichí.

¹⁶ Ma stívi-ró tiempo, chí kándañáa kivi yá'a.

¹⁷ Núsáa te ma ndúñáa xini-ro, chí sua ná júku'un va'a iní-ro ñún tíñu játa'an iní máá Jító'o-yo.

¹⁸ Ma koo ká'vá-ró síkí vino, chí jíin yúan te jita sáni-ró. Chí sua ná kútú Espiritu iní-ro.

¹⁹ Te ka'an jíin tá'an-ró jíin salmo, jíin yáa máá-yá, jíin yáa Espiritu. Te ichi iní añú-ro ná káta-ro te ná chíñú'ún-ró máá Jító'o-yo.

²⁰ Te nene nakuatá'ú-ró núu máá Táa-yo Dios síkí táká-ni, jíin sí'vi máá Jító'o-yo Jesucristo.

Tu'un kuandatu-yo núu tá'an-yó

²¹ Te kuandatu-ro núu tá'an-ró, chí káchiñú'ún-ró Dios.

²² Te ñasí'í, ná kuandatu-ña núu yí máá-ña, nátu'un nuu máá Jító'o-yo.

²³ Chí yii kúu xini ñasí'í, nátu'un Cristo kúu-yá xini tiku'ni. Te máá-yá kúu I'a náma-ún.

²⁴ Chí nátu'un tiku'ni kájangatu-i nuu Cristo, suni súan ñasí'í ná kuandatu ndi'i-ña núu yí máá-ña.

²⁵ Te róó yii jíná'an-ró, ná kúndá'ú iní-ro ñasí'í-ro, nátu'un ní kundá'ú iní Cristo tiku'ni-yá. Te ní ja'a-yá máá-yá ja tiku'ni-ún,

²⁶ nává'a nasándooyá, te nakacha-yá-ún jíin máá tú'un, nátu'un iní nuu ndúndoó jíin ndúcha,

²⁷ náva'a koo ñin tíku'nj luu kundij nuu máa-yá, ja tú kundiso cha'an, ni tú ti'yi, ni ñin ja súan, chj sua ná koo ndoo, ma kúnchaa cha'an.

²⁸ Suni súan taká yii, ñini ná kúnda'ú inj-de ñasí'í máa-de, nátu'un jíin máa-de. Chi chaa kúnda'ú inj-de ñasí'í de, máa-de kúnda'ú inj-de.

²⁹ Chj tú ni ñin chaa jito u'u-de máa-de, chj sua skée-dé te jito ñúkuún-de máa-de. Suni súan sá'a Cristo jíin tíku'nj-ya.

³⁰ Chj nátu'un pedazo máa-yá kákuu-yó, yiki-yá, kuñu-ya.

³¹ Ja yúan skéndo chaa táa-de náa-de, te kétá'an-de jíin ñasí'í-de, te ñin-na kákuu ndendú-de.

³² Yíi xáan káa tu'un sa'í yá'a. Ko ruu, chj cuenta sikj Cristo jíin sikj tíku'nj ká'an-rj.

³³ Ko ná ñin ná ñin róó, ná kúnda'ú inj-ro ñasí'í máa-ró, nátu'un kúnda'ú inj-ro máa-ró. Te suni ñasí'í, ná koo ja jíin'ún-ña núu yíi-ña.

6

¹ Hijo, kuandatu-ro núu táa-ro, nuu náa-ro sikj máa Jito'o-yo, chi yúan kúu ja vá'a sá'a-ró.

² Chi ya'á kúu xna'an-ga tu'un ja ndiso ta'u, nj tá'ú-yá tiñu: Koo ja jíin'ún-ro núu táa-ro núu náa-ro,

³ náva'a ná kéndo va'a-ró, te ná'an kúchaku-ro ini ñuyivi yá'a. Achí.

⁴ Te róó, táa jíná'an-ró, ma skiti-ro ini se'e-ró jíná'an-i, chj sua ka'nu-ro-í, te stá'an-ro núu-í sikj máa Jito'o-yo.

⁵ Róó mozo jíná'an-ró, kuandatu-ro núu patrón-ro ñuyivi yá'a, jíin tú'un jíin'ún, jíin tú'un yú'ú, jíin tú'un koo kájí ini añú-ro, nátu'un nuu Cristo.

⁶ Ma sá'a-ró tiñu ja kúsij ini ñayivi ndé'é-i nuu, chj sua sá'a-ró nátu'un mozo Cristo. Te kuu inj-ro sá'a-ró ja jata'an inj Dios.

⁷ Te jíin ini jíin añú-ro kuatíñu-ró. Te kani inj-ro ja núu máa Jito'o-yo jatíñu-ró, nasu núu ñayivi.

⁸ Chj a kájinj-ro ja nú tiñu va'a sá'a ñin ñin-ró, jíin ya'á te nani'in-ro ya'u-ró núu máa Jito'o-yo, vasa mozo xí cháa jka kuu ndicha-na.

⁹ Te róó patrón jíná'an-ró, suni súan sá'a-ró jíin-i, te ma síyú'ú-ro-í, chj a kájinj-ro ja ío Jito'o máa-i jíin máa-ró ondé andívi, te ñin núu-ni ndito-ya taká ñayivi.

Ná kúkútu-yo jíin taká tu'un Dios

¹⁰ Te ñin-na tu'un ío, ñañi máni: Ná kuiñi nj'in-ró jíná'an-ró sá'a máa Jito'o-yo jíin fuerza sátíñu máa-yá.

¹¹ Ná kúkútu-ro jíin taká tu'un Dios náva'a ma káka yátá-ró sá'a ja'ú ja ndúkú tñin yátá róó.

¹² Chj nasu kájata'an-yó jíin cháa yí'i niñj jíin kúñu, chj sua jíin ja kákuñá'nu, jíin ja kátñin so'o, jíin taká jito'o ñuyivi yá'a, ja kátá'ú tiñu ñuñáa yá'a, jíin taká tachj ñáá kájika nuu tachj.

¹³ Núsáa te ná kúkútu ndí'i-ró jíin taká tu'un Dios, náva'a ma káka yátá-ró kivi ío tundó'o. Te kundij nj'in-ró ondé nú nj ndí'i nj jinu nj sá'a-ró.

¹⁴ Núsáa te kuiñi nj'in-ró jíná'an-ró. Te chiva'a-ró tú'un ndaa, nátu'un ná kúnu'nj sánchj-ró. Te ná kú'un-ró tú'un skéndo ndaa-ya róó, nátu'un ñin su'nu káa.

¹⁵ Te ná kí'vi-ró tú'un va'a tu'un vindáa vinené, nátu'un ndijan ini ja'a-ro.

¹⁶ Te ío ñn-na t̄u'un kánúú: Jín tú'un kándija te kasu-ro máa-ró, nátu'un ñn nuu tú'ma-ró, chí jín yúan te kuu nda'va ndi'i-ró yáá ñú'un ja skée ja'ú nátu'un ndua.

¹⁷ Te ná kú'un-ró tú'un nama róó, nátu'un kachíní káa. Te nátu'un machete, kuatíñu-ró tú'un Espíritu, chí yúan kúu t̄u'un Dios.

¹⁸ Te nene kakan ta'u-ro te ka'an nda'ú-ro jín-yá, te ná kakán ta'u-ro sá'a máa Espíritu. Te ja yúan ná kóo ndito in̄i-ro, te ja'a táká ñayiv̄i ndóo ná kakán ta'u-ro, te ná ká'an nda'ú-ro.

¹⁹ Te suni ka'an-ro ja'a-rí, náv'a ná chúndéé in̄i-r̄i ndika-r̄i yu'u-rí kani-r̄i t̄u'un va'a t̄u'un sa'i-ya,

²⁰ te ka'an vat̄u máa-rí ndasa kánúú ká'an-r̄i, chí ja siki tú'un-ún j̄ika kuu-r̄i, te nú'ñi-r̄i.

²¹ Tiquico kúu chāa j̄atíñu te skíkuu va'a-de tiñu máa Jíto'o-yo, te man̄i-yo jín-de. Te suni kast̄u'un-de nuu-ro ndasa kua'an tiñu j̄iku-r̄i jín, náv'a kuni ndi'i-ni-ró.

²² Máa ja yúan-ni táji-rí-de kujaa-de nuu-ro, náv'a kuni-ro ndasa kákuu-r̄i, te ndundéé in̄i añú-ro sá'a-de.

²³ Tu'un kuaká'nu in̄i, jín tú'un kúnda'ú in̄i, jín tú'un kándija, ja kí nuu máa Táa-yo Dios jín núu máa Jíto'o-yo Jesucristo, ná kóo jín táká ñani-yo.

²⁴ Tu'un luu ío in̄i-ya ná kóo jín táká ñayiv̄i man̄i ndija-i jín Jíto'o-yo Jesucristo. Súan ná kóo. Amén.

LA EPISTOLA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS FILIPENSES YA'A KUU CARTA JA NI CHAA SAN PABLO APOSTOL NUU ÑAYIVI ÑUU FILIPOS

¹ Máá-rí kákuu Pablo jíin Timoteo, mozo Jesucristo, te káchaa-ri tutu yá'a nuu táká ñayivi ndóo kákandíja nuu Cristo Jesús, ja káxiukú-i iní ñuu Filipos, jíin núu cháa ja kándito-de-i, jíin núu cháa kájatíñu nuu-í.

² Tu'un luu ío iní, jíin tú'un kuaká'nu iní, ja kii nuu máá Táa-yo Dios jíin núu máá Jíto'o-yo Jesucristo, ná kóo jíin-ró jíná'an-ró.

Ja ní nakuatá'ú Pablo nuu Dios

³ Nakuatá'ú-ri nuu Dios máá-rí ndíta'an jínu ja núku'un iní-ri róo jíná'an-ró.

⁴ Nú jikán ta'u-ri, te nene kúsi iní-ri jikán ta'u-ri ja'a róo jíná'an-ró.

⁵ Chi ní chindéé tá'an-ró jíin-ri skáka-yó tú'un va'a onde kiví xnáñúú, te onde vina.

⁶ Te jáni ndija iní-ri ja síjínu ná'ín-yá tíñu va'a ja ní skéjá'á-yá jíin-ró, te súan kuuu-ga-ya jíin onde kiví ndíi Jesucristo.

⁷ Te suni ío va'a ja súan náani iní-ri ja kúu taká róo, chí ñú'un iní añú-ri ja kúu róo, chí ní kani'ín táká-ni yóo tu'un luu ío iní-ya, te káchindéé tá'an-ró jíin-ri kiví kánde-ri vekaa jíin ja káka'an-yo já'a tú'un va'a jíin ja káxndeá-ga-yo.

⁸ Chí Dios kúu testigo-ri ja jini-ya ná ku'a kúu iní-ri ja kúu taká róo, jíin ja maní-rí jíin-ró, nátu'un maní Jesucristo jíin-ró.

⁹ Te jikán ta'u-ri ya'á. Kuni-ri ja ná kúndá'ú-ga iní-ro tá'an-ró, te ná skuá'a-ga-ro júku'un-ga iní-ro tú'un-ya, te ndé'é-ró ndéja ío va'a,

¹⁰ náva'a kuu kuatú'un-ró máá ja vá'a, te suni náva'a ná kóo káji iní-ro, te tú nakuxndí-ya sikí-ro kiví ndíi Cristo,

¹¹ te suni náva'a ná kúkútu-ro jíin tíñu ndaa sá'a Jesucristo. Jían kúu ja nákana jaa-yó Dios, jíin ja ká'an jíin'ún-yó jíin-yá.

Modo ní jika máá tú'un va'a

¹² Ñáni, kuni-ri ja ná kuni-ro ná tundó'o ní ta'an-ri, chí ní jicha-ga tu'un va'a ní sá'a.

¹³ Te taká ñayivi ká'io iní palacio, jíin sáva-ga-i, ní kajini tu'un-i ruu ndasa kánde-ri vekaa ja sikí Cristo.

¹⁴ Te kuachi ja nú-ni-ri kánde-ri vekaa, yuán ní kayija iní sava ñani-yo ja káchiñú'un-de máá Jíto'o-yo. Te ní kachundéé téyí-gá iní-de kájani-de tu'un va'a, te tuká káyu'u-de.

¹⁵ Ndaa, chí sava ñayivi, kájani-i tu'un Cristo sikí tú'un kuásún iní, jíin ja kástátá'an-i. Ko sava-i, suni kájani-i tu'un sikí ja ká'io va'a iní-i.

¹⁶ Te sava-i kájani-i tu'un Cristo ja skuikín-ni-i tixín, te tú ndija-i, chí kákuni-i ja xndeá-ga-i tundó'o vekaa sikí-ri.

¹⁷ Ko sava-i kájani-i tu'un va'a chí kúndá'ú iní-i ruu, te a kájini-i ja ndúkú íchi-ri ka'an-ri ja'a tú'un va'a.

¹⁸ Tú náuñ sá'a núsáá, chí taká-ni modo jichá tu'un Cristo, vasa káka'an sikí-i, xí ká'an ndaa-i. Te ya'á kúu ja kúsi iní-ri sá'a, te ní ma ndí'i kuti ja kúsi iní-ri.

19 Chì jini-ri ja yá'a kúu ja náma ruu, jíin já kájikan ta'u-ro, jíin já chindéé chítuu Espíritu Jesucristo ruu.

20 Chì ñúkuu in-ri, te kuni ndásí in-ri, ja má kúka nuu kúti in-ri, chì sua ná chundéé téyí in-ri, náv'a ná ndúñá'nu Cristo sá'a máa-rí vina, nátu'un ní ní kii-ri, te vasa ná kúu-ri xí kúchaku-ri.

21 Chì ja chakú-ri kúu ja jíkà-ri jíin máa Cristo, te ja kúu-ri kúu ja ní'in-gá-ri.

22 Ko nú kuchaku-ga-ri, te súan ni'in-rí sikí táká tíñu nì sá'a-ri tú jini-ri ndé ichi tñn-ri vii.

23 Chì mǎ'ñú ndéndúú tu'un yá'a kándeé nì'in-ri. Te kúu in-ri no'on-ri kunchaa-ri jíin Cristo. Yuán kúu máa já vá'a xaan-gá.

24 Ko ja ná kúchaku núu-ga-ri kúu ja kánúú-gá ja sikí róo jíná'an-ró.

25 Súan jáni ndija in-ri. Yuán kúu ja jini-ri ja kúkuu-ga-ri jíin-ró jíná'an-ró, náv'a ná kándija va'a-ga-ro, te kusii-gá in-ri.

26 Náv'a kusii-gá in-ri jíná'an-ró jíin Cristo Jesús ja sikí rúu, chì jaá tuku-ri nuu-ro.

27 Mání ná káka kuu va'a-ró jíná'an-ró, nátu'un kánúú máa sikí tú'un va'a Cristo, náv'a vasa ná jáa-ri te kuni-ri nuu-ro, xí vasa ná kunchaa jíkà-rí, ko kuni tu'un-ri róo ja ká'jin nì'in-ró jíin ñn-ni xinì, te jíin já ñn ká'nu-ni kásatiñu nì'in-ró sikí tú'un va'a ja kákandija-yó.

28 Te mǎ yú'ú kuti-ro sá'a ja kájito u'u róo, chì yuán kúu tu'un ja náa íj máa jíná'an, ko róo, a kaku-ró jíná'an-ró, chì yá'a sá'a Dios.

29 Chì nì ja'a Cristo uu tu'un nuu-ro jíná'an-ró. Nasu máa ñn ja ná kándija-ró núu-yá, chì suni ja ná ndó'o-ró já sikí máa-yá.

30 Te suni kándo'o-ró nátu'un nì kajini-ro já ndó'o-ri, te vina a nì kajini tu'un-ró já jiku jíin-rí.

2

Ja ní sásúchí-yá máa-yá

1 Núsáa te jíin tú'un ndéé ío inì Cristo, jíin tú'un kúndá'ú inì-ya yóo skandá-ya róo, jíin tú'un ja ká'jo ñn núu-ró iní máa Espíritu, jíin tú'un manì inì-ro jíin-i, jíin já jíto ndá'ú-ro núu-í.

2 Jíin táká tu'un yá'a ná kúkuu-ró, náv'a kusii xaán in-ri. Te ñn-ni ná káa xinì-ro. Te ñn-ni ná kúndá'ú inì-ro tá'an-ró. Te ñn-ni ná kóo inì-ro jíin ñn-ni ná káni inì-ro.

3 Tú ni ñn ndatiñu sá'a-ró já kuátá'an-ró, xí já sávixi-ro máa-ró, chì sua ná kóo súchí inì-ro jíná'an-ró, te ná táva-ro cuenta ja vá'a-ga kúu tá'an-ró vása máa-ró.

4 Te mǎ kóto-ró tíñu ja kúu máa-ró jíná'an-ró, chì suni ná kóto-ró tíñu ja kúu tá'an-ró.

5 Ná káni inì-ro jíná'an-ró nátu'un nì jani inì Cristo Jesús.

6 Te máa-yá nì kaa-ya nátu'un Dios, ko tú ní ndío inì-ya já jíin fuerza nduu ñn núu-yá jíin Dios.

7 Ko nì sía-ya máa-yá, te nì nduu-ya nátu'un kánda mozo, nì kaku-ya nátu'un jíto chaa.

8 Te nuu ní kenda-ya nátu'un jíkà chaa, te nì sásúchí-yá máa-yá. Te nì jandatu-ya ondé nì jíi-ya, vasa nì jíi-ya jíkà cruz.

9 Ja yúan ní nduñá'nu luu xaḡn-yá n̄j sá'a Dios, te nuu Jesús n̄j ja'a Dios in sí'ví kánúu núu táká-ga sí'ví.

10 Nává'a jíin sí'ví Jesús ná júkuiñi jíti táká ja ká'jin in̄j andí'ví, jíin já ká'jin nuu ñú'un, jíin já ká'jin chíi ñu'un,

11 te taká yu'u ka'ḡn ndaa ja Jesucristo kúu máá Jító'o. Yuán kánakana jaa-ún máá Táa-yo Dios.

12 Ñani máni, nene natu'un n̄j kajandatu-ro núu-rí kivi ní kandij-ri nuu-ro, te suni súan va'a-ga n̄j kasá'a-ró vina vasa jíká ní kanchaa-ri, núsáá te vina ná sátiñu va'a-ró nává'a ná kée va'a ja náma-ró máá-ró. Te jíin tú'un yú'ú, tu'un kisi-i róó, ná sá'a-ró.

13 Chí Dios kúu I'a sátiñu jíin-ró nává'a ná sá'a-ró ndasa kuní maá-yá, jíin ndasa kúsi in̄j máá-yá.

14 Ma kútuku in̄j-ro jíin tíñu kásá'a-ró, ni ma kánaá-ro jíin tá'an-ró.

15 Nává'a tú nañun nákuñdii-ya sikí-ro. Te ma kivi nduu-ro jíin tíñu ñáá. Te kuu-ró sé'e Dios, ñayivi tú cha'an, vasa kájika kuu-ró má'ñú ñayivi yákua yo'o in̄j, jíin má'ñú ñayivi ní'in in̄j. Te ma'ñú ñayivi-ún kástuun-ro natu'un lámpara in̄j ñuyivi.

16 Kutin n̄in-ró tú'un ja kúchaku-ro jíin, nává'a kusii in̄j-ri kivi ndii Cristo. Yúan-na te kunj-ri ja ná tú ní jika kuu sáni-ri, ni tú ní kána sáni tañ-ri.

17 Te nú n̄j jati niñi-ri ja ndúkú-rí skándija-ga-ri róó, yuán kúu natu'un n̄j soko-ri máá-rí nuu-yá. Yuán kúsi in̄j máá-rí, te suni kúsi in̄j-ri onde jíin táká róó jíná'an-ró.

18 Te suni súan ná kúsi in̄j máá-ró jíná'an-ró, te ná kúsi in̄j-ri onde jíin rúu.

Tu'un Timoteo jíin Epafrodito

19 Ko ñúkuu in̄j-ri ja ná kuá'a máá Jító'o-yo Jesús tu'un, te táji yachí-ri Timoteo jaa-de nuu-ro, nává'a ná ndúndéé in̄j-ri nú n̄j jin̄j-ri ndasa ká'io-ró.

20 Chí tú kuti ingá chaa ío yá'a ja in̄j-ni xini kúñava'a jíin-ri natu'un máá-de, ja kuitú in̄j koto ñúkúun róó.

21 Chi taká-de kándúkú-de ja kúu máá-de, ko nasu já kúu Cristo Jesús.

22 Ko a n̄j kajini-ro já bueno sá'a Timoteo. Natu'un se'e jíin táa-i, suni súan n̄j kuu játiñu-de jíin-ri jáni-de tu'un va'a.

23 Núsáá te ñúkuu in̄j-ri táji-ri chaa yá'a jaa-de nuu-ro, te nú n̄j jin̄j-ri ndasa kua'ḡn tíñu jiku-ri jíin.

24 Te jáni ndija in̄j-ri ja kuá'a máá Jító'o-yo tú'un, ja súni máá-rí jaa yachí-ri nuu-ro.

25 Ko n̄j jani in̄j-ri ja kánúu táji-ri ñani-ri Epafrodito jaa-de, chí chaa sátiñu jíin-ri kúu-de, te chindéé tá'an-de jíin-ri. Te suni ndaja'a máá-ró ní kuu-de sáá. Te suni játiñu-de nuu-rí taká nuu nándi'i-ri-de.

26 Chí n̄j kuu xaḡn in̄j-de ja kuní-de nuu-ro jíná'an-ró núu. Te n̄j kukuí'a in̄j-de, chí a n̄j kajini tu'un-ró já ní ku'u-de.

27 Chí jandaa n̄j ku'u-de ja á yani kuu-de núu, ko Dios, n̄j kundá'ú in̄j-ya-dé, ko nasu máá in̄j-de, chí onde nuu, nává'a tú kaa-ga kukuí'a in̄j-ri núu.

28 Núsáá te jíti in̄j-ri n̄j táji-ri-de kujaa-de nuu-ro, nává'a ná kuní-ro núu-dé jíná'an-ró. Te ndusi túku in̄j-ro, te nuu tuká ndukuí'a ndási in̄j-ri.

29 Núsáá te kuatá'ú-ró-de, chí kándija-de nuu máá Jító'o-yo, te ná kóo si in̄j-ri, te ka'ḡn jíñú'ún-ró jíin cháa ja kánda natu'un kaa-de.

³⁰ Chì a yani kuu-de núú, ja síkí tíñu máá Cristo. Te vasa ní jí'í-de ko a nì skíkúu-de tíñu ja tú ní síjínu máá-ró ja kúu ruu.

3

Nq síkí ndúkú ndéé-yó

¹ Te ñn-na tu'un íó ñáñi. Ná kúsiñ iní-ro jíín máá Jító'o-yo. Chì ruu, jandáa, tú kúníni iní-rì chaa-rì suni suni-ni tu'un-ún nuu-ro, ko súan íó seguro-ga ja kúu róó.

² Ma kóto-ró núú tí'ina. Ma kóto-ró núú ñáyivi kás'a tíñu ñáá. Ma kóto-ró núú cháa nì kaxitì ndúu.

³ Chì yóó kákuu chaa nì kaxitì ndúu ndija. Te jíín iní jíín añú-yo káchiñú'ún-yó Dios. Te kákusiñ iní-yo jíín Cristo Jesús. Chì tú káchiñú'ún-yó máá-yó.

⁴ Te nú ndé chaa jáni inì-de ja kúu chiñú'ún-de máá-de, te suni ruu ví'í-gá sá'a-rì núú, chì suni ruu chiñú'ún-rí máá-rí nú súan íó núú.

⁵ Chi nì xitì ndúu ruu nuu uná kivi. Te suni tata Israel kúu-rì. Te suni tá'an tata Benjamín kúu-rì. Te suni hebreo se'e hebreo kúu-rì. Te suni nì chiñú'ún-rí ley ja káchiñú'ún fariseo.

⁶ Te nì jítu iní-rì nì chindikìn-rì tiku'nì nì sá'a ndiva'a-rì jíín-i. Te tú ní nákuñdíí nì ñn ley síkí-rì, chì nì skíkúu ndaa-rì.

⁷ Ko taká tíñu ja kundéé-rì jíín núú, tú sá'a-rì cuenta jíín-ún vína, chì va'a-ga ná náa-ún, te ná chiñú'ún-rí Cristo jáni inì-rì.

⁸ Te jandáa, chì jáni inì-rì ja vá'a-ga ná náa taká tíñu-ún, náv'a ná kuní va'a-rì ja kúu tu'un Jító'o-rì Cristo Jesús, chì jian kúu ja kánúú-gá. Te ja síkí máá-yá nì xnáa-rí taká tíñu, te jáni inì-rì ja máni kuayo kúu. Súan sá'a-rì náv'a kundéé-rí najaa-rì nuu Cristo,

⁹ Te náv'a ñn kivi te a jiní-rì ja kándeé-rì chì Cristo. Ko nasu já sánda-rì máá-rí jíín ley, chì sua ja kéndo ndaa-rì sá'a Dios jíín tú'un kándija-rì, chì kándija-rì nuu Cristo,

¹⁰ náv'a kuní va'a-rì nuu-yá, te kuní-rì ndasa káa fuerza naschakú-yá yóó, te suni ndo'o ta'an-rì jíín-yá, te suni nduu-rì nátu'un káa máá-yá jíín tú'un ja ní jí'í-yá.

¹¹ Chì sanaa te súan kundéé-rí nachaku-rì ma'ñú ndáyi.

¹² Te chá'an-ga kundéé-rí, ni té chá'an-ga yija-rì. Ko ndúkú ndéé-rí kua'an-rì náv'a ná ní'in-rì tu'un-ún, chì ja yúan kúu ja ní ní'in Cristo Jesús ruu.

¹³ Ñáni jíná'an-ró, ruu na tú sá'a-rì cuenta ja á nì kundéé-rì jíín. Ko máni xnáa-rí inì-rì taká ja ní kuu ichi yatá, te skáa-ga-rì ichi núu-rí kua'an-rì jíín.

¹⁴ Te ndúkú ndéé-rí kua'an-rì ná jáa-rì onde nuu íó ku'a, náv'a kundéé-rí ní'in-rí premio ja kuá'a Dios, chì kana-yá xiní-rí kí'in-rì ichi nínu onde jíín Cristo Jesús.

¹⁵ Te ndé yóó nì yija-yó, te súan ná kóo xiní-yo núsáa. Te nú ndé róó sñn xiní káñava'a-ró, suni ya'á ná stá'an Dios nuu-ro.

¹⁶ Ko nú ndasa nì kundéé-yó ní skuá'a-yó, súan ná káka-yó, te suni ñn-ni ná kóo xiní-yo.

¹⁷ Ñáni, ná ndáku-ró rúu jíná'an-ró, te kunchaa nuu-ro ñáyivi kájika súan nátu'un ichi ní stá'an-rì nuu-ro.

18 Chì kua'a ñáyivi kájika kuu-i ichi ñáá, te tinì jínu nì jani-ri tu'un ñáyivi yúan nuu-ro. Te suni ká'an ndé'e-ri jíin-ró vína, ja máa-i kákuu ñáyivi kájito u'u-i tu'un ja ní jì'i Cristo jìka cruz.

19 Te ìin kivì te naa íi ñáyivi-ún, te ndi'i-i. Chì máni chíñú'ún-i toko-í. Te kúsìj iní-i jíin tú'un ja kúka nuu iní-i sá'a núú. Te kaní iní-i ndé'é-i nuu ndátíñu ío iní ñuyívi.

20 Ko ñuu máa-yó kúu onde andávi. Te suni onde yúan káindatu-yó ndíi máa Jító'o-yo Jesucristo, I'a nama yóo.

21 Te máa I'a-ún, nasama-ya yíki kúñu ndá'ú-yo, náva'a nduu nátu'un káa yiki kúñu ndíi ncháa máa-yá. Chì Dios kúu ka'nú-ya táka ja ío, te suni jíin fuerza-ya sá'a-ya-ún.

4

Nene ná kúsìj iní-yo

1 Ñáni máni jíin'an-ró, súan ná kuíñi nì'in-ró jíin máa Jító'o-yo, chì kúu iní-ri róo, te kúsìj iní-ri jíin-ró, te róo kúu nátu'un premio-ri.

2 Te ká'an ndá'ú-ri jíin Evodia, te ká'an ndá'ú-ri jíin Síntique ja ná kóo ñni-xini-ña jíin'an-ña, nátu'un kuní máa Jító'o-yo.

3 Te nuu róo Timoteo, suni ká'an ndá'ú-ri jíin-ró, chì chaa nì chindéé tá'an va'a jíin-rí kúu-ró, te ná kuá'a núu-ró ndá'a núu ñá'an yá'a, chì nì kasátíñu nì'in-ña jíin-rí nì jani-ri tu'un va'a sáa, te suni onde jíin Clemente jíin sáva-ga ñáyivi kásátíñu jíin-rí, chì sí'ví ñáyivi yúan a káyoso núu lista ñáyivi kúchaku ní káni.

4 Nene ná kúsìj iní-ro jíin'an-ró núu máa Jító'o-yo. Inga jínu ká'an-ri jíin-ró: Ná kúsìj iní-ro.

5 Ka'an maní-ro jíin'an-ró náva'a ná kuichá tu'un ki'in nuu táka ñáyivi já súan káa máa-ró. Máa Jító'o-yo a nì kuyani-ya.

6 Ma nándi'i iní-ro sikí ní ñni. Ko ná ká'an-ro jíin Dios onde jíin tú'un kánakuatá'ú-ró, jíin tú'un kájikan ta'u-ro, jíin tú'un káka'an ndá'ú-ro, náva'a ná kuní-ya ndéja kuní máa-ró.

7 Yúan-na te Dios kua'a-ya tú'un vindáa vinené iní añú-ro jíin xini-ro. Vasa tú kájuku'un iní-ro ndasa sá'a-ya-ún, te koto-ya róo onde jíin Cristo Jesús.

8 Náni, máa ñni-na tu'un ío. Tu'un yá'a ná kúndee xini-ro: Taká tu'un ndija, taká tu'un jíin'ú'ún, taká tu'un ndaa, taká tu'un ndoo, taká tu'un maní iní, taká tu'un ja jatú'ún-i, taká nuu ío ja vá'a, jíin táka ja kúu nakana jaa-yó-yá sá'a, yúan ná núku'un iní-ro.

9 Taká tu'un ja ní kakutu'a-ró, jíin tú'un nì kani'in-ro, jíin tú'un nì kajini so'o-ró, jíin tíñu nì kajini-ro sá'a máa-rí, taká yúan ná sá'a máa-ró. Yúan-na te máa Dios, I'a já'a tu'un vindáa vinené, koo-ya jíin-ró.

10 Ko kúsìj xáan iní-ri jíin máa Jító'o-yo, chì vína, vasa kuéé, ko nì kanuku'un iní-ro, te nì kachindéé-ró rúu. Chì súan sá'a-ró kuní-ro núú, ko tú ní ío modo.

11 Nasu já ndá'ú tá'an-ri ká'an-ri, chì ruu, a nì skuá'a-ri kaan-ri jíin nú ndasa-ni tá'an-ri.

12 Jiní-ri kuchaku ndá'ú-ri, te jiní-ri kuchaku kúka-rí. Ndi'i nì skuá'a-ri, te a nì kaan-ri jíin táka, nú ja ndá'a chí-ri, nú ja yita'an nuu-rí, nú ja kúñava'a kua'a-rí, xí já tá'an ndá'ú-ri.

13 Ndi'i-ni kúu sá'a-ri, chì máa Cristo já'a-ya fuerza iní-ri.

14 Ko bueno nì sá'a-ró já ní jito ta'an-ro túndó'o jíin-rí.

¹⁵ Te róó, ñayivi ñúú Filipos, suni a kájiní-ro já ní ìn tiku'ni tú ní kájito tá'an jíin-rí ja kuá'a yakú najíin kúta'u-rí, chí máni róó jíná'an-ró onde kiví ní kejá'á-rí jáni-rí tu'un va'a ná ni kenda-rí vai-rí ñuu Macedonia.

¹⁶ Chí onde ná kánde-ga-rí ñuu Tesalónica ni katáji-ró yakú ja jínu ñú'ún-rí, ni jaa ìn uu jínu.

¹⁷ Nasu ndúkú-rí ja kuá'a-ró núu-rí núú, chí ndúkú-rí ja ná ndeá-ga ta'u-ro núu-yá.

¹⁸ Te a ñáva'a-rí taká ja jínu ñú'ún-rí, te sobra-ga ío. Te a ñú'un chítú iní nda'a-rí, chí ni ní'in-rí ja ní katáji-ró vái jíin Epafrodito. Te kúsi iní Dios sá'a, chí nátu'un ni kasoko vá'a-ró núu-yá, te asun já'an.

¹⁹ Te Dios máá-rí, ná nákuá'a-yá núu-ro taká ja nándi'i-ró, chí kúká máá-yá jíin tú'un ja vá'a ja lúu ío iní Cristo Jesús.

²⁰ Te nuu máá Táa-yo Dios ná nákana jaa-yó-yá ní káni ní kuiá. Súan ná kóo. Amén.

²¹ Ná sándéé iní taká ñayivi ká'io ndoo ni sá'a Cristo Jesús, achi-ro kúni-i. Te ñani-yo já káxiukú jíin-rí yá'a káka'an ja ná sándéé iní-ro jíná'an-ró.

²² Te taká ñayivi ndóo káka'an-i ja ná sándéé iní-ro jíná'an-ró. Te ni kaa-ga káka'an ñayivi káxiukú vé'e César.

²³ Tu'un luu ío iní máá Jító'o-yo Jesucristo, ná kóo jíin taká róó jíná'an-ró. Amén.

LA EPISTOLA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS COLOSENSES YA'A KUU CARTA JA NI CHAA SAN PABLO APOSTOL NUU ÑAYIVI ÑUU COLOSAS

¹ Máá-rí Pablo kúu apóstol Jesucristo, chí súan n̄ jata'an in̄i Dios. Te jín̄n ñani-yo Timoteo,

² káchaa-ri tutu yá'a nuu ñáyivi ndóo, jín̄n núu ñani-yo kákandíja nuu Cristo ja káxiukú-i in̄i ñuu Colosas. Tu'un luu jín̄n tú'un kuaká'nu in̄i ío in̄i máá Táa-yo Dios, jín̄n in̄i máá Jíto'ḡ-yo Jesucristo, ná kóo jín̄n-ró jiná'an-ró.

Tu'un n̄i jikan ta'u Pablo nuu Dios ja'a máa-i

³ Nene kájikan ta'u-rí ja'a róo jiná'an-ró. Te kánakuatá'ú-rí nuu Dios Táa Jíto'ḡ-yo Jesucristo.

⁴ Chí n̄i kajini tu'un-ri róo ja kákandíja va'a-ró núu Cristo Jesús, jín̄n ndasa kájito ndá'ú-ro núu táká ñáyivi ndóo,

⁵ chí káñukuu in̄i-ro ní'in-ro ja yíva'a onde andívi. Tu'un yúan a n̄i kajini tu'un-ró, chí súan ká'an ndaa tu'un va'a.

⁶ Chí tu'un-ún, a n̄i jaá nuu-ro jiná'an-ró, ná tu'un nuu ní ñáyivi, chí ní'in tíñu te ndeá kua'an, suni ná tu'un n̄i sá'a jín̄n-ró onde kívi ní kajini so'o-ró. Te n̄i kajuku'un ndíja in̄i-ro tú'un luu ío in̄i Dios,

⁷ ná tu'un n̄i kutu'a-ró ní sá'a Epafras. Mozo ta'an jín̄n-yó kúu-de. Te kúmani-yo jín̄n-de. Te chaa-ún játíñu va'a-de nuu Cristo ja siki róo jiná'an-ró.

⁸ Chaa-ún, n̄i kastu'un-de tu'un-ró núu-rí ndasa kákundá'ú in̄i tá'an-ró sá'a Espiritu.

⁹ Ja yúan rúu jiná'an-ri, suni tú kájukiñi-ri ja kájikan ta'u-rí ja'a-ro núu-yá onde kívi ní kajini tu'un-ri tu'un-ún. Te kájikan-ri nuu-yá ja ná kuni ndí'i-ró ndasa jata'an in̄i máa-yá, te ná kuni-ro táká tu'un ndíchi jín̄n tú'un júku'un va'a in̄i-ro sá'a Espiritu,

¹⁰ nává'a ná káka kuu luu-ró, ná tu'un kuni máá Jíto'ḡ-yo, te ná kúsiñ vá'a in̄i-yá sá'a-ró jín̄n táká-ni, te ñani tíñu va'a jiku-ró jín̄n, ná ní'in tíñu, te ná júku'un-ga in̄i-ro siki Dios.

¹¹ Te va'a téyí ná yíja taká fuerza-ya in̄i-ro, ná tu'un káa fuerza luu máa-yá, nává'a ná kóo siñ in̄i-ro, te ká'nu koo in̄i-ro, te kuandéé in̄i-ro.

¹² Ná nákuatá'ú-ró núu máá Táa-yo Dios ja ní chí'i-ya fuerza yóo nává'a n̄i in̄i tá'an-yo tá'u-yo jín̄n ñáyivi ndóo ja ká'jin-i nuu ndíi ncháa.

¹³ Chí n̄i ndíñi'in máa-yá yóo in̄i nda'a fuerza ñuñáa, te n̄i xndívi-ya yóo in̄i ñuu nuu tá'ú tíñu Se'e-ya, I'a maní-yá jín̄n.

¹⁴ Te Se'e-ya-ún, chí n̄i ñakuaan-ya yóo jín̄n niñi-yá. Te n̄i sá'a-ya táká'nu in̄i-ya núu-yo jín̄n kuáchi-yó.

Muestra Dios kúu Jesús

¹⁵ Te Se'e-ya-ún kúu muestra Dios, I'a tú jiní ndijin-yo núu. Te xñañúú-gá Se'e-ún, vásá táká ndatíñu ja ní sá'a-ya.

¹⁶ Chí jín̄n máá Sé'e-ya-ún kúu ja ní kuva'a taká ndatíñu ja ká'io andívi, jín̄n ja ká'io in̄i ñuyívi ja jiní-yo núu jín̄n ja tú jiní-yo núu, kúu nuu tá'ú tíñu, kúu nuu

kúñá'nu, kúu ja kátin xinj, kúu ja kándiso tíñu. Ndi'i n̄i kuvá'a n̄i sá'a Dios jíin máa-yá, te kúu cuenta máa-yá.

17 Máa-yá ío xna'an-ga vása ní kuvá'a taká ndatiñu, te taká ndatiñu t̄in n̄i'in máa-yá.

18 Te máa-yá kúu xinj tíku'n̄i, te nátu'un yiki kúñu-ya kúu-ún. Máa-yá kúu nuu kejá'á, te máa-yá n̄i nachaku xna'an-ga maññ ndíyi, náva'a kuñá'nu-ga-ya núu taká-ni.

19 Chi n̄i kus̄i iní máa Dios ja ñú'un tá'an ká'nu-ni-ya jíin máa Sé'e-ya,

20 náva'a naketá'an taká-ni jíin Dios sá'a-ya jíin máa Sé'e-ya. Te jíin niñí Sé'e-ya, I'a n̄i ndo'o jiká cruz, te ná koo paz sá'a-ya sikí máa já ká'io in̄i ñuyivi jíin já ká'io andívi.

21 Te suni súan n̄i sá'a Se'e-ya jíin-ró, ch̄i s̄in sikí ní ka'jin-ró sáa, chi n̄i kajito u'u-ro-yá, te máni tíñu ñáa n̄i kasá'a-ró núu. Ko vina a n̄i naskétá'an-ya róo jíin Dios.

22 Ya'á ní sá'a-ya jíin yiki kúñu-ya já ní j̄i, náva'a nasándoo-ya róo, te ma kunchaa cha'an róo, ni ma kána jíin Dios nuu-ro hora stá'an-ya róo nuu Dios.

23 Súan sá'a-ya nú kuiñi n̄i'in-ró, te kandija ndija-ró, te ni ma násama in̄i-ro jíin tú'un va'a káñukuu in̄i-ro já ní kajini so'o-ró. Chi tu'un-ún a n̄i jichá ññ ñuyivi chí andívi. Te ruu Pablo kúu chaa jatiñu sikí tú'un-ún.

Satiñu Pablo ja'q ñáyivi s̄in naciòn

24 Te kús̄i in̄i-r̄i vina, ch̄i ndó'o-r̄i ja sikí róo jíná'an-ró. Te skikuu yiki kúñu-r̄i ja kumanj-gá ndo'o Cristo in̄i tíku'n̄i máa-yá, ja kúu yiki kúñu-ya,

25 te suni jatiñu-r̄i nuu-ún, ch̄i súan n̄i chaa Dios tíñu sikí-r̄i ja'á róo, náva'a ná ká'an ndi'i-r̄i tu'un Dios jíin-ró.

26 Yuán kúu máa tú'un sa'í ja ní yisa'í onde ná n̄i kejá'á kuiá aná'an jíin ñáyivi. Ko vina a n̄i stá'an ndijin-ya tú'un-ún nuu taká ñáyivi ndoo máa-yá.

27 Ch̄i máa Dios súan n̄i kunj-ya stá'an-ya núu ñáyivi-ún, ndasa kúka kaa tu'un luu ja ndiso tu'un sa'í yá'a, kua'an nuu ñáyivi s̄in naciòn. Te tu'un-ún kúu máa Cristo kánde in̄i-ro, jíin já káñukuu in̄i-ro núu lúu kánchaa-ya.

28 Te tu'un I'a-ún kúu ja kájani-r̄i, te kákana jíin-r̄i nuu taká ñáyivi. Te jíin tú'un ndichí kástá'an ñúukúun-r̄i nuu-í náva'a ná yja va'a taká-i kuiñi-i nuu Cristo Jesús sá'a-r̄i.

29 Te ja sikí yúan sátiñu-r̄i. Te n̄i'in sátiñu-r̄i jíin fuerza máa-yá. Te máa fuerza-ya-ún kúu ja sátiñu téyí jíin-r̄i.

2

1 Ch̄i kuní-r̄i ja ná kuní-ro ndasa ndi'i xaan in̄i-r̄i ja sikí róo jíin sikí taká ñáyivi ká'io in̄i ñuu Laodicea, jíin sikí taká ñáyivi tú kájin̄i kuti núu-r̄i ndasa kaa-r̄i,

2 náva'a ná ndúndéé iní añú-i, te ñin nuu kunchaka manj tá'an-i, te ná júku'un ndi'i in̄i-i taká tu'un luu-ya, náva'a kunj-i tu'un sa'í máa Táa-yo Dios te yuán kúu cuenta Cristo.

3 Ch̄i in̄i nda'a máa-yá yisa'í taká yaka tu'un ndichí, jíin tú'un ja júku'un in̄i-yo sá'a.

4 Te tu'un yá'a ká'an-r̄i jíin-ró jíná'an-ró, náva'a tú ní ñin chaa xndá'ú-de róo, ja kándija-ró ingá tu'un t̄in yátá.

5 Chi vasa kándeé jíká máá-rí, ko nátu'un kándeé-rí jíín-ró, te kúsí iní-rí te ndé'é-rí tíñu va'a kásá'a-ró, chí nì'in kákandíja-ró núu Cristo.

6 Chí nátu'un nì kajatá'ú-ró máá Jító'o-yo Jesucristo, súan ná káka-ró jíín-yá núsáá.

7 Ná nákuikín yo'o-ro iní-ya. Te ná skuá'nu tá'an-ró síkí-yá. Te ná yíja va'a-ró jíín tú'un kándíja, nátu'un nì kutu'a-ró. Te ná ndeá-ga-ro jíín tú'un-ún, onde jíín tú'un nakuatá'ú-ró núu-yá.

Iní nda'a Cristo ncháá taká-ni

8 Koto va'a-ró máá-ró, náva'a tú xndá'ú ni ñin ñayivi róó, jíín síkí tú'un ndíchi ñáá, jíín tú'un vixí sáni, nátu'un ío tanínu cháa, modo kásá'a-de iní ñuyívi yá'a te tú kásá'a-de ja kuní Cristo.

9 Chí jíín máá-yá, te iní yíkí kúñu máá-yá, ncháá ndi'i taká-ni ndasa káa Dios.

10 Te ká'io chítú-ró jíín Cristo. Te máá-yá tñin xiní taká ja tá'ú tíñu, jíín taká ja kándiso tíñu.

11 Te suni jíín máá-yá nì kaxití ndúu-ro, ko nasu jíín ndá'a ní káxiti ndúu-ro. Te nì chaxio-ya taká kuachi ndiso máá-ró, chí Cristo nátu'un nì xiti ndúu-ya róó.

12 Chí ñin núu-ni nì kayuji-ró jíín-yá nuu ní kajanducha-ro, te suni yúan nì kanachaku-ro jíín-yá, chí nì kákandíja-ró tíñu sá'a Dios ja ní naschakú-ya Jesús ma'ñú ndíyi.

13 Ko róó, tú káxiti ndúu-ro núú, te a nì kaji'i-ro ní sá'a taká kuachi-ró. Ko ñin ká'nu-ni nì kanachaku-ro jíín Cristo nì sá'a Dios. Te nì sá'a-ya tóká'nu iní nuu taká ja ní kasáña'mu-ró.

14 Te nì nda'va-ya acta ja tñin sukun-yo te jito u'u yóó núú. Te nì skána-ya, chí nátu'un nì stñin-ya-ún jíín ndúyu kaa jiká cruz.

15 Te nì tevíchí-yá taká ja kátá'ú tíñu jíín ja kándiso tíñu, te nì kiñi'in ndíjin-ya, te nì kakuka nuu. Chí nì kundéé-yá jíín, nì sá'a máá cruz.

16 Ja yúan ma kuá'a-ró tú'un ja nákuxndí ni ñin-i síkí-ro, cuenta síkí ja yee, xí ja jí'i, xí cuenta kivi ío viko, xí ja núkoso yóo, xí síkí kivi ndétatú.

17 Chí yúan kúu nátu'un ñin kuanda'u taká ndatíñu chaá kuee-ga, ko máá jándáa kúu ja cuenta máá Cristo.

18 Ma kuá'a-ró tú'un ja ní ñin ñayivi kasú-i nuu tá'u-ro. Chí kásá'a-i ja súchí iní máá-i, te káchiñ'ún-i taká ndajá'a-yá. Te kákívi nduu-i jíín tú'un ja tú ní kájiní ndíjin-i, te máni kásávi xí sáni-i máá-i. Chí yúkú xiní máá-i.

19 Te tú ká'jin nì'in-i jíín máá I'a kúu xiní. Chí máá-yá kúu ja skuá'nu yíkí kúñu, chí skée máá-ún túchi, te ñútá'an sá'a máá túchi, te já'nu máá sá'a Dios.

20 Chí nú nì kaji'i-ro jíín Cristo síkí taká tanínu iní ñuyívi, te naja ka- jika-ga-ro nátu'un kájika ñayivi ñuyívi. Te naja káandatú-ro núu tú'un yá'a:

21 Ma tñin-ró, ni ma ké'é-ró, ni ma kée-ro, áchí.

22 Chí taká tu'un-ún nini kájatíñu máá, te ndi'i-ni naa. Chí máni tu'un, máni tanínu ja ní jani sáni iní ñayivi kúu-ún.

23 Kájani ndija iní-i ja tú'un ndíchi kúu-ún, chí stétuu-ún-i ja ní'in chiñ'ún-i, te sá'a ja sásúchí iní, te nì'in ndóna máá síkí yíkí kúñu, ko tú ní'in tíñu kuti ja kasú nuu ja kuní máá-i.

3

1 Núsáá te nú n̄i kanachaku-ro jín Cristo, te va'a-ga ná ndúkú-ró tú'un andíví, nuu kánchaa Cristo ichi ndává'a Dios.

2 Ná káni in̄i-ro sikí tú'un ká'io ichi ándíví, nasu sikí tú'un ká'io in̄i ñuyívi.

3 Ch̄i a n̄i kají'i-ro, te vida-ro, a yísá'í, jín Cristo in̄i Dios.

4 Te Cristo, I'a kúu vida-ro-ún, te nú kenda ndijin-ya, yúan-na te suni luu kenda koyo ndijin-ro jín-yá.

Chaa tú'ú jín cháa jáá

5 Ná kasú-ro in̄i yiki kúñu-ró já káa yúkú, nává'a ma sá'a téné, ma kóo chá'an, ma káni ñáá in̄i, ma ndío in̄i, ch̄i ñn-ni kúu-ún jín já chíñú'ún ndosó.

6 Chi ja sikí taká tiñu yúan kúu ja kití in̄i Dios, te ndonda-ya sikí ñáyivi ní'in in̄i.

7 Te suni jín tiñu-ún n̄i kajika-ró núú, ná n̄i kasá'a-ró súan.

8 Ko vina ná sía-ro taká tu'un yá'a núsáá: Tu'un kití in̄i, tu'un xaan in̄i, tu'un káñáá, tú'un ká'an sikí tá'an, jín tú'un chá'an kenda yu'u-ro.

9 Ma xndá'ú tá'an-ró, ch̄i a n̄i chaxio-ró cháa tú'ú-ún kua'an-de jín taká tiñu n̄i sá'a-de.

10 Te n̄i nuku'un-ró cháa jáá. Chi chaa-ún kuajuku'un in̄i-de, kuandujáá-de, nátu'un káa máa-yá ja ní sá'a-ya-dé.

11 Te yúan tú'ú ío s̄in ñáyivi ñúu Grecia jín ñáyivi judío, ni ja ní xití ndúu, te ni ja tú'ú ní xití ndúu, ni ja s̄in yu'u, te ni ja kúu ñáyivi escita, ni ja sátiñu sáni, te ni ja jka kuu ndichá-na, ch̄i Cristo kúu ndí'i-ni, te yí'i-ya in̄i taká-yo.

12 Chi n̄i kají Dios róó. Te ñáyivi ndóo ja maní-yá jín kakuu-ró. Núsáá te níni kúndá'ú in̄i-ro tá'an-ró, te kuman̄i-ro jín tá'an-ró, te koo súchi in̄i-ro, koo paciencia-ro.

13 Kuandéé in̄i-ro jín tá'an-ró, te sá'a-ró tóká'nu in̄i nú jikín nuu-ro sikí tá'an-ró. Chi nátu'un n̄i sá'a Cristo tuká'nu in̄i-ya núu-ro, te suni súan sá'a-ró jíná'an-ró.

14 Te ja kánúu xáan-gá nuu taká tu'un yá'a kúu tu'un kundá'ú in̄i tá'an. Chi tu'un yúan kúu ja skéta'an taká-ni jín já síyja va'a.

15 Te tu'un vindáa vinené ja ndiso máa Dios, ná kút̄in añu-ro. Chi ja yúan ní kana-ya xin̄i-ro ndúu-ró ñn-na ñáyivi. Te suni ná nákuatá'ú-ró jíná'an-ró.

16 Te tu'un Cristo ná kútú ndí'i in̄i-ro, jín ndí'i tu'un ndíchí. Te stá'an-ro núu tá'an-ró. Te ka'an ndá'ú-ro jín-i jín salmo, jín yáa máa-yá, jín yáa Espiritu. Te ichi in̄i añu-ro ná káta luu-ró núu máa Jító'o-yo.

17 Te taká tiñu kásá'a-ró, nú ja ká'an-ro, xí já sá'a-ró kúu, taká ná sá'a-ró jín sí'ví máa Jító'o-yo Jesús. Te ná nákuatá'ú-ró núu máa Taa-yo Dios sá'a Jesús.

Tiñu kánúu skikuu chaa jáá

18 Róó ñásí'í, kuandatu-ro núu yí máa-ró jíná'an-ró, ch̄i súan játa'an in̄i máa Jító'o-yo.

19 Róó yii jíná'an-ró, ná kundá'ú in̄i-ro ñásí'í-ro. Te ma ndúu ua-ro jín-ña.

20 Róó se'e jíná'an-ró, taká tiñu kuandatu-ro núu táa-ro, nuu náa-ro. Ch̄i súan kúsij in̄i máa Jító'o-yo sá'a.

21 Róó táa jíná'an-ró, ma skití in̄i-ro sé'e-ró jíná'an-i, nává'a tú kukuí'a in̄i-i.

²² Róó mozo jíná'an-ró, taká tiñu kuandatu-ro núu patrón-ro ñúyivi yá'a. Ma sá'a-ró tiñu ja kúsi ini ñayivi ndé'é-i nuu, chi sua koo ndaa añú-ro sá'a-ró, te kuandatu-ro núu Dios.

²³ Te taká tiñu kásá'a-ró, koo ini koo añú-ro sá'a-ró. Kani ini-ro ja núu máá Jíto'o-yo kájatíñu-ró, nasu núu ñayivi.

²⁴ Chi a jini-ro ja máá Jíto'o-yo kuá'a va'a-ya tá'u-ro ja kúu ya'u-ró. Chi nuu máá Jíto'o-yo Jesucristo kájatíñu-ró.

²⁵ Ko ñayivi sá'a tiñu ñáá nduta'u túku-i ja ní sá'a-i-ún, chi tú ncháa nuu-yá-i.

4

¹ Róó patrón jíná'an-ró, sá'a va'a-ró jín mozo-ro. Te in nuu kóto-ró núu-í. Chi a kájin-ro ja súni káñava'a-ró máá patrón-ro ándíví.

² Ma júkuñi-ro ja jikán ta'u-ro. Te ná nákuatá'ú-ró, te koo ndito ini-ro jín tú'un-ún.

³ Te suni hora-ún kakan ta'u-ro ja'a-rí jíná'an-ri, nává'a ná kúña Dios ichi káni-ri tu'un, nává'a kuu ka'an-ri tu'un sa'í Cristo, chi ja sikí tú'un-ún kúu ja kánde-ri vekaa,

⁴ chi kuní-ri ká'an ndijin-ri natu'un kánúu ká'an-ri.

⁵ Kaka kuu ñúúú-un-ró jín ñayivi ká'jin sin sikí, te ma stívi-ró tiempo.

⁶ Te nene ka'an asun-ro, ná ja'an ñij tú'un ká'an-ro, nává'a kun-ro ndasa kánúu xndió káni-ró tú'un nuu in in-i.

Tu'un ndéé ni chaa Pablo nuu-í

⁷ Taká tiñu sá'a-ri ná kástu'un Tíquico nuu-ro jíná'an-ró, chi in ñani sátiñu jín-ri nuu máá Jíto'o-yo kúu-de, te bueno jatiñu-de nuu-yá, te maní-yo jín-de.

⁸ Te ja yúan táji-rí chaa yá'a ja-a-de nuu-ro, nává'a ná kuní-ro ndasa kua'an tiñu kakuu-ri jín, te ndundéé ini añú-ro sá'a-de.

⁹ Suni táji-rí Onésimo, te maní-ri jín-de, chi ñani kándija va'a kúu-de, te tá'an máá-ró kúu-de. Te taká ja kúu ichi yá'a, ná kástu'un-de nuu-ro jíná'an-ró, ndasa ío.

¹⁰ Aristarco, chaa kánde ta'an jín-ri vekaa yá'a, sándéé ini-ro áchí-de. Te suni súan ka'an Marcos, sajin Bernabé, te sikí cháa-ún, a ni tá'ú-rí tiñu nuu-ro. Te nú kuja-de nuu-ro, te kuatá'ú-ró-de.

¹¹ Te suni súan ká'an Jesús, chaa nání Justo. Chaa ni kaxiti ndúu kakuu chaa-ún. Mání chaa yá'a kakuu chaa káchindéé tá'an-de jín-ri sikí ñúu nuu tá'ú Dios tiñu, te ío ndéé ini-ri kásá'a-de.

¹² Suni sándéé ini-ro áchí Épafras, chaa kúu tá'an máá-ró, te mozo Cristo kúu-de, te nene jítu ini-de jikán ta'u-de ja'a-ro jíná'an-ró, nává'a ná yija-ró kuñi-ro, te nává'a ná skíkuu nd'i-ró tiñu kuní máá Dios.

¹³ Chi ná ká'an ndaa-ri tu'un-de nuu-ro, ja xa'an jítu ini-de ja kúu róó jíná'an-ró, jín ja kúu ñayivi ñúu Laodicea, jín ja kúu ñayivi ñúu Hierápolis.

¹⁴ Lucas, chaa táná, ja maní-yo jín-de, jín Demas, káka'an-de ja ná sándéé ini-ro.

¹⁵ Ná sándéé ini ñani-yo, chaa káxiukú ini ñúu Laodicea, kachi-ro kúni-de. Suni súan ka'an-ro jín Ninfas, jín tíku'ni ío ve'e-de.

¹⁶ Te nú ni kuu ni kaka'u-ró carta yá'a, te suni ná ká'u tiku'ni ñuu Laodicea sá'a-ró. Te róó, suni ná ká'u-ró ingá ja ndí ichi ñúu Laodicea.

¹⁷ Te kastu'un-ró núu Arquipo: Ná ndúkú ndéé-de skíkuu-de tiñu ni chaa máá Jíto'o-yo sikí-dé, achi-ro kúni-de.

¹⁸Nda'a máá rúu Pablo, n̄i chaa-ri tu'un yá'a ja ná sándéé iní-ro. Te nuku'un in̄i-ro jíná'an-ró já kánde-ri vekaa. Te tu'un luu ío in̄i máá-yá, ná kóo jín-ró jíná'an-ró. Súan ná kóo. Amén.

LA PRIMERA EPISTOLA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSES YA'A KUU CARTA HN JA NI CHAA PABLO APOSTOL NUU ÑAYIVI ÑUU TESALONICA

¹ Máa-rí kákuu Pablo jíin Silvano jíin Timoteo, te káchaa-ri tutu yá'a nuu tíku'ni kákandíja ñuu Tesalónica, ja ká'jin-i nuu máa Táa-yo Dios, jíin núu máa Jító'o-yo Jesucristo: Tu'un luu ío iní-ya jíin tú'un kuaká'nu iní ja kí nuu máa Táa-yo Dios, jíin núu máa Jító'o-yo Jesucristo, ná kóo jíin-ró jíná'an-ró.

Ja ní kandíja va'a-i

² Nene kánakuatá'ú-rí nuu Dios sikí taká róo. Te kánuku'un iní-ri róo, hora kájikan ta'ú-rí.

³ Nene káxdáku-ri róo nuu máa Táa-yo Dios ndasa kásatiñu-ró jíin tú'un kándíja, jíin ndása kákundá'ú iní-ro-í kásatiñu-ró já'a-í, jíin ndása káñukuu ni'in iní-ro, sá'a máa Jító'o-yo Jesucristo.

⁴ A kájini-ri, ñáni, ja Dios kúndá'ú iní-ya róo, te ni kaji-ya róo jíná'an-ró.

⁵ Ko nasu jíin máa tú'un ní jáa tu'un va'a-ri nuu-ro, chí suni ni ja jíin fuerza, jíin Espíritu Santo, te ni kayija iní-ro jíin. Te kájini-ro ndasa clase ñayivi ní kakuu-ri jíin-ró, chí ni kundá'ú iní-ri róo.

⁶ Te ruu jíná'an-ri, jíin máa Jító'o-yo ni kandaku-ró. Te jíin túndó'o xaan ní kajatá'ú-ró tú'un, te ni kakusi iní-ro ní sá'a Espíritu Santo.

⁷ Te ni kanduu-ró ñayivi stá'an ichi núu taká ñayivi kákandíja ío iní ñuu Macedonia jíin ñuu Acaya.

⁸ Chí máa-ró, ni kaskáka-ró tú'un máa Jító'o-yo. Ko nasu máa hn ñuu Macedonia jíin ñuu Acaya, chí ní ká'nu-ni ni jicha tu'un kua'an ja kákandíja-ró núu Dios, te tú nini já ká'an kuti-gá-ni-ri.

⁹ Chí máa-i kájini-i tu'un-ri ndasa ni kivi koyo-ri nuu-ro jíná'an-ró, jíin já ní káxdóo-ró ndosó, te ni ndivi-ró núu Dios ndija, náv'a kuaatíñu-ró núu-yá, chí chakú-ya,

¹⁰ te náv'a kundatu-ró nchá Se'e-ya ichi ándívi, I'a ni naschakú-ya-ún. Te máa Jesús kúu-ya. Te a ni nama-ya yóo nuu tú'un kití iní ja cháa sá'a Dios núu.

2

Ndasa ni sá'a Pablo iní ñuu Tesalónica

¹ Chí a kájini máa-ró, ñáni, ja tú ní jákoyo sáni-ri nuu-ro.

² Chí a kájini-ro já súa ni kando'o-ri xna'an-ga iní ñuu Filipos, te yúan ni kaja'a-de tuká nuu rúu. Te Dios máa-yó, ni nasá'a téyí-yá ruu náv'a a kani-ri tu'un va'a-ya núu-ro, vasa ni kajito-ri túndó'o.

³ Chí tu'un káka'an ndá'ú-ri jíin-ró, tú ndíso tu'un tú'ún, ni tú káchá'an, ni tú xndá'ú.

⁴ Chí natú'un ni jatú'ún Dios ruu jíná'an-ri, te ni chaa tiñu-ya rúu ja káni-ri tu'un va'a, suni súan káka'an-ri. Ko na tú kásá'a-ri natú'un kásá'a ñayivi já kúsi iní tá'an-i sá'a-i, chí sua kúsi iní Dios sá'a-ri, chí máa-yá jító ncha-ya añú-yo.

⁵ Chí a kájini-ro já tú ní káka'an ncha kuti-ri róo, ni tú ní kákutóo iní-ri sikí-ro. Te máa Dios kúu-ya testigo-ri.

⁶ Ni tú ní kándúkú-rí ja kuátú'un ñáyivi rúu, vasa róo xí sáva-ga-i, vasa kuu tá'ú ní'in-rí tiñu nuu-ro núu, chí kájí já apóstol Cristo kákuu-rí.

⁷ Chí sua ní kaka'an vitá-rí jíin-ró nátu'un ñin ña'an ncháka yíkín, ja ñúkuún iní-ña jíin sé'e-ña.

⁸ Te ní kákuundá'ú xaan iní-rí róo, te yuán ní kakuni-rí ja násu máa ñin tu'un va'a Dios kuá'a-rí nuu-ro, chí suni onde jíin añú-rí núu, chí maní xáan-rí jíin-ró.

⁹ Chí a kánuku'un iní-ro, ñáni, ndasa ní kando'o-rí jíin tiñu. Te ní kasátíñu-rí ndúú ñúú-ni, nává'a tú stáa-rí siki ní ñin-ró, nini ní kajani-rí tu'un va'a Dios nuu-ro.

¹⁰ Máa-ró, a kájini-ro, te suni jiní Dios, ndasa ndoo, ndasa ndaa ní kajika-rí jíin-ró, te tú kuachi ní kásá'a-rí nuu máa-ró ñáyivi kákandíja.

¹¹ Te suni a kájini-ro ndasa ní kaka'an ndá'ú-rí jíin ná ñin ná ñin-ró, te ndasa ní kaka'an-rí tu'un ndéé iní jíin-ró, nátu'un ñin cháa jíin sé'e-de,

¹² te ní kaka'an ní'in-rí jíin-ró já ná káka jíñú'ún-ró núu Dios, chí ní kana-ya xiní-ro kí'in-ro núu ñúu luu tá'ú-yá tiñu.

¹³ Ja yuán, suni tú kájukuiñi-rí ja kánakuatá'ú-rí nuu Dios ja ní kajatá'ú-ró tú'un Dios ní kaka'an-rí. Te ní jiní-ro já násu tú'un cháa kúu, chí jandaa máa tú'un Dios kúu, te máa tú'un-ún sátiñu iní róo ñáyivi kákandíja.

¹⁴ Te máa-ró jíná'an-ró ñáni, ñin-ni káta'an-ro jíin tíku'ni ñuu Judea ja kákandíja-i nuu Dios jíin núu Cristo Jesús, chí nátu'un ní kando'o máa-i ní kasá'a cháa judío, te suni súan ní kando'o máa-ró ní kasá'a ñáyivi ñúu-ro.

¹⁵ Chí judío-ún ní kaja'ni-dé máa Jító'o-yo Jesús jíin cháa ní kajani tu'un-ya onde sáa. Te ní kachindikín-de ruu ní kákenda-rí, te tú kúsi iní Dios kásá'a-de, te kándonda-de siki táka ñáyivi.

¹⁶ Te kájasu-de ja ká'an-rí jíin ñáyivi sñin nación nává'a kaku-i. Te súan káskútú ná'in-de ku'a kuachi kándiso-de. Te siki-dé ní cháa ndí'i-ni tu'un kití iní Dios.

Ja ní kuxio núu Pablo

¹⁷ Ko ruu jíná'an-rí, ñáni, a ní kákuuxio núu-rí nuu-ro, ko máa-ni-rí, nasu jíin añú-rí. Te ví'i-gá kándúkú ndéé-rí kájtú iní-rí ja kuní-rí nuu-ro.

¹⁸ Te ja yuán ní kakuni-rí jaa-rí nuu-ro núu, chí ruu Pablo, ñin uu jínu ní kuní ndíja-rí, ko Satanás ní jasú nuu-rí jíná'an-rí.

¹⁹ Chí naún siki káñukuu iní-rí, xí já kákusi iní-rí, xí já kúu premio ja sáña'nu-rí máa-rí. Nasu máa-ró kákuu jñan naún, hora kuiñi-yó núu máa Jító'o-yo Jesucristo kivi ndí-ya.

²⁰ Suu ja siki róo te nduñá'nu-rí te kusí iní-rí jíná'an-rí.

3

Siki tiñu ní sá'a Timoteo

¹ Ja yuán tú ní kándá-rí kundatu-ga-rí, te ní kasánda-rí ja kéndoo máa-na-rí ñuu Atenas jíná'an-rí,

² te ní katájí-rí ñani-rí Timoteo, cháa játíñu nuu Dios siki tú'un va'a Cristo, chí sátiñu ta'an-de jíin-rí, kujaa-de nuu-ro nává'a síyíja-de iní-ro jíná'an-ró, te ka'an ndá'ú-de jíin-ró siki tú'un kákandíja-ró.

³ Nává'a ni ñin-ró ma náyu'ú-ro sá'a tundó'o yá'a, chí róo a kájini-ro já siki tú'un yá'a ní jani-ya yóo.

4 Chĩ onde ná káxiukú-rí jín-ró núú, nĩ kakastu'ún-rí nuu-ro já kóto ná'ín-yó túnd'ó, nátu'un nĩ kata'an-ro te a kájinĩ-ro.

5 Ja yúán súni máa-rí tú ní kándá-rĩ kundatu-ga-ri, te nĩ táji-rí-de kujaa-de ja ná kunĩ-rĩ ndasa kákandíja-ró, chĩ sanaa te nĩ jito nchaa máa-ún róó, te naa sáni tiñu nĩ kasá'a-rĩ.

6 Ko vina, a nĩ nchaa Timoteo nuu-rí ja ní jaa-de nuu-ro. Te nĩ nakani-de tu'un-ró núu-rí jíná'an-rĩ ndasa kákandíja-ró, te kákundá'ú inĩ-ro tá'an-ró, te nene kánuku'un va'a inĩ-ro rúu, te kákuu inĩ-ro kunĩ-ro núu-rí, te suni súan kákuu inĩ-rĩ kunĩ-rĩ nuu-ro.

7 Ja yúán, te nĩ kandundé inĩ-rĩ, ñáni, nĩ sá'a tu'un ja kákandíja-ró, vasa kájito-rĩ túnd'ó, te kánandi'i-rĩ.

8 Te vina a nĩ káñani'in inĩ-rĩ te nú ká'jin nĩ'in-ró jín máa Jító'o-yo.

9 Te ndasa nákuatá'ú-rí nuu Dios ja sikí róó jíná'an-ró, sikí táká tu'un kúsi inĩ-rĩ nuu Dios máa-yó ní kasá'a-ró.

10 Chĩ ndúú ñúú-ni kájikān ta'u téyí-rí ja ná kunĩ-rĩ nuu-ro, te stá'an ndi'i-ga-rĩ ndéja kúmani kándíja-ga-ro.

11 Ko máa Táa-yo Dios jín máa Jító'o-yo Jesucristo, ná chú'un íchí-yá ruu jakoyo-rĩ nuu-ro, kunĩ-rĩ.

12 Te máa Jító'o-yo ná skuá'nu-ya róó te ná xndeá-ya tú'un ja kúndá'ú inĩ-ro tá'an-ró, jín táká-ga-i, suni nátu'un kákundá'ú inĩ-rĩ róó.

13 Náva'a násíyíja-ya añú-ro, te ná kóo ndoo inĩ, náva'a tú kenda ni ñin kuachi sikí-ro núu máa Táa-yo Dios kivi nchá Jító'o-yo Jesucristo jín táká ñayivi ndóo-ya.

4

Ndasa sá'a-yó te kusii iní Dios

1 ñin-na tu'un íó, ñáni. Ná ká'an nĩ'in-rĩ te ná ká'an nda'ú-rĩ jín-ró sikí máa Jító'o-yo Jesús, chĩ nátu'un nĩ kakutu'a-ró já ní kastá'an-rĩ nuu-ro, ndasa kánúú káka-ró, te kusii iní Dios sá'a-ró, súan ná kúkuu-ga-ro jín.

2 Chĩ a kájinĩ-ro ñatún tiñu nĩ katá'ú-rí nuu-ro sikí máa Jító'o-yo Jesús.

3 Chĩ kuní Dios ja ná kóo ndoo-ró, te ma káka téné-ró.

4 Te ná ñin ná ñin-ró ná kunĩ-ro ndasa koo jínú'ún-ró jín ñásí'í-ro, te koo ndoo-ña.

5 Te ma kaní xaan inĩ-ro jásí'í, nátu'un kasá'a ñayivi sñin nación ja tú kájinĩ-i nuu Dios,

6 náva'a tú ni ñin-ró sáña'mu-ró, ni tú xnda'ú-ro ñani-ro sikí tú'un yá'a, chĩ máa Jító'o-yo kúu I'a nani'in tá'an-ya jín táká yuán, nátu'un nĩ kakachi kají-rí nuu-ro.

7 Chĩ tú ní kána Dios xinĩ-yo já kóo chá'an-yó, chĩ ja ná kóo ndoo-yó.

8 Núsáa te chaá ské'ichí tu'un yá'a, tú ské'ichí-de nuu cháa, chĩ sua nuu Dios, I'a nĩ ja'a-ya Espiritu Santo-ya núu-yo.

9 Ko tú ñini já cháa-rĩ tutu nuu-ro sikí já kúnchaka manĩ tá'an-ró, chĩ a nĩ stá'an Dios nuu-ro já kóo manĩ-ro jíná'an-ró.

10 Te suni súan kasá'a-ró jín táká ñani-yo já káxiukú-de ní ñúu Macedonia. Ko káka'an nda'ú-rĩ jín-ró, ñáni, ja ví'í-gá nándeá-ga tu'un manĩ-ún inĩ-ro.

11 Te ná cháa inĩ-ro kúxiukú ná'ín-ró. Te ma kivi nduu-ro ingá tiñu. Te ñin-ró tiñu jín ndá'a-ro nátu'un nĩ katá'ú-rí tiñu nuu-ro.

12 Súan sá'a-ró návꜱ'a ná káka jíñú'ún-ró jíin ñáyivi ká'jin síin siki, návꜱ'a suni tú nandi'i-ró.

Kivi ncháq-ya jíin já náchaku-i

13 Suni kákuni-ri, ñáni, ja ná júku'un inji-ro siki ñáyivi kákixi, návꜱ'a ma ndúku'á inji-ro nátu'un kásá'a sava ñáyivi tú káñukuu inji-i.

14 Chì nú kákandja-yó já ní jí'i Jesús te nì nachaku-ya, suni súan kinaki'in Dios ñáyivi kákixi nuu ndá'a Jesús.

15 Chì ya'á kákastu'ún-ri nuu-ro jíin tú'un máa Jító'o-yo, ja yóo ja káichaku-yo, ja ní kakendoo-yó onde kivi ncháq máa Jító'o-yo, ma kúxnúú-yó xná'an-ga nuu ñáyivi kákixi-ún.

16 Chì máa Jító'o-yo, nuu-ya kí-ya íchi ándíví, te kana jaa-ya, te ka'an jaa ndajá'a ñá'nu andíví, te nde'e clarín máa Dios. Te nachaku xna'an-ga taká ndiyi nuu ndá'a Cristo.

17 Yúan-na te yóo ja káichaku-yo, ja ní kakendoo-yó, ìin ká'nu-ni kaña-ya yóo kí'in-yo jíin-yá ma'ñú vikó nu'ún. Te kita'an-yo máa Jító'o-yo sáva andíví. Te súan kunchaa-yo ní káni jíin máa Jító'o-yo.

18 Te jíin tú'un yá'a ná ká'an ká'nu-ró jíin tá'an-ró núsáa.

5

1 Ko siki kuía jíin kivi, tú níni cháa-ri tutu nuu-ro, ñáni.

2 Chì a kájiní va'a-ró já kivi ncháq máa Jító'o-yo, koo nátu'un cháq ñakuí'ná akuáa.

3 Te nú káka'an-i: Vina te ná'in-ni ío, te ma kí tundó'o. Yúan-na te ìin sanaa-ní te chaq tundó'o siki-í ja náa-í, nátu'un siki ñá'an já já'ncha skáku-ña, te súan ma kúu kaku kuti-í jíná'an-i.

4 Ko máa-ró ñáni, nasu ká'jin-ró ñúñáa. Te ja yúan ma jinú-ya nátu'un ñakuí'ná siki-ro kivi-ún.

5 Chì taká róo kákuu-ró sé'e ñundijin jíin sé'e ndúú, nasu sé'e akuáa ni nasu sé'e ñuñáa kákuu-yó.

6 Núsáa te ma kusú-yo nátu'un sava-ga-i. Chì sua ná kúndito-yó, te ná kóo kuándí'í-yo.

7 Te ñáyivi kákixi, chì akuáa kákixi-i, te ñáyivi kánajini, chì akuáa kánajini-i.

8 Te máa-yó, chì se'e ndúú kákuu-yó, te ná kóo kuándí'í-yo. Te ná kú'un-yó tú'un kándija jíin tú'un kúndá'ú inji tá'an, nátu'un ìin su'nu káa. Te ná kú'un-yó tú'un kuñukuu inji-yo káku-yó, nátu'un kachíní káa.

9 Chì Dios, tú ní teta'an-ya yóo ja kóto u'u-ya yóo, chì sua ja ná káku-yó sá'a máa Jító'o-yo Jesucristo.

10 Te I'a-ún nì jí'i-ya já yóo, návꜱ'a kunchaa ká'nu-yó jíin-yá, vasa kusú-yo xí kúndito-yó.

11 Ja yúan ná ká'an ndéé-ró jíin tá'an-ró. Te ná síyija-ró tá'an-ró, nátu'un kákuu-ró jíin.

Consejo Pablo

12 Te káka'an ndá'ú-ri jíin-ró ñáni, ja kuándatu-ro núu cháa kásátíñu jíin-ró, te kátá'ú-de tíñu nuu-ro já cuenta máa Jító'o-yo te kákana jíin-de nuu-ro.

13 Te ná kóo ja jíñú'ún xa'an-ro núu-dé, te koo maní-ro jíin-de siki tíñu kásá'a-de. Te vindáa vinené ná kúxiuku-ró jíin tá'an-ró.

14 Te káka'an nda'ú-rj jín-ró ñáni, ja kána jín-ró núu cháa kájika ñáá, te ka'an ká'nu-ró jín cháa tú kua'a iní, te kutuu-ró cháa vitá iní, te koo paciencia iní-ro jín táká-i.

15 Te nde'é-ró, ma násá'a ndiva'a-ró jín ní ñin ñayivi, nú nì sá'a ndiva'a-i jín-ró, chj sua nene ná ndúkú-ró tíñu ja kée va'a jín tá'an-ró, jín táká-i.

16 Te nene ná kóo sñ iní-ro jíná'an-ró.

17 Ma júkuiñi-ro ja jikán ta'ú-ro.

18 Ná nákuatá'ú-ró nú naún ndi'i kúu, chj súan kuní Dios ja sá'a-ró núu Cristo Jesús.

19 Ma kasú-ro núu máá Espíritu.

20 Ma sájá'a iní-ro núu tú'un kájani-i tu'un-ya.

21 Ná kóto nchaa vii-ro táká-ni, te nú ja vá'a kúu, te kutiñ nì'in-ró,

22 te nú ja ú'ú kúu, ma kivi nduu-ro jín.

23 Te máá Dios, I'a ndiso tu'un kuaká'nu iní, nasándoo ndi'i-ya iní-ro jíná'an-ró. Te kundito kútu-yá iní-ro, añú-ro, jín yiki kúñu-ró, náv'a tú nakuxndí-ya sikí-ro kivi ncháa máá Jító'o-yo Jesucristo.

24 Te bueno skíkuu máá-yá, I'a nì kana xiní-ro, te súan sá'a-ya.

25 Ñáni jíná'an-ró, kakan ta'ú-ro ja'a-rí jíná'an-rj.

26 Nú káka'an-ro jín ñani-yo, te ndoo titú-ro-í.

27 Káka'an nì'in-rj jín-ró jíná'an-ró sikí máá Jító'o-yo, ja ká'u-ró tutú yá'a nuu táká ñani-yo, chaá ká'io ndoo.

28 Tu'un luu ío iní máá Jító'o-yo Jesucristo ná kóo jín-ró jíná'an-ró. Súan ná kóo. Amén.

LA SEGUNDA EPISTOLA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSES YA'A KUU CARTA UU JA NI CHAA SAN PABLO APOSTOL NUU ÑAYIVI ÑUU TESALONICA

¹ Máa-rí kákuu Pablo jíin Silas jíin Timoteo, te káchaa-ri tutu yá'a nuu tíku'ní kákandíja ñuu Tesalónica, ja ká'jín-i nuu máa Táa-yo Dios, jíin núu máa Jító'o-yo Jesucristo.

² Tu'un luu ío iní-ya jíin tú'un kuaká'nu iní ja kii nuu máa Táa-yo Dios jíin núu máa Jító'o-yo Jesucristo, ná koo jíin-ró jíná'an-ró.

Dios kúu I'a sándaq va'a tiñu-yó

³ Kánakuatá'ú nini-rí nuu Dios ja sikí róó ñáni. Súan ío va'a, chi kuakukútu-gá-ro jíin tú'un kákandíja-ró, te bueno kákundá'ú iní-ro tá'an-ró.

⁴ Ja yuán kákusi iní-rí ja sikí róó jíná'an-ró, hora kánakani-ri tu'un-ró núu tíku'ní máa Dios, ndasa kákandíja-ró, jíin ja ká'jín ní'in-ró, vaša káchindikín-i róó, vaša káta'an-ro túndó'o.

⁵ Yuán kúu ñin tuní ja sándaq ndaa-ya-í, nává'a nani'jin tá'u-ro nájaa-ro iní ñuu nuu tá'ú Dios tiñu, chi ja sikí yuán kándo'o-ró.

⁶ Chi ío va'a ja súni jíin túndó'o nachunaa Dios nuu ñayivi káxdó'o róó.

⁷ Te róó, ñayivi kándo'o, ñin ká'nu-ni ndetátu-ro jíin-rí jíná'an-rí sá'a-ya kivi ja ndii ndijin Jító'o-yo Jesús ichi ándíví, jíin táka ndajá'a-ya ja ká'io ní'in téyíí.

⁸ Te jíin yáa ñu'un kii-ya, te xndó'o-ya ñayivi tú kájito nuu Dios, jíin ñayivi tú kájandatú nuu tú'un va'a máa Jító'o-yo Jesucristo.

⁹ Te máa ñayivi-ún ndo'o-i ja náa-í ní káni sá'a-ya, jíin ja má kúu kivi koyo-i nuu kánchaq máa Jító'o-yo jíin núu lúu ndii ncháa fuerza-ya.

¹⁰ Súan sá'a-ya kivi ncháa-ya ja ndúñá'nu luu-ya sá'a taká ñayivi ndóo-ya, te nává'a naa iní sava ñayivi ndé'é-i nuu-ya kivi-ún sá'a taká ñayivi kákandíja nuu-ya, chi ní kákandíja-ró tú'un ndaa ní kákastu'ún-rí nuu-ro.

¹¹ Ja sikí yá'á, te nene kájikan ta'u-rí ja'a róó, nává'a Dios máa-yó kuva'a iní-ya jíin-ró ja ní kana-ya róó. Te taká tiñu va'a kákuñ-ro ná skíkuu-ya jíin-ró, jíin fuerza-ya, te suni jíin tiñu kásá'a-ró, jíin tú'un kákandíja-ró.

¹² Nává'a ná nákana jaa-i sí'ví máa Jító'o-yo Jesucristo sá'a-ró jíná'an-ró, te suni kuatú'ún-i róó sá'a-ya, chi súan sá'a tu'un luu ío iní Dios máa-yó jíin ja ío iní Jító'o-yo Jesucristo.

2

Sikí ñayivi ñaa kivi ndi Jesús

¹ Te vina káka'an ndá'ú-rí jíin-ró, ñáni, sikí ja ndii máa Jító'o-yo Jesucristo jíin ja ndútútu-yó núu-ya,

² ja má natu'u yachi iní-ro, ni ma kúku'á iní-ro sá'a ñin ja jika kuu, xí tú'un, xí tutú ja sá'a sikí-i ja rúu tájí, cuenta sikí ja á ní kuyani ndaa kivi máa Jító'o-yo.

³ Ma kuá'a-ró tú'un ja xndá'ú kuti ní ñin-i róó. Chi ma cháa kivi-ún onde nú túu ndu'ichi iní kua'a-í-ya, te suni onde ná kenda ndijin máa cháa ja xín kuáchi, chi máa cháa ta'nu ndatu kúu-de.

4 Te ndonda-de kasu-de nuu táká ja káskúnání-i Dios, jíin nuu já káchiñú'ún-i. Ja yúan te nungoo-de iní ve'e ij Dios, te ka'an-de ja Dios kúu máá-de.

5 A tú kánuku'un iní-ro já ondé ná kánchaa-ga-ri jíin-ró, ni ka'an-ri tu'un yá'a jíin-ró jíiná'an-ró.

6 Te vina a kájiní-ro ndéja kúu ja jasú nuu-dé, náva'a onde ná jáa kivi máá-de te kenda ndijin-de.

7 Chí máá tú'un sa'í xíin kuáchi, a yáji ní'ni kua'an, ko ío ja jasú nuu vina, onde ná kúxio-ún.

8 Yúan-na te kenda ndijin máá cháa xíin kuáchi-ún. Te máá Jító'o-yo ká'ni-yá-de nini jíin máá já tiví tachi-ni-ya, te nini ja ndii ncháa kenda ndijin-ya, te xnáa-yá-de.

9 Te chaa-ún kii-de sá'a Satanás, te jíin fuerza ni'in xaan, jíin tuní, jíin tíñu ñá'nu sá'a síkí-ni-de.

10 Te jíin táká tíñu tú jka ndaa, te tíin yátá-de ñayivi náa, kuáchi ja tú ní kajatú'ún-i kumaní-i jíin tú'un ndaa, náva'a kaku-i sá'a-ya núú.

11 Ja yúan te skíi Dios ini-i, te kuñáa xini-í, ja kándija-i ñin tu'un xndá'ú,

12 náva'a nakuxndí-ya síkí táká-i ja tú kákandija-i tu'un ndaa, chí sasua kákusiñ ini-i jíin tíñu tú jka ndaa.

Máa-yá kúu I'q skíkuu

13 Nene kánakuatá'ú níni-rí nuu Dios ja'a róo, ñáni, ja kúndá'ú iní Jító'o-yo róo. Chí máá Dios ni kaji-ya róo onde ná xnáñúú náva'a kaku-ró, te suni jíin Espíritu-ya ndúndo-iní-ro te kandija-ró tú'un ndaa.

14 Ja yúan ní kana-ya xini-ró jíiná'an-ró ní sá'a tu'un va'a káka'an-ri, náva'a ja-a-ro nú ndii ncháa kánchaa Jító'o-yo Jesucristo.

15 Núsáa te kuiñi ni'in-ró ñáni, te kutiin ni'in-ró tú'un ni kakutu'a-ró, kúu jíin tú'un xí jíin tutú-rí.

16 Máa Táa-yo Dios kúu I'q ni kúndá'ú iní yóo, jíin já ní ja'a-ya tú'un koo ndéé ini-yo ní káni, jíin ja kúñukuu va'a ini-yo sá'a tu'un luu ío ini-ya. Te máa-yá, onde jíin máá Jító'o-yo Jesucristo,

17 ná násándéé-yá iní añú-ro jíiná'an-ró, te ná síyija-ya róo síkí tú'un jíin síkí tíñu va'a.

3

1 ñin-na tu'un ío, ñáni. Ná kakán ta'u-ro jíiná'an-ró já'a-rí jíiná'an-ri, náva'a yachí ná kuichá nuu tu'un máá Jító'o-yo kí'in, te ná kuatú'ún-i, natu'un nuu máá-ró jíiná'an-ró,

2 te suni náva'a ná kaku-ri iní nda'a cháa ñáa jíin cháa kástá'an ruu jíiná'an-ri, chí nasu ndí-i-de kákandija.

3 Ko bueno skíkuu máá Jító'o-yo. Te ná síyija-ya ini-ro, te koto-ya róo nuu kíni nuu kuí'a.

4 Te kájani ndija iní-ri, sá'a máá Jító'o-yo, já kaku-ró jíin tíñu ni katá'ú-rí nuu-ro te kuku-ga-ro jíin.

5 Te máá Jító'o-yo, ná stá'an-ya núu añú-ro ndasa koo maní-ro jíin Dios, te ndasa kundiso-ró paciencia Cristo.

Síkí cháa kúxí

6 Ko kátá'ú-rí tíñu nuu-ro, ñáni, jíin sí'ví máá Jító'o-yo Jesucristo, ja kúxio-ró núu táká ñani-yo já kájika kuu kátá-ni-de, chí nasu súan ní kástá'an-ri nuu-ro.

⁷ Chì a kájini máá-ró ndasa kánúú ndáku-ró rúy, chì tú súan ní kájika kuu kátá-ni-rì nuu-ro jíná'an-ró.

⁸ Ni tú ní káyee sání-rì staa síkí ní ìn-ró, chì sua nì kaja'ni-rí máá-rí jín tíñu, te ndúú ñúú-ni nì kasátiñu-rì, te tú ní kúnini iní ni ìn-ró ní kasá'a-rì.

⁹ Nasu já túu derecho-rì kakan-rì núú. Chì sua kuní-rì kuu-rì ìn ejemplo nuu-ro ndasa ndaku-ró rúy.

¹⁰ Chì onde ná káxiukú-ga-rì jín-ró, te nì katá'ú-rí tíñu yá'a nuu-ro, ja nú ndé ìn ñayivi tú kuní-i sátiñu-i, te ma kée-í núsáá.

¹¹ Chi nì kajini tu'un-rì ja kájika kuu kátá-ni sava-i jín-ró, tú kásatiñu kuti-í, chì sasua kájika kuu-i kándúkú tú'un-ni-i tá'an-i.

¹² Te nuu ñayivi-ún kátá'ú-rí tíñu, te káka'an nda'ú-rì jín-i síkí máá Jító'o-yo Jesucristo, ja ná'in-ni ná kóo-i, te ná sátiñu-i, te ní'in-í kee-í síkí máá-i.

¹³ Te róó jíná'an-ró ñáni, ma kuítá-ro já kasá'a-ró tíñu va'a.

¹⁴ Te nú ndé ìn-i tú kuní-i kuandatú-i nuu tú'un-rì ja ká'an carta yá'a, kunchaa nuu-ro-í te ma kétá'an-ró jín-i jíná'an-ró, náva'a ná kúka nuu-í.

¹⁵ Ko ma kóto u'u-ro-í, chì sua kana jín-ró núy-í nátu'un nuu ìn ñani-ro.

¹⁶ Te máá Jító'o-yo, I'a ndiso tu'un kuaká'nu inì, nene ná kuá'a-ya tú'un vindáa vinené inì-ro jíná'an-ró jín táká-ni modo. Te máá Jító'o-yo ná kunchaa-ya jín táká-ro jíná'an-ró.

¹⁷ Ruu, Pablo, áchí-rì ja ná sándéé inì-ro te cháa nda'a máá-rí, chi ya'á-ni kúu ìn tunì ja chísó-rí nuu táká-ni carta-rì. Chì súan cháa-rì.

¹⁸ Tu'un luu ío inì máá Jító'o-yo Jesucristo ná kóo jín táká róó jíná'an-ró. Súan ná kóo. Amén.

LA PRIMERA EPISTOLA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO YA'A KUU CARTA HN JA NI CHAA SAN PABLO APOSTOL NUU TIMOTEO

¹ Máa-rí Pablo kúu apóstol Jesucristo, chí súan nī tá'ú tíñu Dios, I'á náma yóó, jíin Jíto'o-yo Jesucristo, ja kañukuu inī-yo-yá.

² Cháa-rí tutu yá'a nuu Timoteo, se'e ndija-rí ja ní skándija-rí: Tu'un luu ío inī-ya, jíin tú'un kúndá'ú inī-ya, jíin tú'un kuaká'nu inī ja kii nuu máa Táa-yo Dios, jíin núu máa Jíto'o-yo Cristo Jesús, ná koo jíin-ró.

Sikí ñáyivi sīn sīn sa'an

³ Nátu'un nī ka'an nda'ú-rí jíin-ró ja ná kéndoo-ró ñúu Éfeso ná nī ki'in-rí ichi kuá'an-rí ñuu Macedonia, ja ná ká'an nī'in-ró jíin sáva-i, te suni ká'an tuku-rí ja má stá'an-i sīn sīn nuu sá'an,

⁴ ní ma kuá'a-i tu'un ja ná ndúkú kuáchí-i sikí cuento, jíin sikí jíchi tu'un tá'an. Chí sua nákaa-ga kua'an, te skuikín tixín, lugar ja yíja-ga tu'un kándija-yó núu Dios sá'a. Achí-rí.

⁵ Yá'a kúu ja kuní-rí tá'ú-rí tíñu nuu-ro, ja ná kúndá'ú inī-ro-í jíin tú'un koo ndoo inī-ro, jíin tú'un koo va'a inī añú-ro, jíin tú'un kándija ja tú yóso yú'u.

⁶ Ja sikí yúan kájika yátá sáva-i, te kákusīn inī-i kájukuiñi-i sikí tú'un ja tú ní'in tíñu.

⁷ Kákunī-i kuu-i maestro ley, ko ni tú kájuku'un inī-i naún tu'un káka'an-i, ni naún tu'un kájani nī'in-i.

⁸ A kájinī-yo ja ío va'a ley, ko nú koo káji iní-ro jíin.

⁹ Chí a jiní-yo ja ley, tú ní kúva'a ja ndóna sikí ñáyivi vá'a, chí sua ndóna sikí ñáyivi ñáa, sikí ñáyivi tú kájanatú, sikí ñáyivi tú káchíñú'un-i-ya, sikí ñáyivi kásá'a kuachi, sikí ñáyivi kándaa ndiva'a jíin ñáyivi chá'an, sikí ñáyivi kája'ni táa náa, jíin sikí ñáyivi kája'ni ndíyi,

¹⁰ sikí ñáyivi kájika téné, sikí xi'ncha, sikí ñáyivi sakuí'ná ñáyivi, sikí ñáyivi káxndá'ú, sikí ñáyivi kásátú'un, jíin sikí sáva-ga tu'un ja tú káni tá'an jíin tú'un máa-yá ja ío ndéé ndánu.

¹¹ Chí tu'un-ún kúu máa tú'un va'a luu xaan ja vái nuu máa Dios, I'á ii. Te sikí tú'un-ún nī chaa tíñu-ya rúu.

Tíñu nī chaa-ya sikí Pablo

¹² Te nákuatá'ú-rí nuu máa I'á nī ja'a fuerza inī-rí, kúu Cristo Jesús Jíto'o-yo, te nī nakani inī-ya ja cháa skíkuu va'a kúu-rí, te nī chaa tíñu-ya rúu.

¹³ Ko onde saá núu, chí nī ka'an ndiva'a-rí, te nī chindikín-rí-i, te nī stují-rí-i. Ko nī kundá'ú inī-ya rúu, chí tú jiní-rí te nī sá'a-rí, te ní tú ní kándija-rí saá.

¹⁴ Ko tu'un luu ío inī máa Jíto'o-yo, nī ndea-ga inī-rí jíin tú'un kándija, jíin tú'un kúndá'ú inī Cristo Jesús ruu.

¹⁵ Chí ío va'a ja ná kuatá'ú táka-i tu'un ndaa yá'a, ja Cristo Jesús nī kii-ya iní ñuyivi, nává'a nama-ya ñáyivi kándiso kuachi, te ruu kúu máa ja ní kaa-ga nī sá'a.

16 Ko n̄i kundá'ú in̄i-ya rúu, náva'a jíin rúu ja ní kaa-ga n̄i sá'a-ri, te kun̄i-í ndasa ío xaṅ paciencia in̄i Jesucristo, náva'a kuu-ri ḡn muestra nuu ñáyivi kúkuéé-ga kandija-i nuu-yá, te nani'in tá'u-í kuchaku-i ní káni.

17 Núsáa te ní káni ní kúia ná ká'an jíin'ún-yo te ná nákana jaa-yó máa Rey, I'a ndito chakú ní káni, ja tú jí'i-ya, ja tú kúu nde'é ndijín-yo núu-yá, ja máa ḡn-ni-ya kúu Dios ndichí. Amén.

18 Hijo, súan tá'ú-ri tíñu nuu róo Timoteo. Ch̄i jíin kivi ní kaka'an-i ja kúndij máa-ró. Te jíin tú'un n̄i kaka'an-í-ún, te ná skíkuu va'a-ró jíin tíñu jíku-ró.

19 Te kandija n̄i'in-ró, te ná káni va'a in̄i añú-ro, chi tu'un yá'a n̄i kaské'ichi sava-i, te n̄i kasijíta-i máa-i nuu tú'un kándija.

20 Te chaṅ yúan, Himeneo jíin Alejandro kákuu-de, ko n̄i chi'i-ri-de nda'a Satanás, náva'a ná skuá'a-de inga jínu ma ká'an ndiva'a-ga-de.

2

Ndé cuenta kakan ta'u-yo

1 Te ví'i-gá ká'an nda'ú-ri jíin-ró núsáa, ja ná kakán ta'u-ro já'a táka ñáyivi. Ka'an nda'ú-ro jíin-yá ja kúu máa-i, te kakan-ro nú naṅn jínu ní'ún-i, ko nene ná nákuatá'ú-ró já kúu máa-i.

2 Suni ná ká'an-ro já'a táka rey jíin já'a táka chaṅ kakuá'nu, náva'a ná kúxiukú ná'in-yó, te ná kóo paz nuu-yo, te chiñú'ún-yó-yá, te koo ja jíin'ún-yó núu táka-ni.

3 Ch̄i ya'á kúu ja ío va'a te sá'a ja játa'an in̄i Dios, I'a náma yóo.

4 Te máa-yá kuní-ya já táka ñáyivi ná kaku-i, te ná kuní-i ndasa káa máa tú'un ndaa.

5 Ch̄i ío ḡn-ni Dios, suni súan ío ḡn-ni I'a ká'an ja'a táka ñáyivi onde nuu Dios, te I'a-ún, máa cháa Jesucristo kúu-ya.

6 Te I'a-ún n̄i soko-yá máa-yá ja ní nakuaan-ya táka yóo, te onde máa kivi-ún, n̄i kenda testigo sik̄i I'a-ún.

7 Te ja sik̄i yúan ní jani-ya rúu ja kúu-ri apóstol náva'a kani-ri tu'un. Chaṅ jíin stá'an va'a nuu ñáyivi s̄in nación kúu-ri. Te ja ndaa ká'an-ri, te a jíin máa Cristo tú xndá'ú-ri.

8 Te kuní-ri ja ndéni n̄i kuu, te ná kakán ta'u táka chaṅ jíin'an-de. Te ná kóo ndoo nda'a-dé ndukani-de. Te ma kití in̄i-de, te ni ma kánaá-de.

9 Suni súan táka ñasí'í, ná kasú va'a-ña máa-ña jíin sá'ma jíin'ún, ja tú kuka nuu in̄i-yo sá'a. Te nasu sáluu-ña máa-ña jíin lazo, xí oro, xí perla, xí sá'ma ncháa ya'u,

10 Ch̄i sua ná sáluu-ña máa-ña jíin tíñu jíin'ún sá'a-ña, nátu'un kánúu sá'a táka ña'an já káka'an-ña já kachiñú'ún-ña máa-yá.

11 Te ñasí'í, náskuá'a-ña kasú-ña yú'u-ña, te ma ndúkú-ña tá'ú-ña tíñu.

12 Ch̄i tú já'a-ri tu'un ja kánduu ñasí'í stá'an-ña, ni tú tá'ú-ña tíñu nuu cháa, ch̄i ná'in-ni ná kóo-ña.

13 Ch̄i Adán n̄i sáva'a-ya xná'an-ga, te vása ní sáva'a-ya Eva.

14 Ch̄i tú ní xndá'ú ja'ú Adán, ch̄i sua ñasí'í-de n̄i kandija-ña, te n̄i sáña'mu-ña.

15 Ko kaku-ña sá'a ja júku'un se'e-ña, te nú túu sía-ña tú'un kándija-ña jíin tú'un kúndá'ú in̄i-ña, jíin tú'un koo ndoo in̄i-ña, jíin tú'un ja tú kuka nuu-ña sá'a.

3

Ndasa koo chaa ndító tiku'ni

1 Tu'un ndaa kúu ya'a: Nú ñn chaa kuní-de kuu-de chaa kundito tiku'ni, bueno tiñu ndúkú-de.

2 Núsáá te ñni ná kóo jíñú'ún cháa kundito-ún, náva'a tú ndenda kuachi siki-dé. Te ñn máá tú'ún-ni ñasí'í-de ná kóo, te koo ndito iní-de, koo kuandí'í-de, koo káji iní-de, kundá'ú iní-de ñayivi jiká, te koo ñama iní-de stá'an-de.

3 Ma kóo ká'vá-de, ma stují-dé ñayivi. Ma ndío xaan iní-de siki xú'ún. Chi sua ná kóo paciencia iní-de. Ma kútixín-de. Ma kútóó iní-de.

4 Te jíñú'ún ná tá'ú-de tiñu iní ve'e-de, te ná kúñava'a-de se'e ja skíkuu-i tiñu tá'ú núu-í jíñ já kóo jíñú'ún-i.

5 Chi chaa ja tú jiní-de tá'ú jíñú'ún-de tiñu iní ve'e-de, ndasa koto-de tiku'ni Dios núsáá.

6 Ko ma kúu kivi ñn chaa jáá. Te nú túu, chi sanaa te sávixi-de máá-de te ndonda ja'ú siki-dé.

7 Suni kánúú já kúu-de ñn chaa ja kuatú'ún ñayivi-dé, vasa ká'jin-i sñn inga siki, náva'a ma kuakú nchaa-i-de, ni ma ñin yátá já'ú-de.

Ndasa koo chaa jatíñu nuu tíku'ni

8 Suni súan chaa kájatíñu nuu tíku'ni kákandíja, ná kóo jíñú'ún-de, ma kóo títakuá-de, ma kóo ká'vá-de, ni ma ndío xaan iní-de siki xú'ún.

9 Ko ná kóo ndoo iní añú-de, te ná kundijí ñ'in-de jíñ tú'un sa'í kákandíja-yó.

10 Te chaa ya'a, suni kuní ja kóto nchaa-yo-dé xna'an-ga, náva'a kuní-yo nú túu kuachi yí'i siki-dé. Yúan-na te kuu kuatíñu-de.

11 Suni súan ná kóo va'a iní taká ñasí'í, ma ndúkú tú'un-ña tá'an-ña, te ná kóo kuandí'í-ña, te ná skíkuu-ña taká ñaún tiñu kúu.

12 Chaa kájatíñu nuu tíku'ni, suni ñn-ni ñasí'í-de ná kóo, te ná tá'ú vá'a-de tiñu nuu sé'e-de jíñ núu taká iní ve'e-de.

13 Chi chaa kájatíñu va'a, sua skákuu-ga-de máá-de kua'an-de, te káchundéé-gá iní-de sá'a-de siki tú'un kákandíja-yó núu Cristo Jesús.

14 Tu'un yá'a cháa-ri kujaa nuu-ro. Te ñúkuu iní máá-rí jaa yachi-ri nuu-ro.

15 Ko sanaa te kúkuéé-ga te jaa-ri nuu-ro. Te ja yúan cháa-ri ya'a, náva'a kuní-ro ndasa kánúú káka-ró jíñ ñayivi káchiñú'ún Dios. Chi yuán kúu tiku'ni Dios, I'a chakú. Te yuán kándituu te kásákútu-gá máá tú'un ndaa.

16 Ndaa ká'an-ri, ja yí xaan káa máá tú'un sa'í káchiñú'ún-yó: Nj kenda ndijin Dios jíñ yiki kúñu-ya. Te nj kendo ndaa-ya ní sá'a máá Espiritu. Nj kajinj ndajá'a-yá nuu-yá. Nj jichá nuu tu'un-ya núu ñayivi sñn nación. Ñayivi ñúyivi ní kákandíja-i nuu-yá. Nj ndaa-ya kuá'an-ya núu lúu ndí ncháa nj sá'a Dios.

4

Siki tú'un ndu'ichí iní

1 Ko máá Espiritu, a kástu'ún káji núu-yo, nú ná kúyani ndí'i kivi te ndu'ichí iní sava-i jíñ tú'un kákandíja-i. Te kuatú'ún-i máá já ká'an tu'un xndá'ú jíñ sá'an tachí.

2 Kundiso-i uu xiní, te ka'an-i tu'un tú'ún, chi ndukava iní añú-i.

³ M̄a kuá'a-i tu'un t̄anda'a-yo, ni m̄a kuá'a-i tu'un kee-yo s̄ava ndeyu ní s̄a'a Dios ja kuní máa-yá ja ná ní'in cháa kákandija jíin cháa kájiní ichi ndáa, chí kánakuatá'ú-de nuu-yá te káyee-dé.

⁴ Chí taká ja ní s̄a'a Dios ío va'a, te m̄a kúu ské'ichi-yo, te nú ná nákuatá'ú-yó nuu-yá te ná kée-yo.

⁵ Chí jíin tú'un Dios, te jíin tú'un kakan ta'u-yo núu-yá, te a n̄i ndundoo-ni ndeyu-ún.

Chaa j̄atíñu va'a nuu Jesucristo

⁶ Ko nú tu'un yá'a kastu'ún-ró núu taká ñani-yo, chaa j̄atíñu va'a nuu Jesucristo kúu-ró nú s̄uan, chí a n̄i t̄iin tu'un kándija-ró-ún in̄i-ro, onde jíin s̄a'an va'a ja bueno skíkuu-ró.

⁷ Ko taká tu'un yúku, jíin taká tu'un aná'an, ná skána-ró kí'in, te ná skuá'a-ró máni tu'un ja chíñú'ún-yó máa-yá.

⁸ Tiñu ja skuá'a-yó ndúndéé yiki kúñu, chí yaku-ni ní'in tiñu. Ko tu'un chíñú'ún-yó máa-yá, chí taká-ni modo ní'in tiñu, chí vida yá'a jíin vida chaa, bueno kee s̄a'a.

⁹ Tu'un ndaa kúu tu'un yá'a, te ío va'a ja ná kuatá'ú taká-i.

¹⁰ Chí sikí yá'a kúu ja kásatíñu n̄i'in-yó, te kánd'o-o-yó, chí káñukuu in̄i-yo já kúu máa Dios, I'a chakú, chí máa-yá kúu I'a náma taká ñayivi, ko ví'i-gá náma-yá ñayivi kákandija nuu-yá.

¹¹ Tu'un yá'a ná stá'an-ro, te tá'ú-ró tiñu.

¹² M̄a kuá'a-ró tu'un ja kúj'a in̄i ni ñn-i koto-i róo vaša súchí-ró. Te ná kóo va'a-ró, náv'a a ñayivi kákandija kuu ndaku-i róo jíin tú'un ká'an-ro, jíin modo jika kuu-ró, jíin tú'un kúndá'ú in̄i-ro-í, jíin tú'un kándija-ró, jíin tú'un ndoo in̄i-ro.

¹³ Niní kúkuéé-ga-ri te jaq-ri, te ná kuitú in̄i-ro ká'u-ró tutú nuu-í, ná kána jíin-ró núu-í, ná stá'an-ro tú'un nuu-í.

¹⁴ M̄a kúkúxí-ró jíin tá'u ní n̄i'in-ro, chí chaa kákuu nuu, n̄i chaa-de nda'a-dé xin̄i-ro, te n̄i kuta'u-ro yúán, nátu'un n̄i kaka'an-de onde kiv̄i ní kuu-ún.

¹⁵ Ná kúndee tu'un yá'a xin̄i-ro. Te kuuu n̄i'in-ró jíin, náv'a a ná kuní taká-i ndasa bueno kuayija-ró jíin.

¹⁶ Te koto va'a-ró máa-ró jíin tú'un stá'an-ro. M̄a sía-ro. Chí nú s̄uan ná s̄a'a-ró, te bueno nama-ró máa-ró jíin taká ñayivi chú'un in̄i tu'un ka'an-ro.

5

¹ M̄a kána jíin-ró núu cháa ñá'nu, chí sua ka'an nda'ú-ro jíin-de nátu'un jíin táa-ro. Te nuu cháa súchí, ka'an-ro jíin-de nátu'un jíin ñani-ro,

² te nuu ñá'an ñá'nu, nátu'un jíin náa-ro, te nuu ñá'an súchí, nátu'un jíin kuá'a-ró. Te tu'un ndoo ndatu'ún-ró.

³ Te ná ká'an jíñú'ún-ró jíin ñá'an kákendoo ndá'ú, te nú n̄i kákendoo ndá'ú ndija-ña.

⁴ Ko nú ñn ña'an kéndoo ndá'ú ío se'e-ña, xí sé'e t̄ijání-ña, ná kútu'a súchí yá'a xna'an-ga kundiso jíñú'ún-i responsable máa-i in̄i ve'e-i, te ná nákoto-i táa-i náa-i, chí s̄uan j̄ata'an in̄i Dios.

⁵ Te nú ña'an já ní kéndoo ndá'ú ndija kúu-ña, te máa ñn-ña, te ñúkuu in̄i-ña Dios, te nene ká'an nda'ú-ña jíin-yá te jikán ta'u-ña ndúú ñúú-ni nuu-yá.

⁶ Ko nú ña'an jika sikí tú'un s̄i in̄i kúu-ña, vaša chakú-ña, ko nátu'un a n̄i jí'i-ña.

⁷ Tu'un yá'a ná tá'ú-ró tiñu nuu-í, náv'a a tú ndenda kuachi sikí-í.

8 Te nú ñin cháa tú ndító-de tá'an-de, te ví'í-gá nú jíin tá'an máa-de ñi ve'e-de, te a ñi ské'ichi-de tu'un kándija-de nú súan, te cháa ñáa-ga kúu-de vása ñin cháa tú kándija.

9 Ma sá'a-ró cuenta ja ñá'an ní kendgo ndá'ú kúu-ña, te nú té jinu-ga-ña uní xiko uxí kuia-ña, jíin ja máa ñin-ni yii-ña ñi nchaka-ña,

10 jíin ja kájatú'un vá'a-i ja bueno tiñu ñi sá'a-ña, jíin ja ní skuá'nu-ña sé'e, jíin ja ní kundá'ú ñi-ña ñáyivi jíká, jíin ja ní nakacha-ña já'a ñáyivi kákandija, jíin ja ní chindéé-ña ñáyivi káta'an tundó'o, jíin ja ní'in ñi jika-ña jíin táká tiñu vá'a.

11 Ko ña'an súchi ja kéndgo ndá'ú-ña, ma kuátá'ú-ró-ña, chí nú a ñi kaisíki ncháa-ña sikí Cristo, yúan-na te kákuni-ña ja nátanda'a tuku-ña.

12 Nú súan, te ta'nu ndatu-ña sá'a máa-ña, chí tú ní skíkuu-ña tú'un ñi keyu'u-ña xnáñúú.

13 Te suni káskuá'a-ña kée kúxí-ña, kájika-ña ndíta'an ve'e, te nasu máa ñin ja kée kúxí-ña, chí suni sikí cuentú-ni kájika kuu-ña, te kivi nduu-ña ká'an-ña tú'un ja tú ío vá'a.

14 Núsáa, te taká ñasí'í súchi kákendgo ndá'ú, kuní-ri ja ná nátanda'a-ña, náskuá'nu-ña sé'e-ña, ná kóto vá'a-ña vé'e-ña, te ma kuá'a-ña lugar ja ká'an ndiva'a ja'ú sikí-yo.

15 Chí sava-ña a ñi kajika yátá-ña, te ñi kandikin-ña yatá Satanás kája'an-ña jíin.

16 Ko nú ñin cháa kándija, xí ñin ña'an kándija, káñava'a tá'an ja kákuu ña'an ní kendgo ndá'ú, ná kóto-de-ña, te ma cháa-de carga sikí tíku'ñi kákandija, nává'a ní'in tíku'ñi najíin kúu ña'an kákendgo ndá'ú ndija.

17 Ná kóo jíin'ún xáan-ro núu cháa kákuu nuu, te nú kátá'ú vá'a-de tiñu, ko ví'í-gá jíin'ún ná kóo-ró núu-dé nú kájani ñi'in-de tu'un jíin ja kástá'an-de.

18 Chí áchi máa tutú ñi: Ma chú'un-ró ñinu yú'u xndikí jíkó, áchi. Te: Cháa sátiñu kivi, chí ío derecho-de ja kí'in-de ya'u-de, áchi.

19 Ma kuátú'ún-ró ní ñin kuáchi sikí cháa kúu nuu, chí onde nú ío uu xí uní testigo.

20 Te ñáyivi kúkuu jíin kuáchi, kana jíin-ró núu-í, ko ná kuní jíin núu táká-i, nává'a suni ná yú'ú sava-ga-i.

21 Ko onde jíin Dios, jíin máa Jító'o-yo Jesucristo, jíin táká ndajá'a-yá ja ní kaji-ya, ká'an ñi'in-ri tu'un yá'a jíin-ró, ja ná skíkuu vá'a-ró, te ma kúnchaa nuu-ro-í, ma ñin-i kaa ñin-i kuun koto-ró núu-í.

22 Ma xndéé yachi-ro ndá'a-ro xiní ní ñin-i, te ma kivi nduu-ro kuáchi jíin ingá ñáyivi. Koto vá'a-ró máa-ró nává'a ná kéndgo ndoo-ró.

23 Vina te ñi-gá kua'an-yo, ma kó'o-ga-ro máni máa ndúcha, ná kó'o-ró ñin tí'li vino sikí ja sá'a kue'e chí-ro, jíin ja núu-ni núu-ni kú'u-ro.

24 Taká kuáchi kásá'a sava-i, a ñi natuu, te jini-yo ja náku-xndíi-ya sikí yúan, ko kuáchi kásá'a sava-ga-i, chí kuéé-ga te natuu.

25 Suni súan kúu taká tiñu vá'a, chí a ñi natuu, te ja ná té tuká-ún, ma kúu kundee sa'í.

6

1 Taká ñáyivi kákuu mozo kásatiñu sáni-i, ná kóo jíin'ún vá'a-i nuu patrón-i, nává'a tú koo ndiva'a tu'un sikí sí'ví máa Jító'o-yo jíin sikí sá'an-ya.

² Te ñayivi káñava'a-i patrón kákandija, ma sájá'a inji-i nuu-dé siki já ñani-i kákuu cha-a-ún, chi sua ná kuatíñu va'a-ga-i nuu-dé, chi kákandija cha-a-ún ja kájatíñu-i nuu-dé, te manj-dé jíin-i. Súan ká'an ni'in tu'un yá'a, te suni stá'an.

Siki tú'un xndá'ú

³ Te nú ndé in cha-a stá'an-de inga tu'un, te nú tú játú'ún-de ja ío ndaa tu'un máa Jito'o-yo Jesucristo, te nú tú játú'ún-de sa'an ja káchiñú'ún-yó máa-yá,

⁴ máni sávi-xi-de máa-de. Te ni in tu'un tú júku'un inji-de, chi tíxin jáni inji-de, te kánaa-de jíin tú'un ká'an sáni. Te yúan kákuu tu'un kuásún iní, tu'un tíxin, tu'un ká'an ndiva'a, tu'un jáni ñáa inji xini,

⁵ jíin já kákanaa cha-a kándakú'u xini, cha-a tú káñu'un tu'un ndaa inji-de, te kájani inji-de ja ná chiñú'ún-de máa-yá nává'a ni'in-dé xu'ún. Ná kúxio-ró ma kétá'an-ró jíin cháa kándaa súan.

⁶ Ko ja á ni kaan-yó jíin-yá, te káchiñú'ún-yó máa-yá, jíin yúan, chi nátu'un a kua'a ní kani'in-yo.

⁷ Tú naún ní cháa jíin-yó iní ñuyivi yá'a, suni ma kúu kiñi'in-yó ní in ki'in-yo jíin.

⁸ Nú ío ja kée-yo, ío ja kú'un-yó, te si-ñi ná kóo inji-yo jíin.

⁹ Te ñayivi já kákuni-i kuu kúka-i, chi jito nchaa ja'ú-i, te tñin yátá-ún-i. Te yachi kivi-i jíin tú'un ndío ñáa inji-i te sá'a ndiva'a ndituní-i, te náa ñayivi-ún, te sijita-i máa-i sá'a tu'un-ún.

¹⁰ Chi nú xu'ún kumanj-yo jíin, te siki yúan kaku taká tiñu ñáa. Yúan ní kandio inji sava-i, te ni kasia-i ichi kákandija-i. Te ni kivi tundó'o xaan iní añú-i.

Tu'un ndúkú ndée kándija va'a

¹¹ Ko róo, cha-a játíñu nuu Dios kúu-ró, te ná kúnu-ró kóto-ró taká tiñu yá'a. Te ná ndúkú-ró já skíkuu-ró tiñu ndaa, tu'un káchiñú'ún-yó máa-yá, tu'un kándija, tu'un kúndá'ú inji tá'an, tu'un paciencia, tu'un súchi iní.

¹² Ná ndúkú ndée-ró kándija va'a-ró, te suni ná sá'a-ró fuerza ni'in tá'u-ro kúchaku-ro ní káni, chi ja yúan kúu ja ní kana-ya xini-ro, te ni ka'an ndaa-ro tú'un-ya ní kajini kua'a ñayivi.

¹³ Te onde jíin Dios tá'ú-rí tiñu yá'a nuu-ro, chi ja máa-yá, te chakú taká ndatíñu, te suni jíin Jesucristo, I'a ni ka'an ndaa taká tu'un nuu Poncio Pilato, ká'an-ri.

¹⁴ Ná skíkuu va'a-ró jíin tiñu tá'u núu-ro, nává'a ma kúchá'an, ni ma kuakú ncha-a-i, onde kivi ndí máa Jito'o-yo Jesucristo.

¹⁵ Chi in kivi te kunj ndijin-yo kí-ya, sá'a máa I'a kúsi iní-yo jíin. Te I'a-ún, máa in-ya kúñá'nu, te kúu-ya Rey nuu taká rey, te Jito'o nuu taká jito'o.

¹⁶ Te máa in-ya kúu I'a ndíto chakú ní káni. Te ncháa-ya in lugar nuu ndí ncháa, te ma kúu ja ni in-i yúan. Te ñayivi tú ní jini ndijin nuu-yá, ni ma kúu kuti. Nuú máa-yá ná kóo tu'un jíñú'ún, te ná tá'ú máa-yá tiñu ní káni. Amén.

Siki tú'un kúka

¹⁷ Nuú taká ñayivi kúka ká'io inji ñuyivi yá'a, ná tá'ú-ró tiñu ja má sávi-xi-i máa-i. Ni ma kúñukuu inji-i kaaku-i jíin xú'ún, chi yachi náa-ún. Chi sua ná kúñukuu inji-i kaaku-i sá'a Dios, I'a chakú, chi máa-yá ja'a kua'a-ya taká-ni ndatíñu nuu-yo ja kúsi iní-yo sá'a.

¹⁸ Ná sá'a va'a-i jíná'an-i. Ná kúu kúka-i jíin taká tiñu va'a sá'a-i. Yachi ná kóto tá'an-i, te yachi ná chíndée tá'an-i.

¹⁹ Súan te kayá-i táká tiñu va'a siki máá-i ja kúu-i kuiá chaa, chí súan te kutiin-i ichi kúchaku ndija-i.

²⁰ Ko róó Timoteo, ma sía-ro táká tu'un ni chi'i-ri nda'a-ro. Te ma kivi nduu-ro jín táká tu'un yúkú tu'un sáni, jín táká tu'un ndichí ñáá, ja jasú nuu máá tú'un júku'un ndaa iní.

²¹ Chí súan ni kajatú'un sáva-i tu'un yúkú-ún. Te ni kaxnáa-í ichi ndiso tu'un kákandija-yó. Tu'un luu ío iní máa-ya ná kóo jín-ro. Súan ná kóo. Amén.

LA SEGUNDA EPISTOLA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO YA'A KUU CARTA UU JA NI CHAA SAN PABLO APOSTOL NUU TIMOTEO

1 Máa-rí kúu Pablo apóstol Jesucristo, chī súan nī jata'an inī Dios, chī a nī keyu'u-yá kua'a-ya tú'un kuchaku-yo sá'a Cristo Jesús.

2 Cháa-rī tutu yá'a nuu Timoteo, se'e-rī ja maní-rí jíin: Tu'un luu ío inī-ya, jíin tú'un kúndá'ú inī-ya yóo, jíin tú'un kuaká'nu inī ja kí nuu máa Táa-yo Dios, jíin já kí nuu máa Jíto'o-yo Jesucristo, ná kóo jíin-ró.

3 Nákuatá'ú-rí nuu Dios, te jíitínu-rī nuu-yá nátu'un nī kasá'a vuelú-rī, te tú náku-xndíi añú-rī sikí-rí. Te tú júkuiñi kuti-rí ja núku'un inī-rī róo, hora jikán ta'u-rí ndúú ñúú-ni.

4 Kúu inī-rī kunj-rī nuu-ro, náva'a kusii xáan iní-rī, chī núku'un inī-rī ndasa nī nda'j-ro.

5 Chī a nī nuku'un inī-rī ndasa káji kándija-ró, te suni súan nī kandíja naná ñúu-ro Loida xna'an-ga, jíin náa-ro Eunice. Te jáni ndija inī-rī ja súní súan ncháá tu'un kándija-ún inī máa-ró vīna.

6 Ja yúán xndáku-rī nuu-ro, ja ná náskandá jáa-ró máa tá'u ní ja'a Dios nuu-ro, ja ní ní'in-ro ná nī chaa-rī nda'a-rí xiní-ro.

7 Chī tú ní já'a Dios iin modo jo nuu-yo, chī sua ja ná kuíni nī'in-yó, jíin já ná kúndá'ú inī-yo-í, jíin já ná kóo kuándí'i-yo.

Mā kúka nuu-yo sikí tú'un máa-yá

8 Núsáa te mā kúka nuu-ro káni ndaa-ro tú'un máa Jíto'o-yo, ni tu'un ruu cháa kándeé vekaa ja sikí máa-yá. Chī sua ná kóto ta'an-ro túndó'o sikí ja jáni-ró tú'un va'a, chī ja sikí yúán ní ja'a Dios fuerza inī-yo.

9 Chī nī nama-ya yóo, te nī kana-ya xiní-yo ndúndoo-yó, ko nasu sikí tíñu kásá'a-yó, chī sua ñúkuún máa-yá nī sá'a-ya jíin tú'un luu ío inī-ya, chī onde ná té chá'an-ga kéjá'á táka kuia, te nī ja'a-ya tú'un-ún nuu-yo ní sá'a Cristo Jesús.

10 Ko vīna a nī kenda ndijin tu'un-ún nī sá'a ja ní kenda Jesucristo, l'a náma yóo. Te máa-yá nī janchaa-ya kué'e kuu-yo. Te jíin máa tú'un va'a nī stá'an-ya núu-yo ndasa kuchaku-yo te mā kúu-ga-yo.

11 Te nī chaa-ya tíñu sikí-rí kúu-rī apóstol kani-rī tu'un-ún, te stá'an-rī nuu ñáyivi sīn naciún.

12 Te ja sikí yúán jíto-rī túndó'o yá'a. Ko tú kúka nuu-rí, chī a jiní-rī ndé nuu kándija-rī. Te jáni ndija inī-rī ja kúu kundito-ya já ní chí'i-rī nda'a-yá, onde ná jáa máa kivi.

13 Ná kúkuu nī'in-ró jíin íchi tú'un va'a ndasa nī jini so'o-ró ní ka'an-rī. Te ná kúndij-ro jíin-ún modo kándija-ró jíin já kúndá'ú inī-ro-í sá'a Cristo Jesús.

14 Ná kóto-ró tú'un ndaa ja ní ja'a Espíritu Santo nuu-ro, chī ncháa-ya iní-yo.

15 A jiní-ro já táka ñáyivi káxiukú ñúu Asia, nī kaskéndoo-i ruu, te uu-i kákuu Filgo jíin Hermógenes.

16 Ná kúndá'ú inī máa Jíto'o-yo ñáyivi káxiukú vé'e Onesíforo, chī kua'a vuelta nī nani'in iní-rī nī sá'a-de, te tú ní kúka nuu-dé vasa nú'ni-rī kándeé-rī vekaa.

¹⁷ Chĩ sasua nĩ nandúkú ví-dé ruu, te nĩ ndenda-ri nĩ sá'a-de, ná nĩ kandee-de Roma.

¹⁸ Ná kuá'a máá Jító'o-yo tú'un ja máá I'a kúu Tatá, ná kúndá'ú inĩ-ya-dé máá kivi-ún. Te a jinĩ va'a máá-ró ndasa xaan ní jatĩũ-de nuu-ri inĩ ñuu Éfeso.

2

Máá-yó nátu'un soldado va'a Jesucristo

¹ Ko róo, hijo máni, ná ndúndáján inĩ-ro jín tú'un luu ío inĩ Cristo Jesús.

² Te tú'un nĩ jinĩ so'o-ró ní ka'an-ri onde jín kuá'a ñayivi ní kajinĩ, tú'un yá'a ná chí'i-ró inĩ nda'a sáva cha skĩkuu va'a, nává'a suni kuu stá'an tuku máá-de nuu sáva-ga-i.

³ Ko róo, ma yú'ú-ro kóto-ró túndó'o, nátu'un ñn soldado va'a Jesucristo.

⁴ Ni ñn cha kájatá'an, tú sátéũ-de máá-de jín tíũ ñuyivi, nává'a kusĩ inĩ máá cháa nĩ chaa tíũ soldado sikĩ-dé.

⁵ Suni súan cha ísiki, tú ní'in-dé premio-de te nú tú kusiki ndáa-de.

⁶ Suni súan cha jitu, ma ní'in-dé kee-dé te nú tú sátiũ-de xna'an-ga.

⁷ Ná káni inĩ máá-ró naún tú'un ká'an-ri, te máá Jító'o-yo ná kúña-ga-ya xinĩ-ro jín táká-ni.

⁸ Ná núku'un inĩ-ro já Jesucristo, se'e tata David nĩ kuu-ya, te nĩ nachaku-ya má'ñú ndiyi. Nátu'un ká'an tú'un va'a jáni-ri.

⁹ Te ja sikĩ-ún jito-ri túndó'o, te kánde-ri vekaa nátu'un cha nĩ sá'a kuachi xaan. Ko máá tú'un va'a Dios, ma kúu kunu'ni.

¹⁰ Núsáa te sikĩ já kúndá'ú inĩ-ri ñayivi ní kaji máá-yá kúu ja kánda-ga-ri koto-ri túndó'o. Nává'a suni kaaku máá-i jiná'an-i, te jaa-i nuu lúu kunchaa-i ní káni sá'a Cristo Jesús.

¹¹ Ká'an ndaa tú'un yá'a: Nú nĩ kaji'i-yo jín máá-yá, te suni kuchaku-yo jín máá-yá.

¹² Nú kanda-yó kóto-yó túndó'o, te suni tá'ú-yó tíũ jín-yá. Nú tú ku-atu'un-yó-yá, te suni ma kuátu'un-ya yóo.

¹³ Vasa tú káskĩkuu va'a máá-yó, ko a skĩkuu va'a máá-yá. Ma kúu ské'ichi-ya máá-yá. Achí.

Tu'un xndaku nuu tá'an

¹⁴ Tú'un yá'a ná xndaku-ró núu ñayivi, te ka'an ní'in-ró jín-i, te ná kunĩ jín núu máá Jító'o-yo, ja má stá'an-i sikĩ tú'un, chí tú ní'in tíũ kuti-ún, chí sua sáká núu inĩ ñayivi jini so'o.

¹⁵ Nĩ'in ná ndúkú-ró nává'a kuatú'ún Dios róo, te nává'a kuu-ró cháa sátiũ va'a ja tú níni kúka nuu-ro, jín já bueno jáni ndaa-ro máá tú'un va'a.

¹⁶ Ma kivi nduu-ro jín tú'un yúkú, tú'un sáni, chí ví'í-gá nákaa jín tú'un ñáa.

¹⁷ Chí tú'un-ún, kaji kí'in nátu'un kue'e gangrena. Te uu cha súan kákuu Himeneo jín Fileto.

¹⁸ Te cha-ún, a nĩ skuíta-de ichi tú'un ndaa, chí káka'an-de ja á nĩ ja'a máá kivi nachaku taká-i, te súan sáká núu-de jín tú'un kákandija sava-i.

¹⁹ Te ní'in kándij ja'a já ní jani Dios. Te a nĩ kukútu jín tú'un yá'a: A jinĩ máá Jító'o-yo táká ñayivi yí'í nda'a máá-yá. Te suni ká'an: Taká ñayivi já ndaku ñi'in-i sí'ví máá-yá, ná kúxio-i nuu táká tíũ ñáa, áchí.

²⁰ Inĩ ñn ve'e ká'nu, nasu máni máá kó'o oro, ko'o plata ío, chí suni ío ko'o yúnu, ko'o ñú'un, te suni ío ja kú'un ja jínú'ún inĩ te suni ja kú'un ja tú jínú'ún.

²¹ Te nú ñn ñayivi skána-i tiñu ja tú jíñú'ún ío iní-i, yúan-na te nduu-i nátu'un ñn ko'õ ja kú'un ja jíñú'ún iní. Te koo ndoo-i. Te ní'in tiñu-i ndasa játa'an iní máá Jító'õ. Te koo tu'a-i ja kúu taká tiñu va'a.

²² Kunu-ró kóto-ró taká ja ndío iní chaa súchí. Kundikín-ro tú'un ndaa, tu'un kándija, tu'un kúndá'ú iní, tu'un vindáa vinené. Súan sá'a-ró ondé jíñ ñayivi kándaku ñi'in-i máá Jító'õ-yo jíñ ja ndóo ío iní añú-i.

²³ Ma kivi nduu-ro jíñ tixín ñaa, ja tú ío káji iní, chí a jiní-ro ja máni tixín skuikín-ún.

²⁴ Chí mozo máá Jító'õ-yo, ma kúu koo tixín-de, chí sua kumani-dé jíñ taká-i, te koo ñama iní-de stá'an-de, te ná kuándéé iní-de jíñ-i.

²⁵ Te jíñ tú'un súchí iní-de ná náka'nu-de ñayivi kajasu, chí sanaa te nakani iní-i sá'a Dios, náva'a kuni-i ichi tú'un ndaa,

²⁶ te náva'a kaku-i nuu já'ú ja kuni-ún tñn yátá-i, chí nì kundéé jíñ-i jìka ná'in-i nátu'un játa'an iní máá.

3

Ñayivi chá'an kivi sándí'-na

¹ Tu'un yá'a ná júku'un iní-ro, ja ondé nuu kuájinu-na kivi, te chaa kivi kóo tundó'o.

² Te koo ñayivi ja máni chíñú'ún-i máa-i, chíñú'ún-i xu'ún, sávixi sáni-i máa-i, sájá'a iní-i, ka'an ndiva'a-i siki tá'an-i, ma kuándatu-i nuu táa-i nuu náa-i, koo nde'é-i, ma kéndoo ndoo-i,

³ ma kumani-i jíñ tá'an-i, ma júkuiñi-i ja kájatá'an-i, sátú'ún-i, síjita-i máa-i, tí'ná koo-i, koto u'u-i taká tiñu va'a,

⁴ nastúu tá'an-i, ka'ncha ndaa-ni-i, sánduxi-i máa-i, te chíñú'ún-ga-i tu'un kúsii iní-i nasu ja chíñú'ún-i Dios.

⁵ Sá'a-i ja káchiñú'ún-i máa-yá, ko káské'ichi-i fuerza yúan. Ma kivi nduu-ro jíñ ñayivi kásá'a súan.

⁶ Chí sava chaa yá'a kákuu chaa kivi koyo tñi ve'e, te kátiin-de taká ña'an xini ñaa ja kándiso xaan-ña kuachi, te sñn sñn kásá'a-ña jíñ tú'un kákani iní máa-ña.

⁷ Te nene káskuá'a-ña, te tú kúu kuti kúndéé-ña júku'un iní-ña tú'un ndaa.

⁸ Te nátu'un nì kasá'a Janes jíñ Jambres, ja ní kandúkú-de kasu-de nuu Moisés, suni súan kásá'a chaa yá'a chí kándúkú-de kasu-de nuu tú'un ndaa. Chaa nì te'yu ja jiní tuni kákuu-de, te a nì ské'ichi-ya-dé siki já tú kákandija-de.

⁹ Ko ma kúndéé-ga máa-de, chí koto ndijin taká-i tiñu káñaa nì kasá'a-de, nátu'un nì ta'an uu chaa-ún.

¹⁰ Ko róo, a nì skuá'a-ró ndasa stá'an-ri, ndasa jìka-ri, ndasa kúu iní-ri, ndasa kándija-ri, ndasa paciencia iní-ri, ndasa kúndá'ú iní-ri-i, ndasa kándii nì'in-ri,

¹¹ ndasa nì kachindikín-i ruu, ndasa nì ta'an-ri tundó'o. Taká yúan ní kii siki-rí iní ñuu Antioquia, ñuu Iconio, ñuu Listra. Súan nì kachindikín-i ruu. Ko máá Jító'õ-yo nì nama-ya rúu nuu taká-ni-ún.

¹² Te suni taká ñayivi ja kákuni-i kaka kuu-i jíñ-yá chíñú'ún-i Cristo Jesús, chindikín-de-i.

¹³ Ko chaa ñaa, chaa xndá'ú, ví'i-gá kivi-de jíñ. Chí xndá'ú-de ñayivi, te ñayivi-ún naxndá'ú tuku-i-de.

¹⁴ Ko róo, ná kúkuu-ga-ro jíñ ja ní skuá'a-ró, ja ní kándija nì'in-ró jíñ, chí a jiní-ro ndé ñayivi ní stá'an nuu-ro.

15 Chì onde ná lúli-ró ní jini-ro núu máá tutú ìj, te kuu koo ndíchí-ró sá'a nává'a kaku-ró chí kándija-ró núu Cristo Jesús.

16 Taká tutú ìj, ñi kachaa-de ñi sá'a máá-yá, te bueno ní'in tíñu ja stá'an, ja kána jíin núu-í, ja náchu'un íchi-ún-i, ja stá'an ichi ndáa nuu-í,

17 nává'a ná yíja vā'a ñayivi jika jíin Dios, nává'a ná kúndiso-i taká tu'un kánúu ja kée vā'a tíñu-i sá'a.

4

Sikì já ná káni ná'in-yó tú'un

1 Ká'an ñi'in-ri jíin-ró jito nuu Dios jíin núu máá Jító'o-yo Jesucristo, I'a sándaá tíñu ñayivi chakú, jíin ñayivi ní j'i, kivi ndii-ya, kivi tá'u-yá tíñu ñi nuu-ya.

2 Ná káni-ró tú'un. Ñi'in ná ká'an-ro. Kuitú iní-ro ká'an-ro vasa tú núña-ró. Te jíin paciencia jíin sá'an, ná stétuu-ró-i, ná kána jíin-ró núu-í, ná ká'an ndá'ú-ro jíin-i.

3 Chì chaa kivi já má kuátú'ún kúti-í kuni so'o-i sa'an vā'a, chí sua kókon ná sá'a-i so'o-i. Te ndúkú-i maestro ja ká'an ndasa kúu ñi máá-i.

4 Te kuxio-i ma kúni so'o-i tu'un ndaa, te kivi-i ichi cuento sáni.

5 Ko róó, ná kóo ndito ñi-ro. Ná kuándéé iní-ro jíin túndó'o. Ná káka-ró káni-ró tú'un vā'a. Ná skíkuu-ró tíñu ndíso-ró.

6 Chì ruu, a sokó-rí máá-rí nuu-yá ja kúu-ri, te a kuakuyani kivi kí'in-ri.

7 Bueno a ñi kundéé-ri jíin tíñu jiku-ri. A ñi síjínu-ri máá kú'a carrera. Tú ní sía-ri tu'un kákandija-yó.

8 Ja yúan, a ndátu tu'a premio-ri, sikì já kéndoo ndaa-ri, te yúan kuá'a máá Jító'o-yo núu-rí máá kivi-ún. Te máá-yá kúu juez ndaa. Te nasu núu máá ñi-ri kuá'a-ya, chí suni kuá'a-ya núu taká ñayivi káñukuu xaan iní-i kivi ndii-ya.

Tundó'o ñi jito Pablo

9 Kuitú iní-ro te chaa yachi-ro núu-rí.

10 Chì Demas, a ñi sía-de ruu, te kua'an-de ñuu Tesalónica, chí chíñú'ún-de ñuyivi yá'a. Crescente, a kua'an-de ñuu Galacia, te Tito, a kua'an-de ñuu Dalmacia.

11 Máá ñi-n-ñ Lucas kánchaa jíin-rí. Kuaka-ró Marcos kii-ró jíin-de. Chì bueno kuatíñu-de jíin-rí nuu-yá.

12 Tíquico, ñi táji-rí-de kua'an-de ñuu Éfeso.

13 Te nú vaji-ró, te kundá'a-ró kútóo-ri kii-ró jíin, ja ní skéndo-ri ve'e Carpo ñuu Troas, te suni jíin taká libro. Ko tutú ñii kúu ja kánúu-ga.

14 Alejandro, chaa xndúcha kaa, xaan ndíva'a ñi sá'a-de jíin-rí, ko máá Jító'o-yo kuá'a-ya yá'u-de ná tíñu ñi sá'a-de.

15 Ná kóto vā'a-ró máá-ró, ma kivi nduu-ro jíin-de, chí xaan ní jiku-de ñi jasu-de nuu tú'un káka'an-yo.

16 Kivi ní kúndaá núu já ní ka'an máá-rí ja'a máá-rí, tú ñi ñi ñayivi ní chindéé tá'an jíin-rí, chí taká-ni-i ñi kaskéndo-i ruu. Ná kakán ta'u-rí ja'a máá-i nává'a ma chíso-yá kuachi-i.

17 Ko máá Jító'o-yo, ñi kandij-ya xíin-rí, te ñi ja'a-ya fuerza ñi-ri nává'a síjínu-ri kani ndi-ri tu'un, nává'a kuu kuni so'o taká ñayivi sñin nación. Te súan ñi kaku-ri ñi yu'u ndíka'a.

¹⁸ Te suni máá Jító'ḡ-yḡ, ná náma-ya rúu nuu táká tiñu ñáá. Te kanda-ni-rj sá'a-ya onde kivi-rj ñuu andívi núu tá'ú-yá tiñu. Te ná nákana jaa-yó-ya ñí káni ñí kuiá. Súan ná kóo. Amén.

¹⁹ Ná sándéé iní Prisca jíin Aquila, achj-ro kúni-i, jíin ñáyivi káxiukú vé'e Onesíforo.

²⁰ Erasto, nj kendoḡ-de ñuu Corinto. Te Trófimo, nj skéndoḡ-ri-de ñuu Mileto, kú'u-de.

²¹ Ndúkú ndéé-ró cháa-ro vásá kéjá'á víko víjin. Sándéé iní-ro áchí Eubulo, jíin Pudente, jíin Lino, jíin Claudia, jíin táká ñani-yḡ.

²² Máá Jító'ḡ-yḡ Jesucristo ná kóo-ya jíin añú-ro. Te tu'un luu ío inj-ya ná kóo jíin-ró jíná'an-ró. Amén.

LA EPISTOLA DEL APOSTOL SAN PABLO A TITO YA'A KUU CARTA JA NI CHAA SAN PABLO APOSTOL NUU TITO

1 Máá-rí kúu Pablo, mozo Dios te suni apóstol Jesucristo kúu-ri n̄i sá'a-ya, náva'a skándija-ga-ri ñayivi ní kaji Dios, jíin já ná júku'un-ga in̄i-i tu'un ndaa ndasa chiñú'ún-i-ya.

2 Te ja yúan káñukuu in̄i-i kuchaku-i n̄í káni, ch̄i súan n̄i keyu'u Dios onde aná'an xa'an, te ma kúu kuti xndá'ú-ya-í.

3 Te onde n̄i jinu va'a máá kiví, te n̄i stá'an ndijin-ya tú'un-ya jíin tú'un kájani-ri, ja ní chí'i-ya-ún ndá'a-rí, nátu'un n̄i tá'ú tiñu Dios, I'a náma yóó.

4 Cháa-ri tutu yá'a nuu-ro Tito, chi se'e ndija-ri kúu-ró siki tú'un kákandija ká'nu-yó. Tu'un luu ío in̄i-ya, jíin tú'un kúndá'ú in̄i-ya yóó, jíin tú'un kuaká'nu in̄i, ja kii nuu máá Táa-yo Dios, jíin já kii nuu máá Jíto'o-yo Jesucristo, I'a náma yóó, ná kóo jíin-ró.

Ndasa koo chaa kakuu nuu

5 Ja siki yúan ní skéndo-ri róo onde ñuu Creta, náva'a ná sánda-ro nú tú kuní jinu va'a tiñu, te náva'a kani-ró cháa kuu nuu ná ñin ná ñin ñuu, nátu'un n̄i tá'ú-rí tiñu nuu-ro.

6 Kani-ró cháa tú yí'i kuachi siki, jíin nú ñin-ni ñasí'í-de ío, jíin nú kákandija va'a se'e-de, te nú tú kájaku nchaa ñayivi-í ja sjita-i máá-i xí já ní'in in̄i-i.

7 Te chaa ndito tiku'n̄i, níni ná kúu-de chaa tú yí'i kuachi siki, ch̄i nchátíñu-de tiñu Dios. Ma kújá'a in̄i-de, ma yachí kití in̄i-de, ma kóo ká'vá-de, ma stují-dé ñayivi, ma ndío xa'an in̄i-de siki xú'ún.

8 Ch̄i sua ná kóto ndá'ú-de nuu ñayivi jíká, ná chíñú'ún-de tiñu va'a, ná kóo kuándí'í-de, ná kóo ndaa in̄i-de, ná kóo ndoo-de, ná kúti'in n̄i'in-de máá-de.

9 Te ná kúndi n̄i'in-de jíin tú'un ndaa kákandija-yó jíin já kúu sa'an-ya, náva'a kuu stá'an-de taká sa'an va'a, te náva'a kuu kundé-de jíin ñayivi sáká núu.

Ja xndá'ú ñayivi

10 Ch̄i ío kua'a cháa ja tú kákuñi-de kuandatu-de, te káka'an sáni-de, te káxndá'ú-de ñayivi. Te chaa n̄i kaxití ndúu, ví'í-gá kásá'a-de súan.

11 Níni ná kasú-ro yú'u cháa-ún, ch̄i kásáká núu-de in̄i ñayivi n̄í ní-ni-i ve'e-i. Te kástá'an-de tu'un ja tú ká'io va'a, te kándúkú-de ní'in-dé xú'ún siki tiñu ñáá-ún.

12 Ñin tá'an máá-de, chaa jáni tu'un ñuu máá-de, n̄i ka'an súan: Ñayivi ñuu Creta, ch̄i máni ñayivi xndá'ú kákuu, máni kití sána kákuu, máni káyee kúxí, áchí-de.

13 Ká'an ndaa tu'un n̄i ka'an chaa-ún. Núsáá te kana jíin téyí-ró núu-í, náva'a ná kándija n̄i'in-i.

14 Ma chú'un in̄i-i cuento káka'an chaa judío, ni tiñu kátá'ú cháa ja á n̄i kaské'ichi-de tu'un ndaa.

15 Ñayivi ká'io ndoo, jáni in̄i-i ja ío ndoo-ni taká ndatíñu, ko ñayivi chá'an jíin ñayivi tú kákandija, ni ñin ndatíñu tú ío ndoo jiní-i, ch̄i sua n̄i te'yu añú-i jíin já jiní-i.

¹⁶ Káka'an-i ja á kájiní-i nuu Dios, ko jíin tíñu kásá'a-i, te kájasu-i nuu-yá, chi ñayivi chá'an, ñayivi ní'in inj kákuu-i, te tú ní'in tíñu kuti-í nuu ní'in tíñu va'a.

2

Sa'an ja ío va'a

¹ Ko róó, ná ká'an-ro sá'an ja ío va'a.

² Kachí-ro núu cháa ñá'nu ja ná kóo kuándí'í-de, ná kóo káji xini-dé, ná kóo jíin'ún-de, ná kándíja nì'in-de, ná kúndá'ú inj-de-i, ná kóo paciencia-de.

³ Suni súan ña'an ñá'nu. Ná káka jíin'ún-ña, ma sátu'ún-ña, ma kóo ká'vá-ña, ná stá'an-ña núu-í ndéja kúu ja vá'a,

⁴ te ná stá'an-ña núu ñá'an súchí ja ná kóo jíin'ún-i, ja ná kúvixi-i jíin yíi-í, ná kúndá'ú inj-i se'e-í,

⁵ te ná kóo kuándí'í-i, ma káka téné-i, ná kóto va'a-i ve'e-i, ná kóo tu'un maní iní-i, ná kuándatu-i nuu yíi-í, náva'a tú ka'an ndiva'a ñayivi sikí tú'un Dios sá'a-i.

⁶ Suni súan ka'an nda'ú-ro jíin cháa súchí, ja ná kút'in nì'in-i máa-i.

⁷ Te róó, ná sá'a-ró taká tíñu va'a, náva'a kuu-ró in ejemplo va'a nuu-í. Te jíin tú'un ká'an-ro, ná ká'an ndaa, te ná ká'an ñukáji iní-ro.

⁸ Tu'un va'a ka'an-ro, náva'a ma kuakú ncha-i yóó, náva'a kuka nuu cháa jasú nuu-yo, chí tú kúu ndiñi'in-de ni in tíñu ñáa ká'an-de sikí-yo.

⁹ Ka'an nda'ú-ro jíin mozo ja ná kuándatu-i nuu patrón-i, ja ná kúsii iní patrón-i sá'a-i jíin taká tíñu-i, te ma ná chísó-i tu'un nuu-dé.

¹⁰ Ma saku'ná-i ndatíñu-de, chí sua ndaa ná skíkuu va'a-i nuu-dé, náva'a jíin taká tíñu sá'a-i, te skéndo luu-i sa'an Dios máa-yó, I'a náma yóó, sá'a-i.

¹¹ Chí tu'un luu ío inj Dios, ja kúu kaku taká ñayivi sá'a, a nì kenda ndijin.

¹² Te tu'un-ún stá'an nuu-yo ndasa skána-yó taká tu'un ja tú chíñu'ún-yó-yá sá'a, jíin ja ndío inj-yo sikí ñuyívi sá'a, te stá'an nuu-yo ndasa koo káji iní-yo káka kuu-yó jíin ja kóo ndaa inj-yo, jíin ja ná chíñu'ún-yó-yá kuia yá'a.

¹³ Káindatu-yó, chí káñukuu inj-yo kéndo ndatu-yo kivi ndii ncháa kenda ndijin Jesucristo ja kúu-ya Dios ñá'nu máa-yó, I'a náma yóó.

¹⁴ Te nì ja'a-ya máa-yá ja sikí yóó, náva'a chunaa-yá taká ja ní kastívi-yó, suni náva'a sándoo-ya ñayivi kuíñi nuu máa-yá, jíin ja ná kuítu iní-i sá'a-i tíñu va'a.

¹⁵ Súan ka'an-ro, te ka'an nda'ú-ro, te kana jíin-ró núu-í jíin tíñu ndíso-ró. Ma kuá'a-ró tú'un ja sája inji ní in-i nuu-ro.

3

¹ Xndáku-ró núu-í ja ná kuá'a-i so'o-i nuu cháa kakuñá'nu, jíin núu cháa kándiso tíñu. Ná kuándatu-i, te yachí ná t'in-i taká tíñu va'a.

² Ma ká'an-i sikí ní in ñayivi, ma kútixin-i, ná kóo jíin'ún-i, te ná kóo súchí iní-i jíin taká ñayivi.

³ Chí sáa, suni ñayivi ñáa nì kakuu-yó núu, tú ní káandatu-yo, nì kasana-yó íchi, nì kachiñu'ún-yó taká ja ní ndío ñáa inj-yo jíin s'in s'in tíñu nì kakuu iní-yo jíin, te nì kajika kuu-yó jíin tú'un ñáa tu'un kuásun iní, nì kakití inj-i nuu-yo, te nì kajito u'u tá'an-yó.

⁴ Te Dios kúu I'a náma yóó. Te nì kenda ndijin tu'un kumaní iní-ya jíin-yó jíin tú'un kúndá'ú inj-ya taká ñayivi.

⁵ Yúan-na te ni nama-ya yóó, ko nasu jín tíñu ndaa ni kasá'a-yó, chi jín tú'un ni kundá'ú iní-ya yóó. Te jín tú'un ni nakacha-ya yóó ni nakaku-yó, te ni ndujáá-yó ní sá'a máá Espíritu Santo.

⁶ Te Espíritu-ún ni jichá nuu kua'a iní añú-yo ní sá'a Jesucristo I'a náma yóó,

⁷ nává'a kuu kendoo ndaa-yo sá'a tu'un luu ío iní-ya, suni nává'a ni'in-yo tá'u-yo já kúñukuu iní-yo kúchaku-yo ní káni.

⁸ Ká'an ndaa tu'un yúan. Te kuní-ri ja ná ká'an ni'in-ró ták'a tu'un yá'a, nává'a ñayivi ní káandíja-i nuu Dios ná kuitú iní-i kukuu-i jín tíñu va'a. Ío va'a taká tu'un yá'a, te ni'in tíñu ja kúu taká ñayivi.

⁹ Ko ma kivi nduu-ro jín taká tixin káñáá, ni siki tú'un jichi tu'un tá'an, ni tu'un kanaá, ni jín tú'un kástátá'an siki ley. Chi máni tu'un sáni kakuu-ún te tú ní'in tíñu.

¹⁰ Nú ío in cháa tú játú'ún, te nú a ni kana jín-ró núu-dé in uu jínu, yúan-na te ma kivi nduu-ga-ro jín-de.

¹¹ A jini ndija-yó já in ñayivi sá'a súan, a ni skuíta-i ichi, te máni kuachi sá'a-i, te kuachi máa-i kúu ja nákuxndíi-ya siki-í.

Tu'un sándéé iní

¹² Nú ni táji-rí Artemas xí Tíquico ja nuu-ro, yúan-na te ndúkú ndéé-ró kí-ró núu-rí ñuu Nicópolis, chi cháa iní-ri kunchaa-ri yúan viko víjin.

¹³ Te ná ndúkú ndéé-ró chú'un íchí-ró Zenas, cháa kúu maestro ley, onde jín Apolos. Te koto-ró-de nává'a tú kuu falta ni in nuu-dé.

¹⁴ Te ñayivi ká'in jín-yó, ná skuá'a-i tin ni'in-i tíñu va'a, nává'a ni'in-í ndasa ja'a tundó'o sava-ga-i, nává'a tú kundij sáni-i.

¹⁵ Taká ñayivi káxiukú jín-rí yá'a, káka'an-i ja ná sándéé iní-ro. Ná sándéé iní taká ñayivi kámani jín-yó siki tú'un káandíja-yó, kachi-ro kúni-i. Tu'un luu ío iní-ya, ná kóo jín-ró jíná'an-ró. Súan ná kóo. Amén.

LA EPISTOLA DEL APOSTOL SAN PABLO A FILEMON YA'A KUU CARTA JA NI CHAA SAN PABLO APOSTOL NUU FILEMON

¹ Máá-rí kúu Pablo, te kándeé-ri vekaa ja sikí Jesucristo te jín nani-yo Timoteo katáji-rí tutu yá'a nuu-ro Filemón, chaa mani jín-rí kúu-ró, te chindéé tá'an-ró jín-rí.

² Suni káchaa-ri tutu yá'a nuu Apia, ñ'an mani jín-ró, jín núu Arquipo, chaa chindéé tá'an jín-rí sikí tíñu kándúkú ndéé-ri yá'a, jín núu tíku'ni kákandíja ío iní ve'e-ró jián.

³ Tu'un luu ío iní-ya jín tú'un kuaká'nu iní ja kí nuu máá Táa-yo Dios jín ja kí nuu máá Jito'o-yo Jesucristo ná koo jín-ró jiná'an-ró.

⁴ Nákuatá'ú-ri nuu Dios máá-rí, te nene núku'un iní-ri róó, nú jikán ta'u-ri nuu-yá.

⁵ Chí a jini so'o-ri ja bueno kákundá'ú iní-ro táka ñayivi ndóo, te kándíja va'a-ró núu máá Jito'o-yo Jesús.

⁶ Te jikán-ri nuu-yá náva'a nú kájani-ró tú'un te ná skándíja va'a-ró-i, te kuni káji-i taká tíñu va'a káñava'a-yó jín Cristo Jesús.

⁷ Chí kákusiñ xáan iní-ri, te ká'jo ndéé iní-ri, ja súan kákundá'ú iní-ro-í, chí ja róó ñáni, te ni nani'in-gá iní añu ñayivi ndóo.

Ja ní ka'qñ Pablo ja'q Onésimo

⁸ Núsáa te vaša kuu chundéé iní-ri, sá'a Cristo, ja tá'ú-ri tíñu nuu-ro núu, ja ná skíkuu-ró tíñu va'a,

⁹ chí sua va'a-ga ná ká'an ndá'ú-ri jín-ró ja jín sikí ja mani-ro jín-rí, jín sikí ja rúu kúu Pablo, chaa ni yii jín ja kándeé-ri vekaa ja sikí Jesucristo.

¹⁰ Núsáa te ká'an ndá'ú-ri jín-ró ja ná sá'a-ró tóká'nu iní-ro núu sé'e-ri Onésimo, chí a ni skándíja-ri-i nini kándeé-ri vekaa.

¹¹ Te suchi yá'a, tú ní ní'in tíñu-i nuu-ro sáa, ko vina, chí bueno ní'in tíñu-i nuu-ro jín núu-rí.

¹² Te ná natáji-ri-i najaa-i nuu-ro. Te kuatá'ú-ró-i, natu'un ruu, chí ñin-ni kákuu-ri jín-i.

¹³ Te kúsiñ iní-ri ja kúnchaa-i jín-rí te kuu-i yu'u núu-ro kuatíñu-i nuu-rí núu, nini kándeé-ri vekaa ja sikí máá tú'un va'a.

¹⁴ Ko tú ní kuni-ri sá'a-ri súan, onde nú tú kuatu'un máá-ró, chí nasu stétuu-ri róó sá'a va'a-ró, chí sua sikí ja jata'an iní-ro.

¹⁵ Chí sanaa te ja sikí yúan kúu ja ní jinu-i ni jito-i róó yaku tiempo ni sá'a-ya, náva'a kuu naki'in-ró-i te ma sía tá'an-ró jín-i ní káni.

¹⁶ Te ma káni-ga iní-ro ja mozo kúu-i, chí va'a-ga koo-ró jín-i vása jín mozo natu'un maní-ro jín ñin ñani-ro, chí súan jáni iní-ri jito-ri-i. Ko ví'i-gá kúu máa-i nuu máá-ró ja sikí tá'an-ró kúu-i jín ja sikí máá Jito'o-yo.

¹⁷ Núsáa te nú jini máá-ró ja cháa chindéé tá'an jín-ró kúu-ri, te ná kuatá'ú-ró-i, natu'un ruu núsáa.

¹⁸ Te nú ñaún falta ni sá'a-i jín-ró, xí taú-i nuu-ro, te sikí máá-rí ná chí-i-ró cuenta.

¹⁹ Máá-rí kúu Pablo, cháa-ri tutu yá'a jíin ndá'a máá-rí, te máá-rí chunáa. Súan ká'an-ri lugar ja ká'an-ri ja súni onde jíin máá-ró jíin añú-ro taú-ro núu-rí.

²⁰ Jándáa ñáni, kuní-ri ja ná kúsi iní-ri sá'a-ró sikí tíñu máá Jító'o-yo. Te ná náni'in-gá iní-ri sá'a-ró jíin máá Jító'o-yo.

²¹ Cháa-ri tutu yá'a nuu-ro, chí kúva'a iní-ri ja kuándatu va'a-ró, te jiní-ri ja skíkuu-ga-ro vása já ní ka'an-ri jíin-ró.

²² Te suni kuní-ri ja sátu'a-ró nú kúnchaa-ri, chí ñúkuu iní-ri kenda-ri yá'a te jaq-ri nuu-ro, sá'a-ya jíin tú'un jikán ta'u-ro já'a-rí.

²³ Te Epafras, chaa kándeé ta'an jíin-rí vekaa yá'a ja sikí Cristo Jesús, ká'an-de ja násándéé iní-ro.

²⁴ Te Marcos, Aristarco, Demas, jíin Lucas, chaa kásátiñu ta'an jíin-rí, suni súan káka'an-de.

²⁵ Tu'un luu ío iní máá Jító'o-yo Jesucristo ná kóo iní-ro. Súan ná kóo. Amén.

LA EPISTOLA A LOS HEBREOS YA'A KUU CARTA KUA'AN NUU ÑAYIVI HEBREO

Ja ní ka'an Dios jíin yú'u Sé'e-ya

¹ Tiní jíinu te tiní modo nì ka'an Dios jíin ndíyi táa-yo ondé aná'an, nì ka'an-ya jíin yú'u cháa nì kajani tu'un-ya.

² Te vina kúu kiví sándí'í-na. Te nì ka'an-ya jíin-yó jíin yú'u Sé'e-ya. Te nuu Sé'e-ya-ún nì ja'a ndí'i-ya táká ndatíñu. Te suni jíin Sé'e-ya-ún nì sá'a-ya ñúyívi.

³ Te ndíi ncháa Sé'e-ya-ún nátu'un ndíi ncháa máa-yá. Te ñn núu-ni káa-i nátu'un káa máa-yá. Te ñin-i taká ndatíñu jíin fuerza tu'un ká'an-i. Te nì ñasándoo-i yóo taká kuachi-yó. Yúan-na te nì nungoo-i ichi ndává'a máa l'a ñá'nu onde andívi.

⁴ Te ñá'nu xaan-gá nì nduu Sé'e-ya-ún vása taká ndajá'a-yá, chì kánúú-gá sí'ví-i vása sí'ví taká ndajá'a.

Ñá'nu-ga Sé'e-ya vása ndajá'a andívi

⁵ Xí ndé jíin ndajá'a ní ka'an Dios sa: Róo kúu Sé'e-ri, te ruu kúu Táa-ro vina, nì kachí-ya náún. Xí, ruu kuu táa-i, te máa-i kuu se'e-ri, nì kachí-ya náún.

⁶ Te suni ká'an-ya tú'un yá'a kiví já ndíi Sé'e núu-yá iní ñúyívi: Taká ndajá'a Dios ná chíñú'ún-yá-i.

⁷ Te tu'un ndajá'a-yá ká'an ndija-ya: Nátu'un kée tachí súan jika ndajá'a-yá sá'a-ya, te máa já kájatíñu nuu-yá ndúu yáa ñú'un sá'a-ya, áchí-ya.

⁸ Ko tu'un yá'a ká'an Dios jíin Sé'e-ya: Máa-ró kúu Dios, te mesa tá'ú-ró tíñu koo ñí káni ñí kuiá, te bastón ndaa kúu bastón ñin-ró tá'ú-ró tíñu iní ñuu-ro.

⁹ Kúsí iní-ro jíin tíñu va'a te jito u'ú-ro tíñu káñáa. Ja yúan l'a, kúu Dios máa-ró, nì jì'i-gá-ya róo jíin aceite ja kúsí iní-ro sá'a vása taká-ga tá'an-ró, áchí Dios jíin Sé'e-ya.

¹⁰ Te suni ká'añ-ya: Máa-ró kúu Jito'o, te onde xnañúú ní sá'a-ró ñúyívi. Te andívi chì tíñu nì sá'a nda'a-ro kúu.

¹¹ Tíñu nì sá'a-ró-ún, chì naa, ko máa-ró, chì ío-ro ñí káni. Te taká ndatíñu nì sá'a-ró-ún, chì kutú'ú nátu'un ñn sa'ma,

¹² Te nátu'un ñn tikachí súan natuu-ro te nasama jíná'an, ko máa-ró, ma násama kuti-ro, te kua-ro ma ndí'i kuti, áchí Dios jíin Sé'e-ya.

¹³ Xí ndé jíin ndajá'a ní ka'an Dios sa: Jungoo-ró ichi ndává'a-ri nini ná chúkú-rí taká ñayívi kájito u'ú róo, kuu-i teyu kuxndíi ja'a-ro, nì kachí-ya náún.

¹⁴ Á nasu ní xndéché-yá ndajá'a-yá te nátu'un mozo nì táji-yá kuangoyo náva'a kuatíñu nuu ñayívi ná ní'in tá'u-í kaku-i saa.

2

Tu'un kánúú já náma-ya yóo

¹ Jínu ñú'ún já chú'un va'a iní-yo taká tu'un nì kajini so'o-yó-ún núsáa, chì nú túu te sanaa te sía-yo tú'un-ún.

² Chì tu'un nì kaka'an ndajá'a-yá nì kendo ndaa. Te taká ñayívi ní'in iní jíin ñayívi tú ní kájandatú, va'u-ni nì ní'in-í ya'u-i.

³ Te yóo, ndasa kaku-yó nú sío-ni-yó koto-yó tú'un kánúú-ún ja náma-ya yóo núsáá. Chì xnáñúú-gá nì jani ndijin máá Jító'o-yo tú'un-ún. Yúan-na te cháa nì kajini so'o tu'un nì ka'an-ya, nì sákútu-dé tu'un-ún inì-yo.

⁴ Te Dios, nì chindéé ní chítuu-ya-dé ja ní kajani ndaa-de tu'un-ún, te nì kasá'a-de tunjì jín tíñu ñá'nu jín sìn sìn tíñu ja nánaa inì-yo sá'a. Te nì ja'a-ya Espiritu Santo nuu ná ñn ná ñn-de ndasa nì jata'an inì máá-yá.

Nì jito nchaq Jesús tundó'o kii nuu máá-yó

⁵ Chì tú ní ja'a-ya tú'un tá'ú táká ndajá'a tíñu nuu ñúyivi ja cháa-ún ja káka'an-yo tú'un-ún.

⁶ Ko ío ñn tutu nuu ká'an ndaa ñn cháa: Naja núku'un inì-ní ja kúu cháa, chì tú kááan-dé. Te ñún kúu máá Sé'e cháa ja ndíto-ní-ya.

⁷ Nì ñasásúchí núu-ní-ya vásá táká ndajá'a. Yúan-na te nì sáñá'nu-ní-ya. Te nì kaka'an jínú'ún ñáyivi jín-ya nì sá'a-ní. Te nì jani-ni-ya tá'ú-yá tíñu nuu táká tíñu nì sá'a nda'a-ní.

⁸ Nì chúkú-ní taká ndatíñu chijì ja'a-ya kájanatú nuu-ya. Achì tutu. Chì taká ndatíñu kájanatú nuu-ya, nì sá'a Dios. Te tú ní ñn ja tú jándatú nuu-ya ío. Ko té chá'an-ga kunì-yo já kuándatú taká ndatíñu nuu-ya.

⁹ Ko vina a kájinì-yo núu Jesús, I'a nì ndusúchí núu, vásá táká ndajá'a. Te nì ndo'o-ya te nì jì'ì-ya. Te ja yúan ní nduñá'nu-ya te nì kaka'an jínú'ún-i jín-ya. Te ja síkí tú'un luu ío inì Dios, te nì jì'ì-ya já'a táká ñáyivi.

¹⁰ Te Dios, nì sá'a-ya táká ndatíñu, te tíin-ya táká ndatíñu, te ncháka-ya kuá'a sé'e kinyoyo-i nuu ndíi ncháa. Ja yúan ní jo va'a ja ndó'o máá Jesús, I'a náma-ya-i, sá'a Dios, nává'a yija va'a Jesús jín tundó'o-ún.

¹¹ Chì Jesús, máá I'a sándoo, jín ñáyivi ní káñdundoo, onde ñn-ni nuu Dios vaikoyo. Ja yúan tú kúka nuu Jesús skúnání-yá-i ñani-ya.

¹² Chì nì ka'an-ya: Kastú'ún-ná sí'ví-ní nuu táká ñani-ná, te ma'ñú tíku'nì nakan jaa-ná ní, áchì-ya.

¹³ Te suni ká'an-ya: Ruu kandíja-rì nuu-ya. Te inga jínu ká'an-ya: Yá'a ndé'é-ró kánchaa-rì jín táká se'e nì ja'a Dios nuu-rí, áchì-ya.

¹⁴ Te nátú'un nì kákaku taká se'e modo ñáyivi, suni súan nì kaku máá Jesús, nává'a kuu kuu-ya te yúan xnáa-yá kui'na já tíin kue'e kuu-yo.

¹⁵ Te suni nává'a kuu nama-ya táká ñáyivi kájatíñu sáni ní vida-i nuu kui'na, kuachi ja ní kayu'ú-i kuu-i.

¹⁶ Chì tú ní tíin-ya ndá'a máá ndájá'a, chì sua nì tíin ndija-ya ndá'a táká tata Abraham.

¹⁷ Te yúan níni ní nasama-ya nátú'un kándaq taká ñani-ya, nává'a kuu-ya ñn sutu ñá'nu ja kúnda'ú inì-ya yóo, te skíkuu-ya táká tíñu kuní Dios, nává'a kuanchaa-ya táká kuachi ñáyivi.

¹⁸ Chì nì ndo'o máá-yá ja ní jito nchaq tá'an yúan jín-ya. Te ja yúan kúu chindéé chítuu-ya ñáyivi nú jito nchaq tá'an-ún jín-i.

3

Ñá'nu-ga Jesús vásá Moisés

¹ Ñáni máni, ká'io ndoo-ró. Ja yúan ní kana ká'nu-ni-ya xinì-ro jín máa-rí ja nó'on-yo ándívi. Ná ndé'é-ró ndasa nì sá'a Jesús, I'a kúu apóstol, I'a kúu sutu ñá'nu, ja kákandíja-yó-yá.

² Chi *n* skíkuu *v*a'a-ya *j*ín Dios, *I*a *n* chaa tiñu *s*ik*i*-yá, *n*átu'un *n* skíkuu *v*a'a Moisés *j*ín vé'e-ya.

³ Ko Jesús, *v*í'i-gá *n* nduñá'nu-ya *v*ásá Moisés, *n*átu'un *ch*aa *j*áni ve'e, *v*í'i-gá *k*uñá'nu-de *v*ásá vé'e-ún.

⁴ Chi *t*aká ve'e, *k*úva'a *s*á'a *ch*aa. Ko *I*a *s*á'a *t*aká *n*datíñu *k*úu máá Dios.

⁵ Chi Moisés, *n*átu'un *m*ozo *n* skíkuu *n*dija-de *j*ín vé'e Dios. Te *n* *ka'an* *n*daa-de *t*aká *t*u'un *j*a *k*un*i*-ya *j*a *k*ué-ga *ka'an*-de.

⁶ Ko *n* skíkuu Cristo *n*átu'un *in* se'e *j*ín vé'e Dios. Te ve'e-ún *k*ákuu *y*óó, *n*ú *k*uiñi *n* *in*-yó te *k*ákusiñ *in*-yó *j*ín *t*ú'un *k*añukuu *in*-yó *on*dé *k*iv*i* *n*dí'i-na.

Tu'un ndetátú-yo

⁷ *J*a *y*úan *n*í *k*uu *n*átu'un *k*á'an *E*spíritu Santo: *V*ina te *n*á *k*úni *n*á'ín-ró *t*ú'un *k*á'an-ya,

⁸ te *m*a *n*dúndava *in*í *a*ñú-ro, *n*átu'un *n* *ka*sáni'ín *in*-ro *k*iv*i* *n*í *j*ito *n*chaa-ri *r*óó *on*dé *n*uu *ñ*ú'un *t*é'é.

⁹ Te *y*úan *n*í *k*ajito *n*chaa *n*díyi *t*aa-ro *r*úu. Te *n* *k*ajini-de *t*ñu *n* *s*á'a-ri *j*ín-de *u*y *x*iko *k*uiá.

¹⁰ *J*a *y*úan *n*í *k*it*i* *in*-ri *n*uu *ñ*áyiv*i*-ún. Te *n* *ka'an*-ri: *N*ene *k*ásana-i *in*í *a*ñú-i, te *t*ú *n*í *k*ajini-i *ich*i-rí.

¹¹ *Y*úan *n*í *k*it*i* *in*-ri, te *n* *ka'an* *n*'in-ri *j*a *m*á *k*iv*i* *k*oyo *k*uti-í *n*uu *n*détatú-ri, *á*ch*i*-ya.

¹² *Ñ*ani, *n*úsáá te *k*oto *v*a'a-ró *m*áá-ró *j*iná'an-ró, *n*áva'a *m*a *k*óo *n*í *in*-ró *j*ín *a*ñú *ñ*áá *j*a *t*ú *k*ándija *k*uti, te *k*uxio-ró *n*úu *D*ios, *I*a *ch*akú *s*á'a.

¹³ Te *n*di'ta'an *k*iv*i* *n*á *k*á'an *n*dá'ú-ro *j*ín *t*á'an-ró, *n*ini *k*áka'an-yo *j*a *v*ina *k*úu *v*ina, *n*áva'a *m*a *s*áni'ín *in*í *n*í *in*-ró *s*á'a *ku*achi *j*ín *t*ú'un *x*ndá'ú.

¹⁴ Te *n*ú *k*uiñi *n*'in-yó *j*ín *t*ú'un *n* *kej*á'a-yó *j*ín *on*dé *k*iv*i* *n*dí'i-na, *y*úan-na te *in*-na *k*ákuu-yó *j*ín Cristo.

¹⁵ Chi *s*úan *k*á'an: *V*ina te *n*á *k*úni *n*á'ín-ró *t*ú'un *k*á'an-ya, te *m*a *n*dúndava *in*í *a*ñú-ro, *n*átu'un *n* *ka*sáni'ín *in*í *n*díyi *t*aa-ro *s*áá.

¹⁶ Chi *ñ*áyiv*i* *n*í *k*enda *k*oyo *j*ín Moisés *in*í *n*uu *E*gipto, *n* *k*ajini *so'o*-i *t*u'un *n* *ka'an*-ya, te *n* *ka*sáni'ín *in*-i, *v*asa *t*ú *n*dí'i-i.

¹⁷ Te *n*dé *n*uu *n*í *k*it*i* *in*-ya *ú*u *x*iko *k*uiá-ún *n*úsáá. *Á* *n*asu *n*úu *ñ*áyiv*i* *n*í *ka*sá'a *ku*achi-ún *n*áun. Te *n* *ka*naa *m*áá-i *on*dé *n*uu *ñ*ú'un *t*é'é.

¹⁸ Te *n*dé *j*ín *n*í *ka'an* *t*éyíi-yá *j*a *m*á *k*iv*i* *k*oyo *k*uti-í *n*uu *n*détatú-ya. *Á* *n*asu *j*ín *ñ*áyiv*i* *t*ú *n*í *k*ajandatú *n*uu-yá-ún *n*áun.

¹⁹ Te *k*ajini-yo *j*a *t*ú *n*í *k*úu *k*iv*i* *k*oyo *k*uti-í, *ku*achi *j*a *t*ú *n*í *k*ákandija-i.

4

¹ *N*á *y*ú'ú-yo *n*úsáá, *ch*i *v*asa *í*o *n*á'ín-ga *t*u'un *n* *keyu*'u-yá *j*a *k*iv*i* *k*oyo-yó *n*détatú-yo *j*ín-yá, *ko* *s*anaa te *in*-ró *m*a *k*undéé-ró *n*'in-ro *t*ú'un-ún.

² Chi *s*uni *n* *k*ajini *so'o*-yó *t*ú'un *v*a'a-ya, *n*átu'un *m*áá *ñ*áyiv*i*-ún. *K*o *t*ú *n*í *n*'in *t*ñu *t*u'un *n* *k*ajini *so'o* *m*áá-i, *ku*achi *j*a *t*ú *n*í *k*ákandija-i.

³ *K*o *y*óó, *j*a *k*ákandija-yó, *k*iv*i* *k*oyo-yó *n*uu *n*détatú-ya, *n*átu'un *n* *ka'an*-ya: *N*í *ka'an* *t*éyíi-rí *k*iv*i* *n*í *k*it*i* *in*-ri, *m*a *k*iv*i* *k*oyo *k*uti-í *n*uu *n*détatú-ri, *á*ch*i*-ya, *v*asa *a* *n* *j*inu *n*dí'i *t*ñu *n* *s*á'a-ya *on*dé *k*iv*i* *n*í *j*ukuñiñ *ñ*yiv*i*.

⁴ Chi *í*o *in* *t*utu *n*uu *y*óso *t*ú'un *n* *ka'an*-ya *s*ik*i* *k*iv*i* *usi*a: *N*í *n*dí'i *n* *s*á'a *D*ios *t*aká *t*ñu-ya, te *n* *n*détatú-ya *k*iv*i* *usi*a, *á*ch*i*.

⁵ Te *in*ga *t*u'un *k*á'an *y*a'a: *M*a *n*dívi *k*oyo *k*uti-í *n*uu *n*détatú-ri, *á*ch*i*.

⁶ Te ñayivi ní kajini so' o tu'un-ya xná'an-ga, tú ní kivi koyo-i, kuachi ja tú ní káandatu-i nuu-yá. Ko kivi ná'in yakú ñayivi.

⁷ Te ja yúan ní jani tuku-ya ingá kivi. Chi ñi kuu kua'a tiempo te jín yú'u David ñi ka'an-ya já vna kúu kivi-ún, nátu'un a ñi ka'an-ri ndivi'a: Vna te ná kúni ná'in-ró tú'un ká'an-ya, te ma ndúndava iní añú-ro, áchi.

⁸ Chi nú ní já'a Josué ñn nuu ndétatú-i jíná'an-i, yúan-na te ma ká'an-ga Dios sikí ingá kivi cháa núu.

⁹ Ja yúan kéndoo ná'in ñn nuu ndétatú ñayivi Dios.

¹⁰ Chi cháa kivi nuu ndétatú-ya, ndétatú-de taká tiñu sá'a-de, nátu'un ndétatú máa Dios taká tiñu ñi sá'a-ya.

¹¹ Ná ndúkú ndéé-yó kivi-yó núu ndétatú-ya yúan núsáa, náv'a a tú jungava ñi ñn-yó, nátu'un máa-i, ja tú ní káandatu-i sáa.

¹² Chi tu'un Dios, tu'un chakú, tu'un ñi'in kúu, te xaan-gá vásá machete uu yu'u. Te kúndéé káan onde kúsin iní jín añú-yo, te suni sásin onde nuu kañutá'an yiki jín méke, te nándúkú víi ndasa jáni iní-yo jín ndása cháa iní añú-yo sá'a-yó.

¹³ Te tú ñi ñn ndatíñu yísá'í nuu-yá. Chi taká-ni núña sikí, te ká'jin ndijin nuu I'a naki'in cuenta.

Jesús kúu sutu ñá'nu-ga ká'an-ya já'a-yo

¹⁴ Núsáa te kañava'a-yó ñn sutu ñá'nu. Máa Jesús Se'e Dios kúu-ya já ní ndi-ya ándiví. Ja yúan ná kuñi ñi'in-yó jín tú'un káka'an-yo.

¹⁵ Chi tú kañava'a-yó ñn sutu ñá'nu ja má kúu ta'u'u iní-ya yóo sikí já vítá iní-yo, chi sua ñn núu-ni ñi jito nchaq-i-ya nátu'un yóo, ko tú kuachi ní sá'a-ya.

¹⁶ Núsáa te ná chúndéé iní-yo jáa-yo núu mesa-ya, nuu kúnda'ú iní-ya yóo, náv'a a sá'a-ya túká'nu iní nuu kuachi-yó, te ñi'in-yo tú'un luu ío iní-ya hora ja kánandi'yó-ún.

5

¹ Chi taká sutu ñá'nu ja ní kaji-ya má'ñú ñayivi, ñi jani-ya sutú-ún ja ká'an-de ja'a ñayivi núu Dios, te soko-dé ndatíñu te ka'ni-dé kiti núu-yá ja sikí kuachi-i.

² Te sutu-ún, kuu ka'an vitá-de jín ñayivi tú tu'a jín ñayivi kájika sana, chi suni máa-de, vitá xaan iní-de.

³ Te ja yúan jínu ñú'ún já sáni ka'ni-dé kiti núu-yá ja sikí kuachi máa-de, nasu máa ñn ja sikí kuachi ñayivi.

⁴ Te ñi ñn cháa, ma kúu sáñá'nu-de máa-de ja kúu-de sutu, chi sua Dios kúu I'a kaji cháa-ún, nátu'un ñi kaji-ya Aarón.

⁵ Suni súan Cristo, tú ní sáñá'nu-ya máa-yá ja ní nduu-ya sutú ñá'nu, chi sua máa Dios, ñi jani-ya I'a-ún, te ñi ka'an-ya tú'un yá'a jín-yá: Róo kúu Se'e-ri, te ruu kúu Táa-ro vna, áchi-ya.

⁶ Te suni ká'an-ga Dios inga tu'un: Ní káni kúu-ró sutú cuenta Melquisedec.

⁷ Te Cristo, nini chakú-ya ñuyivi yá'a, onde jín ndúcha núu-yá ñi nde'e kó'o-yá ja ní jikan ta'u-ya. Te ñi ka'an nda'ú-ya jín máa Dios, I'a kuu nama-ya náv'a a ma kúu-ya núu. Te ja súan ñi chiñú'ún-ya Dios, te ñi jini so' o Dios.

⁸ Te vasa Se'e Dios kúu-ya, ko jín túndó'o ñi kii sikí-yá ñi kutu'a-ya ndasa kuandatu-ya.

⁹ Te nuu ní yija va'a-ya, te n̄ nduu-ya I'a nama taká ñayivi kájandat̄u nuu-yá, te kuchaku-i ní káni.

¹⁰ Te n̄ chaa Dios tiñu siki-yá ja ní nduu-ya sutú ñá'nu cuenta Melquisedec.

¹¹ Te ío kua'a tú'un ndatu'ún-yó siki-yá. Ko yíi kaa ja káni káji-rí tu'un nuu-ro, kuachi ja kókon so'o-ró.

¹² Vina ní kákuu-ró maestro núu, ch̄i ío kua'a tiempo kákandja-ró, ko jínu ñú'ún ja ingá jínu stá'an ñin chaa nuu-ro ndasa kéjá'á tú'un Dios. Núsáa te kájinu ñú'ún-ró leche, nasu ndeyu ndáva.

¹³ Ch̄i nú máa-ni leche káji'i-i, tú kájuku'un va'a in̄-i jín tú'un ndaa, kuachi ja súchi yíkin kákuu-i.

¹⁴ Ko ndeyu ndáva kúu ja kée ñayivi ní kayija, ch̄i a n̄ kákatu'a-i te kájinu va'a-i ndéja kúu ja vá'a ja ú'u.

6

Ná kúxnúu-yó te ná kuiñi n̄'in-yó

¹ Núsáa te ná skéndo-yó tú'un núu Cristo, te ná kánduu-yó nává'a yija va'a-ga in̄i-yo. Te ma náki'in jáa tuku-yó ondé ja'a ja nákani in̄i-yo ndasa n̄ kasá'a-yó tiñu ñáá, ndasa n̄i kandija-yó núu Dios,

² jín tú'un jánducha, jín tú'un xndée-yó ndá'a-yo xini ñayivi, jín tú'un ja náchaku-i ma'ñú ndíy, xí jín tú'un ja tá'nu ndatu-i ní káni.

³ Te tiñu yá'a sá'a ndija-yó te nú ná kuá'a máa Dios tu'un.

⁴ Ch̄i nú ío ñayivi já á n̄i kájuku'un in̄i-i ñin jínu, te nú n̄i káta'ni-i ta'u ándivi, te nú suni n̄i kani'in-í tá'an-i Espiritu Santo,

⁵ te nú suni súan n̄i káta'ni-i tu'un va'a Dios jín taká fuerza kuia chaa,

⁶ yúan-na te nú ndu'ich̄i in̄i-i-ya, te ma kúu kuti ndéjá'á jáa-i ja nákani in̄i-i sá'a-yó, ch̄i sua kája'ni túku-i Se'e Dios jiká cruz, te kája'a-i tuká nuu-yá nú súan.

⁷ Ch̄i nú kua'a jínu kúun sau núu ñin ñu'un te ndí'i-ni-cha jí'i, te já'a yua kuatíñu máa cháa kájitu-ún, yúan-na te kúsiñ iní Dios jín ñú'un-ún.

⁸ Ko nú máni iñu jín ncháu kána nuu ñú'un-ún, yúan-na te jita iñ ñú'un-ún. Te yach̄i naa, ch̄i kit̄i in̄i jito'o jín, te ñin kivi te kayu.

⁹ Ko ja siki róo jíná'an-ró, ñáñi máni, vaša káka'an-r̄i tu'un yá'a, ko káñukuu in̄i-r̄i ja ná sá'a-ga-ro tiñu va'a ja kánúu sá'a chaa a n̄i kaku.

¹⁰ Ch̄i nasu I'a ñáá kúu Dios ja náa in̄i-ya tiñu kásá'a-ró, ch̄i ja siki sí'vi-yá te n̄i kákundá'ú in̄i-ro taká ñayivi ndóo, te suni kákuu-ró jín ondé vina.

¹¹ Te kákuu-r̄i ja ná ñin ná ñin-ró ná kákuu-ró jín súni tiñu-ún ondé kivi ndí'i, nává'a skikuu va'a-ró ndasa kuni tu'un káñukuu in̄i-ro.

¹² Te ma kóo uun in̄i-ro jíná'an-ró, ch̄i sua ná ndáku-ró ñayivi já ní'in-í tu'un n̄i keyu'u-yá, sá'a tu'un kákandja-i jín já ká'jo paciencia in̄i-i.

¹³ Ch̄i kivi ní keyu'u Dios nuu Abraham, n̄i ka'an téyíi-yá jito jín núu máa-yá, ch̄i tú ní kúu ka'an téyíi-yá ja ingá i'a kúñá'nu-ga kuu testigo-ya.

¹⁴ Te n̄i ka'an-ya: Jandáa ja chindéé chítuu ndija-r̄i róo, te ndea xaan-ro sá'a-r̄i, áchí-ya.

¹⁵ Te ja yúan súan jín paciencia n̄i jandéé iní Abraham, n̄i ndatu-de, te vásá ní ní'in-dé tu'un n̄i keyu'u-yá.

¹⁶ Ch̄i taká chaa, káka'an téyíi-de nuu ñin ja kúñá'nu-ga vásá máa-de, te jín tú'un téyíi-ún kúndaq̄ iñ in̄i-de siki tú'un kástátá'an-de.

¹⁷ Te kuní Dios stá'an ndijin-ya núu ñáyivi xín tá'u, ja má nátu'u kuti iní-ya tú'un nì keyu'u-yá nuu-í. Te ja yúan ní ka'an téyí-yá,

¹⁸ náva'a yóó, ja ní kanatu'ma-yó-yá, ná ndúndéé xáan iní-yo, te kundikin-yo tú'un káñukuu iní-yo, chí jín úu tú'un yúan ma kúu kuti xndá'ú Dios, ja nátu'u iní-ya.

¹⁹ Káñukuu iní-yo tú'un-ya-ún, te ja yúan kéndoo nì'in kéndoo kútu añu-yo, te yúan sá'a ja nátu'un kivi-yó iní cuarto ij xáan íchi yatá sá'ma ndíta kaa.

²⁰ Te iní yúan nì kivi Jesús xna'an-ga vásá máa-yó. Te ní káni ní nduu-ya ñn sutu ñá'nu cuenta Melquisedec.

7

Cuenta Melquisedec

¹ Chi cháa Melquisedec, rey ñuu Salem jín sutú nuu máa Dios ñá'nu, nì kuu-de. Te nì kenda-de nì janata'an-de Abraham kivi ní naxió káva cháa-ún ja ní jaka'ni-dé kua'a rey. Te nì jikan ta'u-dé ja'a Abraham.

² Te suni nì ja'a Abraham ñn sikí uxí ja táká ndatíñu nuu-dé. Te sí'ví núu-de kúu Melquisedec, ja kuní ka'an: Rey sá'a tíñu ndaa. Yúan-na te suni nání-de rey Salem, ja kuní ka'an; Rey ndíso tú'un vindáa vinené.

³ Tú táa-de, tú náa-de, ni tata-de. Te suni tú kivi ní kaku-de, ni tú kivi kúu-de, chí nì nduu-de nátu'un máa Sé'e Dios. Chi cháa-ún, ñn sutu ní káni kúu-de.

⁴ Nde'é ndasa nì kuñá'nu-de, chí tatá ñúu-yo Abraham, sikí táká ndatíñu nì janchaa-de nuu rey, nì ja'a-de ñn sikí uxí nuu cháa-ún.

⁵ Te cháa kákuu se'e Leví ja kákuu sutu, nì ta'u tíñu nuu-dé ja kí'in-de ñn ja sikí uxí nuu ñáyivi nátu'un ká'an ley. Te kí'in-de nuu ñaní-de vasa suni chíi Abraham nì kenda koyo-de.

⁶ Te Melquisedec, vasa tú ní kenda tata-de chíi ñáyivi-ún, ko nì kí'in-de ñn ja sikí uxí nuu Abraham, te nì jikan ta'u-dé ja'a Abraham, cháa xín tú'un nì keyu'u-yá.

⁷ Te a kájiní va'a-yó ja jikan ta'u cháa ñá'nu-ga ja'a cháa lúli.

⁸ Te íchi yá'a, ñn ja sikí uxí káki'in ndija cháa ja jí'í nání. Ko cháa yúan, suni nì kí'in-de, te kájani ndaa-i tú'un-de ja chakú-de.

⁹ Te Leví, cháa nì kí'in ñn ja sikí uxí nuu ñáyivi, suni nátu'un jín Abraham nì ja'a-de ñn ja sikí uxí nuu Melquisedec,

¹⁰ chí ñú'un-ga Leví chíi Abraham, tatá ñúu súka-de, kivi ní naketá'an cháa-ún jín Melquisedec.

Ja ní naa táninu sutu aná'an

¹¹ Sutú nì kekoyo chíi tata Leví kákuu ja ní kaja'a ley nuu ñáyivi ondé sáa. Te nú ní káyija va'a-i sá'a máa-de núu, te naún nání júkuiñi inga sutu cuenta Melquisedec, ja násu cuenta Aarón kúu núsáa.

¹² Chí nú nì nasama taká sutu, yúan-na te jínu ñú'un násama ley.

¹³ Tú'un máa Jesús ká'an-yo, te chíi inga tata nì kaku-ya. Te ní ñn tá'an-ya, tú ní játíñu kuti núu altar.

¹⁴ Chí a kájiní ndaa-yo ja chíi tata Judá nì kaku máa Jíto'o-yo. Te cuenta tata yúan, tú naún tú'un ní ká'an Moisés ja kúndiso-i tíñu sutu.

¹⁵ Te ndijin-ga kúu tú'un yá'a, chí nì nukuiñi inga sutu cuenta Melquisedec.

¹⁶ Te I'a-ún, nì nukuiñi-ya kúu-ya sutú, ko nasu ja ní kaku-ya chíi tata sutu nátu'un ká'an ley, chí sua sikí ja ndíso-ya fuerza ja má kúu kuti-yá.

17 Ch̄i súan yóso ndáā tu'un máa-yá: Máá-ró kúū ñn̄ sutū n̄í káni, cuenta Melquisedec, áchí.

18 Te tiñū n̄i ta'ū núu-yō xná'an-ga, n̄i jas̄u ndija-ya, kuachī jā vítá máa, jíin̄ já tú ní'in̄ tiñu,̄

19 ch̄i ley, tú ní síyjā kutī ní ñn̄. Yuán-na te n̄i ní'in-yō ñn̄ tu'un va'a-gā jā káñukuū in̄i-yō jíin̄, te jíin̄ tú'un yúan̄ kandita-yō núu Dios.

20 Te súan̄ n̄i ka'an̄ téyíi-yá̄ kivī ní kenda máa.

21 Ch̄i sava-gā chāa-ún̄ n̄i kani'in̄-dé̄ tiñū sutū, ko tú ní kúu jíin̄ tú'un téyíi. Ko jíin̄ Jesús, ch̄i n̄i ka'an̄ téyíi Dios súan̄: N̄i ka'an̄ téyíi máa Tatá Dios te mā nátu'ū in̄i-ya, máá-ró kúū ñn̄ sutū n̄í káni cuenta Melquisedec, áchí-ya.

22 Te jíin̄ Jesús n̄i kukútu contrato va'a-ga, nátu'un̄ n̄i ka'an̄ Dios yúan̄.

23 Te sava-gā sutū-ún̄ tú ní kúū kuatíñū-dē n̄í káni, ch̄i káji'ī káji'ī-ni-dē núu, te jā yúan̄ ní ka'jō kua'a-dé.

24 Ko I'ā yá'a kúu-yā sutú jā tú samā kuti-ya, ch̄i chakú-yā n̄í káni.

25 Jā yúan̄ súni kúu nama-yā táká ñayivī n̄í káni-ní nú kándita-ī nuū Dios jíin̄-ya, ch̄i n̄í káni chakú-yā náv'ā ka'an̄-yā já'a-í jíná'an-i.

26 Ch̄i n̄i kajinū ñú'un-yō ñn̄ sutū ñá'nu nátu'un̄ máa-yá. Ch̄i sutū ij̄ kúu-ya, túu kuachi-ya, ío ndoo-ya, te s̄in̄ kúu-yā núu ñayivī kásá'a kuachi, te ñá'nu luu xaan-gá̄ n̄i nduu-yā vásá ándívī.

27 Te tú nínī já ndíta'an̄ kivī sokó-yā kitī já sikí kuáchi máa-yá xna'an-ga, te vásá sikí kuáchi ñayivī, nátu'un̄ n̄i kásá'a sutū ñá'nu onde sáá, ch̄i ñn̄ jínu-nī n̄i sá'a-ya súan̄ jā ní sokó-yā máa-yá.

28 Ch̄i máa ley, janī chāa vítá in̄i kákuu-dē sutū ñá'nu. Ko tu'un̄ n̄i ka'an̄ téyíi Dios, n̄i chāa kuee-gā vásá ley. Te jíin̄ tú'un-ún̄ n̄i jani Dios máa Sé'e-ya. Te I'a-ún̄, n̄i yija va'a-yā já kúu n̄í káni.

8

In̄i sutū ñá'nu in̄i ándívī

1 Núsáá te tu'un̄ kánúu-gā nuū táká tu'un̄ káka'an̄-yō-ún̄ kúu tu'un̄ yá'a: Káñava'a-yō ñn̄ sutū ñá'nu súan̄, te káncha-gā íchi lado vá'a mesa nuū tá'ú tiñū Dios ñá'nu in̄i ándívī.

2 Te jatiñu-yā in̄i cuarto ij̄, jíin̄ in̄i ve'ē ñiī ij̄ ndijā jā ní jani máa Tatá Dios, nasū cháa ní jani-ún̄.

3 Te tāká sutū ñá'nu, ká'jin̄-dē jā kásoko-dé̄ ndatiñū jíin̄ kitī núu Dios. Jā yúan̄ súni súan̄ jínu ñú'un̄ já koō jā sokó I'ā sutū yá'a nuū Dios.

4 Ko nú kánde-yā in̄i ñuyivī, mā kúu kuti-yā sutū núu, ch̄i a ká'iō sutū jā kásoko ndatiñū nuū Dios nátu'un̄ ká'an̄ ley.

5 Ch̄i tiñū kásá'a-de, máni ñn̄ copia ñn̄ muestra tiñū ándívī kúu, nátu'un̄ n̄i ka'an̄ Dios jíin̄ Moisés kivī ní kejá'a-de sá'a-de ve'ē ñiī ij̄: Nde'é vá'a-ró, te sá'a-ró táká ndatiñū nátu'un̄ káa muestra n̄i jin̄i-rō já ní stá'an-r̄i nuu-rō ondé yuku-ún̄, áchí Dios jíin̄-de.

6 Te contrato jáá kúu jā vá'a-gā nasū já tu'ú, ch̄i ndiso tu'un̄ jā ní kaa-gā n̄i keyu'ū Dios. Te nátu'un̄ va'a-gā ku'ā jā jáá-ún̄, suni súan̄ ku'ā kúu vina jā vá'a-gā tiñū ndiso Cristo, jā kúu-yā yú'ū núu máa contrato jáá.

7 Ch̄i nú ní kée va'a va'a contrato xnáñúu, te tú nínī koō ingā contrato uū núu.

⁸ Suni n̄i jin̄i Dios ja tú ní kée va'a va'a tu'un-ún, te n̄i ka'an-ya: Chaq̄ ñn̄ kivi já násá'a-r̄i ñn̄ contrato jáá j̄ín ñáyivi Israel j̄ín ñáyivi Judá, áchí máá Tatá Dios.

⁹ Ko nasu nátu'un contrato n̄i sá'a-r̄i j̄ín ndíyi táa-i, kivi ní t̄in-r̄i nda'a-dé ja ní kiñi'in-r̄i-de in̄i ñuu Egipto. Chi kuachi máa-de kúu ja tú ní ká'jin̄ n̄i'in-de sik̄i contrato-r̄i. Ja yúan tú ní jatú'ún-r̄i ja ká'an-de, áchí máá Tatá Dios.

¹⁰ Te ya'á kúu máá contrato násá'a-r̄i j̄ín ñáyivi Israel onde ná já'a taká kivi-ún. Chu'un-r̄i ley máa-r̄i xin̄i-í, te suni chaa-r̄i ley-ún in̄i añú-i. Te kuu-r̄i Dios máa-i. Te máa-i j̄íná'an-i kuu-i ñáyivi máa-r̄i. Achí máá Tatá Dios.

¹¹ Te tú níni kástu'ún ná ñn̄ ná ñn̄-i nuu tá'an-i, nuu ñan̄i-i: Ná kun̄i-ro núu máá Tatá Dios. Chi taká-i kun̄i-i ruu, onde ñáyivi lúli-ga te onde ñáyivi ñá'nu-ga.

¹² Chi kundá'ú in̄i-r̄i-i vasa tiñu ñáá n̄i kasá'a-i, te ni ma kúná'an̄ kúti-gá-r̄i kuachi n̄i kasá'a-i, áchí máá Tatá Dios.

¹³ Te ja súan ká'an-ya tú'un contrato jáá-ún, te sá'a-ya cuenta ja á kuajita ja xnáñúú. Te ja á kuajita te a kuakutú'ú, a yani naa íi.

9

Ja ní'in̄ tiñu ñáñi-ya j̄ín contrato jáá

¹ Ko contrato xnáñúú suni n̄i tá'ú tiñu ndasa chiñú'ún-i-ya, te ndiso ñn̄ cuarto īi in̄i ñuyivi yá'a.

² Chi n̄i kajani-i ñn̄ ve'e ñii. Te ichi fuera n̄i jo ñn̄ cuarto ja ní nání cuarto īi. Te in̄i yúan n̄i jo candelero, j̄ín mesa, j̄ín státilá káxiukú ndij̄ín.

³ Te yata sá'ma úu ndíta kaa ichi in̄i ve'e īi, n̄i jo inga cuarto, n̄i nání cuarto īi xáan.

⁴ Te in̄i yúan n̄i jo ñn̄ ko'o kúu oro, j̄ín janú tú'un contrato, ja ndasú oro ní tú'u sik̄i. Te in̄i janú-ún kánde ñn̄ tija'an̄ oro ja ñú'un staa ándivi, j̄ín yúnu xí Aarón ja ní nana numa, j̄ín yúu tabla nuu yóso tú'un contrato.

⁵ Te sik̄i janú-ún ká'jin̄ figura querubín luu, kásá'a-i kati, kájasu-i sik̄i tapa janú-ún nuu ñú'un yúyú ñáñi. Ko sik̄i taká tu'un yúan, tú nuña-yó vina ja ká'an̄ káji-yó.

⁶ Te nuu ní jin̄u tu'a taká tiñu yá'a, te núu-ni núu-ni kivi koyo sutu in̄i cuarto ñn̄, kásá'a-de tiñu cuenta sutu.

⁷ Ko in̄i cuarto uu-ún, chi máá ñn̄-ni sutu ñá'nu-ga kúu kivi-de, te suni máá tú'ún-ni vuelta ja kuiá. Te tú kivi-de te nú túu ñáñi já sokó-dé nuu Dios sik̄i máa-de j̄ín sik̄i já kásáña'mu ñáyivi.

⁸ Te súan stá'an̄ Espíritu Santo nuu-yo, já té nuña-ga ichi kivi koyo-yó in̄i cuarto īi ándivi, níni kándīi ve'e ñii ñn̄ in̄i ñuyivi.

⁹ Te yuán kúu ñn̄ tu'un sik̄i tiempo vina, te j̄ín modo-ún kásoko-dé ndat̄ñu, te kája'mu-de kit̄i núu Dios. Ko vasa káchiñú'ún-i-ya súan, ma yíja va'a in̄i añú-i sá'a.

¹⁰ Chi máni ley yúkú kúu-ún, ndasa kee-yo, ndasa ko'o-yó, ndasa ndundoo-yó. Te n̄i ndiso tiñu onde n̄i chaa máá já vá'a-ga. Te n̄i nasama.

¹¹ Ko n̄i chaa Cristo, te sutu ñá'nu nuu taká tu'un va'a-ga-ún kúu-ya. Te n̄i kivi-ya in̄i ve'e īi ándivi, ja tú ní kuvá'a j̄ín ndá'a, ni nasu cuenta ñuyivi kúu, te kánúú-ga te va'a-ga kúu vásá já áva-ún.

12 Ko nasu jín niñi ndíxí'ú, xí niñi chélu, chj jín niñi máá-yá n̄ kivi-ya iní cuarto ij ándívi ja ñin máá tú'un-ni jínu ja ní káni. Te n̄ kundéé-yá n̄ nakuaan-ya yóo ja ní káni.

13 Chj onde sáa te niñi xndiki jín niñi ndíxí'ú, jín yáa núu kayú chelu, n̄ joso yúyú-de siki ñáyivi chá'án, te n̄ kãndundoo-i onde jín yiki kũñu-i, n̄ sá'a. Te nú súan ní'in tíñu niñi kiti-ún,

14 núsáa te naga n̄ kuu niñi Cristo ja má nákachá in̄i añú-ro núu tíñu ñáa kásá'a-ró, náva'a kuu kuatíñu-ró núu Dios, I'a chakú. Chj Cristo, tú chá'án kiti-yá, te n̄ soko-yá máá-yá nuu Dios, n̄ sá'a Espíritu ja ío ní káni.

15 Ja yúán kúu-ya yú'u núu siki ñin contrato jáa, náva'a ñáyivi jáa n̄ kana Dios xiní-i, ní'in-í ta'u ja kéndoo ní káni nátu'un n̄ keyu'u-yá. Chi n̄ jì'i Jesús, te ja yúán ní janchaa-ya kuáchi n̄ kasá'a-i ná n̄ kaxiukú-i chji contrato xnáñúú.

16 Chj nuu ío ñin testamento, te kánúú ja kúu cháa n̄ sá'a contrato-ún.

17 Chj ñin testamento, onde nú kuu cháa n̄ sá'a, yúan-na te ní'in tíñu. Ko nú nini chakú cháa n̄ sá'a, tú ní'in tíñu kuti.

18 Ja yúán, vasa contrato xnáñúú, tú ní kúkútu, onde nú túu niñi.

19 Chj nú a n̄ ka'u ndi'i Moisés taká tu'un tá'u tíñu yóso núu ley nuu ndivii ñáyivi, yúan-na te n̄ ki'in-de niñi chélu, jín niñi ndíxí'ú, jín ndúcha, jín íxi kuá'a, jín ñin yokón, te n̄ joso yúyú-de siki máá tutú-ún jín siki ndivii ñáyivi.

20 Te ká'an-de: Ya'á kúu niñi cuenta contrato ja ní tá'u tíñu Dios nuu-ro, áchí-de.

21 Suni súan jín niñi-ún n̄ joso yúyú-de máá vé'e ñii jín taká ko'o kajatíñu nuu káchiñú-ún-de-ún.

22 Te jandáa, ja á yani taká ndatíñu ndundoo jín niñi cuenta ley, chj nú tú kati niñi te ma koo kuti túká'nu in̄-ya núu kuáchi-i núu.

23 Chj fuerza ja jín modo yúan n̄ ndundoo taká copia ndatíñu ío andívi, ko máá ndatíñu andívi-ún, níni ní soko ja vá'a-ga cuenta máá vásá yúan.

24 Chj tú ní kivi Cristo in̄i ñin cuarto ij ja ní kuva'a nda'a, nátu'un ñin muestra ndija, chj sua in̄i máá ándívi ní ndivi-ya náva'a kundij-ya vína ka'an-ya já'a-yo ndé'é jín núu Dios.

25 Te nasu ní kivi-ya yúan ja núu-ni núu-ni soko-yá máá-yá, nátu'un kivi sutu ñá'nu ndita'an kuia in̄i cuarto ij jín niñi tatú.

26 Chj nú súan, te kánúú ja ndó'o-ya kuá'a jínu onde kivi ní jukuiñi ñuyívi núu. Ko sasua, onde kivi jínu ñuyívi n̄ kenda ndijin-ya ñin máá tú'un-ni jínu ja ní káni, te n̄ soko-yá máá-yá náva'a kuancháa-ya kuáchi.

27 Te nátu'un n̄ kunda ja kúu taká cháa ñin jínu-ni, yúan-na te kivi koyo-de nuu sãnda Dios tíñu-de.

28 Suni súan Cristo, n̄ soko-yá máá-yá ñin máá tú'un-ni jínu náva'a kundiso-ya kuáchi kua'a ñáyivi, yúan-na te kenda ndijin-ya vuelta uu, ko nasu ja kuáncháa-ya kuáchi, chj sua ja náma-ya taká ñáyivi káinda-tu-i-ya.

10

1 Te máá ley, chj máni ñin kuanda'u kúu siki taká ndatíñu va'a ja cháa kuee-ga. Ko nasu forma ndija máá ndatíñu-ún kúu. Te ja siki kiti kája'ni-í-ún, núu-ni núu-ni kásoko-í ndita'an kuia. Te ni ma kúu kuti síyja ñáyivi kuní jakoyo nuu-ya.

2 Te nú kúu sá'a núú, te naja tú ní júkuiñi-i ja kásokō-í-ti núsáá. Chi ñayivi káchiñú'ún-ún, nú a ñi kendoō ndoo i-i ñn jínu-ni sá'a yuán núú, te ma kakán-ga añú-i kuachi siki-í núú.

3 Ko siki já kásokō-í-ti-ún, te a jiní-yo já kánuku'un iní-i kuachi-i ndita'an kuia.

4 Chi ñiñi xndiki, jín ñiñi ndíxí'ú, ma kúu kuti kuánchaa kuachi.

5 Ja yuán kivi ní kii Cristo iní ñuyivi, ñi ka'an-ya jín Dios: Ja kája'ni-í-ti jín já kásokō-í ndatíñu nuu-ní, tú jata'an iní-ní, ko ñi sátu'a-ní ñn yiki kúñu máa-ná.

6 Ja kája'mu-i-ti kásokō-í-ti núu-ní siki já kúxio kuachi-i, tú ní kúsi iní-ní jín, áchí-ya.

7 Yúan-na te ñi ka'an-ná: Súan yóso tú'un-ná nuu tutú: Aí Tátá Dios, yá'a kándi-ná náva'a skíkuu-ná ja jata'an iní máa-ní, áchí-ya.

8 Súan ka'an tu'un vai ichi yatá: Ja kája'ni-í-ti jín já kásokō-í ndatíñu nuu-ní, jín já kája'mu-i-ti kásokō-í-ti núu-ní siki já kúxio kuachi-i, tú jata'an iní-ní, ni tú kúsi iní-ní jín, áchí-ya. Ndatíñu-ún kásokō-í nátu'un ká'an ley.

9 Yúan-na te ñi ka'an-ya: Aí Tátá Dios, yá'a kándi-ná náva'a sá'a-ná tiñu jata'an iní máa-ní, áchí-ya. Ja súan ñi ka'an-ya, te ñi janchaa-ya tú'un ñn náva'a nakani-ya tú'un uu-ún.

10 Te jín tú'un ñi jata'an iní máa Dios, te ñi kandundoo-yó ní sá'a-ya siki já ní soko Jesucristo yiki kúñu-ya, ko ñn máa tú'ún-ni jínu ñi sá'a-ya súan ja ñi káni.

11 Núsáá te taká sutu, vasá kája'an-de ndita'an kivi kájatíñu-de, te kua'a jínu kásokō-dé suni suni-ni modo ja kája'ni-dé-ti, ko yuán ma kúu kuti kuánchaa kuachi-i.

12 Ko Cristo, ñn máa tú'ún-ni jínu ñi soko-yá máa-yá ja siki kuáchi-yó ondé ñi káni, yúan-na te ñi nungoo-ya íchi ndáv'a Dios,

13 ndátu-ya tiempo onde ná kúxiukú ñayivi kájito u'u tá'an jín-ya, kuu-i teyu kuxndi ja-a-ya.

14 Chi jín ñn máa tú'ún-ni jínu ja ní soko-yá máa-yá, te ñi káni ní kayija ñayivi ndoo ñi sá'a-ya.

15 Te máa Espíritu Santo kúu-ya testigo nuu-yo siki tú'un yúan, chi xna'an-ga ká'an-ya:

16 Ya'á kúu máa contrato nasá'a-ri jín-i jíná'an-i, onde ná ndí'i taká kivi yá'a. Te chu'un-ri ley-ri iní añú-i. Te suni chísó-ri tu'un-ri-ún iní xiní-í jíná'an-i, áchí máa Tatá Dios.

17 Yúan-na te ká'an-ga-ya: Ma núku'un kuti-gá iní-ri kuachi ñi kasá'a-i jín tiñu chá'an ní kasá'a-i, áchí-ya.

18 Núsáá te nú a ñi sá'a-ya táká'nu iní-ya siki táká-ún, tuká ñaún ío ja sokó-gá siki kuáchi.

Ja núña ichi kivi-yó iní cuarto i

19 Ja yúan, ñani, a chúndéé iní-yo kivi-yó iní cuarto i andíví sá'a ñiñi máa Jesucristo.

20 Chi ñi juña-ya ñn ichi jáa chakú, náva'a kivi-yó ichi yatá máa sá'ma ndita kaa, te yuán kuni ka'an ja máa yiki kúñu-ya kúu.

21 Te káñava'a-yó ñn sutu ñá'nu xañ ndíto ve'e Dios.

²² Núsáá te ná kándita-yó núu-yá, jíin añú-yo já ío ndaa ja sikí tú'un kákandíja va'a-yó, jíin añú ja ní ndundoo sikí táká tíñu jáni ñáá iní, chi nì josó yúyú-yá niñi-yá sikí, jíin yíki kuñu-yó já ní nakacha-yó jíin ndúcha ndóo.

²³ Ná kuñi nì'in-yó jíin tú'un nì kaka'an-yo kákandíja-yó te káñukuu iní-yo. Te ma káka yátá-yó núsáá, chí skíkúu va'a I'a nì keyu'u tú'un-ún.

²⁴ Ná ndé'é vá'a-yó ndasa skandá-yo tá'an-yó, ja ná kúndá'ú-ga iní-i tá'an-i, jíin já ná sá'a-i taká tíñu va'a.

²⁵ Ná nátaKa ná'in-yó, ma sía-yo nátu'un kásá'a sava-i, chí sua ná ká'an ndéé-yó jíin tá'an-yó. Ko ná kuítú-gá iní-ro sá'a-ró, chí kájiní-ro já kuákuyani máá kivi-ún.

²⁶ Chí nú kusí iní-yo sá'a-yó kuáchi ja súan a nì jatá'ú-yó tú'un ndaa, tuká kéndoo kuti já kúu ku-ga ja sikí kuáchi-ún.

²⁷ Chí sua ñn nuu yú'ú xaan-yo já ndón-da-ya sikí-yo ío, jíin ñn nuu kánda yáá ñu'un ío, náv'a kókó ñáyivi kájito u'u tá'an jíin-yá.

²⁸ Ñáyivi ní ské'ichi ley Moisés, jí'í ná'in-i, tú ñaun tu'un kúndá'ú iní ío, te nú nì kaka'an ndaa uu xí uní testigo.

²⁹ Tava-ro cuenta núsáá, chí naga nì kuu ja má ndó'o xaan-gá ñáyivi kuañú ja'a sikí Sé'e Dios jíin já jáni iní-i ja káchá'an niñi contrato, vaša jíin niñi-ún nì ndundoo-i, jíin já sákátá-i nuu máá Espíritu ndíso tu'un luu.

³⁰ A kájiní-yo núu I'a nì ka'an: Nani'in tá'an máá-rí jíin-i, máá-rí kua'a ya'u-i, áchí máá Tatá Dios. Te inga jínu ká'an: Máá Tatá Dios koto ncha-ga ndasa káa ñáyivi máá-yá, áchí.

³¹ ñn tíñu yú'ú xaan-yo sá'a, kúu ja júngava ñn ñáyivi iní nda'a Dios, I'a chakú.

³² Ko ná núku'un iní-ro sikí táká kivi ní kéndoo ichi yatá, chí nì nastúun-ya iní ja jiní tuní-ro. Yúan-na te ñasaa ja sún sún tundó'o nì xndón-da-i sikí-ro.

³³ Chí ñn modo nì kaka'an ndijin-i sikí-ro, te nì kaxndó'o ndijin-i róo. Te inga modo suni nì kanduu-ró tá'an ñáyivi ní kando'o súan.

³⁴ Chí suni nì kúndá'ú xaan iní-ro já kándeé vekaa. Te nì kákusí-ní iní-ro, vaša nì kasáku'ná ñúkuún-i ndatíñu-ró, chí a kájiní-ro já ondé andívi káñava'a-ró ñn ta'u vá'a xaan-gá, te koo ñí káni.

³⁵ Ma sía-ro modo ja káchundéé iní-ro, chí kua'a xaan tá'u ndíso tu'un-ún.

³⁶ Chí kánúú kóo paciencia iní-ro, náv'a a ni'in-ro já ní keyu'u-yá, onde nú nì sá'a-ró tíñu játa'an iní Dios.

³⁷ Chí ñn núnúu-ña te chaá máá I'a kii, te ma kúkuéé-ya, áchí.

³⁸ Ko máá ñáyivi ndáa-rí, chí sikí já kákandíja-i te kuchaku-i. Ko nú nì jika yátá-i, ma kúsí iní añú-rí sá'a-i, áchí-ya.

³⁹ Ko yóo, nasu tá'an ñáyivi kásá'a súan kákuu-yó já káka yátá-yó te xnáa-yo máá-yó, chí sua kákuu-yó tá'an ñáyivi kákaku jíin tú'un kákandíja va'a-i.

11

Sikí tú'un kándíja

¹ Te tu'un kándíja-yó kúu modo ja jiní-yo já ío seguro taká ndatíñu káñukuu iní-yo, chí yúan kúu tuní ja ío ndija taká ndatíñu ja tú jiní-yo núu.

² Chí nì kákandíja chaá aná'an, te ja yúan ní jatú'ún-yá-de.

³ Kákandíja-yó, te yuán kájuku'un iní-yo já ní sáva'a Dios ñuyivi jín tú'un nì ka'an-ni-ya. Te chí ndatíñu ja tú jiní-yo núu, nì kuva'a ndatíñu ja á jiní-yo núu.

⁴ Nì kandíja Abel, te yuán ní ja'mu-de ndatíñu ja vá'a-ga nì soko-dé nuu Dios vása Caín. Súan nì kandíja-de, te nì jatú'ún Dios ja ío ndaa-de, chí súan nì sá'a-ya já ní jatá'ú-yá ndatíñu nì soko-dé nuu-yá. Te vasa a nì jì'i-de, ko ká'an-ni-de jín tú'un nì kandíja-de.

⁵ Nì kandíja Enoc, te yuán ní naki'in-ya-dé kua'an-ya jín-de, te tú ní jì'i-de. Te tú ní ndénda kuti-dé nì kasá'a-i, chí nì naki'in Dios-de. Te onde ná té naki'in-ga-ya-dé, te nì jatú'ún Dios-de ja ní kusì iní-ya ní sá'a-de.

⁶ Ko nú tú kándíja-yó, te ma kúsi iní Dios sá'a-yó, chí cháa kuní ja nuu Dios, kánúú kándíja-de ja ndito chakú-ya jín já kuá'a-ya yá'u nuu táká ñayivi kánandúkú-i-ya.

⁷ Nì kandíja Noé, te yuán ní ka'an nì'in Dios jín-de sikì sáva tiñu ja té kuní-ga-de nuu. Te ja ní chu'un iní-de, te yuán ní sáva'a-de ñin barco nává'a kaku-de onde jín ní vé'e-de. Ja súan kándíja-de, te nì ñakuxndíi-de sikì ñuyivi. Te nì nduu-de ñin cháa ní'in tá'u sikì já kéndoo ndaa-i ja kákandíja-i.

⁸ Nì kandíja Abraham, te yuán ní jandatú-de nì kenda-de kua'an-de kiví ní kana-ya xini-dé, nává'a ja-de ñin lugar nuu kuá'a-ya núu-dé kuu ta'u-dé. Te nì kenda-de kua'an-de, vasa tú jiní-de ndénu kí'in-de.

⁹ Nì kandíja-de, te yuán ní ncha-de nátú'un cháa jíká núu ñú'un ní keyu'u-yá ja kuá'a-ya núu-dé. Yúan nì ncha-de iní ve'e kuii jín Isaac jín Jacob, chí suni suchí ní'in tá'an ta'u núu ní keyu'u-yá-ún kákuu suchí-ún.

¹⁰ Chí nì ñukuu iní-de koo ñin ñuu jín cimientu, ja máa Dios kúu I'a chutá'an-ya te sá'a-ya-ún.

¹¹ Suni nì kandíja máa Sara, te yuán ní ní'in-ña fuerza nì nukú'un se'e-ña, vasa ña'an numá nì kuu-ña. Te nì skáku-ña ñin se'e onde tiempo nì ja'a xaan kuá-ña, chí nì kandíja-ña já skíkuu va'a máa Dios tú'un nì keyu'u-yá.

¹² Ja yúan súni súan nì kakaku kua'a-i ní sá'a ñin-ni cháa, vasa a nì yii xaan-dé. Ko tata-de nì ndea xaan, nátú'un tiñúú xini ándívi, jín nátú'un ñití káa yu'u mar, ja má kúu ka'u-yó.

¹³ Nini kákandíja-de te nì kaji'i táká cháa-ún, vasa tú ní káni'in-dé ja ní keyu'u-yá. Ko nì kande'é jíká-ni-de nuu, te nì kaka'an-de sa'an kúta'u jín. Te nì kaka'an ndaa-de ja cháa jíká, jín cháa káxiukú núu-ni, kákuu-de.

¹⁴ Chí cháa káka'an súan, a kástá'an ndijin-de ja kándúkú-de ñin ñuu máa-de ja kúxiukú máa-de.

¹⁵ Chí nú ní nákan iní-de ñuu nuu ní kenda koyo-de-ún núu, ío modo ja náxío káva-de, nú ní kákuu-de núu.

¹⁶ Ko nì kakuní-de inga ñuu va'a xaan-gá ja ío onde ándívi. Ja yúan tú kúka nuu Dios nuu-dé kunání-yá Dios máa-de, chí a nì sátu'a-ya ñin ñuu kuxiukú-de.

¹⁷ Nì kandíja Abraham, te yuán ní soko-dé Isaac kiví ní jito ncha-ya-dé. Te máa tú'ún sé'e ñáva'a-de, te sikì súchí-ún nì ní'in-dé táká tú'un ja ní keyu'u-yá nuu-dé, ko nì jo tu'a-de soko-dé-i ja kúu-i.

¹⁸ Vasa nì ka'an-ya tú'un-i jín-de: Onde chí Isaac te kana-ri tata-ro te súan kunání, áchí-ya.

¹⁹ Chí nì tava máa-de cuenta ja á kuu naschakú Dios ñayivi má'ñú ndíyi. Te suni nátú'un jín ñin tú'un yátá, te súan nì nani'in Abraham máa-i nì

nachaku-i, nátu'un súan.

²⁰ Nî kandîja Isaac, te yuán ní jikan ta'u-dé ja'a Jacob, jíin Esaú, siki táká tiñu chaq kuee-ga.

²¹ Nî kandîja Jacob, te yuán kivi já á yani kuu-de nî jikan ta'u-dé ja'a ndéndúú se'e yí José. Te nî chiñú'ún-de-ya ʋasa ndítuu-na-de xinî vara tîin-de.

²² Nî kandîja José, te yuán kivi á kúyani kuu-de, te nî ka'an-de ja kóo kivi ndénda ñayivi Israel, Te nî tá'ú-de tiñu nuu-í ndasa sá'a-i jíin yíki-dé.

²³ Kivi ní kaku Moisés nî kaandîja táa-i náa-i, te yuán ní chisa'í-de-i unî yoo, chi nî kajini-de ja lúu káa-i. Te tú ní káyu'ú-de acta ja ní sá'a rey.

²⁴ Nî kandîja Moisés, onde kivi ní ja'nu-de. Yuán tuká ní já'a-de tu'un ja kúnáni-de se'e sesi'í Faraón.

²⁵ Sua nî kuni-de ja kóto-de tundó'o jíin ñayivi Dios, ʋasa já núnúu-ni kusii ini-de jíin tú'un sii ini ja ndíso kuachi.

²⁶ Chi a nî tava-dé cuenta ja nú ka'an-i siki-dé ja siki Cristo, te kúka xáan-gá kuu-de sá'a, vásá já kúu taká yaka xu'ún ío ini ñuu Egipto, chi a nî ndé'é-de ja kuá'a-ya yá'u-de.

²⁷ Nî kandîja-de, te yuán ní kenda-de ñuu Egipto. Te tú ní yú'ú-de, ʋasa kití ini rey. Te nî kanda-de, chi nî sá'a-de cuenta ja á ndé'é-de nuu máá I'a tú jiní ndijin-yo núu.

²⁸ Nî kandîja-de, te yuán ní ja'ni-dé lélú Pascua, te nî josó yúyú-de niñi-tí, náva'a nú vai ndajá'a ká'ni-yá taká se'e núú, te ma ké'é-yá-i jíin'an-i.

²⁹ Nî kaandîja-de, te yuán ní kuu nî kaja'a-ni-de sava sava ma'ñú mar kuá'á, nátu'un nuu ñú'un íchi-ni. Te súan kándúkú cháa ñuu Egipto sá'a-de jíin ndúcha-ún kákuni-de núú, ko nî kókó-ni-cha-dé.

³⁰ Nî kaandîja-i, te yuán ní jungoyo corral nama yúu ñúu Jericó, onde nî jinú nî kajikó ndúu-i ñuu-ún nuu usiá kivi.

³¹ Nî kandîja Rahab, ña'an tiní ini, te yuán tú ní náa-ña in jínu-ni jíin ñayivi n'in ini, chi sua nî ka'an-ña tú'un ndéé ini jíin cháa nî kajito yu'u, te nî jatá'ú-ña-dé.

³² Naún ká'an-ga-ri núsáa. Chi tuká tiempo ja káni-ga-ri tu'un Gedeón, tu'un Barac, tu'un Sansón, tu'un Jefe, tu'un David, tu'un Samuel, jíin tú'un taká chaq nî kajani tu'un Dios onde sáa.

³³ Nî kaandîja-de, te yuán ní kaandéé-de nî katiin-de so'o ñuu ná'nu, nî kasá'a-de tiñu ndaa, nî kani'in-dé tu'un nî keyu'u-yá, nî kajasu-de yu'u ndíka'a jíin'an-ti,

³⁴ nî kanda'va-de ñu'un kayú yáa, nî kaku-de yu'u machete, nî kanani'in ini-de ja ní kaku'u-de, bueno n'in nî kanduu-de nî sá'a-ya kivi ní kajatá'an-de nuu guerra, te nî kaskúnu-de soldado inga ñuu jíká já kajatá'an jíin-de-ún kaja'an.

³⁵ Ío ñasi'í ja ní kanani'in-ña se'e-ña já á nî kaji'i-te nî kanachaku-i. Sava-de nî kando'o xaán-dé nî kasá'a-i, ko tú ní kaja'a-de tu'un ja kúu kaku-de, náva'a kundéé-de nachaku va'a-ga-de.

³⁶ Sava-de nî kasákátá-i nuu-dé, te nî kaxndó'o-i-de jíin cuarta, te suni nî kaju'ní-i cadena-de, te nî ka'in-de vekaa.

³⁷ Nî kaja'a-i yuu xini-dé. Nî kaxiti-í-de jíin sierra. Nî kaja'ni-í-de jíin machete. Nî kajika-de ichi yá'a ichi yúan. Te nî kañu'un-de ñii rí jíin ñi ndíxí'ú. Ndá'ú-ni nî kata'an-de, nî kajito-de tundó'o, te nî kastá'an-i-de.

³⁸ Nĩ kajinu-de onde nuu ñú'un t'é. Te suni chji yuku ní kivi koyo-de. Te nĩ ka'jin-de yau kava jín yaú chji ñú'un. Te va'a xaan-gá kúu taká cháa-ún, nasu ñáyivi iní ñuyívi.

³⁹ Te taká cháa yá'a, vasa nĩ jatú'ún-yá-de siki já ní kəkandija-de, ko tú ní kani'in-dé tu'un nĩ keyu'u-yá.

⁴⁰ Chi nĩ sátu'a Dios ñn tiñu va'a xaan-gá ja kúu yóo jíná'an-yó, nává'a ma yja máa cháa-ún, onde nú túu yóo.

12

I'a yóxnúú jín tú'un kándija

¹ Kua'a xaan testigo kájiko ndúu ñí núu-yo natu'un viko nu'ún. Núsáa te ná cháxio-yó taká kuachi ncháá vee siki-yo, jín já jíkó ndúu ñí xiiin-yo, te jín paciencia ná kúnu-yó carrera máa-yó ja ní jani-ya núu-yo.

² Te ná nd'é-yó núu Jesús, I'a yóxnúú jín tú'un kándija-yó, te síyja-ya yóo jín. Te máa-yá, nĩ kanda-ya jín túndó'o cruz, chi nĩ ndatu-ya cháa kivi já kúsi iní-ya, te tú ní sá'a-ya cuenta ja kúka nuu-yá, te nĩ nungoo-ya íchi ndává'a Dios nuu mesa-ya.

Ja kuandéé iní-yo jín túndó'o

³ Ná kani iní máa-ró ndasa nĩ jandéé iní-ya jín ñáyivi kándiso kuachi, vasa nĩ kaka'an ndiva'a-i siki-yá, yúan nĩ'in-ro modo ja má kuítá-ro, ni ma kúu xaan iní añú-ro.

⁴ Ko vasa kájata'an-ró siki kuáchi, ko té chá'an-ga kaka ññi já kasú-ro núu-ún.

⁵ Chi a nĩ kánaa iní-ro tú'un ká'an nda'ú jín-ró natu'un jín sé'e, te súan ká'an: Hijo máni, ma kava já'a iní-ro nú xndó'o máa Tatá Dios róo, ni ma kuítá iní-ro nú kána jín-yá nuu-ro.

⁶ Chi máa Tatá Dios xndó'o-ya ñáyivi kúnda'ú iní-ya, te skúun-ya yúnu xii sukun taká se'e ja jatá'ú-yá, áchi.

⁷ Chi nú kuandéé iní-ro jín castigo jito-ró, te jika Dios jín-ró natu'un jín sé'e-ya, xii ío se'e ja tú ndó'o-i sá'a táa-i náun.

⁸ Ko nú tú castigo jito-ró, natu'un nĩ kando'o ta'an taká se'e, se'e kándikin ncha-ñi kakuu-ró nú súan, nasu máa sé'e.

⁹ Ío inga tu'un. Yóo, ni kañava'a-yó táa máa-yó núu ní kəkaku-yó, nĩ kaxndó'o-de yóo, te nĩ ka'io ja jín'ún-yó núu-dé. Te naga nĩ kuu ja má kuándatu jín'ún-ga-yo núu máa Táa nuu vái añú-yo, te kuchaku-yo núsáa.

¹⁰ Te cháa-ún, jandáa nĩ kaxndó'o-de yóo, ko yaku-ni kivi ndasa nĩ kakuu iní máa-de. Ko I'a yá'a, chi ja ná kendo va'a-yó kuní-ya, nává'a ndundoo ta'an-yo jín-ya natu'un máa-yá.

¹¹ Jandáa kúu ja ní ñn castigo jito-yó, tú kúsi iní-yo sá'a vina, chi sua kúkuí'a iní-yo sá'a. Ko kúkué-ga te jín tú'un vindáa vinené kendo ndaa suchi ní kaskuá'a jín.

¹² Núsáa te ná katiin xaan-ro jín ndá'a tivítá-ró, te nakani nĩ'in-ró sí'in-ró já kani yá'a kani yúan-ró.

¹³ Te sá'a-ró íchi ndóo kaka ja'a-ro, nává'a ma sána ñáyivi rengo, chi sua nduva'a-i.

¹⁴ Skuá'a-ró nává'a ná kóo tu'un vindáa vinené iní-ro jín taká ñáyivi, jín já ná kóo ndoo-ró jíná'an-ró, chi nú tú tu'un ndoo iní, te ma kúu kuní ni ñn ñáyivi núu máa Jito'o-yo.

15 Nde'é ví-ro jíná'an-ró, náva'a mā káka yátá ní ñn-ró núú tú'un luu ío iní Dios, te suni náva'a mā ndú'u'a tuku iní ní ñn-ró. Te nú túu, chí nduku'a iní-ro sá'a, te nduchá'an kuá'a-í sá'a.

16 Te koto-ró náva'a ní ñn-ró mā káka téné, ni mā kújá'a iní-ro jíin-yá, nátu'un Esaú, suchí já síkí ñn ko'o ndéyu ní xikó-i derecho-i ja kúu-i suchí núú.

17 Chí a jíin-ro já kúkuéé-ga te ní kunj-i ní'in-í ta'u-í síkí já kakán ta'u táa-i ja'a-í. Ko ní kendgo ichi-i ní sá'a táa-i, chí tú ní ní'in-í modo nakani iní-i, vasa ndé'e nducha núu-í ndúkú-i.

18 Chí nasu ní jakoyo-ró núú ñn yuku já kúu tiin-yó, nuu kánda yáá ñú'un, nuu túún, nuu ñáa, jíin núu kée tachí xa'an,

19 nuu jíni so'o-ró ndé'e clarín, nuu ní'in ká'an-ya, chí ñayivi ní kajini so'o ní'in tu'un-ún, ní kaka'an ndá'ú-i ja má ká'an-ga-ya jíin-i.

20 Chí tú ní kákanda-i jíin tínu ní tá'ú-yá nuu-í: Nú ñn kiti ná kaku'un-ti yuku-ún, ná skée-ró yúu síkí-tí kuu-ti, xí túu-ró machete-ti, áchí.

21 Te jo xa'an káa tínu-ún ní kajini-í. Te ja yúan ní ka'an Moisés: Yú'ú xa'an-rí, te kisi-i ruu sá'a, áchí-de.

22 Chí sua ní jakoyo-ró núu máa yúku Sion, te suni iní ñuu máa Dios, I'a chakú. Te ñuu-ún kúu ñuu Jerusalén cuenta andívi. Te suni ní ja-ro núu kaxiukú kuá'a xa'an mil ndajá'a-ya,

23 te suni nuu tíku'ní ñayivi ní kanakaku xna'an-ga ja káyoso lista-i andívi, te suni nuu Dios, I'a kúu juez xiní táká-i, te suni nuu ío añú taká ñayivi ndáa ja á ní kayija va'a,

24 te suni nuu Jesús, I'a kúu yu'u núu síkí contrato jáa, te suni nuu máa niñí ní joso yúyú já vá'a-ga ní'in tínu vása niñí Abel.

25 Koto va'a-ró náva'a tú ské'ichi-ro I'a ká'an. Chí nú tú ní kákaku ñayivi já tú ní játá'ú-i cha'a ní ka'an iní ñuyívi, naga ní kuu yóó nú tú kuatá'ú-yó máa I'a ká'an onde andívi.

26 Chí jíin já ní ní'in ní ka'an-ya sáa, te ní kisi-ya ñuyívi. Ko vina a ní keyu'u-yá: Vasté ñn jínu-na kisi-rí, ko nasu máa ñn ñuyívi, chí suni onde andívi, áchí-ya.

27 Te tu'un yá'a ja ká'an: Vasté ñn jínu-na, áchí, kuní ka'an ja chaxio-ya táka ndatínu ní kakanda-ún, ndatínu ja á ní kakuva'a, náva'a ná kéndgo máa táka ndatínu ja ní kakaku níí.

28 Núsáa te a ní'in-yo ñn ñuu ja ní kaku níí, te ja yúan ná nákuatá'ú-yó núu Dios, te ná kuatínu-yó núu-yá, te ná chínú'ún-yó máa-yá, te ná kóo ja jíin'ún-yó núu-yá, náva'a kusí iní-ya sá'a-yó.

29 Chí Dios máa-yó, ñn ñu'un ja xndí'i já'mu kúu-ya.

13

Modo kuatínu-yó núu-yá

1 Mā júkuiñi-ro jíná'an-ró já kúnda'ú iní-ro ñani-ro.

2 Mā náa iní-ro já kóto ndá'ú-ro núu ñayivi jíká, chí súan ní kasá'a sava-de, ko naún kájiní-de ja máa núu ndajá'a andívi ní kaja'a núu-de ve'e.

3 Ná núku'un iní-ro ñayivi ká'jin vekaa. Sá'a-ró cuenta ja súni ká'jin-ro vekaa jíin-i. Te suni súan sá'a-ró jíin cháa ja kándonda-i síkí-dé, chí suni máa-ró kájiní-ro tá'u-ro máa-ró.

4 Mā kasú-ro já tánda'a-í, te ná kóo jíńú'ún táká-ro jíń-i, te mā sáchá'an-ró jíto-i. Chì ñáyivì kájika téné, jíń ñáyivì kásíki nchá tá'an, máá Dios nakuxndí-ya sikí-í.

5 Ná káka kuu-ró, te mā chíńú'ún-ró xú'ún. Ná kúsíi iní-ro jíń já tíin-ró víta ñú'ni. Chì máá-yá ñi ka'an: Ná skíkuu ná'in-rí jíń-ró, te mā síá kuti-rí róó, áchí-ya.

6 Núsáá te kuu chundéé iní-yo ká'an-yo: Máá Jító'o-yo kúu I'á chindéé chítuu-ya rúu, te mā yú'ú-rí nú ñáún kuní ñáyivì sá'a ndivá'a-i jíń-rí, achí-yo.

7 Ná núku'un iní-ro cháa ñi kastá'an ichi núu-ro, chí ñi kaka'an-de tu'un Dios jíń-ró. Ná ndáku-ró modo ndasa ñi káandíja-de, te ná ndé'é vá'a-ró ndasa ñi kee tíńu ñi kasá'a-de.

8 Jesucristo, chí ñin-ni káa-ya íku, jíń vína, jíń ní káni.

9 Mā nátu'u iní-ro yá'a, yúan, jíń sín sín sa'an jáá. Chì ío va'a ja ná kéndoo ñi'in iní añú-yo sá'a tu'un luu ío iní-ya, ko nasu jíń ndéyu já tú ñi'in tíńu kuti núu ñáyivì chíńú'ún yúán.

10 Káñava'a-yó ñin-ni altar. Te cháa kájatíńu iní ve'e ñii-ún, tú ká'io derecho-de ja kée-dé ja ío nuu altar-ún.

11 Chì yiki jíń kúńu kiti kája'ni-dé-ún kayú, kája'mu-de ichi fuera yuńúu. Te ñíńi kiti-ún, skívi sutu ñá'nu iní cuarto íi, yúan sokó-dé nuu-yá cuenta sikí kuáchi.

12 Suni súan Jesús, ñi ndo'o-ya ichi fuera yuxé'é, nává'a jíń ñíńi-yá te sándoo-ya ñáyivì.

13 Núsáá te ná kéndá-yó kí'in-yo núu-yá ichi fuera yuńúu, te ná ndó'o ta'an-yo jíń-yá ja káka'an ndivá'a-i sikí-yá.

14 Chì yá'a tú káñava'a-yó ñin ñuu ja kéndoo ní káni, chí sua kándúkú-yó ñin ñuu ja cháa kuee-ga.

15 Núsáá te jíń ichi ní juña Jesús, te nene ná nákana jaa-yó máá Dios, chí nátu'un ñin ja sokó-yo núu-yá kúu. Chì yá'a kúu máá tú'un xíin tíńu ja sá'a yu'u kándaku ñi'in sí'ví-yá.

16 Mā náa iní-ro sá'a va'a-ró, jíń já kóto tá'an-ro, jíń sáva-ga-i, chí kúsíi iní Dios sá'a yá'á, nátu'un ja á ñi kasoko-ro ñin nuu-yá.

17 Ná chú'un iní-ro tú'un ká'an cháa kastá'an ichi núu-ro, te kuandatú-ro núu-dé, chí kándito-de añú-ro nátu'un kásá'a cháa ja ñíni náku'a-a-de cuenta. Nde'é nává'a kusíi iní-de sá'a-de, te nasu já nákuaka nuu iní-de, chí nú súan te tú ñi'in tíńu ja kúu róó.

18 Ná kakán ta'u-ro já'a-rí jíná'an-rí, chí a kájani ndija iní-rí ja kájani va'a iní añú-rí, chí kákuni-rí kaka jíńú'ún-rí jíń táká-ni tíńu.

19 Te ká'an ndá'ú téyí-ga-rí jíń-ró já ná sá'a-ró súan, nává'a ná nájaa yachí-ga-rí nuu-ro.

20 Te máá Dios kúu I'á ndíso tu'un kuaká'mu iní, te ñi naschakú-ya máá Jító'o-yo Jesucristo ma'ńú ndíyi. Te Jesús kúu pastor ñá'nu ndíto yóó nátu'un ríi, Te onde jíń máá ñíńi contrato ní káni,

21 ná síyíja Dios róó, nává'a kuu sá'a-ró táká tíńu va'a, ndasa játa'an iní-ya. Te iní añú-ro ná sá'a-ya táká ja kúsíi iní máá-yá nde'é-yá nuu, te onde jíń Jesucristo ná sá'a-ya-ún. Te nuu máá-yá ná nákana jaa-yó-yá ní káni ní kuíá. Amén.

²² Ko ká'an nda'ú-ri jíin-ró jíná'an-ró ñáni, ja má kití iní-ro sá'a tu'un ká'an nda'ú-ri jíin-ró yá'a, chí nì chaa-ri ìn tutu lúli yá'a nuu-ro.

²³ Kuni-ri ja ná júku'un iní-ro já á nì kenda ñani-yo Timoteo vekaa, te jíin cháa-ún jandé'é-rí róó te nú nchaa yachi-de.

²⁴ Ná sándéé iní taká chaa stá'an ichi nú-ro, achi-ro kúni-de, jíin taká ñayivi ndóo. Te ñayivi ñúu Italia káka'an-i ja ná sándéé iní-ro.

²⁵ Tu'un luu ío iní-ya ná kóo jíin taká róó jíná'an-ró. Súan ná kóo. Amén.

LA EPISTOLA UNIVERSAL DE SANTIAGO YA'A KUU CARTA SANTIAGO JA NI CHAA-DE NUU TAKA ÑAYIVI KAKANDIJA

1 Máa-rí kúu Santiago, mozo Dios jíin Jító'o-yo Jesucristo. Te cháa-ri tutu yá'a nuu ñayivi ndí'uxí uu tatá Israel ja ní kajichá nuu-i. Ta'u-ro kúu.

Onde nuu Dios vaj tu'un ndíchi

2 Ñáni jíná'an-ró, ná kúsií xáan iní-ro te nú nī cháa tīni nuu túndó'o siki-ro.

3 Chī a kájinī-ro já nú koto nchaa-i róó ndasa kákandija-ró, yúan-na te kuiñi nī'in-ró sá'a.

4 Te ná kuiñi nī'in-ró ndíta'an kivī, náva'a yija va'a téyíí-ró. Te ni mā kúu falta ni ñn nuu-ro.

5 Te nú ndé ñn róó kúu falta ja kóo ndíchi-ró, te kakan-ro núu Dios, te kua'a-ya núu-ro, chī máa-yá, já'a kua'a-ya nuu táka ñayivi, te tú kána jíin-yá nuu-i.

6 Ko nú kakan-ro, te ná kándija-ró, te mā káni siki inī-ro. Chī cháa ja jáni siki inī-de, nátu'un su'ma mar ja ndóna sá'a tachī, te yá'a yúan ndéché-chá kua'an-cha, súan kúu-de.

7 Chaa yúan, mā káni inī-de ja ní'in-dé ñn ndatíñu nuu Jító'o-yo,

8 chī máni nátu'u inī-de, te ya'a yúan jáni inī-de.

9 ñn ñani yínúu, ná kúsií iní-de, chī kúñá'nu-de jíin-yá.

10 Ko ñani kúká, ná kúsií iní-de ja ní ndusúchi-de nuu máa-yá. Chī nátu'un ita yuku, súan-ni naa-dé.

11 Chī nú nī kana-ni ndikandii te nī kuní'ni-ni, te ichī-ni yuku. Te jun-gava-ni ita, te naa-ní ja lúu káa. Suni súan-ni nda'va cháa kúká jíin táka tíñu sá'a-de.

Siki já jito ncha-i-yóo

12 Xáan ndatu koo cháa kéndoo nī'in vaša nī jito nchaa-i-de. Chī nú a nī jatú'un-yá-de, te ní'in-dé premio ja kúchaku-de, chī a nī keyu'u Dios ja kuá'a-ya premio nuu ñayivi maní jíin-yá.

13 Te nú náké'é-i ñn cháa, te mā ká'an cháa-ún ja Dios náké'é-yá-de. Chī mā kúu náké'é-i Dios ja sá'a-ya tíñu ñáa, ní tú náké'é-yá ní ñn ñayivi.

14 Chī ñn cháa, nú kuáxán iní-de, yúan kúu ja skaní-ún iní-de te ñū'un-ún-de, súan náké'é-i-de jíin máa-de.

15 Te tu'un kuáxán iní-de, nú a nī yija, skáku kuachi. Te kuachi-ún, nú a nī ja'nu, kuu cháa-ún sá'a.

16 Ñáni máni, mā xndá'ú-ro máa-ró jíná'an-ró.

17 Taká ja kúta'u-yo, ja lúu ja vá'a kúu, chī kii ichi ándívi te kúun vaj onde nuu máa Táa-yo, I'a xíin táka ndua luz. Te máa-yá, ñn-ni ku'a stúun-ya, ní tú natu'u kuti inī-ya.

Kájinī so'o-i te tú káskikuu-i

18 Chī nī kuu inī máa-yá, te nī nakaku-yó ní sá'a-ya jíin tú'un ndaa, náva'a kuu-yó nátu'un se'e núu núu táka ñayivi-yá.

19 Ñáni máni, ja yúan táka róó, yachī ná kúni so'o-ró, ko kuéé ka'an-ro, te kuéé kitī inī-ro.

²⁰ Chi tu'un kití iní ñin cháa, tú jíká tiñu ndaa Dios sá'a.

²¹ Núsáá te ná síá-ro táká tiñu chá'an jíin táká tu'un ñáá ja ní kukútu-ro jíin. Te ná kóo vítá iní-ro, te kuatá'ú-ro tú'un ñi tñin iní-ro, chi tu'un yúan kúu ja kúu nama róo jíin'an-ró.

²² Skíkúu-ro jíin tú'un máa-yá, nává'a ma kúni so'o sáni-ró. Chi nú túu, te xndá'ú-ro máa-ró.

²³ Chi nú ñin cháa, jíni so'o-de tu'un-ún, te tú skíkúu-de, cháa yúan kúu-de nátu'un ñin cháa ndé'é-de nuu-dé nuu espejo ndasa yúkú jító-de.

²⁴ Chi ndé'é-de nuu-dé, te nú kua'an-de, te náa-ní iní-de ndasa jító-de.

²⁵ Ko nú ndé cháa nándúkú víi-dé máa ley va'a, ley ja káka kuu ndicha-na-yo sá'a, te nú kukúu-de jíin, na tú jíni so'o sáni-de, ni ja náa iní-de, chi skíkúu-de tu'un ká'an, yúan-na te chindéé chítuu Dios tiñu sá'a-de.

²⁶ Nú kándeé ñin cháa ma'ñú-ró, te jáni iní-de ja bueno chíñú'ún-de Dios, te túu ja jíñú'ún yáa-dé, chi sua xndá'ú-ún añú-de, cháa-ún chíñú'ún sáni-de-ya.

²⁷ ñin cháa ja chíñú'ún níña-de chíñú'ún ndíja-de máa Táa-yo Dios, cháa-ún sá'a-de tiñu yá'a: Koto va'a-de suchí lá'ú jíin ñá'an viuda nú ío tundó'o káta'an-i. Te koto va'a-de máa-de, nává'a tú kuchá'an-de sá'a ñuyívi.

2

Sikí tú'un tú kunchaa nuu

¹ Nánj máa-rí, ma kunchaa nuu-ro ní ñin ñáyívi, chi kákandíja-ró núu máa jíto'o-yo Jesucristo ja ndíi ncháa-ya.

² Chi nú jaá ñin cháa iní ve'e nuu kándutútu-ró, te ñú'un xe'e oro nda'a-dé, te ñú'un-de sa'ma lúu, te nú suni jaá ñin cháa ndá'ú ñú'un-de sa'ma ndá'ú,

³ te nú koo jíñú'ún-ró núu cháa ñú'un sa'ma lúu-ún, te nú ka'an-ro jíin-de: Yá'a jungoo-ní chi ío va'a, achí-ro, te nú ka'an-ro jíin cháa ndá'ú-ún: Jían-ní kundíj-ro, xí yá'a-ni jungoo-ró chíi silla-ri, achí-ro,

⁴ á nasu cháa kájani ñáá iní ñi kanduu-ró já súan kánchaa nuu-ro ñáyívi náún.

⁵ Nánj máni, chu'un iní-ro tú'un ká'an-ri: Nasu ní kaji Dios cháa ndá'ú iní ñuyívi yá'a, ja ná kúkúká-de jíin tú'un kándíja, te ní'in-dé ta'u-dé iní nuu nuu tá'ú-ya tiñu. Nasu súan ñi keyu'u-yá ja kuá'a-ya núu ñáyívi maní-yá jíin xí túu.

⁶ Ko róo, chi ñi ja'a-ró túka nuu cháa ndá'ú. Á nasu kátñin cháa kúká-ún so'o-ró, te á nasu súni cháa-ún kañu'un-de róo kí'in-ro núu justicia, xí túu.

⁷ Te nasu máa-de kákuu cháa káka'an ndíva'a sikí sí'ví vá'a ja káinání-ró náún.

⁸ Chi nú káskíkúu ndíja-ró tú'un kánúú-gá ká'an ley, nátu'un yóso núu tutú ij: Kundá'ú iní-ro tá'an-ró, nátu'un kúnda'ú iní-ro máa-ró, áchí. Va'a sá'a-ró nú súan.

⁹ Ko nú ncháa nuu-ro ñáyívi, a ñi sá'a-ró kuáchi nú súan, te a ñi nakuxndíi ley sikí-ro já súan kástíví-ro.

¹⁰ Chi cháa stíví ñin-ni tu'un ley, vasa a ñi skíkúu ndí'i-de, te ndonda níi ley sikí-dé. Chi nátu'un ñi stíví ndí'i-de.

¹¹ Chi ñi ka'an Dios: Ma kúsiki ncháa tá'an-ró. Te suni máa-yá ñi ka'an: Ma ká'ni-ro ndíyi. Bueno, vasa tú ní ísiki ncháa tá'an-ró, ko nú ñi ja'ni-ro ndíyi, a ñi kuu-ró cháa ñi stíví níi ley nú súan.

¹² Súan ka'an-ro, te súan sá'a-ró jíin'an-ró, te sá'a-ró cuenta ja máa-ró kákuu cháa ja kúnda tiñu-ró sá'a ley ja skáka kuu ndicha-na-ró.

13 Chì ìn chàà, nú tú ní kúndá'ú ìnì-de tá'an-de, te máá ley juicio, mà kúndá'ú ìnì-ún-de. Ko tu'un kúndá'ú ìnì, nì'in-gà kúu vása ley juicio.

Tu'un kándija jín tú'un skíkuu

14 Ñani máá-rí jíná'an-ró, nú ká'an ìn chàà ja kándija-de, te nú tú tíñu skíkuu-de jín, te ndénu ní'in tíñu tu'un kándija-de-ún. Á kuu kaku-de sá'a máá tú'un kándija-ni-de-ún.

15 Te nú ìn ñani-yo xí ìn kua'a-yó jìka té'ndé-i, te nándi'i-i ja kúchaku-i taká kivi,

16 te nú ìn róó ka'an-ro kúni-i: Màyú'ú-ro, chì nì'in-ro kú'un-ró te kuvixi-ro, te nì'in ná'in-ró kée-ro, achì-ro, te nú tú ní já'a-ró já kánandi'i-i kuchaku-i, te ndénu ní'in tíñu tu'un-ún.

17 Suni súan kúu ìn ñayivi kándija, chì nú tú jìku-i jín máá tíñu, te a nì jì'i ìi máá tú'un kándija-i-ún.

18 Ko sanaa te ka'an ìn-ró: Róó kándija-ró, te ruu jìku-rì jín tíñu va'a, achì-ro. Núsáá te ná stá'an máá-ró núu-rì ndasa kándija-ró vasa tú jìku-ró jín tíñu, te ruu, onde jín tíñu jìku-rì, te ná stá'an-rì nuu-ro ndasa kándija-rì.

19 A kándija-ró já ìn-ni Dios ío. Bueno sá'a-ró. Suni súan kákandija ja'ú te kákisi-i ja yú'ú.

20 Róó, chàà xíní ñáá, stá'an-rì nuu-ro kuní-ro náún. Ñayivi kándija, te nú tú jìku-i jín tíñu, máni kándija sáni-i.

21 Táa-yo Abraham, tú ní kéndoo ndaa-de jín tíñu nì sá'a-de, ná nì soko-dé se'e-de Isaac nuu altar náún.

22 Á tú jini-ro já tú'un nì kándija-de-ún, nì chindéé tá'an jín tíñu nì sá'a-de. Te tu'un nì kándija-de-ún nì skíkuu va'a-de onde jín tíñu nì sá'a-de.

23 Te súan nì skíkuu tu'un ká'an tutu ìi: Abraham nì kándija-de nuu Dios, te ja yúán ní chí'i-ya cuenta-de ja á nì kéndoo ndaa-de, áchí, te nì ñakunání-de amigo Dios.

24 Núsáá te a nì kajini-ro já kéndoo ndaa ìn ñayivi jín tíñu sá'a-i, nasu má ìn-ni ja kándija-i nuu-yá.

25 Suni súan jín Rahab, ña'an tiní ìnì-ún, ná nì jatá'ú-ña ndájá'a Josué, te nì chu'un-ña-dé inga ichi kája'an-de, á tú ní kéndoo ndaa-ña jín tíñu nì sá'a-ña-ún.

26 Chì nátu'un a nì jì'i yiki kúñu ja tú ñú'un tachì iní, suni súan a nì jì'i tu'un kándija, te nú tú jìku jín máá tíñu.

3

Tu'un siki yáa-yo

1 Ñani máá-rí jíná'an-ró, mà cháa ìnì kua'a-ro kúu-ró maestro, chì a kájini-ro já yóo, ja kástá'an-yo tú'un, nì'in-gà nandakan-ya cuenta nuu-yo kivi cháa juicio.

2 Chì taká-yo, ío tiní tíñu kástívi-yó. Ko nú ìn chàà nú tú stívi-de tíñu jín tu'un ká'an-de, chàà a nì ta'ú vá'a ìnì kúu-de. Te suni kúndéé-de jín ní máá-de já'nyu-de.

3 Chì a kájini-yo já kachu'un-yó freno yu'u caballo náva'a kuandatu-tì núu-yo, te súan já'nyu-yo-tí jín ní máá-tí.

4 Suni súan barco vasa ná'nu xaan, te chúndá'á tachì xáan kuá'an, ko vatu-ni tá'nyu nuu jín ìn su'ma lúli sá'a chàà skáka, ndé onde nì kuu ìnì-de k'ín-de jín.

⁵ Suni súan yáa-yo, chi vasa ja lúli-ni kúu, ko xaḡn sátéyíí máá. Chì nátu'un kayú ìn yuku ká'nu xaḡn sá'a ìn ñu'un lúli, súan kúu ya'a.

⁶ Te yáa-yo kúu nátu'un ìn ñu'un. Suni nátu'un ìn ñuyívi ñáá kúu yáa kándeé ma'ñú táká-ga kuñu-yó, te kúchá'án ñí-yó sá'a. Chì infierno ñi tuu ñu'un yáa, te yáa-ún túu ñu'un ñí ñuyívi yúkú.

⁷ Chi taká kiti jín tisaḡ, ko jín kiti ñú'un chji mar, tá'nu-ti te ndúu manso-ti sá'a ñayívi.

⁸ Ko ni ìn chaḡa ma kúu ka'nu-de yáa-dé. Chì ìn kuñu ñáá ja má kúu ka'nu-de kúu. Te ñú'un chítú nátu'un nducha kuñi-ti ja já'ni ndíyi.

⁹ Chì jín yáa-ún nákana jaa-yó máá Taa-yo Dios, te suni jín yáa-ún ká'an ndiva'a-yó siki ñayívi, vasa muestra chji Dios ñi kuv'a-a-i.

¹⁰ Inì ìn-ni yu'u kenda tu'un va'a jín tú'un ndiva'a. Ñáni máá-rí, tú ío va'a ja súan koo.

¹¹ Á kána nducha vixi jín ndúcha uá inì ìn-ni nuu sókó náún.

¹² Ñáni máá-rí, á kuu kuun nde'e oliva xinì yúnu mérkexe, xí ndé'e mérkexe xinì yúnu uva. Núsáá te suni súan ma kúu kana nducha ú'a jín ndúcha vixi inì ìn-ni sókó.

Tu'un ndichí ja vái ichi ándívi

¹³ Ja máá-ró jíná'an-ró, ndé ìn-de ndichí te ndito xinì-dé. Ná káka kuu va'a-de jín tiñu sá'a-de, ná kuni jín núu máá-ró, te ná kóo súchí iní-de vasa ndichí-de.

¹⁴ Ma stíví-ró tú'un ndaa máá-yá jín tú'un tú'un ká'an-ro. Chì nú tu'un kuásún téyíí iní jín tú'un tixín iní ñú'un inì añú-ro, nasu ja sávixi-ro máá-ró kúu-ún.

¹⁵ Te tu'un ndichí modo jaḡn, nasu ja kí ichi ándívi kúu, chi tu'un ñuyívi, tu'un yúkú, tu'un kui'na kúu.

¹⁶ Chi nuu ío tu'un kuásún iní jín tixín, yúan ío tu'un sáká núu jín táká tiñu káñáá.

¹⁷ Ko tu'un ndichí kí ichi ándívi xnáñúú-gá ndiso tu'un ndoo, yúan-na te júkuñi tixín sá'a, te suni ndiso tu'un vitá inì, tu'un júku'un yachí inì, tu'un kúndá'ú inì tá'an, tu'un sá'a tiñu va'a, tú náku'ndíi siki tá'an, tú ndiso tu'un yóso yú'u.

¹⁸ Te máá tiñu ja kenda chji tu'un ndaa kúu tu'un vindáa vinené kás'a ñayívi kánasamanì tá'an.

4

Ma kóo manì-yo jín ñuyívi

¹ Ndénu káku pleito jín tixín kás'a-ró. Á nasu siki já ndío inì-ro kúu. Te tu'un yúan kájatá'an inì-ro.

² Kándio inì-ro, ko tú káñava'a-ró. Ja yúan kája'ni-ro ndíyi. Te kákukuásún inì-ro, ko tú káni'in-ro. Ja yúan kájatá'an-ró te kákutixín-ró. Tú káñava'a-ró chí tú kájikan-ro.

³ Kájikan-ro ko tú káni'in-ro, chí ñáá-ni kájikan-ro náva'a síjita sáni-ró jín tú'un kúsi inì-ro.

⁴ Ñayívi káisi kichá Dios kákuu-ró. Á tú kájinì-ro já tú'un kúmanì jín ñuyívi kúu tu'un jito u'u tá'an jín Dios. Chi chaḡa manì jín ñuyívi, chaḡa jito u'u tá'an jín Dios kúu-de.

5 Te tu'un ká'an tutu ij, máa Espíritu ja ncháa iní-yo, ja ní ja'a-ya núu-yo, kúkuñí iní-ya ndasa jíka-yó, áchí. Á kájani iní-ro já ká'an sání tu'un-ún náún.

6 Ko já'a-ga-ya tú'un luu ío iní-ya núu-yo. Yuán ká'an: Dios, jasú-ya núu cháa vixi, te já'a-ya tú'un luu ío iní-ya núu cháa vitá iní, áchí.

7 Kuandatu nuu Dios jíná'an-ró núsáa, kasu nuu kuí'na te kunu koto róó.

8 Kandita nuu Dios, te máa-yá ná kándita-ya núu-ro núsáa. Róó cháa kásá'a kuachi, nasándoo nda'a-ro, te róó cháa kájani iní kájani uu iní-ro, nasándoo añu-ro.

9 Ná tá'u'yu iní-ro. Ná kúkuí'a iní-ro. Te ná ndé'e-ro. Vasa kájaku-ro ko ná ndé'e kó'ó-ró. Vasa kákusi iní-ro ko ná ndúkuí'a iní-ro.

10 Sá'a súchí iní-ro núu Dios, te máa-yá saña'nu-ya róó.

11 Nání, ma kútuku iní-ro kóto-ró tá'an-ró. Chi cháa kútuku iní-de jíto-de ñani-de, xí nákuñdí-de siki ñani-de, cháa-ún kútuku iní-de jíto-de ley, te nákuñdí-de siki ley. Ko róó, nú nákuñdí-ró siki ley, nasu cháa skíkuu ley kúu-ró, chi in juez kúu-ró nú súan.

12 Máa in-ni I'a kúu ja já'a ley. Te máa-yá kuu nama-ya yóó xí xnáa-yá yóó. Te róó, ndé cháa kúu-ró já nákuñdí-ró siki tá'an-ró núsáa.

13 Róó ñayivi já káka'an: Vina xí yúchaan te kingoyo-yó ñuu yúan, te yúan kuxiukú-yó in kuia, te kuaan-yó xikó-yó, te ni'in-yo siki, áchí-ro. Ná kúni ná'in-ró,

14 chi tú kájini-ro ndasa kuu kivi yúchaan, chi naún ja káxaan kúu vida-ro. Jandaa ja máa yokó-ni kúu, ja in núnú-ni vai. Yuán-na te nducha-ni ki'in.

15 Ko va'a-ga ná ká'an-ro: Nú kuní máa Jíto'o-yo, te kuchaku-yo te sá'a-yó yá'a xí sá'a-yo yúan, achí-ro.

16 Ko vina, chi máni kásavixi-ro máa-ró, ja kásatéyí-ró máa-ró. Te tiñu ñáa kúu nú suán sávixi-yo máa-yó.

17 Te nú ndé ñayivi jiní-i modo sá'a-i tiñu va'a, te nú tú skíkuu-i, te kuachi-i kúu nú súan.

5

Siki cháa kúka

1 Ko róó cháa kúka jíná'an-ró, ná ndé'e-ro te ná kána jíko'ó-ró, chi kii tundó'o siki-ro.

2 Chi ndatíñu kúka ñáva'a-ró, a ni kate'yu. Te a ni yaji tkixin sá'ma-ro.

3 Te oro jíin plata kañava'a-ró, a ni jita ni kana si'in yóó. Te si'in yóó-ún, natu'un kani ndaa tu'un siki-ro, te kaji kúñu-ró natu'un sá'a ñu'un. Chi a ni kaya máa-ró yaji-ro ndasa kuu-ró kivi ndí-i-na.

4 Ni ka'io sava cháa kája'nu trigo-ro, te tú ní kacha'u-ró-de. Vina te natu'un kána kó'ó máa yá'u-de-ún. Te máa Tatá Dios, I'a xíin táka ndaja'a, suni jini so'o-ya já kákana jaa máa cháa kája'nu-ún.

5 A ni kaichaku kúka-ró iní ñuyivi yá'a. Te ni kasá'a-ró táka tiñu ni kakaní iní-ro, te ni jito ñukúun-ró máa-ró vasa kivi-ún ní j'i' kua'a ñayivi.

6 Ni kanakuxndí-ró siki cháa va'a, te ni kaja'ni-ro-dé. Ko máa-de tú jasú-de nuu-ro.

Jín paciencia kundatu-yó ncháa-ya

7 Nání, núsáa te ná kundatu-ró jíin paciencia onde kivi ncháa máa Jíto'o-yo. Ndé'e-ró ndasa jíin paciencia ndatu cháa jitu onde ná cháa sau ñá'an jíin sau kué, te ni'in-dé nuní lúu já'a ñu'un.

⁸ Suni súan koo-ró paciencia jíná'an-ró, te ná kuíñi ñi'in-ró jíin iní jíin añu-ro, cḥi kuákuyani nchaa máá Jító'o-yo.

⁹ Náṇi jíná'an-ró, ma kútuku iṇi-ro kóto-ró tá'an-ró, náva'a ma nákuɣnḍi-ya sikí-ro. Cḥi máá I'a sándaá kuáchi-yó, nátu'un a kánḍi-ya yúxé'é.

¹⁰ Náṇi máá-rí jíná'an-ró, ná skuá'a-ró ndasa ñi kasá'a chạa ñi kajani tu'un máá Tatá Dios onde sáá, chi vạsa ñi kando'o-de ko ñi ka'jo paciencia-de.

¹¹ Vina káka'an-yo já xaán ndatu ñayivi káandéé iní. A ñi kajini tu'un-ró ndasa ñi jandéé iní Job, te suni a kájiṇi-ro ndasa kenda taká tiñu kuni máá Jító'o-yo, cḥi xạan ndá'ú iṇi-ya yóo te va'a iṇi-ya jíin-yó.

¹² Náṇi máá-rí, kánúú-gá ja má chíso tú'un téyíí-ró, ni tu'un andíví, ni tu'un ñuyivi, ni inga tu'un ma ká'an téyíí-ró. Cḥi nú ka'an-ro tú'un kuu, te máni tu'un kuu-ún ka'an-ro. Te nú ka'an-ro tú'un túu, te máni tú'un túu-ún ka'an-ro, náva'a tú nakuxnḍi-ya sikí-ro.

Tu'un kakan ta'u ja'á tá'an

¹³ Á ío ñn róo ja ndó'o. Ná kakán ta'u-ro núsáá. Á ío ñn róo ja kúṣi iní. Ná káta-ró ñn yaa ñi núsáá.

¹⁴ Á ío ñn róo ja kú'u. Va'a-ga ná kána-ró xiní cháa kákuu nuu iní tikuṇi. Te ná kakán ta'u-dé ja'a cháa kú'u-ún. Te jíin sí'ví máá Jító'o-yo, ná chí'i-de aceite chạa-ún.

¹⁵ Te nú kákanḍi-ya-de hora kájikān ta'u-dé, te nduva'a chạa kú'u-ún, cḥi máá Jító'o-yo, nasáva'a-ya-dé. Te nú kuáchi ndiso-de, te koo tuká'nu iṇi nuu kuáchi-de.

¹⁶ Ja yúan ná nákaṇi ndaa-ro kuáchi-ró núu tá'an-ró, te kakan ta'u-ro ja'á tá'an-ró náva'a ná ndúva'a-ró. Cḥi ñn chạa va'a nú kakan ta'u-dé, te kuu sá'a-de kua'a tiñu ñá'nu jíin tú'un jikán ta'u-dé.

¹⁷ Cḥi Elías, suni nátu'un ká'io-yó vina súan ñi kaa-de onde sáá. Te ñi jikan ta'u-dé ja má kúun sạu, te tú ní kúun-chạa núu ñú'un yá'a uṇi kuiạa iñu yo.

¹⁸ Te inga jínu ñi jikan ta'u-dé. Te ñi ndii sạu íchi ándíví. Te ñi nana tuku taká ndatiñu nuu ñú'un yá'a.

¹⁹ Náṇi jíná'an-ró, te nú ñn róo ñi kenda-ró íchi ndáa, te inga-ro ná náchu'un íchí tá'an-ró.

²⁰ yúan-na te kuṇi-ro já nú ñn róo ñi nachu'un íchí-ró cháa ñi kivi kuáchi, a ñi nama-ró ñn chạa kụu, te suni kasu-ro núu kuá'a kuáchi nú súan.

LA PRIMERA EPISTOLA UNIVERSAL DE SAN PEDRO APOSTOL YA'A KUU CARTA HN JA NI CHAA SAN PEDRO APOSTOL NUU TAKA ÑAYIVI KAKANDIJA

1 Máá-rí kúu Pedro apóstol nuu Jesucristo. Te cháa-ri tutu yá'a nuu róo ñayivi jíká, ja ní kajichá nuu-ró káxiukú-ró ní ñúu Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, jín Bitinia.

2 Chi máá Táa-yo Dios, ni jini-ya róo onde jín tiempo, te ni kaji-ya róo jíná'an-ró. Te a ni kandundoo-ró ní sá'a máá Espiritu, náva'a kuandatu-ro núu Jesucristo, te koso yúyú-yá niñi-yá siki-ro. Tu'un luu ío iní-ya jín tú'un kuaká'nu iní ná ndeá iní-ro jíná'an-ró.

Tu'un ñúkuu iní

3 Ná nákana jaa-yó máá Dios, Táa Jito'o-yo Jesucristo. Chi ni kundá'ú xaan iní-ya yóo. Te ni nakaku-yó já kúchaku-yo, te káñukuu iní-vo ní sá'a-ya jín tú'un ja ní nachaku Jesucristo ma'ñú ndíyi,

4 náva'a ni'in-yo in ta'u já má té'yu kuti, ni ma kúchá'an kúti, ni ma xí kuti, chi yíva'a iní andíví já siki yóo.

5 Chi yóo kúu ñayivi kákandija, te ja yúan ndíto Dios yóo jín fuerza-ya náva'a nama-ya yóo kivi sándi'í-na, natu'un a ni sánda-ya.

6 Ja yúan kákusi iní-ro, vasa tini tundó'o kájito nini-ro yakú-ni kivi.

7 Chi tundó'o-ún, kájito nchaá róo nú kákandija va'a-ró. Te tu'un kákandija-ró, luu-ga kaa vasa oro, chi vasa kájito nchaá-i oro jín ñú'un, ko in kivi te naa. Te tu'un kákandija va'a-ró, nakana jaa-i Jesucristo sá'a, te jín tú'un jínú'un ká'an-i nduñá'nu-ya sá'a kivi kenda ndijin-ya.

8 Te máá-yá, vasa té kuni-ga-ro núu-yá, te mani-ro jín-yá, te kákandija-ró-yá. Vasa tú kánde'é-ró núu-yá vana, te kákusi xáan iní-ro te kánakana jaa-ró-yá.

9 Chi ja ní kákandija-ró te ní'in-ro tá'u-ro já kaku añú-ro.

10 Chaa ni kajani tu'un Dios onde sáa, ni kaka'an-de ndasa chaa tu'un luu ío iní-ya núu-ro. Te suni ni kande'é vá'a-de, ni kandúkú víi-dé tu'un ndasa kaku-yó.

11 Te ni kanandúkú ñúkuún-de ja ná júku'un iní-de ndé kivi jín ndé tiempo kuu tu'un ni ka'an Espiritu Cristo jín-de, chi onde jín tiempo ni jani-ya tú'un nuu-dé ndasa kii tundó'o siki Cristo jín ndasa nduñá'nu tuku-ya nú ná já'a tundó'o-ún.

12 Te ni stá'an-ya núu cháa-ún ja násu já kúu máá-de, chi sua ja kúu máá-yó kúu tu'un ni kajani-de. Te vana a ni kajini so'o-ró tú'un-ún chi chaa ni kajani tu'un va'a nuu-ro ní sá'a Espiritu Santo ja ní kii ichi andíví, suni ni kajani-de tu'un-ún nuu-ro. Te taká ndajá'a Dios kájitú iní-ya ndúkú víi-yá taká tu'un-ún.

Siki tú'un koo ndoo-yó

13 Ja yúan ná kóo ndito iní ja jini tuní-ro, te koo kuándi'í-ro. Te kuñukuu téyí iní-ro já ní'in-ro tú'un luu ío iní-ya já kuá'a-ya núu-ro kivi kenda ndijin Jesucristo.

14 Te nátu'un se'e kájanatü vạ'a, súan ná kóo-ró. Te ma sá'a-ró tíñu nị kakanị inị-ro sáá, ná tú nị kájuku'un kuti inị-ro.

15 Chị nátu'un ío ndoo máá l'a nị kana xinị-ro, suni súan ná kóo ndoo-ró jín ták tíñu kásá'a-ró.

16 Chị súan yóso núu tutú: Ná kóo ndoo-ró jíná'an-ró, chị ruu ío ndoo-rị, áchí.

17 Te máá-yá, tú ncháá nuu-yá ñayivi, ko sándaq-ya táká tíñu-i ndasa kásá'a ñin ñin-i. Te nú ká'an nda'ú-ro jín-yá nátu'un jín Táa-ro, núsáá te ná chíñú'ún-ró-yá taká kivị já kájika tatú-ro yá'a.

18 Chị a kájinị-ro ndasa nị kájika sání-ró jín táninu nị kaja'a táa-ro núu-ro sáá. Ko nị nakuaan-ya róo nuu táninu-ún. Ko nasu jín ndátíñu ja té'yu, nátu'un oro jín plata,

19 Chị sua jín ñíñí Cristo ja yá'u xaan ncháá nị nakuaan-ya róo. Chị máá-yá kúu nátu'un ñin lélú vá'a kiti tú káchá'an,

20 chị súan a nị teta'an Dios máá Cristo onde ná té jukuiñi-ga ñuyivi, te nị kenda ndijin Cristo kivị kuándi'i-na, sikị já ní kundá'ú inị-ya róo.

21 Te kákandija-ró núu Dios sá'a Jesús. Chị nị nachaku-ya má'ñú ndíyi, te nị nduñá'nu-ya ní sá'a Dios. Ja yúan kákandija-ró núu Dios, te káñukuu inị-ro-yá.

22 A nị ndundoo añú-ro, chị nị kájanatü-ro núu tú'un ndaa nị sá'a Espiritu jín-ró, návạ'a kundá'ú ndija inị-ro ñani-ro. Núsáá te ná kundá'ú xaan inị-ro tá'an-ró onde jín inị jín añú-ro.

23 Chị a nị kánakaku jáá-ró. Ko nasu chí tạtá té'yú, chị chị tạtá já má té'yu kuti. Te tu'un Dios nị sá'a súan, chị ndíto chakú ñí kání.

24 Chị nátu'un yukü, súan kúu taká ñayivi. Te modo nduñá'nu-i kúu nátu'un ita yukü. Chị yukü-ún, ichi-ni, te ita-ún, júngava-ni,

25 ko tu'un ká'an máá Tatá Dios, chị kéndoo ñí kání ñí kuíá. Achí. Te tu'un yúan kúu máá tú'un vạ'a nị kani'in-ro.

2

Cristo, nátu'un yuu chakú

1 Núsáá te ná sía-ro táká tu'un ñáá, taká tu'un xndá'ú, tu'un yóso yú'u, tu'un kuásún iní, jín táká tu'un káka'an ndivạ'a sikị tá'an.

2 Te ná kaní inị-ro leche máá Espiritu kaxin-ro nátu'un suchí yíkin sáá ní kaku-i, návạ'a kaku-ró te kua'nu-ró jín. Chị leche-ún, tú xndá'ú kuti.

3 Chị a nị kájinị-ro já vá'a xaan iní máá Jító'o-yo.

4 Kandida nuu-yá jíná'an-ró, chị nátu'un yuu chakú kúu-ya. Te taká ñayivi, vasa nị kaské'ichi-i-ya, ko nị kaji Dios-ya, nátu'un ñin yuu lúu.

5 Suni róo, nátu'un yuu chakú kákuu-ró. Te ná kuá'nu-ró kuu-ró ñin ve'e ñi máá-yá, te kuu-ró sutú ndoo, te nuu Dios soko-ro tú'un cuenta Espiritu, chị ja sikị Jesucristo te kúsij iní Dios nú súan.

6 Chị súan ká'an tutu ñi: Vina te onde ñuu Sion kaitúu-rí ñin yuu kánúú kundiso jikị, chị nátu'un yuu lúu nị kaji-rị-ya, te chaá kándija nuu-yá, ma kúka nuu-dé, áchí.

7 Luu káa máá-yá nuu róo ja kákandija-ró-yá. Ko sikị ñayivi tú kákandija ká'an: Chaa káchutá'an ve'e vasa nị kaské'ichi-de yuu, ko yuu-ún nị ni'in tíñu kundiso jikị.

8 Te suni yuu skách'i ja'a-í nání-yá, te kava júngoyo-i sá'a kúu-ya, áchí. Chị kájungoyo-i kuachi sikị já tú kájanatü-i tu'un-ya. Te nị jani-ya-i ja súan sá'a-i.

Modo kuandatü ñayivi xín máá-yá

⁹ Ko róó, tata ja ní kaji máa-yá kákuu-ró, te suni sutu kúná'nu xaḅ, te suni ñayivi ndóo, jín ñayivi ní ni'in-yá kákuu-ró. Súan ni sá'a-ya róó náva'a kani-ró tú'un ndasa xaḅ vá'a iní máá I'a ni kana xin-ṛo ná ni kaxiukú-ró ñúñáa. Te ni kivi koyo-ró núu lúu nuu ndíi ncháa máa-yá.

¹⁰ Chí róó, onde sáa nasu ñayivi Dios kákuu-ró núu. Ko vina a ni kanduu-ró ñayivi máa-yá. Suni onde sáa té ni'in-gá-ṛo tú'un kúnda'ú iní-ya róó, ko vina, a kúnda'ú iní-ya róó.

¹¹ Nāni máni, ká'an ndá'ú-ri jín-ró nátu'un ká'an-ri jín cháa jíká jín cháa kájika kuu tatú, ma sá'a-ró táká tíñu kákani iní máa-ró, chi yuán kájatá'an siki añú-ṛo.

¹² Te ná káka jínú'ún-ró má'ñú ñayivi sñn nación. Náva'a vaṣa kákaji-i róó nátu'un siki cháa kásá'a tíñu ñáá, ko nú ná kuní-i nuu tíñu va'a kásá'a-ró te nakana jaa-i Dios kivi kí-ya.

¹³ Ja siki máa Dios, te kuandatu-ṛo núu táká cháa ndíso tíñu, vaṣa nuu rey, chi cháa kúná'nu-ga kúu-de,

¹⁴ xí núu táká gobernador ja ní táji-de vaikoyo, náva'a xndó'o-de táká ñayivi kásá'a tíñu ñáá, te ká'an-de tu'un jínú'ún jín ñayivi kásá'a tíñu va'a.

¹⁵ Chí kuní Dios ja sá'a-ró tíñu va'a. Te jín tíñu va'a-ún kundéé-ró kasú-ṛo núu tú'un ñayivi yúkú já tú kájuku'un iní-i.

¹⁶ Ná káka kuu ndicha-ṛo. Ko nasu já núña ichi já máni sá'a-ró tíñu ñáá, chí sua ja ná kuátíñu-ró núu Dios.

¹⁷ Koo ja jínú'ún-ró jín táká ñayivi. Kúnda'ú iní-ṛo ñani kákandíja. Kuandatu-ṛo núu Dios. Koo ja jínú'ún-ró jín máa rey.

¹⁸ Róó mozo, ná kuandatu-ṛo núu cháa kákuu patrón-ṛo. Te koo ja jínú'ún-ró jín-de. Ko nasu máa ñn nuu cháa va'a iní, jín núu cháa maní jín-ró, chí suni súan sá'a-ró jín cháa xaḅ iní.

¹⁹ Chí ñn cháa vaṣa tú sá'a-de tíñu ñáá, nú jito-de tundó'o siki já skíkuu va'a-de jín Dios, yuán kúu ja kúsí iní-ya jín-de sá'a-ún.

²⁰ Ko nú kásá'a ndija-ró kuáchi, te kája'a-i róó, te naḅn ja vá'a kúu nú kájandéé iní-ṛo jín. Ko nú kásá'a-ró tíñu va'a, te káxndó'o-i róó, te kájandéé iní-ṛo jín, tíñu yá'a kúu ja kúsí ndíja iní Dios sá'a.

²¹ Chí ja yuán ní kana-ya xiní-ṛo jíná'an-ró. Chí máa Cristo, suni ni ndo'o-ya já siki yóó. Te ni skéndoo-ya ñn ejemplo nuu-yo náva'a ná kúndikín-ṛo súni ichi ní sá'a-ya.

²² Te máa-yá, tú ní sá'a-ya kuáchi. Ni tú ní kéndá tu'un xndá'ú yu'u-yá.

²³ Ni kaka'an ndiva'a-i jín-yá, ko tú ní náka'an ndiva'a-ya. Ni ndo'o-ya, ko tú ní stá'an-ya-í, chí sua ni chí'i-ya máa-yá nda'a Dios, I'a sándaá va'a táká tíñu.

²⁴ Suni máa-yá, ni j'i-ya jíká cruz, te ni ndíso-ya kuáchi-yó jín yíki kúñu-ya. Chí a ni kaku-yó chí kuáchi náva'a kaka ndaa-yo. Chí ni tuji-yá, te ja yuán ní kanduva'a-ró.

²⁵ Chí ni kájicha nuu-ró nátu'un rií, ko vina a káno'on-ṛo núu I'a ndíto róó, te iní nda'a máa-yá yí'i añú-ṛo.

3

Tu'un kuandatu ñasí'i nuu yíi-ñá

¹ Suni súan róó ñasí'i jíná'an-ró, kuandatu-ṛo núu máa yíi-ro náva'a kundéé-ró skándíja-ró yíi tú kándíja tu'un-ya. Chi vaṣa tú ká'an-ṛo jín-de, ko kuní-de ndasa sá'a róó, ñasí'i-de,

2 te kunj-de ndasa jka jínú'un-ró jín já ñúkúún iní-ro jín-de, te kandja-de.

3 Te ja sáluu-ró máá-ró, nasu ichi sikí-ro kúu ja nátin-ró xiní-ro, xí já chí'i-ró sikí oro máá-ró, xí já kú'un-ró sá'ma lúu,

4 chí sua ná sáluu-ró iní añú-ro já kándeé sa'í iní-ro. Te ná sákútu-ro jín tú'un ja má té'yu kuti. Yuán kúu tu'un vitá iní jín tú'un vindáa vinené iní añú-ro, te sá'a ja kúsi xáan iní Dios.

5 Chí ña'an ndóo aná'an já ní kañukuu iní-ña Dios, suni súan nī kasáluu-ña máá-ña. Te nī kajandatu-ña núu máá yíi-ñá.

6 Nátu'un Sara, nī jandatu-ña núu Abraham, nī skúnání-ña-dé jito'o-ña. Te sesí'i-ña kákuu-ró nú súan va'a ná sá'a-ró te nú tú yu'ú-ro.

Yii ná kúndá'ú iní-de ñasí'i-de

7 Te róo yii jíná'an-ró, suni súan kuxiukú vá'a-ró jín-ña. Te koo ja jínú'un-ró jín-ña, chí tá'in-ga máá-ña vásá róo, chí in núu-ni nī nī'n tá'u-ña jín-ró tú'un luu kúchaku-yo. Te súan ná sá'a-ró náv'a'a tú ndasuu nuu tú'un kájikān ta'u-ro.

8 Te tu'un sandí'i-na kúu ya'a: in-ni tu'un ná káni iní taká-ro, ná ndúkuí'a iní-ro jín tá'an-ró, ná kúndá'ú iní-ro ñaní-ro, te sá'a-ró tóká'nu iní nuu tá'an-ró, te koo vitá iní-ro jíná'an-ró.

Tu'un kuandéé iní jín túndó'o

9 Nú sá'a ndiva'a ñayivi jín-ró, ma násá'a ndiva'a-ró jín-i. Te nú ká'an tásí-i jín-ró, ma náka'an tásí-ró jín-i. Chí sua ná ká'an-ro já'a-í nuu Dios. Chí ja yuán ní kana-ya xiní-ro náv'a'a nī'n-ro tá'u-ro sá'a-ya.

10 Chí cháa kuní kuchaku te koo va'a-ni-de taká kiví, cháa-ún, ná kasú-de nuu yáa-dé náv'a'a tú ka'an ndiva'a, te suni súan jín yú'u-dé náv'a'a tú kenda tu'un xndá'ú.

11 Ná kúxio-de nuu tínu ñáá, te ná sá'a-de tínu va'a. Ná ndúkú-de tu'un vindáa vinené te ná kuitú iní-de kukuu-de jín.

12 Chí máá Jíto'o-yo, ndé'é-ya nuu cháa ndaa, te jini ná'in-ya tu'un kájikān ta'u-dé. Ko jito u'u-ya cháa kásá'a tínu ñáá.

13 Te ndé cháa sá'a ndiva'a jín-ró te nú máni tínu va'a jítú iní-ro kásá'a-ró.

14 Xáan ndatu-ro te nú koto-ró túndó'o sikí já ní kásá'a-ró tínu va'a. Núsáá te ma yú'ú-ro koto-ró-i ni ma kúkuí'a iní-ro.

15 Chí sua ná chíñú'un-ró máá Tatá Dios iní añú-ro. Te koo tu'a-ró ndasa xndíó káni vitá-ro tú'un, te ka'an jínú'un-ró jín ñayivi káxndichí róo sikí tú'un káñukuu iní-ro.

16 Va'a ná kóo iní-ro náv'a'a vaša káka'an ñayivi já cháa ñáá kákuu-ró, yuán-na te kuka nuu-í ja ní kakají-i róo sikí já kájika va'a-ró jín Cristo.

17 Chí nú kuní Dios, te va'a-ga ja kájito-ró túndó'o sikí tínu va'a kásá'a-ró, nasu sikí já kásá'a-ró tínu ñáá.

18 Chí Cristo, suni nī ndo'o-ya in jínu-ni ja sikí kuáchi-yó. Cháa ndaa nī jii ja sikí cháa ñáá. Náv'a'a no'on-yo núu Dios sá'a-ya. Chí nī jii yiki kúñu-ya, ko tú ní jii añú-ya.

19 Chí suni nī ja'an máá añú-ya te nī jani-ya tú'un nuu añú ja káinu'ní.

20 Chí onde sáá tú ní kajandatu. Te kiví Noé, jín paciencia nī ndatu Dios nini jiku-de jín barco ká'nu. Te jín barco nī kakaku yakú-ni ñayivi núu ndúcha. Máá uná-ni-i nī kakaku.

21 Suni súan káku-yó vína jíin tú'un jánducha, ja tú jánchaa ja chá'an kándiso-yó, chí sua sá'a ja ná kóo ndaa nuu jiní tuni-yo núu Dios, chí ja yúan ní nachaku Jesucristo.

22 Chí máá-yá nī ndaa-ya kuáno'on-yá andívi. Te kánchaa-ya íchi ndává'a Dios. Te tñn-ya só'o taká ndajá'a andívi, jíin taká ja kátá'ú tiñu, jíin taká ja ká'io fuerza.

4

Modo Cristo ná káni iní-yo

1 A nī ndo'o Cristo ja yóo jíin yíki kúñu-ya. Núsáa te suni súan ná káni iní-ro. Chí chaa nī ndo'o jíin yíki kúñu, tuká kánde-de chíi kuachi,

2 nává'a ja níí-gá kua'an-de, te tuká sá'a-de tiñu kákani iní ñayivi, chí sua ja kuní Dios.

3 Chí onde níí váji-yó, te bueno nī kasá'a-yó taká tiñu kákuni ñayivi sñin naciòn. Nī kajika kuáxán-yó nī kakutóo iní-yo, nī kandaa ká'vá-yó, nī kayee téyí-yó, nī kasá'a-yó víko, nī kachiñú'un-yó ndosó chá'an.

4 Te kákuñáa iní-i sikí ja tuká kájika-ró jíin-i ja ñn núu-ni síjita i-ro máá-ró jíin-i. Te ja yúan kákaji-i róo.

5 Ko ñayivi yúan, nakuá'a-i cuenta nuu máá I'a ja ío tu'a-ya sánda-ya tiñu ñayivi káichaku jíin ñayivi ní kají'i.

6 Chí ja yúan súni nī kenda tu'un va'a-ya núu taká ndiyi, nává'a ná kúndaa tiñu-i nátu'un chaa yí'i yiki kúñu, ko kuchaku añú-i cuenta Dios.

7 Ko kuakuyani kivi náa taká ndatiñu. Núsáa te ná kóo kuándí'i-ro, te koo ndito iní-ro kakán ta'u-ro.

8 Te ja kánúu kúu ja kúndá'ú ndija iní-ro tá'an-ró, chí tu'un kúndá'ú iní tá'an, jasú nuu kuá'a kuáchi.

9 Koto ndá'ú-ro núu tá'an-ró, te ma kútuku iní-ro jíin-i.

10 Ná ñn ná ñn-ró ná kuátíñu-ró núu tá'an-ró nú ndasa káa máá tá'u nī ja'a-ya núu-ro. Te bueno skíkuu-ró jíin sñin sñin tu'un luu ío iní-ya ja ní ja'a-ya núu-ro.

11 Te nú ká'an ñn chaa, ná ká'an-de nátu'un káa máá tú'un Dios. Te nú ñn chaa jíto ndá'ú-de nuu tá'an-de, ná kóto ndá'ú-de nátu'un káa máá fuerza nī ja'a Dios nuu-dé, nává'a ná nákana jaa-i Dios sá'a Jesucristo, chí máá-yá kúñá'nu-ya te tá'ú-yá tiñu níí káni níí kuiá. Amén.

Tu'un ndo'o tá-an-yo jíin Cristo

12 Nñani máni jíná'an-ró, nú koto nchaa-i róo nátu'un jíin ñú'un, te ma nánaa iní-ro, nátu'un káta'an-ro ñn tundó'o sanaa.

13 Chí sua ná kúsi iní-ro ja kándo'o ta'an-ro jíin Cristo, nává'a suni súan kusijí xaán iní-ro kivi kuní-yo núu-yá ndasa ndíi ncháa-ya.

14 Xáan ndatu-ro, nú kákaji-i róo ja sikí sí'ví Cristo, chí tu'un luu tu'un ñá'nu Dios jíin Espíritu-ya ncháa sikí-ro jíná'an-ró. Chí máá-i jándáa káka'an-i sikí-yá, ko máá-ró, chí kánkana jaa-ró-yá.

15 Núsáa te ma ndó'o ní ñn-ró cuenta chaa ja'ni ndiyi, xí cháa kuí'ná, xí cháa sá'a tiñu ñáá, xí cháa kivi nduu nuu tiñu tatú.

16 Ko nú ñn chaa ndó'o-de sikí ja nání-de chaa kándíja Cristo, ma kúka nuu-dé, chí sua ná nákana jaa-de Dios ja súan nání-de.

17 Chì a nì jaà kivi kéjá'á kúndaà tiñu ñáyivi kákuu se'e Dios. Te nú xna'an-ga kejá'á-yá jíin-yó, ndasa koo siki ñáyivi tú ní kájandatú nuu tú'un va'a Dios núsáá.

18 Te nú xaən ú'u kaku ñáyivi ndáa, naga nì kuu ja kaku ñáyivi tú kákandíja, jíin ñáyivi sá'a kuachi núsáá.

19 Núsáá te taká ñáyivi ndó'o siki modo játa'an inì Dios, ná sá'a-i tiñu va'a, te ná kuá'a-i máá-i inì nda'a máá I'á nì sá'a taká ndatíñu, chì skíkuu-ya jíin-i.

5

Tu'un tiku'ni Dios

1 Ká'an ndá'ú-rì jíin taká chaà kákuu nuu ká'jin jíin-ró, te suni nuu kúu máá-rí. Te nì jini-rì taká tundó'o nì jito Cristo. Te suni nduñá'nu ta'an-rì jíin-yá kivi kenda ndijin-ya.

2 Koto-ró tiku'ni Dios ja ká'jin jíin-ró jíná'an-ró. Te koto ñúkúún-ró-i. Nasu já fuerza sá'a-ró, chì sua ná kúsi inì-ró sá'a-ró, nasu já ndútóó inì-ró ní'in-ró xú'ún, chì sua ja ná kuitú inì-ró sá'a-ró.

3 Ni nasu já tá'ú ní'in-ró tíñu siki ñáyivi máá Jító'o-yo, chì ná kúu-ró ñin ejemplo nuu tiku'ni-ya.

4 Te kivi kenda ndijin máá I'á ñá'nu ndító yóó, te kuá'a-ya premio luu nuu-ro já má té'yu kuti.

5 Suni súan róó chaà káyinúu, kuandatú-ro núu taká chaà kákuu nuu. Te ndi'i-ró, kuandatú nuu tá'an-ró. Te ná kóo súchí inì-ró. Chì Dios, jasú-ya núu cháa vixi, ko kúsi inì-ya jíin cháa súchí iní.

Ja má yú'ú-yo

6 Núsáá te ná sásúchí-ró máá-ró kí'vi-ró chíi nda'a ní'in Dios, nává'a ná nduñá'nu-ró sá'a-ya nú nì jaà máá kivi.

7 Ma nándi'i xaən inì-ró jíin ní ñin, va'a-ga ná síá-ro kúndito máá-yá, chì kúnda'ú inì-ya róó.

8 Ná kóo kuándi'i-ro te koo ndito inì-ro. Chì kui'na ja jito u'u róó, cuenta ndi'a'a kiti ndé'e súan jíkó ndúu ndúkú ñáyivi kókó kuni.

9 Te ná kuñi nì'in-ró jíin tú'un kákandíja-ró, te jíin yúan te kasu-ro núu kui'na-ún. Chì kájinì-ro já súni súan kándo'o ta'an-ro jíin taká ñani-ro já káxiukú iní ñuyivi.

10 Ko Dios ja ío taká tu'un luu inì-ya, nì kana-ya xinì-yo nó'on-yo núu ndii ncháa-ya ñí káni jíin Jesucristo, ko onde ná ndó'o núu-ró xna'an-ga. Te máá-yá ná sává'a-ya róó, ná síyíja-ya inì-ro, te ná kuá'a-ya fuerza inì-ro nává'a kuiñi nì'in-ró.

11 Ná nákana jaa-yó-yá, te ná tá'ú máá-yá tiñu ñí káni ñí kuiá. Súan ná kóo. Amén.

12 Silvano kúu ñin skíkuu va'a jáni inì-rì. Te jíin máá-de tájí-rí tutu lúli yá'a ja ní chaa-rì kujaà. Te ká'an ndá'ú-rì jíin-ró, te ká'an ndaa-rì ja yá'á kúu ndija tu'un luu ío inì Dios. Ná kuñi nì'in-ró jíin tú'un yá'a.

13 Tiku'ni kándeé inì ñuu Babilonia, ja ñin-ni nì kaji-ya-í jíin-ró, ká'an ja ná sándéé inì-ró. Te se'e-rì Marcos, suni ká'an-i ja ná sándéé inì-ro jíná'an-ró.

14 Ká'an tu'un ndéé iní jíin tá'an-ró, te titú manì-ro tá'an-ró. Te tu'un kuaká'nu inì ná kóo jíin taká róó ja ká'jin-ró jíin Jesucristo. Amén.

LA SEGUNDA EPISTOLA UNIVERSAL DE SAN PEDRO APOSTOL YA'A KUU CARTA UU JA NI CHAA SAN PEDRO APOSTOL NUU TAKA ÑAYIVI KAKANDIJA

¹ Máá-rí kúu Simón Pedro. Te mozo jíin apóstol Jesucristo kúu-ri. Te cháa-ri tutu yá'a nuu róo ja íin ká'nu kákandíja-yó tú'un luu-ya, te káyí'i-yó chíi tíñu ndaa Dios máá-yó jíin Jesucristo, I'á nama yóó.

² Tu'un luu ío iní jíin tú'un kuaká'nu iní ná ndeá iní-ro jíná'an-ró, chí kájiní-ro núu Dios jíin núu Jító'o-yo Jesús.

Siki já kuítú iní kandíja va'a

³ Chí I'á ñá'nu I'a va'a kúu-ya, te ja yúan ní kana-ya xiní-yo. Te kájiní-yo núu-ya, te jíin fuerza íi-ya, te nì ja'a-ya táka ndatíñu kánandi'i-yó já kúchaku-yo jíin já chíñú'un-yó-ya.

⁴ Ja yúan te tu'un luu tu'un kánúu xáan ní keyu'u-ya nuu-yo, náva'a jíin tú'un-ún te kaku-ró iní ñuyívi, te ma stíví-ró máá-ró jíin tíñu kákani iní-i sá'a-i, chí sua ná ndúndoo ta'an-ro jíin-ya.

⁵ Te róo, suni ná ndúkú ndeé-ró jíin tú'un yá'a. Nú kákandíja-ró, te siki-ún ná chíso-ró tíñu va'a. Te nú kásá'a-ró tíñu va'a, te siki-ún ná chíso-ró tú'un ndíchí.

⁶ Te nú ndíchí-ró, te siki-ún ná káka ñúkúún-ró. Te nú kájika ñúkúún-ró, siki-ún ná kuíñi nì'in-ró. Te nú ká'jin nì'in-ró, siki-ún te ná chíñú'un-vá'a-ró Dios.

⁷ Te nú káchiñú'un vá'a-ró Dios, siki-ún ná kóo maní-ro jíin tá'an-ró. Te nú maní-ro jíin tá'an-ró, te siki-ún ná kúndá'ú iní-ro tá'an-ró.

⁸ Chí nú ndeá tu'un yá'a iní-ro, yúan-na te ma káka kuu kúxí-ró, chí sua kee va'a tíñu sá'a-ró, jíin tú'un júku'un iní-ro cuenta Jító'o-yo Jesucristo.

⁹ Ko ñayívi tú sá'a súan, kákuáá-i, te kákuáá ndí-i, te a nì naa iní-i ja ní nakacha-ya-í táka kuachi nì sá'a-i onde sáá.

¹⁰ Ñáni, ja yúan ná kuítú xáan iní-ro náva'a koo seguro ja ní kana-ya xiní-ro jíin já ní kaji-ya róo. Chí nú súan sá'a-ró táka tíñu yá'a, te ma júngava kuti-ro.

¹¹ Yúan-na te kundéé-ró kivi-ró iní ñuu máá Jító'o-yo Jesucristo, I'á náma yóó, te yúan tá'ú-ya tíñu ní káni.

¹² Ja yúan tú júkuñi-ri ja xndáku-ri tu'un yá'a nuu-ro, vaša a kájiní-ro, te vaša a ká'jin nì'in-ró jíin tú'un ndaa kákandíja-ró vna.

¹³ Chí jáni iní-ri ja ío va'a ja xndáku-ri nuu-ro nini chakú-ga-ri vna, náva'a ndukanda iní-ro,

¹⁴ chí jini-ri ja á yani sía-ri yiki kúñu-ri yá'a, natu'un nì kastu'un máá Jító'o-yo Jesucristo nuu-ri.

¹⁵ Te júku nì'in-ri xndáku-ri nuu-ro, náva'a nú a nì jì'i-ri, te nì'in-ro modo ja nené ná núku'un iní-ro táka tu'un yá'a.

Tu'un ñayívi ní kajini jíin núu

¹⁶ Chí tú ní káka'an-ri cuento ja ní katava ñúkúún máá-i, ná nì kakastu'un-ri tu'un máá Jító'o-yo Jesucristo nuu-ro, ndasa ndii-ya jíin fuerza. Chí nì kájiní jíin núu-ri ndasa I'a ñá'nu kúu-ya.

17 Chĩ máá Táa-ya Dios, ñi ka'an jĩnú'un-ya jíin-ya, te ñi sáñá'nu-ya Jesús. Chĩ ichi ándíví ní ka'an ñin tu'un jíin-ya: Ya'á kúu Se'e-ri ja kúndá'ú iní-ri, te kúsi iní-ri jíin-i. Achí.

18 Te ruu, ná ñi ka'jin tútu-rí jíin-ya xiní máá yúku íi, te ñi kajini so'o-ri tu'un ya'a ja ní kii ichi ándíví.

19 Te suni kájiní-yo tú'un ñi kaka'an chaá ñi kajani tu'un Dios onde sáá, te vina a ñi kukútu vá'a-ga tu'un. Te tu'un-ún kúu nátu'un ñin luz ja stúun ñũñáa. Núsáá te ná chú'un iní-ro tú'un-ún onde kundijin te stúun lucero iní añú-ro.

20 Ko xna'an-ga ná kuní-ro já ñin ñayivi ma kúu juku'un iní-i ni ñin tu'un ká'an tutu íi jíin fuerza máá-i.

21 Chi chaá ñi kajani tu'un Dios, tú ní kájaní-de tu'un ja kúu iní máá-de, chi sua ñi kajani-de tu'un Dios ñi sá'a Espiritu jíin-de.

2

Sikí cháa stá'an tu'un xndá'ú

1 Ko ma'ñú ñayivi-ún ñi ka'io chaá ñi kajani tu'un xndá'ú. Te suni súan jukuñi chaá stá'an tu'un xndá'ú ma'ñú-ró. Te skívi sa'í-de sa'an ja náa-ro sá'a. Te ma kuátú'ún-de ja ní nakuaan Jito'o-yo-dé, chĩ sua xnáa yachí-de máá-de.

2 Te kua'a cháa kúndikin-de ichi kuáxán kája'an-de. Te ja sikí cháa-ún te kuaqu nchaá-i koto-i ichi ndáa.

3 Te ja tóo iní-de jíná'an-de te xndá'ú-de róo, nává'a sanaa te ni'in-dé xu'un sikí-ro. Ko ma kúkuéé kivi tá'nu ndatu-de, ni tú kixi tundó'o naa-dé.

4 Chĩ Dios, tú ní kúndá'ú iní-ya ndájá'a-ya ja ní kasá'a kuachi, chĩ sua ñi ju'ni-ya-í jíin cadena ñũñáa, te ñi súngoyo-ya-í onde iní infierno. Yúan ñi taan tú'a-ya-í onde chaá juicio.

5 Te ni tú ní kúndá'ú iní-ya ñuyivi áná'an, chĩ sua ñi skúun-ya saú xáan sikí ñayivi káñáa. Ko Noé, chaá ñi jani tu'un ndaa, ñi ndito va'a-ya-dé jíin usiá-ga ñayivi.

6 Te ñi nakuxndíi-ya sikí ñúu Sodoma jíin ñúu Gomorra ja ní naa-í. Te ñi nduu máá nian-na yaá ní sá'a-ya. Te súan ñi kuu-i ñin ejemplo nuu táká-ga ñayivi já tú kákuñi chiñú'ún Dios.

7 Ko Lot, ñi kuu-de chaá ndaa te ñi nduku'a iní-de ja ní jini-de nuu tiñu kuáxán ní kasá'a ñayivi ñáá-ún. Te ñi nama-ya-dé.

8 Chi chaá ndaa yúan, ñi nchaá-de ma'ñú ñayivi-ún, te ñi jini-de te ñi jini so'o-de tiñu ñáá ñi kasá'a-i. Te ndita'an kivi ní nduku'a iní-de ja súan ñi kasá'a-i, chi ñi jo ndaa iní añú-de.

9 Te ní súan ñi jo, núsáá te nú vai tundó'o sikí ñayivi káchiñú'ún-i máá Tatá Dios, te jini-ya náma-ya-í, te chindasu-ya ñayivi ñáá, nává'a ndo'o-i kivi cháa juicio.

10 V'í-gá ndo'o ñayivi kasá'a tiñu ja kaní iní máá-i, chĩ chá'an xáan kájika kuáxán-i, te káské'ichi-i ñayivi kátá'ú tiñu. Ñayivi ní'in iní kákuu-i, te kasá'a-i ja kúu iní máá-i, te tú káyu'ú-i ká'an ndiva'a-i sikí já kákuñá'nu.

11 Ní máá ndájá'a-ya, vaša ñá'nu-ga-ya jíin fuerza jíin tiñu kándiso-ya, ko tú káka'an ndiva'a-ya sikí yúan núu máá Tatá Dios.

12 Ko ñayivi ya'a, káka'an ndiva'a-i sikí já tú kájuku'un iní-i, te kákuu-i nátu'un kiti yúku ja ní kakaku-ti nává'a kunu'ni-ti te kuu-ti. Te súan naa ñayivi-ún sá'a yaku-i,

13 chi kii tundó'o siki-í kuachi tiñu ñáá kásá'a-i. Chì máni siki tú'un sî iní kájata'an iní-i ndita'an kivi. Ñayivi kîni ñayivi chá'an kákuu-i. Te nini káye-e-í jín-ró jíná'an-ró, te kákusi xáan iní-i káxndá'ú-i róó.

14 Te jí'vá-i siki tú'un ísiki ncháa tá'an. Te tíndi-i siki kuachi. Te skani-i iní ñayivi tá'ya iní. Te bueno too iní añú-i, te se'e tasi kákuu-i.

15 Nî kasía-i ichi ndóó. Te nî kasana-i. Te nî kandikin-i ichi Balaam, se'e Beor. Chì cháa-ún nî kusî iní-de jín yá'u tiñu ñáá nî sá'a-de.

16 Ko ñn burro, vasa kiti ndiso kiti ñi'ín kúu-ti, ko nî ka'an-ti natu'un ñn ñayivi. Te nî kana jín-ti nuu-dé. Te súan nî jasú-ti núu tiñu kátachi ndúkú sá'a cháa jáni tu'un-ún.

17 Ñayivi-ún kákuu-i natu'un sóko íchi. Te suni kákuu-i natu'un viko já ndéché-ni jín tachi. Ko ío tu'a ñuñáa lúchi túún nuu kúxiukú-i ñi káni.

18 Chì kásavixi-i máa-i jín tú'un sáni kákana-i. Te jín tiñu kaní iní máa-i te káñu'un-i sava-ga cháa ja ná káka kuaxán-de, vasa a nî kajinu ndija cháa-ún nî kajito-de ñayivi kásá'a tiñu ñáá.

19 Te máa-i, vasa kákeyu'u-í ja ndúu libre cháa-ún, ko kájatíñu máa-i nuu tiñu ñáá. Chì nú nî yuji ñn cháa nî sá'a inga cháa, yúan-na te kuatíñu-de nuu cháa nî kundéé jín-de-ún.

20 Chi nî kajini-de nuu máa Jító'o-yo Jesucristo, te nî nama-ya-dé, te nî kakuxio-de nuu tiñu chá'an ío iní ñuyivi. Te nú ndivi tuku-de inga jínu nuu tiñu chá'an-ún, te a nî kayuji-ní-de nú súan. Te ñáá xaan-gá kendoo-de ja sándi'í-na vásá já xnáñúu.

21 Chì va'a-ga kendoo-de nú tú ní kajini-de ichi ndáa, nasu já á nî kajini-de, te káské'ichi-de tiñu ii já ní tá'ú-yá nuu-dé.

22 Te nî kata'an-de natu'un ká'an ndija ñn tu'un aná'an: Ti'ina, nî nakaji-tí ja ní nduxian-ti. Te kuchi, vasa a nî ndundoo-ti, ko nî nakñn-tí máa-tí nuu ndé'yu.

3

Tu'un nî keyu'u-yá ncháa-ya

1 Ñani máni, ya'á kúu carta uu cháa-ri nuu-ro vina, te jín ndéndúu xndáku-ri nuu-ro náva'a ná ndúkanda iní-ro, chí ío káji xiní-ro.

2 Náva'a ná núku'un iní-ro táka tu'un nî kaka'an cháa nî kajani tu'un Dios onde saá, jín tiñu nî tá'ú Jító'o-yo, I'a náma yóó, ja ní ka'an-ya jín yú'u cháa kákuu apóstol nuu-ro.

3 Tu'un yá'a ná kuní-ro xná'an-ga, ja onde sandi'í-na te cháa cháa sákátá jín tú'un kátá-de. Te sá'a-de taká ja kákani iní máa-de.

4 Te kachi-de: Naja tú ncháa-ya natu'un nî keyu'u-yá. Chì onde kivi ní kaji'i ndiyi táa-yo, te taká ndatíñu yá'a tú ní sama kuti onde kivi ní kejá'á-yá nî sá'a-ya ñuyivi, achi-de.

5 Chì kájasu-de nuu jiní tuní-de, náva'a tú kuní-de ja ío andívi onde aná'an, te jín tú'un Dios nî kuvá'a ñuyivi jín ndúcha má'ñú máa ndúcha-ún.

6 Te suni jín ndúcha-ún nî naa ñuyivi aná'an, chí nî sa'u chji nducha-ún.

7 Ko andívi jín ñuyivi ío vina, suni súan jín tú'un máa-yá te yíndasu tu'a náva'a kayu jín ñu'un kivi cháa juicio. Te suni kivi-ún naa táka ñayivi tú káchiñú'ún Dios.

⁸ Ko róó ñáñi máni, ma náa iní-ro tú'un yá'a jíná'an-ró. Chì ìn kivì jín máá Jító'ò-yò, nátu'un mil-ni kuia kúu. Te mil kuia nátu'un ìn kivì-ní kúu.

⁹ Tú kú'uun inì máá Jító'ò-yò sikí tú'un nì keyu'u-yá-ún, nátu'un kájani inì sava ñayivi. Chì sua íó paciencia inì-ya núu-yò, tú kuni-ya já náa ní ìn-yó, chì sua ndí-i-yó ná nákanì inì-yò kuni-ya.

¹⁰ Ko kivì máá I'á kúu Tatá Dios chaa nátu'un ñakuí'ná ákuáa. Te kivì-ún nì'in xaan, te naa ándiví, te taká ndatíñu andíví ndí'i kayu te nducha. Te ñuyívi jín taká ndatíñu íó, ndí'i kayu.

¹¹ Te nú súan nduxia taká ndatíñu yá'a, núsáa te jínu ñú'ún já káka ndoo-ró te chiñú'ún-ró-yá.

¹² Nini káindatu-ró, te kásatíñu-ró nává'a yachì chaa máá kivì Dios. Te kivì-ún kayu andíví te nducha-ni. Te taká ndatíñu andíví nduchá jín ñú'ún.

¹³ Ko máa-yó, káindatu-yó ándiví jáá jín ñuyívi jáá, nátu'un nì keyu'u-yá. Te yúan koo máni tíñu ndaa.

¹⁴ Ñáñi máni, a káindatu-ró cháa tu'un yá'a. Já yúan ná ndúkú ndéé vá'a-ró já ní'in-yá róó, já tú káchá'án iní-ro, ni já tú na kuachi-ró kóo. Ni já tú kánaa-ro.

¹⁵ Te ná kuni-ro já núu-yò íó paciencia inì máá Jító'ò-yò, te já yúan káku-yó. Chì ñani-yò Pablo já maní-yò jín-de, suni súan nì chaa-de tutu nuu-ro. Chì nì stá'an-ya tú'un ndíchí núu-dé.

¹⁶ Suni súan yóso tú'un yá'a nuu taká carta nì chaa-de. Te nuu carta-de-ún íó yakú tu'un yí já tú kájuku'un yachì inì-yò jín. Te ñayivi tú tu'a jín ñayivi tá'ya inì, kásama-i tu'un yí yúan. Nátu'un kásama-i sava-ga tutu ì. Te já yúan káxnáa-í máa-i.

¹⁷ Ko róó ñáñi máni, onde jín tiempo te a kájinì-ro tú'un yá'a. Núsáa te koto-ró máa-ró, nává'a tú kukuu-ró jín kuáchi kásá'a ñayivi ñáá, chì sanaa te jungava-ró já tuká ká'jin nì'in-ró.

¹⁸ Chì sua ná ndeá tu'un luu-ya iní-ro. Te ná júku'un-ga inì-ro tú'un máá Jító'ò-yò Jesucristo, I'á náma yóó. Te ná nákana jaa-yó-yá vina, te suni súan ní káni ní kuia. Súan ná kóo. Amén.

LA PRIMERA EPISTOLA UNIVERSAL DE SAN JUAN APOSTOL YA'A KUU CARTA ÆN JA NI CHAA SAN JUAN APOSTOL NUU TAKA ÑAYIVĪ KAKANDIJA

Tu'un máa-yá ni jini Juan

¹ Tu'un kájani-ri kúu tu'un máa I'a ni jo onde xnáñúú. Te ni kajini so'o-ri ni ka'an-ya. Te ni kajini-ri nuu-ya jíin ndúchi-rí. Te ni kaké'é-rí-ya jíin ndá'a-rí. Te máa-yá kúu tu'un kuchaku-yo.

² Te I'a-ún chakú-yo sá'a-ya, ni kenda ndijin-ya. Te ni kajini-ri nuu-yá. Te kájani ndaa-ri tu'un-ya. Te kákastu'ún-rí nuu-ro ndasa kuchaku-ro ní káni jíná'an-ró sá'a-ya. Chi ni kanchaa-ya jíin máa Táa-yo Dios. Te ni kenda ndijin-ya núu-yo.

³ Ja ní kajini-ri jíin já ní kajini so'o-ri-ún, yuán kákastu'ún-rí nuu-ro, náv'a'a suni máa-ró, Æn núu-ni koo iní-ro jíin-rí. Te máa-rí, Æn núu-ni ká'io iní-ri jíin máa Táa-yo Dios jíin Sé'e-ya Jesucristo.

⁴ Te tu'un yá'a káchaa-ri nuu-ro náv'a'a kusii xáan iní-ro jíiná'an-ró.

Ja ndii ncháa Dios jíin já janchaa-ya kuáchi-yó

⁵ Te yá'a kúu tu'un ni kajini so'o-ri ni ka'an-ya. Te tu'un-ún kájani-ri nuu-ro: Máa Dios kúu luz. Te nuu ncháa máa-yá, tú kuti na ñuñáa ío.

⁶ Nú káka'an-yo já Æn núu-ni ká'io iní-yo jíin-yá, te kájika kuu-yó íchi ñúñáa. Yúan-na te káxndá'ú-yo, te tú káka'an ndaa-yo.

⁷ Ko nú kájika-yó íchi ñúndijin nátu'un máa-yá kánchaa-ya ñúndijin, yúan-na te Æn núu-ni ká'io iní-yo jíin-yá. Te ñiñi máa Sé'e-ya Jesucristo nda'va taká kuáchi-yó.

⁸ Nú káka'an-yo já tú na kuáchi kándiso-yó, te káxndá'ú-yo máa-yó já súan, te tú ñú'un tu'un ndaa iní-yo.

⁹ Te máa-yá, I'a skíkuu, I'a va'a kúu-ya. Ja yúan nú nakani ndaa-yo kuáchi-yó, te sá'a-ya táká'nu iní nuu kuáchi-yó, te sándoo-ya yóo kuanchaa-ya taká ja ñáa ñú'un iní-yo.

¹⁰ Te nú ka'an-yo já tú na kuáchi ní kásá'a-yó, te nátu'un kánasá'a-yó-yá Æn I'a ká'an tu'un tú'ún, te tu'un máa-yá na tú ñú'un iní-yo.

2

¹ Súchi, taká tu'un yá'a cháa-ri nuu-ro, náv'a'a ma sá'a-ró kuáchi jíná'an-ró. Ko nú ndé Æn-ró sá'a kuáchi, te ío Æn I'a ká'an ja'a-yo núu máa Táa-yo Dios. Jesucristo, I'a ndaa kúu-ya.

² Te onde jíin ñiñi máa-yá janchaa taká kuáchi-yó jíná'an-yó. Te nasu máa Æn kuáchi máa-yó, chi suni janchaa kuáchi ní ñúyivi.

³ Nú skíkuu-yo tíñu tá'ú-yá nuu-yo, yúan-na te jini ndaa-yo já kajini-yo-yá.

⁴ Te nú Æn chaa ka'an-de: Ruu, chi jini-ri-ya. Te nú tú skíkuu-de tíñu tá'ú-yá, chaa yúan, chaa xndá'ú kúu-de, te tú ñú'un tu'un ndaa iní-de.

⁵ Ko chaa skíkuu tu'un-ya, jandaa ja iní máa-de ni yija va'a tu'un kúndá'ú iní Dios. Ja yúan kájini-yo nú kánchaa-yo jíin-yá xí túu.

6 Nú ká'an ñin cháa ja ncháá-de jín-yá, kánúú káka-de nátu'un nì jika máá-yá.

Tu'un jáá tá'ú tíñu nuu-yo

7 Ñani maní, nasu tíñu jáá tá'ú-rí nuu-ro, chí tíñu ja á káñava'a-ró ondé nì kejá'á kúu. Te tíñu-ún ja tá'ú-rí nuu-ro kúu tu'un nì kajini so'o-ró ondé kivi nì kejá'á.

8 Ko suni tá'ú-rí ñin tíñu jáá núu-ro, ja kúu tu'un ndaa ío ñin máá-yá jín iní máá-ró. Chí ñuñáa, a já'a kua'an. Te stúun máá luz ndija nuu-yo vína.

9 Nú ñin cháa u'u-de ñani-de, cháa-ún kánde-de ñuñáa, vasa a ká'an-de ja kánchaa-de ñundijin.

10 Cháa ja kúndá'ú ñin-de ñani-de, kánde-de ñundijin. Te tú náyu'ú ni ñin ñayivi sá'a-de.

11 Ko cháa jito u'u-de ñani-de, kánde-de ñuñáa. Te ñuñáa jika-de, te tú jiní-de ndé nuu kí'in-de. Chí nì kukuáá-de nì sá'a ñuñáa-ún.

12 Súchi jíná'an-ró, cháa-ri tutu yá'a nuu-ro chí ja siki Jesucristo te nì sá'a Dios tuká'nu ñin-yá núu taká kuachi-ró.

13 Róó táa jíná'an-ró, cháa-ri tutu nuu-ro, chí kájiní-ro I'a kúu ondé xnáñúú. Róó cháa súchi jíná'an-ró, cháa-ri tutu nuu-ro, chí a nì kundéé-ró jín kuí'na. Súchi, cháa-ri tutu nuu-ro, chí kájiní-ro núu máá Táa-yo Dios.

14 Róó táa jíná'an-ró, cháa-ri tutu nuu-ro, chí kájiní-ro I'a kúu ondé xnáñúú. Róó cháa súchi jíná'an-ró, cháa-ri tutu nuu-ro, chí ká'io nì'in-ró, te tu'un Dios nú'un ñin-ro, te a nì kakundéé-ró jín kuí'na.

15 Ma kóo maní-ro jín ñuyivi, ni taká ndatíñu ja ío ñin ñuyivi. Chí nú ndé ñin cháa maní-dé jín ñuyivi, te tú kúu koo maní-dé jín máá Táa-yo Dios.

16 Chí taká ja ío ñin ñuyivi kúu modo yúku já kaní ñin máá-yó, jín já kaní ñin nduchi-yo, jín já sáxixi-yo máá-yó. Yuán nasu ondé nuu máá Táa-yo Dios vai, chí cuenta ñuyivi kákuu.

17 Te naa ñuyivi jín taká ja kákaní ñin-yo. Ko cháa sá'a ja kúu ñin máá Dios, kundij-de ní káni.

Cháa jito u'u Cristo

18 Súchi, a kuandi'i kivi. Te a nì kajini tu'un-ró já kí máá já xín tíñu jito u'u Cristo. Te ondé vína, a nì kenda tñi ñayivi kájito u'u-ya. Te ja yuán kájiní-yo já á kuandi'i kivi.

19 Nuú máá-yó ní kenda-i kája'an-i. Ko nasu tá'an-yó kákuu-i. Chí nú tá'an-yó kákuu-i, kendoo ndija-i jín-yó núu. Ko nì kenda-i kája'an-i náva'a kuni ndijin-yo núu-í ja násu tá'an-yó kákuu-i.

20 Ko máá I'a ij, nì j'i-yá róó jín Espíritu Santo. Te kájiní-ro taká tu'un.

21 Nasu cháa-ri tutu yá'a nuu-ro já nátu'un tú kájuku'un ñin-ro jín tú'un ndaa, chí sua kájuku'un ñin-ro jín, jini-ri, chí tú kuti ní ñin tu'un tú'ún ío nuu tú'un ndaa.

22 Ndé ja xín tú'un xndá'ú, suu ja tú játu'un ja Jesús kúu máá Cristo. Yuán kúu ja jito u'u Cristo, chí tú játu'un ja kúu máá Táa-yo Dios jín Sé'e-ya.

23 Taká cháa tú játu'un-de máá Sé'e, suni tú ká'jin-de jín máá I'a kúu Táa. Te cháa játu'un-de máá Sé'e, suni ká'jin-de jín máá I'a kúu Táa.

24 Núsáa te tu'un nì kajini so'o-ró ondé xnáñúú, ná kéndoo tu'un-ún ñin-ro jíná'an-ró. Te nú jín-ró kánchaa tu'un nì kajini so'o-ró ondé xnáñúú-ún, yuán-na te suni kuxiukú máá-ró jín máá Táa-yo jín Sé'e-ya.

²⁵ Te ya'á kúu tu'un ni keyu'u-yá nuu-yo: Ja kúchaku-yo ní káni.

²⁶ Tu'un ya'a cháa-ri tutu nuu-ro já kástu'ún-ri cuenta siki ñayivi kándúkú xndá'ú róo jíná'an-ró.

²⁷ Ko ni ji'i-yá róo jín Espíritu Santo, te kánchaa máa Espíritu iní-ro jíná'an-ró. Te tú kájinu ñú'ún-ró já stá'an ni ñn ñayivi núu-ro, chí máa Espíritu kúu já stá'an taká tu'un nuu-ro, te stá'an tu'un ndaa, tú xndá'ú kuti. Núsáa te kuxiukú-ró jín-yá, nátu'un ni stá'an máa Espíritu nuu-ro.

²⁸ Te vina súchi, ná kúxiukú ní'in-ró jín-yá, náv'a a nú ni kenda ndijin-ya, te ma yú'u-yo, ni ma kúka nuu-yo núu-yá kivi ncháa-ya.

²⁹ Te nú kájiní-ro já I'a ndaa kúu-ya, te suni ná kuní-ro já táka ñayivi kásatiñu ndaa, onde nuu máa-yá ni kakaku-i.

3

Tu'un se'e Dios

¹ Ná kúná'an-ró siki máa Táa-yo, ndasa ni kundá'ú xañ iní-ya yóo, ja ná kúnáni-yó sé'e Dios. Te yuán kákuu ndija-yó. Ja yuán tú jiní ñayivi ñúyivi núu-yo, chí tú ní jiní-i nuu máa-yá.

² Ñani máni, vina a kákuu-yó sé'e Dios, te té cha'an-ga kuní-yo ndasa koo-yó. Ko a kájiní-yo já ní kenda ndijin-ya, te nduu-yó nátu'un kaa máa-yá. Chí kuní-yo núu-yá ndasa kaa-yá.

³ Te taká cháa ja súan kañukuu iní-de-ya, sándoo-de máa-de nátu'un ío ndoo máa-yá.

⁴ Chaa sá'a kuachi, suni stíví-de ley, chí kuachi-ún kúu ja síjita ley.

⁵ Te kájiní-ro já ní kenda ndijin-ya náv'a a nda'va-ya kuachi-yó. Te tú na kuachi ndíso-ya.

⁶ Ñayivi kánchaa jín-yá, tú sá'a-i kuachi. Te ñayivi sá'a kuachi, tú ní ndé'é-i nuu-yá, ní tú ní jiní-i nuu-yá.

⁷ Súchi jíná'an-ró, ní ñn-de ma xndá'ú-de róo. Chaa sá'a tiñu ndaa, cháa ndaa kúu-de, nátu'un I'a ndaa kúu máa-yá.

⁸ Te chaa sá'a kuachi, se'e kui'na kúu-de. Chí kui'na, sá'a kuachi vai onde xnañúú. Ja yuán ní kii Se'e Dios ja xnaa-yá taká tiñu sá'a kui'na.

⁹ Chaa kúu se'e Dios, na tú sá'a-de kuachi, chí tata-ya kánchaa iní-de. Te ma kúu sá'a-de kuachi, chí se'e Dios kúu-de.

Tu'un se'e kui'na

¹⁰ Súan ná kuní-yo ndéja kúu se'e Dios jín sé'e kui'na. Taká cháa ja tú sá'a-de tiñu ndaa, jín já tú kundá'ú iní-de ñani-de, nasu sé'e Dios kúu-de.

¹¹ Chí ya'á kúu tu'un ja ní kájiní tu'un-ró onde xnañúú: Ja ná kundá'ú iní-yo tá'an-yó.

¹² Te ma sá'a-yó nátu'un ni sá'a Caín, ja ní kuu-de se'e kui'na, te ni ja'ni-dé ñani-de. Te naja ní ja'ni-dé ñani-de. Kuachi ja máni tiñu ñáa ni sá'a-de, te ñani-de ni sá'a tiñu ndaa.

¹³ Ma náana iní-ro ñani, te nú ñayivi ñúyivi jito u'u-i róo jíná'an-ró.

¹⁴ A kájiní-yo já á ni kaku-yó já kúu-yo, te ni naja'a-yó núu kúchaku-yo, chí kákuu'ú iní-yo ñani-yo. Te cháa ja tú kundá'ú iní-de ñani-de, cháa-ún kánde-de nuu kúu-de.

¹⁵ Chaa jito u'u ñani, chaa já'ni ndíyi kúu-de. Te a kájiní-ro já ní ñn cháa já'ni ndíyi, ma náni'in tá'u kúti-dé kuchaku-de ní káni.

16 Ja yúán jiní-yo ndasa sá'a tų'un kúndá'ú inĭ. Chĭ Cristo, nĭ jĭ'i-ya já yóó. Te máa-yó, suni súan jĭnu ñú'ún kúu-yo já tá'an-yó.

17 Ko chaá ja kúká-de jĭn ndátĭñu ja ío inĭ ñuyĭvi, nú jiní-de tá'an ñani-de tundó'o, te nú sáxi-de onde jĭn inĭ añu-de, núsáa te á ncháa tų'un kúndá'ú inĭ Dios inĭ-de xĭ túu.

18 Súchi, ma kúndá'ú inĭ-yo jĭn tų'un ká'an-ni-yó, ni jĭn yú'u-yo, chĭ sua ná kúndá'ú ndija inĭ-yo onde jĭn tĭñu kásá'a-yó.

19 Ja yúán te kunĭ-yo já kákuu-yó sé'e tų'un ndaa, te kundaa inĭ añu-yo núu-yá,

20 nú añu-yo kána jĭn núu-yo. Chĭ Dios, ñá'nu-ga kúu-ya vása añu-yo, te jiní ndi'i-ya táka ñáun kúu.

21 Súchi máni, nú añu-yo tú náku-xndĭi sikĭ-yo, yúan-na te tuká yú'ú-yo núu Dios,

22 te taká ñáun kájikan-yo núu-yá, te kua'a-ya núu-yo, chĭ kájanatų-yo táka tĭñu tá'ú-ya nuu-yo. Te kásá'a-yó táka tĭñu ja kúsi inĭ-ya jĭn.

23 Te ya'á kúu tĭñu tá'ú-yá: Ja ná kándĭja-yó núu Sé'e-ya Jesucristo, te ná kúndá'ú inĭ-yo tá'an-yó nátų'un nĭ tá'ú-yá tĭñu nuu-yo.

24 Te taká ñayĭvi skĭkuu tĭñu tá'ú-yá, káxiukú-i jĭn Dios, te Dios kánchaa-ya jĭn-i. Te jĭn tų'un yá'a kájinĭ-yo já ncháa máa-yá jĭn-yó jĭn máa Espĭritu ja nĭ ja'a-ya núu-yo.

4

Modo kunĭ-yo sĭn sĭn tų'un

1 Ñani máni, ma kándĭja-ró taká tų'un. Chĭ ná kóto nchaa-ro taká tų'un te nú onde nuu Dios vai xĭ túu. Chĭ kua'a ñayĭvi kájani tų'un tų'ún, nĭ kenda koyo-i inĭ ñuyĭvi.

2 Jĭn tų'un yá'a ná kunĭ-ro ndeja kúu máa Espĭritu Dios: Taká tų'un ja ká'an ndaa ja ní kĭi Jesucristo jĭn yĭki kúñu-ya, te suu onde nuu Dios vai.

3 Te taká tų'un ja tú ká'an ndaa ja ní kĭi Jesucristo jĭn yĭki kúñu-ya, nasu núu Dios vai. Te yúán kúu tų'un jĭto u'u Cristo, ja ní kájinĭ tų'un-ró já kĭi, te vina a kánde inĭ ñuyĭvi.

4 Súchi jĭná'an-ró, se'e Dios kákuu-ró. Te nĭ kundéé-ró jĭn yúán. Chĭ ñá'nu-ga kúu I'a kánchaa inĭ máa-ró nasu yúán já kánchaa inĭ ñayĭvi ñuyĭvi.

5 Máa-i kákuu se'e ñuyĭvi. Ja yúán káka'an-i tų'un ñuyĭvi. Te ñayĭvi ñuyĭvi jĭni so'o tų'un káka'an-i.

6 Máa-yó kákuu se'e Dios. Te chaá jinĭ nuu Dios, jinĭ ná'in-de tų'un ká'an-yo. Ko ñayĭvi já násu sé'e Dios kúu-i, tú jinĭ ná'in-i tų'un ká'an-yo. Ja yúán kájinĭ-yo ndasa káa tų'un ndaa jĭn tų'un ñáa.

Dios kúu máa tų'un kúndá'ú inĭ

7 Ñani máni, ná kúndá'ú inĭ-yo tá'an-yó, chĭ tų'un kúndá'ú inĭ, onde nuu Dios vai. Te taká ñayĭvi kúndá'ú inĭ tá'an, se'e Dios kúu-i, te jinĭ-i nuu Dios.

8 Te chaá ja tú kúndá'ú inĭ-de tá'an-de, tú jinĭ-de nuu Dios, chĭ Dios kúu máa tų'un kúndá'ú inĭ.

9 Súan nĭ kenda ndijĭn ndasa kúndá'ú inĭ Dios yóó. Chĭ nĭ tájĭ-ya Sé'e-ya, vasa máa tų'ún-ni-i ío. Te nĭ kĭi Sé'e-ya-ún inĭ ñuyĭvi yá'a, náv'a jĭn máa-yá te kuchaku-yo.

10 Súan ío tʉ'un kúndá'ú inj, chi vasa tú ní kákumani-yo jíin Dios, ko nʉ kundá'ú inj-ya yóo. Te nʉ táji-yá Se'e-ya ní kii, náva'a kuanchaa-ya táka kuachi-yó jíin niñi-yá.

11 Ñani máni, nú súan kúndá'ú inj Dios yóo, te suni súan niñi ná kúndá'ú inj-yo tá'an-yó núsáa.

12 Ni ñin chaa, tú ní jiní kuti-dé nuu Dios. Ko nú kúndá'ú inj-yo tá'an-yó, te Dios ncháa-ya jíin-yó, te tʉ'un kúndá'ú inj-ya, a nʉ yija va'a inj-yo.

13 Ja yúan kájiní-yo já ncháa-yo jíin-yá. Te ncháa-ya jíin-yó. Chi nʉ ja'a-ya Espiritu-ya núu-yo.

14 Te a nʉ kajiní-yo, te káka'an ndaa-yo, já máa Táa-yo Dios nʉ táji-yá Se'e-ya ní kii ja náma-ya ñayivi ñuyivi.

15 Nú ndé ñayivi ká'an ndaa ja Sé'e Dios kúu Jesús, yúan-na te ncháa Dios jíin máa-i, te máa-i jíin Dios.

16 Te yóo, a nʉ kajiní-yo, te nʉ kakandija-yó já Dios kúndá'ú inj-ya yóo. Chi Dios kúu tʉ'un kúndá'ú inj. Te chaa kúndá'ú inj tá'an, ncháa-de jíin Dios. Te Dios ncháa-ya jíin-de.

17 Súan yija va'a tʉ'un kúndá'ú inj-yo, náva'a ma yú'ú-yo kivi kii juicio, chi natʉ'un kaa máa-yá, suni súan kánda máa-yó iní ñuyivi yá'a.

18 Tʉ'un kúndá'ú inj, tú ndiso tʉ'un yú'ú. Chi nú kúndá'ú ndija inj-yo, te a nʉ jinú tʉ'un yú'ú kua'an. Chi tʉ'un yú'ú ndiso tundó'o. Chi nú yú'ú ñin ñayivi, chá'an-ga yija va'a-i jíin tʉ'un kúndá'ú inj.

19 Te yóo, maní-yo jíin-yá, chi nʉ kundá'ú inj-ya yóo xna'an-ga.

20 Nú ñin chaa ká'an-de: Ruu, chi maní-rí jíin Dios. Te nú jito u'ú-de ñani-de, chaa xnda'ú kúu-de nú súan. Chi chaa ja tú kúndá'ú inj-de ñani-de ja á nʉ jiní-de nuu, ndasa kuu kumani-dé jíin Dios ja tú jiní-de nuu-yá núsáa.

21 Te nʉ tá'ú-yá tiñu yá'a nuu-yo: Chaa maní jíin Dios, suni ná kúndá'ú inj-de ñani-de.

5

Jiin tʉ'un kándija te kundée-yó

1 Nú ndé ñayivi kándija-i ja Jesús kúu Cristo, Se'e Dios kúu-i, núsáa te ñayivi kumani jíin máa I'a kúu Táa, suni kumani-í jíin Sé'e-ya.

2 Nú maní-yo jíin Dios te jándatu-yo táka tiñu tá'ú-yá, yuán kájiní-yo já maní-yo jíin táka se'e Dios.

3 Chi ja maní-yo jíin Dios kúu ja ná kuándatu-yo tiñu tá'ú-yá, chi tiñu tá'ú-yá tú vee.

4 Chi taká ñayivi kákuu se'e Dios, kundée-i jíin ñuyivi, chi tʉ'un kándija-yó kúu fuerza ja kundée-yó jíin ñuyivi.

5 Ndéja kúu ja kundée jíin ñuyivi, suu ñayivi kándija ja Jesús kúu Se'e Dios, ñayivi-ún kúu-i.

6 I'a yá'a kúu Jesucristo, nʉ kii-ya jíin ndúcha jíin niñi. Nasu máa ñin jíin ndúcha, chi jíin ndúcha jíin niñi. Te máa Espiritu ká'an ndaa ya'á, chi Espiritu kúu tʉ'un ndaa.

7 Chi ío unʉ ja ká'an ndaa inj andívi. Máa I'a kúu Táa, máa Sé'e, jíin máa Espiritu Santo kákuu-ya. Te ndenúni I'a yá'a, ñin-ni-ya kúu.

8 Te ío unʉ ja ká'an ndaa inj ñuyivi. Espiritu, jíin ndúcha, jíin niñi kákuu, te ndenúni ya'á, ñin-ni káka'an.

⁹ Nú j_átá'ú-yó tú'un káka'an ndaa cháa, naga n_í kuu jíin tú'un ká'an ndaa Dios, ja ñá'nu-ga kúu, chí tu'un ká'an ndaa Dios kúu tu'un Se'e-ya.

¹⁰ Chaa kándija nuu Sé'e Dios, a jini ndaa máa-de. Te chaa tú kándija nuu Dios, nátu'un násá'a-de-ya ñin I'a xndá'ú, chí tú kándija-de tu'un n_í ká'an ndaa Dios ja ní jani-ya tú'un Se'e-ya.

¹¹ Te ya'á kúu tu'un ndaa-ún: N_í ja'a Dios tu'un ja kúchaku-yo ñí káni, te Se'e-ya kúu I'a ndiso tu'un kuchaku-yo.

¹² Chaa kándija nuu Sé'e-ya, a n_í ní'in tá'u-dé kuchaku-de. Ko chaa tú kándija nuu Sé'e-ya, tú ní ní'in tá'u-dé kuchaku-de.

¹³ Tu'un ya'a cháa-ri nuu róó, ñayivi kákandija nuu Sé'e Dios, náv'a a ná kuní-ro ja á n_í kani'in tá'u-ro kúchaku-ro ñí káni, náv'a a kándija va'a-ró núu Sé'e Dios.

¹⁴ Ja ya'á chundéé iní-yo ká'an-yo jíin-ya, chí nú jikán-yo ñin ndatiñu nuu-ya nátu'un kuní máa-ya, te jini ná'in-ya tu'un ká'an-yo.

¹⁵ Te nú kájiní-yo ja jini ná'in-ya tu'un ká'an-yo naún ndatiñu kájikán-yo. Núsáa te a kájiní-yo ja ní'in-yo ja ní kájikán-yo-ún.

¹⁶ Nú ñin ñayivi jini-i sá'a ñani-i kuachi ja násu kuáchi kuu-de kúu, te ná ká'an nda'ú-i jíin-ya, te kuá'a-ya tú'un kuchaku-de. Ko máni nuu cháa ja násu kuáchi kuu-de kásá'a-de, áchí-ri. Ió kuachi ja kúu-de, ko nasu já'a yúan ká'an-ri ja ká'an nda'ú-yo jíin-ya.

¹⁷ Taká tiñu káñáa kúu kuachi. Ko ío kuachi ja násu kuáchi kuu-i kúu.

¹⁸ Kájiní-yo ja ñayivi kákuu se'e Dios, tú sá'a-i kuachi. Chí ñin se'e Dios ndito va'a-i máa-i. Te kui'na, ma kúu ké'é-ún-i.

¹⁹ Te kájiní-yo ja sé'e Dios kákuu-yó. Te kui'na kúu ja tñin so'o ñí ñúyivi.

²⁰ Ko a kájiní-yo ja ní kii Se'e Dios. Te kájuku'un iní-yo ní sá'a-ya, náv'a a kuní-yo núu máa I'a ndaa. Te a káxiukú-yó jíin máa I'a ndaa, máa Sé'e-ya Jesucristo kúu-ya. Máa-ya kúu ndija Dios ndaa, te máa-ya kúu I'a kuchaku-yo ñí káni sá'a-ya.

²¹ Súchi, ná kúxio-ró núu ndosó. Súan ná kóo. Amén.

LA SEGUNDA EPISTOLA DE SAN JUAN APOSTOL YA'A KUU CARTA UU JA NI CHAA SAN JUAN APOSTOL NUU TAKA ÑAYIVI KAKANDIJA

Siki ichi ndaa jín tú'un kúndá'ú iní tá'an

¹ Máa-ná kúu máa cháa ñá'nu-ga. Te cháa-ná tutu yá'a nuu ní, ña'an ní kaji-ya. Te kúndá'ú ndija iní-ná ní. Te nasu máa ñn-ná, chí suni taká ñayivi kájiní tu'un ndaa.

² Chí ñú'un tu'un ndaa iní-yo. Te kunchaa jín-yó taká kivi.

³ Tu'un luu ío iní, jín tú'un sá'a tuká'nu iní, jín tú'un kuaká'nu iní, ja vái onde nuu máa Táa-yo Dios jín núu Sé'e-ya Jesucristo, ná koo ndija iní-ní jín tú'un kúndá'ú iní.

⁴ Xaan kúsi iní-ná, chí ní ni'in-ná tu'un ja kájika ndaa se'e-ní jíná'an-i, ná tu'un ní tá'ú tínu máa Táa-yo Dios nuu-yo.

⁵ Te vina nána, tú cháa-ná tutu yá'a ja tá'ú-ná ñn tínu jáá núu-ní. Chí sua ká'an ndá'ú-ná jín-ní siki tú'un ní ni'in-yo onde xnáñúu, ja ná kúndá'ú iní-yo tá'an-yó.

⁶ Te ya'á kúu tu'un kúndá'ú iní, ja ná káka-yó ná tu'un ní tá'ú-yá tínu nuu-yo. Ya'á kúu tínu ní ta'ú núu-ní: Ja ná káka-ní jín tú'un-ún, ná tu'un ní kajini so'o-ní onde xnáñúu.

Siki já xndá'ú

⁷ Chí kua'a ñayivi káxndá'ú ñá'án, vai koyo-i iní ñuyivi. Te ñayivi-ún, tú kaja'a-i tu'un ja ní kii Jesucristo jín yíki kúñu-ya. ñn ñayivi súan kúu ñayivi xndá'ú ñá'án. Te ñayivi jito u'u Cristo kúu-i.

⁸ Koto va'a-ní máa-ní jíná'an-ní, náv'a tú xnáa-ní tínu ní kasá'a-ní. Chí sua ná ní'in vá'a-ní ya'u-ní.

⁹ Nú ndé ñayivi sáni'in iní-i, te tú jíku-i jín tú'un Cristo, tú ncháa Dios jín-i. Te nú ndé ñayivi jíku jín tú'un Cristo, ncháa máa Táa-yo jín Sé'e-ya jín-i.

¹⁰ Te nú ñn ñayivi jáa-i nuu-ní, te tú ndiso-i tu'un yá'a, ma kuatá'ú-ní-i kunchaa-i iní ve'e-ní, ni ma ká'an-ní sa'an kúta'u jín-i.

¹¹ Chí ñayivi ká'an jín-i, chindéé tá'an jín-i siki tínu ñáa sá'a-i-ún.

¹² Vasa ío kua'a tú'un chaa-ná nuu-ní, ko tú kuní-ná ka'an-ná jín-ní jín túú jín tinta, chí ñúkuu iní-ná jaá-ná nuu-ní jíná'an-ní. Te ndatu'ún jín yú'u-yo, náv'a ná kúsi xaan iní-yo.

¹³ Taká se'e ku'u-ní, ja ní kaji-ya, káka'an-i ja ná sándéé iní-ní. Súan ná koo. Amén.

LA TERCERA EPISTOLA DE SAN JUAN APOSTOL YA'A KUU CARTA UNI JA NI CHAA SAN JUAN APOSTOL NUU TAKA ÑAYIVI KAKANDIJA

Chaa kájika jín tú'un ndaa

¹ Máá-rí kúu máá cháa ñá'nu-ga. Te cháa-rí tutu yá'a nuu-ro Gayo máni, chi kúndá'ú ndija iní-rí róó.

² Ñáni máni, kuní-rí ja bueno ná kí'in taká tiñu sá'a-ró, jín ja ná kéndoo ndéé ndánu-ro, nátu'un ni kendo va'a añú-ro.

³ Jandaa ni kusii xáan iní-rí kivi ní chakoyo ñani-yo, chi ni kanakani-de tu'un-ró núu-rí, ndasa bueno ío ndaa tu'un ñú'un iní-ro, nátu'un jika ndaa-ro.

⁴ Tuká inga tu'un kúsi iní-rí sá'a ná nuu yá'a, ja kúni tu'un-rí ja kájika ndaa se'e-rí jiná'an-i.

⁵ Ñáni máni, bueno sá'a-ró taká tiñu jiku-ró jían jín taká ñani-yo, vasa chaa jíká kákuu-de.

⁶ Chi chaa-ún, ni kajani-de tu'un-ró núu tíku'ni, ja vá'a kúndá'ú iní-ro. Te va'a sá'a-ró te nú chindéé chítuu-ró-de chu'un íchi-ró-de, nátu'un kuní Dios.

⁷ Chi chaa-ún, maní-dé jín-yá, te ja yúan ní káki'in-de ichi kája'an-de, te tú káki'in-de ni in ndatíñu nuu ñayivi sñn nación.

⁸ Núsáa te yóó, níni ná kuatá'ú-yó cháa-ún, nává'a chindéé tá'an-yó jín-de siki tú'un ndaa.

Ja kájasu nuu tú'un va'a

⁹ A ni chaa-rí tutu nuu máá tíku'ni. Ko Diótrefes, tú jatá'ú-de tu'un ká'an-rí, kuachi ja kúñá'nu máa-de nuu-í kuní-de.

¹⁰ Núsáa te nú jaa-rí te naxndáku-rí nuu-ro tíñu sá'a-de ja kátíakuá yu'u-dé, ndasa sátú'ún-de siki-rí. Te vasa a ká'an-de súan, ko tú kúva'a iní-de. Chi tú jatá'ú-de ñani-yo kátáji-yó núu-dé, te jasú-de nuu ñayivi kákuni-i kuatá'ú-i-de. Te skúnu-de-i iní tiku'ni.

¹¹ Ñáni máni, ma sá'a-ró nátu'un kásá'a chaa ñáá, chi sua nátu'un kásá'a chaa va'a. Chaa sá'a tiñu va'a, se'e Dios kúu-de. Ko chaa sá'a tiñu ñáá, tú jini kuti-dé nuu Dios.

¹² Taká ñayivi kájani ndaa-i tu'un siki Demetrio, te suni máá tú'un ndaa ká'an siki-dé, te suni súan ká'an máa-rí. Te a kájiní-ro ja tú'un ká'an-rí ío ndaa.

¹³ Ío kua'a tú'un chaa-rí nuu-ro kuní-rí, ko tú kuní-rí chaa-rí jín tinta jín pluma.

¹⁴ Chi ñúkuu iní-rí ja yakú-na kivi te jaa-rí nuu-ro. Yúan-na te ndatu'ún jín yu'u-yo.

¹⁵ Ná kóo tu'un vindaa vinené jín-ró. Sándéé iní-ro, áchi taká amigo yá'a. Te suni ka'an-ro jín taká amigo jian, ná sándéé iní-i.

LA EPISTOLA UNIVERSAL DE SAN JUDAS APOSTOL YA'A KUU CARTA JA NI CHAA SAN JUDAS APOSTOL NUU TAKA ÑAYIVI KAKANDIJA

¹ Máá-rí kúu Judas ñani Jacobo, te mozo Jesucristo kúu-ri. Te cháa-ri tutu yá'a nuu róo, ñayivi ní kana-ya xiní, ja ní ndundo-ró ní sá'a Táa-yo Dios. Te Jesucristo, ndito va'a-ya róo.

² Tu'un kuaká'nu iní, jín tú'un vindáa vinené, jín tú'un kúndá'ú iní tá'an ná ndeá-ga nuu-ro sá'a-ya.

Ná kuíni ní'in-yó jín tú'un kándja

³ Ñani máni jíná'an-ró, xaan jítú iní-ri chaa-ri tu'un nuu-ro ndasa ni nama-ya yóo jíná'an-yó. Ko ni jini-ri ja jinu ñú'ún ja cháa-ri tutu nuu-ro ja má kuá'a-ró tú'un stív-i tu'un kákandija-yó, ja ñin jínu-ni ni ja'a-ya tú'un-ún nuu ñayivi ndóo.

⁴ Chi yaku ñayivi, ni kivi koyo sa'í-i. Te tú káchiñú'ún-i Dios. Te ni kanasama-i tu'un luu ío iní Dios máá-yó, ni kanasá'a-i tu'un kuáxán. Te suni tú kajatá'ú-i máá Jító'o-yo Jesucristo, ni Dios ja máá ñin-ni-ya tá'ú tñu. Ko ñayivi yá'a, onde aná'án a ni kundaq ja tá'nu ndatu-i.

Dios kúu I'q sándaq tiñu siki cháa ñáá i

⁵ Te vina, vaša a ni kajinjí va'a-ró, ko ná náxndáku-ri nuu-ro ndasa ni sá'a máá-ya. Chi vaša a ni nama-ya ñayivi iní ñuu Egipto, ko kúkuéé-ga, te ni xnáa-ya sava-i ja tú ní kákandija-i.

⁶ Te ndajá'a-ya ja ní kaskéndoo tiñu kándjo, te suni ni kaskéndoo ve'e káxiukú, ni ju'ni-ya ndajá'a-ún jín cadena ní káni, káxiukú chí ñuñáa onde kivi ká'nu ja cháa juicio.

⁷ Suni ni ndo'o ñuu Sodoma jín ñuu Gomorra jín sáva-ga ñuu ni ka'jin yani. Chi ñayivi ñuu-ún, suni súan ni kajika téné-i, te ñin kuñu kuáxán ní kándúkú-i. Te ñuu-ún kúu ñin ja ná kóto nchaq-yo, chi ni kando'o-i juicio nuu ñú'ún ní káni.

⁸ Te suni modo súan kás'a ñayivi yá'a, chi jín tú'un ká'an jani jín-i, te káschá'an-i yiki kuñu-i, kásakátá-i nuu cháa ndíso tiñu, te káka'an ndiva'a-i siki ja kakuñá'nu.

⁹ Te Miguel, ndajá'a ñá'nu-ga, hora ja ní státá'an-ya jín ku'na siki yiki kuñu Moisés, tú ní chundéé iní-ya nákuxndí-ya siki ku'na-ún, ja ká'an ndiva'a-ya, chi sua ni ka'an-ya: Máá Tatá Dios, ná kána jín-yá nuu-ro, áchi-ya.

¹⁰ Ko ñayivi yá'a káka'an ndiva'a-i siki táka ja tú kájuku'un iní-i. Te tu'un kájiní máá-i ja máá-i, natu'un kiti yúkú-ni, jín tú'un yúan te naa-i.

¹¹ Naká ndá'ú koo máá-i, chi a kája'an-i ichi ní kandijí Caín. Te ni katau-i kája'an-i yata sá'an ñáá Balaam náv'a a ni'in-í najjín siki-ún. Te suni kánaa-i jín tú'un já'a iní Coré.

¹² Ñayivi yá'a, nuu káye-e-í jín-ró, te kákuu-i ñin cha'an núu káye-e maní-ro. Te tú káyú'ú-i koto va'a-i máá-i ja skée-í máá-i. Víko ja tú ndíso saú kákuu-i, ja ndéché-ni sá'a tachí. Yunu ja tú kúun nde'e víko saú kákuu-i, uu jínu ni kajijí ja ní tu'un onde yo'o.

¹³ Su'ma mar ja ndóna kákuu-i. Te ti'ĩñu mar kúu tu'un kuka nuu iní-i. Nátu'un tiñú xini já kájika kuu sáni kákuu-i, te ni sátu'a-ya lugar ñuñaa lúchi túun nuu kúxiukú-i ní káni.

¹⁴ Te Enoc, chi tata usia Adán, ni jani-de tu'un siki ñayivi yá'a: A ni chaa máa Tata Dios jín kuá'a xáan ñayivi ndoo-ya,

¹⁵ náv'a a sánda-ya tiñu taká ñayivi, te nakuxndii-ya siki taká ñayivi já tú káchiñú'un-i-ya, chi ni kasá'a-i tiñu ñaa, kuachi ja tú ní káchiñú'un-i-ya. Te suni kua'a tú'un ndiva'a ni kaka'an-i siki-ya, áchi-de.

¹⁶ Ñayivi yá'a, kácutuku iní-i, te kaka'an ndiva'a-i nani ja káta'an-i, te kás'a-i ndeni kani iní máa-i. Kaka'an ni'in-i ja kánda téyí-i, te vixi kaka'an-i náv'a a ní'in-i najín.

¹⁷ Ko máa-ró, ñani máni, ná nándaku iní-ro tú'un ni kaka'an chaa ni kakuu apóstol máa Jító'o-yo Jesucristo.

¹⁸ Chi ni kaka'an-de: Onde kivi ndí'i-na te koo ñayivi sákata núu-ro. Te ñayivi-ún, kaka kuu-i ja ndúkú-i sá'a-i tiñu ñaa ja kakanj iní máa-i, áchi-de.

¹⁹ Ñayivi yá'a kákuu ja sásin ñayivi. Ñayivi yúku kákuu-i, chi tú ncháa máa Espiritu-ya iní-i.

²⁰ Ko máa-ró, ñani máni, ná skuá'nu-ró máa-ró jín tú'un ij káandja-ró. Te kakan ta'u-ro jín Espiritu Santo.

²¹ Ma kúxio-ró núu tú'un kundá'u iní Dios róó, te ná ndúkú-ró já máa Jító'o-yo Jesucristo, ná kundá'u iní-ya róó ja kúchaku-ro ní káni sá'a-ya.

²² Te kundá'u iní-ro sava-i, vasa kájani siki iní-i.

²³ Te nama-ró yakú-ga-i vasa yú'u-ro, te nátu'un staa-ró-i nuu ñu'un. Te sava-ga-i kundá'u iní-ro-í, vasa jito u'u-ro sá'ma chá'an já ní kukini ni sá'a kuñu-i.

²⁴ Te vina ío in-ni I'a ja kúu koto róó, náv'a a tú kanangava-ró kuáchi, te kuu sá'a-ya já kuñi-ró núu ndii ncháa máa-ya, jín já má koo chá'an-ró, jín já kúñi xáan iní-ro.

²⁵ Te nuu máa in-ni Dios, I'a náma yóó, ná nákana jaa-yó-ya, te ná koo ja jínú'un-yó núu-ya. Te ná tá'u máa-ya tiñu jín fuerza ndiso-ya, vina te onde ní káni ní kuá. Súan ná koo. Amén.

EL APOCALIPSIS O REVELACION DE SAN JUAN, EL TEOLOGO TU'UN NI JINI NDIJIN SAN JUAN CHAA SKUA'A TU'UN-YA

Ndasa ni kenda tutu ya'a

¹ Ya'a kúu tu'un Jesucristo ja ni kenda ndijin, ja ni ja'a Dios nuu-ya, náva'a stá'an-ya núu mozo-ya ná taká tiñu ja kánúú kii yachi. Te ni táji-ya in ndajá'a-ya ni kii. Te ni kastu'un-ya tu'un ya'a nuu mozo-ya Juan.

² Te chaa-un kúu testigo. Te ni jani ndaa-de tu'un Dios jín tú'un ndaa Jesucristo, jín ja ni jini-de.

³ Xáán ndatu chaa káka'u, jín ñáyivi káini so'o tu'un ká'an tutu ya'a. Te suni xáán ndatu ñáyivi skíkuu tu'un yóso núu tutu ya'a, chi a ni kuyani kivi.

⁴ Máa-rí Juan, táji-rí tu'un nuu ndí'usiá tiku'ni kákandíja ja káxiukú ndañúu Asia. Jín-ró ná kóo tu'un luu ío in-ya jín tú'un kuaká'nu in ja kii onde nuu máa Dios, I'a ío, I'a ni jo, I'a kii, jín onde nuu usiá Espiritu, I'a ká'in yu'u mesa nuu tá'ú-ya tiñu,

⁵ jín onde nuu Jesucristo, I'a kúu testigo ndaa. Te máa-ya ni nachaku xna'an-ga vása taká-ga ñáyivi ni kaji'i. Te tñn-ya só'o taká rey ñuyivi. Te máa-ya kúndá'ú in-ya yóo, te ni nakacha-ya kuáchi-yó jín niñi-ya.

⁶ Te ni nduu-yó rey jín sutú nuu Táa-ya Dios ni sá'a-ya. Núsáa te ná nákana jaa-yó-ya. Te ná tá'ú-ya tiñu nuu-yo ní káni ní kuiá. Amén.

⁷ Kuni so'o, chi kii-ya jín vikó nu'un. Te ndivii ñáyivi jín taká-i ja ni kakaan-i-ya, kuni-i nuu-ya. Te taká tata in ñuyivi, nde'e kó'o-i ja'a-ya. Súan ná kóo. Amén.

⁸ Máa-rí kúu nátu'un letra Alfa jín Omega, nuu kéj'á jín núu ndí'i, áchi máa Tatá Dios, I'a ío, I'a ni jo, I'a kii, I'a kúñá'nu xaan.

⁹ Máa-rí kúu ñani-ro Juan, te jito ta'an-ri tundó'o jín-ró. Te ká'in ta'an-yo núu tá'ú-ya tiñu. Te ká'in ni'in-yó sá'a Jesucristo. Ni kanchaa-ri isla Patmos siki tú'un Dios jín siki ja kúu-ri testigo nuu tú'un ni ka'an ndaa Jesucristo.

¹⁰ Te máa Espiritu, ni jaka-ya rúu in kivi i máa Jito'o-yo. Te ni jini so'o-ri ichi yatá-ri in tu'un jaa nátu'un corneta.

¹¹ Te ni ka'an: Máa-rí kúu nátu'un letra Alfa jín Omega, ja xnañúu jín ja sándi'i-na. Chaa nuu in tutu taká ja kuni-ro núu, te táji-ró ná kí'in nuu ndí'usiá tiku'ni kákandíja káxiukú in ndañúu Asia: nuu Éfeso, nuu Esmirna, nuu Pérgamo, nuu Tiatira, nuu Sardis, nuu Filadelfia, jín nuu Laodicea. Achí.

Ja ni jini Juan nuu-ya

¹² Te ni jíó koto-ri ja kuni-ri ndéja ká'an jín-rí. Te nuu ní jíó káva-ri, te ni jini-ri usiá candelero oro.

¹³ Te sava ma'ñú taká candelero-un kánde'e in I'a ja ná kuni koo máa Sé'e chaa. Te ñú'ni ní-ya in sa'ma ní jinu onde nuu ja'a-ya. Te nú'ni jiká-ya jín in sánchi oro.

¹⁴ Te xini-ya jín íxi-ya kánda'a kuíjin nátu'un ixi kuíjin ri, nátu'un yu'a volcán, te nduchi-ya nátu'un yáa ñú'un,

15 Te ja'a-yá nátu'un latón fino, ja ní nandu'a iní jinu súan kuní koo. Te ní'in ká'an-ya nátu'un nuu kuá'a ndúcha.

16 Te iní ndavá'a-ya tñn-ya usiá tiñuú xíní. Te iní yu'u-yá kenda ñn machete xaan já úu yu'u. Te nuu-yá káa nátu'un ndikandii hora nándii ndáxin xaan.

17 Te nuu ní jiní-rí nuu-yá, te ní ndua-rí nuu já'a-yá nátu'un ní j'i-rí. Te ní chaa-ya ndavá'a-ya sikí-rí. Te ní ka'an-ya jíin-rí: Mā yú'ú-ro. Máá-rí kúu ja xnáñúú jíin já sándi'í-na.

18 Te I'a chakú kúu-rí. A ní j'i-rí núú, ko vina chí kuchaku-rí ñí káni ñí kuiá. Amén. Te tñn-rí ndakáa nuu ká'jin ndiyi, jíin kué'e já'ni yóó.

19 Chaa nuu tutú taká ja ní jiní-ro, jíin taká ja íó, jíin taká ja kóo nú ná já'a ya'a.

20 Ya'a kúu tu'un sa'í ndí'usiá tiñuú xíní já ní jiní-ro tñn ndavá'a-rí, jíin ndí'usiá candelero oro. Usiá tiñuú xíní-ún kákuu ndajá'a núu ndí'usiá tiku'ni. Te usiá candelero ja ní jiní-ro-ún kákuu ndí'usiá tiku'ni.

2

Tu'un nuu tiku'ni ñuu Éfeso

1 Chaa-ró tutú nuu ndajá'a tiku'ni ñuu Éfeso: Súan ká'an máá I'a tñn usiá tiñuú xíní jíin ndavá'a-ya, te j'ka kuu-ya má'ñú usiá candelero oro:

2 A jiní-rí tiñu sa'a-ró, ja ní'in sátiñu-ró jíin já ní'in kándii-ro, jíin já tú kúsii iní-ro kivi nduu-ro jíin cháa ñáá. Te ní jito ncha-ro cháa káka'an ja apóstol kákuu-de. Te ní kajiní-ro já máni káxndá'ú ñá'an-de.

3 Te suni jiní-rí ja kándii ní'in-ró vasa ní ndo'o-ró, te tú ní kuitá-ro já ní sátiñu-ró já'a-rí.

4 Ko ná kíñi'in-rí ñn sikí-ro, chí ní xnúu-ró kú'a ja maní-ro jíin-rí xnáñúú núú.

5 Núsáá te ná núku'un iní-ro ndé onde ní jungava-ró. Ná nákani iní-ro, te ná sa'a-ró ná ní sa'a-ró xnáñúú. Chí nú túu, te chaa yachi-rí nuu-ro, te kuanchaa-rí candelero máá-ro nuu kándii, te nú tú nakani iní-ro.

6 Ko íó ñn ja ní kee va'a, chí kiti iní-ro jíto-ró tiñu kás'a cháa nicolaítas. Te suni máá-rí kiti iní-rí jíto-rí tiñu-ún.

7 Chaa íó so'o, ná kúni so'o-de tu'un ká'an Espíritu nuu tiku'ni kákandíja. Chaa kundéé, kuá'a-rí nde'e yúnu chakú kee-dé. Te yunu-ún kándii nuu jardín Dios.

Tu'un nuu tiku'ni ñuu Esmirna

8 Te suni chaa-ró tutú nuu ndajá'a tiku'ni ñuu Esmirna: Súan ká'an máá I'a xnáñúú jíin sándi'í-na, I'a ní j'i te ní nachaku-ya.

9 A jiní-rí tiñu sa'a-ró jíin túndó'o tá'an-ro. Te ndá'ú tá'an-ro, ko kúká-ró. Te íó sava cháa káka'an-de ja judío kákuu-de. Ko nasuú kákuu-de. Chí onde ve'e sinagoga Satanás van koyo-de. Te káka'an ndi'va'a-de jíin-ró.

10 Mā yú'ú-ro já á yani ndo'o-ró, chí kui'na, taan yakú róó vekaa, nává'a koto nchaá róó. Te ta'an-ro túndó'o uxí kivi. Ko ná skíkuu va'a-ró vasa ná kúu-ro. Nú súan te kuá'a-rí premio chakú nuu-ro.

11 Chaa íó so'o, ná kúni so'o-de tu'un ká'an Espíritu jíin tiku'ni kákandíja. Chaa kundéé, mā tá'an-de túndó'o ja kúu-de vuelta uu.

Tu'un nuu tiku'ni ñuu Pérgamo

12 Te suni chaa-ró tutú nuu ndájá'a tiku'nj̄ ñuu Pérgamo: Súan ká'an máá I'a t̄in machete xaṇ úu yu'u.

13 A jiní-rj̄ tiñu sá'a-ró, chj̄ ncháá-ro núu kánchaa mesa Satanás. Te suni jiní-rj̄ ja kándjja n̄'in-ró rúu, te tú ní ské'ichj̄-ro tú'un kándjja-ró sikí-rí vaṣa kivi-ún n̄i j̄i'j̄i testigo va'a-rj̄ Antipas ma'ñu-ró jíná'an-ró núu ncháá Satanás.

14 Ná kíñi'in-rj̄ yakú tu'un sikí-ro. Chj̄ jín-ró jián káxiukú sáva ñayivi káchiñú'ún sá'an Balaam. Chi cháa-ún, n̄i stá'an-de sa'an-ún nuu Balac. Te n̄i jungoyo se'e Israel kuachi, chi n̄i kayee-i ndeyu ní soko núu ndosó, te n̄i kasáténé-i, n̄i sá'a-de.

15 Suni súan káxiukú sáva ñayivi káchiñú'ún sá'an cháa Nicolaítas jín-ró, te kitú inj̄-rj̄ j̄ito-rj̄ sa'an-ún.

16 Nakani inj̄ núsáá, chj̄ nú túu, te cháa yachj̄-rj̄ nuu-ro, te kuatá'an-rj̄ jín-i jín machete ja kenda yu'u-rí.

17 Chaa ío so'o; ná kúni so'o-de tu'un ká'an Espiritu jín tiku'nj̄ kákandjja. Chaa kundéé, nuu-dé kua'a-rj̄ staa ándiví ja ysa'í. Te suni kua'a-rj̄ in yuu kujjín lúli núu-dé. Te nuu yúu-ún koso in sí'ví jaá ja tú ní in-i kunj̄, chj̄ máá cháa ni'in-ún.

Tu'un nuu tiku'nj̄ ñuu Tiatira

18 Te suni chaa-ró tutú nuu ndájá'a tiku'nj̄ ñuu Tiatira: Súan ká'an máá Sé'e Dios, I'a ñáva'a nduchi nátu'un yáá ñu'un, jín ja'a nátu'un latón fino.

19 A jiní-rj̄ tiñu sá'a-ró, ja kúndá'ú inj̄-ro tá'an-ró, jín ja kándjja va'a-ró, jín ja játñu-ró, jín ja kándjja n̄'in-ró. Te suni jiní-rj̄ ja ví'í-gá sátiñu-ró vína vásá xnáñúú.

20 Ko ná kíñi'in-rj̄ yakú tu'un sikí-ro. Chj̄ tú skúnu-ró ñá'an nání Jezabel. Te áchi-ña ja ñá'an jani tu'un Dios kúu-ña. Te stá'an-ña tú'un, te xndá'ú-ña ñayivi kájatñu nuu-rí, ja ná koo tinj̄ inj̄-i jín ja ná kée-i ndeyu soko núu ndosó.

21 Te n̄i ja'a-rj̄ tiempo nuu-ñá ja ná nákanj̄ inj̄-ña ja jíka téné-ña. Ko tú kunj̄-ña nákanj̄ inj̄-ña.

22 Vina te ndo'o-ña in kue'e sá'a-rj̄. Te taká ñayivi kásáténé jín-ña, suni kua'a-rj̄ tundó'o xaṇ núu-í, te nú tú nakani inj̄-i tiñu kásá'a-í.

23 Te ka'ni-rí se'e-ña ná kúu-i. Te kunj̄ taká tiku'nj̄ ja máá-rí kúu I'a nándúkú ví iní ja jiní tunj̄ jín iní añú. Te kua'a-rj̄ ya'u nuu in in-ró ndasa tiñu kásá'a-ró.

24 Ko nuu sáva-ga-ro ja káxiukú-ró iní ñuu Tiatira, ja tú kákandjja-ró sá'an jjan, jín ja tú ní kájinj̄-ro tú'un yí Satanás, chj̄ súan káskúnání sáva-i sa'an-ún, nuu máá-ró ká'an-rj̄ ja má cháa-rj̄ inga carga sikí-ro.

25 Ko ja á kátjin-ró, kutin n̄'in-ró ondé kivi cháa-rj̄.

26 Te cháa kundéé cháa jándatu taká tiñu tá'ú-rí onde sandj̄'í-na, kua'a-rj̄ fuerza nuu-dé ja t̄in-de so'o taká nación.

27 Te suni nátu'un n̄i ni'in máá-rí fuerza nuu Táa-rj̄, súan tá'ú cháa-ún tiñu nuu-í jín bastón ka, te ka'nu-de-i nátu'un nuu tá'ú kisi.

28 Te kua'a-rj̄ tiñuú xíní jáñá'an nuu-dé.

29 Chaa ío so'o; ná kúni so'o-de tu'un ká'an máá Espiritu nuu tiku'nj̄ kákandjja.

3

Tu'un nuu tiku'nj̄ ñuu Sardis

¹ Te suni chaa-ró tutú nuu ndájá'a tíku'nj iní ñuu Sardis: Súan ká'an máa I'a ja ñáva'a usiá Espíritu Dios, jíin usiá tiñuú xíní: Máa-rí jiní-rj tiñu sá'a-ró, ja káka'an-i ja chakú-ro, ko a nj jíi-ro.

² Ná náta'u núu-ro. Te nakani nj'in-ro yakú-ga ja ndúkú kúu. Chi nj jiní-rj ja tiñu sá'a-ró tú ío va'a va'a nuu Dios.

³ Núsáa te ná núku'un iní-ro naún ní ni'in-ro jíin já ní jini so'o-ró. Kuandatu, te nakani iní-ro. Chj nú tú kundito-ró, te chaa-rj nátu'un ñaku'ná. Te ma kuni-ro na hora chaa-rj nuu-ro.

⁴ Ko ío yakú-ni ñayívi jíin-ró iní ñuu Sardis, ja tú ní kásáchá'an-i sa'ma káñu'un-i. Te máa-i, ku'un-i sa'ma ku'jín te kaka-i jíin-rí. Chi ñayívi vá'a kákuu-i.

⁵ Chaa kundéé, súan-ni ku'un-de sa'ma ku'jín chú'un-rj-de. Te ma ndá'va-rj sí'ví-de nuu libro chakú. Te kani ndaa-rj tu'un-de nuu Táa-rj, jíin núu táka ndájá'a-yá.

⁶ Chaa ío so'o, ná kuni so'o-de tu'un ká'an máa Espíritu nuu tíku'nj kákandíja.

Tu'un nuu tíku'nj ñuu Filadelfia

⁷ Te suni chaa-ró tutú nuu ndájá'a tíku'nj iní ñuu Filadelfia: Máa I'a ndoo, I'a ndaa, I'a tñin ndakáa David, I'a júña te tú ni ñin kúu nakasu, I'a jasú te tú ni ñin kúu nakuña, súan ká'an máa-yá:

⁸ Jiní-rj tiñu sá'a-ró. Vina te nuu-ro ní juña-rj ñin yuxé'é, te ma kúu kasu ni ñin ñayívi, chj vasa ñin tí'li-ni fuerza ñáva'a-ró, ko nj jandatu-ro tú'un-rj, te tú ní ské'ichi-ro rúu.

⁹ Te ñayívi káxiukú iní ve'e sinagoga Satanás, ja káka'an-i ja ñayívi judío kákuu-i, ko káxndá'ú-i chi nasuú kákuu-i, vina te chakoyo-i te jukuññ jíí-i nuu já'a-ro sá'a-rj. Yúan-na te kuni-i ndasa kúndá'ú iní-rj róo.

¹⁰ A nj jandatu-ro tú'un nj ka'an-rj ja ná kundij nj'in-ró. Ja yúan náma-rj róo nuu túndó'o kii ñí ñuyívi, ja kóto nchaa-rj ñayívi káxiukú iní ñuyívi.

¹¹ A yani chaa-rj. Núsáa te kutiñ ja á tñin-ró, náva'a tú ni ñin ñayívi kuánchaa premio-ro núu-ro.

¹² Chaa kundéé, ná sá'a-rj-de nátu'un ñin pilar iní ve'e ij Dios máa-rí. Te ma kéndá kuti-dé yatá vé'e. Te chíso-rí sí'ví Dios máa-rí nuu-dé, jíin sí'ví jáa máa-rí, jíin sí'ví ñuu Dios máa-rí ja kúu ñuu Jerusalén jáa ja kúun kii ichi ándívi ondé nuu Dios máa-rí.

¹³ Chaa ío so'o ná kuni so'o-de tu'un ká'an máa Espíritu jíin tíku'nj kákandíja.

Tu'un nuu tíku'nj ñuu Laodicea

¹⁴ Te suni chaa-ró tutú nuu ndájá'a tíku'nj iní ñuu Laodicea: Súan ká'an máa I'a kúu Amén, I'a kúu testigo skíkuu ndaa, I'a xnáñuú-gá vásá táka ndatiñu ja ní sá'a Dios.

¹⁵ A jiní-rj tiñu sá'a-ró, ja ná tú vjijn-ró ni tú ní'ní-ró. Va'a-ga ní ío vjijn-ró xí ní ío ní'ní-ró núu.

¹⁶ Ko vixin-ni-ró, tú vjijn-ró ni tú ní'ní-ró. Ja yúan nátava-rí róo iní yu'u-rí. ¹⁷ Chj áchí-ro: Chaa kúka kúu-rj, te ja bueno nj ndukúká-rí, tú naún nándi-rj, áchí-ro. Te tú jiní-ro já cháa kákini, chaa ñáá, chaa ndá'ú, chaa kuáá, chaa víchí líi kúu-ro.

¹⁸ Núsáa te ká'an nj'in-rj jíin-ró: Nuu-rí ná kuán-ró oro nj nandu'a nj sá'a ñu'un, náva'a ndukúká ndíja-ró. Te ku'un-ró sá'ma ku'jín, náva'a tuká kuka nuu-ro ja víchí líi-ro. Te chu'un-ró taná nduchi-ro náva'a kuu ndé'é-ró.

¹⁹ Máá-rí ká'án xaán-rí te xndó'o-rí taká ñayivi já kúndá'ú inji-rí. Núsáa te kuitú iní-ro te nakani inji-ro.

²⁰ Kuni so'o-ró, chí kándij-rí yuxé'é te ká'án-rí. Te nú ndé ññayivi kúni so'o tu'un ká'án-rí, te kuña-i yuxé'é, yúan-na te kivi-rí ve'e-i, te kuxíni-rí jíin-i, te máá-i jíin-rí.

²¹ Chaa kundéé, ku'a-rí tu'un ja kúnchaa-de jíin-rí mesa nuu tá'ú-rí tiñu, nátu'un ni kundéé máá-rí, te ni nungoo-rí jíin Taa-rí mesa nuu tá'ú-yá tiñu.

²² Chaa ío so'o, ná kúni so'o-de tu'un ká'án máá Espíritu jíin tíku'ni kákandíja. Achí-ya.

4

Ja kánakuatá'ú-i nuu I'a kánchaa mesa

¹ Yuán-na, te ni ndé'é-rí, te ichi ándívi ní jini-rí núña ññayivi te tu'un ni ka'án núú jíin-rí, nátu'un ññ corneta, ni ka'án tuku: Ichi yá'a kaa-ró, te stá'án-rí nuu-ro taká tiñu koo kúkuéé-ga, achí.

² Te máá Espíritu, ni jaka-ya rúu. Yuán te ni jini-rí ññ mesa, kándij andívi, te nuu mesa-ún kánchaa ññ I'a.

³ Te I'a kánchaa-ún, kaa-ya nátu'un kuni koo ññ yuu kuí ndí'í jíin yúu kuá'a. Te ññ tikoye'ndé jíkó ndúu xiin mesa-ún, kuni koo ná luu kaa yuu kuí kuáán.

⁴ Te xiin mesa-ún ío oko kuun mesa. Te ni jini-rí nuu oko kuun cháa ñá'nu káxiukú núu mesa-ún, káñu'un-de sa'ma kuíjin. Te xini-dé suni káñu'un corona oro.

⁵ Te onde nuu mesa-ún ndeyú. Te ká'án taja. Te ní'in. Te nuu mesa-ún kayú usia linterna ñu'un, ja kákuu ndí'usía Espíritu Dios.

⁶ Te nuu mesa-ún ío ññ nátu'un mar nátu'un vidrio ja ndíi ní'ni. Te ma'ñú mesa jíin xíin mesa ío kuun kíti. Te ío kua'a ndúchi-tí ichi núu-tí jíin ichi yatá-tí.

⁷ Te kiti ññ jito-tí nátu'un ññ ndíka'a, te kiti úu, nátu'un ññ chelu. Te kiti uní, ñáa-tí núu cháa, te kiti kúun, nátu'un ññ yachókó ndéché.

⁸ Te ndíkúun kíti-ún, ío iñu ndíjin-tí, ná ññ ná ññ-tí. Te ichi iní-tí jíin níí xíin-tí ío kua'a ndúchi-tí. Te ndúú ñúú tú kájukuiñi-tí jíta-tí yáa yá'a: I'a ií, I'a ií, I'a ií, kúu máá Tatá Dios, I'a kúñá'nu xaán, I'a ni jo, I'a ío, I'a kii, achí-tí.

⁹ Te hora ja kánakana jaa kiti-ún, káka'án-tí tu'un jíin'ún, kánakuatá'ú-tí nuu I'a kánchaa mesa, I'a chakú níí káni níí kuíá,

¹⁰ te máá hora yúan kájukuiñi jíí oko kuun cháa ñá'nu-ún nuu I'a kánchaa mesa. Te káchiñu'ún-de-ya ja chakú-ya níí káni níí kuíá. Te káchukú-de corona-de nuu mesa te káka'án-de:

¹¹ Tatá Dios máá-ná. Xáán va'a I'a kúu-ní ja nákana jaa-i níí, ja ká'án-i tu'un jíin'ún jíin-ní, jíin ja ndíso-ní taká fuerza. Chí máá-ní, ni sá'a-ní taká ndatíñu. Ja kúu inji máá-ní ni sá'a-ní, te ni kuvá'a, achí-de.

5

Tu'un tutu tñ Lélú Dios

¹ Te ni jini-rí ja I'a kánchaa mesa-ún, tñ-ya ññ tutu inji ndavá'a-ya. Te tutu-ún, yóso tú'un ichi núu jíin ichi yatá. Te ndasú jíin usiá sello.

² Te ni jini-rí ññ ndajá'a ní'in ja ká'án jaa-ya ññ tu'un: Ndéja vá'a kuu kuña tutu yá'a, te xndóna sello, achí-ya.

³ Te ni in ja ío andíví, ni iní ñuyívi, ni ichi chí ñu'un, tú ní kúu kuña tutu-ún, ni tú kúu ndé'é núu.

⁴ Te xaan ni nde'e-ri, chí tú ní kenda ni in ja vá'a ja kúña tutu-ún, ni ja ká'u, ni ja ndé'é núu.

⁵ Te in chaa ñá'nu-ún, ni ka'an-de jíin-ri: Ma ndé'e-ro. Yá'a ndé'é-ró, máa ndíka'a tata Judá, tata David, a ni kundéé-yá, te ja yúan kúu kuña-ya tutu-ún, te xndóna-ya usiá sello-ún.

⁶ Te sava ma'ñú mesa jíin ndíkúun kíti-ún ni jini-ri ja kándij in lélú má'ñú cháa ñá'nu. Te jíto-ti nátu'un ja á ni kaja'ni-i-ti. Te ío usiá ndiki-ti jíin usiá nduchi-ti. Yá'á kákuu ndí'usiá Espíritu Dios ja ní táji-yá kája'an ní ñuyívi.

⁷ Te ni jaa-ya. Te ni ki'in-ya tutu-ún iní ndavá'a I'a kánchaa mesa.

⁸ Te ja ní ki'in-ya tutu-ún, te ndíkúun kíti jíin ndí'okó kuun cháa ñá'nu, ni kajukuiñi jíti-de nuu máa Lélú. Te taká-de tñn-de in yaa nání arpa, jíin in ko'ó kúu ja ñú'un susia kutú, yuán kákuu tu'un kájikān ta'u ñáyivi ndóo.

⁹ Te ni kajita-de in yaa jáa: Xáan va'a I'a kúu-ni. Te kuu ki'in-ni tutu-ún te xndóna-ni sello, chí ni kaja'ni-i ní, te jíin niñi-ni ni nakuaan-ni ñáyivi táka tata, taká yu'u, taká ñuu, taká nación, ja ná nó'on-i nuu Dios.

¹⁰ Te ni nduu-i rey jíin sutú nuu Dios, ni sá'a-ni, te tá'u-i tiñu iní ñuyívi, áchi-de kájita-de.

¹¹ Te máa-ri Juan, ni nde'é-ri, te ni jini so'o-ri káka'an kua'a ndajá'a-yá, ká'in xiin mesa jíin kíti-ún, jíin cháa ñá'nu. Te ni ka'jo kua'a xaan-yá, nátu'un millón ja millón.

¹² Te ni kaka'an jaa-ya: Xáan va'a I'a kúu Lélú ja ní kaja'ni-i. Ja yúan ná kúndiso tiñu-ya, jíin tú'un kúká, jíin tú'un ndíchí, jíin tú'un ndíso fuerza, te taká ñáyivi, ka'an jíñú'un-i jíin-yá, te nakana jaa-i-ya, nává'a súan nduñá'nu-ya, áchi ndajá'a-yá.

¹³ Te ni jini so'o-ri ja ndívii ja ío iní andíví, jíin iní ñuyívi, jíin chí ñuyívi, jíin iní mar, taká yuán ni kaka'an: Tu'un nduñá'nu jíin tú'un ndíso fuerza ná kóo nuu I'a kánchaa mesa, te ná nakana jaa-yó-yá te ka'an jíñú'un-yó jíin-yá ní káni ní kúia, áchi.

¹⁴ Te ni kaka'an ndíkúun kíti-ún: Súan ná kóo, áchi-ti. Te ndí'okó kuun cháa ñá'nu-ún, ni kajukuiñi jíti-de nuu I'a chakú ní káni ní kúia, te ni kachiñú'un-de-ya.

6

Ndi'usiá sello

¹ Te ni jini-ri Lélú ja ní xndóna-ya in tá'an usiá sello-ún. Yúan-na te ni jini so'o-ri ká'an in ja kúun kíti chakú-ún, nátu'un in taja: Ña'an te kuni-ro, áchi-ti.

² Te ni nde'é-ri. Te ni jini-ri in caballo kujín. Te chaa yóso-ti-ún, ni tñn-de in ndua. Te ni ni'in-dé in corona xiní-dé. Te ja á ni kundéé-de sava te ni kenda-de nává'a kundéé-ga-de.

³ Te ni xndóna-ya sello uu-ún. Yúan-na te ni jini so'o-ri ká'an kiti úu: Ña'an te kuni-ro, áchi-ti.

⁴ Te ni kenda tuku in caballo kuá'a. Te chaa yóso-ti-ún, ndíso tiñu-de ja kuánchaa-de paz nuu ñuyívi, nává'a ka'ni tá'an ñáyivi jíná'an-i. Te suni ni ni'in-dé in machete káni.

5 Te nuu ní xndón-da-ya sello unj, te nj jini so'o-ri ká'an kití uní: Ña'an te kunj-ro, áchí-tj. Te nj nde'é-rí. Te nj jinj-ri ñn caballo túún. Te chaá yóso-tí-ún, tíin-de ñn balanza.

6 Te nj jini so'o-ri ñn tu'un ma'ñú ndíkúun kití-ún, ká'an: ñn kilo trigo ja ñn peso, te unj kilo cebada ja ñn peso, ko ma stíví-ró aceite jín vino, áchí.

7 Te nj xndón-da-ya sello kuun. Te nj jini so'o-ri ká'an kití kúun: Ña'an, te kunj-ro, áchí-tj.

8 Te nj nde'é-rí. Te nj jinj-ri ñn caballo kuáán. Te ja yóso-tí-ún, nání Muerte, te infierno ndikín yata-ún, te ndíso tíñu ja ndón-da sikj ñn cuarta parte ñuyívi, te kuu-i sa'a jín machete, jín tamá, jín kué'e, jín kití xaán ja ío inj ñuyívi.

9 Te nj xndón-da-ya sello u'un. Te chj altar nj jinj-ri taká añú nj kajij sikj tú'un Dios jín sikj tú'un nj kajani ndaa-i.

10 Te nj kakana jaa-i: Táta, I'a ñá'nu, I'a ndaa, I'a ndoo kúu-ní. Nasaa-ga kivi te sánda-ga ní tíñu ñayívi káxiukú iní ñuyívi, te nani'in tá'an-ní jín-i sikj ñañí-ná ja ní kaja'ni-í náá, áchí-i.

11 Yúan-na te nj ja'a-ya sa'ma kuujín núu-í ná kú'un-i. Te nj ka'an-ya jín-i ja ná ndéatú núu-ga-i onde ná jínu taká tá'an-i jín ñaní-i, chj suni kuu yúan nátu'un nj kajij máá-i.

12 Te nj xndón-da-ya sello iñu. Te nj jinj-ri ñn ñutáan xaán. Te ndikandii ní kutúún nátu'un sa'ma túún, te yoo nj nduu nátu'un ññi.

13 Te tíñuú xíní ándíví, nj jungoyo-tj núu ñú'un, nátu'un júngoyo nde'e yúnu mérxexé sa'a tachj xaán.

14 Te ándíví nj kuxio kua'an, nátu'un nátuu-yó tutú. Te ndivii yúku jín isla nj kuxio nuu ká'jin.

15 Te taká rey ñuyívi, jín cháa kakuñá'nu, jín cháa kúká, jín cháa capitán, jín cháa ñ'in, jín ndívii mozo, jín ndívii ñáyivi kájika kuu ndichá-na, nj kachisa'í-i máá-i inj yaú kava jín má'ñú káva ja ío yuku.

16 Te nj kaka'an-i jín yúku jín káva-ún: Jungava sikj-rí jíná'an-ri, te ná jákusa'í-ri nuu I'a kánchaa mesa, chj máá Lélú kití inj-ya núu-rí.

17 Chj a nj jaá kivi ja kití inj-ya núu-yo. Te ndé chaá kanda-ga kundij. Achí-i.

7

1 Yuán-na te máá-rí, Juan, nj jinj-ri kuun ndájá'a-ya ká'jin ndíkúun lado ñuyívi, te kájasu-ya núu kée ndíkúun tachí nuu ñú'un, náva'a tuká kee tachj núu ñú'un, ni nuu mar, ni nuu ñn yunu.

2 Te nj jinj-ri inga ndájá'a-ya nj kaa-ya vái-ya íchi núu kána ndikandii. Te tíin-ya sello Dios, I'a chakú. Te nj kana jaa-ya xíní ndíkúun ndájá'a ja kándiso tíñu ja stíví-yá ñuyívi jín mar.

3 Te nj ka'an-ga-ya: Ma stíví-ró ñuyívi, ni mar, ni taká yunu, onde ná cháa-yó tuni chaan taká mozo Dios máá-yó, áchí-ya.

4 Te nj jini tu'un-ri ja ío ciento uu xiko kuun mil ñayívi kánchaa tunj. Te ja ká'io tunj-ún kákuu tata taká se'e Israel.

5 Te uxí uu mil tata Judá, jín uxí uu mil tata Rubén, jín uxí uu mil tata Gad kánchaa tunj.

6 Te uxí uu mil tata Aser, jín uxí uu mil tata Neftalí, jín uxí uu mil tata Manasés kánchaa tunj.

7 Te uxí uṽ mil tatá Simeón, jíin uxí uṽ mil tatá Leví, jíin uxí uṽ mil tatá Isacar kánchaa tuní.

8 Te uxí uṽ mil tatá Zabulón, jíin uxí uṽ mil tatá José, jíin uxí uṽ mil tatá Benjamín kánchaa tuní.

9 Yuán-na te nṽ ndé'é-rí. Te nṽ jiní-rí kua'a xaán ñáyivi, ja ní ñin chaa, ma kúu ka'u-de. Taká nación, jíin taká tata, jíin taká ñuu, jíin taká yu'u, ká'jin-i nuu mesa jíin núu máá Lélú. Te káñu'un-i sa'ma kuíjin, te kátjin-i yukú ñuu.

10 Te nṽ kakana jaa-i: Dios máá-yó, ja kánchaa-ya mesa máá-yá, jíin máá Lélú, kúu I'a náma yóó.

11 Te taká ndajá'a ká'jin xiin mesa jíin xíin cháa ñá'nu-ún, jíin xíin ndíkúun kítí, nṽ kajukuiñi jíití-yá nuu mesa, te nṽ kachiñú'ún-yá Dios.

12 Te nṽ kaka'an: Amén. Ná nákana jaa-yó Dios máá-yó. Ná kúta'u-yo núu-yá. Ná ká'an jíñú'ún-yó jíin-yá. Xaán ndíchí-yá. Te ndíso-ya taká tiñu jíin taká fuerza. Súan ná ndúñá'nu-ya ñí káni ñí kuiá. Amén. Achí.

13 Te ñin chaa ñá'nu-ún nṽ ka'an-de jíin-rí: Ndé ñáyivi kákuu ja káñu'un sa'ma kuíjin ya'a, te ndéchi vái koyo-i, áchí-de.

14 Te nṽ ka'an-rí jíin-de: Máá-ní jiní, táta, áchí-rí. Te nṽ ka'an-de jíin-rí: Ya'á kákuu ñáyivi ní kenda koyo nuu túndó'o xaán. Te nṽ kanakacha-i sa'ma-i, te nṽ kanasákiyi-i jíin niñí Lélú.

15 Ja yúan ká'jin-i nuu mesa nuu tá'ú Dios tiñu. Te kájatíñu-i nuu-yá ndúú ñúu-ni inṽ ve'e ñi-yá. Te I'a kánchaa mesa, koto va'a-ya-í, chí tu'ma-i-ya.

16 Te tuká kuu-i soko, ni tuká kuchí-i nducha, te tuká ndo'o-i ja ní'ní sá'a ndikandí,

17 chí Lélú ja kánchaa ma'ñú mesa, kundito-ya-í. Te kuxnúu-yá nuu-í ki'jin-ya jíin-i nuu kána nducha chakú. Te Dios nakua'a-ya ndúcha núu-í jíná'an-i. Achí-de.

8

Ndí'usiq corneta

1 Te Lélú, nṽ xndóna-ya sello usiq. Yúan-na te nṽ kuná'in-ni inṽ andívi nátu'un sava hora.

2 Te nṽ jiní-rí ndí'usiq ndajá'a ja ká'jin-ya núu Dios. Te nṽ kani'in-yá usiq corneta.

3 Te nṽ chaq inga ndajá'a kándá'a-yá ñin ko'o kúu oro. Te nṽ jukuñi-ya núu altar. Te nṽ ni'jin-yá kua'a súsia kutú náva'a sáká núu-ya jíin tú'un kájikan ta'u ñáyivi ndóo nuu altar oro ja kándij nuu mesa-ya.

4 Te ñu'ma susia kutú-ún jíin tú'un kájikan ta'u ñáyivi ndóo, nṽ kenda inṽ nda'a ndáj'a-yá-ún, te nṽ kaa kua'an onde nuu Dios.

5 Yúan-na te nṽ ki'in ndajá'a-yá-ún ko'o kúu. Te nṽ skútú-yá ñu'un altar. Te nṽ jacha-ya síkí ñúyivi. Te nṽ ka'an taja. Te nṽ ni'in. Te nṽ ndeyu. Te nṽ taan.

6 Te ndí'usiq ndajá'a ja ní kani'in-yá usiq corneta, nṽ kasátu'a-ya máá-yá ja xndé'e-ya.

7 Te ndajá'a ñin, nṽ xndé'e-ya corneta-ya. Te niñí jíin ñú'un ja ní saka nuu jíin niñí, nṽ kuun síkí ñúyivi. Te nṽ kayu ñin tercera parte ñuyivi jíin yúnu, te ndívii ichá kuí ní kayu.

8 Te ndajá'a úu, nṽ xndé'e-ya corneta-ya. Te ñin nátu'un yukú ká'nu ja kayu nṽ jungava kua'an nuu mar. Te ñin tercera parte mar nṽ nduu niñí.

9 Te *nj* *kaji'i* sava *kiti* *ká'jin* *chji* *nducha-ún* *ja* *káichaku-ti* *núú*, te *sun* *in* *tercera* *parte* *barco* *nj* *naa*.

10 Te *ndajá'a* *uní*, *nj* *xndé'e-ya* *corneta-ya*. Te *ichi* *ándívi* *ní* *jungava* *in* *tiñuú* *xíní* *ká'nu*. Te *kayu* *nátu'un* *in* *ñu'un* *yiti*. Te *nj* *jungava* *sikí* *in* *tercera* *parte* *yucha*, *jiín* *sikí* *sókó* *ndúcha*.

11 Te *tiñuú* *xíní-ún*, *nání-tí* *ja* *uá*. Te *in* *tercera* *parte* *nducha* *ní* *nduu* *uá*. Te *nj* *kaji'i* *kua'a* *ñáyivi* *ja* *sikí* *ndúcha-ún*, *chi* *nj* *nduu* *uá-cha*.

12 Te *ndajá'a* *kúun*, *nj* *xndé'e-ya* *corneta-ya*. Te *in* *tercera* *parte* *ndikandii* *jiín* *yóo*, *jiín* *tiñuú* *xíní*, *nj* *nda'va*. Te *nj* *kutuún* *sava-ún* *jiíná'an*. Te *tuká* *ní* *túun* *sava* *ndúú* *jiín* *sáva* *ñúú*.

Sikí uní tundó'o

13 Te *nj* *ndé'é-rí*. Te *nj* *jini* *so'o-rí* *ká'an* *jaa* *in* *ndajá'a* *ndéché-yá* *inj* *sava* *ándívi*: *Naká* *ndá'ú* *kuu* *ñáyivi* *káxiukú* *iní* *ñuyívi*, *chj* *a* *yani* *koo* *yaku-ga* *corneta* *ja* *xndé'e* *uní-ga* *ndajá'a-yá*, *áchí-ya*.

9

1 Te *ndajá'a* *ú'un*, *nj* *xndé'e-ya* *corneta-ya*. Te *nj* *jini-rí* *in* *tiñuú* *xíní* *ja* *ní* *jungava* *ichi* *ándívi* *ondé* *sikí* *ñúyívi*. Te *nj* *ní'in-yá* *ndakáa* *tunchi* *kúnú* *xáan*.

2 Te *nj* *juña-ya* *tunchi*. Te *nj* *kaa* *ñu'ma* *tunchi-ún* *nátu'un* *ñu'ma* *in* *jinu* *ká'nu*. Te *nj* *kuña* *núu* *ndikandii* *ní* *sá'a* *ñu'ma* *tunchi-ún*.

3 Te *chji* *ñu'ma-ún* *nj* *kenda* *koyo* *ndikuá'yú* *ní* *jicha-ti* *iní* *ñuyívi*. Te *nj* *kani'in-tí* *fuerza*, *nátu'un* *kúrsiuku* *ñuyívi*.

4 Te *nj* *ta'u* *tiñu* *nuu-tí* *ja* *má* *stívi-tí* *icha* *nuu* *ñú'un*, *ni* *yuku* *kuí*, *ni* *in* *yunu*, *chj* *máni* *ñáyivi* *ja* *tú* *ncháa* *tuní* *Dios* *chaan-í*.

5 Te *nj* *ní'in-tí* *tú'un* *ja* *má* *ká'ni-tí*, *chj* *ná* *xndó'o-ti* *í* *u'un* *yoo*. Te *nj* *kando'o-i* *nátu'un* *sá'a* *in* *kúrsiuku* *nú* *nj* *stují-tí* *yóo*.

6 Te *kiví-ún*, *ndúkú* *táká* *ñáyivi* *modo* *kuu-i*, *ko* *ma* *ní'in-í*. Te *vasa* *kákun-i* *kuu-i*, *ko* *ma* *kúu* *kuu-i*.

7 Te *ndikuá'yú-ún* *kuní* *koo-ti* *nátu'un* *caballo* *ja* *ká'io* *tú'a* *kuatá'an*. Te *xinjí-tí* *ñú'un* *nátu'un* *corona* *oro*, *te* *ñáa-ti* *núu* *cháa*.

8 Te *íó* *ixi-tí* *nátu'un* *ixi* *xíní* *ñásí'í*. Te *íó* *nu'un-ti* *nátu'un* *nu'un* *ndika'a*.

9 Te *kaa* *kúu* *soo-tí* *nátu'un* *ñú'un* *cháa* *kájatá'an*. Te *ní'in* *ndijin-tí*, *nátu'un* *káni'in* *carreta* *jiín* *caballo* *nuu* *kájinu* *kua'a-tí* *ja* *kíkuatá'an-ti*.

10 Te *íó* *su'ma-tí* *ja* *ná* *kuní* *koo* *su'ma* *kúrsiuku*. Te *nuu* *sú'ma-tí* *íó* *in* *iñu* *kuáñú*. Te *kándiso* *tiñu-ti* *ja* *ú'un* *yoo* *xndó'o-ti* *táká* *ñáyivi*.

11 Te *inj* *tunchi-ún* *íó* *in* *ndajá'a* *kúu* *rey* *ja* *tá'ú* *tiñu* *nuu-tí*. Te *ndajá'a-ún* *nuu* *yú'u* *hebreo* *nání* *Abadón*, *te* *nuu* *griego* *nání* *Apolión*.

12 Te *tundó'o* *in-ún*, *nj* *ja'a* *kua'an*. *Ko* *chaa* *ná'in* *úu-ga* *tundó'o*.

13 Te *ndajá'a* *iñu*, *nj* *xndé'e-ya* *corneta-ya*. Te *nj* *jini* *so'o-rí* *in* *tú'un* *nj* *kenda* *ondé* *ndíkúun* *punta* *altar* *oro* *ja* *kándij* *nuu* *Dios*.

14 Te *nj* *ka'an* *jiín* *ndajá'a* *tiin* *corneta* *iñu*: *Ndají* *ndíkúun* *ndajá'a* *káinu* *nj* *inj* *yucha* *ká'nu* *Eufrates*, *áchí*.

15 Te *nj* *kandaji* *ndíkúun* *ndajá'a*. Te *ká'io* *tú'a-ya*, *chj* *a* *nj* *jaa* *máa* *hora* *jiín* *kiví* *jiín* *yóo* *jiín* *kuiá*, *náva'a* *ka'ni-yá* *sava* *ñáyivi*.

16 Te *nj* *jini* *so'o-rí* *ja* *íó* *uú* *ciento* *millón* *soldado* *káyoso* *caballo*.

17 Te súan n̄i jin̄i-r̄i caballo nátu'un jín jáni. Te cháa káyoso-tí-ún, káñu'un-de su'n̄u nátu'un jito ñu'un, jín yúu kuaán, jín azufre. Te xin̄i caballo-ún kándaa nátu'un xin̄i ndíka'a, te yu'u-tí n̄i kenda koyo ñu'un, jín ñú'ma, jín azufre.

18 Te jín uní kue'e yá'a n̄i kaji'í ñin tercera parte ñayivi. Súan n̄i sá'a ñu'un, jín ñú'ma, jín azufre, ja ní kenda yu'u-tí.

19 Te fuerza caballo-ún kánde in̄i yu'u-tí, jín núu sú'ma-tí. Te su'ma-tí-ún kándaa nátu'un koo, te ká'io xin̄i, te jín yúan stují-tí-i.

20 Ko sava-ga ñayivi ja tú ní káji'í jín kué'e yá'a, tú ní kánakani in̄i-i tiñu kásá'a-i, ni tú ní kásá-i ja káchiñú'un-i tach̄i kini jín ndosó oro, plata, kaa, yuu, yunu, vasa tú ndé'é, ni tú jini so'o, ni tú jika.

21 Ni tú ní kánakani in̄i-i ja kája'ni-í ndiyi, ni ja kásá'a-i tiñu ñavá'a, ni ja tini in̄i-i, ni ja kásakuí'ná-i.

10

Tutu lúli

1 Te n̄i jin̄i-r̄i inga ndajá'a ní'in, n̄i kuun-ya íchi ándiví, yísukun-ya viko nu'ún. Te ñin tikoye'ndé káxndée xin̄i-yá. Te nuu-ya káa nátu'un ndikandii, te si'in-ya nátu'un pilar ñu'un.

2 Te núña ñin tutu ñin-ya iní nda'a-ya. Te n̄i jani-ya já'a vá'a-ya núu mar. Te ja'a vése-ya nuu ñú'un.

3 Te n̄i kana jaa-ya nátu'un nuu ndé'e ñin ndika'a. Te nuu ní kana jaa-ya, te n̄i kaka'an ndí'usiá taja.

4 Te nuu ní kaka'an ndí'usiá taja, te chaa-r̄i tutu núu, ko ichi ándiví ní jini so'o-r̄i ñin tu'un n̄i ka'an jín-rí: Kasu va'a taká tu'un n̄i kaka'an ndí'usiá taja-ún, te ma cháa-ró, áchí.

5 Te ndajá'a ja ní jin̄i-r̄i kándii nuu mar jín núu ñú'un, n̄i ndukani-ya ndavá'a-ya íchi ándiví.

6 Te jín sí'ví I'a chakú ñí kani ñí kuiá, I'a n̄i sá'a andiví jín taká ja ío in̄i, jín ñúyivi jín taká ja ío in̄i, jín mar jín taká ja ío chíi, jín sí'ví máa-yá, n̄i ka'an téyí-yá ja má kúkuéé-ga kivi.

7 Ko kivi ja ká'an ndajá'a usiá, nú ná xndé'e-ya corneta, yúan-na te skíkuu tu'un sa'í Dios nátu'un n̄i kastu'un-ya nuu mozo-ya, cháa n̄i kajani tu'un-ya.

8 Te tu'un n̄i jini so'o-r̄i ichi ándiví, n̄i ka'an tuku jín-rí: Kuá'an, te ki'in-ró tutu núña in̄i nda'a ndajá'a-ya ja kándii nuu mar jín núu ñú'un, áchí.

9 Te n̄i ja'an-r̄i nuu ndajá'a-ya-ún, te n̄i ka'an-r̄i jín-yá ja ná kuá'a-ya tutu-ún nuu-rí. Te n̄i ka'an-ya jín-rí: Ki'in te kee-ro, te ku'ua chíi-ró sá'a, ko yu'u-ro, chí kuvixi nátu'un sá'a nduxi, áchí-ya.

10 Te n̄i ki'in-r̄i tutu in̄i nda'a ndajá'a-ya. Te n̄i yee-rí. Te n̄i kuvixi in̄i yu'u-rí nátu'un sá'a nduxi, ko nuu ní kókó-rí, te n̄i ku'ua chíi-r̄i n̄i sá'a.

11 Te n̄i ka'an-ya jín-rí: Jínu ñú'ún ja ingá jínu kani-ró tu'un nuu kuá'a ñúu, jín núu kuá'a ñayivi, jín núu kuá'a yú'u, jín núu kuá'a rey, áchí-ya.

11

Ndi'uu testigo-ya

1 Te n̄i ni'in-r̄i ñin nuñú nátu'un káa ñin vara. Te n̄i kach̄i jín-rí: Ndukiñi, te chikuá'a-ró vé'e ñi Dios, jín altar, jín taká ja káchiñú'un-í-ya yúan.

² Ko skéndoo-ró ndú'a yata vé'e ij, ma chíkuá'á-ro. Chj a nj ja'a-ya núu ñáyivi sñn naciòn, te uu xiko uu yoo kuañú-i sikj ñúu ij.

³ Te kuá'a-rj tu'un nuu ndí'úu testigo-rj ja káni-de tu'un ja mil uu ciento unj xiko kivj, te kú'un-de sa'ma costal.

⁴ Chaa yá'a kákuu uu yunu olivo jíin úu candelero ja ká'jin nuu Dios, I'a xín ñúyivi.

⁵ Te nú ndé ñn kunj sá'a ndiva'a jíin-de, te kenda ñu'un yu'u-dé, te naa íj ja kájito u'u tá'an jíin-de. Te nú ndé ñn kunj sá'a ndiva'a jíin-de, te ñini kúu súan.

⁶ Chaa yá'a kuu kasu-de andíví náv'a a ma kúun-ga sau ñí kivj káni-de tu'un. Te suni kándiso tíñu-de ja táka nducha nduu niñj sá'a-de. Te kuu stívi-de ñuyivi jíin táka kue'e, ñasaa jínu kákuu inj máa-de.

⁷ Te onde nú nj jinu nj jani ndaa-de tu'un, yúan-na te nana kiti kándeé inj tunchi-ún. Te ndonda-tj sikí-dé. Te kuatá'an-tj jíin-de. Te kundéé-tí jíin-de te ka'ni-tí-de.

⁸ Te ndiyi-ún kundaa-i inj nuyá'u ñuu ká'nu-ún, ja skúnáni yátá-yó ñúu Sodoma jíin ñúu Egipto, te ñuu-ún, nj jí'j Jito'o-yo jiká cruz.

⁹ Te ñáyivi táka tata, taká ñuu, taká yu'u, taká naciòn, nde'é ndí-i ja káva ndiyi-ún unj kivj yósava. Te ma kuá'a-i tu'un yujj-de.

¹⁰ Te ñáyivi káxiukú iní ñuyivi, kusij iní-i kunj-i-de. Te sá'a-i ñn viko. Te kuá'a-i regalo nuu tá'an-i. Chj uu chaa nj kajani tu'un Dios xaan ní xndó'o-de ñáyivi káxiukú iní ñuyivi.

¹¹ Te onde nuu nj jinu unj kivj yósava, te Dios, nj nachu'un táchí-yá-de, te nj nachaku tuku-de. Te nj kandukoo-de. Te nj kayu'ú xaan ñáyivi ní kajinj nuu-dé.

¹² Yúan-na te ichi ándíví ní kajini so'o-de ñn tu'un jaa ja ní ka'an jíin-de: Kaa kikoyo-ró ichi yá'a, áchí. Te ñáyivi, ja kájito u'u-i-de, nj kajinj-i ja ní kakoyo-de kaja'an-de andíví jíin má'ñú vikó.

¹³ Te máa hora-ún nj taan xaan. Te sava ñuu-ún nj jungoyo. Te jíin ñútáan nj kajij usia mil ñáyivi. Te sava-ga-i nj kayu'ú-i. Te nj kanakana jaa-i Dios andíví.

¹⁴ Te tundó'o uu, a nj ja'a kua'an. Te a yani kii tundó'o unj.

Corneta sandí'i-na

¹⁵ Te ndajá'a usiá, nj xndé'e-ya corneta-ya. Te nj jo tu'un jaa inj andíví ní kaka'an: Taká ñuu inj ñuyivi, a nj nduu ñuu máa Tatá-yo Dios jíin Cristo-ya, te tá'ú-yá tíñu ñí káni ñí kuiá, áchí.

¹⁶ Te ndí'okó kuun cháa ñá'nu ja káxiukú mesa-de nuu Dios, nj kajukuiñj jíití-de. Te nj kachiñú-ún-de Dios:

¹⁷ Tátá Dios, I'a tñn taká poder. A ío-ní vina, te nj jo-ní sáa, te koo-ní. Te ná kúta'u-ná nuu-ní ja ní keja'á-ní tá'ú-ní tíñu nuu-í jíin fuerza nj'in máa-ní.

¹⁸ Nj kándaada tíñu taká ndiyi, jíin ja kuá'a-ní ja kúta'u mozo-ní, chaa nj kajani tu'un-ní, jíin núu ñáyivi ndóo, jíin núu ñáyivi káandatu nuu-ní, kúu nuu ñáyivi lúlí te kúu nuu ñáyivi ñá'nu, te xnáa-ní ñáyivi kástíví ñúyivi, áchí-de.

¹⁹ Yúan-na te nj nuña ve'e ij Dios onde andíví. Te nj jinj-rj janu ja ñú'un tutu contrato inj, te ndeyú, te ká'an taja, te táan, te xaan kúun ñíñí.

12

Tu'un ña'an jíin kóo

1 Te ichi ándíví ní kenda ñin tunj ñá'nu. Ñin ñasi'í ñú'un-ña ndíkandii nátu'un sa'ma, te yúxndú ja'a-ña siki yóo, te xinj-ña ñú'un ñin corona ja uxí uu tiñuú xíní.

2 Te ñú'un se'e-ña. Te ñi nde'e kó'ó-ña já já'ncha káku se'e-ña, jatú-ña já skáku-ña-í.

3 Te ñi kenda inga tunj ichi ándíví. Te ñi jini-rj ñin koq kuá'a ká'nu. Te ío usia xinj-tí jíin uxí ndíki-tí. Te ndí'usiá xinj-tí ñú'un corona.

4 Te jíin sú'ma-tí ñi stáa-tí ñin tercera parte tiñuú xíní ní kajungoyo inji ñuyívi. Te koq ká'nu-ún, ñi jukuiñi-ti núu ñá'an skáku se'e-ún, náva'a kókó-tí se'e-ña nú ná káku-i.

5 Te ñi skáku-ña ñin se'e yí ja tá'ú-i tiñu nuu ndívii nacióon jíin bastón kaq. Te se'e yí-ña-ún ñi ndaa-i kua'an-i nuu kánchaq Dios mesa-ya ní sá'a-ya.

6 Te ñi jinu ñasi'í-ún kua'an-ña núu ñú'un té'é, nuu ío ñin lugar ñi sátu'a Dios. Yúan kunchaa-ña ñin mil uu ciento unj xiko kivi, kundito-ya-ña.

7 Te ñi jo guerra inji ándíví. Miguel jíin ndájá'a-yá, ñi kajatá'an-i siki kóo, te koq-ún jíin ndájá'a máa-tí ñi kajatá'an-ti jíin-yá.

8 Te tú ní kákundéé-tí, ni tuká ní ní'in-tí lugar kuxiukú-tí inji ándíví.

9 Te ñi kiñi'in-ya kóo ká'nu-ún kua'an-ti. Koq onde aná'an kúu-ti, ja nání-ti kui'na jíin Satanás, ja xndá'ú-ti ndívii ñáyivi. Ñi súngava-ya-tí kua'an-ti siki ñuyívi, te suni ñi súngoyo-ya táka ndájá'a-tí jíin-tí.

10 Te ñi jini so'o-rj ñin tu'un jaa inji ándíví ní ka'an: Vina te Dios, náma-ya yóo. Te jíin poder tá'ú-yá tiñu inji ñuu-ya. Te Cristo-ya, ndiso tiñu-ya. Chi a ñi kini'in-ya máa já sátu'ún siki táka ñani-yo kuá'an, ja ndúú ñúú-ni jikán kuachi siki-dé nuu Dios máa-yó.

11 Te jíin niñi Lélú-ún ñi kákundéé-de jíin-tí, jíin tú'un ñi kajani ndaa-de, chi tú ní kúnda'ú inji-de máa-de vasa ná kúu-de.

12 Ja yúan ná kóo sji ini-ro, róo ándíví jíin táka ja káxiukú jián. Ko naká ndá'ú kuu róo ja káxiukú ini ñuyívi jíin mar. Chi ñi kuun kui'na kujaa nuu-ro, te kiti xaan ini, chi jini ja yakú-ni kivi kúkuu.

13 Te nuu ní jini koq-ún ja ní súngava-ya-tí siki ñuyívi, te ñi chindikín-ti ñá'an ní skáku se'e yí-ún.

14 Te ñi ní'in-ña uu ndijin ná'nu yachókó, náva'a ndéché-ña káku-ña núu kóo-ún, te ki'in-ña onde nuu ñú'un té'é, nuu kúnchaa-ña ñin tiempo, jíin yakú-ga tiempo yósava.

15 Te inji yu'u kóo-ún ñi jicha nducha nátu'un yucha, kua'an yata ñá'an-ún, náva'a tene-ña sá'a-cha.

16 Ko ñu'un, ñi chindéé ní chituu ña'an-ún. Chi ñu'un-ún ñi ndíka yu'u, te ñi ji'i-ni yucha ja ní kana inji yu'u kóo-ún.

17 Yúan-na te ñi kiti xaan ini koq-ún siki ñá'an-ún. Te ñi kee-ti kuákuatá'an-ti jíin sáva-ga se'e-ña já káskikuu-i tiñu tá'ú Dios, jíin já kajani ndaa-i tu'un Jesucristo.

13

1 Te nĭ kandij-ri nuu ñítí yú'u mar. Te nĭ jinĭ-ri ja chí mar nĭ kenda ñn kiti já ío usiá xinĭ-tí jíin uxí ndiki-tí. Te ndiki-tí ñú'un uxĭ corona. Te xinĭ-tí yóso ñn sí'ví tú'un ñáá.

2 Te kiti ní jinĭ-ri-ún káa-tĭ nátu'un ñn kuiñĭ, te ja'a-tí nátu'un ja'a yí'í, te yu'u-tí nátu'un yu'u ndíka'a. Te nuu-tí, nĭ ja'a koq ká'nu-ún poder máá, jíin mesa máá, jíin tíñu ñá'nu ndíso.

3 Te nĭ jinĭ-ri ja ní tuji ñn xinĭ-tí nátu'un a yani kuu-tĭ jíin. Ko nuu ní tuji xáan-ún nĭ nduva'a. Te nĭ kánaa iní ndivii ñáyivi ní kajinjĭ-i, te nĭ káindikĭn-i yatá kiti-ún.

4 Te nĭ kachiñú'ún-i koq ká'nu-ún, chi nĭ ja'a-tĭ poder-tĭ núu kiti-ún. Te suni nĭ kachiñú'ún-i kiti-ún te nĭ kaka'an-i: Ndéja két'an jíin kiti yá'a, te ndéja kánda kuatá'an jíin-tí, áchi-i.

5 Te nĭ ni'ĭn-tí tu'un ja ká'an-tĭ tú'un téyí jíin tú'un ndiva'a. Te nĭ ni'ĭn tíñu-tĭ já tá'ú tíñu-tĭ úu xiko uu yoo.

6 Te nĭ ndika-tĭ yú'u-tí. Te nĭ ka'an ndiva'a-tĭ sikí Dios. Te nĭ kajĭ-tĭ sí'ví-yá, jíin vé'e-ya, jíin ja káxiukú iní andíví.

7 Te suni nĭ ni'ĭn-tí tu'un ja kuatá'an-tĭ jíin ñáyivi ndóo, te kundéé-tí. Te suni nĭ ni'ĭn tíñu-tĭ já ndóna-tĭ sikí táka tata, jíin táka ñuu, jíin táka yu'u, jíin táka nacióñ.

8 Te taká ñáyivi káxiukú iní ñuyívi, chiñú'ún-i-tĭ, yuán kúu ñáyivi já tú káyoso sí'ví-i nuu tutú chakú máá Lélú, I'a ni jĭ'. Te onde té jukuiñĭ-ga ñuyívi káyoso-í.

9 Chaa ío so'o, ná kúni so'o-de.

10 Nú ndé chaa kasu-de tá'an-de, suni nandasu máá-de. Te nú ndé chaa ka'ni ndíyi jíin yuchi, suni jíin yuchi kuu máá-de. Jíin tú'un yá'a níni ná kuíñi ni'ĭn ñáyivi ndóo, te ná kándja va'a-i.

11 Yúan-na te nĭ jinĭ-ri nuu ingá kiti já ní kana-tĭ chí ñu'un. Te ío uu ndiki-tí nátu'un ndiki lélú, te ká'an-tĭ nátu'un ñn koq ká'nu.

12 Te nuu kiti ñn, suni ñn núu-ni nĭ ndiso tíñu-tĭ. Te sá'a-tĭ já táka ñáyivi káxiukú iní ñuyívi, ná chíñú'ún-i kiti xnáñúú, kiti ní nduva'a nuu ní tuji xáan-tĭ-ún.

13 Suni sá'a-tĭ tiní tunĭ ñá'nu. Te nĭ kajinjĭ ñáyivi já ní skúun-tĭ ñú'un ichi andíví ní chaa nuu ñú'un.

14 Te xndá'ú-tĭ táka ñáyivi káxiukú iní ñuyívi, jíin tunĭ ja sá'a-tĭ núu ingá kiti-ún. Te tá'ú-tí tíñu nuu táka ñáyivi káxiukú iní ñuyívi, ja ná sá'a-i ndoso kiti ní tuji jíin yuchi te nĭ nachaku.

15 Te suni nĭ ja'a-ya ná tu'un ja chú'un-tĭ tachí iní ndoso kiti, náva'a kuu ka'an ndoso-ún, te ka'ni-tí taká ñáyivi já tú kákuñĭ-i chíñú'ún ndosó kiti.

16 Te taká ñáyivi, ja lúli jíin já ñá'nu, ja kúká jíin já ndá'ú, mozo jíin já kájika ndicha-na, ná kóso ñn-ni tunĭ ndavá'a-i xí cháan-í, sá'a-tĭ.

17 Te ni ñn ñáyivi, ma kúu kuaan-i, ni ma kúu xikó-i nú tú ncháá tunĭ-ún-i, ja kúu sí'ví kiti-ún xí número sí'ví-tí.

18 Yá'a ío tu'un ndíchí. Ja júku'un inĭ, ná ká'u-i número kiti-ún, chí número ñn chaa kúu. Te número kiti-ún kúu iñu ciento unĭ xiko iñu.

14

Máa Lélú Dios jín ñáyivi ní nakuaan-ya

1 Te nì nde'é-rí, te nì jinì-rì kándii máa Lélú xinì yúku Sion. Te ío ciento uu xiko kuun mil ñayivi ká'jin jín-yá. Te chaan-i ncháá sí'ví Táa-ya.

2 Te ichi ándíví ní jini so'o-rì nì ka'an ìn tu'un nátu'un ní'in nducha kuá'a, xí nátu'un ká'an taja ní'in. Te nì jini so'o-rì ndusu yaa nání arpa ja káchaa cháa.

3 Te kájita-de ìn yaa jáá núu mesa tá'ú-yá tiñu, jín núu ndíkúun kítì, jín núu cháa ñá'nu. Te tú nì ìn-i kuu kutu'a-i yaa-ún, chì máni máa ciento uu xiko kuun mil cháa nì nakuaan-ya inì ñuyívi.

4 Chaa yá'a kákuu ja tú ní kásáchá'án-de máa-de jín ñásí'í. Chì cháa jáá cháa kútu kákuu-de. Chaa yá'a káindikìn-de yatá máa Lélú, nú ndéni nì kuu inì-ya kí'in-ya. Te ma'ñú sáva-ga-i nì nakuaan-ya cháa yá'a jiná'an-de, nátu'un se'e núu kákuu-de nuu Dios jín núu máa Lélú.

5 Te yu'u-dé tú ní kéndá tu'un tú'ún, chì cháa tú káchá'án kákuu-de nuu Dios.

Tundó'o kivi kú juicio

6 Te nì jinì-rì inga ndajá'a ja ndéché-yá sava ma'ñú ándíví. Te ndíso-ya tú'un va'a ja má náa kúti. Te kani-ya tú'un-ún nuu táka ñayivi káxiukú inì ñuyívi, nuu táka nación, jín núu táka tata, jín núu táka yu'u, jín núu táka ñayivi.

7 Te nì ka'an jaa-ya: Kuandatu nuu Dios, te nakana jaa-ró-yá. Chì hora ja sánda-ya, a nì kuyani cháa. Te ná chíñú'ún-ró I'a nì sá'a ándíví, jín ñuyívi, jín mar, jín táka sóko ndúcha. Achí-ya.

8 Yúan-na te nì cháa inga ndajá'a, te nì ka'an-ya: Nì naa ná'ín Babilonia, ñuu ká'nu, chì nátu'un nì ja'a vino ja tiní xaan inì nì kajì'i taká nación.

9 Te ndajá'a uní, nì ndikìn-ya úu-ga. Te nì ka'an jaa-ya: Nú ndé ñayivi chíñú'ún kítì-ún jín ndosó-tì, xí kúnchaa tunì-tì cháan-í, xí inì nda'a-í,

10 te jín ìn tu'un yatá kúu ja ñayivi-ún ko'o-i vino ja kitì inì Dios, ja ní jati-ya inì ko'o kitì inì-ya. Te kayu-i jín ñú'un, jín azufre, kunì jín núu taká ndajá'a ndóo, jín máa Lélú.

11 Te ñu'ma ja kákyu-i-ún, kana ní káni ní kúí. Te ñayivi káchiñú'ún kítì-ún jín ndosó-tì, jín ñayivi kí'in tunì sí'ví-tí-ún, ma ndetátú kuti-í ndúu ñúu.

12 Jín tú'un yá'a níni ná kúíñi nì'in ñayivi ndóo, ja kájandatu-i tiñu nì tá'ú Dios, te kákandíja-i nuu Jesús.

13 Te nì jini so'o-rì ìn tu'un ja ní ka'an jín-rí ichi ándíví. Chaa tu'un yá'a: Xáán ndatu taká ndiyi ja kúu inì nda'a máa Tatá Dios onde vina te ní-gá kua'an-yo. Jándáa, chì ndetátú-i ja ní kasátiñu-i. Te tiñu-i-ún kí'in-ni jín-i, áchì Espíritu.

14 Te nì nde'é-rí. Te nì jinì-rì ìn vikò kujín. Te nuu vikó-ún kánchaa ìn I'a ja á kuni koo máa Sé'e cháa. Te ñú'un ìn corona oro xinì-yá. Te tin-ya ìn jóso.

15 Te nì kenda inga ndajá'a-yá inì ve'e ij, te kána jaa-ya xinì I'a kánchaa nuu vikó: Kachi'i-ní jóso-ní, te ka'nu-ní. A nì jaa hora ka'nu-ní, chì ja káa nuu ñú'un, a nì kuaan, áchì-ya.

16 Te I'a kánchaa nuu vikó, nì kachi'i-ni-ya jóso-ya inì ñuyívi. Te nì ndi'i ja káa nuu ñú'un nì ta'nu.

17 Te nì kenda tuku inga ndajá'a-yá inì ve'e ij ja kánchaa inì ándíví. Te suni kándá'a-yá ìn jóso xaan.

18 Te *n̄i* kenda inga ndajá'a-yá nuu altar. Te ndiso tíñu-ya sikí ñú'un. Te *n̄i* kana jaa-ya xiní ndajá'a t̄in jósó xaḡn: Kachi'i jósó xaḡn-ro, te nastútú-ró tikukú uva káa nuu ñú'un, *ch̄i* a *n̄i* kajichi, áchí-ya.

19 Te ndajá'a-ún, *n̄i* kachi'i-ya jósó xaḡn-ún in̄i ñuyívi. Te *n̄i* nastútú-yá tikukú káa nuu ñú'un. Te *n̄i* chúkú-yá tikukú-ún nuu taxín uva. Yuán kúu in̄i tu'un yáta ndasa kití in̄i Dios.

20 Te *n̄i* taxín uva-ún ichi yatá ñúu. Te in̄i nuu taxín-ún *n̄i* jika in̄i yucha niñi ní jaa onde nuu ñú'un freno yu'u caballo. Te *n̄i* jika nátu'un un̄i ciento kilómetro.

15

Usiá kue'e sandí'i-na

1 Yuan-na te *n̄i* naa iní-ri *n̄i* nde'é-rí inga tun̄i ñá'nu ichi ándíví, kúu usiá ndajá'a-yá kándiso usiá kue'e sandí'i-na. *Ch̄i* nú *n̄i* jinu kue'e yá'a, te ma kití-ga in̄i Dios.

2 Te suni *n̄i* jin̄i-ri in̄i nátu'un mar nátu'un vidrio ja ní saka nuu jín ñú'un. Te ñayivi ní kakundéé jín kiti-ún, jín ndosó-t̄i, jín tuní-t̄i, jín número sí'ví-t̄i, ká'jin-i yu'u mar vidrio-ún. Te kájin-i yaḡ nání arpa Dios.

3 Te kájita-i yaḡ Moisés mozo Dios, jín yaḡ máá Lélú. Tíñu ñá'nu jín tíñu luu sá'a-ní, Táta Dios. Máá-ní t̄in taká poder. Ichi ndáa ichi ndóó kákuu ichi-ní. Te máá-ní kúu rey taká ñayivi ndóo.

4 Ndéja tú yú'u ní te tú nákana jaa sí'ví-ní núsáá Táta. *Ch̄i* máá in̄i ní kúu I'a ij. Taká nación, cha-i te chiñú-ún-i ní, *ch̄i* *n̄i* ndenda ndijin modo sánda-ní. Achí-i.

5 Yuán-na te *n̄i* nde'é-rí. Te ichi ándíví ní jin̄i-ri ja núña cuarto ij xáḡn ichi in̄i ve'e ij, máá nú kenda tu'un ndaa.

6 Te in̄i ve'e ij yúan, *n̄i* kenda usiá ndajá'a kándiso-ya usiá kue'e xaḡn, te kañu'un-ya sá'ma kujin̄i kiyí, jín sánchijí oro káinu'ni jika-yá.

7 Te in̄i ja kúun kiti *n̄i* ja'a-t̄i usiá ko'o oro nuu ndí'usiá ndajá'a. Te ko'o-ún ñú'un chítú nátu'un jín tú'un kití in̄i Dios, I'a chakú ní káni n̄i kuiá.

8 Te *n̄i* ndii ncháa Dios jín fuerza-ya. Te ñu'ma-ún, *n̄i* chítú ndí' in̄i ve'e ij. Te tú ní kúu kivi ni in̄i ñayivi in̄i ve'e ij-ún, *ch̄i* onde ná ndí' usiá kue'e ja kándiso ndí'usiá ndajá'a-yá.

16

Usiá ko'o ñú'un tu'un kití in̄i Dios

1 Te in̄i ve'e ij-ún *n̄i* kenda in̄i tu'un jaa, *n̄i* jini so'o-ri *n̄i* ka'an jín ndí'usiá ndajá'a-yá: Kuángoyo, te kacha nuu-ró ndí'usiá ko'o ja kañu'un tu'un kití in̄i Dios ná júngoyo sikí ñuyívi, áchí.

2 Te kua'an ndajá'a in̄i, te *n̄i* koyo-ya kó'o-yá sikí ñuyívi. Te ñayivi ja ncháa tun̄i kiti xáḡn-ún nuu, jín ja kachiñú-ún ndosó-t̄i, *n̄i* kata'an-i in̄i kue'e in̄i xaḡn.

3 Te ndajá'a úu, *n̄i* koyo-ya kó'o-yá nuu mar. Te *n̄i* nduu-cha nátu'un niñi ndíyi. Te taká kiti káy'i *ch̄i* mar, *n̄i* kaji'i-t̄i.

4 Te ndajá'a uní, *n̄i* koyo-ya kó'o-yá sikí yúcha, jín sikí taká sókó ndúcha, te *n̄i* nduu-ni niñi.

⁵ Te *nj* jini *so'o-ri nj ka'an ndajá'a ndúcha-ún*: Tátá, I'a *ij kúu-ní*, I'a *íó vina*, I'a *nj ío sáá*. Te I'a *ndaá kúu-ní*, *chi nj sándaá ndaa-ní taká tiñu yá'a*,

⁶ *chi ñayivi yá'a*, *nj kajacha-i niñi cháa ndoo*, *jín niñi cháa kájani tu'un-ní*, te *vina já'a-ní niñi ná kó'o-i*. Te *súan ná náko'o-i*. Achí-ya.

⁷ Te *nj jini so'o-ri nj ka'an inga tu'un onde altar*. Jandáa, Tátá Dios, *máá-ní tñn taká fuerza*, *máá-ní sándaá ndaa-ní*, *sándaá ndija-ní taká tiñu*.

⁸ Te *ndajá'a kúun*, *nj koyo-ya kó'o-yá siki ndikandii*. Te *nj ni'in tiñu ndikandii-ún ja jín ñú'un te ka'mu taká ñayivi*.

⁹ Te *taká ñayivi*, *vasa súan nj kakayu-i ja ni'ní xaán*, *ko tú ní kánakani ini-i*, *ni tú ní kánakana jaa-i Dios*, *chj sasua nj kaka'an ndiva'a-i siki-yá ja ní ja'a-ya kué'e yá'a siki-i*.

¹⁰ Te *ndajá'a ú'un*, *nj koyo-ya kó'o-yá nuu mesa nuu tá'ú tiñu kiti xaán-ún*, te *nuu tá'ú-tí tiñu nj kuñaá*. Te *taká ñayivi*, *nj kanakaji yí'i-i yáa-i ja kájatú-i*.

¹¹ Te *nj kaka'an ndiva'a-i siki Dios andívi*, *ja kájatú-i jín ja káta'an-i kue'e*, *ko na tú ní kánakani ini-i tiñu nj kasá'a-i*.

¹² Te *ndajá'a iñú*, *nj koyo-ya kó'o-yá siki yúcha ká'nu Eufrates*. Te *nj ichi yúcha-ún*, *náv'a koo tu'a ichi kíkoyo rey*, *ichi núu kána ndikandii*.

¹³ Te *nj jini-ri ja ini yu'u kóo ká'nu*, *jín yú'u kiti xaán*, *jín yú'u cháa jáni tu'un tú'ún*, *nj kenda unj tachj kini nátu'un sa'va*.

¹⁴ *Chj tachj kini kákuu*, te *kás'a tunj*. Te *kénda nuu táka rey ñuyívi*, te *stútú-ni-de ja kóo guerra kivi ká'nu máá Dios*, *I'a tñn taká poder*.

¹⁵ Kuni *so'o chj nchaá-ri nátu'un ñaku'i ná*. *Xaán ndatu koo ñayivi ndíto*, *jín ja ndíto-i sa'ma-í*, *náv'a tú kaka vichí líi-í*, te *tú kuka nuu-í nuu sáva-ga-i*, *áchí-ya*.

¹⁶ Te *nj kasá'a tachj kini ja ní kakutútú-de ñn ndu'a ja núu yú'u hebreo nání Armagedón*.

¹⁷ Te *ndajá'a usiá*, *nj koyo-ya kó'o-yá ichi núu tachj*. Te *inj ve'e ij andívi jín núu mesa tá'u-yá tiñu nj kenda ñn tu'un nj ka'an jaa*: A *nj kuu*, *áchí*.

¹⁸ *Yúan-na te nj ndeyu*. Te *nj ni'in*. Te *nj ka'an taja*. Te *nj tñan xaán ñú'un ja ná té koo-ga onde kivi ní tuu nuu cháa inj ñuyívi*.

¹⁹ Te *ñuu ká'nu-ún nj ndata sáva unj pedazo*. Te *nj ndua taká ñuu inj taká nación*. Te *nj nuku'un inj Dios ñuu ká'nu Babilonia ja kuá'a-ya kó'o ja ñú'un tu'un kiti xaán ini-ya ná kó'o ndi'i-i*.

²⁰ Te *taká isla nj kajinu ká'ja'an*. Te *taká yuku*, *tuká ndijin ín*.

²¹ Te *ichi andívi ní jungoyo ñíñi ná'nu nátu'un uu xiko kilo ná ñn ná ñn*. Te *taká ñayivi*, *nj kaka'an ndiva'a-i siki Dios ja siki túndó'o ñíñi-ún*, *chj ñn túndó'o xaán ní kuu*.

17

Kivi xnáa-ya ñuu Babilonia

¹ *Yúan-na te nj chaá ñn ja usiá ndajá'a-yá ja ní kandá'a usiá ko'o*. Te *nj ka'an-ya*: *Ña'an te ná stá'an-ri nuu-ro ndasa kundaá tiñu siki ñá'an kuáxán ja kánchaá-ña núu ndúcha kuá'a*,

² *chi taká rey ñuyívi nj kasáténé-de jín ñá'an-ún*. Te *taká ja káxiukú ini ñuyívi nj kanajini jín tú'un kuáxán máá-ña*, *áchí-ya*.

³ Te jíin Espíritu ni jaka-ya rúu ni ja'an-ri onde nuu ñú'un té'é. Te ni jini-ri ñin ña'an yóso-ña ñin kiti kuá'a. Te kiti-ún, ndíso-ti kuá'a sí'ví tú'un ndíva'a. Te ío usiá xini-ti te uxi ndiki-ti.

⁴ Te ña'an-ún, ñú'un-ña sá'ma kuá'a jíin sá'ma kuá'a tindi'í. Te suni ñú'un-ña oro, jíin yúu lúu, jíin perla. Te ñin-ña ñin ko'oro ñú'un chítu jíin tú'un ñáá, jíin tú'un chá'an ja tini iní-ña.

⁵ Te chaan-ña ncháá ñin sí'ví, ñin tu'un sa'í: Nuú ká'nu Babilonia, náa ja kásáténé jíin já kás'a tiñu ñáá iní ñuyívi yá'a, áchí.

⁶ Te ni jini-ri ña'an-ún ja nájini-ña jíin niñi ñáyivi ndóo jíin niñi ñáyivi ní kaji'i ja síki tú'un Jesús. Te ni naa xaan iní-ri ni nde'é-rí nuu-ña.

⁷ Yúan-na te ni ka'an ndajá'a-yá-ún: Naja náa iní-ro. Máa-ri kachi-ri nuu-ro tú'un sa'í ñá'an-ún, jíin kiti yóso-ña, kiti já ío usiá xini-ti te uxi ndiki-ti.

⁸ Te kiti ní jini-ro, ni jo-ti núu. Ko tú ío-ti vína. Te nana-ti kiti-ti iní tunchi kúnú. Te ki'in-ti núu tá'nu ndatu-ti. Te taká ñayivi káxiukú iní ñuyívi, ja tú káyošo sí'ví-i nuu tutú chakú onde kivi ní jukuiñi ñuyívi, naa iní-i nde'é-i nuu kiti já ní jo-ti núu, te tú ío-ti vína, te koo-ti.

⁹ Te nú túu ndichí ñin chaá, ma kúu juku'un iní-de tu'un yá'a. Usiá xini-ti kákuu usiá yuku, te síki yúku-ún kánchaá ña'an-ún.

¹⁰ Te suni kákuu usiá rey. Te u'un-de a ni kanaan-dé. ñin-de ío. Te té chaá-ga inga-de. Te nú ni chaá-de, jínu ñú'ún já yakú-ni kivi kunchaa-de.

¹¹ Te kiti já ní jo núu te tú ío-ti vína, máa-ti kúu rey uná. Te ñin tá'an ja ndí'usiá-de kúu-ti. Te ki'in-ti núu tá'nu ndatu-ti.

¹² Te ndí'uxi ndiki ní jini-ro, kákuu uxi rey ja té tá'ú-ga-de tiñu. Ko máa-de jíin kiti-ún, tá'ú-de tiñu ñin hora-ni.

¹³ Te rey-ún, ñin núu-ni tu'un kájani iní-de. Te naku'a-de poder jíin tiñu kándiso-de nuu kiti.

¹⁴ Te kuatá'an-de jíin máa Lélú. Te Lélú-ún, kundéé-yá jíin-de jíná'an-de, chí jito'oro nuu taká jito'oro kúu-ya, te Rey nuu taká rey kúu-ya. Te ñayivi ká'jin jíin-yá kákuu ja á ni kana-ya xini-í, te a ni kaji-ya-í, te ñayivi kándija va'a kákuu-i, áchí-ya jíin-rí.

¹⁵ Te ni ka'an-ga-ya: Ni jini-ro já kánchaá ña'an kuáxán-ún síki kuá'a ndúcha. Te nducha kuá'a-ún kákuu ñayivi tini nuu, tini nación, tini yu'u.

¹⁶ Te ndí'uxi ndiki kiti ní jini-ro-ún, máa-de jíin kiti, chí koto u'u-de ña'an kuáxán-ún, te xnáa-dé-ña, te sávichí líi-dé-ña, te kaji-dé kuñu-ña, te ka'mu-de-ña jíin ñú'un.

¹⁷ Chí Dios, súan ni ská'an-ya-dé ja ñin núu-ni kájani iní-de, te naku'a-de tiñu kándiso máa-de nuu kiti-ún. Te súan ná sá'a-de ja kúu iní máa-yá onde kivi skíkuu taká tu'un Dios.

¹⁸ Te ña'an ní jini-ro-ún kúu nuu ká'nu ja tá'ú tiñu nuu taká rey ñuyívi.

18

¹ Yúan-na te ni jini-ri ni kuun inga ndajá'a ní kii-ya íchi ándiví, ndíso téyí-yá poder. Te ni ndii ncháa nuu ñú'un jíin ndúa-yá.

² Te ni ka'an jaa-ya: Ni naa ndija Babilonia nuu ká'nu. Te ni nduu ve'e kui'na. Yúan káxiukú taká tachi kini. Suni yúan káxiukú ndívi tísaa chá'an já kájito u'u-yo-ti.

³ Chi taká ñayivi, nátu'un vino ni kajji'i-i ko'o já tiní xaan iní ñuu-ún. Te taká rey ñuyivi, ni kasáténé-de jíin-ña. Te chaa kajaan kaxikó iní ñuyivi, ni sákúká-ña-dé jíin taká ndatiñu luu kaní iní máa-ña, áchí-ya.

⁴ Te ni jini so'o-ri inga tu'un ichi ándiví, ja ní ka'an: Kuxio nuu-ña jíná'an-ró, chi ñayivi máa-ri kakuu-ró, te ma kivi nduu-ro jíin kuáchi-ña, nává'a tú ta'an-ro kué'e ta'an-ña.

⁵ Chi kuáchi-ña a ni jaá xiko onde andiví, te ni nuku'un iní Dios ja sá'a-ña tiñu ñáa.

⁶ Cha'u nuu-ña, nátu'un ni ja'a-ña núy sáva-ga-i. Te kaa-ga kuá'a-ró núu-ña nú ndasa káa tiñu ni sá'a máa-ña. Te iní ko'o já ní ja'a-ña ni kajji'i-i, suni iní-ún ná káa nuku'un ko'o-ña.

⁷ Nátu'un ni sátéyí-ña máa-ña, te ni sá'a-ña tiní kuáchi, suni súan ku'a xndó'o-ró-ña já ndé'e-ña. Chi áchí-ña jíin máa-ña: Máa-ri kúu ña'an tá'u tiñu, nasu ñá'an viuda kúu-ri, te ma ndé'e kuti-ri, áchí-ña.

⁸ Ja yúan nú ñn kivi te kii tundó'o siki-ña. Kuu ndiyi, nde'e kó'o-ña, kii tama, te nduxia-ña jíin ñu'un. Chi ni'in téyí káa máa Tatá Dios, I'a sándaag tiñu-ña. Achí.

⁹ Te taká rey ñuyivi já ní kajika téné-de jíin-ña te ni kaichaku kúká-de jíin-ña, nde'e-de te kana jikó'o-de ja'a-ña kivi kuni-de ja kána ñu'ma kayu-ña.

¹⁰ Te kuiñi jiká-na-de ja yú'u-de siki já kayu-ña. Te ka'an-de: Xáan ndá'u ni kuu ñuu Babilonia, vasa ñuu ká'nu kúu-ró núu. Ko nuu ñn hora te ni chaa juicio siki-ro.

¹¹ Te taká chaa kajaan kaxikó iní ñuyivi, nde'e-de te kana jikó'o-de ja'a-ña. Chi tuká ni ñn ja kuáan tiñu xikó-de.

¹² Ndatiñu kúya'u kakuu oro, plata, yuu lúu, perla, sa'ma fino jíin sá'ma kuá'a tindi'í, sa'ma tindu'á jíin sá'ma kuá'a, taká yunu vixi, ndatiñu marfil jíin ndatiñu yunu lúu, cobre jíin káa jíin yuu ndáva.

¹³ Canela, jíin jí'o, susiá já'an xiko asun jíin susiá ua jíin susiá kutú, vino, aceite, yuchi fino, trigo, xndiki, ri, caballo, jíin carreta, jíin mozo sátiñu sáni, jíin ñayivi.

¹⁴ Ndatiñu ja ní ndio iní-ro, a ni kuxio kua'an, te taká ndatiñu fino máa-ró jíin ndatiñu luu-ró, a ni naa, te ma nani'in kúti-gá-ro, áchí.

¹⁵ Te taká chaa kajaan kaxikó ndatiñu yá'a, ja ní kakuu kúká-de siki-ña, kuiñi jiká-na-de nuu-ña ja káyu'u-de tundó'o ta'an-ña. Te nde'e-de te kana jikó'o-de.

¹⁶ Te ka'an-de: Xáan ndá'u ni kuu ñuu ká'nu yá'a. Ni ñu'un-ña sá'ma fino jíin já kuá'a, jíin já ndí'í. Te ni ñu'un-ña oro jíin yuu lúu, jíin perla.

¹⁷ Ko nuu ñn hora te ni naa í taká ndatiñu kúká yá'a. Achí-de. Te taká chaa xín barco, jíin taká chaa jika jíin barco, jíin chaa jika nuu mar, jíin taká ja kásatiñu nuu mar, ni ka'jin jiká-na-de.

¹⁸ Te ni kajini-de ñu'ma ja kayu-ña. Te ni kakana jaa-de: Ndé inga ñuu kúu ja kétá'an jíin ñuu ká'nu yá'a, áchí-de.

¹⁹ Te ni kachu'un-de tikacha ñu'un xiní-dé. Te ni kande'e-de ni kakana jikó'o-de: Xáan ndá'u ni kuu ñuu ká'nu yá'a. Chi taká chaa ni kañava'a barco, ni kakuu kúká-de jíin taká ndatiñu ya'u nává'a-ña. Te nuu ñn hora te ni tucha í.

²⁰ Ná ndúvatú iní-ro já ní ta'an-ña, róo andiví, jíin taká róo ñayivi ndóo, chaa apóstol, jíin chaa kájani tu'un Dios. Chi Dios ni nani'in tá'an-ya jíin-ña já siki róo. Achí-de.

²¹ Yúan-na te ñin ndajá'a ní'in, nî ñin-ya ñin yuu nátu'un ñin yosó ká'nu. Te nî skána-ya núu mar. Te nî ka'an-ya: Súan nî'in tuncháa Babilonia ñuu ká'nu, te ma núkuifi kuti-gá.

²² Te ma kúni so'o-ga-ro ndusú yaa cháa káchaa, ni cháa jíta, ni cháa kátivi xkuili jín corneta. Te ma ní'in-gá-ro ní ñin cháa sá'a taká ndatíñu, ni ja ní'in molino ma kúni so'o kuti-gá-ro.

²³ Te ma ndí ncháa-ga nuu-ro jín ndúa linterna. Te ma kúni so'o-ga-ro ka'an yii jín ñásíí. Chi cháa kájaan káxikó núu-ro, cháa kákuñá'nu iní ñuyívi ní kakuu-de, te jín tíñu ñavá'a nî xndá'ú-ro ndívii ñáyivi.

²⁴ Te nuu-ñá nî ndenda ñíñi cháa nî kajani tu'un Dios, jín niñi ñáyivi ndóo, jín niñi taká ñáyivi ní kaja-ni-í iní ñuyívi yá'a. Achí-ya.

19

Kivi nákana jaa-i Dios iní andívi

¹ Yuán-na te nî jini so'o-ri nî kuvaa ñin ñáyivi kuá'a íchi andívi, ja ní kaka'an-i: Xáan va'a Dios. Ná nákana jaa-yó-yá. Ná ká'an jíñú'un-yó jíñ-yá, chi nî nama-ya yóo jíñ fuerza-ya.

² Chi sándaag va'a-ya jíñ tú'un ndaa. Nî nakuxndí-ya síkí ñá'an kuáxán-ún, ja ní stívi-ña ñuyívi jíñ tú'un tiní iní-ña. Te nî nani'in tá'an-ya jíñ-ña ja ní jacha-ña niñi mozo-ya, áchí-i.

³ Te inga jinu nî kaka'an-i: Xáan va'a Dios, chi ñu'ma kayú-ña-ún, kána-ni ní káni ní kúia, áchí-i.

⁴ Te ndí'okó kuun cháa ñá'nu jíñ ndíkúun kiti nî kajukuñi jíti-de nuu ñú'un. Te nî kachiñú'un-de Dios ja kánchaa-ya mesa tá'ú-yá tíñu. Te nî kaka'an-de: Amén, xáan va'a Dios, áchí-de.

⁵ Te onde nuu mesa-ún nî ka'an ñin tu'un: Taká róo mozo Dios máa-yó, jíñ róo ja káandatu nuu-yá, kúu lúli kúu ñá'nu-ró, ná nákana jaa-ró-yá, áchí.

⁶ Te nî jini so'o-ri nátu'un káka'an ñáyivi kuá'a, nátu'un ní'in kua'a ndúcha, xí nátu'un ká'an taja: Xáan va'a Dios máa-yó, chi tá'ú-yá tíñu te ñin-ya taká poder.

⁷ Ná kúsi xáan iní-yo. Te ná nákana jaa-yó-yá. Chi a nî jaa kivi tánda'a máa Lélú. Te ñásíí-ya, a ío tu'a-ña.

⁸ Te nî ní'in-ñá tu'un ja kú'un-ña sá'ma fino ja ndóo ío te ndí ncháa. Chi sa'ma fino-ún kákuu tíñu ndaa nî kasá'a ñáyivi ndóo, áchí.

⁹ Te nî ka'an ndajá'a-ya-ún jíñ-rí: Chaa tu'un yá'a: Xáan ndatu kákuu ñáyivi ní kana-ya xini-í ja ná kingoyo-i nuu ío xini tánda'a máa Lélú, áchí-ya. Te nî ka'an-ga-ya jíñ-rí: Yá'a kúu tu'un ndaa nî ka'an Dios, áchí-ya.

¹⁰ Te nî jukuñi jíti-rí nuu já'a-ya ja chíñú'un-rí-ya núu. Te nî ka'an-ya jíñ-rí: Ma sá'a-ró súan. Chi suni mozo-ya kúu-rí jíñ-ró jíñ ñani-ro ja káani ndaa tu'un Jesús. Ná chíñú'un-ró máa Dios, áchí-ya. Chi tu'un nî ka'an ndaa Jesús kúu modo jáni-yó tú'un-ya.

I'a skíkuu tu'un jíñ I'a ká'an ndaa

¹¹ Te nî jini-rí ja núña andívi. Te nî kenda-ni ñin caballo kuíjín. Te I'a yóso-tí, nání-yá I'a ndaa, I'a skíkuu. Te jíñ tú'un ndaa sándaag ndaa-ya te kuatá'an-ya.

¹² Te nduchi-yá káa nátu'un yáa ñú'un. Te xini-yá ñú'un kua'a corona. Te yóso ñin sí'ví ja ní ñin tú juku'un iní, chi máa-ni máa-yá jini.

13 Te yúsúkun-yá ñn tikachí niñí. Te nání-yá tu'un Dios.

14 Te ñn tiku'ni andívi, ni kandikin-de-ya kája'an-de jín-yá káyoso-dé caballo kuíjin. Te kañu'un-de sa'ma fino xaan ja ío ndoo te kiyi.

15 Te yu'u-yá kenda ñn machete xaan, náva'a jín machete-ún stuji-yá taká ñayivi. Te tá'ú-yá tiñu nuu-í jín bastón ka. Te kuañu-ya sikí uva kaxin-ya. Yuán kúu ja kití iní Dios, I'a tñn taká poder.

16 Te nuu tikachí-yá jín núu sá'nda-ya yóso sí'ví yá'a: Rey nuu taká rey, te jito'o nuu taká jito'o, áchí.

17 Te ni jini-ri ñn ndajá'a ja kándii-ya núu ndikandii, te ni kana jaa-ya jín taká tisaá kándéché sáva andívi: Ña'an te ndutútú-ró núu kúxini-ró sá'a Dios ñá'nu,

18 náva'a kee-ro kúñu rey jín capitán, jín kúñu chaá ni'in, jín kúñu caballo jín cháa káyoso-tí, jín kúñu taká-ga ñayivi ja kájika ndicha-na jín ja kákuu mozo, ja lúli jín ja ñá'nu, áchí-ya.

19 Te ni jini-ri nuu máa kiti xaán-ún jín núu taká rey ñuyivi, ni kakutútú-de jín soldado-de ja kuátá'an-de jín I'a yóso caballo kuíjin jín taká soldado-ya.

20 Te kiti xaán-ún kua'an-ti preso jín cháa ni jani tu'un tú'ún ja ní sá'a kua'a-dé tuni nuu-tí, te jín tuni-ún ni xndá'ú-de ñayivi ní káki'in tuni kiti-ún jín ja ní kachiñu'ún ndoso-ti. Ndúu chaá yá'a, ni kenda-de kua'an chakú-de nuu laguna ñu'un ja kayú jín azufre.

21 Te sava-ga chaá-ún ni kaji'i-de jín machete ja kenda yu'u I'a yóso caballo kuíjin. Te taká tisaá, ni kanda'a chii-ti ní kayee-ti kuñu-de jíná'an-de.

20

Tu'un sikí mil kuia jín juicio sikí ku'na

1 Te ni jini-ri ja íchi andívi ní kuun ñn ndajá'a tñn-ya ndákáa tunchi kúnú xaán, jín ñn cadena ká'nu.

2 Te ni katiin-ya kóo ká'nu, koo áná'án, kiti kúu ku'na Satanás. Te ni ju'ni-ya-ti ja ná kúnu'ni-ti mil kuia.

3 Te ni skivi-ya-ti kua'an-ti tunchi kúnú. Te ni jasú-ya-ti. Te ni sákutu-yá sikí-ti, jín sello, náva'a tuká xndá'ú-ga-ti taká nación. Chi onde ná jínu mil kuia, yúan-na te jínu ñu'ún ja ndaji núnda-ga-ti.

4 Te ni jini-ri tñi mesa. Te chaá kaxiukú mesa-ún kákuu ja sánda tiñu. Te suni ni jini-ri añu ñayivi ní kaxiti xini-í, sikí ja ní kajani ndaa-i tu'un Jesús jín tú'un Dios, ni tú ní kachiñu'ún-i kiti-ún ni ndoso-ti, ni tú ní káatá'ú-i tuni-ti kúnchaa chaan-í, ni iní nda'a-í. Te ni kanachaku-i. Te ni katá'ú-i tiñu jín Cristo ñn mil kuia.

5 Ñayivi yá'a kákuu ja náchaku xna'an-ga. Ko sava-ga ndiyi-ún, tú ní kánachaku-i onde ná jínu mil kuia.

6 Xáán ndatu koo ñayivi ndóo ja náchaku-i xna'an-ga. Ma kúu-i vuelta uu, chi sua nduu-i sutu nuu Dios jín núu Cristo, te tá'ú-i tiñu jín-yá mil kuia.

7 Te onde ná jínu mil kuia-ún, te ndaji Satanás nuu kándeé preso.

8 Te kenda xndá'ú nación ká'io ndikúun lado ñuyivi, ñuu Gog jín ñuu Magog, náva'a stútú ñayivi ja kuátá'an-í. Te koo kua'a xaán-í natu'un ñiti yú'u mar.

9 Te *nj* *chakoyo*-i onde *nii* *ñuyivi*. Te *nj* *kajíko* ndúu-i nuu *ká'jin* *taká* *ñayivi* ndóo *jín* *ñúu* *ja* *maní-í* *jín*. Ko Dios *nj* *skúun-ya* *ñú'un* *ichi* *ándívi*. Te *nj* *kanduxia*-i.

10 Te *kui'na* *ja* *ní* *xndá'ú* *ñayivi-ún*, *nj* *skée-ya* *kuá'an* nuu *laguna* *ñu'un* *ja* *kayú* *jín* *azufre*. Te *suní* *yúan* *kánde* *kiti* *xáan-ún* *jín* *cháa* *nj* *jani* *tú'un* *tú'un*. Te *yúan* *ndo'o-de* *ndúu* *ñúu* *nii* *káni* *nii* *kuiá*.

Tú'un mesa ká'nu ku'jín ándívi

11 Te *nj* *jini-rj* *in* *mesa* *ká'nu* *ku'jín*, *jín* *I'a* *kánchaa* *mesa-ún*. Te *nuu* *máa* *I'a-ún* *nj* *kuxio* *ñuyivi* *jín* *ándívi*. Te *tuká* *ní* *ní'in* *núu* *kúxiukú*.

12 Te *nj* *jini-rj* *taká* *ndívi*, *ja* *ñá'nu* *ja* *lúli*, *ká'jin-i* *nuu* *Dios*. Te *nj* *juña-ya* *taká* *libro*. Te *suní* *nj* *juña-ya* *ingá* *tutu* *nání* *libro* *chakú*. Te *nj* *sánda*-*ya* *tíñu* *ndívi-ún* *jíná'an-i*, *nú* *ndasa* *káa* *tú'un* *yóso* *núu* *tutú-ún*, *ná* *in* *in* *tíñu* *nj* *kasá'a-i*.

13 Te *nducha* *mar*, *nj* *naku*-*a*-*cha* *ndívi* *ká'jin* *chii-cha*. Te *ku'e* *jín* *infierno*, *nj* *kanaku*-*a* *ndívi* *ja* *kátjin*. Te *nj* *ka*-*kunda* *kuachi-i* *ná* *tíñu* *nj* *kasá'a* *in* *in-i*.

14 Te *nj* *skée-ya* *infierno* *jín* *ku'e* *kája'an* *nuu* *laguna* *ñu'un*. *Ya'a* *kúu* *modo* *kuu-i* *vuelta* *uu*.

15 Te *ñayivi* *tú* *ní* *ndénda* *sí'vi-i* *nuu* *libro* *chakú*, *te* *nj* *skána-ya-í* *kua'an-i* *nuu* *laguna* *ñu'un*.

21

Ñuyivi jáa jín ándívi jáa

1 *Yúan-na* *te* *nj* *jini-rj* *in* *ándívi* *jáa* *jín* *in* *ñuyivi* *jáa*. *Chj* *ándívi* *xnáñúu* *jín* *ñuyivi* *xnáñúu* *ní* *nda'va*. Te *tuká* *mar* *nj* *íó*.

2 Te *máa-rí* *Juan* *nj* *jini-rj* *ñuu* *ij* *ja* *kúu* *ñuu* *Jerusalén* *jáa*, *ja* *ní* *kuun* *ichi* *ándívi* *ní* *kenda* *nuu* *Dios*. Te *íó* *tú'a* *nátú'un* *in* *ñasí'í* *ja* *íó* *tú'a-ña* *tánda'a-ña* *jín* *yí-ñá*.

3 Te *ichi* *ándívi* *ní* *jini* *so'o-rj* *in* *tú'un* *nj* *ka'an* *jaa*: *Vina* *te* *ncháa* *ve'e* *Dios* *jín* *ñayivi*. Te *kunchaa-ya* *jín-i*. Te *kuu-i* *ñayivi* *máa-ya*. Te *máa-ya*, *kuu-ya* *Dios* *máa-i* *te* *kunchaa-ya* *jín-i*.

4 Te *naku*-*a* *Dios* *taká* *nducha* *núu-í*. Te *ma* *kúu* *kuti-gá-i*. Te *tuká* *koo* *ja* *ndúku*-*a* *in-i*, *ní* *ja* *ndé'e-i*, *ní* *ja* *jatú-i*, *chj* *a* *nj* *nda'va-ya* *tíñu* *xnáñúu*. *Achí*.

5 Te *nj* *ka'an* *I'a* *kánchaa* *mesa-ún*: *Kuni* *so'o-ró*, *chj* *ruu* *nasájáa-rí* *taká* *ndatíñu*, *áchí-ya*. Te *nj* *ka'an-ga-ya* *jín-rí*: *Chísó* *tú'un* *yá'a*, *chj* *taká* *tú'un* *yá'a*, *tú'un* *nda* *tú'un* *ndija* *kúu*, *áchí-ya*.

6 Te *nj* *ka'an-ya* *jín-rí*: *A* *nj* *kuu*. *Máa-rí* *kúu* *nátú'un* *letra* *Alfa* *jín* *letra* *Omega*, *nuu* *kéjál'a* *jín* *núu* *ndí'i*. Te *ñayivi* *jichí* *nducha*, *ku*-*a*-*rj* *sóko* *ndúcha* *chakú* *ko'o* *sáni-i*.

7 Te *chaa* *kundée*, *ní'in* *tá'u-dé* *taká* *ndatíñu*, *te* *kuu-rj* *Dios* *máa-de*, *te* *máa-de* *kuu-de* *se'e-rj*.

8 Ko *ñayivi* *ja* *káyu'ú* *ja* *tú* *kákandija*, *ja* *káchá'an*, *ja* *kája'ni* *ndívi*, *ja* *kasá'a* *téné*, *ja* *kátí'vi*, *ja* *káchíñú'un* *ndosó*, *jín* *taká* *ja* *káka'an* *tú'un* *tú'un*, *ñayivi* *yá'a* *kuiñi-i* *nuu* *laguna* *ñu'un* *nuu* *kayú* *jín* *azufre*. *Súan* *kuu-i* *vuelta* *uu*.

9 *Yúan-na* *te* *in* *ndajá'a* *ja* *usiá-ya* *ní* *ka'in* *usiá* *ko'o* *ja* *ñú'un* *ndí'usiá* *ku'e* *sandí'i-na*, *nj* *chaa-ya* *núu-rí*. Te *nj* *ka'an-ya* *jín-rí*: *Ña'an*, *te* *ná* *stá'an-rj* *in* *ña'an* *núu-ro* *ja* *kúu* *ñasí'í* *máa* *Lélú*, *áchí-ya*.

10 Te jín máá Espíritu nĭ jaka-ya rúu nĭ ja'an-rĭ xinĭ ĩn yuku súkún ká'nu. Te nĭ stá'an-ya ñúu ĩ Jerusalén nuu-rĭ ja kúun vaĭ ichi ándívi ondé nuu Dios.

11 Ndíso ndua Dios. Te ndíi ncháa nátu'un yuu lúu, nátu'un yuu kuí ndí'í, te ndíi ní'ni nátu'un vidrio.

12 Te ñáva'a ĩn nama ñúu ká'nu súkún. Te suni ñáva'a uxĭ uu yuxé'é. Te yuxé'é-ún ká'jin uxĭ uu ndajá'a-yá. Te yuxé'é-ún káyoso sí'ví ndí'uxĭ uu tata se'e Israel.

13 Ichi núu kána ndikandii ío unĭ yuxé'é. Ichi norte ío unĭ yuxé'é. Ichi sur ío unĭ yuxé'é. Ichi núu kée ndikandii ío unĭ yuxé'é.

14 Te nama ñúu-ún, ñáva'a uxĭ uu cimientu. Te sikĭ yúan yóso uxĭ uu sí'ví ndí'uxĭ uu apóstol máá Lélú Dios.

15 Te ndajá'a ká'an jín-rĭ-ún, tĭin-ya ĩn vara oro ja chíkuá'a-ya ñúu, jín táka yuxé'é, jín nama ñúu.

16 Te ĩn ñuu ío kuun jikĭ kúu. Te ĩn núu-ni ja káni jín ja jichá. Te nĭ chíkuá'a-ya ñúu jín vara-ún, te nĭ jĭnu uu mil kuun ciento kilómetro, ja káni, jín ja jichá, jín ja súkún, ĩn núu-ni kúu.

17 Te suni nĭ chíkuá'a-ya nama ñúu-ún. Te nĭ jĭnu ĩn ciento uu xiko kuun yíkĭ ku'a cháa, ja súni ku'a ndajá'a-yá kúu.

18 Te nama ñúu-ún kúu yuu kuí ndí'í. Te ñuu kúu máá nían oro, nátu'un vidrio ndíi ní'ni.

19 Te cimientu ñuu-ún, nĭ kukútu jín táka yuu lúu. Ja xnáñúu kúu yuu kuí ndí'í. Ja úu kúu yuu ncháa kuí. Ja unĭ kúu yuu ncháa pinto. Ja kúun kúu yuu kuí.

20 Ja ú'un kúu yuu pinto. Ja ĩnú kúu yuu kuá'a pinto. Ja usiá kúu yuu kuí méku. Ja uná kúu yuu kuí ncháa. Ja ĩn kúu yuu kuaán. Ja uxĭ kúu yuu kuí kuĭjín. Ja uxĭ ĩn kúu yuu color naranja. Te ja uxĭ uu kúu yuu ndí'í.

21 Te ndí'uxĭ uu yuxé'é-ún kákuu uxĭ uu perla, ja ĩn yuxé'é, te ĩn perla. Te nuyá'u ñuu-ún kúu máá nían oro ja ndíi ní'ni nátu'un vidrio.

22 Te tú ní jinĭ-rĭ ve'e ĩi ĩni ñuu, chí ve'e ĩi ñúu-ún kúu máá Dios, I'a tĭin taká poder jín máá Lélú.

23 Te ñuu-ún, tú níni ndikandii ni yoo ja stúun, chí ndua máá Dios ndíi ncháa, te máá Lélú kúu lámpara.

24 Te ñayivi ní kakaaku, kaka kuu-i jín ndúa ñú'un-ún nátu'un jín lámpara. Te taká rey ñuyívi, kikoyo-de ñuu-ún jín táka ndatĭñu luu-de, te ka'an jĭñú'un-de jín-yá yúan.

25 Te yuxé'é ñúu-ún, ma nándasu kuti ja ío-ni ndúú, te ma koo-ga akuáa yúan.

26 Te ĩni ñuu-ún kinchaka-de taká ndatĭñu luu jín ndatĭñu jĭñú'un ío ĩni ñuyívi.

27 Te ĩni ñuu-ún ma ndívi kuti ní ĩn ñayivi chá'an, ni ja sá'a tiñu ñáa, ni ja ká'an tu'un tú'un, chí máni máa-ni ñayivi ja káyoso sí'ví-i nuu libro chakú máá Lélú.

22

1 Yúan-na te nĭ stá'an-ya ĩn yucha nducha chakú nuu-rĭ. Te ndíi ní'ni-cha. Te kána-cha núu mesa tá'ú tiñu Dios jín máá Lélú.

2 Te jĭka-cha sáva ma ñú nuyá'u ñuu-ún. Te ndúú lado yucha, ká'jin yunu chakú, ja já'a uxĭ uu nuu ndé'e, ndita'an yoo kúun nde'e. Te nda'a yúnu-ún kákuu ja sá'a tana táka ñayivi.

3 Te tuká koo ni ñn tu'un tási, chĩ mesa tá'ú tiñu Dios jíin Lélú kúnchaa inĩ ñuu-ún. Te mozo-ya, kuañu-i nuu-yá jíná'an-i.

4 Te kunĩ-i nuu-yá. Te koso sí'ví-yá chaan-í.

5 Te ma koo kuti-gá akuaá yúan. Te tuká kájinu ñú'ún-i ja stúun luz, ni ja stúun ndikandii. Chĩ máá Tatá Dios, stúun-ya núu-í. Te tá'ú-i tiñu ñí káni ñí kuaá.

Taká tiñu ja kánúú cháa yachĩ

6 Te ni ka'an-ga-ya jíin-rí: Tu'un ndaa tu'un ndija kúu tu'un yá'a. Te máá Tatá Dios, Jito'ò chaa ndoo ja ní kajani-de tu'un-ya, ni táji-yá ndajá'a-yá nává'a stá'an-ya núu mozo-ya taká tiñu ja kánúú cháa yachĩ.

7 Te jandáa ja ncháa yachĩ-ri. Achí-ya. Xáan ndatu ñayivi skíkuu tu'un ká'an tutu yá'a.

8 Te ruu Juan kúu ja ní jini so'o-ri te ni jinĩ-ri taká tiñu yá'a. Te nuu ní ndi'i ni jini so'o-ri, jíin ja ní nde'é-rí, te ni jukuñi jíti-rí nuu já'a ndajá'a I'a ni stá'an taká tu'un yá'a nuu-ri, ja chíñú'ún-ri-ya núu.

9 Te ni ka'an-ya jíin-rí: Ma sá'a-ró súan, chĩ ruu, suni mozo-ni kúu-ri jíin-ró, jíin ñañi-ro ja kájani tu'un Dios, jíin ñayivi káskíkuu tu'un ká'an tutu yá'a. Sua ná chíñú'ún-ró máá Dios, achí-ya.

10 Te ni ka'an-ga-ya jíin-rí: Ma kasú-ro tú'un ká'an tutu yá'a, chĩ a ni kuyani kivi.

11 Ñayivi sá'a tiñu ñáá, ná kúkuu-i jíin tiñu ñáá-ún. Ñayivi káchá'an, ná kéndoo chá'an-i. Ñayivi sá'a tiñu va'a, ná kúkuu-i jíin tiñu va'a-ún. Te ñayivi ndóo, ná kúkuu-ga-i jíin tú'un ndoo.

12 Kuni so'o, chĩ nchaa yachĩ-ri, te kii ya'u jíin-rí, nává'a kuá'a-ri ya'u ñn ñn-i ndasa tiñu ni kásá'a-i.

13 Máá-rí kúu nátu'un letra Alfa jíin letra Omega, nuu kéjá'a jíin núu ndi'i, ja xnáñúú jíin ja sándi'i-na. Achí-ya.

14 Xáan ndatu ñayivi skíkuu tiñu ni tá'ú-yá, nává'a ni'in tá'u-í jaa-i nuu yúnu chakú, te kivi koyo-i ichi yuxé'é iní ñuu-ún.

15 Ko yata vé'e kuiñi ti'ina, jíin ja kásá'a tiñu ñavá'a, jíin ja tini inĩ, jíin ja ká'a ni ndiyi, jíin ja káchíñú'ún ndosó, jíin taká ja kúsi iní xndá'ú tá'an.

16 Máá-rí kúu Jesús ja ní táji-rí ndajá'a-rí kuja nuu-ro jíná'an-ró, nává'a kani ndaa-ya tú'un taká tiñu yá'a nuu tíku'ni kákandija. Máá-rí kúu nátu'un yo'o ja kúu tata David. Te suni kúu-ri nátu'un tiñuú xini ja ndi ndáxin tíkuáan-na.

17 Te máá Espíritu jíin ñá'an tánda'a káka'an: Ña'an-ni, achí. Te ñayivi jini so'o, ná ká'an-i: Ña'an-ni, achí-i. Te ñayivi jichí nducha, ná kii-i. Te ñayivi kuni, ná kó'o sáni-i nducha chakú.

18 Te ká'an xaan-rí nuu taká ñayivi jini so'o tu'un ká'an tutu yá'a: Nú ndé ñn ñayivi ná chíso-ga-i nuu tú'un yá'a, te Dios, chíso-yá tundó'o yoso núu tutu yá'a siki-í.

19 Te nú ndé ñn ñayivi kuánchaa-i yaku tu'un ja ká'an tutu yá'a, te Dios kuanchaa-ya tá'u-í ja yí'i nuu libro chakú, jíin iní ñuu i, siki tú'un ja yoso núu tutu yá'a.

20 Súan ká'an I'a ká'an ndaa taká tu'un yá'a: Jandáa ja ncháa yachĩ-ri, achí-ya. Súan ná koo Amén. Ña'an-ni Tátá Jesús.

²¹ Tu'un luu ío inĭ máá Jító'ŏ-yŏ Jesucristo ná kóo jíín táká-rŏ jíiná'an-ró.
Amén.